

"අල්-මුත්තකී මින් මව්සුඅනිල්
අහාදීසින් නබවිස්යා" (නබි වදන්
විශ්වකෝෂයෙන් තෝරාගත්
කරුණු) යන නමිනි

الموسوعة الأحاديث النبوية من

سنهالي

සිංහල

الْمُنْتَقَى

مِنْ

مُوسَى وَعِيسَى الْأَحْمَرِيُّ بِالنَّبَوِيِّ

اللغة السنهالية

إعداد القسم العلمي

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
المنتقى من موسوعة الأحاديث النبوية - سنهالي. / جمعية خدمة
المحتوى الإسلامي - ط.١. - الرياض ، ١٤٤٦ هـ
٧٥٠ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١١٦٦٢
ردمك: ١-٩٢-٨٤٧٤-٦٠٣-٩٧٨

Partners in Implementation

Content
Association

Rowad
Translation

Rabwah
Association

Byenah

This publication may be printed and disseminated by
any means provided that the source is mentioned and
no change is made to the text.

Tel : +966 50 244 7000

@ info@islamiccontent.org

📍 Riyadh 13245-2836

🌐 www.islamiccontent.org

දයාතුණයෙන් යුක්ත කරුණුන්ත අල්ලන් ගේ නමයෙනි.

පෙරවදන

ලෝකීයයන්ගේ පරමධිපති වූ අල්ලන්ටම සියලු ප්‍රශංසාසතු ය. ශක්තිය හා සමෘද්ධිය අපගේ නබි මුහුම්මද් තුමණන් හටත් එතුමණන්ගේ සියළු සගයින් හටත් විනිශ්චය දිනය දක්වැඩ්මික ලෙසින් ඔවුන්ව අනුගමනය කරන්නන් හටත් හිමිවේවා

අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථයට පසු මුස්ලිම්වරයෙක් කියවීමෙන්, සිතකලීමෙන් පරිශීලනය කිරීමෙන් ඉගෙනීම හැකියාවට නෑවීමෙන් සලකිය යුතු උතුම්ම දැනුම මුහුම්මද් තුමණන්ගේ පිළිවෙතයි. මුහුම්මද් (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පවසුහ: "අහෝස්තයින්, මම ඔබ අතර හර යමි. ඔබ එය පිළිපදින තක් කල් කිසිවිටෙක ඔබ නොමඟ නොසතු ඇත: එනම් අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථය හාඔහුගේ නබිවරයඟේ පිළිවෙතයි." ඉමම් මලික් විසින් මෙය වර්තකර ඇත. උත්තර්තර අල්ලන් (ශුද්ධ අල් කුර්ආනයේ) මෙසේ පවසයි: "තවද රසුල්වරයාඔබ වෙත කවර කරුණක් ගෙන ආවේ ද එය ඔබ පිළිපදිනු. තවද ඔහු ඔබව කවර කරුණකින් වළක්වූයේ ද නුඹලාවලකී සිටිනු." (අල් හෂ්ර්:7) එබවින්, "ජම්ඉයියතුල් හිද්මතුල් මුහ්තවල් ඉස්ලම්" (විවිධ භෂ්තන්ගෙන් යුත් ඉස්ලම්ය කරුණු අන්තර්ගත සේවා) සංගමය සහ රබ්වහ් "අද්-දාවතු ව තව්ඉයියතුල් ජලියා (ප්‍රජවන් ඇමතීම හාසහ දනුවන් කිරීම සඳහාද සංගමය) එක්ව නබිතුමඟේ හදිස් පිළිබඳ විශ්වකෙණියක් සකස් කර ඒවා භෂ්තනනවකට පරිවර්තනය කිරීම සඳහාදනන්දු වී ඇත.

මුස්ලිම්වරයකුට, තම ආගමික භාලෙකික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය වන කරුණු ගෙනුවක් මෙම විශ්වකෙණියේ තෙර්ගනීම සඳහා අල්ලන් පහසුකම් සලසාඇත. ඒ පිළිබඳ කෙටි පහදිලි කිරීමක්, එහි අර්ථ සහ අදහස් පිළිබඳ මෙන්ම එහි ඇතැම් හරයන් පිළිබඳ පහදිලි කිරීමක් මෙහි ඇතුළත් වේ. එය ප්‍රකාශනයට පත්ව ඇත්තේ: "අල්-මුත්තකාමින් මව්සුඅනිල් අහදීසින් නබවියියා (නබි වදන් විශ්වකෙණියෙන් තෙර්ගන් කරුණු) යන නමිනි. මෙහි අන්තර්ගත කරුණු ප්‍රයෝජනවත් වන පරිදි හා දූතයණන්ගේ සුන්නන්ව මනුෂ්‍ය වර්ගයාවෙත ඔවුන්ගේ ස්ව භෂ්තන් තුළින් දනුම් දීම පිණිස පවතින සියලුම ජීවමන භෂ්තන්ට පරිවර්තනය කිරීමේ පදනමින් මෙම කර්යය ක්‍රියත්මක වේ.

මෙම මහඟු කටයුත්ත පිළිගන්නාමෙන් ද මෙය ගෙවණි අල්ලන්ගේ තාස්තිය වෙනුවෙන් අවංකව ඉටු කළ ආශිර්වදන්මක ක්‍රියාවක් බවට පත්

කර දෙන මෙන් ද අපි අල්ලන්ගෙන් පනමු. මෙය සකස් කිරීම සඳහා පරිවර්තනය කිරීම සඳහාසහ මෙය ප්‍රකාශනය කිරීම සඳහාදාසක වූ සියලු දෙනන් හට අල්ලන් ප්‍රතිඵල ලබාදෙන්නවාගන්නිය හාසමඳුනාය අපගේ නවී මුහුම්මද් තුමනන් හට හිමි වේවා

(1) - عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِأَمْرٍ مَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، فَهَاجَرَتْهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا، فَهَاجَرَتْهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ».

وفي لفظ للبخاري: «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ أَمْرٍ مَّا نَوَى». [صحيح] - [متفق عليه]

(1) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උමර් ඉබ්නු අල් කත්තාබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: “සියලු ක්‍රියාන් පිහිටනුයේ චේතනාන් අනුවය. පුද්ගලයකුට ඔහු පතන දැඳැන. එබවින් කවරෙකුගේ නික්ම යමු අල්ලාහ් භාමහුගේ දූතයාවෙන පිහිටියේ ද ඔහුගේ නික්ම යමු අල්ලාහ් භාමහුගේ දූතයන් වෙතම පිහිටනු ඇත. කවරෙකුගේ නික්ම යමු මෙලෙඹ හිමි කර ගනීම සදහාහෝ කන්තාක් විවහ කර ගනීම සදහාපිහිටියේ ද ඔහුගේ නික්ම යමු ඔහු කවර දෙයක් වෙත නික්ම ගියේ ද ඒ සදහාපිහිටනු ඇත.” බුහාර් හි සදහන් නවත් ප්‍රකාශයක: “සියලු ක්‍රියාන් පිහිටනුයේ චේතනාන් අනුවය. සමු පුද්ගලයකුටම ඔහු පතන දැඳැන.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සමු ක්‍රියාන්ගේ ගණන් ගනු ලබනුයේ චේතනාන් අනුව බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් පහදීලි කර සිටියි. නමුදු මෙත්ම ගනුදෙනු යන සියලු ක්‍රියාන්හි මෙම නීතිය පෙණවේ පිළිපදිනු ලබයි. එබවින් පුද්ගලයකු ඔහුගේ කටයුතු තුළින් යම් ලාභයක් අපේක්ෂාකරන්නේ නම් එම ලාභය ඔහු ලබන අතර ඔහුට කුසල් හිමි වන්නේ නත. ඔහුගේ ක්‍රියාන් තුළින් ඔහු උත්තරීතර අල්ලාහ්ට සමීප වීම අපේක්ෂාකළේ නම්,

ඔහුගේ ක්‍රියාව තුළින් ඔහු කුසල් භාෂ්‍යනිඵල ලබනු ඇත. ආහාර භාෂ්‍යන ගනීම් මෙන් එදිනෙදාකරන ක්‍රියාවක් වුව ද එලෙසමය.

ඉන්පසුව මතුපිට ස්වරූපයෙන් චේතනාව හා ක්‍රියාව එකිනෙකට සමතව තිබිය දී, ක්‍රියාව තුළ චේතනාවට ඇති බලපෑම කෙසේ දැයි පහදිලි කිරීමට උපමාවක් නබි (සල්ලේලොහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤාඉදිරිපත් කළහ. ඒ අනුව, කවරෙකු තම පරමධිපතීගේ තෘණිය අපේක්ෂාවෙන් තම දේශය අත්හැර ඉන් නික්ම යමට අපේක්ෂාකළේ ද ඔහුගේ නික්ම යම පිළිගනු ලබන ආගමික පිළිවෙතක් වේ. ඔහුගේ චේතනාවේ අවංකභාවය නිසාවෙන් ඒ සඳහා කුසල් ලබනු ඇත. නමුත් ඔහුගේ නික්ම යම තුළින් ධනය, කීර්තිය ව්‍යඝ්‍රය භාවිච්ඡාය වන ලෙකික ලබයක් අපේක්ෂාකළේ ද ඔහු චේතනාකළ ලභය මිස නික්ම යමේ කුසල් හොඳුනිඵල ඔහුට ලබන්නේ නහ.

හදිසයේ හරය:

1. පිවිතුරු චේතනාඇති කිරීමට උනන්දු කිරීම. සඛචින්ම අල්ලන් තම තෘණිය උදෙසාසිදු කරන දැමිස වෙනත් ක්‍රියාවන් පිළිගන්නේ නහ.
2. සර්වබධ්ඪි අල්ලන් වෙන සම්පවන ක්‍රියාවන් වගකීම් දරන්නෙකු ඒවසමනාස පුරුද්දක් ලෙස සිදු කළේ නම්, එමගින් අල්ලන්ගේ සම්පත්වය අපේක්ෂාකරන තෙක් ඔහුට ඒ සඳහාවන කුසල් හිමි නෙවනු ඇත.

(4560)

(2) - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ فَهُوَ رَدٌّ» متفق عليه.
 ولمسلم: «مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ». [صحيح] - [متفق عليه]

(2) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා(රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “කවරෙකු අපගේ කරුණක එහි නෙමිති දෙයක් අලුතින් සිදු කරන්නේ ද එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන්නකි.” බුහාහ් හා මුස්ලිම්. මුස්ලිම්හි සදහන් වර්තාව: "අපගේ කටයුතු නෙමිත යම් ක්‍රියාවක් කවරෙකු සිදු කළේ ද එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන්නකි" යයි සදහන් වී ඇත. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාහ් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු දහම තුළ අල් කුර්ආනය හෝ හදීසය හෝ පෙන්නවා නෙමුන් නව කටයුත්තක් හෝ ක්‍රියාවක් අලුතින් සිදු කළේ ද අල්ලාහ් ඉදිරියේ එය අදඹ පුද්ගලයෙකුගේ පිළිගනු නෙලබන අතර එය ප්‍රතික්ෂේප කරන ලබේ.

හදීසයේ හරය:

1. නමුදුම් කටයුතු අල් කුර්ආනයේ හා හදීසයේ සදහන් කරුණු මත පදනම් විය යුතුය. එහෙයින් ආගම්ගත කරන ලද කරුණු පිළිපදිමින් හඳු උත්තරීතර අල්ලාහ්ට නමුදුම් නෙකළ යුතුය. අලුතින් බිහි කරන ලද දැහැනව උත්පදන හෝ ලංගු නෙමව.
2. ඉස්ලම් දහම පදනම් වී ඇත්තේ යම් මතයක් මත හෝ අනුමත කිරීමක් මත නෙම, එහි පදමත වන්නේ රසුල්

(සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව අනුගමනය කිරීමයි.

3. මෙම හදිසය ආගමේ පරිපූර්ණත්වයට සක්ෂියකි.
4. මුහම්මද් (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ කලයේ මෙන්ම එතුමණන්ගේ මිතුරන්ගේ කලයේ ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් හෙච්චනයෙන් හෝක්‍රියඹවන් හෝ ආගමට හදුන්වාතොදුන් සහ තෙතිබු සියල්ල මිථ්‍යදෂ්ටික වේ.
5. මෙම හදිසය ඉස්ලම්යේ මූල ධර්ම අතරින් වූ මූලික හදිසයකි. එය ක්‍රියඹන් සදහාචන නිර්ණයකයක් මෙන් පිහිටයි. සර්ව බලධර් අල්ලන්ගේ තස්තිය අපේක්ෂා තෙකරන සම ක්‍රියඹක්ම, එහි කිසිදු කුසලක් එය සිදු කරන්නඹ නභ. එසේම, අල්ලන්ගේ දූනයඹණා(සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) ගෙන ආ දච අනුකූල තෙඹන සම ක්‍රියඹක්ම ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන්නක් වේ.
6. නහනම් කරන ලද නව කරුණු යනු ආගමට සම්බන්ධ කරුණු මිස ලෙකියට සම්බන්ධ කරුණු තෙඹවේ.

(4792)

(3) - عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا» قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَعَجِبْنَا لَهُ، يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ، قَالَ: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ» قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ، قَالَ: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ» قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ، قَالَ: «مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ» قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ أَمَارَتِهَا، قَالَ: «أَنْ تَلِدَ الْأُمَّةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْخُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوُلُونَ فِي الْبُنْيَانِ» قَالَ: ثُمَّ انْطَلَقَ، فَلَبِثْتُ مَلِيًّا ثُمَّ قَالَ لِي: «يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مِنَ السَّائِلِ؟» قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «فَإِنَّهُ جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(3) - ൨൧൪ (൨൫൩൫) අත්හු) තුමාච්ඡිත් වර්තාකරන ලදී: “අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඉදිරියේ වඩවී සිටි අතරවරයේ දිනක් අප වෙත සුදෝසුදු අඳුමකින් හා කළුවත් නිසකෙස් සහිත මිනිසෙකු පමිණිය. ගමනක කිසිදු සලකුණක් ඔහු මත දක ගන්නට නොහීය. අප අතරින් කිසිවකු ඔහුව හඳුනන්නේ ද නහ. අවසනයේ ඔහු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ල) වෙත ඔහුගේ දණහිස් දෙක එතුමඟේ දණහිස් දෙකට ෧. කර, ඔහුගේ අත්දෙක ඔහුගේ කලවාදෙක මත නබා වඩ වී, මෙසේ විමසීය: ‘අහෝමුහම්මද්! මට ඉස්ලාමය ගන නොරතුරු දන්වන්න?’ එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයන්(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) “ඉස්ලම් යනු ‘නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හඳු වෙන්නේ දෙවියකු නොමැති බවත් සබචින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයන් බවත් ඔබ සක්ෂි දරීම, සලත් ඉටු කිරීම, සකත් දීම, රමලන්හි උපවසය රැකීම, දේව නිවහනෙහි හජ් වන්දනාඉටු කිරීමට හකියඛ දරන්නේ නම් එහි ගෙස් හජ් වන්දනඛ ඉටු කිරීම” යයි පවසූහ. පසුව ඔහු. ‘ඔබ සත්‍යය ප්‍රකාශ කළෙහිය’ යයි පවසාසිටියේය. ඔහු ගන අපි පුදුමයට පත්වූයෙමු. ඔහු එතුමන්ගෙන් විමසයි. එය සත්‍ය ය යයි ද පවසයි. ඔහු තවදුරටත් ‘ඊමනය ගන නොරතුරු මට දන්වන්න?’යි විමසා සිටියේය. එතුමන් “ඔබ අල්ලාහ්, ඔහුගේ දූතයින්, ඔහුගේ ග්‍රන්ථ හාඅවසන් දිනය විශ්වස කිරීම හාහෙඳු හෝතරක පෙර නියමයට අනුව සිදුවන බව ඔබ විශ්වස කිරීම” යයි පවසූහ. එවිට ඔහු, “ඔබ සත්‍යයම ප්‍රකාශ කළෙහිය”. නච්තත් “මට ඉහ්සන් ගන දන්වා සිටින්න” යයි පවසීය. එතුමන් “ඔබ අල්ලාහ්ව දකින්නක් සේ ඔබ ඔහුව නමුදීමය. එසේ ඔබ ඔහුව නොදුටුවත් සබචින්ම ඔහු ඔබව දකියි.” යයි පවසූහ. ඔහු, “මට අවසන් හෙර්ඛ පිළිබඳ දන්වාසිටින්න” යයි පවසීය. එතුමන් “විමසනු ලබන්නව වඩාවිමසන්නාඵ් ගන මනවින් දන්නාවේ”

යයි පවසන. ඔහු, "අවසන් දිනයේ සලකුණු ගන මට දන්වන්න." යයි පවසීය. එතුමණෝ "වහලියක් තම ස්වමි ප්‍රත්‍යාබන්ධි කරනු ඇත. පවහන් නොමති නිර්වත්‍ර, එළුවන් බලාකියාගන්තාඋදවිය උස් ගෙඩි නහිලි ඉදි කිරීමෙහි එකිනෙකා තරඟ වදිති" යයි පවසන. පසුව ඔහු හරි ගියේය. එතුමණෝ මදක් රැඳී සිට පසුව මෙසේ විමසීය. 'අහෝ උමර්! විමසා සිටි තනන්තා කවුරුන්දැයි ඔබ දන්නෙහි ද?' මම, "අල්ලාහ් භාමහුගේ දූතයණන් මනවින් දනී" යයි පවසුවෙමි. එතුමණෝ "සබවින්ම ඔහු ජබර්ලය. නුඹලා නුඹලාගේ දහම ඉගන්වීම සදහා ඔහු නුඹලා වෙත පමිණියේය" යයි පවසන. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

නඤ්ඤාන පුද්ගලයකුගේ ස්වරූපයෙන් සහභවරුන් අතර ජබර්ල අලයිහිස් සලම් තුමාදීස් වූ බව උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා දන්වා සිටිමින් එතුමණගේ ස්වරූපය ගන මෙසේ විස්තර කළේය. එතුමණගේ ඇඳුම සුදෙදු වර්ණයෙන් වූ අතර එතුමණගේ හිසකෙස් කළු වර්ණයෙන් යුක්ත විය. නොහෙට්ටුව, තවරුණු දූවිලි, වියවුල් වූ හිසකෙස්, කිලිටි වූ ඇඳුම වනි මගියකු තුළ දක්නට ලබන කිසිදු සලකුණක් දක්නට නොවීය. එහි සහභාහි වී සිටි කිසිවෙක් ඔහු හඳුනාත්තේ ද නත. ඔවුහු ද වඩි වී සිටියේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ල) තුමණන් අබියසය. පසුව ඔහු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඉදිරියේ දනුම හදුන් ගිණියකු මෙන් වඩි විය. හෙතෙම ඉස්ලාමය ගන විමසීය. එවිට එතුමණෝ ප්‍රතිපත්තිමය සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙක පිළි ගනීම, පස්වේල සඳුනාය සුරක්ෂිතව ඉටු කිරීම, සකතාය සුදුසු උදවියට පිරිනමීම, රමලන් මසයේ උපවසයේ නිරත වීම, හකියඩ ඇති තනන්තන්හට හජ්හි වගකීම ඉටු කිරීම යනදිය

ඇතුළත් වූ මූලික වගකීම් ඉදිරිපත් කරමින් ඔහුට පිළිතුරු දුන්නා.

පසුව එතුමා ‘ඔබ සත්‍යය ප්‍රකාශ කළෙහිය’ යැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමා ඉදිරිපත් කරන දඹි එතුමා කිසිවක් නොදන්නා බව එතුමාගේ ප්‍රශ්නයෙන් පෙනුන ද, පසුව එතුමා ඒ ගන නහවුරු කර සිටීම ගන සහඛවරු පුදුමයට පත්වූහ.

පසුව එතුමා ‘ඊමනය ගන තෙත්තුරු විමසා සිටියේය. එතුමාගේ විශ්වාසයේ කරුණු හය සඳහන් කරමින් එතුමා පිළිතුරු දුන්නා. එනම්: අල්ලාහ්ගේ පවුත්ම, ඔහුගේ ගුණාංග, මවීම වනී ඔහුට පමණක් ආවේනික ක්‍රියාවන්, නමදුමට ඔහු පමණක් සුදුසුකම් ලබීම යනාදිය ගන විශ්වාස කිරීම, සබවුත්ම මලක්වරුන්, ගෙවණිය ගන්නන් ලෙස අල්ලාහ් ආලෝකයෙන් මවාඇති බවත් ඔවුන් අල්ලාහ්ට කිසිදු ආකාරයෙන් පිටු නොහන බවත් ඔහුගේ නියෝගයට අනුව පමණක් ඔවුන් කටයුතු කරන බවත් විශ්වාස කිරීම, කුර්ආනය, තව්රනය, ඉන්ජිලය භාවෙනන් දිව්‍ය ග්‍රන්ථ මෙන් ධර්ම දූතයින් වෙන අල්ලාහ් වෙතින් පහළ කරනු ලබූ ප්‍රස්තක විශ්වාස කිරීම, අල්ලාහ්ගේ දහම ප්‍රචණය කළ ධර්ම දූතයින් විශ්වාස කිරීම, ඔවුන් අතරට තුන්, ඉබ්‍රාහිම්, මුසා ඊසා හා අවසන වශයෙන් මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයින් වසල්ලම්) හා අනෙකුත් නබිවරුන් හා අසුල්වරුන් ද ඇතුළත් වේ. අවසන් දිනය විශ්වාස කිරීම, එහි මිය ගිය පසු පවතින තත්ත්වය, කබ්ර් ජීවිතය, සබවුත්ම මිනිසාමිය ගිය පසුව අවදි කරනු ලබ විනිශ්චයට හාණනය වීම, ඔහුගේ අවසන් ගමන ස්වර්ගය වෙත හෝ නිරය වෙත හෝ පවුත්ම යනාදිය එහි ඇතුළත් වේ. එමෙන්ම අල්ලාහ් තම දනුම, තීරණය, ප්‍රඥාව හා තම ලේඛනයේ පෙර සඳහන් කළ පරිදි හා ඔහුගේ අහිමනය පරිදි සියලු කරුණු නිර්ණය කර ඇති බවත් ඔහු නිර්ණය කළ පරිදි හා මවාඇති පරිදි කරුණු සිදුවන බවත් විශ්වාස කිරීම.

පසුව එතුමණන්ගෙන් ඉන්සන් පිළිබඳ විමසාසිටියේය. එවිට එතුමණන් සඛචින්ම ඉන්සන් යනු තමන් අල්ලන්ව බලා සිටින්නක් මෙන් ඔහු නමුදීමය. එම ස්ථවරයට ළඟාවීම තමන්ට සහතික කළ නොහැකිනම්, අල්ලන් තමව බලා සිටින සේ අල්ලන්ට නමුදුම් කළ යුතුය. පළමුවන්න බලීමේ ස්ථවරය වේ. උසස් වනුයේ එයයි. දෙවන්න අධිකෂණයේ ස්ථවරයයි.

පසුව අවසන් හෙර්ඩ් සිදුවනුයේ කවදා ද? යයි විමසා සිටියේය. එතුමණන් සඛචින්ම අවසන් හෙර්ඩ් පිළිබඳ දැනුම අල්ලන්ගේ දැනුමට පමණක් බලපාන කරුණක් බවත් ඒ ගන වෙනත් කිසිවකු නොදන්නා බවත් එම ප්‍රශ්නය විමසනු ලබන්නට වඩවීමසන්නාමනවින් දන්නාවත් පහදිළි කළහ.

අවසන් හෙර්ඩ්වී සලකුණු පිළිබඳව එතුමණන්ගෙන් හෙතෙම විමසාසිටියේය. එවිට එතුමණන්වහල් කන්නන් හා ඔවුන්ගේ දරුවන් බහුල වීම, එසේ නතහෙත් දරුවන් තම මව්වරුන් වහල් සේවයට යෙදාගනිමින් ඔවුන්ට හිංසාපීඩාකිරීම හාඵඵවත් බලාකියාගන්නාඵඵඵරුන් හාදුගී දුප්පතුන්ට අවසන් කලය වන විට මෙලෙඵවහි පහසුකම් විස්තීරණ වන අතර ඔවුන් අලංකර ගෙඩනභිලි ඉදිකිරීම් හා නිර්මණ කිරීමේ දී එකිනෙකාඅහංකරකම් පන බව පහදිළි කර සිටියහ.

පසු ව නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සඛචින්ම එසේ විමසාසිටි තනන්නාඵඵරීල් තුමාබවත් එතුමා සහභවරුන්ට පිවිතුරු ආගම ඉගන්වීම සඳහා පමිණ බවත් දන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ යහපත් ගුණාග. සඛචින්ම එතුමණන්සහභවරුන් සමග වඩි වූහ. එතුමණන් දෙසට හරී ඔවුහු ද වඩි වුවේය.

2. විමසාසිටින්නාසමග මඳු ලෙස කටයුතු කිරීම හාඹහුව
 ලංකර ගනීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. එමඟින්
 කනස්සල්ලෙන් හෙතියෙන් තෙඟව ප්‍රශ්න ඇසීමට හකි
 වනු ඇත.
3. ජිබර්ලේ (අලයිහිස් සලම්) තුමානබි (සල්ලේලහු අලයිහි
 වසල්ලම්) තුමණන් ඉදිරියේ විනයනුකූල ව වඩි වී
 එතුමණන්ගෙන් දනුම ලබාගත් පරිදි ගුරුවරයකු සමග
 කටයුතු කළ යුතු විනය.
4. ඉස්ලාමයේ මූලික වගකීම් පහකි. ඊමන් හෙවත් විශ්වසයේ
 මූලධර්ම හයකි.
5. ඉස්ලම් හාමිමන් යන පද දෙක එක් කර බලීමේ දී ඉස්ලම්
 යන පදය බහිර කරුණු විස්තර කරන අතර ඊමන්
 අභ්‍යන්තර කරුණු විස්තර කරයි.
6. සබච්න්ම ආගමට විවිධ ස්ථවරයන් ඇති බව විස්තර
 කිරීම: පළමු ස්ථවරය ඉස්ලම් ය. දෙවන රිමන්ය. තුන්
 වන ඉහ්සන්ය. මෙය ඒවහින් උසස්ම කරුණ වේ.
7. විමසන්නාගේ ස්ථවරය දනුම නෙමනිකම හානෙදනුවත්
 කමයි. එය ප්‍රශ්නය විමසීමට පෙණලනවයි. එතුමාප්‍රශ්න
 කර සිටීම හාඵය සහතික කර සිටීම ගන සහබවරු
 පුදුමයට පත් වූයේ එබච්නි.
8. වඩක් වදගත් දහින් පසු වදගත් දආරම්හ කිරීම. මෙහි දී
 ඉස්ලාමය පහදිලි කිරීමේ දී ප්‍රතිපත්තිමය සක්ෂියේ ප්‍රකෘ
 දෙකින් ආරම්හ කර ඇත. ඊමනය ගන පහදිලි කිරීමේ දී
 අල්ලන්ව විශ්වස කිරීමෙන් ආරම්හ කෙඟ ඇත.
9. අන් අය දනගනු පිණිස, ප්‍රශ්න කරන්නාදන්නකරුණක්
 වුව ද ඒ ගන දනුමන්තන්ගෙන් විමසාසිටීම.

10. අවසන් හෙර්ඩ් පිළිබඳ දැනුම අල්ලාහ්ගේ දැනුමෙහි බල පවත්වෙන කරුණකි.

(4563)

(4) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَإِقَامَ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(4) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දිල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “කරුණු පහක් මත ඉස්ලාමය ගෙඩි නඟී ඇත. එනම්: නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හඳු වෙනත් දෙවියකු නොමැති බවට හාසබුචින්ම මුහම්මද් ඔහුගේ ගත්තා හා ඔහුගේ දූතයන් බවට සක්ෂි දරීම, සලකාය විධිමත්ව ඉටු කිරීම, සකත් පිරිනමීම, දේව නිවස කරාහජ් වන්දනාවේ යමු භාරමලත් මසයේ උපවසයේ නිරත වීම.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුස්ලම් දහමේ මූලිකාග පහ සමත කළේ ගෙඩිනඟිල්ලකට ආධරක ලෙස පිහිටා ඇති කුළුණු පහකටය. ඉස්ලාමයේ ඉතිරි කරුණු ගෙඩිනඟිල්ල සම්පූර්ණ කරන්නක් වනි ය. පළමු මූලිකාගය වනුයේ: සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙකයි; එනම් නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හඳු වෙනත් දෙවියකු නති බවට සක්ෂි දරීම හා සබුචින්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අල්ලාහ්ගේ දූතයන් බවට සක්ෂි දරීමය. ඒ දෙකින් එකක් අනෙකෙන් වෙන් කළ නොහැකි ය. අල්ලාහ්ගේ ඒකීයත්වය හා

නමදුමට සුදුස්සාඔහු පමණක් හඳු වෙනත් කිසිවෙකු නඟි බව පිළිගනිමින්, එය අපේක්ෂා කරන කරුණු ක්‍රියාවට නංවමින්, මුහුම්මද් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පණිවිඩය විශ්වඝ කරමින් හාඔහුව අනුගමනය කරමින් ගත්තෙකු මෙම වදන් දෙක ප්‍රකාශ කරයි. දෙවන මූලිකාංගය: සලනය විධිමත්ව ස්ඵෂිත කිරීමය. එනම් රක්‍රියේ සහ දහවල් කලයේ අනිවර්‍යය කරන ලද ෆජර්, එහර්, අසර්, මග්ර්බි සහ ඉෂායන සලත් වච පහ ඒවණයහි රීති, මූලිකාංග හාඅනිවර්‍යය දැපිළිපදිමින් ඉටු කිරීමය. තුන්වන මූලිකාංගය: නියම කරන ලද සකත් නිකුත් කිරීමය. ආගමික නීතිය තුළ නියම කරන ලද නියමිත ප්‍රමණය ලබා ඇති සමු ධනයකම අනිවර්‍යය කරන ලද මූලාමය වශයෙන් ඉටු කරන නමදුමකි. ඒවනියමිත අය වෙන පිරිනමනු ලඹබි. සිව්වනි මූලිකාංගය: හජ්, එනම් සර්ව බලධර් අල්ලන්ට නමදුම් වශයෙන් කෙරෙන වන්දනාකටයුතු ඉටු කිරීම සදහා මක්කඛ දෙසට පිය නඟීමය. පස්වන මූලිකාංගය: රමලුන් මඝයේ උපවඝයේ නිරන වීම, එනම් අල්ලන් වෙනුවෙන් සිදු කරන නමදුමක් බවට අදිටන් කරමින්, අඵයම් කලයේ සිට හිරු අවරට යන තෙක් කඹමන් බීමෙන් හාඋපවඝය කඛ කරන අනෙකුත් ක්‍රියාවන්ගෙන් වළකී සිටීමය.

හදීසයේ හරය:

1. සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙක වෙන් කළ, නොහකි බවින්, එකක් අනෙකක් නොමනිව වලංගු වන්නේ නඟ. එබවින් ඒ දෙක එක් මූලිකාංගයක් ලෙස නියම කර ඇත.
2. සක්ෂියේ මෙම ප්‍රකාශ දෙක දහමේ මූලික පදනමයි. මේ දෙකින් තෙරව කිසිදු ප්‍රකාශයක් හොකියඛක් හොපිළිගනු නොලඹබි.

(5) - عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنْتُ رَدَفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِمَارٍ يُقَالُ لَهُ عُفَيْرٌ، فَقَالَ: «يَا مُعَاذُ، هَلْ تَدْرِي حَقَّ اللهُ عَلَى عِبَادِهِ، وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ؟»، قُلْتُ: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «فَإِنَّ حَقَّ اللهُ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا»، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَفَلَا أُبَشِّرُ بِهِ النَّاسَ؟ قَالَ: «لَا تُبَشِّرُهُمْ، فَيَتَّكِلُوا».

[صحيح] - [متفق عليه]

(5) - මුආද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "උගෙයිර් නම් බුරුවකු මත නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට පසුපසින් මා වඩි වී සිටියෙමි. එවිට එතුමණන් අහෝමුආද්, අල්ලන්ට හිමි විය යුතු, තම ගත්තන් මත පවරෙන වගකීම භාගත්තන්ට හිමි විය යුතු, අල්ලන් මත පවරෙන වගකීම කුමක් දැයි ඔබ දන්නෙහි ද? යයි විමසූහ. මම: 'අල්ලන් භාඔහුගේ දූතයණන් ඒ ගන මනවින් දන්නෝවෙති' යයි පවසුවෙමි. එතුමණන් "අල්ලන්ට හිමි විය යුතු, තම ගත්තන් මත පවරෙන වගකීම වනුයේ, ඔහුට නමුදුම් කිරීම භාකිසිවක් ඔහුට ආදේශ නෙකිරීමය. ගත්තන්ට හිමි විය යුතු, අල්ලන් මත පවරෙන වගකීම වනුයේ ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නෙකරන තනත්තන් හට දඩුවම් නෙකිරීමය" යයි පවසූහ. එවිට මම: අහෝඅල්ලන්ගේ දූතයණනි, මාමේ ගන මිනිසුන්ට ශුභඛංචි දන්වාසිටිය යුතු නෙඔව් ද? යයි විමසුවෙමි. එතුමණන් ඔවුනට මේ ගන ශුභඛංචි දන්වා නෙකිටින්න. එවිට ඔවුහු එහිම එල්බගෙන සිටිනු ඇතැයි පවසා සිටියහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අල්ලන්ට හිමි විය යුතු, තම ගත්තන් මත පවරෙන වගකීම භාගත්තන්ට හිමි විය යුතු, අල්ලන් මත පවරෙන වගකීම ගන

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤා පහදිලි කර සිටියහ. අල්ලඤ්ඤා හිමි විය යුතු, තම ගණ්තන් මත පවරන වගකීම වනුයේ ඔහුට පමණක් ඔවුන් නමුදුම කිරීම හා කිසිවක් ඔවුන් ඔහුට ආදේශ නොකිරීමය. සබවින්ම ගණ්තන්ට හිමි විය යුතු, අල්ලඤ්ඤා මත පවරන වගකීම වනුයේ ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකරන, ඔහුව ඒකීයත්වයට පත් කරන ඔවුන් හට දඬුවම් නොකිරීමය. පසුව මුආද් තුමා මෙසේ පවසන: "අහෝ අල්ලඤ්ඤාගේ දූතයෙකුනි, මෙම ආශිර්වාදයෙන් මිනිසුන් සතුටු වනු පිණිසත් ඔවුන් ගුහණංචි ලබනු පිණිසත් මම ඔවුන්ට මෙම ගුහණංචිය දන්වා සිටිය යුතු නොවේ ද?" නමුත් ඔවුන් ඒ මත පමණක් ඒල්ලගෙන සිටිනු ඇතැයි යන බියෙන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤාව ඉන් වළක්වූහ.

හදිසයේ හරය:

1. තම ගණ්තන් වෙත අනිවර්තය කරන ලද, අල්ලඤ්ඤා හිමිවිය යුතු වගකීම පහදිලි කිරීම. එය ඔහුට පමණක් නමුදුම හා ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකිරීමය.
2. උත්තරීතර අල්ලඤ්ඤා තමන්ගෙන් වූ භාෂායක් හා ආශිර්වාදයක් ලෙස තමන් වෙත අනිවර්තය කර ගත් තම ගණ්තන්ට හිමි විය යුතු අයිතිය පහදිලි කිරීම. එනම් ඔහු ඔවුන් ස්වර්ගයට ඇතුළු කිරීම හා ඔවුන්ට දඬුවම් නොකිරීම.
3. උත්තරීතර අල්ලඤ්ඤාට කිසිවක් ආදේශ නොකර, ඔහු ව ඒකීයත්වයට පත් කරන්නන්ගේ ගමන ස්වර්ගය වෙතයි අනිමහන් ගුහණංචියක් මෙහි දක්නට ඇත.

4. දහුම වසන් කිරීමේ පක්ෂයට වටහු ඇතැයි යන බියෙන් මුඛාද් තුමනමාමිය යන්නට මත්තෙන් මෙම හදිසය දන්වා සිටියහ.
5. සඛඥර්ථය වටහාගත නොහැකි ජනයාගේ බියෙන් ඇතැම් හදිස් ඇතමුත් ඉදිරියේ දන්වනෙහිටිය යුතු බවට අනතුරු ඇඟවීම. එය ඒ යටතේ කිසිදු ක්‍රියාවක් හොඳින් ආවෙහි සීමාවක් හොඳින් දැනිය.
6. දේව ඒකීයත්වය නහවුරු කරන පරිදියෙද්දීලෙහිගේ අහිමනය යටතේ සිටිති. ඔහු අහිමන කළේ නම් ඔවුනට දඬුවම් කරයි. ඔහු අහිමන කළේ නම් ඔවුනට ඔහු සමඛ දෙයි. පසුව ඔවුන්ගේ ගමන් මඟ ස්වර්ගය වෙත වේ.

(65007)

(6) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ: «يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ»، قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ: «يَا مُعَاذُ»، قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثَلَاثًا، قَالَ: «مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ»، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَلَا أُخْبِرُ بِهِ النَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُوا؟ قَالَ: «إِذَا يَتَّكَلَمُوا». وَأُخْبِرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ تَأْتِمًا. [صحيح] - [متفق عليه]

(6) - අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාච්ඡිත් මෙසෝ වර්තාකරන ලදී: ගමනක දී මුආද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමානබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පසුපසින් වහනගේ යමිත් සිටිය දී එතුමා මෙසෝ පවුසිය: ‘අහෝ මුආද්!’ ඔහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි! ඔබට මඟේ ප්‍රතිචරය, ඔබට මඟේ උපහරය’ යයි පවුසිය. එතුමානච්ඡත් ‘අහෝ මුආද්!’ යයි පවුසු විට ඔහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි! ඔබට මඟේ ප්‍රතිචරය, ඔබට මඟේ උපහරය’ යයි පවුසිය. තුන්වන වරටත් ‘අහෝ මුආද්!’ යයි පවුසු විට ඔහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි! ඔබට මඟේ ප්‍රතිචරය, ඔබට මඟේ උපහරය’ යයි පවුසිය. පසුව එතුමාමෙසෝ පවුසුහ. “කවර හෝගත්තකු ‘ලාඉලහ ඉල්ලේලහු වඅන්ත මුහම්මදන් රසුලුල්ලන්’ - නමදුමට සුදුස්සාඅල්ලන් හඳු වෙනත් දෙවියකු නත. සබුච්ඡිත්ම මුහම්මද් ඔහුගේ දූතයා වේ - යයි නම හදවතිත්ම අවංක ලෙස සක්ෂි දරන්නේ ද අල්ලන් ඔහුට අපා ගින්න නහනම් කරනු මිස වෙනෙකක් නෙඛනු ඇත. එවිට ඔහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි! ජනනඛට සතුව ගෙන දෙනු පිණිස මෙය ඔවුනට මාදන්වාසිටිය යුතු නෙඛවී ද?’ යයි විමසාසිටියේය. එවිට සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමා ‘නත! ඔවුන් ඒ මනම (පමණක්) සිටිනු ඇතැයි’ පවුසුහ. පසු ව මුආද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමනම අවසන් කලයේ, දනුම සභවීමේ පසයට බියෙන් එය දන්වාසිටියේය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාච්ඡි ඇත]

විවරණය:

මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමානබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පසුපසින් සත්වයකු පිට යමිත් සිටිය දී එතුමණෝ ‘අහෝ මුආද්!’ යයි නච්ඡත් නච්ඡත්

තුන්වරක්ම ඇමතුන. එසේ එතුමණතුළුමනැසිටියේ එතුමණන්
ඔහුට පවසන්නට යන දණි වදගත්කම තහවුරු කරනු පිණිසය.

ඒ සම අවස්ථාවකම "අල්ලාහ්ගේ දූතයණනි! ඔබට මඟේ
ප්‍රතිචරය, ඔබට මඟේ උපහරය' යයි මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු)
තුමාපවසීය. එනම් මම ඔබට ප්‍රතිචරයෙන් පසු ප්‍රතිචර දක්වමි.
ඔබට ප්‍රතිචර දක්වීම මම අගය කරමි යන්නයි.

කවර හෝගන්නකු 'ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු' සබැලෙස නමුදුමට
සුදුස්සාඅල්ලාහ් හඳු වෙනත් දෙවියකු නන, 'වඅන්න මුහම්මදන්
රසුලල්ලාහ්' සබවින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයා වේ- යයි
ව්‍යඡභවයකින් තෙරව තම හදවතින්ම අවංක ලෙස සක්ෂි දරා
එම තත්ත්වයේම ඔහු මිය ගියේ නම්, අල්ලාහ් ඔහුට අපාගින්න
තහනම් කළේය.

එවිට මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු)තුමා "ජනතාව මෙම
සුහරංචිය ලබා සතුවු වනු පිණිස මෙය ඔවුනට දන්වා
සිටින්නද?"යි විමසාසිටියේය.

නමුත් ඔවුන් ඒ මත පමණක් රැදෙමින් ඔවුන්ගේ යහපත්
ක්‍රියවත් අඩුවෙන් කරනු ඇතැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි
වසල්ලම්) තුමණතුළුමනැසි වූහ.

තමන් මිය යන්නට පෙර, දනුම සඟවීමේ පහසට තමන්
වඳුටනු ඇතැයි යන බියෙන් මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමණන්
මේ ගන පසු කලයේ පවසාසිටියේය.

හදීසයේ හරය:

1. සත්ව පිට මත තම පසුපසින් මුආද් තුමාපවනංචගන
යන තරමට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්
තුළ තිබූ නිහනමනිකම.
2. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ
ඉගන්වීමේ ක්‍රමය. එතුමණන් පවසන්නට යන දැගන දඩි

සේ අවධරණය කරනු පිණිස එතුමණතුමාද තුමට කිහිප වරක්ම අමතමින් සිටියහ.

3. "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ වඅන්ත මුහම්මදන් රසුලුල්ලහ්" නමුදුමට සුදුස්සඥල්ලහ් හඳු වෙනත් දෙවියකු නහ. මුහම්මද් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අල්ලහ්ගේ දූතයණන් වේ යන සක්ෂි ප්‍රකාශයෙහි කෙත්දේසියක් වනුයේ එය පවසන්නාකිසිදු සකායකින් හෝ ව්‍යඝ්නවයකින් තෙඟව ස්ථිරව අවංක ලෙසින් එය පවසීමය.
4. ඒක දේවත්වය විශ්වඝ කළ ජනයාපැහැත්තේ සදනතිකයින් නෙචනු ඇත. සඛචින්ම ඔවුන්ගේ පඝකම් හේතුවෙන් එහි පිවිසුණ ද ඔවුන් පිරිසිදු වූ පසුව ඉන් බහඳු කරනු ලඹබි.
5. සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙක අවංකව පවසන්නාසතු මහිමය.
6. යමක් දූෂණයට හේතු වුවහෙත් ඇතම් අවස්ථඛලදී ඒ ගන කතාකිරීමෙන් ඉවත් සිටීමේ අනුමභිය.

(10098)

(7) - عن طارق بن أشيم الأشجعي رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَرَمَ مَالَهُ وَدَمَهُ، وَحَسَابُهُ عَلَى اللَّهِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(7) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසා තර්කයක් බිත් අනිමි අල් අෂ්ෂර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු ‘ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු’ යයි පවසා අල්ලාහ් හර නමදුම් ලබන අනෙකුත් දැප්‍රතික්ෂේප කළේ ද, ඔහුගේ ධනය සහ ඔහුගේ ජීවිතය (අනිමි කිරීම) තහනම් වන්නේය. ඔහුගේ විනිශ්චය අල්ලාහ් මත පවතිනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

“කවරෙකු ‘ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු’ එනම් නමදුමට සුදුසුසා අල්ලාහ් හර වෙනත් කිසිවෙක් හෝ කිසිවක් හෝ නොහැකි පවසා අල්ලාහ් හර නමදුම් ලබන අනෙකුත් දැප්‍රතික්ෂේප කළේ ද ඔහුගේ ධනය හා ඔහුගේ ජීවිතය මුස්ලිම්වරුන් කෙරෙහි තහනම් බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දන්වා සිටියි. එවිට ඔහුගේ බහිර ක්‍රියාකරුකම් හර වෙනත් දෙයක් ගනා සෙසුබලන්නට අපට අවසරය නත. ඔහුගේ ධනය පහර ගනීම හෝ ඔහුගේ ජීවිතය අනිමි කිරීම හෝ නොකළ යුත්තකි. නමුත් දඬුවම් ලබිය යුතු වරදක් කර ඇති විටෙක, ඉස්ලාමයේ නීතිය නියම කර ඇති දඬුවම ක්‍රියාත්මක කිරීම අනිවර්තය වේ.

ඔහුගේ විනිශ්චය, මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලාහ් හර ගන්නේය. ඔහු සත්‍යවඳියෙකු නම් ඔහුට කුසල් පිරිනමයි. නමුත් ඔහු කුහකයෙකු නම් අල්ලාහ් ඔහුට දඬුවම් කරයි.

හදිසයේ හරය:

1. "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ" යන පඬය උච්චතණය කිරීම හා අල්ලහ් හඳුනා නමුදුම් ලබන
2. අන් සියලු දඳුනික්ෂේප කිරීම ඉස්ලාමය තුළට පිවිසීමේ කෙත්දේසියක් වන්නේය.
3. "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ" යන්නෙහි තේරුම අල්ලහ් හඳුනා නමුදුම් ලබන ප්‍රතිමාසෙතහන් හාචනත් දඳුනික්ෂේප කිරීම හානමුදුම සුවිශුද්ධ අල්ලහ්ට පමණක් වෙන් කිරීමය.
4. කවරෙකු ඒක දේව වදය විශ්වස කර, එහි පිළිවෙත් මතුපිටින් පිළිපදින්නේ ද ඔහු ඊට පටහනිව යමක් සිදු කර ඇති බවට පහදිළි වන තෙක් ඔහුගෙන් වළකී සිටීම බලධරීන්ට අනිවර්යය වේ.
5. සඬතණ හේතුවකදී හඳු මුස්ලිම්වරයන්ගේ ධනය, ජීවිතය හා මනාසය ආරක්ෂාවිය යුතුය.
6. මෙලෙච්චි තීන්දු ලබාදිය යුත්තේ මතුපිට පෙනෙන දෑ පදනම් කර ගෙනය. ඔවුන්ගේ පරමර්ථයන් හා අධිෂ්ඨනයන් සම්බන්ධයෙන් මතුලෙච්චි තීන්දු දෙනු ලබනු ඇත.

(6765)

(8) - عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْمُوجِبَاتُ؟ فَقَالَ: «مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ» [صحيح] - [رواه مسلم]

(8) - ජබර් (රළියල්ලභු අන්භු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ: "අහෝ අල්ලභ්ගේ දූතයණනි, අනිවර්යය කරවන කරුණු දෙක මෙනවද?" යි විමසා සිටියේය. එවිට එතුමණන් "කවරෙකු අල්ලභ්ට ආදේශ නෙකර මිය ගියේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙයි. කවරෙකු අල්ලභ්ට යමක් ආදේශ කර මිය ගියේ ද ඔහු අපා ගින්නට පිවිසෙයි" යයි පවසූහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මිනිසෙක් නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් කරුණු දෙකක් පිළිබඳ විමසා සිටියේය: එනම් ස්වර්ගයට පිවිසීම අනිවර්යය කරන දැහැපපාගින්නට පිවිසීම අනිවර්යය කරන දෑය. එයට සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම් තුමණන් ස්වර්ගය අනිවර්යය කරන කරුණු වනුයේ මිනිසෙක් අල්ලභ්ට කිසිවක් ආදේශ නෙකර, ඔහුට පමණක් නමුදුමි කළ තත්ත්වයේ මිය යමය. අපාගින්න අනිවර්යය කරවන කරුණු වනුයේ මිනිසෙක් අල්ලභ්ට යමක් ආදේශ කර ඔහුගේ දේවත්වය හෝ පරිපලනත්වය හෝ ඔහුගේ නම හා ගුණාගවල යම් සමනයක් හා ආදේශයක් නියම කිරීමය.

හදිසයේ හරය:

1. දේව ඒකීයවදයේ මහිමය. කවරෙකු අල්ලෂ්ට කිසිවක් ආදේශ නෙකර, ඔහුව විශ්වඝ්‍ය කළ තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද ඔහු ස්වර්ගයට ඇතුළු වේ.
2. දේවත්වය ආදේශ කිරීමේ බරපතලකම. කවරෙකු යමක් අල්ලෂ්ට ආදේශ කරන තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද ඔහු අපා ගින්නට ඇතුළු වේ.
3. දේව ඒකීයත්වය තහවුරු කරන පෂිෂ්ඨයේ අල්ලෂ්ගේ අහිමනය යටතේ සිටිනි. ඔහු අහිමන කළේ නම් ඔහු ඔවුනට දඬුවම් කරයි. ඔහු අහිමන කළේ නම් ඔවුනට ඔහු සමඟ දෙයි. පසුව ඔවුන්ගේ ගමන් මඟ ස්වර්ගය වෙත වේ.

(65008)

(9) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَةً وَقُلْتُ أُخْرَى، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدَاءً دَخَلَ النَّارَ» وَقُلْتُ أَنَا: مَنْ مَاتَ وَهُوَ لَا يَدْعُو لِلَّهِ نِدَاءً دَخَلَ الْجَنَّةَ. [صحيح] - [متفق عليه]

(9) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එක් ප්‍රකාශයක් පවසූහ. තවත් කරුණක් මම ද පවසුවෙමි. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙසේ පවසූහ. “කවරෙකු අල්ලාහ් හඳු දමායම් ආදේශයකට ඇරයුම් කරමින් සිටිය දී මිය ගියේ ද ඔහු අපාගින්නට පිවිසිය.” එවිට මම මෙසේ පවසුවෙමි: “කවරෙකු අල්ලාහ්ට යමක් ආදේශ නොකරන තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසිය.”
[පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

'අල්ලාහ් හඳු වෙනත් කෙනෙකුගෙන් ප්‍රභ ඵනාකිරීම, උදව් පනීම වන අල්ලාහ් වෙනුවෙන් විය යුතු කරුණක් වෙනත් කෙනෙකුට යෙමු කර පසුව ඔහු ඒ අයුරින්ම මිය ගියේ නම් සඳවින්ම ඔහු අපා වසින් අතරින් වනු ඇත.' යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අපට දන්වාසිටියහ. ඊට අමතරව ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා 'කවරෙකු අල්ලාහ්ට යමක් ආදේශ නොකරන තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද සඳවින්ම ඔහුගේ නවකන ස්වර්ගය වේ' යයි පවසීය.

හදීසයේ හරය:

1. ප්‍රථමතව නමුදුමකි. එය උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත හඳු වෙනත් කිසිවෙකු වෙත යෙමු නොකළ යුතුය.

2. ඒක දේව වඳයේ මහිමය. කවරෙකු ඒ මත පදනම් ව මිය ගියේ ද ඔහු කළ ඇතළු පසකම් සඳහාඔහුට දඬුවම් දෙනු ලබුව ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇත.
3. ආදේශ කිරීමේ බරපතලකම. කවරෙකු ඒ මත පදනම් ව මිය ගියේ ද ඔහු අපහින්නට පිවිසෙනු ඇත.

(3419)

(10) - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ، حِينَ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ: «إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ، فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ، فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ، وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(10) - ඉබ්නු අබ්බාස් (රජියල්ලාහු අන්හුම) විසින් වර්තාකරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයෙකුත් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා යමත් දේශයට යවූ අවස්ථාවේ එතුමාණන්ගේ පවසුහ: "සබ්වින්ම ඔබ ආගම් ලත් ජන පිරිසක් වෙත යන්නෙහිය. ඔබ ඔවුන් වෙත ගියෙහි නම් 'නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හර වෙතත් දෙවියෙකු නෙමිති බවට හාසබ්වින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයකවට සක්ෂි දරන මෙන්' ඔවුනට ඇරයුම් කරන්න. ඒ සදහාඔවුන් ඔබට කීකරු වූයේ නම්, සබ්වින්ම අල්ලාහ් ඔවුනට සමු දහවලකම රක්රියකම වර පහක් සලකාය අනිවර්යය කර ඇති බව ඔවුනට දන්වාසිටින්න. එයට ද ඔවුන් ඔබට අවනත වූයේ නම්, සබ්වින්ම ඔවුන් අතර ධනවතුන්ගෙන් ලොඵය ඔවුන්ගේ දුප්පතුන්ට පිරිනමන දනය ඔවුනට අල්ලාහ් අනිවර්යය කර ඇති බව දනුම් දෙන්න. එයටත් ඔවුන් ඔබට අවනත වූයේ නම්, ඔවුන්ගේ ගෙවණිය වස්තු පිළිබද ප්‍රවේසම් විය යුතුය. අසඹණයට ලක්වූවන්ගේ ප්‍රථ්ථනඛට ඔබ බියවන්න. සබ්වින්ම ඒ අතර හාඅල්ලාහ් අතර කිසිදු තිරයක් නන." [පූර්ව සඹක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා යමන් දේශයට, එහි වසියන් අල්ලන් වෙත ඇරයුම් කරන කඳවුම්කරුවකු හා ගුරුවරයකු ලෙස යවූ කල්හි හෙතෙම කිතුනු ජන පිරිසක් මුණ ගලසන බවත් ඔවුන් වෙනුවෙන් සුදනම් විය යුතු බවත් ඔවුන් ඇරයුම් කිරීමෙහි දී වඩක් වදගත් දැපසුව වදගත් දැයන අනුපිළිවෙලින් ආරම්භ කළ යුතු බවත් එතුමණෝඔහුට පහදිළි කළහ. පළමු ව ප්‍රතිපත්තිය නිවරදි කිරීම සඳහාහෙතෙම ඇරයුම් කර සිටියි: එය, නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලන් හර වෙනත් දෙවියෙකු නත. සබචින්ම මුහම්මද් අල්ලන්ගේ දූතයණන් බව ඔවුන් සක්ෂි දරීමට සලස්වීමෙනි. හේතුව ඔවුන් ඉස්ලාමයට පිවිසෙන්නේ එමගිනි. එයට ඔවුන් අවනත වූ විටෙක ඔවුනට සලකය ස්ථාන කරන මෙන් නියෙණ් කළහ. 'තව්හිද්' හෙවත් ඒක දේව ප්‍රතිපත්තියෙන් පසු වඩක්ම වදගත් වගකීම වනුයේ එයයි. ඔවුන් එය විධිමත්ව ඉටු කළ විටෙක, ඔවුන් අතර සිටින පෙණහසතුන්ගේ ධනයෙන් සකත් ලබාඔවුන්ගේ දිළිඳුන් අතර හරදෙන මෙන් ඔවුනට නියෙණ් කර සිටියහ. පසුව එම ධනයෙන් වඩක් උතුම් දේ ගනීමෙන් එතුමණෝඅවවඳ කළහ. සබචින්ම

ඒ අතරින් අනිවර්ගය වනුයේ මධ්‍යස්ත දූ. පසුව අසඹණකම් කිරීමෙන් වළකෙන මෙන් එතුමණෝ ඔහුට අවවඳ කළහ. එය, අසඹණයට ලක්වූවන්ගේ ශාසයට ඔහු ලක් නෙඹනු පිණිසය. සබචින්ම ඔහුගේ ප්‍රථ්තඹ පිළිගනු ලබන්නක් වේ.

හදිසයේ හරය:

- 1. නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලන් හර වෙනත් දෙවියකු නති බව සක්ෂි දරීමේ තේරුම වනුයේ: නමුදුම් කිරීම අල්ලන්ට

පමණක් වෙන්කිරීම හාඔහු හර වෙනත් දනාමදුම් කිරීම අත්හර දමීමය.

2. සබච්චන්ම මුහම්මද් අල්ලන්ගේ දුනයණන් බව සක්ෂි දර්මේ තේරුම වනුයේ: එතුමණන් හාඑතුමණන් ගෙන ආ දැ විශ්වඝ කිරීම, එතුමණන්ව සහනික කිරීම හාසබච්චන්ම එතුමාමිනිස් වර්ගයාවෙන එවන ලද අවසන් දුනයකව විශ්වඝ කිරීමය.
3. විද්වතෙකු සමග කතාකිරීම, නුගතෙකු සමග කතා කරන්නක් මෙන් සමන වන්නේ නහ. "ඔබ ආගම් ලද පිරිසක් වෙන යන්නෙහිය" යයි තම ප්‍රකාශයෙන් නබි තුමණුච්චතුමඛ දනුවත් කළේ එබච්චි.
4. සකකරන්නන්ගේ සක දුරුකරලීම සදහාමුස්ලිම්වරයෙකු තම ආගම පිළිබදව දනුවත් වීමේ වදගත්කම. එය දනුම සෙඤ්ඤමත් විය යුත්තකි.
5. අල්ලන්ගේ දුනයණන්ගේ ඇවච්චමත් පසු යුදෙව් හා කිතුනුවන්ගේ ආගම නිෂ්ඵල වීම. සබච්චන්ම ඔවුන් ඉස්ලම් ආගම තුළට පිවිසෙන තෙක්, නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව විශ්වඝ කරන තෙක් මළවුන් කෙරෙන් නභිච්චනු ලබන දිනයේ ඔවුන් ජයග්‍රහණී පිරිස අතරට පත් වන්නේ නහ.

(3390)

(11) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَقَدْ ظَنَنْتُ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَنْ لَا يَسْأَلَنِي عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ أَحَدٌ أَوْلَ مِنْكَ؛ لِمَا رَأَيْتُ مِنْ حِرْصِكَ عَلَى الْحَدِيثِ، أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ أَوْ نَفْسِهِ»... [صحيح] - [رواه البخاري]

(11) - අබු හුරේරා(රළියල්ලඹු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. අහෝඅල්ලෝගේ දූතයණනි! මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔබේ මදිහත් වීම ලබන්නට වඩක් භාග්‍යවන්තයා කවුරුන්දැයි විමසන ලදී. අල්ලෝගේ දූතයණණා (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසන. "අහෝඅබු හුරේරා, මෙම හදිසය කෙරෙහි ඔබ තුළ ඇති උනන්දුව මම දකින බවින් ඒ ගන ඔබට පෙර මගෙන් කිසිවකු විමසානඟැයි මම සිතමි. මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ මඟේ මදිහත්වීම ලබන්නට මිනිසුන් අතර වඩක් භාග්‍යවන්තයා වනුයේ තම හදවතින් හාසිතින් අවංකවම 'ලාඉලඹ ඉල්ලේලඹු' (නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලෝ හඳු වෙනත් දෙවියකු නඟ) යැයි පවසන්නය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහාර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මදිහත්වීම ලබන්නට මිනිසුන් අතර වඩක් භාග්‍යවන්ත අය වනුයේ තම හදවතින් අවංකව 'නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලෝ හඳු වෙනත් දෙවියෙකු නඟ' යැයි පවසා සිටින්නය. එනම් අල්ලෝ හඳු සබලලස නමුදුම් ලබන කිසිවෙකු නෙමති බව විශ්වස කිරීම හාදේව ආදේශයෙන් හාමිනිසුනට ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් ඉවත්ව සිටීමය.

හදිසයේ හරය:

1. මතුලෙවෙහි නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) සතුව ඇති මදිහත්වීමේ හභායය මෙය නහවුරු කරයි. එය දේවත්වය ඒකීයකරණය කරන්නන් හට හඳු වෙනත් කිසිවකුට පිහිටන්නේ නහ.
2. නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මදිහත් වීම යනු දේවත්වය ඒකීය කරණය කරන්නන් අතරින් අපා ගින්නට සුදුසුකම් ලබුවන් හට ඔවුන් අපහින්නට ප්‍රවේශ නෙවනු පිණිසත්, කවරෙකු එහි පිවිසුනේ ද ඔහු එයින් බහඳු කරනු පිණිසත් උත්තරීතර අල්ලභ්ගෙන් එතුමා කරන කන්නලව්වයි.
3. උත්තරීතර අල්ලභ් සතු අවංක ඒකීයකරණ ප්‍රකාශයේ මහිමය හාළහි පවතින විශල බලපම.
4. ඒකීයකරණයේ ප්‍රකාශය සක්ෂන් කර ගනීම යනු එහි අර්ථය දනගෙන ඒ අනුව ක්‍රියාකිරීමයි.
5. අබු හුරෙයිරු(රළියල්ලඤා අන්හු) තුමගේ මහිමය හාදනුම ලබන්නට එතුමතුළ තිබූ උනන්දුව.

(3414)

(12) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «الإيمان بضْعٌ وسَبْعُونَ - أو بضْعٌ وسِتُونَ - شُعْبَةٌ، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(12) - අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “ඊමන් හෙවත් දේව විශ්වඝය ගඹාහත්තැගණනකි. -නතහෙත් හච ගණනකි.- ඒවාඅතරින් වඩත් උතුම් වනුයේ ‘ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු’ යන ප්‍රකාශයයි. ඒවා අතරින් වඩත් පහළම මට්ටම වනුයේ හනිදයක දැමර්ගයෙන් ඉවත් කිරීමයි. ලජ්ජඛද ඊමනයේ ගඹඛක් වේ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

දේව විශ්වඝයට, ක්‍රියාප්‍රතිපත්ති භාෂ්‍යකාණ මත ආවරණය වූ බෙහෙව්අනු කරුණු භාවිෂයයන් ඇති බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණදන්වාසිටියහ.

විශ්වඝයේ කරුණු අතරින් වඩත් උසස් භාදතුම් වනුයේ ‘ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු’ යන ප්‍රකාශයේ තේරුම වටහාගනිමින් එය අපේක්ෂාකරන අදහස අනුව කටයුතු කිරීමය. එනම් සඛචින්ම අල්ලාහ් ඒකීය දෙවියඟ. නමදුමට සුදුසු වනුයේ ඔහු පමණක් මිස ඔහු හර වෙනත් දච තෙඪවී යන්නයි.

දේව විශ්වඝය පදනම්ව පවතින අවම ක්‍රියඛ වනුයේ මිනිසුන් යන එන මර්ගවල ඇති හනිදයක සමු දෙයක්ම ඉවත් කිරීමය.

පසුව, සඛචින්ම ලජ්ජඛ ඊමනයේ කරුණක් බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණා අවධරණය කළහ.

සබවින්ම එය අලංකාර ක්‍රියාවන්හි නිරත වීමටත් අශීලකුණ දැක්වීමටත් විමටත් පෙළඹවන ගුණාංගයකි.

හදිසයේ හරය:

1. දේව විශ්වඝයට විවිධ තරකිරම් ඇත. ඒවගින් ඇතැම් කරුණු තවත් ඇතැම් කරුණුවලට වඩාදුතූම් වන්නේය.
2. දේව විශ්වඝය යනු ප්‍රකෘත, ක්‍රියානුප්‍රතිපත්ති මත ගෙඩි නගුණකි.
3. ලජ්ජාව යනු උත්තරීතර අල්ලන් ගන විය යුතුය. එය අපේක්ෂාකරනුයේ: ඔහු ඔබට තහනම් කළ තන ඔබව නොදකීම් සහ ඔහු ඔබට අණ කළ තනින් ඔබව තනි කර නොගනීම්යි.
4. අංකයක් සඳහන් කිරීම , එය සීමාකිරීමක් සඳහානොවේ. නමුත් එය දේව විශ්වඝය මත පදනම් වූ කරුණුවල බහුලත්වය පෙන්වාදෙයි. සබවින්ම අරඹවරු යම් කරුණකට අංකයක් සඳහන් කළ ද, ඒ හර වෙනත් දෙයක් නොවී ඉන් අදහස් කරන්නේ නොවේ.

(6468)

(13) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الدَّنْبِ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ؟ قَالَ: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلَقَكَ» قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: «وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ؛ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ» قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: «أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(13) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “බරපතල පෘෂය කුමක්දැයි මම අල්ලාහ්ගේ දූතයෙකුන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමභගන් විමසුවෙමි. එතුමා “අල්ලාහ් ඔබව මවනිබියදී ඔබ ඔහුට ආදේශ කිරීමය” යයි පවසූහ. මම: ‘පසුව කුමක්දැ’යි විමසුවෙමි. එතුමා “පසුව ඔබේ දරුවාඔබ සමග අනුභව කරනු ඇතැයි බියෙන් ඔහුව ඔබ මරාදමීමය.” යයි පවසූහ. මම: ‘පසුව කුමක්දැ’යි විමසුවෙමි. එතුමා “ඔබේ අසල්වසියෙකුගේ බිරිය සමග ඔබ කමයේ වරදවහාසිරීමය.” යයි පවසූහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුඬු හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

“බරපතල පෘෂය කුමක්දැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමභගන් විමසන ලදී. එවිට එතුමා බරපතලම පෘෂය ‘ෂිර්කුල් අක්බර්’ නම් මහාෂිර්ක් ය. එනම් අල්ලාහ්ගේ දේවත්වය ඔහුගේ පරිපලනය හා ඔහුගේ නම හා ගුණාංගවල දී ඔහුට ආදේශයක් හෝ සමනයක් නියම කර ගනීමය. මෙය නව්බා හෙවත් පශ්වත්තෘ වී සමඛ අයදීමෙන් මිස අල්ලාහ් සමඛ නෙභදන පෘෂයකි. අදළ තනන්තාත් තත්ත්වයේම මිය ගියේ නම්, ඔහු අපාගින්නේ සදකනිකයෙකු වන්නේය. පසුව තම දරුවා තමන් සමග වී අනුභව කරනු ඇතැයි බියෙන් ඔහුව මරාදමීමය. ජීවිතයක් නසීම තහනම් ය. එනමුත් එම පෘෂයේ බරපතලකම වනුයේ ඝනනය කරනු ලබන තනන්තාඝනකයෙකුගේ දැනියෙකු

වීමය. තවදුරටත් එම පෘෂ්ඨයේ බරපතල වනුයේ ඝනකයාදුල්ලන් සපයූ පෙෂ්ඨයේ ඝනනය කරනු ලබන්නාද හවුල් වනු ඇතැයි බියෙන් හා අපේක්ෂාවෙන් ඔහු ව ඝනනය කරන වටය. පසුව තම අසල්වැසියන්ගේ බිරිය සමඟ අනච්ඡයේ යෙදෙන තරමට, ඇය ඔහුට යටත් වන තරමට ඇයව රවටා ඇය සමඟ කමයේ වරදවාහසිරීමය. 'සිත්හෙවත් කමයේ වරදවාහසිරීම තහනම් ක්‍රියාවකි. එහි දී එම පෘෂ්ඨය බරපතලම වනුයේ දුරච්ඡයේ යෙදෙන්නා, යහපත සලසන මෙන් ද ඔහුට උපකාර කරන මෙන් ද ඔහු සමඟ යහපත් සම්බන්ධතාවක් පවත්වාගන්නා මෙන් ද උපදෙස් දී ඇති තම අසල්වැසියන්ගේ බිරිය සමඟ දුරච්ඡයේ යෙදෙන වටය.

හදිසයේ හරය:

1. ධර්මිෂ්ඨ ක්‍රියාවන් මහිමයෙන් එකිනෙකට වෙනස් වන්නා සේම පෘෂ්ඨ ක්‍රියාවන් ද බරපතලකමින් එකිනෙකට වෙනස් වනු ඇත.
2. බරපතලම පෘෂ්ඨය වනුයේ: උත්තරීතර අල්ලන්ට ආදේශ තබීම, පසුව ඔබත් සමඟ වී ආහාර ගනු ඇතැයි බියෙන් තම දරුවා ඝනනය කිරීම, පසුව ඔබේ අසල්වැසියන්ගේ බිරිය සමඟ කමයේ වරදවාහසිරීමය.
3. පෙෂ්ඨය සම්පත් අල්ලන් සතුය. මව්මි සදහා පෙෂ්ඨය සලසීමේ වගකීම ශුද්ධ වූ අල්ලන් හර් ගත්තේය.
4. අසල්වැසියා හිමි අයිතිවසිකම් ඉමහත් වන අතර ඔහුට හානි කිරීම අනුන් හට හානි කිරීමට වඩා බරපතල පෘෂ්ඨයකි.
5. නමදුමට සුදුස්සා මවුම්කරු පමණය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නැත.

(14) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ عَبْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(14) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තකරන ලදී. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: "මම හවුල්හඬයෙන්, හවුල්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතායෙන් ස්වයංපෝෂිත වෙමි. කවරෙකු මාසමග, මාහර වෙනත් අයකු හවුල් කරමින් යම් ක්‍රියාකර්ම කළේ ද මම ඔහු හා ඔහුගේ හවුල්හඬය අත්හර දමමි." [සුරව සබක සහිත හදීසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සඛවින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් තමන් හවුල් හඬයෙන්, හවුල්කරුවන්ගේ අවශ්‍යතායෙන් තෙර බව පවසාසිටින්නේ යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දන්වාසිටියි. ඔහු සියලු දඹ අවශ්‍යතායන්ගෙන් තෙරය. සඛවින්ම මිනිසායම් නමදුම් කටයුත්තක් සිදු කළ විට, එය අල්ලාහ්ටත් ඔහු හර වෙනත් අයටත් පත් කර ගන්නේ නම් අල්ලාහ් ඔහුව අත්හර දමන අතර ඔහුගෙන් එය පිළිගන්නේ ද නන. එය අදළ තනන්තම යෙමු කරයි. උත්තරීතර අල්ලාහ්ට පමණක් ක්‍රියා අවංකව ඉටු කිරීම අනිවර්යය වේ. හේතුව ගෙවණිය ඔහුගේ තෘණිය වෙනුවෙන් අවංකව සිදු කරන දැහර වෙනත් කිසිවක් සුවිශුද්ධයන් පිළිගන්නේ නනි බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. ෂරීක් හෙවත් ආදේශ කිරීම, හවුල් කිරීම යන සියලුම ස්වරූපයන්ගෙන් වළකී සිටිය යුතුය. සඛචිත්ම එය ක්‍රියාව පිළිගනු ලබීම වළක්වනු ඇත.
2. අල්ලාහ්ගේ ස්වයංපෙණීත්වය හාඔහුගේ බලවත්භාවය හඳුනාගැනීමේ ක්‍රියාව තුළ අවංකභාවය දක්වන්නට උපකාරී වේ.

(3342)

(15) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى»، قالوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى». [صحيح] - [رواه البخاري]

(15) - අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. 'මාප්‍රතික්ෂේප කළ අය හර, මඟේ සෙසු සමූහයා සියල්ලෙම ස්වර්ගයට පිවිසෙති.' "අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයණනි! ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ කවුරුන්ද? ඔවුහු විමසා සිටියෙහි. එතුමා 'කවරෙකු මට අවනත වූයේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසිය. කවුරුන් මට පිටුපඳුවී ද ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය.' යයි කීහග [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

වළකී සිටි අයකු හර නම ප්‍රජථවී සියලු දෙනා පඟන් ස්වර්ගයට පිවිසෙන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟණදිත්වාසිටියි.

'අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයන්නි! එසේ වළකී සිටින්නේ කවුරුන් ද?'යි සහඛචරු (රළියල්ලඟු) විමසාසිටියේය.

එවිට එතුමණන් (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) පිළිතුරු දෙමින්, 'කවරෙකු යටත් වී පිළිපදිමින් අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ට අවනත වූයේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසිය. කවරෙකු පිටු පාෂර්ආ නීතියට යටත් නොවූයේ ද සඛචින්ම ඔහු ඔහුගේ නපුරු ක්‍රියා හේතුවෙන් ස්වර්ගයට පිවිසීමෙන් වළකනු ලැබීය.'

හදිසයේ හරය:

1. සඛචින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලඟු අලයිහි ව වසල්ලම්) තුමණන්ට අවනත වීම අල්ලාහ්ට අවනත වීමකි. එතුමණන්ට පිටුපමු අල්ලාහ්ට පිටුපමුකි.
2. නබි (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් හට අවනත වීම ස්වර්ගය අනිවර්‍යය කරනු ඇත. එතුමණන්ට පිටුපමු නිරය අනිවර්‍යය කරනු ඇත.
3. මෙම සමූහයානරින් අවනතව කටයුතු කරන්නන් වෙත වූ ශුභඛණ්ඩිය. සඛචින්ම අල්ලාහ් හාඔහුගේ දූතයන්ට පිටු පන්නන් හඳු සෙසු සියලු දෙනාම ස්වර්ගයට පිවිසෙති.
4. තම සමූහයාතකරෙහි තිබූ නබි (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ දයනුකම්පච. ඔවුන්ට මඟ පෙන්වීම සදහා ඒ එතුමණන්ගේ උනන්දුව.

(4947)

(16) - عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا تُظْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ؛ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(16) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් උමර් ඉබ්නු අල්-කත්තාබ් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වච්ඡතකරන ලදී. "කිතුනුවන් මරියම්ගේ පුතණුවන් අනිශයෙක්කියෙන් ප්‍රශංසා කළක් මෙන් නුඹලාමාඅනිශයෙක්කියෙන් ප්‍රශංසානෙකරන්න. සඹච්ඡිත්ම මම ඔහුගේ ගන්තෙකු පමණි. එබච්ඡිත් නුඹලා දේව ගන්තා දේව දූතයාලෙස පවසන්න." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වච්ඡතකර ඇත]

විවරණය:

කිතුනුවන් ඊසාඉබ්නු මරියම් (අලයිහිස් සලම්) තුමාසමග කටයුතු කළක් මෙන් උත්තරීතර අල්ලන්ගේ ගුණාග හාඹහුගේ ශුද්ධ වූ ක්‍රියාචන් යෙදානමන් පසසීමෙහි භාවර්ණතාකිරීමෙහි මෙන්ම සඹච්ඡිත්ම තමන්ට ගුප්ත දඳුන්තබව පවසමින්, අල්ලන් සමග තමන්ට ඇරයුම් කර සීමඹ ඉක්මවාකටයුතු කිරීමෙන් හා උල්ලංඝනය කිරීමෙන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ච්ඡක්වූහ. පසුව සඹච්ඡිත්ම තමන් අල්ලන්ගේ ගන්තන් අතරින් වූ ගන්තෙකු බව පහදීළි කළ අතර තමඹ දේව ගන්තා දේව දූතයායනුවෙන් ආමන්ත්‍රණය කරන මෙන් ද එතුමණන් නියෙඹ කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. ගුණගන්‍යනකිරීමෙහි හා ප්‍රශංසාකිරීමෙහි ආගමික සීමාව ඉක්මවන ධර්මයක් කිරීමෙන් ප්‍රවේසම් විය යුතුය. හේතුව සඳහාත්ම එය දේව ආදේශය වෙත යෙමු කරනු ඇත.
2. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අනතුරු ඇඟවූ දෑ මෙම සමූහයන් අතර සිදු වී ඇත. පිරිසක් අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ඉහවහසසසුම් කරති. තවත් පිරිසක් 'අහ්ලුල් බයිත්' නෙහෙහත් නබි නිවසින් ද තවත් පිරිසක් 'අවුලියා නෙහෙහත් දහමියන් ද පසසුමට ලක් කරති. ඔවුහු දේව ආදේශය තුළ වටුණෙස්.
3. සඳහාත්ම තමන් අල්ලන්ගේ ගන්තබව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් චරිතකර ගත්හ. එය එතුමණන් අල්ලන්ගේ පිහිට පනත දූතයකු යභි පහදිලි කර දෙනු පිණිසය. පරමධිපතියන්ගේ විශේෂිත ගුණාග කිසිවක් එතුමණන් වෙත හඳවීම සුදුසු වන්නේ නත.
4. එමෙන්ම තමන් අල්ලන්ගේ දූතයන් බවත් එතුමණන් චරිතකර ගත්හ. එය අල්ලන් අබියසින් එවන ලද දූතයකු බව පහදිලි කරනු පිණිසය. ඒ අනුව එතුමණන්ව විශ්වස කර සහතික කිරීමත් එතුමණන්ව අනුගමනය කිරීමත් අනිවර්තය වේ.

(3406)

(17) - عن أنس رضي الله عنه قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(17) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අනස් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “ඔබ අතරින් කිසිවකු හොඹුහුගේ දරුවා, ඔහුගේ පියා හා සියලුම මිනිසුන්ට වඩාමාඔහුට ප්‍රිය මනසයකු වන තෙක් ඔහු දේවත්වය විශ්වස කරන්නෙකු වන්නේ නොවේ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම මුස්ලිම්වරයකු තම දෙමව්පියන්ට, තම දරු දරියන්ට සහ සියලුම මිනිසුන්ට වඩා අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් කෙරෙහි ආදරය දක්වන තෙක් පූර්ණ විශ්වසය දරන්නෙකු නොවන බව අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් අප වෙත දනුම් දෙයි. මෙම ආදරය එතුමණන්ට අවනත වීමටත් එතුමණන්ට උපකාර කිරීමටත් එතුමණන්ට පිටු නොසමටත් ඉල්ලාසිටියි.

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට ආදරය කිරීම අනිවාර්යය වේ. ආදරය කිරීමේ දී සියලු මවුම්වලට වඩාඑතුමණන්ට ප්‍රමුඛත්වය ලබාදිය යුතු වේ.
2. පූර්ණ ආදරය පෙන්නාදෙන සලකුණක් වනුයේ අල්ලාහ්ගේ දූතයණන්ගේ පිළිවෙතට උපකාර කිරීම ඒ සදහනාම ජීවිතය හාධනය ව්‍ය කිරීම වේ.

3. අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ට ආදරය කිරීම යනු, එතුමන් නියෝග කළ දේහි එතුමන්ට අවනත වීමටත් එතුමන් දන්වසිටි දේහි එතුමන්ව සහතික කිරීමටත් එතුමන් වළක්වූ දේහි වළකී සිටීමටත් එතුමන්ව අනුගමනය කිරීමටත් අලුතින් බිහි වන පිළිවෙත් අත්හැර දීමටත් අනිවර්තය කරයි.
4. සියලුම මිනිසුන්ට වඩාත්ම (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් වෙත වූ යුතුකම් ඉටු කිරීම වඩාත් වදගත් මෙන්ම බලවත් වන්නේය. හේතුව, සඛවින්ම මුළුවත් යහමග වෙත අප මඟ ලබන්නටත්, අපගින්තෙන් අප ආරක්ෂා වන්නටත්, ස්වර්ගය ලබාදිය ගන්නටත් එතුමන් හේතුවක් වූ බවිනි.

(5953)

(18) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «دَعُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(18) - නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “මා නුඹලඹ අනහර දඹු දැගන නුඹලා(මගෙන් විමසීමෙන්) මඅන්හර දමනු. නුඹලඹ පෙර විසුවන් විනඟ වූයේ ඔවුන් අධික ලෙස ප්‍රශ්න විමසෑවි හෙයින් හනබ්වරුන් පිළිබද ඔවුන් මතභේද ඇති කරගත් හෙයිනි. මානුඹලඹ යමක් වළක් වූ විට, නුඹලා එයින් වළකෙනු. මා යම් නියෙණියක් නුඹලඹ නියෙණි කළ විට නුඹලාඵය හකි පමණින් ඉටු කරනු.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

"සබවින්ම ආගමික නීති කරණය කෙරෙහි තුනකට බෙදී තිබේ. එනම් ඒ ගන නිහඬවූ දේ, තහනම් කළ දේ හාඉටු කරන ලෙස නියෙණි කළ දේ" යයි නබි සල්ලේලහු අලයිහි ව සල්ලම් තුමණන් සදහන් කළහ.

පළමුවන්න: ආගම ඒ ගන කිසිදු තීන්දුවක් නෙදී නිහඬව සිටීමය. යම් කයුතුවල තීන්දුවක් නචි නම්, ඒවාසම්බන්ධයෙන් මූලික ප්‍රතිපත්තිය වනුයේ ඒවාඅනිවර්තයය නෙචන බව ය. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ කලය වනචි, යමක් අනිවර්තයය වේ යයි හෙතාහනම් වේ යයි හෙතියෙන්, සිදු නෙඹු දෙයක් පිළිබද විමසීම අනිවර්තයෙන්ම අන්හර දමිය යුතු කලයක් විය. හේතුව, සබවින්ම අල්ලච් ඒවාඅන්හර දඹුවේ ගන්තන් හට ආශිර්වදයක් වගයෙනි. එතුමණන්ගෙන් පසු වූ කලය වනචි, ප්‍රශ්න කිරීම නීති පනීමේ පදනම හෝ

ඉගන්වීමේ පදනම මත වී නම්, ඔහුට ආගමික කරුණක් ගනු විමසීමට අවශ්‍යතාව වී නම්, එය අනුමත කර්මයක් පමණක් නොව එසේ ප්‍රශ්න කර සිටීම නියෙණි කරනු ලැබුවකි. එය අනවශ්‍ය යටි අරමුණක් ඇතිව ප්‍රශ්න ඇසීම වනනි හදිසයේ සදහන්වී ඇති පරිදි යමක් ගනු විමසීම අත්හැරීම සුදුසුයි යන අදහස එයයි. එය ඉස්රාෆීල් දරුවන්ට අත් වූ දැමෙන් දෙයක් වෙත යෙමු වනු ඇත. ඔවුන්ට එළදෙනක් කපීමට නියෙණි කරනු ලැබූ විට කවර හෝ එළදෙනක් කපා එය සිදුකරන්නට නිබුණ ද ඔවුන් ඒ ගනු දඩුව විමසන්නට ගත්හ. පසුව එය ඔවුන්ට දඩි විය.

දෙවන්න: තහනම් කිරීම්: එනම්, එය අත් හඳු දමූ අයට කුසල් ලඹෙන අතර එය සිදු කළ අයට දඩුවම් හිමි වනු ඇත. එබවින් ඒ සියලු දෑින් වළකී සිටීම අනිවර්තය වේ.

තුන්වන්න: නියෙණි: එනම් එය සිදු කළ අයට කුසල් ලඹෙන අතර එය අත්හරින අයට දඩුවම් හිමි වනු ඇත. එබවින් තමන්ට හඹි පමණින් එය ඉටු කිරීම අනිවර්තය වේ.

හදිසයේ හරය:

1. තමන්ට අවශ්‍ය වඩක් වදගත් දඹි පමණක් නිරත විය යුතු අතර එම තත්ත්වයේ තමන්ට අවශ්‍ය නඹි දඹන්හඳු දමිය යුතුය. එමෙන්ම සිදු නෙඹු දඹිලිබද ප්‍රශ්ණ කිරීමෙහි නිරත නෙඹිය යුතු ය.
2. ගටලු සංකීර්ණ කළ හඹි ප්‍රශ්න ඇසීමේ සහ බෙඹහෝ මතභේදවලට තුඹු දෙන සකයන් සදහාදෙඹ විවර කිරීම තහනමිය.

3. තහනම් කරන ලද සියලු දඬුවම් දැඩිමේ නියෝගය. එය අත්හරිමේ දුෂ්කරතාවක් නැත. පෙනෙවේ ඒ ගනන තහනම පිහිටා ඇත්තේ එබවිනි.
4. නියෝග කරන ලද දඬුවම් පමණක් ඉටු කිරීමේ නියෝගය. හේතුව ඇතම් විට දුෂ්කර දඬුවම්වර්ගය විය හැක. එසේ නොහොත් එය කිරීමට ඔහුට අපහසුතාවක් විය හැක. නියෝගය කෙතෙකුගේ ශක්ති ප්‍රමණයට අනුව පිහිටා ඇත්තේ එබවිනි.
5. අධික ලෙස ප්‍රශ්න කිරීම තහනම් වේ. ප්‍රශ්න ඇසීම කෙටි දෙකකට විඳවනුත් බෙදාදැක්වූයේ. ඒවැඩිත් පළමුවන්න: තමන්ට අවශ්‍ය ආගමික කටයුතු දැන ගනීමේ පදනම මත වුවකි. මෙය නියෝග කරනු ලබනවකි මෙන්ම සහභාගීත් විමසාසිටි ප්‍රශ්නවල වර්ගය ද එය විය. දෙවන්න: අනවශ්‍ය ලෙස යටි අරමුණු පදනම් කරමින් ප්‍රශ්න ඇසීම. වලක්වනු ලබ ඇත්තේ මෙයයි.
6. පෙර විසු සමූහයන් අතර සිදු වූ අයුරින් මෙම සමූහයන්ම නවීවරයට අකීකරු වීම ගන අනතුරු ඇඟවීම.
7. අනවශ්‍ය ප්‍රශ්න අධික ලෙස විමසීමත්, නවීවරුන් ගන මතපේද ඇති කර ගනීමත් විනාශයට හේතුවකි. විශේෂයෙන්ම අල්ලාහ් හර වෙනත් කිසිවකු නොදන්නාදුරු දඬුවම් හාමලවූත් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ තත්ත්වයන් පිළිබඳ ප්‍රශ්න මෙන් ඒ වෙන ලඟවීමට නොහැකි කරුණු වලදී එය පිළිපදිය යුතු වේ.
8. දුෂ්කර කණ්ණාසම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න ඇසීමේ තහනම, අල්අව්සාහ් තුමාමෙසේ පවසීය: “ඇත්තෙන්ම අල්ලාහ් තම ගන්තඟ් දැනුමේ සමද්ධිය නඟි කිරීමට කමති නම්, ඔහු

ඔහුගේ දිවට ගෙන ගසීම් ඇති කරයි. ඔබව ඔවුන් ජනයා අතරින් අඩු දෙනුමක් ඇත්තන් ලෙස දකිනු ඇත. ඉබ්නු වහබ් තුමාමෙසේ පවසයි: මලික් පවසනු මම අසා ඇත්තෙමි: 'දෙනුම තුළ කුහකත්වය මිනිසුන්ගේ හදවතින් දෙනුමේ ආලෝකය ඉවත් කරයි.'

(4295)

(19) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً، وَحَدِّثُوا عَنِّي بِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

[صحيح] - [رواه البخاري]

(19) - සබවින්ම නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. "මාගන එක් වකාසයක් හෝවේවා එය නුඹලාදනුවත් කරන්න. ඉස්රාඒල් දරුවන් ගන කතාකරන්න, වරදක් නහ. නමුත් කවරෙකු උවමනණවත්ම මාකෙරෙහි බෙරු පවසා සිටියේද අපා ගින්නේ ඔහුගේ අසුන ඔහු වෙන්කර ගනිත්වා" [පූර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - [ඉමම් බුහබ් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අල් කුර්ආනය භාහදීස් පිළිබඳ දෙනුම දනුවත් කරන මෙන් නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නියෙණ් කර සිටියි. එය කුර්ආනයෙන් හෝහදීසයෙන් හෝඑක් වකාසයක් වනි සුළු කරුණක් වුව ද කම් නහ. නමුත් තමන් දනුවත් කරන දෑහා ඇරයුම් කරන දෑපිළිබඳව දනුවත්ව සිටීමේ කෙත්දේසිය මතය. පසුව අපගේ ඡර්ආ පිළිවෙතට පටහනි නෙඛන සිදුවීම් ඉස්රාඒල් දරුවන්ට සිදු වී ඇත්නම් එවන්තක් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් ගන කතාකිරීම වරදක් නහි බව ද නබි (සල්ලේලනු

අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤාපහදිලි කළහ. පසුව තමන් වෙත බෙරු පවසාසිටීම ගන ද අවවඳ කළහ. සඛචින්ම කවරෙකු තමන් වෙත උවමනඤවන්ම බෙරු පවසාසිටියේ ද ඔහු අපා ගින්නේ නවතනක් ඔහු වෙනුවෙන් වෙන්කර ගනිත්වා

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලන්ගේ ආගම සන්නිවේදනය කිරීම ගන උනන්දු කරවීම. තමන් මතක තබාගත්, වටහාගත් දැසුළුවෙන් වුව ද එය ඉටු කිරීම පුද්ගලයාසතු වගකීමකි.
2. නිවඳිදි ස්වරූපයෙන් අල්ලන් නමදීමටත් ඔහුගේ ආගම සන්නිවේදනය කිරීමටත් හකි වන පරිදි ආගමික දනුම සෙවීමේ අනිවර්යභවය.
3. දඩි අවවඳවලට හසුවීමෙන් ආරක්ෂාවන පරිදි කවර හදිසයක් වුව ද එය වර්තකිරීමට හොදින්වැසිවීමට පෙර එහි නිවඳිදි භවය ගන සහතික කර ගනීමේ අනිවර්යභවය.
4. බෙරු කීමෙහි නොභූතය සේ කතඤ්ඤා අවංකකම සහ ප්‍රකාශයේ ප්‍රවේශම්භවය ගන දිරි ගන්වීම. විශේෂයෙන්ම සර්වබලධරී අල්ලන්ගේ නීතිය සම්බන්ධයෙන් කතා කිරීමේ දී පිළිපදිය යුතු වේ.

(3686)

(20) - عن المقدم بن معد يكرب رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «أَلَا هَلْ عَسَى رَجُلٌ يَبْلُغُهُ الْحَدِيثُ عَنِّي وَهُوَ مُتَكَبِّرٌ عَلَى أَرِيكَتَيْهِ فَيَقُولُ: بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ، فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ حَلَالًا اسْتَحْلَلْنَاهُ، وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ حَرَامًا حَرَّمْنَاهُ، وَإِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا حَرَّمَ اللَّهُ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه]

(20) - අල්-මික්දම් ඉබ්නු මදීකර්බි (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. අල්ලහ්ගේ දූනයණන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසන: "මිනිසෙකු තම නිදියහනේ වහිර සිටිය දී ඔහු වෙත මාගන හදිසයක් ලඟාවිය හැකි නොවේ ද. එවිට ඔහු අප අතර භාමබ අතර අල්ලහ්ගේ ග්‍රන්ථය" ඇත. එහි අපි කවර කරුණක් 'හලල්' -අනුමත- යයි දක ඇත්තේ ද එය අපි අනුමත කර ගත්තෙමු. කවර කරුණක් 'හරම්' -නහනම්- යයි දක ඇත්තේ ද එය අපි නහනම් කර ගත්තෙමු. සබවින්ම අල්ලහ්ගේ දූනයණන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) කවර කරුණක් නහනම් කළේ ද එය අල්ලහ් නහනම් කළා හා සමනය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ දන්වා සිටියහ: වඩි වී සිටින මිනිසුන් පිරිසක් සිටින කලයක් එලඹ ඇත. ඔවුන්ගෙන් කෙනෙකු තම ඇද මත වහිර සිටිය දී ඔහුට නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණගේ හදිසයක් දන්වනු ලබේ. එවිට ඔහු මෙසේ පවසනු ඇත: කටයුතුවල දී අප අතර සහ ඔබ අතර වෙන් කරන ලද දෑ වනුයේ ශුද්ධ වූ අල් කූර්ආනයයි. එය අපට ප්‍රමණවත්ය. මන්ද එහි හලල් නිත්‍යනුකූල යයි පෙනී ගිය යමක් වී නම් අපි ඒ අනුව ක්‍රියාකළ බවින් හා එහි නහනම් යයි අපට පෙනී ගිය යමක් වී නම් අපි එයින් ඉවත් වූ බවිනි. පසු ව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි

වසල්ලම) තුමණන් මෙසේ පහදීලි කළහ. තමන් තම සුන්නන්වෙහි තහනම් කළ හොඳලක් වූ සම දෙයක්ම, අල්ලන් ඔහුගේ ග්‍රන්ථයේ තහනම් කළ දඬු සමන නීති ස්වභාවයක් එයට ද ඇත. මක්නිසද යත් එතුමණන් තම ස්වමියගෙන් එය ලබන බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනයට ගරුබුහුමන් කරන්නක් මෙන්ම සුන්නාවට ද ගරුබුහුමන් කිරීම හා එය පිළිපදීම.
2. දූතයණන්ට අවනත වීම අල්ලන්ට අවනත වීමකි. එතුමණන්ට පිටුපමු උත්තරීතර අල්ලන්ට පිටුපමුකි.
3. සුන්නාවන් ගනු ලබන සධකවල නිබෙන ස්ඵඛරහාවය. සුන්නාව ප්‍රතික්ෂේප කරන හා ඒවැසිලිකුල් කරන දනන් හට ප්‍රතිවර් දක්වීම.
4. යමෙක් සුන්නාවන් ඉවතට හරී තමන් අල්-කුර්ආනය මත පමණක් සීමාවීම ප්‍රමණවත් යයි තර්ක කරන්නේ ද ඔහු ඒ දෙකම ප්‍රතික්ෂේප කළ අයෙකි. අල්-කුර්ආනය අනුගමනය කරන බවට ඔහු කරන ප්‍රකාශයෙහි ඔහු බෙරුකරයෙකි.
5. අනභනයේ සිදුවන යමක් ගන තෙරතුරු දන්වැසිවීම එතුමණන්ගේ තබිත්වයේ සධක අතරින් එකකි. එතුමා දන්වැසිවි අයුරින්ම ඒවැසිදු වී ඇත.

(65005)

(21) - عن عائشة أم المؤمنين وعبد الله بن عباس رضي الله عنهما قالا: لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَفِقَ يَطْرَحُ حَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اعْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهُوَ كَذَلِكَ: «لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ» يُحَدِّثُ مَا صَنَعُوا. [صحيح] - [متفق عليه]

(21) - ආඉෂාරාතූමිය හා අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් වර්තාකරන ලදී: අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ වෙන (මරණයේ දූතය) පහළ වූ කල්හි එතුමන්ගේ මුහුණ මත ඉරි සහිත රෙදි කඩක් එළිය. එය එතුමන්ගේ හුස්ම හිරකළ කල්හි, එතුමන්ගේ නම මුහුණින් එය ඉවත් කර ගත්හ. - එතුමන් එසේ සිටිය දී, - යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන් මත අල්ලාහ්ගේ දෙසක්ම වේවා ඔවුහු ඔවුන්ගේ නබිවරුන්ගේ මිණිවලවල් දේවස්ථාන බවට ගත්තෙහි. යඪි පවසාඔවුන් සිදු කළ දැගන අවචද කරමින් සිටියහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහුන් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී අත]

විවරණය:

ආඉෂාරළියල්ලාහු අන්හාතූමිය අපට මෙසේ දන්වාසිටියහ. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් හට මරණය ලඟවූ අවස්ථාවේ එතුමන්ගේ නම මුහුණ මත රෙදි කඩල්ලක් එළිය. මරණයේ වේදනාව හේතුවෙන් හුස්ම ගනීමට එතුමන්ට අපහසු වූ විට නම මුහුණින් එය ඉවත් කර ගත්හ. එම බරපතල අවස්ථාවේ එතුමන් "යුදෙව්වන්ට හා කිතුනුවන්ට අල්ලාහ් ශාස කරත්වා ඔහුගේ කරුණුවන් ඔවුන් දුරස් වූවෙහි. එය ඔවුන් ඔවුන්ගේ නබිවරුන්ගේ සෙහහන් දේවස්ථාන බවට පත් කර ගත් බවිනි." යඪි පවසූහ. එය බරපතල කරුණක් නෙහි නම්, එම තත්වයේ එතුමන් ඒ ගන පවසන්නට නෙහිය. ඒ අනුව, එවනි ක්‍රියාවන්ට සමන දඬින් නම ප්‍රජව නබි (සල්ලල්ලාහු

අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වලක්වූහ. එය යුදෙව් හා කිතුනුවන්ගේ ක්‍රියාලිය විය. එමෙන්ම එය අල්ලන්ට ආදේශ කිරීම වෙත යෙහු කරන පහත් ක්‍රියාවක් විය.

හදිසයේ හරය:

1. නබිවරුන්ගේ හෘදහමියන්ගේ සෙසහන් අල්ලන්ට නමුදුම් කිරීම සදහාදේවස්ථන බවට පත් කර ගනීමේ තහනම. හේතුව සඹවින්ම එය දේව ආදේශය වෙත යෙහු කරන මඬයයක් වන බවිනි.
2. අල්ලන්ගේ දූතයණන්ගේ දඩි උනන්දුව, ඒකදේවවදය කෙරෙහි එතුමණන් දක්වූ සලකිල්ල සහ සෙසහන් වන්දනා කෙරෙහි ඇති බිය; මක්නිසද යත් එය බහුදේවවදයට මග පදන කරුණක් වන බවිනි.
3. යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන් මිනීවලවල් මත ගෙඩනහිලි ඉදි කෙඬ, ඒවාදේවස්ථන බවට පත් කර ගනීම හේතුවෙන් ඔවුන්ට හාඒ හාසමන ක්‍රියාවන්හි තීරන වන්නන්හට දෙසූ නහීමේ අවසරය.
4. මිනීවලවල් මත සෙසහන් තනීම යුදෙව් හා කිතුනුවන්ගේ පිලිවෙනයි. ඔවුනට සමනව කටයුතු කිරීම මෙම හදිසයේ තහනම් කර ඇත.
5. මිනී වලවල් සලන් ඉටු කරන දේවස්ථන ලෙස ගනීමත් ඒ මත දේවස්ථනයක් ඉදි නෙකළ ද එය නමුදුම් කරන දිශාවක් බවට පත් කර ගනීමත් තහනම් වේ.

(3330)

(22) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم: «اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَتَنَاءً، لَعَنَ اللَّهُ قَوْمًا اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدًا». [صحيح] - [رواه أحمد]

(22) - නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරේරා(රලියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: "අහෝ දෙවියනි, මඟේ මිනිවල ස්මරකයක් බවට පත් නොකරන්න. තම නබිවරුන්ගේ මිනිවලවල් දේවස්ථන බවට පත් කරගත් පිරිසට අල්ලන් ශෂ කළේය." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [අන්මද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

ගරඬුහුමන් කරමින් හාසිරස නමන්නට දිශාවක් බවට පත් කර ගනිමින් මිනිසුන් නමදින පිළිම මෙන් තමන්ගේ මිනිවල පත් නොකරන මෙන් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තම පරමධිපතිගෙන් ප්‍රථ්ථතා කර සිටියහ. පසුව කවරෙකු නබිවරුන්ගේ මිනිවලවල් දේවස්ථන බවට පත් කර ගත්තේ ද ඔවුන් ඔහුගේ කරුණුවන් දුරස් වන බවත් තෙරපා හරින බවත් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වා සිටියහ. සබවින්ම ඒවා දේවස්ථන බවට පත් කර ගනිමින් ඒවණයහි නමදුම් කිරීම හා ඒවා මත විශ්වෂ කිරීම පහත් කටයුතු අතරින් වන බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. නබිවරුන්ගේ හෘදහමියන්ගේ මිනිවලවල් සම්බන්ධයෙන් ආගමික සීමාවන් ඉක්මවාගොස්, අල්ලන් හඳු දමාඒවනමදුම් කිරීමට ගනීම. බහුදේව වෘදයට තුඩු දෙන හේතු සබකවලින් වළකී සිටීම අනිවර්තය වේ.

2. මිනිවලවල් ගරුබුහුමන් කිරීම සඳහා ඒවඥානියස නමුදුම කිරීම සඳහා ඒවඥානියස අල්ලාගෙන වඩාත් සම්පතයින්ගේ වුව ද ඒවඥානියසින්දනම් යම නුසුදුසු ක්‍රියාවකි.
3. මිනි වලවල් මත දේවස්ථාන ඉදි කිරීමේ තහනම.
4. මිනි වලවල් අසල සලක් ඉටු කිරීමේ තහනම. ජනනා සලකයට හඳු වෙනත් සලක් ඉටු කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර නොමැති ස්ථානයක වුව ද එසේමය.

(3336)

(23) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا، وَلَا تَجْعَلُوا قُبُورِي عِيْدًا، وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ». [حسن] - [رواه أبو داود]

(23) - අල්ලාගෙන දූතයන් (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලානු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. "නුඹලගේ නිවෙස් මිනිවලවල් බවට පත්කර නොගන්න. මගේ මිනිවල සමුරුමක් බවට පත්කර නොගන්න. මාවෙන නුඹලාසලවක් (ආශිර්වාද) පවසන්න. හේතුව සබවින්ම නුඹලාසවසන සලවනය නුඹලාකවර ස්ථානයක සිටිය ද මාවෙන ලඟාවනු ඇත." [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - [ඉමම් අබු දඹුද් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නිවෙස් සලක් ඉටු නොකරන මිනිවලවල් මෙන් සලක් ඉටු නොකර ඒවා අන්හඳු දමීමෙන් නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්වලක්වූහ. පුරුද්දට මෙන් එතුමන්ගේ

මිනී වල නිතර නිතර බහාදුකීමෙන් හාඒ අසල රැස්වීමෙන් එතුමනුන් වලක්වූහ. හේතුව සඹවින්ම එය දේව ආදේශය වෙත යෙමු කළ හැකි මධ්‍යයක් වන බවිනි. මහපෙළෙහි කෙතනක සිටියත් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන් වෙත සලවක් හාසලම් පවසීමට නියෙණි කර ඇත. සඹවින්ම එය සමීපයෙන් වුවත් දුරින් වුවත් එක හාසමනව එතුමනුන්ට ලඟා වනු ඇත. එබවින් එතුමනුන්ගේ මිනීවල වෙත යමුට අවශ්‍ය වන්නේ නන.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලන්ට නමුදුම් කිරීමෙන් තෙරව නිවෙස් පඵවට අත්හර දමීමෙන් වලක්වීම.
2. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගේ මිනීවල බහාදුකීම සදහාවන්දනාගමනෙහි යඳුම් තහනම. හේතුව සඹවින්ම එතුමනුන් කෙරෙහි සලවක් පවසීම නියෙණි කර ඇති කරුණක් වන අතර එය එතුමනුන් ලඟාවනු ඇතැයි දන්වැනි බවිනි. සඹවින්ම වන්දනාගමන යා යුත්තේ මස්ජිදය හාඵහි සලක් ඉටු කිරීම අරමුණු කෙරෙ ගෙනය.
3. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගේ මිනීවල වෙත නියමිත කලයක දී නියමිත ක්‍රමයක් අනුව විටින් විට බහාදුකීමෙන් එය උත්සවකර්ශයට පත් කිරීමේ තහනම.
4. සමු කලයකම හාසමු ස්ඵනයකම එතුමනුන් කෙරෙහි සලවක් හාසලම් පවසීම ආගමනුගත කිරීමෙන් තම පරමඛිපති ඉදිරියේ නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන් සතු ගෙඵවය.

5. මිනීමාලාවලේ අසල සලක් ඉටු කිරීම නහනමි කර නිබීම සහභවරුන් අතර පිළිගත් කරුණක් විය. එබවින් තම නිවෙස්, සලක් ඉටු කරනු නෙලබන සෙහහන් මෙන් පත් කර ගනීම නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නහනමි කර ඇත.

(3350)

(24) - عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ ذَكَرَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَنِيْسَةً رَأَتْهَا بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ، يُقَالُ لَهَا مَارِيَةُ، فَذَكَرَتْ لَهُ مَا رَأَتْ فِيهَا مِنَ الصُّورِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أُولَئِكَ قَوْمٌ إِذَا مَاتَ فِيهِمُ الْعَبْدُ الصَّالِحُ، أَوِ الرَّجُلُ الصَّالِحُ، بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَ، وَأُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(24) - ආඉණ(රළියල්ලනු අත්හ) තුමිය විසින් මෙ වර්තාකරන ලදී. සභවින්ම උමිමු සලමතුමිය ඇබිසිනියනු දේශයේ දුටු මරියා නමි පල්ලියක් පිළිබද මෙනෙහි කළහ. එහිදී ඇය දුටු පින්තූරු ගන ද මතක් කර සිටියහ. එවිට අල්ලන්ගේ දුනයණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. “ඔවුන් ජන සමූහයකි. ඔවුන් අතර දහමි ගත්තෙකු හොදහමි මිනිසකු හොමිය ගිය විට ඔහුගේ මිනීමල මත ඔවුහු දේවස්ථන ඉදි කළෙහි. එහි එම පින්තූරු නිර්මණය කළෙහි. අල්ලන් අබියස වඩන් නපුරුම ජනයාඔවුහුය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වස කරන්නන්ගේ මනභක් වන උමිමු සලමා තුමිය ඇබිසිනියනු දේශයේ සිටිය දී ඇය දුටු මරියානමි පල්ලියක් පිළිබදවත් එහි ඇති ප්‍රතිමා රූප හාඅලංකරණයන් පිළිබදවත් පුදුමයෙන් යුතුව මෙනෙහි කළහ. එවිට නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙම ප්‍රතිමාඉදි කිරීමට හේතු වූ

සබක පහදිළි කළහ: එතුමණෝ 'සදහන් කරනු ලබූ ඔවුන් වනහි, ඔවුන් අතර දහමි තනන්තෙකු මිය ගිය විට ඔවුන් ඔහුගේ මිනිවල මත දේවස්ථන ඉදි කර එහි යඤ්ඛල නිරත වෙයි. එම රූපය ඔවුන් නිර්මණ කරයි යයි පවසා සිටියහ. සඛචින්ම එසේ සිදු කරන්නාදන්නරීතර අල්ලන් අබියස මවීමි අතරින් වඩක් නපුරුම තනන්තා බව ද පහදිළි කළහ. ඊට හේතුව, එසේ සිදු කිරීම උත්තරීතර අල්ලන්ට ආදේශ කිරීම දක්වාගෙන යනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිවලවල් මත දේවස්ථන ඉදි කිරීම හෝ අබියස සලක් ඉටු කිරීම හෝ දේවස්ථන තුළ මිය ගිය ඇත්තන් වල දමීම හෝ හනනම් කරන ලද්දකි. එය බහුදේවවදයේ කඩතරුඛ අවහිර කිරීමක් ලෙසිනි.
2. මිනි වලවල් මත දේවස්ථන ඉදි කිරීම, එහි ප්‍රතිමස්ථභනය කිරීම යනදිය යුදෙව් හා කිතුනුවන්ගේ ක්‍රියාදම වේ. කවරෙකු එසේ සිදු කළේ ද සඛචින්ම ඔහු ඔවුන්ට අනුකූලව කටයුතු කළ අයකු විය.
3. ප්‍රණ ඇති දච ප්‍රතිරූප නිර්මණය කිරීමේ තහනම.
4. කවරෙකු මිනි වලක් මත දේවස්ථනයක් ඉදි කොට එහි ප්‍රතිමා නිර්මණය කළේ ද ඔහු උත්තරීතර අල්ලන්ගේ මවීමි අතරින් නපුරුනම අය වේ.
5. බහුදේවවදයට මඟ පදිය හා කි සියලු මඟ්ග අවහිර කිරීමෙන් ඡරියාතීතිය ඒකදේවවදයට යන මඟ්ගය සම්පූර්ණයෙන්ම ආරක්ෂකර ඇත.

6. ධර්මිෂ්ඨයන් සම්බන්ධයෙන් අනිශයකේතිය තහනම් කිරීම; මන්ද එය ෂරීක් හෙවත් දේව ආදේශයට හසුවීමට හේතුවක් වන බවිනි.

(10887)

(25) - عن جندب رضي الله عنه قال: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ بِخَمْسٍ وَهُوَ يَقُولُ «إِنِّي أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَكُونَ لِي مِنْكُمْ خَلِيلٌ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ اتَّخَذَنِي خَلِيلًا كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنْ أُمَّتِي خَلِيلًا لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا! أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ! إِنِّي أَنهَاكُمُ عَنْ ذَلِكَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(25) - ජන්දබ් (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මරණයට පත්වීමට දින පහකට පෙර කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුන්නෙමි. එතුමණන් මෙසේ පවසා සිටියහ: "ඔබ අතරින් කිසිවෙකු සමීප මිතුරෙකු වීමෙන් අල්ලඤ් වෙත මම නිදෙණේ වූයෙමි. හේතුව සඛචින්ම උත්තරීතර අල්ලඤ් ඉබ්‍රහීම් (අලයිහිස් සලම්) තුමඛ සමීප මිතුරෙකු ලෙස තෙර්ගන් සේම මඛ ද සමීප මිතුරෙකු බවට ඔහු තෙර් ගෙන ඇත. මඟේ සමූහයා අතරින් මා සමීප මිතුරෙකු තෙර් ගත්තේ නම්, අබු බකර් තුමඛ මසමීප මිතුරෙකු ලෙස තෙර්ගන්තට තිබුණි. දනගන්න. නුඹලඛ පෙර සිටියවුන් ඔවුන්ගේ නබිවරුන්ගේ හා ඔවුන්ගේ දහමියන්ගේ මිනිවලවල් දේවස්ථාන බවට පත් කර ගනිමින් සිටියෙස්. දනගන්න! නුඹලාමිනිවලවල් දේවස්ථාන බවට පත් කර නෙහන්න. සඛචින්ම මම නුඹලාච්ඡින් වළක්වමි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

උත්තරීතර අල්ලඤ් අබියස නම නිලය පිළිබඳ නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ. ඉබ්‍රහීම් (අලෙයිහිස් සලම්) තුමා ලබා ගත් පරිදි සඛචින්ම ආදරයේ උසස්ම නිලය එතුමණන් ලඟාකර ගනීමය. එබචින් අල්ලඤ් හඳු

වෙනත් සමීප මිතුරෙකු එතුමණන්ට නෙතිය. හේතුව සඳහා වන්නේ එතුමණන්ගේ හදවත උත්තරීතර අල්ලන්ගේ ආදරයෙන්, ඔහුගේ ගරුබුහුමන් බවින් හැඹුණු හදුනාගැනීමෙන් පිරී පවතිනි. එබවින් අල්ලන් හර වෙනත් කිසිවකුට එය ව්‍යඡ්‍ය නෙතිය. එසේ මිනිසුන් අතරින් කිසිවකු හෝ එතුමණන්ගේ සමීප මිතුරෙකු වී නම්, ඔහු අලු බකර් අස්-සිද්දීක් තුමා වන්නට තිබුණි. පසු ව යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන් ඔවුන්ගේ නබිවරුන්ගේ හා දහමියන්ගේ මිනීමරුවල සම්බන්ධයෙන්, අල්ලන් හර දමා ඔවුන් ඒවා නමදින හවුල් දෙව්වරුන් බවට පත් කර ගනිමින් ඔවුන්ගේ මිනීමරුවල දේවස්ථන බවටත් නමදුම් ස්ථන බවටත් පත් කර ගනිමින් ඔවුන් කටයුතු කළත් මෙන් තමන්ට ආදරය කිරීමේ දී අනුමත සීමාව ඉක්මවායමු ගනන අවවද කළහ. ඔවුන් සිදු කළ ක්‍රියාවන් මෙන් කටයුතු කිරීම නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සමූහයට නහනම් කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. අලු බකර් අස්-සිද්දීක් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමණගේ මහිමය. සඳහා වන්නේ එතුමණහඹවරුන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨතම සහඹවරයා බවටත් අල්ලන්ගේ දුනායණන්ගේ අහවයෙන් පසු පලක දුරය දරීමෙන් මිනිසුන් අතර උසස්ම පලකයා බවටත් පත් විය.
2. මිනීමරුවල මන දේවස්ථන ඉදි කිරීම පෙර සමූහයන් අතරත් හෙළදකින ලද ක්‍රියාවක් ලෙස පවතිනි.
3. මිනීමරුවල නමදුම් කරන ස්ථන බවට පත් කර ගනීම, ඒවා අබියස හෝඒවඹ මුහුණලසලත් ඉටු කිරීම, ඒවා මන දේවස්ථන ඉදි කිරීම හෝඒකත් ඉදි කිරීම යනදී හේතු

සබක නිසඳුවන් 'මිරික්' නම් දේව ආදේශය තුළට වට්ටමෙන් ආරක්ෂාවනු පිණිස ඒවනහනම් කර ඇත.

4. දහමියන් සම්බන්ධයෙන් අනිගයෙකිනි ලෙස කටයුතු කිරීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය. එසේ අනිගයෙකිනි ලෙස මනීමයට පත් කිරීම දේවත්වයට ආදේශ කිරීම දැක්වා ගෙන යනු ඇත.
5. නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මරණයට රත් පහකට පෙර එය අවධානය කිරීම එතුමණන් අනතුරු ඇඟ වූ එම කරුණෙහි බරපතලකම පෙන්වයි.

(3347)

(26) - عن أبي الهياج الأسدي قال: قال لي عليُّ بنُ أبي طالبٍ: ألا أبعثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ أَنْ لَا تَدْعَ تِمْنًا إِلَّا أَطْمَسْتَهُ، وَلَا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ. [صحيح] - [رواه مسلم]

(26) - අබුලේ හස්යජ් අල්-අසදී තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. අලී ඉබ්නු අබි තලිබ් මට මෙසේ පවසා සිටියේය: “අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) "මාකවර කරුණක් මත එවීමේ ද ඒ කරුණ මතම මාඔබවත් යවිය යුතු නෙඳවිද? යම් පිළිරුවක් වී නම් ඔබ එය විනශා නෙකර හෙණ්මී ගෙණවතීය සෙණහනක් වී නම්, එය සමතලා නෙකර හෝ අත් හඳු නෙඳුමන්න." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් "මනව හෝ අසංවිධිත ආත්මයක් ඇති රූපයක්- "ප්‍රතිමාවක් වී නම් එය

ඉවත් නෙකර හෝමකානෙදුමාඅත් නෙහර්න මෙන් පවසානම සගයන් යච්චමට පුරුදුව සිටියහ."

එමෙන්ම උසට ඉදි කරන ලද සෙහෙනක් වී නම් එය පෙහෙළඹට සමනලකර ඒ මන ඉදි කර ඇති ගෙඹනභිල්ල විනභ නෙකර අත් නෙහර්න මෙන් හෝඵය මහපෙහෙළඹට වඩාඅධික උසින් නොනබාවියනක තරම් උසින් සකසිය යුතු යඹි ද පවසා සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. ප්‍රණය සහිත දේ රූප ගත කිරීමේ තහනම; සඹචින්ම එය දෙවියන්ට ආදේශ තඹීමේ මඬයයක් වේ.
2. පිළිකුල් සහගත දෙයක් වී නම් එය අතින් ඉවත් කිරීමට බලය හෙඵහකියඹ ඇතෙත් එය ඉවත් කිරීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.
3. අඳෙන යුගයේ සළකුණු පෙත්වාදෙන පිළිරූ ප්‍රතිමසහ සෙහෙනත් මන වන ඉදිකිරීමි වනි සමු දෙයක්ම ඉවත් කිරීම සදහනබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹණඵනන්දු වූහ.

(5934)

(27) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الطَّيْرَةُ شِرْكٌ، الطَّيْرَةُ شِرْكٌ، الطَّيْرَةُ شِرْكٌ، -ثَلَاثًا-»، وَمَا مِنَّا إِلَّا، وَلَكِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُدْهِبُهُ بِالتَّوَكُّلِ.

[صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(27) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමකි. අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමකි. අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමකි. -තුන්වරක්- ” අප අතරින් එහි නොමැතිව කිසිවකු නැත. නමුත් අල්ලාහ් මන සියල්ල භවකිරීම තුළින් ඔහු එය පහකරනු ඇත. [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

අසුභවදය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ අවවද කළහ. එනම් කුරල්ලන්, සතුන්, ආබඩ සහිත පුද්ගලයින්, අංක, දින හෝවනත් ඕනම දෙයක් ගන අසන ලද හෝ දකින ඕනම දෙයක් සම්බන්ධයෙන් සුභ අසුභවදය බලීමය. එතුමණන් අසුභවදය ගන සදහන් කළේ, එය ඉස්ලාමයට පෙර වූ අඳුන යුගයේ ප්‍රසිද්ධියට පත්ව තිබූ නිසාය. එහි මූලාරම්භය වන්නේ ගමනක, වෙළඳමක හෝවනත් ඕනම දෙයක යෙදෙන විට කුරල්ලකු මුදාහරීමයි. එවිට එය දකුණට පියසර කරන්නේ නම්, එය ශුභවදී වේ. ඒ අනුව ඔහුට අවශ්‍ය දේ සිදු කරයි. එය වමට පියසර කරන්නේ නම්, එය අශුභවදී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දේවලින් ඉවත් ව සිටියි. සබචින්ම එය ෂිර්ක් හෙවත් දේවත්වයට ආදේශ කිරීමක් බව එතුමණන්දැන්වා සිටියහ. අසුභවදය ෂිර්ක් වනුයේ සබචින්ම අල්ලාහ් හර වෙනත් කිසිවකුට යහපත සලසිය නොහැකි බවින් හා අල්ලාහ් හර

වෙනත් කිසිවකු නපුර වළක්වන නෙවන බවිනි. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නෑ.

ඉබ්නු මස්දූද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා සදහන් කළේ, මුස්ලිම්වරයෙකුගේ හදවතේ යම් අශුභවකී හඹිම් ඇති විය හැකි නමුත්, ක්‍රියාමාර්ග ගනීමත් සමඟම අල්ලාහ් මන විශ්වඝය තඹිමෙන් ඔහු එය වළක්වන්නා යුතු බවයි.

හදිසයේ හරය:

1. අසුභවඝය දේව ආදේශයකි. හේතුව සඹවින්ම එහි අල්ලාහ් නෙවන දැසමග හදවතෙහි බඳීමක් පවතින බවිනි.
2. වදගත් කරුණු පුනරුච්චණය කිරීමේ වදගත්කම; ඒවා මතකයේ රැඳී හදවත් තුළ පළ පදියම් වේ.
3. අසුභවඝය උත්තරීතර අල්ලාහ් මන සියල්ල පවරීමෙන් පහව යනු ඇත.
4. අල්ලාහ් මන පමණක් සියල්ල හඟ කරන මෙන් ද සුවිශුද්ධයණන් සමග පමණක් හදවත බඳී නිබිය යුතු බව ද නියෙඟ කිරීම.

(3383)

(28) - عن عمران بن حصين رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ أَوْ تَطَيَّرَ لَهُ، أَوْ تَكَهَّنَ أَوْ تَكَهَّنَ لَهُ، أَوْ سَحَرَ أَوْ سَحِرَ لَهُ، وَمَنْ عَقَدَ عُقْدَةً، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ». [حسن] - [رواه البزار]

(28) - අල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම සමූහයා අතර ඇතැම් ක්‍රියාකාරී නිරත වන අයට "ඔහු අප අතරින් නොචන්දේය" යනුවෙන් ප්‍රකාශ කර එතුමාණන් අනතුරු ඇඟවූහ. පළමු වන්නා "අශුභවද කියන්නාහා අශුභවද පවසන මෙන් විමසා එසේ කියනු ලබන්නා" එහි මූලික කරුණ වනුයේ, ගමනක්, වෙළඳමක් හෝවෙනත් ක්‍රියාකාරී ආරම්භ කරන විට කුරල්ලෙකු නිදහස් කර, එය දකුණට පියසර කරන්නේ නම්, එය ශුභවදී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දේ සඳහාඔහු ඉදිරියට යයි. එය වමට පියසර කරන්නේ නම්, එය අශුභවදී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දෑින් ඔහු ඉවත් වේ. මෙය ස්වයං ලෙස සිදු කිරීමට හෝ [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - [ඉමම් බස්සඵ් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම සමූහයා අතර ඇතැම් ක්‍රියාකාරී නිරත වන අයට "ඔහු අප අතරින් නොචන්දේය" යනුවෙන් ප්‍රකාශ කර එතුමාණන් අනතුරු ඇඟවූහ.

පළමු වන්නා "අශුභවද කියන්නාහා අශුභවද පවසන මෙන් විමසා එසේ කියනු ලබන්නා" එහි මූලික කරුණ වනුයේ, ගමනක්, වෙළඳමක් හෝවෙනත් ක්‍රියාකාරී ආරම්භ කරන විට කුරල්ලෙකු නිදහස් කර, එය දකුණට පියසර කරන්නේ නම්, එය ශුභවදී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දේ සඳහාඔහු ඉදිරියට යයි. එය වමට පියසර කරන්නේ නම්, එය අශුභවදී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දෑින් ඔහු ඉවත් වේ. මෙය ස්වයං ලෙස සිදු කිරීමට හෝ

ඔහු වෙනුවෙන් සිදු කිරීමට යමෙකුට පවරීමට හෝ අනුමත නත. කුරුල්ලන්, සතුන්, ආබාධ සහිත පුද්ගලයින්, අංක, දින හෝ ඇසෙන හෝ පෙනෙන වෙනත් ඕනෑම දෙයක් එසේ බලීම ගූහ/අගූහවඳී අදහස් තුළට ඇතුළත් වේ.

දෙවන්නා "ජ්‍යෙෂ්ඨවඳියා හා ජ්‍යෙෂ්ඨය ගන වීමසා එසේ කියනු ලබන්නා" යමෙක් තර්කා හා වෙනත් දේ යෙදුණු නොපෙනෙන දේ ගන වඳ කරන්නේ ද, එසේත් නැතිනම් සුපගස්ත්‍රඥයෙකු වන අදහසමන දනුමක් ඇති බව පවසන කෙනෙකු වෙත ගෙස් අදහසමන දනුම තිබෙන බව පවසමින් ඔහු කියන දේ විශ්වස කරයි ද ඔහු මුහම්මද් (සල්ලේලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට හෙළිදරව් කරන ලද දෑ ප්‍රතික්ෂේප කළ අයෙකි.

තුන්වන්නා "හුනියම් කරන්නාහා හුනියම් කරන මෙන් වීමසා එසේ හුනියම් කරනු ලබන්නා" එනම් කිසිවකුට සෙන සලසීමට හෝ හිංසාවක් කිරීමට හෝ ස්වයංව හුනියම් සිදු කරන්නා හෝ ඔහු වෙනුවෙන් හුනියම් සිදු කිරීම සදහා වෙනත් කෙනෙකුට පවරන්නාය. එසේත් නොහෝ නූලක ගට කිහිපයක් ගටගසා තහනම් කරන ලද ආරක්ෂිත ලබන ප්‍රකූණ කියවමින් ඒ මත පිඹ හුනියම් කරන්නාය.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලන් කෙරෙහි සියල්ල හර කිරීමේ හා අල්ලන්ගේ පෙර නියමය හතීන්දුව විශ්වස කිරීමේ අනිවර්‍යභාවය. ගූහ අගූහ බලීම, හුනියම, මන්ත්‍ර ගුරුකම් යනදියේ හා ඒවච අදඳ අයගෙන් එවන්නක් කර දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටීමේ තහනම.
2. ගුප්ත දනුම ඇතැයි වඳ කිරීම ඒක දේව විශ්වසය අහිමි කරන බහු දේවවඳියේ කරුණකි.

3. ජ්‍යෙෂ්ඨවේදීන් සහතික කිරීමේ හැකිවූත් වෙන යථුමි තහනම් ය. එහි දී සන්නර බලීම, ජ්‍යෙෂ්ඨ බලීම, ග්‍රහ රහි බලීම යනාදිය ඇතුළත් වන අතර, එය සියදනුම සදහා නරඹුව ද එලෙසමය.

(5981)

(29) - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا عَدْوَى، وَلَا طَيْرَةٌ، وَيُعْجِبُنِي الْقَالُ» قَالَ قَيْلٌ: وَمَا الْقَالُ؟ قَالَ: «الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(29) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකෘත කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “ආසදනය හෝ අගුහවදය නත. නමුත් සුභවදය මසතුටු කරවයි. සුභවදය කුමක්දැයි ඔවුහු විමසුවෙහි. ‘දහම් වචනය’ යයි එතුමණන් පවසන.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

අල්ලහ්ගේ නියමයෙන් තෙර ව ලෙඩ රෙණි තමන්ගෙන් තවත් කෙනෙකුට වළදෙනු ඇතැයි අඥන ජනයා විශ්වස කරමින් සිටි ආසදන ක්‍රියාලිය ව්‍යජ මතයක් බව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ. එමෙන්ම අගුහවදය ද ව්‍යජ මතයකි. එනම්: කුරුල්ලන්, සතුන්, ආබධ සහිත පුද්ගලයින්, අංක, දින හෝවෙනත් ඕනමු ඇසෙන හොද්භ්‍යමන දෙයකින් දකින අගුහවදයයි. අසුභවදය ගන සදහන් කර ඇත්තේ, එය ඉස්ලමයට පෙර වූ අඥන යුගයේ ප්‍රසිද්ධියට පත්ව තිබූ නිසාය. එහි මූලධර්මය ගමනක, වෙළඳමක හෝවෙනත් ඕනමු දෙයක යෙදෙන විට කුරුල්ලකු මුදාහර, එය දකුණට පියසර කරන්නේ නම්, එය ගුහවදී වේ. ඒ අනුව ඔහුට අවශ්‍ය

දේ සිදු කරයි. එය වමට පියසර කරන්නේ නම්, එය අශුභවකී වන අතර ඔහුට අවශ්‍ය දේවලින් ඉවත් ව සිටියි. සුභවකය ගන නමත් සතුවු වන බව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වසිටියහ. එනම්: දහමි වචනයෙන් ලබන සතුව හා ප්‍රීතිය හේතුවෙන් මිනිසඬ හට ගන්නාදහ. එය තම පරමඛිපනි කෙරෙහි යහපත් සිතුවිලි ඇති කරනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලණ් මත සියල්ල හඬ කිරීම. යහපත අල්ලණ් හඳු වෙනත් කිසිවෙක් ගෙන එන්නේ නහ. එමෙන්ම අයහපත අල්ලණ් හඳු වෙනත් කිසිවෙක් වළක්වන්නේ ද නහ.
2. අසුභවකයෙන් වළකී සිටිම, එනම් යමක් ගන අසුභවකී ලෙස සිතාළම ක්‍රියඬවත් වළකී සිටිම.
3. සුභවකය, තහනම් කරන ලද අසුභවකය මෙන් නෙඬවී. එය උත්තරීතර අල්ලණ් ගන යහපත් සිතුවිලි ඇති කරන්නකි.
4. සමු දෙයක්ම සිදු වන්නේ සර්ව බලධඬී අල්ලණ්ගේ නියමය අනුව පමණි. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නහ.

(3422)

(30) - عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَيْنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحَدِيثِيَّةِ عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلَةِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَيَّ النَّاسِ، فَقَالَ: «هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟» قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوْكِبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: بِنُوءٍ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوْكِبِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(30) - සෙසිද් ඉබ්නු කලිද් අල්-ජුහනි (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) හුදෙසිබියාහි රකුගේ ඇද හලුණු වර්ෂවන් පසු සුබ්හු සලකය මෙහෙය වූහ. එතුමන්ගේ එය අවසන් කරගත් පසු ජනතාව දෙසට හඬී: “ඔබේ පරමවිපතියන්ගේ පවසු දේ ඔබ දන්නවාද?” යයි විමසූහ. ඔවුහු: ‘මනවින් දන්නෝ අල්ලහ් සහ ඔහුගේ දූතයාය’ යයි ඔවුහු පිළිතුරු දුන්නෝ. එතුමන්ගේ “මගේ ගත්තන් අතරින් මාගේ වස කරන අය සහ මා ප්‍රතික්ෂේප කරන අය උදය වරුව ලබුවෝ.” එහෙයින් කවරෙකු “මුනිර්තා බිගල්ලේලහි වරන්මනිහි” (අල්ලහ්ගේ භාෂයෙන් හා ඔහුගේ ආශිර්වාදයෙන් අපට වසි ලබුණි) යයි පවසන්නේද ඔහු ය මාගේ වස කර, ග්‍රහ තරකාප්‍රතික්ෂේප කළ තනන්තා කවරෙකු ‘මේ මේ තරකාචර්ගය හේතුවෙන් අපට වසි ලබුණි’ යයි පවසාසිටියේ ද, ඔහු ය මාප්‍රතික්ෂේප කෙම ග්‍රහ තරකාපිළිබඳ මිථ්‍යාව විශ්වාස කළ තනන්තා’ [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්හුදෙසිබියාහි සුබ්හු සලකය මෙහෙය වූහ. එය මක්කඛට සම්පයෙන් පිහිටි ගමකි. එය එම රකුගේ වස්ස පහල වූ පසු පවති අවස්ථාවකි.

එතුමනෙක්සලමේ පවසානම සලකය අවසන් කර ගත් කල්හි මිනිසුන් දෙසට හඳි ඔවුන්ගෙන් මෙසේ විමසූහ: "සර්වබලධර් ඔබ සමගේ පරමධිපති කුමක් පවසාසිටියේ දැයි ඔබලොදුන්නෙහු ද?" ඔවුහු එතුමනෙක්ට පිළිතුරු වශයෙන් 'අල්ලාහ් හාඔහුගේ දූතයනුන් මනවින් දන්නෝ යයි පවසූහ. එවිට 'වර්ෂඛ පහළ වන අවස්ථාවේ, උත්තරීතර අල්ලාහ්ව විශ්වඝ කළ පිරිසක් ලෙස ද උත්තරීතර අල්ලාහ්ව ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිසක් ලෙස ද ජනයා කෙරෙහි දෙකකට බෙදී යති' යයි උත්තරීතර අල්ලාහ් පහදිලි කරන බව එතුමනෙක්දැන්වැසිටියහ. ඒ අනුව කවරෙකු "මුනිර්නා බිෆලේලේලාහි වරන්මනිහි" (අල්ලාහ්ගේ භාෂයෙන් හාඔහුගේ ආශිර්වාදයෙන් අපට වසී ලබුණි" යයි පවසාවර්ෂඛ උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත ආරෙෂ්ණය කළේ ද, ඔහුය විශ්වය මවාපලනය කරන අල්ලාහ් ව විශ්වඝ කළ තනන්තා එමෙන්ම ග්‍රහ තර්කා පිළිබද නිබ්‍ර මිලාසවිශ්වඝය ප්‍රතික්ෂේප කළ තනන්තාකවරෙකු 'මේ මේ තර්කඛ හේතුවෙන් අපට වසී ලබුණි' යයි පවසාසිටියේ ද, ඔහු ය අල්ලාහ්ව ප්‍රතික්ෂේප කෙර ග්‍රහ තර්කාපිළිබද මිලාස විශ්වඝ කළ තනන්තාඑය වර්ෂඛ ග්‍රහ තර්කාවෙන ආරෙෂ්ණය කරමින් අල්ලාහ්ට කෙරෙන සුළු ප්‍රතික්ෂේපයකි. අල්ලාහ් එය ආගමනුකූල හේතුවක් ලෙස හෝපෙර නියම කළ හේතුවක් ලෙස හෝපත් කළේ නහ. කවරෙකු වර්ෂඛ පහළ වීම හා මහපෙලෙඵවේ සිදුවන වෙනත් සිදුවීම්, ග්‍රහතර්කඛත් උදාවීමේ හාඅස්ථනගත වීමේ දී ඇතිවන චලනය නිසඵවත් බවත්, සබූ ලෙස ක්‍රියන්මක කළේ එය බවත් විශ්වඝ කරමින් කරුණ ඒ වෙන ආරෙෂ්ණය කළේ ද ඔහු මහත් සේ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ අයෙකි.

හදිසයේ හරය:

1. වර්ෂඛ ඇද හළුණු පසු "මුනිර්නකිෆලිලිලිහි වරන්මනිහි" යනුවෙන් පවසීම සතුව දැසකය.
2. වර්ෂඛ පහළ වීම හෝවනත් යම් දෙයක් මවීමෙන් හෝ බිහි කිරීමෙන් එය ග්‍රහ තරකාවන ආරෝෂණය කළේ ද ඔහු මහත් සේ ප්‍රතික්ෂේප කළ අයකි. සඛවින්ම ඔහු එය හේතුවක් බව පවසආරෝෂණය කළේ ද ඔහු සුළු සේ ප්‍රතික්ෂේප කළ අයකු වේ. මන්ද එය ආගමික හෝභනික හේතුවක් නෙමන බවිනි.
3. සඛවින්ම ආශිර්වදය ප්‍රතික්ෂේප කළහොත් එය ප්‍රතික්ෂේපයට හේතුවකි, ස්තූති කළහොත් එය ශ්‍රද්ධාවට හේතුවකි.
4. කලය අදහස් කළත්, "මේ කලය හේතුවෙන් අපට වර්ෂඛ ලබුණි" යයි පවසීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය. එය දේව ආදේශයට මග සලසන බවින් එසේ නියම කරන ලදී.
5. ආශිර්වද ගෙන ඒමේදීත් විපත්තිවලින් මිදීමේදීත් හදවත සර්වබලධර් අල්ලන් සමග සම්බන්ධ කළ යුතුය.

(65010)

(31) - عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْبَلَ إِلَيْهِ رَهْطًا، فَبَايَعَ تِسْعَةً وَأَمْسَكَ عَنْ وَاحِدٍ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، بَايَعْتَ تِسْعَةً وَتَرَكْتَ هَذَا؟ قَالَ: «إِنَّ عَلَيْهِ تَمِيمَةً»، فَأَدْخَلَ يَدَهُ فَقَطَعَهَا، فَبَايَعَهُ، وَقَالَ: «مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ». [حسن] - [رواه أحمد]

(31) - උක්බන් ඉබ්නු ආමර් අල්-ජුහනී (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: සබචින්ම අල්ලහ්ගේ දූතයණන් වෙත පිරිසක් පමිණියේය. එතුමානව දෙනෙකුටම ප්‍රතිඥාදුන් අතර එක් අයකුගෙන් වළකී සිටියේය. එවිට ඔවුහු: අහෝඅල්ලහ්ගේ දූතයණනි! නව දෙනෙකුටම ඔබ දිවුරුම් දී මෙහුව අත්හරියේ ඇයිදැයි විමසූහ. එතුමණෝ "ඔහු මත සුරයක් විය" යයි පවසූහ. පසුව ඔහුගේ අත දමාඑය කඩාදමුවේය. පසුව ඔහුට දිවුරුම් දී මෙසේ පවසූහ: "කවරෙකු සුර එල්ලන්නේ ද සබචින්ම ඔහු අල්ලහ්ට ආදේශ කළේය." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - [අන්මද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

පිරිසක් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණියේය. එම සංඛ්‍යාව දස දෙනෙකු පමණ විය. ඔවුන් අතරින් නව දෙනෙකුගෙන් ඉස්ලාමය හා එය පිළිපදීම සම්බන්ධව ප්‍රතිඥාගන් අතර දස වන්තණගන් ප්‍රතිඥාගන්තේ නහ. ඒ ගනු හේතුව විමසා සිටි කල්හි සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝමෙසේ පවසූහ. සබචින්ම ඔහු මත සුරයක් විය. එය ඇස්වහ සහ උවදුරුවලින් වළකීම සඳහාපබල වලින් හා වෙනත් දෑින් අමුණන ලද හාඑල්ලන ලද්දක් විය. පසුව එම මිනිසාසුරය ඇති ස්ථනයට අත දමාඑය කඩාදමාඉන් නිදහස් විය. පසුව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) එම අවස්ථාවේ ඔහු සමග ප්‍රතිඥාව ගිවිස ගත්හ. නවදුරටත් එතුමණණ්සුර ගනු

අවචද කරමින් භාචනී නීතිය පහදිලි කරමින් මෙසේ පවසන. "කවරෙකු සුර එල්ලන්නේ ද, සඹවින්ම ඔහු අල්ලන්නට ආදේශ කළේය."

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලන් හර වෙනත් කෙනෙකු මත යඡපන කවරෙකු වුව ද, අල්ලන් ඔහු සමග කටයුතු කරනුයේ ඔහුගේ අපේක්ෂාවට විරුද්ධ ව ය.
2. සුර පළදීම ඇස්වහ සහ හනිය වළක්වනනීමට හේතුවක් බව විශ්වස කිරීම සුළු පරමණයේ ෂිර්ක් හෙවත් දේව ආදේශයකි. සඹවින්ම එමඟින් ප්‍රයෙෂ්තය ලඡබනු ඇතැයි යමෙකු විශ්වස කිරීම මහන් ෂිර්ක් - ආදේශයක් වේ.

(6762)

(32) - عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «إِنَّ الرَّقِيَّ وَالْتَّمَائِمَ وَالتَّوَلَّةَ شِرْكٌ». [صحيح] - [رواه أبو داود وابن ماجه وأحمد]

(32) - අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකණයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "සඹවින්ම මඡිරීම, සුරය එල්ලීම් හචඡී ගුරුකම් ෂිර්ක් හෙවත් දේව ආදේශයකි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

ෂිර්ක් හෙවත් දේවත්වයට ආදේශ තඹීමේ ඇතැම් කරුණු සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කර සිටියි. ඒවඡතරින්:

පළමුවන්න: මනිරීම: දේවත්වයට ආදේශ කිරීම මන පදනම් ව අඳුන ජනයාසුවය පතාප්ප කරමින් සිටි ඇතම් ප්‍රකාශය.

දෙවන්න: පබළු හාඒ හාසමන දැක් යුක්ත සුරය එල්ලීම: ඇස්වහ දුරු කිරීම සදහාදරුවන් හාසතුන්ට ඒවාපළන්දවනු ලබේ.

තුන්වන්න: වගී ගුරුකම්: සමියසහ බිරිද යන දෙදෙනාඅතර එකකු අනෙකකු ආදරය කිරීම සදහාසිදු කරනු ලබන්නකි.

මෙම කරුණු ෂිර්ක් හෙවත් අල්ලාහ්ට ආදේශ තබන කරුණු අතුරිනි. මක්නිසද යත් එය යමක් හේතුවක් කර ගනීමකි. එය සක්ෂි මගින් ඔප්පු කරන ලද ආගමික හේතු සධකයක් හෝ අත්දකීමෙන් ඔප්පු කරන ලද භෞතික හේතු සධකයක් නෙවන බවිනි. අල් කුර්ආනය කියවීම වනි ආගමික හේතු සධක හෝ අත් දකීම් තුළින් සහතික වූ ප්‍රතිකර්ම ක්‍රම මෙන් භෞතික හේතු සධක වනනි, සබවින්ම ඒවාහේතු සධක වන අතර සබවින්ම යහපත හාහානිය අල්ලාහ්ගේ අනෙහි පවතින බවට වූ විශ්වසය සමග අනුමත කරුණකි.

හදීසයේ හරය:

1. ඒකදේවවදය සහ විශ්වසය බිද දමන දැක් ඒවාආරක්ෂා කිරීම.
2. දෙවියන්ට ආදේශ තබන ආකර්මයේ මනිරීම්, සුර එල්ලීම් හා වගී ගුරුකම් යෙදාගනීමේ තහනම.
3. මෙම කරුණු තුන සම්බන්ධයෙන් පුද්ගලයෙක් එය හේතු සධක වනු ඇතැයි විශ්වස කිරීම කුඩාෂිර්ක් (සුළු පරිමණයේ දේවත්වයට ආදේශ කිරීමක්) වේ.
මක්නිසදයත් හේතු සධකයක් නති දෙයකට හේතු සධකයක් නියම කරන බවිනි. එසේම එහි පවුන්මෙන්

යහපත ගෙන දෙනු ඇත, හනිය වළක්වනු ඇතැයි විශ්වාස කළේ නම්, එය මහාෂීර්ක් (මහාපරිමණයේ දේවත්වයට ආදේශ කිරීමක්) වේ.

4. තහනම් කරන ලද භාදේවත්වයට ආදේශ තබනු ලබන හේතු සබකවලින් ප්‍රවේසම් වීම.
5. මතුරන ක්‍රියාවේ තහනම. සඛචින්ම එය ආගමනුගත කරන ලද්දක් වුවක් මිස, එසේ නොහොත් එය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමක් වන්නේය.
6. අල්ලාහ් පිළිබඳව පමණක් හදවත් තුළ බඳීමේ ඇති කර ගත යුතුය. ඔහුගෙන් පමණක් යහපත භාහනිය බලපන බවත් ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නම් බවත් විශ්වාස කළ යුතුය. අල්ලාහ්ගෙන් තොරව යහපත ගෙන ඒමට හෝ අල්ලාහ්ගෙන් තොරව හනිය වළක්වන්නට හෝනොහොක.
7. අනුමත ලත් මනිරීමක කෙන්දේසි තුනක් ඇතුළත් වෙයි. 1- සඛචින්ම එය සබකයක් පමණක් වන අතර අල්ලාහ්ගේ අනුමතියෙන් තොරව සෙන සලසෙන්නේ නම් බව විශ්වාස කිරීම. 2- එය අල් කුර්ආනය, අල්ලාහ්ගේ නම, ඔහුගේ ගුණාංග, නම් තුමණන්ගේ ප්‍රතිකර්ම, ආගමනුගත කරන ලද ප්‍රතිකර්ම ක්‍රම යනාදියෙන් විය යුතුය. 3- වචනෙන් හානිකර විය යුතුය. එහි තෙත්තරන ජප කිරීමේ හෝනත්තු තෙවිය යුතුය.

(5273)

(33) - عن بعض أزواج النبي صلى الله عليه وسلم عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ آتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً». [صحيح] - [رواه مسلم]

(33) - නබි (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයක් පිළිබඳව එතුමණන්ගේ බිරියක් විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: "කවරෙකු සඤ්තර කණයෙකු වෙත පමුණ ඔහුගෙන් යමක් විමසාසිටින්නේ ද ඔහුට දින හතළිහක සලකය පිළිගනු නොලබන්නේමය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සඤ්තර කරුවන් වෙත යම නබි (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අවවඳ කළහ. මෙය හුනියම් කණයා ජ්‍යෙතිශවේදියා ජ්‍යෙත බලන්නා වනි ගුණ දනුම ගන වඳ කරමින් එවන් විවිධ හුනියම් ක්‍රම භවිතකරන්නන් හට යෙදුනු පෙණ නමයකි.- ගුණ කරුණු පිළිබඳ යමක් ඔහුගෙන් විමසූ වහම, දින හතළිහක් තමන් ඉටු කළ සලකයේ මහිමය ඒ හේතුවෙන් අල්ලන් තහනම් කරනු ඇත. ඒ අතරම එම පසයට හාබරපතල වරදට දඬුවමක්ද ඔහුට හිමිවනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මන්ත්‍ර ගුරුකම් කිරීම, සඤ්තර කරුවන් වෙත යම හාගුණ දැපිළිබඳ ඔවුන්ගෙන් විමසාසිටීමේ තහනම.
2. සිදු කළ පසකියමන් සදහාදඬුවමක් ලෙස, අවනත වීමෙන් හිමිවන කුසල්, මිනිසාහිමි කර ගනු ඇත.
3. හදහන් හාලග්න බලීම, සඤ්තර සහ ජ්‍යෙත කියවීම - හුදෙක් දනගනීමේ අරමුණින් පමණක් වුව ද - මෙම

හදිසයට ඇතුළත් වේ. මක්නිසදයත් මේ සියල්ල ඉන්ද්‍රජලය සහ ගුප්ත දැනුම දැන ගනීමට හැකි බව හඟවන කරුණු බවිනි.

4. සඤ්තර බලන්නන් වෙත යඡුම් ප්‍රතිවිපකය මෙය නම්, සඤ්තර කියන්නන්ගේ ප්‍රතිවිපකය කෙසේ වනු ඇත් ද?
5. දින හතළියක සලකය කප්පඡු වන අතර නවුන ඉටු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නන. නමුත් එහි පවතින කුසල් අහිමි වී යයි.

(5986)

(34) - عن ابنِ عُمَرَ رضي الله عنهما أنه سَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: لَا وَالْكَعْبَةِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: لَا يُخْلَفُ بِغَيْرِ اللَّهِ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وأحمد]

(34) - ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලඡු අන්ඡු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. සඹචින්ම හෙතෙම: "නන, කෑබව මන දිවුරමින්" යඡි දිවුරා සිටි මිනිසෙකුට සවන් දුන්නේය. එවිට ඉබ්නු උමර් තුමා "අල්ලඡ් නෙඡන දෑමන දිවුරානෙඡිටින්න. සඹචින්ම අල්ලඡ්ගේ දුනායඡුන් කළ ප්‍රකණයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි. එතුමඡණේ මෙසේ පවසුහ. "කවරෙකු අල්ලඡ් නෙඡන දෑමන දිවුරාසිටියේ ද, සඹචින්ම ඔඡු අල්ලඡ්ව ප්‍රතික්ඡේප කළේය. එසේ නනහෙක් දෙවියන්ට ආදේශ නඹුවේය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

කවරෙකු අල්ලඡ් හඳු වෙනත් දෙයක් මන හඡඡුගේ නඡ හා ගුණාග හඳු වෙනත් දෑමන දිවුරාසිටියේ ද සඹචින්ම ඔඡු අල්ලඡ්ව ප්‍රතික්ඡේප කළේය. එසේ නනහෙක් ඔඡුට ආදේශ

නඹුවේය. හේතුව එසේ දිවුරැස්වීම දිවුරනු ලබන දැහැරැබුහුමන් කිරීමට ලක්වන බවිනි. සඹවින්ම එය අල්ලන් වෙනුවෙන් පමණක් විය යුතුය. එබවින් අල්ලන් මන, ඔහුගේ ශුද්ධ වූ නම හාගුණංග මන පමණක් දිවුරැස්විය යුතුය. මෙලෙස දිවුරැස්වීම "අෂ්-ෂර්කූල් අස්ගර්" හෙවත් කුඩාපරිමණයේ ආදේශ කිරීම ලෙස සලකේ. නමුත් දිවුරා සිටින්නා දිවුරන දෑ උත්තරීතර අල්ලන්ට ගරැබුහුමන් කිරීමක් ලෙස හෝටන් වඩාඅධික ලෙස මහිමයට පත් කළේ නම්, එවිට එය මහාෂර්ක් ගණයට අයත් වනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. සඹවින්ම දිවුරැහැරැබුහුමන් කිරීම උත්තරීතර ශුද්ධ වූ අල්ලන්ට පමණක් සතු අයිතියකි. එබවින් අල්ලන්, ඔහුගේ නම හාගුණංග මන හඳු වෙනත් කිසිවක් මන දිවුරා නෙසිවිය යුතු ය.
2. යහපත විධනය කර අයහපතින් වළක්වීම සදහා සහඹවරු උනන්දු වූහ. විශේෂයෙන් පිළිකුල් සහගත යමක් දේව ආදේශය හාදේව ප්‍රතික්ෂේපය හාඛදී පවතුණු විටෙක ඒ කෙරෙහි වඩි සලකිල්ලක් දක්වූහ.

(3359)

(35) - عَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ

فَلَيْسَ مِنَّا». [صحيح] - [رواه أبو داود وأحمد]

(35) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලාහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව බුරේද්දා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු අමනා(වන්පිළිවෙත්) මත දිවුරා සිටියේ ද ඔහු අප අතරින් කෙනෙකු නෙවේ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

වගකීමට අවංක වන බව දිවුරාසිටීම සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලාහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ වලක්වූ අතර, කවරෙකු එලෙස කටයුතු කළේ ද ඔහු අපෙන් කෙනෙකු නෙවන බව ද පවසා ගනු අවවඳ කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් නෙවන දෙයක් මත දිවුරාසිටීම නහනමිය. ඒ අතරින් යම් වන්දනාමානසක් මත දිවුරීම ද එකකි. සබවිත්ම එය යම් ආකාරයක කුඩාගණයේ ෂිර්ක් වර්ගයක් වනු ඇත.
2. අමනා(වන්පිළිවෙත්) යනු කීකරුකම, නමස්කරය, තන්පතු, මිලවුදල් සහ රක්ෂණය යන කරුණු ඊට ඇතුළත් වේ.
3. උත්තරීතර අල්ලාහ් මත හොඹුහුගේ නම් අතරින් එක් නමයක් මත හොඹුහුගේ ගුණාග අතරින් එක් ගුණාගයක් මත හොඹුරාසිටීමෙන් හර වෙනත් දිවුරුමක් වලංගු වන්නේ නහ.

4. කෘත්තභි තුමාමසේ පවසයි: "අල්ලාහ් ඔහු මන හෝ ඔහුගේ ගුණාග මන දිවුරැස්වීමට නියෙණ් කර ඇත. ඔහු නියෙණ් කළ වත්පිළිවෙත් ඔහුගේ ගුණාග නෙඛන බවින් එලෙස දිවුරැස්වීම පිළිකුල් වේ. සබවින්ම ඔහු නියෙණ් කළ වත්පිළිවෙත් ඔහුගේ එක් නියෙණියක් පමණි. ඒවාඔහු අනිවර්ය කළ කරුණු අතරින් එකකි. ඒ අනුව ඒ අතර හා සර්වබලධර් අල්ලාහ්ගේ නම හඟුණාග අතර සමනතඛයක් විය හැකි බවින් ඒ ආකරයට දිවුරැස්වීම තහනම් කරන ලදී.

(8964)

(36) - عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَهْطٍ مِنَ الْأَشْعَرِيِّينَ أَسْتَحْمِلُهُ، فَقَالَ: «وَاللَّهِ لَا أَحْمِلُكُمْ، مَا عِنْدِي مَا أَحْمِلُكُمْ» ثُمَّ لَبِثْنَا مَا شَاءَ اللَّهُ فَأُتِيَ يَابِلٌ، فَأَمَرَ لَنَا بِثَلَاثَةِ دَوْدٍ، فَلَمَّا انْطَلَقْنَا قَالَ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ: لَا يُبَارِكُ اللَّهُ لَنَا، أَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَسْتَحْمِلُهُ فَحَلَفَ أَنْ لَا يَحْمِلَنَا فَحَمَلَنَا، فَقَالَ أَبُو مُوسَى: فَأَتَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: «مَا أَنَا حَمَلْتُكُمْ، بَلِ اللَّهُ حَمَلَكُمْ، إِنِّي وَاللَّهِ - إِنْ شَاءَ اللَّهُ - لَا أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ، فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا كَفَّرْتُ عَنْ يَمِينِي، وَأَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(36) - අබු මුසාඅල් අෂ්අර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: මම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත අෂ්අර් ගෙණියේ පිරිසක් සමග පමිණ, ප්‍රවභන පහසුකම් ඉල්ලා සිටියෙමි. එවිට එතුමණන් "අල්ලන් මත දිවුරා මාඔබට ප්‍රවභන පහසුකම් සලසානෙතෙමි. ඔබට ප්‍රවභන පහසුකම් සලසාදෙන්නට මාලභ කිසිවක් නහ." යයි පවසූහ. අල්ලන් අහිමත කරන තෙක් අපි රැදී සිටියෙමු. පසුව එතුමණන් වෙත ඔටුවන් ගෙන එන ලදී. දකුම් කළු ඔටුවන් නිදෙනෙකු එතුමණන් අපට නියම කළහ. පසුව අපි හර් ගමන් ගත් කල්හි අප අතරින් ඇතළුමක් ඇතළුමකුට 'අල්ලන් අපට අහිවඤ්ඨිය සලසානෙතෙදන්වා අපි අල්ලන්ගේ දූතයණන් වෙත පමිණ ප්‍රවභන පහසුකම් ඉල්ලා සිටි විට, එතුමණන් දිවුරා අප වෙත ප්‍රවභන පහසුකම් නොදෙන බව පවසා පසුව අපට ප්‍රවභන පහසුකම් සලසා ඇත.' යයි පවසා සිටියෙහි. අබු මුසාතුමා තවදුරටත් මෙසේ දන්වා සිටියේය: පසුව අපි නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ මේ ගන එතුමණන්ට සදහන් කළෙමු. එවිට එතුමණන් මෙසේ පවසූහ: "මම ඔබට ප්‍රවභන පහසුකම් ලබානෙදුන්නෙමි. ඔබට ප්‍රවභන පහසුකම් සලසා දුන්නේ අල්ලන් ය. අල්ලන් මත දිවුරා පවසමි. - අල්ලන් අහිමත කළේ නම් - සඛචින්ම මම යමක් කිරීමට දිවුරා පසු ව ඊට වඩා එය නෙඛන වෙනත් යහපතක් දුටුවේ නම් එම යහපත ගෙනචින් මඟ දිවුරුම වෙනුවෙන් මම සමඛ අයද සිටිමි." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාච් ඇත]

විවරණය:

අබු මුසාඅල්-අෂ්අර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා මෙසේ දන්වා සිටියි. ඔවුන් නඟ යන්නට ඔටුවෙකු ඔවුන්ට නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පිරිනමීමේ අපේක්ෂාවන් හෙතෙම

අල්ලාහ්ගේ දූතයන් වෙත තම ගෙණියේ පිරිසක් සමග පමිණියේය. එය අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ සටන් කිරීම සඳහා සහභාගී වීමට ය. පසුව එතුමණෝඔවුන් ප්‍රවහනය කිරීම සඳහා තමන්ට ප්‍රවහන පහසුකම් සලසාදිය නොහැකි බවත් ඔවුන් ප්‍රවහනය කිරීම සඳහාවන කිසිවක් තමන් සතුව නැති බවත් එතුමණෝදිවුරාපවසාසිටියහ. පසු ව ඔවුහු නවත හඬ ගෙණි රික කලක් රැදී සිටියහ. අනතුරුව ඔවුන් තිදෙනෙකු නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත ගෙන එන ලදී. පසු ව එතුමණෝඒවාඔවුන් වෙත යවූහ. එවිට ඔවුන් අතරින් ඇතෙමෙක් ඇනමකුට: 'මෙම ඔවුවා තුළ අල්ලාහ් අපට සමඳ්ධිය පිහිටුවානන. ඊට හේතුව අපට ප්‍රවහන පහසුකම් දෙන්නට නොහැකි බවට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දිවුරාඇති බවිනි.' යයි කීය. පසුව ඔවුහු එතුමණන් වෙත පමිණ එතුමණන් ගෙන් මෙසේ විමසාසිටියහ. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්: "ඔබට ප්‍රවහන පහසුකම් සලසාදන්නේ උත්තරීතර අල්ලාහ්ය. ආශිර්වාද කෙර පෙණිණය සලසන්නාඔහුය. සබවින්ම මම වනහි මඟ දැනින් එය ක්‍රියත්මක වීමට හේතු සබක වූ කණකක් පමණි." යයි පවසන. පසුව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්: "සබවින්ම මම අල්ලාහ් මත දිවුරාපවසමි. අල්ලාහ් අහිමත කළේ නම් යමක් මාකිරීමට හෝඑය මාඅත්හඬීමට හෝදිවුරාපසුව එසේ දිවුරාසිටි දැනෙනන, ඊට වඩාවෙනත් යහපත් හාශ්‍රේෂ්ඨ යමක් දුටුවේ නම් එම ශ්‍රේෂ්ඨ දැඹුටු කර, දිවුරාසිටි දැඅත්හඹ දමා මඟ දිවුරුම වෙනුවෙන් සමඛ අයද සිටිමි." යයි පවසන.

හදිසයේ හරය:

1. යමක් ගන දිවුරැස්වින මෙන් ඉල්ලාතහසිවිය ද, එය අනාභනයේ විය හැකි කරුණක් වුව ද ඒ ගන සහතික කිරීම සඳහාදිවුරැස්වීමේ අවසරය.
2. දිවුරැස්වීමෙන් පසු "ඉන්ෂාද්ලේඛ්" (අල්ලේඛ් අහිමත කළේ නම්) යන පද භාවිතයෙන් එයට ව්‍යතිරේකයක් නියම කිරීමේ අවසරය. සඛවින්ම එම ව්‍යතිරේකය දිවුරැම සමග අධිෂ්ඨන කර ගත් විටෙක, ඒ සමග බඳුන්තක් බවට පත් වේ. එවිට දිවුරැම කඩ කරන්නාප්‍රතිකර්මයක් දීමට බඳි නහ.
3. දිවුරැස්වි දඬ වඩාවෙන් යහපත් දෙයක් දුටු විටෙක දිවුරැම කඩ කර එම දිවුරැම සඳහාසමඛ අයදු සිටීමට උනන්දු කරවීම.

(2961)

(37) - عَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا تَقُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ».

[صحيح بمجموع طرقه] - [رواه أبو داود والنسائي في الكبرى وأحمد]

(37) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව හුදෙසිතාලාහු අල් යමන් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල්ලාහ්ගේ අහිමතය පරිදින් මේ පුද්ගලයන්ගේ අහිමතය පරිදින් විය" යයි නොපවසන්න. එනමුත් (පළමුව) 'අල්ලාහ්ගේ අහිමතය පරිදි භාෂ්‍ය ව මේ පුද්ගලයන්ගේ අහිමතය පරිදි විය' යනුවෙන් පවසන්න." □ - □

විවරණය:

'මෂාඅල්ලාහ් වෂෂූ හුලන්' (අල්ලාහ්ගේ අහිමතය පරිදින් මේ පුද්ගලයන්ගේ අහිමතය පරිදින් විය) යයි පවසීම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ වළක්වූහ. එසේ නොහොත් අල්ලාහ් භාමෙම පුද්ගලයන්ගේ අහිමතය පරිදි යයි පවසීම ද තහනම් කළහ. ඊට හේතුව අල්ලාහ්ගේ අහිමතය සහ ඔහුගේ කමන්ත නිරපේක්ෂ වන අතර කිසිවෙකු ඔහු සමඟ එහි හවුල් නොවන බවිනි. 'වච්' නම් නිපත පදය යෙදීමෙන් අල්ලාහ් සමඟ කිසිවකු හවුල් බවට හෝඔහුට සමත වන බවට හෝභාහිමක් ඇති කරයි. නමුත් අල්ලාහ්ගේ අහිමතය පරිදි යයි පවසා පසුව එම තනන්තන්ගේ කමන්ත පරිදි යයි පවසිය හක. ගත්තන්ගේ අහිමතය අල්ලාහ්ගේ අහිමතය අනුගමනය කරන්නක් විය යුතු පිණිස 'වච්' නිපතය වෙනුවට 'සුම්ම' (පසුව) යන නිපතය නියම කළේය. හේතුව සුම්ම (පසුව) යන නිපතයෙන් 'ඉන් පසුව' හෝ 'ප්‍රමුඛය' යන අදහස දක්වයි.

හදිසයේ හරය:

1. 'අල්ලාහ් සිතන පරිදි හාමබ සිතන පරිදි' යයි හොද්ද්ලාහ් සමඟ 'වච්චි' යන නිපනය සම්බන්ධ කරමින් ඒ හාසමන දැ පවසීමේ තහනම. සබච්චිත්ම එය වචනයෙන් හා ප්‍රකාශයෙන් කෙරෙන ෂරීක් වන බවිනි.
2. "අල්ලාහ්ගේ අහිමනය පරිදි පසුව ඔබේ අහිමනය පරිදි" යයි පවසීම හොද්ද්ලාහ් ඇඟවීමක් නෙවන පරිදි 'සුම්ම' යන සම්බන්ධ නිපනය යෙදුමින් ඒ හාසමන වෙනත් දෙයක් පවසීමේ අවසරය.
3. අල්ලාහ්ගේ අහිමනය සහතික කරනවක් මෙන්ම ගන්තා සතු අහිමනයක් සහතික කර සිටිය. නමුත් ගන්තාගේ අහිමනය උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ අහිමනය අනුගමනය කරන්නක් විය යුතුය.
4. අල්ලාහ්ගේ අහිමනය තුළට වචනයෙන් පවැඳීම සම්බන්ධ කිරීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය.
5. විස්තීරණ භාවයේ හානිරපේක්ෂත්වයේ සබච්චිත්ම ගන්තාගේ අහිමනය කීර්තිමත් උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ අහිමනය මෙන් යයි විශ්වඝ කර, දෙක එකට සමන කරන්නේ නම් හොද්ගන්තා ස්වඛිත අහිමනයක් තිබේ යයි විශ්වඝ කරන්නේ නම්, එය මහාෂරීක් (ආදේශයක්) වේ. නමුත් ඔහු ඊට වඩාහත් යයි විශ්වඝ කරන්නේ නම්, එය සුළු ෂරීක් වේ.

(3352)

(38) - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَبِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ أَخْوَفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشَّرْكَ الْأَصْغَرَ» قَالُوا: وَمَا الشَّرْكَ الْأَصْغَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الرِّيَاءُ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذَا جُزِيَ النَّاسُ بِأَعْمَالِهِمْ: اذْهَبُوا إِلَى الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرَاوُونَ فِي الدُّنْيَا، فَانظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ عِنْدَهُمْ جَزَاءً؟». [حسن] - [رواه أحمد]

(38) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව මන්මුද් ඉබ්නු ලබීද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: 'ඔබ කෙරෙහි මකියවන වඩක්ම භයනක කරුණ වනුයේ කුඩාගණයේ ෂිර්කය'. ඔවුහු: 'අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයන්නි! කුඩාගණයේ ෂිර්කය නු කුමක් ද?' යයි විමසුවෙහි: එතුමණෝ 'මුණුවිච්ච. මළවුන් කෙරෙන් නහිටුවනු ලබන දිනයේ මිනිසුන් හට ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවන් සදහා ප්‍රතිඵල දෙනු ලබන විට අල්ලාහ් ඔවුනට: "මෙලෙඹ ඔබ කවරෙකුට ප්‍රදර්ශනය කරමින් සිටියෙහි ද ඔවුන් වෙත යනු. ඔවුන් වෙතින් යම් කුලියක් ලබනු ඇත්දැයි බලනු." යයි පවසයි. [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - [අන්මද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් තම සමූහයා කෙරෙහි අධික ලෙස බියවන කරුණ ෂිර්කුල් අස්ගර් යනුවෙන් දන්වාසිටියේය. එනම්, ක්‍රියාවක් මිනිසුන් වෙනුවෙන් සිදුකරමින් එය ප්‍රදර්ශනය කිරීමය. පසුව මළවුන් කෙරෙන් නහිටුවනු ලබන දිනයේ එසේ ප්‍රදර්ශනය කරන්නන් හට "නුඹලාකවර අය වෙනුවෙන් කටයුතු කරමින් සිටියේ ද ඔවුන් වෙත ගණේ නුඹලෙව හිමි කුසල් ඔවුන් සතුව තිබේ දැයි ද එම ක්‍රියාව සදහා නුඹලෙව ඔවුන් ප්‍රතිඵල පිරිනමනු ඇත්දැයි ද බලනු" යයි කුහකයින්ට හිමි දඬුවම ගනන දන්වාසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. ක්‍රියාත්මක අල්ලාහ් වෙනුවෙන් පමණක් අවංක ව ඉටු කළ යුතුය. ජරද ර්නයයෙන් (මුණවිඡඡවත්) ප්‍රවේසම් විය යුතුය.
2. නම සමූහයාකරෙහි වූ නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ දයනුකම්පඡ. ඔවුන්ට මඟ පෙන්වීම සදහා ඵතුමණන්ගේ උනන්දුව හඵතුමණන් ඔවුන්ට උපදෙස් දීම.
3. සහභවරු ධර්මික නඡකයින් වුව ද, ඔවුන් ගන ඵතුමණන් මෙසේ බිය වී නම්, ඔවුන්ගෙන් පසු වූවන් හට ඵම බිය ඊටත් වඩාදරුණු වනු ඇත.

(3381)

(39) - عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ، وَلَا يَرْمِيهِ بِالْكُفْرِ، إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ، إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(39) - සඛචින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් අබු දර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “මිනිසෙක් මිනිසෙකුට දුෂ්ඨකම ගන වෙද්දනාතෙකළ යුතුයි. දේව ප්‍රතික්ෂේප (කුඟර්) ගන වෙද්දනාතෙකළ යුතුයි. (එසෙව් වෙද්දනඛට ලක්වු) අදඹ පුද්ගලයාඑලෙස නෙඞී නම්, එය ඔහු වෙනම හර් එනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාබුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

'ඔබ දුෂ්ඨයෙක්' හෝ 'ඔබ කඟර්' යඹි කෙනෙක් නවන් කෙනෙකුට පවසීම ගන නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්අවවඳ කළහ. ඔහු පවසාසිටි දැඅනෙකාතුළ නෙඞිනි නම් ඔහු සදහන් කළ ගුණංගයට සුදුස්සාබවට ඔහුම පන්වනු ඇත. ඔහුගේ ප්‍රකශය ඔහුට එරෙහිව පිහිටනු ඇත. ඔහු පවසූ පරිදි සඛචුයේ නම්, ඔහු පවසාසිටි දැසනය බචින් ඔහුට එරෙහිව කිසිවක් පිහිටන්තේ නන.

හදීසයේ හරය:

1. ෂර්ආ (නීතිමය) සඛඞණිකරණයකින් තෙඞව ප්‍රතික්ෂේපය හෙදුෂ්ඨකම ගන පවසාතෙනෙකුට අවලඳ නඹීම තහනම් කරන ලද්දකි.
2. ජනයඅතර තීන්දු පිරිනම්මේ දී නිශ්චිතභඛයේ අනිවර්ගයභඛය මෙය පෙන්නුම් කරයි.

3. ඉබ්නු දකීක් අල්-රූද් තුමාමසේ පවසයි: "මෙය යම් මුස්ලිම්වරයකු දෙස බලාබල දේවතාවය ප්‍රතික්ෂේප කරන කණ්ඩායමක් වේ යයි - ඔහු එසේ නොවන අවස්ථාවක - පවසන අය කෙරෙහි බරපතල අවවදායකි. එය විශ්‍ර ගච්චවකි."

4. ඉබ්නු හජර් අල්-අස්කලනී තුමාමසේ පවසයි: නමුත් යමෙක් යමෙකුට "ඔබ දුෂ්ඨයෙක්" යයි පවසන ආකාරයෙන් ඔහු දුෂ්ඨයෙක් හෝදේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙක් බවට පත් නොවේ. එහි පවසන ස්වරූපය තුළ විස්තර කිරීමක් ඇත. ඔහුගේ තත්ත්වය විස්තර කිරීම තුළින් ඔහුට හෝවනත් අයට එය උපදෙසක් වනු ඇත්නම් ඒ සඳහා අනුමතිය ඇත. නමුත් එමගින් ඔහුට අපහසු කිරීම, ඒ සම්බන්ධයෙන් ඔහුව ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම හාඔහුට රිදවීම අපේක්ෂා කළේ නම්, එය අනුමත නොවේ. ඊට හේතුව ඔහුගේ වරදි වසන් කරන මෙන් නියෝග කර ඇති බවින් හාඔහුට යහපත ඉගන්වීමට උපදෙස් දීමට නියෝග කර ඇති බවිනි. මෙසේ කටයුතු කළ යුත්තේ දරදඩු ලෙස නොව, කරුණුවනි. ඇතැම් විට එලෙස කටයුතු කිරීමෙන් ඔහුගේ පෙළඹවීමට සහ බල කිරීමට හේතුවක් විය හැක. උඩඟු බෙහෙවින් නිසුන්ගේ ස්වභාවය එලෙසය. විශේෂයෙන් අණ දෙන තනන්තා අණ දෙනු ලබන තනන්තා වඩනත්ත්වයෙන් පහත් නම් සලකිය යුතු වේ.

(8883)

(40) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اِئْتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ: الظُّعْنُ فِي النَّسَبِ، وَالتِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(40) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “ජනයාඅතර කරුණු දෙකක් පවතී. ඒ දෙක ඔවුනට දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ඇති කරනු ඇත. එනම්: පෙළපත සම්බන්ධයෙන් දෙස් නඟීම හා මිය ගිය ඇත්තන් මත මෙඟ දී විලස දීමය.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

ජනයාඅතර පවතින දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන ක්‍රියාවන් හාඅඳුන යුගයේ සිරිත්විරිත් අතරින් කරුණු දෙකක් පිළිබඳ නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝදන්වාසිටියහ. ඒ දෙක නම්:

පළමුවන්න: මිනිස් පරම්පරාවක් පිළිබඳ අපහාස කිරීම, ඔවුන් පිළිබඳ අඩුපඩු පවසීම හාඔවුනට එරෙහිව අහංකාරකම් පමුය.

දෙවන්න: අනතුරක් සිදු වූ අවස්ථාවක පෙර නියමය මත ඇති කෙස්සෙන් කැඟසීම හෙදිඩි පීඩනය හේතුවෙන් ඇඳුම් ඉරා ගනීමය.

හදීසයේ හරය:

1. මිනිසුන් අතර අහංකාර නෙඹී, සරලකම පිළිපදීමට දිරිගන්වීම.
2. දුෂ්කරතාමත කෙස් නෙඹී ඉවසීමෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

3. මෙම ක්‍රියාවන් අල්-කූෆර් අල් අස්ගර් හෙවත් සුළු දේව ප්‍රතික්ෂේපයේ ගණයට අයත් වේ. මෙය තම පිළිවෙතින් බහු කරන, දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කෆර් වරයකු බවට පත් කරවන අයුරින් වූ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ කටයුත්තක් නෙවේ.
4. මුස්ලිම්වරුන් අතර සිටින පර්ශ්වයක් වෙත, ඔවුන්ගේ පරම්පරාව ගනු හොඳින්ගේ වෙනත් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් හෝදෙස් නඟීම හරහාවෙන්වීම ඇති කරන සමු කටයුත්තක්ම ඉස්ලාමය වළක්වන්න.

(6361)

(41) - عن أبي مرثدٍ العَنَوِيِّ رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ، وَلَا تُصَلُّوا إِلَيْهَا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(41) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකාශ කළ බව මර්සද් අල් ගනවිය්යි (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “නුඹලාමිනීවළවල් මත වඩි නෙවනු. ඒ දෙසට හරි සලක් ඉටු නෙකරනු.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මිනීවළවල් මත වඩිවීම නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ වළක්වුණ.

එමෙන්ම සලක් ඉටු කරන්නාකිබ්ලාදිගාමට අනුගත වන අයුරින් පිහිටා ඇති මිනීවල්වල් ඉදිරියේ සලක් ඉටු කිරීම ද වළක්වුණ. මක්නිසද යත් එය බහුදේව මර්ගය වන බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. සුන්නතුවේ සදහන්ව ඇති පරිදි ජනසාසලකය හර, මිනිවලවල් මත හෙඳ්වෑතර හෙඳ් දෙසට හෙඳ්වනන් සලක් ඉටු කිරීමේ තහනම.
2. බහුදේවවද්දයේ කඩතරඹ අවහිර කිරීම සදහාසෙහහන් දෙසට සලක් ඉටු කිරීමේ තහනම.
3. සෙහහන් සම්බන්ධයෙන් අනිශයෙක්නියට තඳ්වීම සහ ඒවඹ අගෙඹව කිරීම ඉස්ලමය තහනම් කර ඇත. එබවින් අධිත සලකිලි හෙඳ්නසලකිලේලක් තෙහිබිය යුතුය.
4. "මිය ගිය දේහයේ අස්ථි කඩදම්ම, ජීවත්ව සිටිය දී ඔහුගේ අස්ථි කඩදම්මුවනාසමනය" යන නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ප්‍රකෘය අනුව මුස්ලිම්වරයකු මිය ගිය පසුව ද ඔහුගේ ගෙඹවය එසේම පවතිනු ඇත.

(10647)

(42) - عَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ

بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(42) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබු තල්හා(රලියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “සුනබයෙක් හෝ රූපයක් හෝ ඇති නිවෙසකට මලක්වරුන් පිවිසෙන්නේ නහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සුනබයෙක් හෝ සජීවී ජීවිත්ගේ රූපයක් ඇති නිවසකට ආශීර්වදයේ මලක්වරුන් පිවිසෙන්නේ නහි බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාඇත. එනම් ජීවී රූපයක් ඇති පින්තූර එල්ලාතබීම දරුණු පෂයකි. අල්ලහ්ගේ මවීමක් අනුකරණය කිරීම, ෂිර්ක් හෙවත් දේවත්වයට ආදේශ කිරීමේ මඛ්‍යයක් වීම යනදිය එහි දක්නට ලබේ. ඇතළු රූප අල්ලහ් හර නමදිනු ලබන රූප බවට පත් වී ඇත. සුනබයකු ඇති නිවසකින් ඔවුන් එසේ වළකී සිටීමට හේතුව, උභ අපවිත්‍ර දෑ අධික ලෙස අනුභව කරන බවිනි. එමෙන්ම උන්ගෙන් සමහරක් ෂෙයිතන් යනුවෙන් අමතනු ලබන අතර මලක්වරුන් ෂෙයිතනුන්ට පටහනිව සිටිති. එමෙන්ම සුනබයාදුර්ගන්ධය ඇති සතෙකු බවිනි. මලක්වරු දුර්ගන්ධය පිළිකුල් කරති. එමෙන්ම දුර්ගන්ධය තහනම් කර ඇති බවින් එවන්තක් ගනීමේ දඬුවම වනුයේ, ඔහුගේ නිවසට ආශීර්වදයේ මලක්වරුන් පිවිසීම, ඔහු සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් කරන ප්‍රථ්ඵනඛ, ඔහු වෙනුවෙන් ඔවුන් කරන පෂක්ෂමඛ, ඔහු හා ඔහුගේ නිවසේ සමඤ්ඨය සදහාඔවුන් කරන ආශීර්වදය හා

ශ්‍රේයස්ථයන්ගේ හනියෙන් ඔවුන් පිරිනමන ආරක්ෂාව අහිමි වී යමය.

හදිසයේ හරය:

1. දඩයම් සඳහන් ගෙව්පල සතුන් හාගෙව් බිම ආරක්ෂා කිරීම සඳහන් යෙදවගන්නාසුනබයාචර සෙසු සුනබයන් ඇති කිරීම තහනම් කෙරී ඇත.
2. පින්තූරු ලඟ තබාහීම ද පිළිකුල් සහගත කරුණකි. මලක්වරු එයින් පළයනි. නිවස තුළ ඒවැනිබිම ආශීර්වද අහිමි වීමට හේතුවක් වේ. එය සුනබයාඇති කිරීම හා සමනය.
3. සුනබයකු හොපින්තූරු ඇති නිවෙස්වලට නොපිවිසෙන මලක්වරු වනුයේ ආශීර්වදයේ මලක්වරුය. මුරකඟ මලක්වරුන් හාමරණය සඳහාසත් කර ඇති මලක්වරුන් මෙන් නියමිත කණියය හරයන් පවරඇති සෙසු මලක්වරුන් වනහි, ඔවුහු සම නිවසකටම පිවිසෙනු ඇත.
4. ජීවමන රූප ඇති පින්තූරු බිත්ති මත හෝවෙනත් දෑමත එල්ලනබිම තහනම් කර ඇත.
5. කන්තඹ තුමාමයේ පවසයි: සුනබයකු හොපින්තූරයක් ඇති නිවසකට මලක්වරුන් නොපිවිසෙනුයේ එහි තබා ගනීමට තහනම් කරන ලද සුනබයන් හොපින්තූරු ඇති විටෙකය. දඩයම් සුනබයින් හාගෙව්පල සතුන් හාගෙව් බිම ආරක්ෂාකිරීම සඳහායෙදවගන්නාසුනකයින් තහනම් වන්නේ නහ. එමෙන්ම ඇතිරීලි, කෙච්ට හාසුළකෙච සලකන වෙනත් දෑමත තිබෙන චිත්‍ර ද තහනම් වන්නේ නහ. ඒ හේතුවෙන් මලක්වරුන් පිවිසීම ද තහනම් වන්නේ නහ.

(43) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةَ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(43) - සබච්ඡන්ම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අලු හුරෙයි(රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “සුනබයෙක් හෝසිනුවක් හෝ ඇති කණ්ඩයමක් සමග මලක්වරුන් සම්බන්ධතාවන් පවත්වන්නේ නහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ගමනක හෝඅසුරක, සුනබයෙක් හෝසතුන් මත එල්ලැන් සෙලවෙන විට හඩක් මතු කරන සිනුවක් ඇති පිරිසක් සමග මලක්වරුන් සම්බන්ධතාවන් පවත්වන්නේ නහි බව නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෙදුන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. දඩයම් කිරීම හෝමුර කිරීම සදහායෙදුනත්තසුනබයන් හර වෙනත් අරමුණු සදහාසුනබයින් හිමි කර ගනීම සහ ඇති කිරීම තහනමය.
2. එක්ව සිටීමෙන් වළකී සිටින මලක්වරුන් වනහි, කරුණුවේ මලක්වරුන් වෙති. භවකඟ මලක්වරුන් දේව ගන්තන් පමිණෙන විට සහ යන විට ඔවුන්ව අත් නෙහරිති.

3. සිනුව නහනම් කිරීම: මන්ද එය ෂෙයිතන්ගේ සංගීත භක්ෂ්වයක් වන අතර එය කිතුනුවන්ගේ සිනුව හසමන වන බවිනි.
4. මලක්වරුන් දුරස්වන සමු කටයුත්තකින්ම දුරස් වීමට මුස්ලිම්වරයාදනන්ද විය යුතුය.

(8951)

(44) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَأْتِي الشَّيْطَانُ أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ: مَنْ خَلَقَ كَذَا؟ مَنْ خَلَقَ كَذَا؟ حَتَّى يَقُولَ: مَنْ خَلَقَ رَبَّكَ؟ فَإِذَا بَلَغَهُ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ وَلْيَتَّه». [صحيح] - [متفق عليه]

(44) - අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. ඔබ අතරින් යමෙකු වෙත ෂෙයිතන් පමිණ: "මෙසේ මච්චේ කවු ද? එසේ මච්චේ කවු ද? අවසනයේ ඔබේ පරමධිපති ව මච්චේ කවු ද? යඪි විමසාසිටියි. එය ඔහුට ලඟාවූ විටෙක, ඔහු අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පතාඉන් වළකී සිටිය යුතුය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුන් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයකු තුළ ෂෙයිතන් කෙරුන ප්‍රශ්නවලට එලදඪි ප්‍රතිකර්මය ගන අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විසින් මෙහි දන්වැනැ. ෂෙයිතන්: මෙසේ මච්චේ කවු ද? එසේ මච්චේ කවු ද? අහස මච්චේ කවු ද? පෙණලව මච්චේ කවු ද? යඪි පවසාසිටියි. එවිට මුස්ලිම්වරයාඔහුට ආගමෙන්, සහජ බුද්ධියෙන් සහ තර්කනයෙන් "අල්ලාහ්" යඪි පිළිතුරු දෙයි:

නමුත් ෂෙයිතාන් මෙසේ කෙදිරීමෙන් නතර වන්නේ නහ. 'ඔබේ පරමධිපති ව මච්චේ කවු දැ'යි ඔහු පවසාසිටින තෙක් ක්‍රියා කරමින් සිටියි. එවිට මුෂ්මිත්වරයාම කෙදිරීම කරුණු තුනකින් වළක්වන්න යුතුය.

අල්ලාහ් පිළිබඳ විශ්වසය තඹීමෙන්
 ෂෙයිතාන්ගෙන් ආරක්ෂාව අල්ලාහ්ගෙන් පභීමෙන්
 කෙදිරීමත් සමග එය දිගටම රැගෙන යම නතර කිරීමෙන්.

හදිසයේ හරය:

1. ෂෙයිතාන්ගේ කෙදිරීමෙන් හාඅදෙභ්ඛන්ගෙන් ඇත් වී ඒවා ගනන තෙසිනාඵ්වදුරු කිරීමට සර්වබලධර් අල්ලාහ් වෙත යෙමු වීම.
2. ෂරීආ හෙවත් ආගමික නීතියට පටහභිව මිනිසුන්ගේ හදවත තුළ හට ගන්නාසියලුම සිතුවිලි හාකෙදිරීම් ෂෙයිතාන්ගෙන් ය.
3. අල්ලාහ්ගේ ස්වරූපය ගන සිතාබලීමෙන් වළකී ඔහුගේ මච්චි සහ ඔහුගේ සංඥාන් පිළිබඳ සිතන්නට උනන්දු කිරීම.

(65013)

(45) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالتَّوْفَلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ: كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ، وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِي لِأَعِيذَنَّهُ، وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدَّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ، يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(45) - අබු හුරේර් (රජයේ ලේඛන අත්හැ) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය. “නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් මෙසේ පවසා ඇත: “යමෙක් මඟේ වලි (මිතුරු) ට සතුරුකම් කළේ නම්, මම ඔහුට විරුද්ධව යුද්ධ ප්‍රකාශ කරමි. මඟේ ගන්නා ඔහුට නියම කරනු ලබන දඬුවම් මට වඩාත් ප්‍රියමනස කටයුත්තකින් ඔහු මා වෙතට සමීප වෙයි. මා ඔහුට ප්‍රිය කරන තුරු මඟේ ගන්නා (අනිවර්‍ය නොවන) අමතර ක්‍රියාවන් තුළින් මා වෙත සමීප වෙමින්ම සිටියි. එසේ මම ඔහුට ප්‍රිය කළ විට, ඔහු අසන ඔහුගේ ශ්‍රවණයත්, ඔහු දකින ඔහුගේ බලමත්, ඔහු දිගු හරින ඔහුගේ අතත් ඔහු ගමන් කරන ඔහුගේ පෞයත් මම වෙමි. ඔහු මගෙන් යමක් ඉල්ලා සිටියේ නම්, සඳහාත්ම මම එය ඔහුට දෙමි. ඔහු මඟෙන් රැකවරණය පතන්නේ නම්, සඳහාත්ම මම ඔහුට රැකවරණය දෙමි. මම ඔහුට සිදු කරන දැපිලිබද මම පසුබට නොවෙමි. නමුත් මම දේව විශ්වාසියන්ගේ ආත්මය ගනන පසුබට වෙමි. හේතුව ඔහු මරණය පිළිකුල් කරන බවින් හා ඔහුට හානි ඇති වීම ගනන මම පිළිකුල් කරන බවිණි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නියත වශයෙන්ම සර්ව බලධරී අල්ලාහ් පවසා ඇති බවට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුත් 'හදීසුල් කුද්සි' හෙවත් දිව්‍ය ප්‍රකාශ ඇතුළත් හදීසයක මෙසේ දන්වා සිටියහ. යමෙක් මඟේ වලි (මිතුරු) ට සතුරුකම් කළේ නම්, ඔහු සමග කෙසේ වූයේ නම්, ඔහු සමග ක්‍රොධීය ඇති කර ගන්නේ නම්, මම ඔහුට විරුද්ධ වන බව ප්‍රසිද්ධියේ මදන්වා සිටිමි.

වලී යනු: ශ්‍රද්ධාමත්ත දේව විශ්වඝ්‍රියය. ගන්නා සතු දේව විශ්වඝ්‍රයේ හා ශ්‍රද්ධාවේ තරමට අල්ලාහ්ගේ මිතුරුකමේ නම පංගුව පිහිටනු ඇත. මුස්ලිම්වරයානම පරමඛිපති ඔහුට නියම කළ හා ඔහුට අනිවර් යය කළ අවනතවීම් සිදු කරමින් හා තහනම් දැක් වළකෙමින් ඔහුට වඩාත් ප්‍රියමනස කටයුතු තුළින් ඔහුට සමීප වෙයි. අල්ලාහ්ගේ ආදරය ලබන තුරු ඔහු අනිවර්යය කටයුතු සමග අතිරේක ක්‍රියාන්ත තුළින්ද ඔහු වෙත සමීප වෙමින්ම සිටියි. එසේ අල්ලාහ් ඔහුව ප්‍රිය කළ විට, පහත සදහන් අවයව තුළින් මෙහෙයවන්නෙකු ලෙස ඔහු පෙනී සිටියි.

ඔහුගේ ශ්‍රවණය තුළින් ඔහුට උපකාර කරයි. එබවින් අල්ලාහ් ප්‍රිය කරන දැහැර වෙනත් කිසිවකට ඔහු සවන් නොදෙයි.

ඔහු දකින ඔහුගේ බල්ම තුළින් උපකාර කරයි. එබවින් අල්ලාහ් බලන්නට ප්‍රිය කරන, තණ්නියට පත්වන දැවෙන හැර වෙනත් කිසිවක් දෙස ඔහු බලන්නේ නත.

ඔහුගේ අනෙහි ඔහුට උපකාර කරයි. එහෙයින් අල්ලාහ් සතුටු වන දැමිස වෙනත් කිසිවක් ඔහුගේ අතින් සිදු නොකරයි.

නවද ඔහු ගමන් කරන ඔහුගේ පදය තුළින් ද උපකාර කරයි. එහෙයින්, අල්ලාහ් සතුටු වන දැවෙන මිස වෙනත් දෙයක් දෙසට ගමන් කරන්නේ නත. යහපත ඇති දැවෙන මිස වෙනත් කිසිවක් තුළින් කප වන්නේ නත.

ඒ සමගම ඔහු අල්ලන්ගෙන් යමක් ඉල්ලා සිටියේ නම්, සඛචින්ම අල්ලන් එය ඔහුට පිරිනමනු ඇත. ඔහුගේ පුර්වනඛට පිළිතුරක් බවට පත්වනු ඇත. අල්ලන්ගෙන් ආරක්ෂාව පනාඔහු වෙත යෙහු වූයේ නම් සඛචින්ම ශුද්ධ වූ අල්ලන් ඔහුට රැකවරණය දෙනු ඇත. ඔහු බියවන දැසින් ඔහුව මුදවලනු ඇත.

පසුව උත්තරීතර අල්ලන් මෙසේ පවසීය: මම ඔහුට සිදු කරන දැපිළිබඳ මම පසුබට නෙඔවමි. නමුත් කරුණකක් ලෙස දේව විශ්වඝියඔග් ආත්මය මා අත්පත් කර ගනීම ගන මම පසුබට වෙමි. හේතුව ඔහු මරණයේ දී පිඩාවිදීම ඔහු පිළිකුල් කරන බවින් හාදේව විශ්වඝියඔ අත්වන වේදනාව ගන අල්ලන් පිළිකුල් කරන බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. මෙම හදීසය නබි (සල්ලේලඔ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නම පරමඛිපනි ගන දන්වැසිටි හදීසයකි. මෙයට "අල් හදීසුල් කුද්සි" හෝ..අල් ඉලඔහි" (දිව්‍ය ප්‍රකාශය) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලඔබි. මෙම වචන හඤදහස් අල්ලන්ගෙන් වූවකි. නමුත් අල් කුර්ආනයේ ලක්ෂණ මෙන් එය කියවීම නමුදුමක් බවට පත් කර ගනීම, ඒ සඳහාපිරිසිදුහඔයේ අවශ්‍යනඔ, අහියෙඔ කිරීම, ප්‍රතිහර්යය වනි විශේෂත්වයක් එහි නන.
2. අල්ලන්ගේ හින මිතුරන්ට හිංසාකිරීමෙන් වළක්වීම, ඔවුනට ආදරය කිරීමට උනන්දු කරවීම හඔහුගේ මහිමය පිළිගනීම.
3. අල්ලන්ගේ සතුරන් සමග සතුරු වීමට නියෙඔ කිරීම හා ඔවුන් හිනමිතුරන් ලෙස ගනීම තහනම් කිරීම.

4. ඡරීආ පිළිවෙන අනුගමනය කිරීමෙන් තෙඟව තමන් අල්ලන්ගේ හිතවතුන් බව වඳ කරන්නාමුසඛදීයෙකි.
5. නියම කරන ලද ක්‍රියඛන් ඉටු කිරීමෙන් හතහනමි කරන ලද ක්‍රියඛන් අත්හඵීමෙන් අල්ලන්ගේ හිතවත්භඛය හිමි කර ගනු ඇත.
6. නියම කරන ලද දඳුටු කිරීමෙන් හතහනමි කරන ලද දෑ අත්හඵ දම්මෙන් පසුව ගන්තඛ අල්ලන් ආදරය කරන ඔහුගේ ප්‍රඵ්ඵනඛට පිළිතුරු දෙන හේතු සඛක අතරින් අතිරේක ක්‍රියඛන්හි නිරත වීමද ඵකකි.
7. 'අවිලියඵභවත් දේව හිතමිතුරන්ගේ මහිමය භඛචුන්ගේ නිලයේ උසස්භඛය පෙත්වාදෙයි.

(6337)

(46) - عن العَرْبَاضِ بن سارية رضي الله عنه قال: قام فينا رسول الله صلى الله عليه وسلم ذات يوم، فَوَعَّظَنَا مَوْعِظَةً بليغةً وَجَلَّتْ منها القلوبُ، وَذَرَفَتْ منها العيونُ، فقيل: يا رسول الله، وعظمتنا موعظةٌ مُودِّعٌ فاعهد إلينا بعهد. فقال: «عليكم بتقوى الله، والسمع والطاعة، وإن عبداً حبشياً، وسترون من بعدي اختلافاً شديداً، فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين، عَصُوا عليها بالنواجذ، وإياكم والأموال المحدثات، فإن كل بدعة ضلالة». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(46) - අල්-ඉර්බාජ් ඉබ්නු සරියා(රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. අල්ලන්ගේ දූතයනණා(සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) දිනක් අප අතර නඟිට හදවත් සසල කළ, ඇස්වලින් කඳුළු වහිරවූ වතුරර්ස උපදෙසක් අපට දේශනා කළහ. එවිට 'අහෝඅල්ලන්ගේ දූතයනණනි! ඔබ සමුගන්තෙකු විසින් කරන උපදෙසක් අපට දේශනාකළෙහිය. එබවින් ඔබ අපට ප්‍රතිඥාවක් දෙන්නයි' පවසනු ලබීය. එවිට එතුමනණා'ඔබ සම අල්ලන්ට හක්තිමත් ව (ඔහු පිළිබඳ සිහියෙන්) කටයුතු කළ යුතුය. (කළු ජනික) ඉතියෙසීයනු වහලෙකු වුව ද ඔහුට සවන් දිය යුතුය. අවනත විය යුතුය. මගෙන් පසු ඔබ දරුණු ලෙස ගවුම් දකිනු ඇත. එහෙයින් ඔබ මගේ සුන්නඛ භායහමග ලබු 'අල්-කුලෆාජර් රඡ්දූන් හෙවත් (ප්‍රධන) පලකයිත්ගේ සුන්නඛ පිළිපදිනු. ඒවාපුරස්වර්වක දන්වලින් අල්ලාගනු. අලුතින් ඇති කරන සමු කරුණක්ම නෙමගය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

සින් සසල කරන ඇස්වලින් කඳුළු වගුරන ප්‍රබල උපදෙසක් නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනණන් තම මිතුරන් අතර දේශනාකළහ. එවිට ඔවුහු නබි(සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනණන්ගේ උපදේශය තුළ අනිගයෙක්නිහඛයක් දුටු

නිසභවන් 'අහෝආලේගේ දූතයනනි! මෙය සමුගන්තෙකුගේ උපදෙසක් මෙන් තිබේ' යයි පවසුවෝ. එහෙයින් එතුමගෙන් පසුව තමන්ට පිළිපදිය හැකි උපදෙසක් තමන්ට ලබාදෙන මෙන් ඔවුහු පතුහ. එතුමගේ 'සර්වබලධර් අලේභන් පිළිබඳ හක්නිමත් ව, ඔහු පිළිබඳ සිහියෙන් කටයුතු කිරීම ගන මම ඔබ සටම උපදෙස් දෙමි. එය අනිවර්තය වගකීම් ඉටු කිරීමෙන් හානිහනම් කරන ලද දැනින් ඉවත්වීමෙන් විය යුත්තකි' යයි පවසූහ. "සවන් දිය යුතුය. අවනත විය යුතුය" යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ ප්‍රධානීන් හානියකින් හට සවන් දීම හා අවනත වීමය. ඔබට ඉහලින් වහලෙකු නායකත්වයට පත් කළේ නම්, ඔහු ඔබට ප්‍රත්‍යය කරන්නේ නම්, ඔහු මවීමි අතරින් පහත් අයකු වුව ද ඔබේ ප්‍රධානියකු බවට ඔහු පත් කරනු ලබුවේ නම් ඔබ ඒ ගන පිළිකුල් නෙකළ යුතුය. ඔහුට අවනත විය යුතුය. අර්බුද ඇතිවීම ගන බිය වන්න. සභවින්ම ඔහු ඔබ අතරින් ජීවත් වන අයෙකි. (නතහෙන්) බෙහෙවින්ම දකිනු ඇත. පසුව මෙම මත ගවුම්වලින් මිදිය හැකි ක්‍රමය එතුමගේ ඔවුන්ට පහදීලි කළහ. එනම්, එතුමගේ පිළිවෙත හා එතුමගේගෙන් පසු පමිණි යහමඟ ලබු කුලඟඊර් රඹිදීන් හෙවත් අබු බක්ර් අස්-සිද්දීක්, උමර් ඉබ්නුල් කත්තබ්, උස්මන් ඉබ්නු අෆෆාන් සහ අලී ඉබ්නු අබි තලිබ් (රළියල්ලඹු අන්හුම්) යන සිව් මහා ප්‍රකාශීන්ගේ පිළිවෙත පිළිපදීමය. එය පුරස්චර්වක දන්වලින් හෙදින් අල්ලා ගන්න යයි තවදුරටත් එතුමගේ පවසූහ. ඉන් අදහස් කරනුයේ නබි පිළිවෙත අවසි කර ගෙන හා එය පිළිපදීමය. දහම තුළ අලුතින් නිර්මණය කරන ලද කරුණු සම්බන්ධයෙන් එතුමගේ අවවඳ කළහ. හේතුව එසේ අලුතින් නිර්මණය කරනු ලබන සමු දෙයක්ම මුළුභවනි පවතින බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. නබි පිළිවෙත පිළිපදීමේ හාඵය අනුගමනය කිරීමේ වදගත්කම.
2. උපදෙස් පිළිබඳ සලකිලිමත් වීම සහ සිත් සන්සුන් කර ගනීම.
3. එතුමණන්ගෙන් පසුව කුලෆුර් රඹිදුන් හෙවත් යහමග ලබු සිව් මහසලකයිත් අනුගමනය කිරීමේ නියෙණිය. එම සිව් මහසලකයිත් වනුයේ, අබු බකර්, උමර්, උස්මන් සහ අලී (ඔවුන් සියලු දනන් අල්ලාහ් පිළිගනිත්වා) යන අය වෙති.
4. දහම තුළ අලුත් කරුණු නිර්මණය කිරීම ගන නහනම, අලුතින් නිර්මණය කරනු ලබන සමු දෙයක්ම මුළුකි.
5. පසකඹ් කටයුතුවල දී හඳු අන් සියලු කටයුතුවලදී මුර්මිත්වරුන්ගේ කටයුතු හඟව සිටිත්නන් හට සවන් දීම හආවනත වීම.
6. සියලුම වේලකින්හි හආවස්ථකින්හි සර්ව බලධඹ් අල්ලාහ් කෙරෙහි වන හක්නිමත් හඬයේ හඬහිසේ වදගත්කම.
7. මෙම සමඡය තුළ මත ගවුම් ඇතිවනු ඇත. එසේ සිදුවන අවස්ථකින්හි අල්ලාහ්ගේ දුනයණන්ගේ (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) පිළිවෙත හාකුලෆුර් රඹිදුන්වරුන්ගේ පිළිවෙත වෙත යෙමු විය යුතුය.

(65057)

(47) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه قال: «مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ، وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ، مَاتَ مَيْتَةً جَاهِلِيَّةً، وَمَنْ قَاتَلَ تَحْتَ رَايَةِ عَمِيَّةٍ، يَعْضَبُ لِعَصْبَةِ، أَوْ يَدْعُو إِلَى عَصْبَةٍ، أَوْ يَنْصُرُ عَصْبَةً، فَقُتِلَ، فَقِتْلُهُ جَاهِلِيٌّ، وَمَنْ خَرَجَ عَلَى أُمَّتِي، يَضْرِبُ بَرَّهَا وَفَاجِرَهَا، وَلَا يَتَحَاشَى مِنْ مُؤْمِنِهَا، وَلَا يَفِي لِذِي عَهْدٍ عَهْدُهُ، فَلَيْسَ مِنِّي وَلَا سَتُ مِنْهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(47) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වඳ් තා කරන ලදී: “කවරෙකු අවනත වීමෙන් බහර වී, ප්‍රජනවන් වෙන්ව ගෙණී මිය යළුණේද ඔහු අඳන කලයේ මිය ගිය අයකු මෙන් මිය ගෙණී ඇත. නවද කවරෙකු නොදුටු ධජයක් යටතේ සටන් වද, පක්ෂයට හෝස්ක්ෂය වෙන ඇරයුම් කිරීමට හෝස්ක්ෂයට උදව් කිරීමට හෝඋරණ වී, පසුව ඝනනය කරනු ලබුවේ ද එසේ මරණයට පත්වීමත් ජනිලියා යුගයේ මරණයක් මෙන් වන්නේය. එමෙන්ම කවරෙකු මගේ ප්‍රජනට විරුද්ධව බහර ව ගෙණී, එහි දහමියන්ට හාදුෂ්ඨයින්ට පහර දී එහි දේවත්වය විශ්වස කළවුන්ගෙන් (ඔවුනට හිංසකිරීමෙන්) ඉවත්ව නෙහිට, තමන් සමග ගිවිස ගත් ගිවිසුමක් ඇති අයට එය ඉටු නෙකරන්නේ ද ඔහු මගෙන් කෙනෙකු නෙඹවී. මම ද ඔහුගෙන් කෙනෙකු නෙඹවීම්.” [පූර්ව සධක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වඳ්තකර ඇත]

විවරණය:

"කවරෙකු කටයුතු හර පලකයනඅවනත වීමෙන් බහර වී, එක් නයකයකු මත ඒකඛද්ධ වූ ඉස්ලමීය කණ්ඩයම වෙන් කර, එසේ අවනත නෙහී වෙන් වූ තත්ත්වයේම මිය යළුණේ ද, අඳන යුගයේ වසීන් මිය ගියක් මෙන් ඔහු ද මියලදනු ඇත. ඔවුන් නයකයන අවනත වූයේ නහ. එක් කණ්ඩයමක් වෙන එකතු

වූයේ ද නභ. ඔවුහු බෙදී වෙන්ව ගෙණ් එකිනෙකා මරා ගත්තෝ." යඹි නබි (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකඡා කළහ.

" "සත්‍යයේ මුහුණුවර අසත්‍යයෙන් පහදීලි නෙඞන ධජයක් යටතේ සටන් කරන කවරෙකු වුව ද ඔහු කෙඡ් වන්නේ නම ජනනඞ හෝ නම ගෙඡුය කෙරෙහි වන උමතුව නිසා මිස ආගමට සහ සත්‍යයට සහඡ දක්වීමට නෙඞවී. එබවින් ඔහු පහදීලි සඞකයකින් තෙඞව කිසිදු දඞුමකින් තෙඞව උමතුවදෙයන් සටන් කරයි. ඔහු එම තත්වයේදී මරා දමනු ලබුවහෙන් එය අඞනයේ මියගියක් හා සමන ය" යඹි නබි (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණදන්වැසිවියහ.

සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමණන්ගේ සමඡයට විරුද්ධව කඞලි ගසන කවරෙකු වුව ද, ඔහු එහි ධඞ් මිකයිත් හා දුඡ්ඨයිත් සියලු දනන් හට පහර දෙන අතර, ඔහු කරන දේ ගනන තකීමක් නෙකරයි. එහි දේවත්වය විශ්වඡ කරන්නෙකු මරා දමීමේ දඞුවමට ඔහු බිය නෙඞවයි. දේවත්වය ප්‍රතික්ඡේප කරන්නන්ගේ හෝ ඔවුන්ගේ ගිවිඡුම සමඞ කටයුතු කරන පලකයන්ගේ ගිවිඡුම ඉටු නෙකරයි. එය කඩ කරයි. මෙය මහා පඡයන්ගෙන් එකකි. කවුරුන් එසේ කටයුතු කරන්නේද, මෙම දරුඡු තර්ය ජනයට ඔහු ඡුදුඡ්සෙකු වන්නේය.

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලඞ්ට පිටුපන කටයුතුවල හඞ අනෙකුත් සියලු කටයුතුවල දී කටයුතු හඞ පලකයිත්ට අවනන වීම අනිවඞ්ය වේ.
2. නඡකයඞ අවනන වීමෙන් බහඞඞ ව කටයුතු කර, මුඡ්ලිම්වරුන්ගේ කණ්ඞඡයමෙන් වෙන් වන්නට බලන උදවියට මෙහි දඞ් තර්ජනයක් පවතී. එහෙයිත් කවරෙකු

එම තත්ත්වයේම මිය යළුනේ ද ඔහු අඳුන යුගයේ වඳීන් සිටි මර්ගයේ මත මිය ගිය අයකු මෙන් වේ.

3. උමතු වෙන් මුරණ්ඩුවෙන් ඝනනය කිරීම තහනම් බව මෙම හදීසයේ සඳහන්ව ඇත.
4. ගිවිසුම් ඉටු කිරීම අනිවර්තය වේ.
5. නසකත්වයට අවනත වීම හා සමූහික බදියව තුළ ආරක්ෂාව, සනසුම, සියලු තත්ත්වයන්හි විධිමත්භාවය මෙන්ම බෙහෙවින් හා පන ඇත.
6. ජනිලියයනම් අඳුන යුගයේ විසුවන්ට සමන වීමේ තහනම.
7. මුස්ලිම් සමූහය සමග බදී සිටීමේ නියෝගය.

(58218)

(48) - عن مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً، يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لِرَعِيَّتِهِ، إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(48) - සබවින්ම මම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහ් අලයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසා මාකිල් ඉබ්නු යසර් අල්-මුදනී (රජියල්ලාහ් අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “කවර හෝගන්තෙකුට අල්ලාහ් යටත් වසියන් පලනය කිරීමට සලස්වා ඔහු මිය යන දින ඔහුගේ යටත් වසියන් රවටාසිටි තත්ත්වක මිය යන්නේ නම්, අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගය තහනම් කරනු මිස වෙනත් කිසිවක් නැත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම අල්ලාහ් සමු කෙතෙකුවම ජනයා වගකිව යුතු භරකරුවකු බවට පත් කර ඇතැයි නබි (සල්ලල්ලාහ් අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ දන්වා සිටියි. එය නායකයකු මෙන් පෙනු භරකරත්වයක් වුව ද නිවසේ බිරියක් සිටින ගණ මුලිකයාමෙන් විශේෂිත භරකරත්වයක් වුව ද එක සමනය. ඔහු ඔහුගේ පලනයේ අඩුපඩු දක්වයි. ඇයට වංචා කරයි. ඇයට උපදෙස් නොදෙයි. ඇයගේ ආගමික මෙන්ම ලෙහික අයිතිවසිකම් අපතේ යවයි. මෙම දරුණු දඩුවමට මෙහු ද සුදුසුකම් ලබනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මෙම අනතුරු ඇඟවීම ප්‍රධාන නායකයා සහ ඔහුගේ නියෝජිතයන්ට පමණක් විශේෂිත වුවක් නොවේ. නමුත් අල්ලාහ් යමක් භර දී ඇති සමු කෙතෙකුටම එය පෙනු වේ.

2. මුස්ලිම්වරුන්ගේ කටයුතු හඟව සිටින සම කෙනෙකුම ඔවුන්ට උපදෙස් දීම, වගකීම් භාෂවරුම් ඉටු කිරීමට උත්සහ කිරීම සහ වංචාකිරීමෙන් වළකී සිටීම අනිවාර්ය වේ.
3. මහාභාක්ෂුඛාවිෂයයක වේවාපණ්ඩුගලික හෝපණ්ඩු විෂයයක වේවත් එක් එක් භාගකරුගේ වගකීමේ ශ්‍රේණිත්වය.

(5335)

(49) - عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «سَتَكُونُ أُمَّرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنَكِّرُونَ، فَمَنْ عَرَفَ بَرِيءًا، وَمَنْ أَنْكَرَ سَلِيمًا، وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ» قَالُوا: أَفَلَا نُقَاتِلُهُمْ؟ قَالَ: «لَا، مَا صَلَّوْا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(49) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව උම්මු සල්ම(රළියල්ලනු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. “සඹවින්ම නුඹලාමන නයකයිත් ක්‍රියන්මක වනවා ඇත. නුඹලා (ඔවුන්ගේ ඇතම් ක්රියන්) හදුනන්තෙහුය. තවද නුඹලාපිළිකුල් කරන්තෙහුය. කවරෙකු හදුනාගන්තේ ද සඹවින්ම ඔහු නිදෙසේ විය. කවරෙකු පිළිකුල් කළේ ද ඔහු ආරක්ෂිත විය. නමුත් කවරෙකු පිළිගෙන අනුගමනය කළේ ද ඔහු විනාශ වී යනු ඇත. ඔවුහු: ඔවුන් සමග අප සටන් කළ යුතු නෙඹව්ද? යයි විමසුවෙයි. එතුමණෝ ‘නඹ, නුඹලා අතර ඔවුන් සලකය ඉටු කරන තක්කල්’ යනුවෙන් පවසූහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම නයකයිත් අප පලනය කරනු ඇති බවත්, ඔවුන්ගේ ඇතම් ක්‍රියන් ආගමට අනුකූල බව අප දන්තාවන්

එයට පටහැනි ඇතැම් දෑ අප ප්‍රතික්ෂේප කරන බවත් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියහ. නමුත් වළක්වීමට නොහැකි තත්ත්වයක් මත එය හදවතින් හෝ පිළිකුල් කළේ නම්, සඛචිත්ම ඔහු පෂයෙන් භාකුහකකමින් නිදෙණේ විය. අනිත් හෝවචනයෙන් වළක්වීමට හකියඹ නිබී යමෙකු එය ඔවුන්ගෙන් වළක්වූයේ නම්, සඛචිත්ම ඔහු පෂයෙන් මෙන්ම එයට හවුල් වීමෙන් වළකෙනු ඇත. නමුත් කවරෙකු ඔවුන්ගේ ක්‍රියඹ පිළිගෙන ඒ මත පිහිටා ඔවුන් අනුගමනය කළේ ද ඔවුන් විනඟ වී යන අයුරින්ම ඔහු ද විනඟ වී යනු ඇත.

පසුව ඔවුන් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් "එවන් ගුණාංග ඇති කටයුතු හඬ උදවිය සමග අප සටන් කර, ඔවුන් එයින් වළක්විය යුතු නොවේ ද?" යැයි විමසූහ. එවිට එතුමණෝ නඟ. නුඹලාඅතර ඔවුන් සලත් ඉටු කරන තක්කල් යැයි පවසූහ.

හදිසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ නබිත්වයේ සබක අතරින් එකක් වනුයේ, සිදු වන්නට යන ගුප්ත දැනුණ නොඳැනුරු දන්වැසිටීම හැදුන්වැසිටි අයුරින්ම ඒවැසිදුවීමය.
2. පිළිකුල් සහගත දැනුණ තෘණියට පත්වීම හෝඑයට හවුල් වීම සුදුසු නඟ. එය පිළිකුල් කෙඹ වළක්විය යුතුය.
3. ඡරීආ පිළිවෙතට පටහැනි යමක් නඟකයින් විසින් අලුතින් බිහි කළ විට, ඒ සම්බන්ධයෙන් ඔවුනට අවනත විය යුතු නඟ.

- 4. මුස්ලිම් පළකයන්ට විරුද්ධව කඳලි ගඹිමට අවසර නහ. හේතුව මේ නිසැසිදු වන දූෂණය, ලේ වඟිරිම් සහ ආරක්ෂාව අහිමි වීම නිසාවෙනි. අකීකරු පළකයන්ගේ නින්දාසහගත හඟිරිම් විද දරහනීම සහ ඔවුන්ගේ හනිය ඉවසැසිවීම ඊට වඩාසහසු ය.
- 5. සලකය අති වදගන් කරුණකි. දේව ප්‍රතික්ෂේපය හාදේව අවනතභවය වෙන් කර දක්වන නිර්ණයක එයයි.

(3481)

(50) - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «سَتَكُونُ أَثَرَةٌ وَأُمُورٌ تُنْكِرُونَهَا» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: «تَوَدُّونَ الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْنَكُمْ، وَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الَّذِي لَكُمْ». [صحيح] - [متفق عليه]

(50) - නබි (සල්ලේලකු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකභ කළ බව ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලකු අන්හු) තුමාවිසින් වච්තාකරන ලදී. “සබවින්ම මගෙන් පසුව බලපම් හානුඔලාපිළිකුල් කරන කටයුතු සිදුවනු ඇත.” ‘අහෝඅල්ලන්ගේ දුනයණනි, ඔබ අපට නියෙණි කරනුයේ කුමක්ද?’ යයි ඔවුහු විමසාසිටියෙණි. එතුමා “නුඔලාමන පවරුණු වගකීම් නුඔලාඉටු කරමින් නුඔලව හිමි දෑ අල්ලන්ගෙන් ඉල්ලා සිටීමය.” යයි පවසන. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහබ් හාමුස්ලිම් හි වච්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරු පළකය කරන ඇතම් හඬකරුවන් බිහි වනු ඇත. ඔවුන් මුස්ලිම්වරුන්ගේ වස්තුවට හාඅනෙකුත් ලෙකික කටයුතුවලට බලපම් කරනු ඇත. ඔවුන් සිතන පතන පරිදි ඒවා අවහඹිතකරනු ඇත. එහි ඇති මුස්ලිම්වරුන්ගේ අයිතිවසිකම්

ගන නොසලකාඒවාඋල්ලංඝනය කරනු ඇතැයි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ දන්වා සිටියහ. ආගම තුළ ඔබ පිළිකුල් කරන කටයුතු ඔවුන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත. එම තත්ත්වයේ ඔවුන් සිදු කළ යුත්තේ කුමක් දැයි සහඛඛරු විමසා සිටියහ. ඔවුන් ධනය අවහඛිතා කරමින් ඔබේ අයිතීන් වළක්වීම, ඔවුනට සවන් දීමේ හා ඔවුනට අවනත වීමේ වගකීමෙන් ඔබව වළක්වන්නේ නත. ඔබ ඉවසීමෙන් කටයුතු කළ යුතුය; සවන් දිය යුතුය; අවනත විය යුතුය. නවද කටයුතුවල දී ඔවුන් සමග ගටලු ඇති කර නොගත යුතුය. ඔබේ අයිතීන් ඔබ අල්ලන්ගෙන් පතන්න. ඔවුන් දහමියන් කරන මෙන් ද ඔවුන්ගේ අපරධ හානපුරුකම්වලින් ආරක්ෂාකරන මෙන් ද ඔබ අල්ලන්ගෙන් පතන්න.

හදිසයේ හරය:

1. නම ප්‍රජඛ අතර මතු සිදුවන කරුණු දන්වීම, පසුව එසෝ දන්වසිටි අයුරින්ම
2. ඒවසිදු වීම, නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ නබිත්වය පෙන්වාදෙන සධකයකි.
3. පිඩඛට පත් පුද්ගලයසන්සුන් වීම සදහසිදුවන්නට යන විපත්තිය ගන ඔහුට දනුම් දීමට අවසර ඇත. එවිට ඔහු වෙන එය පමිණෙන විට, ඔහු ඉවසිලිවන්නව හකුසල් අපේක්ෂකරමින් කටයුතු කරනු ඇත.
4. අල් කුර්ආනය හතබි පිලිවෙන පිලිපදීම අර්බුධ හාමන ගටුම්වලින් මිදීමේ මර්ගය වේ.
5. යහපත් අයුරින් කටයුතුහඬ උදවියට සවන් දීමට හා අවනත වීමටත් ඔවුන්ගෙන් කිසියම් අපරධයක් සිදු වුව ද ඔවුනට එරෙහිව කරළි නොගසීමටත් දිරි ගන්වීම.

6. අර්බුද සිදුවන කලවල දී ප්‍රඥාපවත් යුතුව කටයුතු කිරීම හා නවී පිළිවෙත අනුගමනය කිරීම.
7. මිනිසාට අපරඬ සිදු වුව ද නමන් වෙත පවරැනු වගකීම් ඉටු කිරීම ඔහු සතු වගකීමකි.
8. 'නපුරැකම් දෙකකින් වඩන් අවම දැනෙහිනිදසක දෙකකින් වඩන් සභාලීල දැනෙහිගත යුතු වේ' යන රීතියට මෙය සාධකයකි.

(3156)

(51) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «كُلُّكُمْ رَاعٍ فَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالْأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُمْ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُمْ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَالِدِهِ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُمْ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُ، أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(51) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රදියල්ලාහු අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “නුඹලා සමු කෙනෙකුම මෙහෙයවන්නෙකි. නුඹලා සමු කෙනෙකුම තම මෙහෙයවීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. ජනතාවට නයකන්වය දරණ නයකයා මෙහෙයවන්නෙකි. ඔහුගේ මෙහෙයවීම ගනු ඔහු ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. මිනිසා තම නිවසියන් මත මෙහෙයවන්නෙකි. ඔහුගේ මෙහෙයවීම ගනු ඔහු ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. කන්තව ඇයගේ ස්වමිපුරුෂයන්ගේ නිවස හා ඔහුගේ දරුවා මත මෙහෙයවන්නියකි. ඇයගේ මෙහෙයවීම ගනු ඇය ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. සේවකයා තම ස්වමියන්ගේ දේපළ මෙහෙයවන්නෙකි. ඔහුගේ මෙහෙයවීම ගනු ඔහු ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. ඒ අනුව නුඹලා සමු කෙනෙකුම මෙහෙයවන්නෙක් බවත් නුඹලා සමු කෙනෙකුම තම මෙහෙයවීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කරනු ලබන බවත් දනගත යුතුය.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

සමස්තයේ වෙසෙන සමු මුස්ලිම්වරයෙකුටම එය රැකබලා ගනීමේ හා දරාගනීමේ වගකීමක් ඇති බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පවසා ඇත. නයකයා හා ප්‍රධනියා අල්ලාහ් ඔහුට හර දී ඇති දේවල හරකරුවන් වෙති. ඔහු ඔවුන්ගේ නීති ආරක්ෂා කළ යුතුය, ඔවුන්ට පීඩකරන අයගෙන්

ඔවුන් ආරක්ෂාකළ යුතුය, ඔවුන්ගේ සතුරාසමඟ සටන් කළ යුතුය, ඔවුන්ගේ අයිතිවසිකම් උල්ලංඝනය නොකළ යුතුය. නිවසියන් අතර වෙසෙන පිරිමියාකෙරෙහි, ඔවුන්ට නඩත්තු මුදල් සපයීම, හෙඳින් සලකීම, ඔවුන්ට ඉගන්වීම සහ ඔවුන්ට විනය කියාදීම යනදිය වගකීමක් ලෙස පවර් ඇත. කන්තඛ තම ස්වමිපුරුෂයන්ගේ නිවසෙහි, ඔහුගේ නිවස හෙඳින් නඩත්තු කිරීමේ හාඔහුගේ දරුවන් රැකබලාගනීමේ වගකීම පවර් ඇත. ඇය ඒ ගන වීමසනු ලබනු ඇත. වහලා සේවකයාහාකුලී කරුවා තම ස්වමියන්ගේ ධනයෙහි තම අතේ ඇති දැආරක්ෂාකිරීම හා ඔහුට සේවය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු වේ. ඒ ගන ඔහු ප්‍රශ්න කරනු ලබනු ඇත. සමු කෙනෙකුම තමාට හර දී ඇති දේවල එච්චරෙක් වන අතර සමු කෙනෙකුම ඔහුගේ පලනය ගන වගකිව යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. මුස්ලිම් ප්‍රජාව තුළ වගකීම යනු පෙණ දෙයකි. සමු කෙනෙකුම ඔහුගේ ප්‍රමණය, ඔහුගේ හකියඛ සහ වගකීම අනුව වේ.
2. කන්තඛක් සතු වගකීමේ හරදුරන්වය. එනම් ඇගේ සමියන්ගේ නිවසේ කටයුතු නඩත්තු කිරීම, දරුවන් රැකබලා ගනීම වන වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමය.

(5819)

(52) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: سمعتُ من رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول في بيتي هذا: «اللَّهُمَّ مَنْ وَليَ مِنْ أُمَّرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَشَقَّ عَلَيْهِمْ فَاشْقُقْ عَلَيْهِ، وَمَنْ وَليَ مِنْ أُمَّرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَرَفَقَ بِهِمْ فَارْفُقْ بِهِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(52) - අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මඟේ මේ නිවසේ හිද කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි යයි පවසාආඉෂා(රළියල්ලාහු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අහෝඅල්ලාහ්! කවරෙකු මඟේ සමූහයේ යම් කටයුත්තක් භවව සිටගෙන, ඔවුන් මත දුෂ්කරතා ඇති කරන්නේ ද ඔබ ද ඔහු මත දුෂ්කරතාඇති කරනු මනව. තවද කවරෙකු මඟේ සමූහයේ කටයුත්තක් භවව සිටගෙන ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් මඳු ලෙස කටයුතු කරන්නේ ද ඔහු සම්බන්ධයෙන් ද ඔබ මඳු ලෙස කටයුතු කරනු මනව.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් අතර සුළු හෝමහාහෝකවර කටයුත්තක් හෝ වේවා එවන්තක් භව ගත් සමු කෙනෙකුටම අල්ලාහ්ගේ දූතයණන්(සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රථ්ථනාකළහ. එය පෙඳු හෝ නියමිත කෙටසකට පමණක් ආවේනික භවකරත්වයක් වේවාඑක සමනය. ඔහු ඔවුන් අතර දුෂ්කරතා ඇති කෙට ඔවුන් සමග මඳු ලෙස කටයුතු නෙකලේ නම්, සඛවින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් ඔහුගේ අදඳු ක්‍රියවෙන්ම ප්‍රතිවච් දක්වමින් ඔහු වෙත දුෂ්කරතාඇති කරනු ඇත.

කවරෙකු ඔවුන් සමග කරුණිකව කටයුතු කර, ඔවුන්ගේ කටයුතු පහසු කරන්නේ ද සඛවින්ම අල්ලාහ් ද ඔහුට කරුණික වී, ඔහුගේ කටයුතු ද පහසු කරනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන්ගේ කටයුතු හඬ තනන්තාඔවුන් සමග හඬි පමණින් කණ්ණිකව කටයුතු කිරීම අනිවර්‍යය වේ.
2. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවිර්ගයෙන්ම පිහිටනු ඇත.
3. මසු බව හොද්ඩි බව සලකනු ලබන පරිමණය වන්නේ අල්-කුර්ආනයට සහ සුන්නත්වට පටහඹි තෙමන දස.

(5330)

(53) - عن تميم الداري رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «الدَّيْنُ النَّصِيحَةُ»
 قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: «لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَيِّمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(53) - සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකණ කළ බව තමීම් අද්-දහී (රළියල්ලහු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “දහම උපදෙසකි” අපි, ‘කවුරුන් වෙනුවෙන් දැයි විමසා සිටියෙමු. එතුමා අල්ලහ් වෙනුවෙන් ද, ඔහුගේ ග්‍රන්ථය වෙනුවෙන් ද, ඔහුගේ දූතයා වෙනුවෙන් ද, මුස්ලිම් සමජය වෙනුවෙන් ද, ඔවුන් අතර සිටින පෙණු ජනතඹ වෙනුවෙන් ද විය යුතුය.” යයි කීහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම ආගම අවංකත්වය හාසනය මත පදනම් වී ඇති බවත්, එය අල්ලහ් අනිවර්‍යය කළ පරිදි කිසිදු අඩුවක් හෝ රැවටීමක් හොසිදු තෙකර පූර්ණ ව ඉටු කරන තරමටම විය යුතු බවත් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ දන්වා සිටියහ.

එවිට ‘කවුරුන් වෙනුවෙන් විය යුතු දැයි නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමණෝ

පළමුව: ශුද්ධ වූ උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙනුවෙන් විය යුතුය. එනම් ඔහුට අවංකව ක්‍රියා කිරීම, ඔහුට කිසිවක් හවුල් නොකිරීම, ඔහුගේ පරිපලනත්වය, දේවත්වය හාඔහුගේ නම හා ගුණාංග විශ්වස කිරීම, ඔහුගේ කරුණුමයට පත් කිරීම, ඔහුව විශ්වස කරන මෙන් ඇරයුම් කර සිටීම යනදිය තුළිනි. යඹි පවසුහ.

දෙවන්න: ඔහුගේ ග්‍රන්ථය වෙනුවෙන් විය යුතුය. එය ශුද්ධ වූ අල් කුර්ආනයයි. එනම් එය ඔහුගේ ප්‍රකාශය බවත් ඔහුගේ අවසන් ග්‍රන්ථය බවත් ඊට පෙර පවති සියලුම පිළිවෙත් එය වෙනස් කරන්නක් බවත් විශ්වස කිරීම, එයට ගරුබුහුමන් කිරීම, එය කියවිය යුතු ආකාරයෙන් කියවීම, එහි අඩංගු නීති අනුව කටයුතු කිරීම, එහි එකිනෙකට සමන දැහැදුනාගනීම, විකානි කරන්නන්ගේ විකානි අදහස්වලින් ඉවත් වීම, එහි උපදෙස් පිළිබඳ අවධානය යෙමු කිරීම, එහි ඇති දනුම ව්‍යාප්ත කිරීම, ඒ වෙත ඇරයුම් කිරීම යනදී කරුණු තුළිනි.

තුන්වන්න: අල්ලාහ්ගේ දූත මුහම්මද් (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙනුවෙන් විය යුතුය. එනම්: සබවින්ම එතුමණන් අවසන් දූතයාබව විශ්වස කිරීම, එතුමණන් ගෙන ආ දෑ සම්බන්ධයෙන් එතුමණන්ව සහතික කිරීම, එතුමණන්ගේ නියෙණි පිළිපදීම, එතුමණන් තහනම් කළ දෑින් වළකී සිටීම, එතුමණන් ගෙන ආ දෑින් හර වෙනත් කිසිවකින් අල්ලාහ්ට නමස්කර නොකිරීම, එතුමණන්ගේ අයිතියට ගරු කිරීම, එතුමණන්ට ගෙණවය කිරීම, එතුමණන්ගේ ඇරයුමට ප්‍රචරය කිරීම, එතුමණන්ගේ පිළිවෙත ව්‍යාප්ත කිරීම හැ එතුමණන් ගනු පවතින වෙද්දා ප්‍රතික්ෂේප කිරීම යනදිය තුළිනි.

සිව්වන්ත: මුස්ලිම් නායකයින් වෙනුවෙන් විය යුතුය: එය සත්‍යය තුළ ඔවුන්ට උපකාර කිරීම, ඔවුන් සමඟ වඳ විවඳ නොකිරීම සහ අල්ලාහ්ට අවනත වන කටයුතුවල දී ඔවුන්ට සවන් දීම භාකීකරු වීම තුළිනි.

පස්වන්ත: මුස්ලිම්වරුන් වෙනුවෙන් විය යුතුය: එය ඔවුන් සමඟ තාහනූලීව කටයුතු කිරීම, සත්‍යය වෙත ඔවුට ඇරයුම් කිරීම, ඔවුන්ට අත්වන හානියක දැනීම ඔවුන් වළක්වීම, ඔවුන්ට සෙන සලසන්නට ප්‍රිය කිරීම, යහපත හා අල්ලාහ් පිළිබඳ මතකය ගෙන දෙන කටයුතු වලදී ඔවුන්ට සහයෝගය දී කටයුතු කිරීම යනාදිය තුළිනි.

හදිසයේ හරය:

1. සියලු දෙනා වෙනුවෙන් උපදෙස් දීමේ නියෝගය.
2. දහම ගනු උපදෙස් දීම යන ස්ථඛරයේ වදගත්කම.
3. ප්‍රතිපත්තීන්, ප්‍රකාශ හා ක්‍රියාමාර්ගයන් යනාදී දහමට අත්තර්ගත වී තිබීම.
4. උපදෙස් දෙනු ලබන්නා වුවීමෙන්, තමාට පිරිසිදු කර ගනීම හා ඔහුට යහපත අපේක්ෂා කිරීම උපදෙස් දීමෙන් අපේක්ෂා කෙරෙයි.
5. කරුණු කෙටියෙන් දක්වා පසුව ඒවැඩිපතර කිරීම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ඉගන්වීමේ විශිෂ්ඨ ක්‍රමවේදය.
6. වඩක් වදගත් දෙයින් පසු වදගත් දෙයින් පටන් ගනීම: නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උපදෙස අල්ලාහ් වෙනුවෙන් යයි පටන් ගෙන පසුව ඔහුගේ ආගම් වෙනුවෙන් හා පසුව ඔහුගේ දූතයාණන් වෙනුවෙන් පසුව

මුස්ලිම් නඟකයින් වෙනුවෙන් හඟසසුව පෙඤ මුස්ලිම්වරුන්
යනුවෙන් යනඤී ලෙස පිළිවෙලට විය.

(4309)

(54) - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ آيَةَ: {هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ، وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ، وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} [آل عمران: 7].
 قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَى اللَّهُ، فَاحْذَرُوهُمْ». [صحيح] - [متفق عليه]

(54) - ආඉෂා (රළියල්ලඹු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වච්ඡා කරන ලදී: අල්ලඹ්ගේ දූතයණන්-සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම් මෙම අල්-කුර්ආන් පඨය පණයනය කළහ: "ඔහු වනඹි, නුඹ වෙත ධර්ම ග්‍රන්ථය පහළ කළේය. එහි පහදිලි තීන්දු සහගත වඛි ඇත. ඒවධර්ම ග්‍රන්ථයේ මූලය යි. තව ද අනෙක් ඒවච්චිධ වූ අර්ථයන්ගෙන් සමන්විත වඛි ය. එබවින් තම හදවත් තුළ ව්‍යකූලත්වය ඇත්තන් වූ කලි, ඔවුන් කලහකම් කිරීමේ අපේක්ෂාවන් ද, එහි අර්ථ විකඛි කිරීමේ අපේක්ෂාවන් ද එයින් විවිධ වූ අර්ථයන්ගෙන් සමන්විත දැඅනුගමනය කරති. එහි යථර්ථය අල්ලඹ් භාගඹුරු දෙනය ඇත්තවුන් හර වෙත කිසිවෙකු නෙදන්තේය. තවද අපි එය විශ්වඛ්‍ය කළෙමු. 'සියල්ල අපගේ පරමධිපති වෙතිනි' යයි ඔවුහු පවසති. බුද්ධිමත් අය හර වෙතත් කිසිවෙක් මෙතෙහි කරන්නේ නත." (ආලු ඉම්රන් 7 වන වකාය). එතුමිය තවදුරටත්, "එහි විවිධ අර්ථයන්ගෙන් යුත් දැඅනුගමනය කරන්නන් ඔබ දුටු විටෙක, අල්ලඹ් නම් කර ඇත්තෝඔවුහුමය. නුඹලා ඔවුන්ගෙන් ප්‍රවේසම් වන්න" යයි අල්ලඹ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) පවසාසිටි බව ප්‍රකභා කර සිටියය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වච්ඡාවී ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ(සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) : "ඔහු වනාහි, නුඹ වෙත ධර්ම ග්‍රන්ථය පහළ කළේය. එහි පහදීලි තීන්දු සහගත වනි ඇත. ඒවාධර්ම ග්‍රන්ථයේ මූලය යි. තව ද අනෙක් ඒවාවිවිධ වූ අර්ථයන්ගෙන් සමන්විත වනි ය. එබවින් තම හදවත් තුළ ව්‍යාකූලත්වය ඇත්තන් වූ කලි, ඔවුන් කලහකම් කිරීමේ අපේක්ෂාවන් ද, එහි අර්ථ විකෘති කිරීමේ අපේක්ෂාවන් ද එයින් විවිධ වූ අර්ථයන්ගෙන් සමන්විත දැ අනුගමනය කරති. එහි යථාර්ථය අල්ලාහ් හා ගඹුරු දෙකය ඇත්තවුන් හර වෙත කිසිවෙකු නොදන්නේය. තවද අපි එය විශ්වඝ්‍ර කළෙමු. 'සියල්ල අපගේ පරමධිපති වෙතිනි' යයි ඔවුහු පවසති. බුද්ධිමත් අය හර වෙතත් කිසිවෙක් මෙතෙහි කරන්නේ නත." යන (ආලු ඉම්රන් 7 වන) පඨය පර්ශනය කළහ.

සබවින්ම තම නබිවරයන් වෙත අල් කූර්ආනය පහළ කළේ තමන් බවත්, එහි

විකෘතිහමය නති පහදීලි සධක සහ තීන්දු සහගත වනි ඇති බවත් එය දේව ග්‍රන්ථයේ මූලය භායෙමුව බවත් මත හේදයක් හටගත් විටෙක ඒ වෙත යෙමු විය යුතු බවත් අල්ලාහ් එහි දන්වා සිටියි. තවදුරටත් විවිධ වූ අර්ථ බෙහෙවණියකින් සමන්විත වනි ද ඇති බවත් ඇතමු මිනිසුනට ඒවගයහි අර්ථ ව්‍යාකූල වී ඇති බවත්, එසේ නතහෙත් එම පඨය හා අනෙක් පඨ අතර පරස්පරතමන් ඇති බව ඔවුන් සිතන බවත් දන්වාසිටියේය. පසුව අල්ලාහ් මෙම පඨය සමග ක්‍රියාකළ යුතු ආකාරය පහදීලි කළේ ය. ඔවුන්ගේ හදවත් තුළ සත්‍යයෙන් ඉවතට නඹුරුනමන් ඇති හාපහදීලි තීරණත්මක වනි අත්හර විවිධ අර්ථයන්ගෙන් සමන්විත දැ පිළිපදින්නන් වනාහි, ඔවුන් එමගින් කලහකම් කිරීමටත් මිනිසුන්ගෙන් යවන්නටත් අපේක්ෂාකරති. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ ආශාවන්ට අනුගත වන පරිදි අර්ථ දක්වීමට අපේක්ෂා

කරති. නමුත් ගඹුරු දෙනය ඇත්තවුන් මෙම විවිධ අදහස් ඇති දැහඳුනාගනිති. තීරණක්මක දැවෙන එය යෙමු කරති. එය විශ්වස කරති. සබවින්ම එය උත්තරීතර අල්ලන්ගෙන් බවත් එහි යමක් විකති වීමට හෙපිරස්පර වීමට හෙකිසිදු ඉඩක් නති බවත් විශ්වස කරති. එය මෙතෙහි කර එමගින් උපදෙස් ලබනුයේ මනා බුද්ධිය ඇත්තවුන් පමණය. පසුව නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දේවත්වය විශ්වස කළවුන්ගේ මනඛ වන ආඉෂා (රළියල්ලනු අන්හා) තුමියට මෙසේ පවසාසිටියහ. ඔබ විවිධ අදහස් ඇති දැපිළිපදින්නන් ඔබ දුටු විටෙක "තම හදවත් තුළ ව්‍යකූලත්වය ඇත්තන් වූ කලී" යන වදනෙහි අල්ලන් නම් කර ඇත්තේ ඔවුන් ගන බව එතුමියට දන්වැසිටි අතර ඔවුනට අවවඳ කරන මෙන් ද ඔවුනට සවන් නෙඳුන මෙන් ද පවසාසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනයේ පඬ අතර තීරණක්මක පඬ ඇත. එහි සඬක පහදිලි හාඑහි අර්ථය ඉස්මතු ව පවතී. එමෙන්ම විවිධ අදහස් ඇති පඬ ද ඇත. ඒවඳුදහස් බෙහෙවණියකින් සමන්විත අතර එය වටහාගනීමට හානිරික්ෂණය කිරීමට අවසි වේ.
2. ව්‍යකූලත්වයෙන් පසුවන්නන්, ආගමික වශයෙන් නව්‍ය කටයුතු බිහි කරන්නන් හාමිනිසාතෙමඟ යවනු පිණිසත් ඔවුන් විකති තත්ත්වයට පත් කරනු පිණිසත් ගචළ හා ප්‍රශ්න හෙළන්නන් සමග ආශ්‍රය කිරීම ගන අවවඳ කිරීම.
3. පඬය අවසනයේ උත්තරීතර අල්ලන් ප්‍රකණ කර ඇත්තේ "බුද්ධිමත් අය හඳු වෙනත් කිසිවෙක් මෙතෙහි කරන්නේ නන" යනුවෙනි. එය ව්‍යකූලත්වයෙන් පසුවන්නන් පිටු

දකිමින් හාගඹුරු ඥානය ඇත්තත් පසසුමට ලක් කරමිනි. ඉන් අදහස් කරන්නේ කවරෙකු මෙතෙහි තෙකර, උපදෙස් තෙලබානාම ආශඛන් අනුගමනය කළේ ද ඔහු ප්‍රබුද්ධිමතුන් අතරින් තෙඛන්තේය.

4. විවිධ කරුණු පිළිපදීම සිත් ව්‍යාකූලත්වයට පත්වීමට හේතු වේ.
5. අර්ථය තෙඛටහෙන විවිධ අදහස්වලින් යුත් පඬු, තීරණන්මක පඬු වෙන යෙමු කළ යුතු වේ.
6. අල්-කූර්ආනයේ ඇතැම් පඬු තීරණන්මක පහදිලි පඬු ලෙස හභවත් පඬු විවිධ අදහස්වලින් යුත් පඬු ලෙස අල්ලන් පත් කර ඇත. එය මුළුභවත්ගෙන් දේවත්වය විශ්වස කරන උදවිය කවුරුන්දැයි වෙන්කර හඳුනාගනීම සදහාමිනිසා වෙනුවෙන් වූ පරීක්ෂණයකි.
7. අල්-කූර්ආනයේ විවිධ අදහස් ඇති පඬු තුළට වටිමේ දී අන් අයට වඩාදිවතුන්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය මතු වීම ඒවභයහි අඩුපඩු පිළිබඳ බුද්ධියට දනුවත් කිරීම එය ඒවනිර්මණය කළ දෙවිදුන්ට යටත්වී ඒවභයහි තෙභකියඛ පිළිගනීම සදහාය.
8. ගඹුරු ඥානයේ මහිමය හාළහි ස්ඵඛරව සිටීමේ අවග්‍යතඛ.
9. "එහි යඵ්ඵය අල්ලන් හාගඹුරු ඥානය ඇත්තවුන් හඳු වෙන කිසිවෙකු තෙඳුන්තේය." යන පඬුයේ අල්ලන් යන පදයෙන් නතර කිරීමෙහි විවඳකඳින් සතුව ප්‍රකභ දෙකක් ඇත. ඒ අනුව කවරෙකු අල්ලන් මත නතර කළේ ද එවිට 'යඵ්ඵය' යන පදයෙහි අදහස යම් දෙයක සඛානත්ත්වය හාළහි සඳය පිළිබඳ දනුම සහ එය වටහාගනීමට කිසිදු මඟක් නති දැසන්නය. එය අල්ලන්ගේ දනුමට පමණක්

බලපවත්වෙන ප්‍රණය හඳුන්වන්නේ හෙර්බ් වනී කරුණු සේය. ගඹුරු ඥානය ඇත්තෙහි වියවස කරනි. එහි යථාර්ථය අල්ලන් වෙත හර කර යටහන් පහන් වෙති. කවරෙකු අල්ලන් යන පදයෙන් නතර නෙහි, අබණ්ඩව කියවන්නේ ද එවිට 'යථාර්ථය' යන්නෙහි අදහස විග්‍රහ කිරීම, නිරන්තරය කිරීම, පහදිලි කිරීම යන අදහස ගෙන දෙයි. එවිට අල්ලන් එය ගන දන්නාතර ගඹුරු ඥානය ඇත්තන් ද ඒ ගන දනිසි යන්නෙන් අදහස් වේ. ඔවුහු ඒවාගන වියවස කරන අතර ඒවානිරන්තරක දැවෙන යෙමු කරනි.

(65062)

(55) - عن أبي سعيد الخُدْرِيِّ رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيَعِزَّهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَوْضَعُ الْإِيمَانِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(55) - අල්ලන්ගේ දුනයනන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝයම් පිළිකුල් සහගන දෙයක් දුටුවේ නම්, ඔහු එය ඔහුගේ අතින් වළක්විය යුතුය. (එයට) ඔහු අපෙහහසන් වූයේ නම්, එවිට ඔහුගේ දිවෙන් ද (එයට ද) ඔහු අපෙහහසන් වූයේ නම්, ඔහුගේ හදවතින් ද විය යුතුය. එය රීමන් හෙවත් දේව වියවසයේ අවමම නිලයයි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

තම හකියව අනුව පිළිකුල් සහගන දැවළක්වන මෙන් නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝනියෙහි කරනි. - එය

අල්ලාහ් භාමහුගේ දූතයන් නහනම් කළ සියලු දම වේ. ඔහු යම් පිළිකුල් සහගත දෙයක් දුටු විටෙක, ඔහුට හකියඛ අන්තම් ඔහු එය ඔහුගේ අතින් වළක්විය යුතුය. එයට නොහැකි වූයේ නම් ඔහු තම දිවෙන් එය වළක්විය යුතුය. එනම් කෙනෙකු කළ වරදින් වළක්වාළහි හනිය ඔහුට පහදිලි කර දී එම නපුර වෙනුවට යහපත වෙන ඔහුට මඟ පෙන්වීම තුළිනි. එම ස්ඵඛරයේ හිද ඔහුට එය වළක්විය නොහැකි වූයේ නම්, එම පිළිකුල් සහගත දැපිළිකුල් කරමින් හානමන්ට එය වළක්විය හැකි නම් තමන් එය වළක්වන බවට තරයේ අධිෂ්ඨන කරමින් ඔහු තම හදවතින් එය පිළිකුල් කළ යුතුය. පිළිකුල් සහගත දැ වළක්වීමේ විෂයෙහි ඊමන් නෙහහන් දේව විශ්වසයේ දුර්වලතම මට්ටම වන්නේ හදවතින් එය පිළිකුල් කිරීමය.

හදිසයේ හරය:

1. මෙම හදිසය පිළිකුල් සහගත දැවළක්වීමේ ස්ඵඛරයන් පහදිලි කිරීමේ විෂයෙහි මූලික හදිසයකි.
2. පිළිකුල් සහගත දැහින් වළක්වීමෙහි පිළිපදිය යුතු අනුපිළිවෙල, ඒවසියල්ල තම හකියඛ හානම ශක්තියේ ප්‍රමණයට අනුව විය යුතුය.
3. පිළිකුල් සහගත දැහින් වළක්වීම දහම තුළ ඇති අති වදගන් අංගයකි. කිසිවෙකුගෙන් හෝඵය පහ වී නොයයි. සම මුස්ලිම්වරයකුටම තම හකියඛ අනුව එය පවරේ.
4. යහපත නියෙඹ් කිරීමත් පිළිකුල් සහගත දැහින් වළක්වීමත් දේව විශ්වසයේ කරුණු අතරින් වන්නකි. තවද, ඊමන් නෙහහන් දේව විශ්වසය අඩු වඩි වනු ඇත.
5. පිළිකුල් සහගත දැහින් වළක්වීමෙහි දී එම ක්‍රියඛ පිළිකුල් සහගත බව දන සිටීම එහි කෙත්දේසියකි.

6. පිළිකුල් සහගත දැනගනම් කිරීමෙහි දී ඊට වඩාබරපතල වරදක් සිදු නෙහීමට වග බලාගනීම ද එහි කෙත්දේසියකි.
7. පිළිකුල් සහගත දැසින් වළක්වීම සඳහාමුස්ලිම්වරයකු දැනගත යුතු විනය භාකෙත්දේසි බෙහෙවණයක් ඇත.
8. පිළිකුල් සහගත දවළක්වීම සඳහානීතිමය ප්‍රතිපත්තියක්, දනුමක් සහ තීක්ෂණ වූද්ධියක් අවශ්‍ය වේ.
9. හදවතින් ප්‍රතික්ෂේප නෙකිරීම ඊමන් නෙහෙහත් දේව විශ්වසයේ දුර්වලකම පෙන්නුම් කරයි.

(65001)

(56) - عَنِ الثُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَفَقُوا مِنْ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ، فَقَالُوا: لَوْ أَنَا حَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا حَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرُكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَّوْا وَنَجَّوْا جَمِيعًا». [صحيح] - [رواه البخاري]

(56) - නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අන්-නු:මන් ඉබ්නු බෂීර් (රළියල්ලානු අන්නුම) විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: “අල්ලන්ගේ සීමඛන් තුළ ස්ඵඛරව සිටින්නන් හා එහි වලටන්නන් උපමඛ නවක (ස්ඵනයක් සදහා) කුසපන් අදින පිරිසක් මෙනි. පසුව ඔවුන්ගෙන් පිරිසක් එහි ඉහළ කෙඛස ද තවත් පිරිසක් එහි පහළ කෙඛස ද ලබාගන්නේය. එහි පහළ කෙඛසේ සිටින්නන් ජලය ලබාගනීමට අවශ්‍ය වූ විට ඉහළ සිටින්නන් වෙන යන්නට ඔවුනට සිදු විය. පසුව ඔවුහු: ‘අපට ඉහළින් සිටින්නන්ට කරදර නෙකර අපගේ කෙඛසෙහිම අපි විවරයක් සදාගන්නේ නම් මනව’ යයි පවසුවෙයි. මෙඛුන් සිතන පරිදිම කරන්නට ඔවුහු ද මෙඛුන් අන්හර දමුවේ නම්, ඔවුන් සියලු දෙනම විනාශ වී යනු ඇත. නමුත් ඔවුහු මෙඛුන්ගේ අන්වලින් අල්ලන් ගන්නේ නම්, ඔවුන් ද දිවි ගලවාගන්නාඅතරම සෙසු සියලු දෙනා ද දිවි ගලවා ගනු ඇත.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඹ් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලන්ගේ සීමඛන් තුළ ක්‍රියාකරන්නන් යනු අල්ලන්ගේ නියෙඹ් මන ස්ඵඛරව සිටින්නන්ය. යහපත විධනය කෙඛ අයහපතින් වලක්වන්නන් හට නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් උපමඛක් ගෙනහර පභ. එමෙන්ම අල්ලන්ගේ සීමඛන්ගෙන් ඉවතට වලටන්නන් යනු යහපත

විධනය කිරීම අත්හැර දමා අයහපත සිදු කරන්නන් හට ද උපමා ගෙන හැර පණ. එහි බලපෑම ප්‍රජාවේ සර්වකාන්තයයි. එනම් එය නවක ගමන් කරන පිරිසක් මෙනි. නමුත් ඉහළ මහලේ සිටින්නේ කවුද? එහි පහළ මහලේ සිටින්නේ කවුදැයි තොරා ගනීමට ඔවුහු කුසපත් ඇද්දෙණි. ඒ අනුව ඔවුන්ගෙන් පිරිසකට ඉහළ මහල ද තවත් පිරිසකට පහළ මහල ද හිමි විය. පහළ මහලේ සිටින්නන් හට ජලය ඇද ගනීමට අවශ්‍ය වූ විට, ඔවුනට ඉහළින් සිටින්නන් වෙත යමට සිදු විය. පහළ මහලේ සිටින අය 'අපට ඉහළින් සිටින්නන් හට කරදර නොකර, අපගේ මේ පහළ ස්ථානයේම විවරයක් සඳායලය ලබාගනිමු' යයි පවසුවෙණි. ඉහළ සිටින්නන් එය සිදු කරන්නට ඔවුනට ඉඩ දී බලාසිටියේ නම්, තවත් සමගම ඔවුන් සියලු දෙනාම ගිලී යනු ඇත. මෙවන් ඔවුන් ව එයින් වළක්වූයේ නම්, ඔවුන් තතර කළේ නම් දෙපිරිසම මිදෙනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. සමජය ආරක්ෂාකරනු පිණිසත්, ඔවුන් මුදවනු පිණිසත් යහපත විධනය කිරීමේ හඳුනාගන්නන් වළක්වීමේ වදගත්කම
2. සිතට හඳුනා අයුරින්, බුද්ධියට වචනෙන් අයුරින් උපමා ගෙන හැර පමු ඉගන්වීමේදී පිළිපදිය යුතු ක්‍රියාමාර්ගයකි.
3. ප්‍රසිද්ධියේ සිදුවන පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවක් නොවළක්වීම නපුරකි. එහි හානිය සියලු දෙනාටම තවත හරි එනු ඇත.
4. සමජයේ විනාශය පෙළ ගලසනුයේ, වරද කරන මිනිසුන් හට මහපෙළෙහි දුෂ්ටකම් කරමින් ජීවත් වීමට ඉඩ දී බලා සිටීමය.

5. ක්‍රියාදාමයන් විධිමත් වීමට, වරදී හඬීරීම් සමග වන යහපත් චේතනාප්‍රමණවත් නෙතුවි.
6. යමක් නිශ්චිත පුද්ගලයෙකුට පමණක් නොපවරා එය බෙදා ගනීම මුස්ලිම් සමාජයේ වගකීම වන්නේය.
7. නිශ්චිත පිරිසක් කරන වරදී හේතුවෙන් ඔවුන් ඉන් වළක්වනු නොලබුවේ නම්, දඬුවම පෙනුවේ සමස්තයටම පහළ වන්නේය.
8. වරදී කරන්නේකුහක මිනිසුන් මෙන් තම නපුර සමාජයට යහපතක් සිදුවන්නක් සේ පෙන්නාගනියි.

(3341)

(57) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورٍ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(57) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දුතයනන් (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකණ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: “කවරෙකු යහමග වෙන ඇරයුම් කළේ ද ඔහුව අනුගමනය කළවුන් සතු කුසල් හාසමන කුසල් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත. ඔවුන්ගේ කුසල්වලින් කිසිවක් එය අඩු කරන්නේ නන. එමෙන්ම කවරෙකු නෙමග වෙන ඇරයුම් කළේ ද ඔහුව අනුගමනය කළවුන් සතු පසයන් හාසමන පසය ඔහුට ද හිමිවනු ඇත. ඔවුන්ගේ පසයෙන් කිසිවක් එය අඩු කරන්නේ ද නන.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු සත්‍යය සහිත සෘජු මර්ගය වෙන වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවන් හෝමිනිසුනට මඟ පෙන්වා ඇරයුම් කර, දිර ගන්වුයේ ද ඔහුව අනුගමනය කළවුන් සතු කුසල් හාසමන කුසල් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත. අනුගමනය කරන්නගේ කුසලින් කිසිවක් එය අඩු කරන්නේ නන යඪි නබි (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනණ්පහදිලි කළහ. එමෙන්ම කවරෙකු වරදි හාපසය ඇති නපුරු ව්‍යෂ මර්ගයක් වෙන හෝඅනුමන නෙමන කටයුත්තක් වෙන හෝවචනයෙන් හෝක්‍රියාවන් මිනිසුනට මඟ පෙන්වා ඔවුනට ඇරයුම් කළේ ද ඔහුව අනුගමනය කළවුන් සතු පසයන් හාසමන පසයන් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත. පසකම් කළවුන්ගෙන් කිසිදු පසයක් එය අඩු කරන්නේ ද නන.

හදිසයේ හරය:

1. මහසර්මනයෙන් හෙක්සුළුවෙන් හෝයහමග වෙන ඇරයුම් කිරීමේ මහිමය. සබඳින්ම ඇරයුම් කරන්නා, ඔහුව පිළිපදින්නාසතු කුසල් හිමි වන්නේය. එය උත්තරීතර අල්ලන්ගේ අතිමහත් භාෂායයිත පූර්ණවත් උපකරයයි.
2. මහසර්මනයෙන් හෙක්සුළුවෙන් හෝවේවානෙමග වෙන ඇරයුම් කිරීමේ බරපතලකම. සබඳින්ම ඒ වෙන ඇරයුම් කරන්නාහට එය සිදු කරන්නාගේ පව් බර ද පවවෙනු ඇත.
3. ප්‍රතිඵල අදඳු ක්‍රියාවිර්ගයෙන්ම පිහිටයි. එහෙයින් කවරෙකු යහපත වෙන ඇරයුම් කළේ ද එය සිදු කළ තනන්තා හිමි කුසල් හසමත කුසල් ඔහුට හිමි වන්නේය. එමෙන්ම නපුරක් වෙන ඇරයුම් කළේ ද එය සිදුකරන්නාගේ පව් බර ඔහු මත පිහිටනු ඇත.
4. මිනිසුන් බලසිටිය දී, ප්‍රසිද්ධියේම පව් කිරීමෙන් හැළහි දී ඔහුව අනුකරණය කිරීමෙන් මුස්ලිම්වරයෙකු පරිස්සම් විය යුතුය. මන්ද ඔහු එසේ කිරීමට අනුබල නෙඳුන්නත් ඔහු අනුකරණය කරන තනන්තාවිසින් ඔහු පව් කරයකු වනු ඇත.

(3373)

(58) - عن أبي مسعود الأنصاري رضي الله عنه قال: جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: إني أبدوغ بي فأحملي، فقال: «ما عندي»، فقال رجل: يا رسول الله، أنا أدله على من يحمله، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «من دل على خير فله مثل أجر فاعليه». [صحيح] - [رواه مسلم]

(58) - අබු මස්උද් අල්අන්සාරි (රළියල්ලඤ අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. මිනිසෙක් නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ, "සබචින්ම නඟ යන්නට සතෙකු නෙමනිව මම පසුබට වී සිටිමි. එහෙයින් මනංවභගන යන සතෙකු සුදනම් කර දෙන්නැයි පවසා සිටියේය. එවිට එතුමණෝ "මා සතුව එවන්නක් නත" යයි පවසූහ. එවිට මිනිසකු, "අහෝඅල්ලඤ්ගේ දූනයණනි! ඔහුව නංවභගන යන අයකු මම පෙත්වා දෙන්නම්" යයි පවසීය. එවිට අල්ලඤ්ගේ දූනයණනාමෙසේ පවසූහ: "කවරෙකු යම් යහපතක් වෙත මඟ පෙත්වන්නේ ද එය සිදු කළ නතන්නගේ ජරනිඵල මෙන් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ "මාප්‍රවභනය කරන සත්වයාමිය ගෙණී ඇත. මා නංවාගෙන යන්න. (අදඤ ස්ඵනය වෙත) මාලඟාකරන අයුරින් නඟ යන්නට වභනයක් ලබාදෙන්නැයි ඉල්ලාසිටියේය. නමුත් නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ එසේ ඔහුව නංවභගන යන යමක් නමන් සතුව නතයි පවසානිදහසට හේතු දක්වා සිටියහ. එවිට ඒ අසළ සිටි මිනිසකු, "අහෝ අල්ලඤ්ගේ දූනයණනි! ඔහුව නංවභගන යන කෙතෙකු මම ඔහුට පෙත්වාදෙන්නම්." යයි කීය. එවිට අල්ලඤ්ගේ දූනයණනා

(සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණා"සඹවින්ම දනය ලබා දෙන්නා සතු කුසලින් ඔහු ද කෙසේ කරුවකු බව පෙන්වා දුන්න. හේතුව අවශ්‍යතාවන් පෙළෙන්නා ඔහු මග පෙන්වා ඇති බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. යහපත වෙත මග පෙන්වන්නට උනන්දු කිරීම.
2. යහපත කිරීමට දිරිගන්වීම, මුස්ලිම් ප්‍රජාවගේ සමගියට, සහයෝගීතාවයට සහ ඒකභ්‍රතාවයට එක් හේතුවකි.
3. සර්වලධර් අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදයේ විශ්‍රාන්තය.
4. මෙම හදිසය පෙණු රීතියකි. එහි සියලුම යහපත් කටයුතු ඇතුළත් වේ.
5. ඉල්ලීම් කරන්නන්ගේ අවශ්‍යතාවය ඉටු කිරීමට පුද්ගලයෙකුට නොහැකි නම්, ඔහු ඔහුව වෙනත් කෙනෙකු වෙත යෙමු කළ යුතුය.

(5354)

(59) - عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ خَيْبَرَ: «لَأُعْطِينَ هَذِهِ الرَّايَةَ عَدَا رَجُلًا يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ، يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ»، قَالَ: فَبَاتَ النَّاسُ يَدُوكُونَ لَيْلَتَهُمْ أَيُّهُمْ يُعْطَاهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ النَّاسُ عَدَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّهُمْ يَرْجُو أَنْ يُعْطَاهَا، فَقَالَ: «أَيْنَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ؟» فَقِيلَ: هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ يَشْتَكِي عَيْنَيْهِ، قَالَ: «فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ»، فَأُتِيَ بِهِ فَبَصَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي عَيْنَيْهِ وَدَعَا لَهُ، فَبَرَأَ حَتَّى كَأَنَّ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ، فَأَعْطَاهُ الرَّايَةَ، فَقَالَ عَلِيٌّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَقَاتِلُهُمْ حَتَّى يَكُونُوا مِثْلَنَا؟ فَقَالَ: «انْفُذْ عَلَى رَسُولِكَ حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ، فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا، خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النَّعَمِ». [صحيح] - [متفق

[عليه]

(59) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සහල් ඉබ්නු සාද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. කයිබර් දින: “අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දූතයන් කෙරෙහි ප්‍රිය කරන, එමෙන්ම අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දූතයන් ද ඔහු කෙරෙහි ප්‍රිය කරන පුද්ගලයකුට හෙට දින ධජය පිරිනමමි. ඔහුගේ අතින් අල්ලාහ් ජය ලබාදෙනු ඇත.” යයි පවසන. පසුව ජනයා ඔවුන් අතර එය කවරෙකුට පිරිනමනු ලබනු ඇත්දැයි අපේක්ෂාවෙන් ඔවුන්ගේ රත්‍රිය ගත කළේය. අළුයම උදවු කල්හි උදඝනම තමන්ට එය පිරිනමනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාවෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාවෙන ගියේය. පසුව එතුමා "අබු තලිබ්ගේ පුත් අලී කෙහන්දෑ" යි විමසන. එවිට ඔහු ඇස් අමතුවෙන් පසුවන බව ප්‍රකාශ කරන ලදී. පසුව එතුමා ඔහු වෙත පිරිසක් යවා ඔහුව ගෙන්වා ගෙන, ඔහුගේ දඝට කෙළ තවරූහ. ඔහු වෙනුවෙන් පුර්ථන කළහ. වේදනාවක් ඇති නෙචුවක් මෙන් ඔහු සුව අතට පත් විය. පසුව ඔහුට ධජය පිරිනමන. එවිට අලී තුමා "අල්ලාහ්ගේ දූතයන්හි! අප මෙන් ඔවුන් ද පත්වන තුරු මම ඔවුන් සමග සටන් කරමි" යයි පවසීය. එවිට එතුමා "ඔවුන්ගේ වලිකතරට ගෙඩි බසින නෙක් ඔබ සන්සුන්ව ගමන් කරන්න. පසුව ඔවුන්ව ඉස්ලාමය වෙත ඇරයුම් කරන්න. අල්ලාහ්ගේ විෂයයෙහි ඔවුන්ට අනිවර්ගය වන දැඹවුන්ට දන්වා සිටින්න. අල්ලාහ් මත දිවුරාපවසමි. ඔබ තුළින් එක් මිනිසෙකුට අල්ලාහ් මඟ පෙන්වන්නේ නම් එය රතු ඔටුවන් ලභීමට වඩා ඔබට උතුම් වන්නේය" යයි පවසන. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාරි හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

හෙට දින කයිබර් හි යුදෙව්වන්ට එරෙහිව මුස්ලිම්වරු ජය අත්පත් කර ගන්නාවෙන්, එය ධජය පිරිනමන පුද්ගලයන්ගේ අතින් සිදුවන්නක් බවත් නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුසිහඹචරුන්ට දන්වාසිටියහ. එය ලාජනයක් ලෙස හට පිරිස් විසින් හඹිතාකරන කෙතිය වේ. එම පුද්ගලයන්ගේ ගුණාග පිළිබඳ පවසාසිටිය දී, ඔහු අල්ලඹ්ට හාඔහුගේ දූතයණන්ට ප්‍රිය කරන්නෙකි. එමෙන්ම අල්ලඹ් හාඔහුගේ දූතයණන් ද ඔහුව ප්‍රිය කරන අයෙකි. එම මහඟු ගරුත්වය අපේක්ෂාවෙන් යුතුව, එම ධජය කවරෙකු වෙත පිරිනමනු ලබනු ඇත්දැයි වඳ විවඳ කරමින් සහඹචරු ඔවුන්ගේ රත්‍රිය ගත කළහ. අඑයම උදා වූ කල්හි, ඔවුහු නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත ගියහ. එම ගරුත්වය තුළින් තමන් ජය ලබීම ගන ඔවුන් සඵවම අපේක්ෂාකළෙස්.

පසුව නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුසිහඹචරු ඉබ්නු අබි නලිබි (රළියල්ලඤා අන්හු) තුමපිළිබඳ විමසාසිටියහ.

එවිට සඹචින්ම එතුමතුසි අමතුවෙන් පෙළෙන බව පවසන ලදී.

පසුව නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුසිහඹචරු එතුමණන් වෙත පිරිසක් යවූ අතර එතුමඹ කවුවාගෙන එන ලදී. පසුව එතුමණතුසිහඹචරු ගෙවණිය කෙළ ගෙන අලී තුමණගේ දස් මත තවරාඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රඵ්ඵතාකළහ. පසුව ඔහුගේ රෙහිහඹය සුව අතට පත් විය. කිසිදු වේදනඹකින් නෙපපළණු අයකු මෙන් ඔහු පත් විය. පසුව ධජය එතුමඹ හඹ දුන්හ. සතුරු බලකෙවුව වෙත සමීප වන තෙක් සහල්ලුවෙන් ගමන් කරන මෙන් ද ඉස්ලමිය තුළට පිවිසෙන මෙන් ඔවුනට ඇරයුම් කරන මෙන් ද, ඔවුන් එසේ තමන්ට පිළිතුරු දුන්නේ නම්, ඔවුන් වෙත අනිවඹියය වන යුතුකම් පිළිබඳ ඔවුනට දන්වාසිටින මෙන් ද එතුමණතුසිහඹචරු නියෙණි කළහ.

පසු ව අල්ලාහ් වෙත ඇරයුම් කිරීමේ මනිමය ගන සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමණන් අලී තුමන පහදිළි කර සිටියහ. ඇරයුම් කරන්නාඑක් මිනිසෙක් යහමග ලබන්නට හේතු වූයේ නම්, එය අරඹවරුන්ගේ වටිනාසම්පතක් වූ රතු ඔටුවන් හිමි කර ගනීමට හෝඵය දන් දීමට වඩාදතූම් බව දන්වැසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. අලී ඉබ්නු අබි තලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමණගේ මනිමය. අල්ලාහ් හඹහුගේ දූතයණන් ඔහුට ප්‍රිය කරන බවත් ඔහු ද අල්ලාහ්ට හඹහුගේ දූතයණන්ට ප්‍රිය කරන බවත් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඔහු ගන සක්ෂි දරීම.
2. යහපත කිරීමෙහි සහඹචරුන් දක් වූ උනන්දුව හාඵ සදහා ඔවුන් තුළ තිබූ තරඟකර්ත්වය.
3. සටන් කරන අවස්ඵඵඵ විනයක් ඇතිව කටයුතු කිරීම, තෙසලකිලිමත්කම් හඤවගය නචි සෙණ්ඵන් අත්හර දමීම යනඵී කරුණු ආගමනුගත වේ.
4. යුදෙව්වන්ට එරෙහිව ජයග්‍රහණය ලබන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වැසිටීම, අල්ලාහ්ගේ අනුහසින් එතුමණන්ගේ දචින් අලී ඉබ්නු අබි තලිබ්ගේ දඵ් සුවය ලබීම එතුමණන්ගේ නබිත්වයට සක්ෂි දරන සඬක වේ.
5. ජ්හඤයේ ප්‍රධනතම අපේක්ෂඵ ජනයාඉස්ලමය තුළට පිවිසීමය.
6. ඇරයුම අදියරයෙන් අදියර විය යුත්තකි. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නඵගන් පළමුව ඉල්ලැසිටිනු ලබන්නේ

සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙක උච්චතණය කරමින් ඉස්ලාමය තුළට පිවිසීමය. පසුව ඉස්ලාමයේ සෙසු වගකීම් පිළිබඳ ඔහුට නියෝග කරනු ලබයි.

7. ඉස්ලාමය වෙත ඇරයුම් කිරීමේ මහිමය. එහි ඇරයුම් කරනු ලබන්නාහා ඇරයුම් කරන්නාසතු යහපත. ඇරයුම් කරනු ලබන්නාසහමග ලබන අතර ඇරයුම් කරන්නාඅනිමහන් කුසල් ලබනු ඇත.

(3409)

(60) - عن ابن عُمَرَ رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ تَسَبَّهَ بِقَوْمٍ

فَهُوَ مِنْهُمْ». [حسن] - [رواه أبو داود وأحمد]

(60) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලනු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු යම් සමජයක් අනුකරණය කරන්නේ ද ඔහු ඔවුන් අතරින් කෙනෙකි.” [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - []

විවරණය:

දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්, දුෂ්ඨයින් හා දහමියන් අතරින් යම් පිරිසක්, කවරෙකු අනුකරණය කළේ ද, -එනම් ඔවුන්ට ආවේනික විශ්වසයන්, නමුදුම් හාසිරින් විරින් අතරින් කිසිවක් පිළිපින්නේ ද - ඔහු ඔවුන්ගෙන් කෙනෙකු වන්නේය. මක්නිසදයත් මතුපිටින් ඔවුන් අනුකරණය කිරීම අභ්‍යන්තරයේ ද ඔවුන් අනුකරණය කරන තරමට යෙමු කරනු ඇත. සබවින්ම පිරිසක් අනුකරණය කිරීම පහදීමේ ප්‍රථිඵලයක් බවට සකයක් නත. ඔවුන්ට ආදරය කිරීම ඔවුනට ගරුබුහුමන් කිරීම ඔවුනට යටත් වීම වෙත යෙමු කරයි. මෙය යම් සමජයක්

අනුකරණය කිරීමට පුද්ගලයා යෙමු කරන අතර අවසානයේ අභ්‍යන්තරයේ මෙන්ම නමුදුම්වල ද ඔවුන් අනුකරණය කිරීමට යෙමු වේ. -අල්ලාෂප ආරක්ෂාකරන්නවූ

හදිසයේ හරය:

1. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් හඳුරඹරයිත් අනුකරණය කිරීමට එරෙහිව අනතුරු ඇඟවීම.
2. ධර්මිෂ්ටයින් අනුකරණය කිරීමටත් ඔවුන්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කිරීමටත් දිරි ගන්වීම.
3. මතු පිටින් කරන අනුකරණය, අභ්‍යන්තරයේ ද එහි ආදරය උරුම කරනු ඇත.
4. පුද්ගලයෙකු ඔහුගේ වර්ගීකරණය හා අනුකරණය කිරීම අනුව පෘෂ්ඨ හා අවච්ඡේදය ලබනු ඇත.
5. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ගේ දහම, ඔවුන්ගේ විශේෂිත සිරිත් විරිත් යනදියෙහි ඔවුන් අනුකරණය කිරීමෙන් වළකී සිටීම: එය හඳු කර් මන්තයක් හා එවනි වෙනත් දෙයක් අධ්‍යයනය කිරීම මෙන් කටයුත්තක දී, එය තහනම ඇතුළත් වන්නේ නහ.

(5353)

(61) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُجَالِلُ». [حسن] - [رواه أبو داود والترمذي وأحمد]

(61) - සබවින්ම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “මිනිසානම කලාණ මිතුරුගේ දහම මත සිටියි. එබවින් ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝවේවානම කලාණ මිතුරන් වන්නේ කවුරුන්දැයි මනවින් බලන්වා” [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - []

විවරණය:

පුද්ගලයෙකු තම හසිරිම් සහ පුරුදු තුළ ඔහුගේ කලාණ මිතුරා සහ සහකරුට සමන බවත්, මිත්‍රත්වය සදාචරයට, හසිරිමට සහ ක්‍රියාත්මක බලපන බවත් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ පහදිලි කළහ. මේ හේතුව නිසා හෙද මිතුරෙකු තෙර්ගනීමට එතුමාගේම පෙන්වූහ. මක්නිසද යත් ඔහු තම මිතුරු විශ්වසය, යහමඟ සහ යහපන වෙත මඟ පෙන්වන අතර ඔහු තම මිතුරු උදව් කරුවකු වන බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. යහපත් මිනිසුන් ඇසුරු කිරීමේ හැච්චන්තන් තෙර්ගනීමේ නියෙණිය සහ අසන් පුරුෂයින් ඇසුරු කිරීමේ නහනම.
2. "කර්බි" (සමීපනය) යනුවෙන් සදහන් තෙකර (අස්-සිද්දික්) මිතුරුයනුවෙන් නම් කර ඇත්තේ මිතුරුයනු ඔබ තෙර්ගනන්තඅයකු වන බවිනි. සහෙද්රයාසමීප දෙකියයනු ඔබට එහි දී තේරීමට කිසිදු අවශ්‍යතාක් නහ.

3. ඇසුරුකම ඇති කරගත යුත්තේ කල්පනකර්මය ය.
4. පුද්ගලයකුගේ දහම ශක්තිමත් වනුයේ ඔහු දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන් ඇසුරු කිරීම තුළිනි. අසත්පුරුෂයින් ඇසුරු කිරීම තුළින් ඔහු එහි දුර්වල වී යනු ඇත.

(3122)

(62) - عن تميم الداري رضي الله عنه، قال: سمعتُ رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: **«أَيُّلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرَ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا يَتْرُكُ اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبْرٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ، بَعْرَ عَزِيرٍ أَوْ بَدْلَ ذَلِيلٍ، عَزًّا يُعِزُّ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ، وَذَلًّا يُدِلُّ اللَّهُ بِهِ الْكُفْرَ»** وَكَانَ تَمِيمُ الدَّارِيُّ يَقُولُ: قَدْ عَرَفْتُ ذَلِكَ فِي أَهْلِ بَيْتِي، لَقَدْ أَصَابَ مَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ الْحَيْرُ وَالشَّرْفُ وَالْعِزُّ، وَلَقَدْ أَصَابَ مَنْ كَانَ مِنْهُمْ كَافِرًا الذُّلُّ وَالصَّغَارُ وَالْجُزْيَةُ. [صحيح] - [رواه أحمد]

(62) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් තමීම් අද් දහී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මෙම කරුණු රක්‍රිය හදහවල ලඟවන සම තනකටම පනීරී යනු ඇත. මචි ගචෙලින් තනු කිසිදු නිවසක් හෝඔටු හමින් තනු කිසිදු නිවසක් හෝඅල්ලාහ් එහි මෙම දහම ප්‍රවේශ කරනු මිස නත. එය බලවත් ගෙචයකින් හෝඅපහසත්මක නින්දඛකින් හෝ සිදු වනු ඇත. ගෙචයයි, එමගින් අල්ලාහ් ඉස්ලමය උසස් කරයි. අවමනයයි, එමගින් අල්ලාහ් දේව ප්‍රතික්ෂේපය නින්දඛට පත් කරයි. තමීම් අද්-දහී තුමාමෙසේ පවසාසිටියේය. මම ඒ ගනු මඟින් නිවසියන් අතරින් දන ගත්තෙමි. ඔවුන් අතර කිසිවකු හෝඉස්ලමය වළද ගත්තේ ද ඔහුට යහපත, ගෙචය හා ශ්‍රේෂ්ඨත්වය නියම විය. එමෙන්ම ඔවුන් අතර කවරෙකු ප්‍රතික්ෂේප කළේ ද ඔහුට නින්දඛ, අපහසය හාජීස්යාබද්ධ නියම විය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [අන්මද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ දන්වසිටියි: සඛචින්ම මෙම දහම මහපෙඟලච්චි සියලුම ප්‍රදේශ ආවරණය කරනු ඇත. කවර ස්ථනයකට රක්‍රිය හදහවල ලඟා වන්නේ ද මෙම දහම ද ඒ වෙන ලඟවනු ඇත. ගමේ හතගරයේ

හෙසිටිසර ප්‍රදේශයේ හාකන්තඹ ප්‍රදේශයේ හෝවේවළුනි ඇති කවර නිවසක් වුව ද අල්ලන් මෙම දහම එහි ප්‍රවේශ නොකර අත්හඳු දමන්නේම නන. කවරෙකු මෙම දහම පිළිගෙන එය විශ්වස කළේ ද සඛචින්ම ඔහු ඉස්ලාමයේ ගෙවය හේතුවෙන් ගෙවනිය පුද්ගලයකු වනු ඇත. කවරෙකු එයට පිටුපා එය ප්‍රතික්ෂේප කළේ ද සඛචින්ම ඔහු අවමනයෙන් යුතුව පහත් තත්ත්වයට පත්වනු ඇත.

පසුව තමීම් අද්දහී සහඛවරයාසඛචින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කවර දෙයක් ප්‍රකණ කළේ ද ඒ ගන විශේෂයෙන් තම නිවසියන් අතර හඳුනාගත හැකි වූ බවත් ඔවුන් අතරින් ඉස්ලාමය වළඳගත් උදවියට යහපත ගෙවය හා ශ්‍රේෂ්ඨත්වය හිමි වූ බවත් ඔවුන් අතරින් එය ප්‍රතික්ෂේප කළ උදවියට අවමනය හා අපහසය අත් වූ අතරම ධනයෙන් මුස්ලිම්වරුන් වෙත ජීස්යා බද්දක් ගෙවන්නට සිදු වූ බවත් ප්‍රකණ කර සිටියේය.

හදීසයේ හරය:

1. සඛචින්ම මුස්ලිම්වරුන්ගේ දහම මහපෙණළඹවී සියලුම ප්‍රදේශ වල පතිරෙනු ඇතැයි මුස්ලිම්වරුන්ට ගූහණංචි දන්වීම.
2. ගෙවය, ඉස්ලාමය හාමුස්ලිම්වරුන් සතු ය. අවමනය, එය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හා එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් සතු ය.
3. මෙහි නබින්වයේ සඛකයක් හසළකුණක් දක්නට ඇත. එනම් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වා සිටි පරිදිම එම කටයුත්ත සිදුවීමය.

(11220)

(63) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(63) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මුහම්මද්ගේ ජීවිතය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරමින්, යුදෙව් හෝකිතුනු ප්‍රජාව අතරින් කිසිවෙකු හෝ මා ගන අසා නමුත් මා කවර කරුණක් සමග එවනු ලබුවේ ද ඒ ගන විශ්වඝය සහතික නොකර (එම තත්වයෙන්ම) මිය ගියේ ද ඔහු අපගේ පුද්ගලයින් අතරින් කෙනෙකු විය." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ අල්ලාහ් මත දිවුරමින්, සබවින්ම මෙම සමඝය තුළ යුදෙව් හෝකිතුනු හෝ වෙනත් කිසිදු ප්‍රජාවකින් කිසිවෙකු හෝතමන් ගන ගන සවන් දී, නබි තුමන්ගේ ඇරයුම ඔහු වෙත ලඟාවී, පසුව ඒ ගන විශ්වඝ නොකරම මිය ගියේ ද ඔහු අපගේ පුද්ගලයින් අතරින් කෙනෙකු වූ බවත් ඔහු එහි සදනතිකව පසුවන බවත් පවසා සිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ගෙන ආ දූත පණිවිඩය ලෙඩ සියලු දෙනාට කෙරෙන පෙළ ඇරයුමක් විය. එතුමන්ගේ අනුගමනය කිරීම අනිවාර්යවේ.

එතුමණන් ගෙන ආ පිළිවෙත සෙසු සියලු පිළිවෙත් සංගෘහිතය කළේය.

2. කවරෙකු නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව ප්‍රතික්ෂේප කළේ ද, එතුමණන් හර වෙනත් නබිවරුන් පිළිබඳව පවතින ඔහුගේ ස්ථීර විශ්වාසය ඔහුට ප්‍රයෝජනවත් වන්නේ නත. ඔවුන් සියලු දෙනාටම අල්ලාගේ ආශිර්දය ලබව්වා
3. කවරෙකුට නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ගන දන ගන්නට නොලබුණේ ද. ඉස්ලාමයේ ඇරයුම ඔහු වෙත ළඟානමුයේ ද එවන්නත් හට නිදහසට කරුණු ඇත. එවනි අයගේ විෂයය මතුලෙඹවනි අල්ලාගේ වෙනම පවතී.
4. මරණයට සුළු මෙඹහනකට පෙර වුව ද, ප්‍රණය උගුරු දණ්ඩ දක්වාලඟානමුණු තත්ත්වයේ දැඩි රෙඹඹඹයකින් පෙළුණ ද ඉස්ලාමය ප්‍රයෝජනවත් වන බව සහතික කෙරේ.
5. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ගේ ධර්මය නිවරදි යයි සහතික කිරීම දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමකි. යුදෙව් හා කිතුනුවන් ද ඒ අතරින් වෙති.
6. මෙම හදිසයේ යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන් ගන සදහන් කර ඇත්තේ සෙසු ප්‍රජාවන්ටත් ඇඟවීමක් කරමිනි. ඊට හේතුව යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන් ආගම් ලත් ජනයා වීමය. ඔවුන්ගේ කරුණම එසේ නම්, ආගම් නොලබු සෙසු ජනයාගේ තත්ත්වය ඊටත් වඩා බරපතලය. ඔවුන් සියලු දෙනම එතුමණන්ගේ පිළිවෙතට පිවිසිය යුතු අතර එතුමණන්ට අවනත විය යුතුය.

(64) - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةَ الْعَقَبَةِ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ: «الْقَطُّ لِي حَصَى» فَلَقِطْتُ لَهُ سَبْعَ حَصِيَّاتٍ، هُنَّ حَصَى الْحَذْفِ، فَجَعَلَ يَنْفُضُهُنَّ فِي كَفِّهِ وَيَقُولُ: «أَمْثَالُ هَؤُلَاءِ فَاذْمُوا» ثُمَّ قَالَ: «أَيُّهَا النَّاسُ، إِيَّاكُمْ وَالْغُلُوفِ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الْغُلُوفِ فِي الدِّينِ». [صحيح] - [رواه ابن ماجه والنسائي وأحمد]

(64) - ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) අකබාදදසන තම ඔටුවමන හිද මෙසේ පවසන. "මට ගල් කච අහුලාදෙන්න." එවිට මම එතුමනුන් වෙනුවෙන් ගල් කච හතක් අහුලාදුනිමි. ඒවායෙහි කච විය. පසුව ඔහු ඒවානම අන්ලෙහි සෙලවා මෙසේ කීවේය: "මේවා මෙන් ඔබ විසි කරන්න." ඉන්පසු එතුමනුන්ගේ පවසිය. "අහෝමිනිසුනි! ආගම විෂයෙහි අනිශයෙකිනිහාමයෙන් (අන්තවදයෙන්) පරිස්සම් වන්න. සලචින්ම ඔබට පෙර සිටියවුන් විනශා කර දමුවේ ආගම විෂයෙහි අනිශයෙකිනියයි." [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

හජ්ජතුල් වදානම් අවසන් හජ් සමයේ අවුරුදු දින අකබාමට ගල් විසිකරන උදසන තමන් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) සමග සිටි බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාදන්වා සිටියි. එවිට විසිකරන ගල්කච එතුමනුන් වෙනුවෙන් අහුලා දෙන මෙන් එතුමනුන් ඔහුට නියෙණි කළහ. එතුමනුන් වෙනුවෙන් හෙතෙම ගල්කච හතක් අහුලා දුන්නේය. ඉන් එකක් කඩල ඇටයක හෝධනය ඇටයක ප්‍රමණයෙන් යුක්ත වූ අතර නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගේ අතේ තබා

ගෙන මෙසේ පවසූහ. මෙම ප්‍රමණයෙන් සමන වූ දෑ විසි කරන්න. එවිට නබි (සල්ලල්ලඤු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අන්තවදයට, අනිශයෙක්තිහනයට සහ ආගමික කරණවලදී සීමි ඉක්මවීමට එරෙහිව අනතුරු ඇඟවූහ. සඛචින්ම පෙර සමූහයන් විනශයට පත් වූයේ ආගමේ සීමි ඉක්මවා යම, අනිශයෙක්තිහනය හා අන්තවදය බව පෙන්නවදුන්හ.

හදිසයේ හරය:

1. ආගමෙහි සීමි ඉක්මවකටයුතු කිරීමෙන් වළක්වීම, එහි අවසන නපුර බවත් සඛචින්ම එය විනශයට හේතුවක් බවත් පහදිලි කිරීම.
2. අපට පෙර සිටි සමූහයන්ගෙන් පඩම් ඉගනීම. එය ඔවුන් කළ වරදි වළක්වගනීමට ඉවහල් වේ.
3. සුන්නි (නබි සම්ප්‍රදාස) පිළිපදීමට දිරිගන්වීම.

(3395)

(65) - عن عبد الله بن مسعود قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «هَلَاكَ الْمُتَنَطِّعُونَ»

قالها ثلاثاً. [صحيح] - [رواه مسلم]

(65) - අල්ලෙන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) පවසූ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. "සඛචින්ම අන්තවඳියෝවිනඟ වූවෝය." මෙය තුන්වරක්ම පවසාසිටියහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

තම ආගම හාතම ලෙභික කටයුතුවල දී ද, තම ප්‍රකඟවල හාක්‍රියවල දී ද -කිසිදු මඟපෙන්වීමකින් හාදනුමකින් තෙඟව-අන්තවඳී ලෙස කටයුතු කරන්නන්ගේ විනඟය හාඅලඟය ගන නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙහි දන්වාසිටියි. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ගෙන ආ ආගමික සීමචන් ඉක්මවයන්තෝමෙචුභුය.

හදිසයේ හරය:

1. අන්තවඳිය සහ සියලු කඟණචලදී බලපම් කිරීම, තහනම් කිරීම, සමු කටයුත්තකදීම එය වලක්වාගනීම සදහාදිර ගන්වීම. විශේෂයෙන්ම නමුදුම් සහ ධර්මිකයින් මහිමයට පත් කිරීමේ දී ප්‍රවේසම් විය යුතුය.
2. නමුදුම්වල දී හඬ හඳු වෙනත් කටයුතුවල දී පූර්ණත්වය පහීම ප්‍රශංසනීය කරුණකි. එය ඡර්ආ නීතිය අනුගමනය කිරීමෙන් විය යුතුය.

3. වදගත් කරුණු සහතික කිරීම සතුවදැසකය. හේතුව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙම ප්‍රකාශය තුන්වරක්ම පවසාඇත.
4. ඉස්ලාමයේ උතුම්භවය සහ එහි පහසුව.

(3420)

(66) - عَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْيَهُودُ مَغْضُوبٌ عَلَيْهِمْ، وَالنَّصَارَى ضَالَّةٌ». [صحيح] - [رواه الترمذي]

(66) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අදී ඉබ්නු හනිම් විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. "යුදෙව්වන් අල්ලන්ගේ උදහසට ලක් වූ පිරිසකි. කිතුනුවන් තෙමඟ ගිය පිරිසකි." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් නිර්මිදි එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

යුදෙව්වන් සත්‍යය දන දනත් ඒ අනුව කටයුතු නොකළ බවින් අල්ලන්ගේ උදහසට ලක් වූ පිරිසක් යයි නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ. එමෙන්ම කිතුනුවන් කිසිදු දනුමකින් තොරව ක්‍රියාකළ බවින් ඔවුන් නොමඟ ගිය පිරිසක් බවත් එතුමණන්දනුම් දුන්හ.

හදීසයේ හරය:

1. දනුම හාක්‍රියව ඒකඛද්ධ කිරීම, කෙසියට පත් වූවන්ගේ සහ තෙමඟ ගියවුන්ගේ මර්ගයෙන් ගලවීමේ මර්ගයකි.
2. යුදෙව්වන්ගේ සහ කිතුනුවන්ගේ වරදි මර්ගයට එරෙහිව අනතුරු ඇඟවීම සහ ඉස්ලාමය වන සඳු මර්ගයට බදී සිටීම.

3. යුදෙව්වන් සහ කිතුනුවන් යන සම පිරිසක්ම නොමඟ ගිය අයවලුන් වන අතර ඔවුන් කෙණියට ද ලක් වූහ. නමුත් යුදෙව්වන් පිළිබඳ වඩාත් සුවිශේෂී ප්‍රකාශය වූයේ ඔවුන් කෙණියට ලක් වූ පිරිසක් බවයි. එමෙන්ම කිතුනුවන් පිළිබඳ වඩාත් සුවිශේෂී ප්‍රකාශ වූයේ ඔවුන් නොමඟ ගිය පිරිසක් බවයි.

(65061)

(67) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِمِائَتَيْ أَلْفِ سَنَةٍ، قَالَ: وَعَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(67) - අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලා අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසාඅබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු අල්-ආස් (රළියල්ලා අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "අහස් සහ මහපෙළඹ මවීමට වසර පනස් දහසකට පෙර අල්ලන් මවීමිවල ඉරණම (පෙර නියමයන්) නියම කළේය. එතුමා තවදුරටත් මෙසේ පවසීය: ඔහුගේ දේවඝනය ජලය මත විය." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

ජීවිතය, මරණය, පෞෂ්ණය හාමවීමිවලට සිදුවීමට නියමිත සෙසු සියලු ඉරණම් පිළිබඳව සවිස්තරත්මකව "ලව්හුල් මහ්ලූල්" නම් ආරක්ෂිත ඵලකයේ, අහස් සහ මහපෙළඹ මවීමට වසර පනස් දහසකට පෙර සර්වබලධර් අල්ලන් ලියා ඇති බවත් අල්ලන් තීන්දු කළ දඬ අනුව ඒවාසිදුවන බවත් නබි (සල්ලල්ලා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියි. ඒ අනුව

පවතින සියලු දෑ අල්ලාහ්ගේ නීත්ද්ව හා පෙර නියමය අනුව ක්‍රියාත්මක වේ. ගත්තම සිදු වූ දෑ ඔහුට මග හඳුරන්නට තිබූ දෙයක් නොවීය. ඔහුට මග හඳුණු දෑ ඔහුට සිදුවන්නට තිබූ දෙයක් නොවීය.

හදිසයේ හරය:

1. "කළු හෙවත් නීත්ද්ව හා"කද්ර්" හෙවත් ඉරණම හෝ පෙර නියමය ගත විශ්වස කිරීමේ අනිවර්යය භවය.
2. කද්ර් යනු: කරුණු පිළිබඳ දැනුම, ඔහුගේ ලියවිල්ල, ඔහුගේ අභිමතය හා වචන අනුකූල වූ ඔහුගේ මවීමයි.
3. අහස් සහ මහපෙළඹ මවීමට පෙර ඉරණම හෝ පෙර නියමය ලියා ඇති බවට වූ විශ්වසය තෘණිතය හා සටන් වීම ගෙන දෙනු ඇත.
4. මහාකරුණිකයන්ගේ දේවසනය අහස් හා මහපෙළඹ මවීමට පෙර ජලය මත විය.

(65038)

(68) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ: «أَنَّ خَلْقَ أَحَدِكُمْ يُجْمَعُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَأَرْبَعِينَ لَيْلَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلاَقَةً مِثْلَهُ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَهُ، ثُمَّ يُبْعَثُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ، فَيُؤَدِّنُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ، فَيَكْتُبُ: رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِيئَ أُمِّ سَعِيدٍ، ثُمَّ يَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُ النَّارَ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ، فَيَعْمَلُ عَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(68) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) අපට මෙසේ පවසා සිටියහ. එතුමන්ගේ අවංක හා සත්‍යවඳියෙකු වූහ. "සබ්චින්ම ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේවා ඔහුගේ මව්ම ඔහුගේ මවගේ කුස තුළ දින හතළිහක් ශුක්‍රණු බිඳුවක් සේ එක්කසු කරනු ලබයි. පසුව එය (කුඩල්ලෙකු සේ) ඒ හාසමන කලයක් එල්ලෙමින් පවතින කවියක් බවට පත් වේ. පසුව එය ඒ හාසමන කලයක් මස් ගෙඩයක් බවට පත් වේ. පසුව ඔහු වෙත අල්ලාහ් දේවදූතයකු එවනුයුගේ ක්‍රියාව, ඔහුගේ ආයු කලය, ඔහුගේ පෙණ්ණය හා ඔහු භ්‍යාවන්තයකු ද එසේ නතිනම් අභ්‍යාවන්තයකු ද යනදී නියමයන් හතරක් නියම කරනු ලබයි. පසුව එහි ප්‍රණය පිඹිනු ලබයි. ඒ අනුව මිනිසාහිරා වර්තීන්ගේ ක්‍රියාවන් සිදු කරයි. එය ඔහු අතර හා ඒ අතර බහුවක පරතරයක් පිහිටන තරම් වෙයි. නමුත් පෙර නියමය ඔහු අහිබවයයි. ඔහු ස්වර්ගවර්තීන්ගේ ක්‍රියාවන් සිදු කෙරෙ ස්වර්ග උයනට පිවිසෙනු ඇත. එමෙන්ම පුද්ගලයෙක් ස්වර්ග වර්තීන්ගේ ක්‍රියාවන් සිදු කරයි. එය ඔහු අතර හා ස්වර්ගය අතර බහුවක පරතරයක් පිහිටන තරම් වෙයි. නමුත් පෙර නියමය ඔහු අහිබවයයි. එහෙයින් ඔහු නිරවර්තීන්ගේ ක්‍රියාවන් සිදු කෙරෙ නිරා ගින්නට පිවිසෙනු ඇත." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ අපට මෙසේ ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. උත්තරීතර අල්ලාහ් එතුමන්ගේ සහතික කළ පරිදි එතුමන්ගේ අවංක හා සත්‍යවඳියෙකු වූහ. එතුමන්ගේ මෙසේ පවසා: සබ්චින්ම ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේවා ඔහුගේ මව්ම

එක්කසු කරනු ලබේ. එනම් මිනිසෙකු තම බිරිය සමග සංසර්ගයේ යෙදුණු විටෙක, විසිරී යන ඔහුගේ ශුක්‍රණු එම කන්තාවගේ කුසෙහි දින හතළිහක කලයක් ශුක්‍රණු බිදුවක් සේ එක්කසු වේ. පසු ව එය ලේ "අලකා" බවට පත් වේ. එනම් එය ඝණ රුධිර කවියකි. එය දෙවන දින හතළිහේ අදියර වේ. පසුව එය "මුල්ෆා" බවට පත් වේ. එය හපන්තට හඬි තරමින් වූ මස් ගෙඹයකි. එය තුන්වන හතළිස්-දින අදියර වේ. පසුව අල්ලන් ඔහු වෙත මලක්වරයකු එවතුන්වන හතළිහ අවසන් වූ පසු ආත්මයක් ඒ තුළට පිඹ රෙඝ්ණය කරයි. නියමයන් හතරක් ලියන මෙන් එම මලක්වරයට නියෙණ් කරනු ලබේ. එනම්: ඔහුගේ පෙණ්ණයයි. එය ඔහුගේ ආයුකලය තුළ ඔහු ලබන සුව පහසුකම්වල සීමාවේ ප්‍රමණයයි. ඔහුගේ ආයුකලය, එනම් ඔහු මෙලෙඹවහි නවතී සිටින කල පරිච්ඡේදයයි. ඔහුගේ ක්‍රියාව කුමක් ද? හඟාවන්න ද එසේ නතහෙත් අහඟාවන්න ද යනුවෙන් ලියනු ලබේ. පසු ව නබි (සල්ලේලොනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝදිවුරාමෙසේ පවසුහ. "තනන්තෙකු ස්වර්ගවසීන්ගේ ක්‍රියාව සිදු කරයි. ඔහුගේ එම ක්‍රියාව දහමි වේ. එනම් එය මිනිසුන්ට පෙනෙන දණි ය. එසේම ඔහු අතර හාස්වර්ගය අතර එක් බහුවක තරම් ප්‍රමණයක් පවතින තරමට එය පත්වෙයි. එනම් ඔහු අතර හාඔහු එයට පිවිසීම අතර දුර ප්‍රමණය තමන් අතර හා මහපෙණ්ණය යම් තනක් අතර බහුවක තරම් ප්‍රමණයක දුරින් සිටින කෙනෙකු මෙනි. පසුව ඔහුගේ ලේකනය හාඔහු වෙත නියම කරන ලද දෘඪය අභිබවයයි. පසුව ඔහු අපාගින්නේ වසියන්ගේ ක්‍රියාවක් එහි සිදු කරයි. ඒ සමගම ඔහු අවසන් ගමන් යයි, පසුව ඔහු අපාගින්නට පිවිසෙයි. ඊට හේතුව එහි නෙණපරළි ඒ මත ස්ඵඛර ව සිටීම ඔහුගේ ක්‍රියාව පිළිගනීම සඳහා වන කෙත්දේසිය වන බවිනි. තවත් තනන්තෙකු අපා ගින්නට ලඟා වන තරමට අපා වසීන්ගේ

ක්‍රියාවන් සිදු කරයි. එය ඔහු අතර හා අපා ගින්න අතර මහපෙළෙහිවත් බහුවක තරම් ප්‍රමණක දුරින් ඔහු සිටිනවක් මෙනි. අවසනයේ ලේඛනය හාඔහු වෙත නියම කරනු ලබූ දෑ අභිබවාගොස් ඔහු ස්වර්ගවසින්ගේ ක්‍රියාවක් සිදු කර ස්වර්ගයට පිවිසෙයි.

හදිසයේ හරය:

1. අවසනයේ කටයුතුවල ඉරණම පෙර නියමයට අනුව ම සිදු වේ.
2. බහිර ක්‍රියාවලට රැවටීම ගන අවවදය. සබචින්ම ක්‍රියා පිහිටනුයේ අවසනය මතය.

(65037)

(69) - عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم: «الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَيَّ أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ، وَالتَّارُ مِثْلُ ذَلِكَ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(69) - නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු මස්උහද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: "ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේවා ඔහු වෙත ඔහුගේ පවහන් පටියට වඩාසමීපයෙන් ස්වර්ගය පිහිටයි. එමෙන්ම අපා ගින්න ද පිහිටයි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහාහ් එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

පවහන් මතුපිටින් ඇති පටිය සමීපයෙන් පවතින්නක් මෙන් සබචින්ම ස්වර්ගය හානිරය මිනිසා සමීපයෙන් පවතින බව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දනුම් දුන්හ. හේතුව සබචින්ම ඔහු සර්වබලධර් අල්ලන්ට තෘණිමත්

කටයුතු අතරින් අවනත වීමේ කටයුතු වල නිරත වෙයි. එමගින් ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙයි. එසේ නතහෙත් ඔහු පෂයක් සිදු කරයි. එය නිරයට පිවසීමට හේතුවක් වේ.

හදිසයේ හරය:

1. යහපත සුළුවෙන් වුව ද සිදු කිරීමට උනන්දු කරවීම, අයහපත ද සුළුවෙන් වුව ද ඒ ගන අනතුරු ඇඟවීම.
2. මුස්ලිම්වරයකුට තම ජීවිතය තුළ යහපත් අපේක්ෂා හා බිය යන දෙක අතර ඒකඛද්ධ කිරීම අවශ්‍ය වේ. සමුච්චම ශුද්ධ වූ අල්ලාහ්ගෙන් කන්තලවී කිරීම ආරක්ෂා ලබා තමන් එහි නෙඟුවටෙත තරමට සත්‍යය මත ස්ඵඛර සිටීමට උපකාරී වේ.

(3581)

(70) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ، وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(70) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේයිරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "තන්හා ආශාඛන්ගෙන් අපා ගින්න වට වී ඇත. විපත්තිවලින් ස්වර්ගය වට වී ඇත." [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහාඪ එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම නිරය මනස ආශාකරන තහනම් කටයුතුවලින් හා අනිවර්තය කටයුතුවල සිදුවන අඩුපඩුකම්වලින් වට වී ඇති බව තබී (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පහදිලි කර සිටියි. කවරෙකු තම මනස ආශාකරන දැපිලිපදින්ගේ ද ඔහුට අපා

ගින්න නියම වේ. එමෙන්ම ස්වර්ගය, නියම කර ඇති දැනී අබණ්ඩව නිරත වීම, තහනම් දැන්වූ දෑම භාච්චාකරෙහි ඉවසීම යනාදී ආත්මය පිළිකුල් කරන කරුණුවලින් වට වී ඇති බවත් පහදීලි කර සිටියි. කවරෙකු ඒවාතරයේ පිළිපදීමින් තම ආත්මය ඒ වෙනුවෙන් කප කරන්නේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසීම අනිවර්යය වේ.

හදිසයේ හරය:

1. තන්හාආශාචන් තුළට වටීමට හේතුව පිළිකුල් සහගත හා අශීලච්ච දෑශයිතන් විසින් අලංකරවත් කර පෙන්වීමය. අවසනයේ එය යහපත් ලෙස දක ඒ වෙන යෙමු වෙයි.
2. තහනම් කරන ලද දැනීන් දුරස් වීමේ නියෙණිය. හේතුව එය අපහින්න වෙන යෙමු කරන මර්ගය වේ. දුෂ්කරතාමත ඉවසීම, එය ස්වර්ගය වෙන යෙමු කරන මර්ගය වේ.
3. ආත්මය කප කිරීම, නමදුම්වල දී කපවීම, දුෂ්කර කරුණුවල දී ඉවසීම, නමදුම් වටඇති දුෂ්කරතාදරහනීම යනදියෙහි මහිමය.

(3702)

(71) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ وَالتَّارَ أَرْسَلَ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الْجَنَّةِ، فَقَالَ: انظُرْ إِلَيْهَا وَإِلَى مَا أُعِدَّتْ لِأَهْلِهَا فِيهَا. فَتَنَظَرَ إِلَيْهَا فَرَجَعَ، فَقَالَ: وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا. فَأَمَرَ بِهَا فَحُقَّتْ بِالْمَكَارِهِ، فَقَالَ: اذْهَبْ إِلَيْهَا فَانظُرْ إِلَيْهَا وَإِلَى مَا أُعِدَّتْ لِأَهْلِهَا فِيهَا. فَتَنَظَرَ إِلَيْهَا، فَإِذَا هِيَ قَدْ حُقَّتْ بِالْمَكَارِهِ، فَقَالَ: وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ. قَالَ: اذْهَبْ فَانظُرْ إِلَى التَّارِ وَإِلَى مَا أُعِدَّتْ لِأَهْلِهَا فِيهَا. فَتَنَظَرَ إِلَيْهَا فَإِذَا هِيَ يَرْكَبُ بَعْضُهَا بَعْضًا، فَرَجَعَ فَقَالَ: وَعِزَّتِكَ لَا يَدْخُلُهَا أَحَدٌ. فَأَمَرَ بِهَا فَحُقَّتْ بِالشَّهَوَاتِ، فَقَالَ: ارْجِعْ فَانظُرْ إِلَيْهَا. فَتَنَظَرَ إِلَيْهَا فَإِذَا هِيَ قَدْ حُقَّتْ بِالشَّهَوَاتِ، فَرَجَعَ وَقَالَ: وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ لَا يَنْجُو مِنْهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا».

[حسن] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي]

(71) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල්ලාහ් ස්වර්ගය භාෂාගින්නා මවු කල්හි ජබ්රීල් අලයිහිස් සලම් ස්වර්ගයට යවීය. පසුව ඔහු: "ඔබ ඒ දෙස භාෂාගින්නා වසින් හට මාසුදනම් කර ඇති දැදෙස බලනු." යයි පවසීය. එවිට ඔහු ඒ දෙස බලානවත පමිණ මෙසේ පවසීය: "ඔබේ ගෙවයේ නමයෙන්, මේ ගන සවන් වලකන කිසිවකු හෝවේවා, ඔහු එහි පිටිසෙන්නේමය." පසුව ඔහු එයට නියෙණි කළේය. එය දුෂ්කර දැක් වෙළුණේය. එවිට ඔහු: "ඔබ ඒ වෙත ගෙස් ඒ දෙස භාෂාගින්නා වසියන් හට මාසුදනම් කර ඇති දැදෙස බලනු" යයි පවසීය. පසුව ඔහු ඒ දෙස බලුවේය. එවිට එය දුෂ්කර දැක් වෙළී නිබිණ. එවිට ඔහු: "ඔබේ ගෙවයේ නමයෙන්, කිසිවකු හෝඑහි ඇතුලු නොවනු ඇතැයි සඳවින්ම මම බියවෙමි" යයි පවසීය. ඔහු: "ඔබ ගෙස් අපස දෙස භාෂාගින්නා වසියන් හට එහි මාසුදනම් කර ඇති දැදෙස බලනු" යයි පවසීය. පසුව ඔහු ඒ දෙස බලුවේය. එවිට එය ඒවාඑකිනෙක මත ගෙඹ ගසී නිබුණි. පසුව නවත හඳී පමිණ මෙසේ පවසීය: "ඔබේ ගෙවයේ නමයෙන් කිසිවකු එහි නොපිටිසෙනු ඇත." පසුව ඔහු එයට නියෙණි කළේය. පසුව එය ආශාඛන්ගෙන් වෙළුණේය. පසුව ඔහු: "ඔබ ගෙස් ඒ දෙස බලනු" යයි පවසීය. පසුව ඔහු ඒ දෙස බලුවේය. එවිට එය ආශාඛන්ගෙන් වෙළී නිබුණි. නවත හඳී ඇවිත් මෙසේ පවසීය: "ඔබේ ගෙවයේ නමයෙන් කිසිවකු එයට නොපිටිස එයින් ගල වී නොසනු ඇතැයි මම බිය වෙමි." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

අල්ලාහ් ස්වර්ගය භාෂාගින්නා මවු කල්හි, ඔහු ජබ්රීල් (අලෙයිහිස් සලම්) තුමා 'ඔබ ස්වර්ගයට ගෙස් ඒ දෙස බලන්න'

යයි පවසයි. ඔහු එහි ගෙණේ ඒ දෙස බලානවත හරි ආවේය. ජිබ්රීල් තුමා මෙසේ පවසයි: අහෝ පරමඛපතියණනි, ඔබේ ගෙණවයේ නමයෙන් ඒ ගනන් එහි ඇති සුවපහසුකම්, ගෙණවයන් හැසහපත ගනන් සවන් දෙන කිසිවකු හෝ වෙනත්වන පිවිසීමට ප්‍රිය කරන්නේමය. එමෙන්ම ඒ හේතුවෙන් නමදුම් ඉටු කරනු ඇත. පසුව අල්ලාහ් ස්වර්ගය වට කර, නියෙණ් ක්‍රියන්මක කිරීම සහ තහනම් දඬින් වළකී සිටීම යනදී දුෂ්කරතා සහ අපහසුතා සමඟ එය වෙලාගන්නේය. එහෙයින් එයට ඇතුළු වීමට කමති අය එම දුෂ්කරතා පසු කළ යුතුය. පසුව සර්වබලධරී අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: අහෝ ජිබ්රීල්, දුෂ්කරතා සමඟ ස්වර්ගය වට කරගත් පසු ඔබ එහි ගෙණේ ඒ දෙස බලන්න. එවිට ඔහු ගෙණේ ඒ දෙස බලානවත පමිණ මෙසේ පවසයි: අහෝ පරමඛපතියණනි, ඔබේ ගෙණවයේ නමයෙන්, එහි මර්ගයේ ඇති දුෂ්කරතා හා අසිරුතා හේතුවෙන් කිසිවකු එහි නොපිවිසෙනු ඇතැයි මම බිය වෙමි. අල්ලාහ් අපාගින්න මවු කල්හි: අහෝ ජිබ්රීල්! ඔබ ගෙණේ ඒ දෙස බලනු යයි පවසයි. එවිට ඔහු ගෙණේ ඒ දෙස බලවේය. පසුව ජිබ්රීල් තුමා පමිණ මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය: මඟේ පරමඛපතියණනි, ඔබේ ගෙණවයේ නමයෙන්, එහි ඇති වධ හිංසා, වේදනා සහ අපයෙෂ්ත ගනා කිසිවකු හෝ සවන් දුන්නේ නම් ඔහු එහි පිවිසීමට පිළිකුල් කරන්නේමය. ඒවච අදළ වන හේතු සඛකවලින් දුරස් වන්නේමය. පසුව අල්ලාහ් අපය වට කළේය. ඒ වෙත යන මර්ගය ආශඛන් හා වින්දනයන්ගෙන් සකස් කළේය. පසුව ඔහු: අහෝ ජිබ්රීල්, ඔබ ගෙණේ ඒ දෙස බලනු යයි පවසයි. ජිබ්රීල් තුමා ගෙණේ ඒ දෙස බලා පසුව පමිණ මෙසේ පවසයි: අහෝ පරමඛපතියණනි, ඒ අවට ඇති ආශඛන් හා වින්දනයන් හේතුවෙන් කිසිවකු එයින් ගලවී නොයනු ඇතැයි මම බිය වෙමි, තනි ගනිමි.

හදිසයේ හරය:

1. දන් පවස්වර්ගය හඤ්ජය ඇති බව විශ්වස කිරීම.
2. ගුණ දැනීමෙන් අල්ලක් හාඹුගේ දුකයන් විසින් ගෙන එන ලද දැනීමෙන් විශ්වස කිරීමේ අනිවර්තය.
3. දුෂ්කරතාවයෙන් විද දරාගනීමේ වදාගත්කම. ඊට හේතුව ස්වර්ගය වෙත සේන්ද්‍ර කරවන මර්ගය එය වන බවයි.
4. නහනම් කරන ලද දැනීම වළකී සිටීමේ වදාගත්කම. ඊට හේතුව අපය වෙත සේන්ද්‍ර කරවන මර්ගය එය වන බවයි.
5. ස්වර්ගය දුෂ්කරතාවයෙන් ද නිරය ආශාවෙන් ද වට වී තිබීම මෙලෙඹ ජීවිතයේ පරීක්ෂණයේ හාචිභයයේ අවශ්‍යතාව පෙන්නුම් කරයි.
6. ස්වර්ගයේ මර්ගය දුෂ්කරය, අසීරුය. ඉවසීම හාදේව විශ්වසයන් සමග විද දරාගනීම අවශ්‍ය වන්නේය. අපා ගින්නේ මර්ගය මෙලෙඹ ආශාවන් හාචිභයන්ගෙන් පිරී පවතී.

(65034)

(72) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ»، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً. قَالَ: «فُضِّلَتْ عَلَيْهِنَّ بِتِسْعَةِ وَسِتِّينَ جُزْءًا كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(72) - අල්ලෂ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "ඔබ සතු ගින්න අපා ගින්නෙන් හත්තඵවන් එක් කෙටසකි." එවිට "අහෝ අල්ලෂ්ගේ දූතයණනි! එයම ප්‍රමණවන් ය" යයි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එතුමා "එය ඒවච වඩාකෙටසේ හච නවයකින් වඩි කර ඇත. ඒවසියල්ල එහි උෂ්ණත්වය භාසමන වේ." යයි පවසූහ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම මෙලෙච පවතින ගින්න අපාගින්නේ හත්තඵවන් එක් කෙටසක් බව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාඇත. ඒ අනුව, මතුලෙච ගින්නෙහි උෂ්ණත්වය මෙලෙච ගින්නේ උෂ්ණත්වයට වඩා කෙටසේ හච නවයකින් අධිකය, බලවන් ය. ඉන් සමු කෙටසක්ම මෙලෙච ගින්නේ උෂ්ණත්වයට සමන වන්නේය. එවිට "අල්ලෂ්ගේ දූතයණනි! එහි පිවිසෙන්නච දඬුවම් කිරීම සදහාමෙලෙච ගින්නම ප්‍රමණවන් වේ" යයි පවසනු ලබීය. එවිට එතුමා අපා ගින්න මෙලෙච ගින්නට වඩාහච නව කෙටසකින් අධික කරනු ලබ ඇත. ඒවා සියල්ල දඩි උෂ්ණත්වයෙන් සමනය යයි පවසූහ.

හදීසයේ හරය:

1. අපාගින්න වෙත සේන්ද්‍ර කරන ක්‍රියාන්ගෙන් මිනිසුන් දුරස් කරනු පිණිස ඒ ගන අනතුරු ඇඟවීම.

2. අපගේ හාමි දඬුවමේ භයනකකම හාමි උණුසුමේ දඩිහඩිය.

(65036)

(73) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ، وَيَطْوِي السَّمَوَاتِ بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ، أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(73) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලේ) කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි යයි පවසා අබු හුරේරේ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල්ලාහ් පඞ්විය අල්ලාගනියි. ඔහුගේ දකුණු අතින් අහස් තුනී කර දමයි. පසුව ඔහු "මම රජ වෙමි! පෙළුණු රජවරු කෙණද? යයි විමසයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හාමුස්ලිමි හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් මලවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ පඞ්විය අල්ලාඵය එක්රැස් කරයි. තම දකුණතින් අහස් තුනී කර එය එකිනෙක මත තබාගනයි. ඒ සමගම එය පහ වී ගෙණේ විනාශ වී යයි. පසුව "මම රජ වෙමි! පෙළුණු රජවරු කෙණද? යයි විමසයි.

හදිසයේ හරය:

1. සබවින්ම අල්ලාහ්ගේ රජය සදාපවතින බවත් එය හඳු සෙසු රජයන් අහෙණී වී යන බවත් සිහිපත් කිරීම.
2. අල්ලාහ්ගේ කීර්තිය, ඔහුගේ බලයේ හාආධිපත්‍යයේ සර්වබලධර්ත්වය හාඔහුගේ රජයේ පූර්ණත්වය.

(65028)

(74) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَقَدْ سَرَّتْ سَهْوَةً لِي بِقِرَامٍ فِيهِ تَمَائِيلٌ، فَلَمَّا رَأَهُ هَتَكَهُ وَتَلَوْنَ وَجْهَهُ وَقَالَ: «يَا عَائِشَةُ، أَشَدُّ النَّاسِ عَدَابًا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِينَ يُضَاهُونَ بِخَلْقِ اللَّهِ» قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَقَطَعْنَا مِنْهُ وَسَادَةً أَوْ وَسَادَتَيْنِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(74) - දේව විශ්වඝ්නිගේ මණිය වූ ආඉෂා(රළියල්ලඟු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. අල්ලඟ්ගේ දූනයගණන් (සල්ලල්ලඟු අලෙයිහි වසල්ලම්) මාවෙන පමිණියහ. මාවිසින් මගේ කුටියේ (දෙහටුවට) මාසතු පින්තූර සහිත තිරයකින් ආවරණය කර තිබුණි. අල්ලඟ්ගේ දූනයගණන් (සල්ලල්ලඟු අලෙයිහි වසල්ලම්) එය දුටු විට, එය ඉවත් කළහ. එතුමනුන්ගේ මුහුණේ වර්ණය ද වෙනස් විය. එතුමනුන් "අහෝ ආඉෂා මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ දරුණුතම දඩුවමට ලක්වන්නේ අල්ලඟ්ගේ මවීමකට සමන යමක් කිරීමට උත්සහ කරන්නන් වේ." යයි පවසූහ. ආඉෂාතුමිය තවදුරටත්: 'අපි එය කළි කර ඉන් එක් කෙඩ්ටයක් හෝ කෙඩ්ට දෙකක් සඳා ගත්තෙමු' යයි පවසුවාය. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඟු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමනුන් ආඉෂා (රළියල්ලඟු අන්හ) තුමිය දකීමට ඔහුගේ නිවසට ඇතුළු වූහ. එවිට, ඇය බඩු බහිරඳිය තබා ඇති කුඩාඅල්මර්ය සජීවී ජීවීන්ගේ රූප සහිත රෙදි කඩකින් ආවරණය කර ඇති බව එතුමනුන්ට පෙනී ගියේය. එවිට අල්ලඟ් වෙනුවෙන් එතුමනුන් කෙසියට පත්වී එතුමනුන්ගේ මුහුණේ වර්ණය ද වෙනස් වූ අතර

එතුමණුන් එය ඉවත් කර මෙසේ පවසීය. මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ දරුණුතම දඩුවම් ලබන මිනිසුන් වනුයේ අල්ලාහ් මවූ සජීවී හඬවැටීම් යමක් සමන කිරීමට උත්සහ කරන්නන් වෙති. ආඉෂතුමිය තවදුරටත්: 'අපි එමගින් කෙටියක් හෝකෙටියක් දෙකක් සඳහන්නෙමු' යයි පවසුවහ.

හදිසයේ හරය:

1. පිළිකුල් සහගත දඬක් දුටු මෙහෙයුණ්ම ප්‍රතිකේෂ්ප කිරීම: එසේ කිරීමෙන් විශාල අනර්ථයක් සිදු නොවන්නේ නම්, එහිදී ලිහිල් නොවිය යුතුයි.
2. මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දින, පෂයේ බරපතලකම අනුව දඩුවම වෙනස් වේ.
3. සජීවී ජීවිත් රූපයට නෂ්ට වීම විශාල පෂයකි.
4. රූප ගන්වීම තහනම් කිරීම පිළිබඳ එක් තීන්දුවක් නම්, රූප ගන්වන ශිල්පියා අනුකරණය කිරීමට අදහස් කළත් නතර, එය සර්ව බලධරී අල්ලාහ්ගේ මවීම අනුකරණය කිරීමයි.
5. එහි ඇති තහනම් දේවලින් වළකීමෙන් පසු ප්‍රයෝජනය ලබන වස්තුව ආරක්ෂාකිරීමට ඡරීආ පිළිවෙත උනන්දු වෙයි.
6. සජීවී ජීවිත්ගේ රූප කවර ආකරයකින් නිර්මාණය කළ ද, එය ඔවුන්ගේ වත්තිය වුව ද ඉන් වළකී සිටිය යුතු වේ.

(5931)

(75) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخَنزِيرَ، وَيَضَعَ الْحِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالَ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(75) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරේ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. "මගේ ආත්මය කවුරුන් සත්තකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරා පවසමි. මරිය තුමියගේ පුත් (ජේසුස්) නුදුරේදීම ඔබ අතර සඬඤා ප්‍රකාශයකු ලෙස පහළ වනු ඇත. කුරුසය කඩා උගරන් මරා ජීවියා (මුස්ලිම්) නෙඬන අයගෙන් ලබඬන් බද්ද) අහෙඬී කරනු ඇත. එවිට මුදල් බහුල වන අතර කිසිවකු පුණ්‍යඬඬ භඬ නොගනු ඇත." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුහම්මද් තුමගේ පිළිවෙතට (නීතියට) අනුව මිනිසුන් අතර යුක්ති සහගතව විනිශ්චය කිරීම සඳහාමරිය තුමියගේ පුත් ර්සා තුමගේ පහළවීම ඉතා සමීපයෙන් සිදුවන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ දිවුරා පවසා සිටියි. සබඬින්ම ඔහු කිතුනුවන් ගරඬුහුමන් කරන කුරුස කඩදමනු ඇත. සබඬින්ම ර්සා (අලයිහිස් සලම්) තුමාඋගරන් මරාදමනු ඇත. සබඬින්ම එතුමාජීස්යාබදු අහෙඬී කරනු ඇත. ඉස්ලම්ය වෙත පිවිසෙන මෙන් මිනිසුන් සියලු දෙනඬ බල කරනු ඇත. කිසිවකු දනය පිළි නෙඬන්නාතරමට ධනය ගලනු ඇත. එය ධනය අධික වීම හේතුවෙනි. කෙනෙකු අතෙහි ඇති දැනව කිසිවෙකුට අවශ්‍ය නොවනු ඇත. සමඬිය පහළ වන අතර අඬඬඬව යහපත සලසෙනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. අවසන් කලයේ ඊසා(අලයිහිස් සලම්) තුමඟේ පහළ වීම සහතික කිරීම. සඛචින්ම එය අවසන් හෙර්ථවී සලකුණකි.
2. නබි (සල්ලේලඞු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පිළිවෙන වෙනත් කිසිවකු විසින් වෙනස් කරනු නොලැබේ.
3. අවසන් කලය වන විට ධන සම්පන්න අභිවද්ධිය පහළ වනු ඇත. ඒ සමගම මිනිසුන් එයින් වළකී සිටිති.
4. අවසන් කලයේ ඊසා(අලයිහිස් සලම්) තුමළුමගින් විනිශ්චය කරන තරමට ඉස්ලම් දහමේ පවුන්ම අබණ්ඩව පවතින බවට වූ ශුභථංචිය.

(65025)

(76) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَمِّهِ: «قُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ»، قَالَ: لَوْلَا أَنْ تُعَيَّرَنِي فُرَيْشٌ، يَقُولُونَ: إِنَّمَا حَمَلَهُ عَلَى ذَلِكَ الْجَرُّعُ لَأَقْرَرْتُ بِهَا عَيْنَكَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ: {إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ} [القصص:

[56]. [صحيح] - [رواه مسلم]

(76) - අබු හුරේරේ (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තම මහජ්ජාබ මෙසේ පවසා සිටියහ. "ඔබ 'ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහ්' (නමුදු මට සුදුස්සා අල්ලාහ් හඳු වෙතත් කිසිවකු නැත) යැයි පවසන්න. මළුවත් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔබ වෙනුවෙන් ඒ ගන මමා සක්ෂි දරමි" ඔහු: 'එසේ කිරීමට මා පෙලඹවූයේ (මරණයට ලං වන) බිය යැයි කියමින් කුරෙයිෂ්වරුන් මට දෙසේ නඟීම ගන මා බිය නොවන්නේ නම්, මම නිසකාවම ඔබේ දෂ් සතුවු කරන්නෙමි.' යැයි කීය. එවිට අල්ලාහ් මෙසේ හෙළිදරව් කළේ ය: "නියත වශයෙන්ම ඔබ ප්‍රිය කළ අයට, ඔබට මග පෙන්විය නොහැක. එනමුත් අල්ලාහ් ඔහු අහිමන කරන අයට මග පෙන්වයි..." (අල්-කසස්: 56) [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මළුවත් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ තම මහජ්ජාබන අබු නලිබ් වෙනුවෙන් එතුමාණන් පෙනී සිටිනු පිණිසත්, ඔහු වෙනුවෙන් ඉස්ලාමය ගන සක්ෂි දරනු පිණිසත් ඔහු මරණ වේදනාවේ සිටිය දී ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු යැයි පවසන මෙන් එතුමාණන් ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. නමුත් කුරෙයිෂ්වරු දෙසේ නගා මරණය හේතුවෙන් හා දුර්වලකම හේතුවෙන් ඔහු ඉස්ලාමය වළඳ ගත් බව පවසනු ඇතැයි බියෙන් සක්ෂියේ ප්‍රකාශය පවසන්නට ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය. පසුව නබි

(සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් හට ඔහු මෙසේ පවසීය: "එය එසේ නෙවී නම්, සක්ෂියේ ප්‍රකාශය තුළින් ඔබේ හදවතට ප්‍රීතිය ප්‍රවේශ කරවමි. ඔබ සභීමකට පත්වන තුරු ඔබේ කමුත්ත මම ඔබට දන්වාසිටිමි. එවිට ඉස්ලාමයේ භාෂාය ආශීර්වද කිරීමට නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට අයිතියක් නම් බවත්, තමන් කමුති අයට ආශීර්වද කරනුයේ අල්ලාහ් පමණක් බවත් පෙන්නාදෙන පඬය උත්තරීතර අල්ලාහ් පහළ කළේය. සබවිත්ම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මිනිසුන්ට මග පෙන්වූ සධක, පහදිලි කිරීම්, මඟපෙන්වීම්, සෘජු මර්ගය වෙත ඇරයුම් කිරීම් තුළිනි.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිසුන්ගේ වචනවලට බිය වී සත්‍යය අත්හැර නොදමිය යුතුය.
2. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට හකි වූයේ මඟපෙන්වීම හාසධක ඉදිරිපත් කිරීමෙන් මඟ පෙන්වීම පමණය. ආශීර්වද කිරීම එතුමණන් සතු නෙවීය.
3. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ රෙහියාඉස්ලාමය වෙත ඇරයුම් කරනු පිණිස ඔහුව බහාදකීම් ආගමනුගත කර ඇත.
4. සියලුම අවස්ථාවන්හි උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත ඇරයුම් කිරීම සදහානබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සතු ව තිබූ උනන්දුව.

(65069)

(77) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «حَوْضِي مَسِيرَةٌ شَهْرٌ، مَاؤُهُ أبيضٌ مِنَ اللَّبَنِ، وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ، وَكِرَامَتُهُ كَنُجُومِ السَّمَاءِ، مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا». [صحيح] - [متفق عليه]

(77) - නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මඟේ තටකය මසක ගමන් කරන දුරකි. එහි ජලය කිරි පහසුවට වඩාසුදුවන් වේ. එහි සුගන්ධය කස්තූරියට වඩාසුදුවන් වේ. එහි ගුරුලේන්තු අහසේ තරු මෙන් පවතී. කවරෙකු ඉන් පනය කළේ ද ඉන් පසු ඔහුට කිසිදාපිපෂය ඇති වන්නේ නැත." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තානී ඇත]

විවරණය:

මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ තමන්ට තටකයක් ඇති බවත් එහි දිග මසක ගමන් කරන දුරකින් පිහිටාඇති බවත් එහි පළල ද ඒ භාසමන දුරකින් පිහිටාඇති බවත් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වා සිටියහ. සබවින්ම එහි ජලය කිරියට වඩාසුදෙද්දුදුවන් පහසුයන් වේ. සබවින්ම එහි ගන්ධය කස්තූරි සුවදට වඩාමිහිරි සුවදහි වේ. එහි ගුරුලේන්තු අධික ලෙස අහසේ තරු මෙන් පවතී. කවරෙකු එම තටකයෙන් පනය කළේ ද ඔහුට කිසිදාපිපෂය හට ගන්නන්නේ නැත.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ තටකය විශාල ජල පරිමවකින් යුක්තය. මළවුන් කෙරෙන්

නභිච්චනු ලබන දිනයේ නම සමූහයාතර සිටි දේවත්වය විශ්වඝ කළ මු:මිත්වරු එහි පමිණෙනු ඇත.

2. එම නටකයෙන් පනය කරන්නන් හට ආශිර්වාද හිමි වේ. එවිට කිසිදු අවස්ථාවක ඔහුට පිපඝය ඇති වන්නේ නත.

(65030)

(78) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يُؤْتَى بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبِشٍ أَمْلَحَ، فَيُنَادِي مُنَادٍ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، فَيَشْرَبُونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هَذَا الْمَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَهُ، ثُمَّ يُنَادِي: يَا أَهْلَ النَّارِ، فَيَشْرَبُونَ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ، هَذَا الْمَوْتُ، وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَهُ، فَيَذْبَحُ ثُمَّ يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ النَّارِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ، ثُمَّ قَرَأَ: {وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحُسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ} [مريم: 39]، وَهَؤُلَاءِ فِي غَفْلَةٍ أَهْلُ الدُّنْيَا {وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ} [مريم: 39]». [صحيح] - [متفق عليه]

(78) - අල්ලෝගේ දූතයණන් (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්කුද්රී (රළියල්ලානු අන්හු) තුමාසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මරණය කළ සුදු මිශ්‍රණි බවටවෙකුගේ හඬයෙන් ගෙනවිත් තබනු ලෙබි. එවිට ඇරයුම් කරවකු "අහෝස්වර්ග වසියනි!" යයි ඇරයුම් කරයි. එවිට ඔවුහු බෙලි දිගු කරමින් බලති. ඔහු: "නුඹලාමෙය හඳුනනවාද?" යයි විමසයි. ඔවුහු: "එසේය, මෙය මරණය වේ" යයි පවසති. ඔවුන් සමු කෙනකුම එය දක නිබුණි. පසුව නවතත් "අහෝතිරාවසියනි!" යයි ඇරයුම් කරයි. එවිට ඔවුහු ද බෙලි දිගු කරමින් බලති. එවිට ඔහු: "නුඹලාමෙය හඳුනනවාද?" යයි විමසයි. එවිට ඔවුහු: "මෙය මරණය වේ" යයි පවසති. ඔවුන් සමු කෙනකුම එය දක නිබුණි. පසුව එය කපා හරිනු ලබ අනතුරුව "අහෝස්වර්ග වසියනි! සදනනිකහඬයයි. එහෙයින් මරණයක් නත, අහෝපාවසියනි! සදනනිකහඬයයි. මරණයක් නත යයි පවසයි. පසුව හෙතෙම "ඔවුහු විශ්වඝ නෙකරමින් හාඔවුන් නෙඝලකිලිමත් ලෙස සිටිය දී එම අණ තීන්දු කරනු ලබන විට පසුනවිල්ලට පත් වන දිනය ගනා ඔවුනට නුඹ අවවදු කරනු" යන (සුරා මර්යම්: 39) පඬය පර්ශනය කළේය. එසේ නෙඝලකිල්ලෙන් සිටි අය මෙලෙඹ වසීහු වෙති." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මෙවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ, කළ සුදු පඬය මිශ්‍රණි බවටවෙකුගේ හඬය හාසමනව මරණය ගෙන එනු ලබන බව නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විග්‍රහ කර ඇත. එවිට "අහෝස්වර්ග වසියනි!" යයි අමතනු ලෙබි. එවිට ඔවුහු ඔවුන්ගේ බෙලි හා ඔවුන්ගේ ගෙලවල් දිගු කරමින්

ඔවුන්ගේ හිස් ඔසවමින් බලති. "නුඹලාමෙය හඳුනනවද?" යයි ඔවුන්ගෙන් විමසයි. "එසේය, එය මරණයයි" ඔවුහු පවති. ඔවුන් සම කෙනෙකුම එය දක නිබෙන අතර එය වටහාගනියි. පසුව ඇරයුම් කරන්නා "අහෝ අපාවසියනි!" යයි අමතයි. එවිට ඔවුහු ඔවුන්ගේ බෙලි හාඔවුන්ගේ ගෙලවල් දිගු කර ඔවුන්ගේ හිස් ඔසවා බලති. "නුඹලා මෙය හඳුනනවද?" යයි විමසයි. "එසේය, එය මරණයයි" යනු ඔවුහු පවසති. ඔවුන් සම කෙනෙකුම එය දක නිබේ. පසුව එය කපාහරිනු ලබේ. පසුව ඇරයුම් කරන්නා "අහෝ ස්වර්ග වසියනි! මෙය සදනනික රැදුමකි. එහෙයින් මරණයක් නත. අහෝ අපාවසියනි! මෙය සදනනිකයින්ගෙන් සදනනික රැදුමකි. එහෙයින් මරණයක් නත" යයි පවසයි. මෙසේ සිදු වන්නේ දේවත්වය විශ්වස කරන්නන්ගේ සතුව වඩි කිරීමට හාදේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කර දඩුවමට ලක්වන්නන් කෙසියට පත් කිරීමට වේ. පසුව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝමෙසේ පර්ශනය කළහ. "ඔවුහු විශ්වස නෙකරමින් හා ඔවුන් නෙසලකිලිමත් ලෙස සිටිය දී එම අණ තීන්දු කරනු ලබන විට පසුතච්චේලට පත් වන දිනය ගන ඔවුනට නුඹ අවවද කරනු." මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ස්වර්ග වසින් හඤ්ජවසින් වෙන් කරනු ලබේ. ඒ සම කෙනෙකුම ඔහු යයුතු නනට සදනනිකයකු ලෙස පිවිසෙනු ඇත. නපුරු නනත්තායහපත නෙකලේ නම්, ඔහු පසුතච්චේලී වී කණස්සල්ලට පත් වනු ඇත. එමෙන්ම අඩුපඩුකම් ඇත්තායහපත අධික නෙකලේ නම්, ඔහු ද ඔහු පසුතච්චේලී වී කණස්සල්ලට පත් වනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මතුලෙඹවහි මිනිසුන් ගමන, එය ස්වර්ගයේ සදනනික විය හක. එසේ නනහෙන් අපණේ සදනනික විය හක.

2. මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ පවතින අර්බුදවල දරුණුකම ගන අවවද කිරීම, සඹවින්ම එය විනාශකරී මෙන්ම පසනච්චි වීමේ දිනයයි.
3. ස්වර්ග වඡ්ඡිත්ට සදසතුට ඇති බවත්, නිරවඡ්ඡිත් සදා දුකෙන් පසුවන බවත් විස්තර කිරීම.

(65035)

(79) - عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: إنه سمع نبي الله صلى الله عليه وسلم يقول: «لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ، لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ، تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا».

[صحيح] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(79) - සඹවින්ම තමන් නබි (සල්ලල්ලඡු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඡුන් පවසසිටි දච සවන් තුන් බව පවසමින් උමර් ඉබ්නු අල් කත්තඡ්ඡ් (රළියල්ලඡු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසෙඡ් වර්තාකරන ලදී: “සඹවින්ම නුඹලාඅල්ලඡ් වෙන පවරිය යුතු නියම අයුරින් පවරවිශ්වඡ්ඡය තබන්තෙනු නම්, උදඡ්ඡන හිස් බඡින් ගෙඡ් සවස පිරුඡු බඡින් පම්ඡෙන පක්ෂියච පෙඡ්ඡණය කරනු ලබන්තක් මෙන් නුඹලාද පෙඡ්ඡණය කරනු ලබනු ඇත.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

ලෙඡ්ඡක හාඡාගම්ක කටයුතුවලදී යහපත ගෙන ඒමේ හා හනිය වළක්වීමේ දී අල්ලඡ් මත සම්පූර්ණ විශ්වඡ්ඡය තඹිය යුතු යඡ්ඡි නබි (සල්ලල්ලඡු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඡුන් අප දිරිගන්වා ඇත. උත්තරීතර සුවිශුද්ධයඡුන් හච යමක් පිරිනමන්තට හෝ යමක් වළක්වන්තට හෝ යම් හනියක් කරන්තට හෝ යම් සෙනක් සළසන්තට හෝ කිසිවකු නඡ. අල්ලඡ් මත සඹඡ අදිඡ්ඡනය තඹීමත් සමග යහපත ගෙන ඒමේ හා හනිය

වළක්වීමේ සඳක අප විසින් පිළිපදිය යුතුය. එය අප සිදු කළ විට කුසගින්නෙන් උදඝන පිටත්ව ගෙණ් සවස් කලයේ කුස පුරවනගන එන පක්ෂියව අල්ලන් පෙණ්ණ සම්පත් දසද කරන්නා සේ අල්ලන් අපට පෙණ්ණ සම්පත් පිරිනමනු ඇත. මෙම ක්‍රියාව විශ්වඝය මත පමණක් පදනම්ව මලි නෙවී පෙණ්ණ සම්පත් සෙවීම සදහානම උත්සහය යෙදීමේ සඳක අතරින් වූ එක් වර්ගයකි.

හදිසයේ හරය:

1. විශ්වඝය තබනා කිරීමේ මහිමය. සබචින්ම එය පෙණ්ණ සම්පත් ගෙන දීමේ අනිමහන් සඳකයකි.
2. විශ්වඝය තබනා කිරීමේ ක්‍රියාහේතුවට පටහනි නෙවේ. සබච්චිශ්වඝය තබනා කිරීම යනු එය පෙණ්ණ සම්පත් සේවීමේ දී උදේ සවස පිටත්ව ගෙණ් පමිණිමේ ක්‍රියාවලියට විරුද්ධ නෙවන්නකි.
3. හදවත් හඬචුණු ක්‍රියාවන්ට ඡර්ආව ප්‍රමුඛත්වය ලබාදෙයි. සබචින්ම විශ්වඝය තබනා කිරීම යනු හදවත හඬචුණු ක්‍රියාවකි.
4. හේතු මත පමණක් බඳී සිටීම දහම තුළ හීනතාවකි. එමෙන්ම හේතු සඳක අත්හර දමීම බුද්ධි හීනතාවකි.

(4721)

(80) - عن عبد الله بن عباس رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «نِعْمَتَانِ مَعْبُودٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصَّحَّةُ، وَالْفِرَاعُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(80) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාජරකණ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අබ්බස් (රළියල්ලනු අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “ආශිර්වද දෙකක් ඇත. ජනයා අතරින් බහුතරයක් දෙනා ඒ දෙකෙහි අලන ලබන්නෝවෙති. එනම්: නිරෝගීකම හාවිවේකයයි.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මිනිසා වෙත අල්ලන් පිරිනමූ ආශිර්වද දෙකක් ඇත. ඒ දෙකෙහි වටිනකම ඔහු නෙදනී. ඒ දෙක තුළ ඔහු විශල වශයෙන් පඬු විදියි. එනම් ශරීර සෙඬියය හාවිවේකී වේලබයි. මිනිසා ශරීර සෙඬියනඛ ජරමණවත් ව තිබෙන විට පමණක් අවනත වීමේ කටයුතු සදහාවෙන් කර ගනු ඇත. නමුත් ඇතම් විට ඔහුට හකියඛ තිබුණ ද ඔහු ආරෙණියමත් නෙඛනු ඇත. ඇතම් විට ඔහු නිරෙණිමත් වුව ද ඒ සදහාහකියඛ නෙලබනු ඇත. ඉපඬීමේ දී කණියය බහුලත්වය නිසඛවත් දනුමට හා ක්රියඛට වේලබ වෙන් කර ගත නෙඛකි වේ. කවරෙකුට මෙම කටයුතු දෙක හිමි වී අවනත වීමට මලිකමක් දක්වන්නේ ද ඔහු අලන ලබන්නෙකි. එනම් වියඛරයේ ආලහය ලබුවෙකි.

හදිසයේ හරය:

(5449)

(81) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يُسَلِّمُ الرَّاَكِبُ عَلَى الْمَاشِي، وَالْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيْرِ».
 وَلِلْبُخَارِيِّ: «يُسَلِّمُ الصَّغِيْرُ عَلَى الْكَبِيْرِ، وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيْرِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(81) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අඩු හුරෙහිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “වභනයේ ගමන් කරන්නාපාගමනින් යන්නන්, පාගමනින් යන්නාවඩි වී සිටින්නන්, සුළු පිරිස බහුතර පිරිසටත් සලම් පවසනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාරි හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ජනතාව අතර සලම් නම් සුභ පතුම පවසන ආකාරයේ විනය නඩි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මඟ පෙන්වූහ. එනම්: "අස්සලමු අලයිකුම් වරන්මතුල්ලාහි වබරකතුහු" කුඩා වියේ පසුවන අය වඩිහිටියන්, වභනයක ගමන් කරන්නාපා ගමනින් යන්නන්, පාගමනින් යන්නාවඩි වී සිටින්නන්, සුළු පිරිස බහුතර පිරිසටත් සලම් පවසිය යුතු වේ.

හදීසයේ හරය:

1. හදීසයේ සදහන් පරිදි සලම් පවසීම සතුටු දායකය. පා ගමන්කරු වභනයක ගමන් කරනනව සලම් පවසීම හෝ සදහන් කරන ලද දෙයට වෙනස්ව සලම් පවසීම සිදු වුව ද එය අනුමත වන්නේය. නමුත් එය වඩන් හෙඳ හාවඩන් ශ්‍රේෂ්ඨ දායට පටහනිය.
2. හදීසයේ සදහන් ක්‍රමය මත පදනම් ව සලමය පතුරුවා හරීම ආදරය හාලන්ගතුකම ඇතිවීමට හේතු වන්නේය.

3. සදහන් කරනු ලබූ දහි දෙදෙනම එක සමන වූයේ නම් හෝ එකම තත්ත්වයක පසු වූයේ නම්, ඔවුන් අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ සලමය පළමුව පවසාදාරම්භ කරන්නාය.
4. මිනිසා අවශ්‍ය සියලුම දෘෂ්‍යාදිලි කිරීමෙහි මෙම ෂරීආ පිළිවෙත පරිපූර්ණත්වයට පත්ව ඇත.
5. සලමයේ විනය කියැදීම හාසම කෙනෙකුටම ඔවුනෙවුන්ගේ උරුමය පිරිනමීම.

(4243)

(82) - عن أبي ذر رضي الله عنه: عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا رَوَى عَنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ: «يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا، فَلَا تَظَالُمُوا، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ، فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ، فَاسْتَطْعِمُونِي أَطْعِمْكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ، فَاسْتَكْسُونِي أَكْسُمْكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضُرِّي فَتَضُرُّونِي، وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِي، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَتَقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ كَانُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنِّي شَيْئًا إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ، يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أَحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أَوْفِيكُمْ بِهَا، فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(82) - අබ්‍රහාමයා (රළියල්ලොහු අන්හු) තුමනිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. නබි (සල්ලේලොහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුණිම පරමබිපති ගන වර්තකල කරුණු සම්බන්ධයෙන් මෙසේ පවසාසිටියහ: “මඟු ගන්තනි! අසබ්‍රහාමය (අපරබය) මම මාමතම තහනම් කර ගත්තෙමි. ඔබ අතරත් එය මතහනම් කරනු ලබුවක් බවට පත් කළෙමි. එබවින් නුඹලා එකිනෙකා අසබ්‍රහාමය නෙකරන්න. මඟු ගන්තනි, මාකවරෙකුහට මඟ පෙන්වුයේ ද එවන්තෙකු හර සෙසු නුඹලාසියලු දෙනාතෙමඟ ගියවුන් වෙති. එබවින් නුඹලා මගෙන් යහමඟ පතනු. මම නුඹලා මඟ පෙන්වමි. මඟු ගන්තනි! මාකවරෙකුහට පෙණිණය කළේ ද එවන්තෙකු හර සෙසු නුඹලා සියලු දෙනා සහිත්තෙන් පෙළෙන්නන් වෙති. එබවින්ම නුඹලාමගෙන් පෙණිණය පතනු. මම නුඹලා පෙණිණය ලබා දෙන්නෙමි. මඟු ගන්තනි! මා කවරෙකුහට අදින්නට සලස්සුවේ ද එවන්තෙකු හර සෙසු නුඹලාසියලු දෙනානිරුවත් අය වෙති. එබවින් නුඹලාමගෙන් අදින්නට පතනු. මම නුඹලා අදින්නට සලසන්නෙමි. සබවින්ම නුඹලා රත්‍රියේ හා දහවලේ වරදි කරන්නෙහුය. මම සියලු පෂයන්ට සමඛ දෙන්නෙකමි. එබවින් නුඹලා මගෙන් සමඛ අයදිනු. මම නුඹලා සමඛ දෙමි. නුඹලාමට හනියක් කරන තරමට මට හනි කිරීමට නුඹලා නෙහක්කේමය. එමෙන්ම මට ප්‍රයෙණිණයක් කරන තරමට නුඹලා මට ප්‍රයෙණිණයක් කළ නෙහක්කේමය. මඟු ගන්තනි! නුඹලාගේ පළමුවන්තා නුඹලාගේ අන්තිමයානුඹලාගේ මනුෂ්‍ය වර්ගයාසහ නුඹලාගේ ජිව්වර්ගයාකිසියම් මිනිසෙකුගේ වඩන් ධර්මික හදවත තරම් බනිමත් වූයේ නම්, එය කිසිසේත් මඟු ආධිපත්‍යය වඩි නෙකරනු ඇත. එමෙන්ම මඟු ගන්තනි! නුඹලාගේ පළමුවන්තා, නුඹලාගේ අන්තිමයා, නුඹලාගේ මනුෂ්‍ය වර්ගයාසහ නුඹලාගේ ජිව්වර්ගයාකිසියම් මිනිසෙකුගේ දුෂ්ට හදවත තරම්

දුෂ්ට වූයේ නම්, එය කිසිම දෙයකින් මඟේ ආධිපත්‍යය අඩු නොකරනු ඇත. මඟේ ගන්නනි! නුඹලඟේ පළමුවන්නා නුඹලඟේ අන්තිමයා, නුඹලඟේ මනුෂ්‍ය වර්ගයාසහ නුඹලඟේ ජීන්වර්ගයාදස් තනකට නඟී මඟගත් ඉල්ලීමක් කරන්නේ නම් (එසේ ඉල්ලන) සම මිනිසෙකුටම ඔහු ඉල්ලන දැමම පිරිනමමි. ඉදිකටුවක් මුහුදට දමනු ලබු විට එය (එහි ජලය) අඩු නොකරන පරිදි මාසතුව ඇති දැද එය අඩු කරන්නේ නත. මඟේ ගන්නනි! සබවින්ම නුඹලඟේ ක්‍රියාවන් වූ කල්හි, ඒවා මම නුඹලා වෙනුවෙන් සටහන් කර තබා ඇත්තෙමි. පසුව නුඹලා මා ගෙවනුයේ ඒවච පමණි. එබවින් කවරෙකු යහපත සෙයා ගත්තේ ද ඔහු අල්ලන්ට ප්‍රශංසාකළ යුතුයි. ඒ හඳු වෙනත් දෙයක් ලබුවේ ද ඔහු ඔහුටම මිස (අල්ලන්ට) දෙසේ නොපවරිය යුතුයි.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමමි මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම අල්ලන් අසබඳණය (අපරධය) තමන් මත තහනම් කර ඇති බවත් ඔහුගේ මවීමි අතර ද එය තහනම් කරනු ලබුවක් බවට නියම කර ඇති බවත් තබි (සල්ලේලුණු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කර සිටියි. අල්ලන් මඟ පෙන්වූ හාආගිර්වඳු කළ අය හඳු සෙසු සියලු මවීමි නොමඟ ගියවුන් වෙති. කවරෙකු එය අල්ලන්ගෙන් පතන්නේ ද, අල්ලන් ඔහු ට එය ආගිර්වඳු කර ඒ සදහාමඟ පෙන්වනු ඇත. ජනයා අල්ලන් වෙත තම අවශ්‍යතාවන් සම්බන්ධයෙන් පෙළෙන්නෝ වෙති. කවරෙකු අල්ලන්ගෙන් පතන්නේ ද ඔහුගේ අවශ්‍යතාව ඔහු ඉටු කර දෙන අතර ඔහුට එය ප්‍රමණවත් වන්නේය. ඔවුන් රක්‍රි හාදහවල් කලයේ වඳදි කරනි. ගන්නාසමච අයදින විට අල්ලන් ඔහුගේ පවි සඟවාසමච දෙනු ඇත. අල්ලන්ට හනියක් කිරීමට හෝඔහුට සෙන සලසීමට හෝඔවුනට නොහකිය.

ඔවුන් කිසියම් මිනිසෙකුගේ ධර්මික හදවත තරම් වඩාත් බර්තමන් වූයේ නම්, එය කිසිසේත් අල්ලාගැනීමට ආධිපත්‍යය වඩා කරන්නේ නොවේ. ඔවුන් සියල්ලෙම කිසියම් මිනිසෙකුගේ දුෂ්ට හදවත තරම් දුෂ්ට වුවද, ඔවුන්ගේ දුෂ්ටකම ඔහුගේ ආධිපත්‍යයෙන් කිසිවක් අඩු නොකරනු ඇත. හේතුව සඳහාම ඔහු අල්ලාගෙන වෙන අවශ්‍යතාවන් පෙළෙන දුර්වලයෝ වන බවිනි. සම අවස්ථාවකම සම කලාපයකම හාසම ස්ථානයකම ඔහු වෙන ඔවුහු අවශ්‍යතාවන් පෙළෙති. සුවිශුද්ධ ඔහු ස්වභාවය. ඔවුන්ගේ පළමුවන්නා, ඔවුන්ගේ අන්තිමයා, ඔවුන්ගේ මනුෂ්‍ය වර්ගයා සහ ඔවුන්ගේ ජීව්‍යවර්ගයා උස් තනකට නඟී අල්ලාගෙන ඉල්ලීමක් කරන්නේ නම්, එසේ ඉල්ලන සම මිනිසෙකුටම ඔවුනෙහි ඉල්ලන දෑ ඔහු පිරිනමනු ඇත. ඉදිකටුවක් මුහුදට දමා ඉවතට ගත් විට එමගින් මුහුදෙන් කිසිවක් අඩු නොකරන ඉදි කටුවක් මෙන් අල්ලා අධිපත්‍ය ඇති දැයි කිසිවක් අඩු නොකරනු ඇත. හේතුව සුවිශුද්ධ ඔහු ස්වභාවයෙන්ම පරිපූර්ණයාවන බවිනි.

සඳහාම අල්ලා ගන්නන්ගේ ක්‍රියාවන් ආරක්ෂා කර සටහන් කර තබාගනී. පසුව මෙවුන් කෙරෙහි නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඒවා ඔවුනට ගෙවනු ඇත. එබවින් කවරෙකු ඔහුගේ ක්‍රියාවන් යහපත් ප්‍රතිඵල ලබුවේ ද අල්ලා ඔහුට අවනත වීම සඳහා ආශීර්වාද කළ බවින් ඔහු අල්ලාට ප්‍රශංසා කළ යුතුයි. ඔහුගේ ක්‍රියාවන් ප්‍රතිඵල ඒ හර වෙනත් දෙයක් ලබුවේ ද ඔහු තමන් විනයය කරා මෙහෙයවූ නපුරු ආශාවන්ගෙන් යුත් ආත්මයට මිස වෙනත් කිසිවකට දෙස පවරිය නොයුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. මෙම හදිසය නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම පරමධිපති ගන දන්වයිහි හදිසයකි. මෙයට "අල්

හදිසුල් කුද්සී" හෝ..ඉලහී" (දිව්‍ය ප්‍රකාශය) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම වචන හඤ්ඤාස අල්ලාහ්ගෙන් වුවකි. නමුත් එය කියවීම නමුදුමක් බවට පත් කර ගනීම, ඒ සදහාපිරිසිදුහඬයේ අවශ්‍යතාව, අහියෙණ් කිරීම, ප්‍රතිහර්යයන් වැනි සෙසු දූෂිත වෙන් කර හඳුනාගත හැකි අල් කුර්ආනයේ ලක්ෂණ එහි නත.

2. දැනුමෙන් හාමඟ පෙන්වීමෙන් ගන්නන් කවර කරුණක් ලැබුව ද එය අල්ලාහ්ගේ මඟ පෙන්වීම හාඹනුගේ ඉගන්වීම තුළිනි.
3. ගන්නෙකුට සිදුවන ඕනම යහපතක් වේවා,එය සර්වබලධර් අල්ලාහ්ගේ කරුණුවෙන් වන අතර, ඔහුට සිදුවන ඕනම අයහපතක් වේවා,එය ඔහු තුළින් සහ ඔහුගේ ආශාවන්ගෙන් වනු ඇත.
4. කවරෙකු යහපත කරන්නේ ද එය අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදයෙන් වන්නකි. එහි ප්‍රතිඵල අල්ලාහ්ගේ හභ්‍යයෙන් වන්නකි. එහෙයින් සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලාහ්ට පමණක් සතුය. නමුත් කවරෙකු නපුරුකම් කරන්නේ ද, නමන්ටම මිස වෙනත් කිසිවකුට ඔහු දෙසේ නභිය නො යුතුය.

(4810)

(83) - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «اتَّقُوا الظُّلْمَ، فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاتَّقُوا الشُّحَّ، فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَأَسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(83) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජබර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “අපරාධය ගන බියවන්න. සඹචින්ම සඹආපරාධය යනු මළවුන් කෙරෙන් නඹ්ටුවනු ලබන දිනයේ පවතින අදුරු වේ. එමෙන්ම මසුරු වීම ගන බියවන්න. සඹචින්ම මසුරුකම නුඹලඹ පෙර සිටියවුන් විනාශ කර දළීය. ඔවුන්ගේ ජීවිත නඹ්මටත් එමෙන්ම ඔවුනට තහනම් කරනු ලබු දඬුණුමත කර ගනීමටත් එය තුඩු දිය.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අපරාධය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ අවවඳ කළහ. මිනිසුනට අපරාධ කිරීම, තමන්ටම අපරාධ කර ගනීම හාදත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ අයිතිය තුළ අපරාධ කිරීම ඉන් කිහිපයකි. එනම් ඔහුගේ අයිතිය තුළ පිරිනමිය යුතු සම අයිතියක්ම පහර හරීමය. සඹචින්ම සඹආපරාධය යනු මළවුන් කෙරෙන් නඹ්ටුවනු ලබන දිනයේ අදළ පුද්ගලයෙහ ඇතිවන බියකරු හා දඹ සිදුවීම් අතරින් අත්වන අපරාධ වේ. තවද මසුරුකමින් ද එතුමණෝවළක්වූහ. එය තණහඹවන් යුතු දඹ ලෙණකමය. මුලාමය වගකීම් ඉටු කිරීමෙහි සිදු කරන අඩුපඩු හාමෙලෙඹව කටයුතු සදහාවන දඹ ආශඹ ඒ අතරින් වෙති. මෙම වර්ගයේ අපරාධ අපට පෙර විසූ සමූහයන් විනාශ කර දළීය. ඔවුන්ගේ ජීවිත නඹ්මටත් එමෙන්ම ඔවුනට තහනම් කරනු ලබු දඬුණුමත කර ගනීමටත් එය තුඩු දිය.

හදිසයේ හරය:

1. මුදල් වස කිරීම සහ සහෙද්දරත්වය රැකීම එකිනෙකාගේ ආදරය හා සම්බන්ධතාවය ගෙන නැතිවීමට හේතු වේ.
2. ලෙණකම හා මසුරුකම නිසා අශීලකරණය හා සහකම සිදුවීමට හේතු වන්නේය.
3. පෙර සිටි සමූහයන්ගේ තත්ත්වයන් ගන සලකිලිමත් වීම.

(5787)

(84) - عن أبي موسى رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ اللَّهَ لَيَمْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ» قَالَ: ثُمَّ قَرَأَ: «وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ» {هود: 102} [صحيح] - [متفق عليه]

(84) - අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා(රළියල්ලනු අන්නු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. "සඹවින්ම අල්ලන් අපරධකරුට කල් ලබාදෙයි. අවසනයේ ඔහු ඔහුව ග්‍රහණය කළ විට ඔහුව අත් නොහරියි." යයි පවසාපසුව "තවද ගමක අපරධ සිදු වෙමින් තිබිය දී එය නුමුඛ පරමධිපති ග්‍රහණය කළ විට, ඔහුගේ ග්‍රහණය එලෙසම වේ. නියත වශයෙන්ම ඔහුගේ ග්‍රහණය දඩ වේදනාසහගතය." යන (හුද්: 102 වන) පඬිය පරඟනය කළහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

පිටුපමින් අපරධ කිරීම, අල්ලන්ට ආදේශ කිරීම හා මිනිස් අයිතිවහිකම්වලදී ඔවුනට අපරධ කිරීම යනාදියෙහි සීමිත ඉක්මවාකට යුතු කිරීම ගන නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අවවදු කළහ. සඹවින්ම උත්තරීතර අල්ලන්

අපරධකරුවෙකු කල් දෙසී. ඔහුව ප්‍රමද කරයි. ඔහුගේ ආයුකලයෙහි හාඔහුගේ ධනයෙහි ඔහුට දීර්ග කරයි. නමුත් දඬුවම ඉක්මන් නොකරයි. නමුත් ඔහු පසක්ෂමච්ඡෙහි නිරත නොවූයේ නම්, ඔහුව ග්‍රහණය කරනු ලබන අතර ඔහු ඉන් ඉවත්ව නොයනු ඇත. ඔහුගේ අධික අපරධ හේතුවෙන් කිසිවිටෙක ඔහුව අත් නොහරිනු ඇත.

පසුව "තවද ගමක අපරධ සිදු වෙමින් තිබිය දී එය නුඹේ පරමධිපති ග්‍රහණය කළ විට, ඔහුගේ ග්‍රහණය එලෙසම වේ. නියත වශයෙන්ම ඔහුගේ ග්‍රහණය දඬි වේදනාසහගතය." යන (නුද්: 102 වන) පඨය එතුමඤ්ඤා(සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) පර්ශනය කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. ඥානවන්ත පුද්ගලයන්වීමාභවත් පශ්චත්තභ වී පසක්ෂමච්ඡ ඇයදීම සදහායුහුසුළු විය යුතුය. අයුක්තිය මත ඔහු දිගටම රැඳී සිටින්නේ නම්, අල්ලාහ්ගේ සලස්මෙන් ආරක්ෂාව නොලබනු ඇත.
2. අපරධකරුවන්ට සර්වබලධී අල්ලාහ් අවකාශය ලබාදෙයි. ඔවුන්ට දඬුවම ඉක්මන් කරන්නේ නත. එය පියවරෙන් පියවර පිහිටයි. ඔවුන් පසක්ෂමච්ඡ අයදූ නොසිටියේ නම් දඬුවම ගුණ වනු ඇත.
3. අල්ලාහ්ගේ දඬුවම සමස්ත සමූහයාමත ඇති වන්නට අයුක්තිය හේතුවකි.
4. අල්ලාහ් යම් ගම්මනයක් විනාශ කළ විටෙක, සඛවිත්ම එහි දහිමියෙදී වෙති. නමුත් මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔවුන් අවදි කරනු ලබනුයේ ඔවුන් මිය ගිය දහමි

තත්ත්වය මතය. ඔවුන් ආවරණය කරගත් දඬුවම ඔවුනට
හතිය ඇති කරන්නේ නහ.

(5811)

(85) - عن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرَوِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، ثُمَّ بَيَّنَّ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ، إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً». [صحيح] - [متفق عليه]

(85) - ඉබ්නු අබිබසා (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී: අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) උත්තරීතර නම පරමධිපති ගනු දන්වාසිටියදී මෙසේ පවසා සිටියහ. “සඳුවිත්ම අල්ලහ් යහපත් දැනා අයහපත් දැලියා ඇත්තේය. පසු ව ඔහු ඒවාපහදිළි කළේය. එබවින් කවරෙකු යම් යහපතක් සිතා එය සිදු නොකළේ නම් අල්ලහ් ඔහු අබියස එය පූර්ණ කුසලක් ලෙස සටහන් කරයි. එමෙන්ම ඔහු ඒ ගනු සිතා එය ඉටු කළේ නම් අල්ලහ් ඔහු අබියස කුසල් දහයේ සිට හත්සිය දක්වා ද ඊට වඩා අධික ගුණයෙන් ද ගුණ කර එය සටහන් කරයි. එමෙන්ම කවරෙකු යම් නපුරක් සිතාපසුව එය සිදු නොකළේ නම්, අල්ලහ් ඔහු අබියස පූර්ණ කුසලක් ලෙස සටහන් කරයි. එමෙන්ම ඔහු එය සිතා එය සිදු කළේ නම් අල්ලහ් එක් පසයක් ලෙස සටහන් කරයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

යහපත් දැනා අයහපත් දැඅල්ලහ් නියම කර ඇති බවත් අනතුරුව එය ලියනුයේ කෙසේදැයි ඔහු මලක්වරු දෙදෙනා පහදිළි කළ බවත් දූතයන්ගේ පහදිළි කර සිටියහ.

එබවින් කවරෙකු යම් යහපතක් සිතා අදිෂ්ඨන කෙර, පසුව එය සිදු නොකළ ඔහුට කුසලක් ලියනු ලබේ. ඔහු එය ඉටු කළේ

නම්, කුසල් දහයේ සිට හත්සිය දක්වා ද ඊට වඩා අධික ගුණයෙන් ද ගුණ කරනු ලබයි. අධික කුසල් පිහිටනුයේ සිත තුළ පවතින අවංකභාවය හා ප්‍රතිඵල වඩියෙන් බලපෑමක් තුළ වීම යන දෙය තුළිනි.

එමෙන්ම කවරෙකු හෝයම් නපුරක් සිතාදාය අදිෂ්ඨන කර පසුව එය අල්ලන් වෙනුවෙන් අත්හැර දමුවේ නම්, ඔහුට කුසලක් ලියනු ලබයි. අදාළ කරුණ සිදු කිරීමෙන් තොරව එහි තීරනවෙමින් හිඳ, පසුව අත්හැරියේ නම්, ඔහුට කිසිවක් ලියනු ලබයි. ඔහු එයට නොහැකියාව හේතුවෙන් එය අත් හැරියේ නම් ඔහුගේ චේතනාව ලියනු ලබයි. ඔහු එය සිදු කළේ නම්, එක් පෘෂ්ඨයක් පමණක් ලියනු ලබයි.

හදිසයේ හරය:

1. යහපත ගුණ කිරීම, ඔහු අබියස ඒවාලියනු ලබීම, පෘෂ්ඨ ගුණ නොකිරීම යන දෙයෙහි අල්ලන් මෙම සමූහයට පිරිනමා ඇති භාෂාය පහදිලි කිරීම.
2. ක්‍රියාවන්හි චේතනාව වදගත් කම හා එහි බලපෑම.
3. යමෙක් යහපතක් සිතාදාය සිදු නොකළ ද අල්ලන් ඒ සඳහා ඔහුට කුසලක් සටහන් කිරීමෙන් ඔහුට පිරිනමන අල්ලන්ගේ ත්‍යාගය ලිවීම, කරුණක් හා ආශිර්වාදය.

(4322)

(86) - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْتَوَاخَذُ بِمَا عَمِلْنَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ؟ قَالَ: «مَنْ أَحْسَنَ فِي الْإِسْلَامِ لَمْ يُؤَاخِذْ بِمَا عَمِلَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَمَنْ أَسَاءَ فِي الْإِسْلَامِ أَخَذَ بِالْأَوَّلِ وَالْآخِرِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(86) - ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: මිනිසකු මෙසේ විමසුවේය: අහෝ අල්ලහ්ගේ දූතයණනි, 'ජනිලියයා හෙවත් අඥන යුගයේ අප සිදු කළ දැනිසඟවත් අපි වරදි කරුවත් ලෙස හසු කරනු ලබන්නෙමු ද? එතුමණෝ මෙසේ පවසූහ: "ඉස්ලාමය තුළ කවරෙකු දහමි අයුරින් කටයුතු කළේ ද ඔහු අඥන යුගයේ සිදු කළ වරදි නිසඟවත් ඔහු ග්‍රහණය කරනු නෙලුණි. කවරෙකු ඉස්ලාමය තුළ දුෂ්ටකම් සිදු කළේ ද ඔහු ආරම්භය මෙන්ම අවසානයේ සිටම ග්‍රහණය කරනු ලණි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

ඉස්ලාමය තුළට පිවිසීමේ මහිමය ගන නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ පහදිලි කරති. කවරෙකු ඉස්ලාමය වළද, ඉස්ලාමය මනා අයුරින් පිළිපද අවංක සත්‍යවඳියෙකු වූයේ ද අඥන යුගයේ ඔහු සිදු කළ පසයන් සදහා ඔහුගෙන් විනිශ්චය කරනු නෙලුණි. කුහකයෙකු වීමෙන් හෝ තමන් වළදගන් දහමින් ඉවත් වීමෙන් කවරෙකු ඉස්ලාමය තුළ නපුරක් සිදු කළේ ද ඔහු දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ කලය තුළ සිදු කළ දැහා ඉස්ලාමය තුළ සිදු කළ දැපිලිබද ඔහුගෙන් විනිශ්චය කරනු ලණි.

හදිසයේ හරය:

1. අදෙන යුගයේ තමන් සිදු කළ ක්‍රියාවන් පිළිබඳ සහඹවරුන් (අල්ලන් ඔවුන් පිළිගනිත්ව) තුළ පවති අවධනය හා ඔවුන්ගේ බිය.
2. ඉස්ලාමය තුළ ස්ථවර ව සිටීමට උනන්දු කිරීම.
3. ඉස්ලාමය තුළ පිවිසීමේ හඟයය. සබවින්ම එය පෙර සිදු කළ පෘෂයන් සඳහායුතිකර්මයක් බවට පත් වේ.
4. ආගමින් බහර වූ නහන්තෘෂහ කුහකයාඔවුන් අදෙන යුගයේ පෙර සිදු කළ සම ක්‍රියාවක් පිළිබඳව සහ ඉස්ලාමයේ කළ සම පෘෂයක් පිළිබඳව විනිශ්චය කරනු ලබේ.

(65002)

(87) - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَاسًا مِنْ أَهْلِ الشَّرْكِ، كَانُوا قَدْ قَتَلُوا وَأَكْتَرُوا، وَزَنَوْا وَأَكْتَرُوا، فَأَتَوْا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا: إِنَّ الَّذِي تَقُولُ وَتَدْعُو إِلَيْهِ لِحَسَنٍ، لَوْ نُخْبِرُنَا أَنَّ لِمَا عَمِلْنَا كَفَّارَةً، فَزَلَّ (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ) {الفرقان: 68}، وَنَزَلَتْ: {قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ} {الزمر: 53}. [صحيح] - [متفق عليه]

(87) - ඉබ්නු අබිබසාස් (රළියල්ලඤු අන්භුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: දේවත්වය ආදේශ කරන ජනයා අතරින් පිරිසක් මිනිස් ඝනන බෙහෙවින් සිදු කරමින් දුරච්චයේ බෙහෙවින් නිරත වෙමින් සිටියේය. එබඳින් ඔවුහු මුහම්මද් (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ: "ඔබ පවසන, ඔබ ඇරයුම් කරන දැවමත්කරය. අපි සිදු කළ දැසදහා ප්‍රතිකර්මය කුමක් දැයි ඔබ අපට දන්වාසිටින්නෙහි නම් මනව" යයි විමසාසිටියේය. එවිට මෙම පඬය පහළ විය. "තවද ඔවුහු වනභි අල්ලන් සමග තවත් දෙවියකුට අයද නෙඹිටිති. තවද අල්ලන් තහනම් කළ ආත්මය නියමයකින් තොර ව මිස ඔවුහු ඝනනය නෙකරති. තවද කම අපවරයේ නිරත නෙචති..." (අල්-හුර්කාත්: 68), "අහෝතමන් විසින් තමන්ව තසාගත් මඟේ ගත්තනි! අල්ලන්ගේ කරුණච ගන නුඹලා අපේක්ෂා රහිත නෙචනු..." (අස්-සුමර්: 53) [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය ආදේශ කරන්නන් අතරින් පිරිසක් නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණියේය. ඔවුන් අධික ලෙස මිනිස් ඝනන, දුරච්චය සිදු කළ පිරිසකි. ඔවුහු නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් හට: සබඳින්ම තමන් ට ඇරයුම් කරන ඉස්ලාමය හා ඉගන්වීම ඉතාලස්සන

කරුණක් වන නමුත් අපගේ තත්ත්වය කුමක් ද? දේව ආදේශයේ භාමභාෂ්‍යයන්හි අප වලි තිබීමේ තත්ත්වය කුමක් ද? ඒ සදහාප්‍රතිකර්ම තිබේ ද? යයි විමසාසිටියහ.

එවිට අල් කුර්ආන් පඬු දෙකක් පහළ විය. ඒ අනුව පෞරාණික අධික වුව ද බරපතල වුව ද මිනිසාකරන තව්බානෙහි පශ්චාත්තාප වීම අල්ලාහ් පිළිගන්නේය. එසේ නොවී ඔවුන්ගේ දේව ප්‍රතික්ෂේපයේ හා අපරධවල දිගටම නිරතවී සිටියේ නම් ඔවුන් මෙම දහමට පිවිසෙන්නේ නහ.

හදිසයේ හරය:

1. ඉස්ලාමයේ මහිමය හා එහි වදගත්කම. සබවින්ම එය ඊට පෙර සිදු වූ පෞරාණික මතදර්ශන අත.
2. අල්ලාහ් තම ගන්තන් කෙරෙහි දක්වන කරුණුවේ විශ්වාසය. ඔහුගේ සමඛ හා අනුමත කරුණු ඔහු නොසලකා හරීම.
3. අල්ලාහ්ට ආදේශ නොවීමේ තහනම, කිසිදු යුක්තියකින් තොරව ආත්මයක් ඝනනය කිරීමේ තහනම හා කමයේ වරදවහාසිරීමේ තහනම. එමෙන්ම මෙම පෞරාණික කරන්තම කෙරෙන අවවදානමක තර්ජනය.
4. අවංකත්වය හා අනුමත ක්‍රියාවන් සමඟ බලපෑම සඳහා පශ්චාත්තාපය උත්තරීතර අල්ලාහ්ට කෙරෙන ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ අනුමත වූ සියලු පෞරාණිකවලට ද ප්‍රතිකර්මයක්, සමඛක් වන්නේය.
5. ශුද්ධ වූ අල්ලාහ්ගේ කරුණුව ගනු ආයාසයට පත්වීමේ හා බලපෑමකින් තොරව සුන් කර ගනීමේ තහනම.

(65071)

(88) - عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ أَشْيَاءَ كُنْتُ أَتَحْتَتُّ بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عَتَاقَةٍ، وَصَلَّةٍ رَحِمٍ، فَهَلْ فِيهَا مِنْ أَجْرٍ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَسَلَّمْتَ عَلَى مَا سَلَفَ مِنْ خَيْرٍ». [صحيح] - [متفق عليه]

(88) - හැකිමි ඉබ්නු හිසම් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමච්ඡින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "අහෝඅල්ලහ්ගේ දූතයණනි, අඳහ යුගයේ මම පුණ්‍ය කටයුතු, වහලුන් නිදහස් කිරීම සහ ඳහි සබඳතා පවත්වීම වන ක්‍රියාවන් සිදු කරමින් ආවෙමි. ඒවග්‍යහි මට යම් ප්‍රතිඵලයක් තිබේ ද? ඒ ගන ඔබේ අදහස කුමක් ද? යඹි විමසුවෙමි. එවිට නබි (සල්ලේලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ "ඔබ එම සියලු යහපත් ක්‍රියාවන් මත ඉස්ලමය වළඳ ගෙන ඇත" යඹි පිළිතුරු දුන්හ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ හාමුස්ලම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ තනන්තාවිසින් ඉස්ලමය වළඳ ගනීමට පෙර පුණ්‍ය කටයුතු හෝවහලුන් නිදහස් කිරීම හෝ ඳහි සම්බන්ධකම් පවත්වීම වන යහපත් ක්‍රියාවන් කිසිවක් සිදු කර තිබුණේ නම්, ඔහු ඉස්ලමය වළඳගත් අවස්ථාවේ ඒ සඳහා කුසල් ඔහුට ප්‍රදානය කරනු ලබයි.

හදීසයේ හරය:

1. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කණිර් වරයාච්ඡේ ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළ තත්වයේම මිය ගියේ නම්, මෙලෙඹවහි සිදු කරන යහපත් ක්‍රියාකිසිවක් සඳහාමතුලෙඹවහි ඔහුට නිලිණ පිරිනමනු නෙලුඹයි.

(65016)

(89) - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً، يُعْطَى بِهَا فِي الدُّنْيَا وَيُجْزَى بِهَا فِي الْآخِرَةِ، وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتِ مَا عَمِلَ بِهَا لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا، حَتَّى إِذَا أَفْضَى إِلَى الْآخِرَةِ، لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَةٌ يُجْزَى بِهَا».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(89) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මාලික් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: සඛචින්ම අල්ලාහ් දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරයකුට (ඔහුගේ) යහපත සම්බන්ධයෙන් කිසිදු අසඹණයක් සිදු නොකරයි. එය මෙලෙඹවහි ඔහුට පිරිනමනු ලබන අතර මතුලෙඹවහි ද ඒ සඳහා ප්‍රතිඵල පිරිනමනු ලබයි. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කණිර් වනාහි, ඔහු මෙලෙඹවහි සිදු කළ යහපත් දැවෙනුවෙන් පෙණ්ණය කරනු ලබයි. නමුත් මතුලෙඹවදී ඒ සඳහා ප්‍රතිඵල පිරිනමන්නට තරම් යහපතක් එහි ඔහුට නොවනු ඇත. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරුන්ට හිමි අල්ලාහ්ගේ භාග්‍යයේ මහිමය භාදේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කණිර්වරුන් සමග වන ඔහුගේ යුක්තිය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මෙහි පහදිලි කර සිටියි. දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරයවනාහි, ඔහු සිදු කළ යහපතෙහි කුසල් ඔහුට අඩු නොකරේ. ඔහුගේ අවනතභාවය සඳහා මෙලෙඹවහි යහපත පිරිනමන අතරම ඒ සඳහා මතුලෙඹවහි ඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රතිඵල රැස් කරනු ඇත. සියලු ප්‍රතිඵල ඔහු වෙනුවෙන් මතුලෙඹවහි සංරක්ෂණය කෙරේ. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කණිර් වරයාවනාහි, ඔහු සිදු කරන යහපත

සදහා ප්‍රතිඵල මෙලෙඹවහි යහපත තුළින් ඔහුට පිරිනමනු ලබන අතර ඔහු මතුලෙඩට පිවිසෙන තෙක් එය පවතී. නමුත් ඒ සදහා ප්‍රතිඵල පිරිනමන තරමට කුසල් ඔහුට එහි නෙඹනු ඇත. හේතුව දෙලෙඩටම ප්‍රයෙෂ්තවත් වන දහමි ක්‍රියාකර්ම වීමට නම් ඔහු දේවත්වය විශ්වස කරන මු:මිත්වරයකු ලෙස සිටිය යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. කවරෙකු දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද, ඔහුට කිසිදු ක්‍රියාකර්ම ප්‍රයෙෂ්තවත් වන්නේ නත.

(65015)

(90) - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ فِيكَ وَلَا أَبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ، وَلَا أَبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ حَطَايَا ثُمَّ لَقَيْتَنِي لَا تَشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْتَكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً». [حسن] - [رواه الترمذي]

(90) - අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වච්ඡා කරන ලදී: අල්ලඤ්ගේ දූතයණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි. “අහෝ ආදම්ගේ දරුව! සඛවින්ම නුඹ මාඤ්ඤම් කර මාකෙරෙහි අපේක්ෂානවන්තෙහි නම් නුඹ තුළ සිදුවූ දඬුවම් ම නුඹට සමඛ දෙමි. එය මානෙසලකාහරිමි. ආදම්ගේ දරුව! නුඹේ පසකම් අහසේ වළකුළු උසට ලඟාවූව ද පසුව නුඹ මගෙන් සමඛ අයද සිටින්නේ නම් මම නුඹට සමඛ දෙමි. එය මා නෙසලකා හරිමි. අහෝ ආදම්ගේ දරුව! මහපෙළඛ තරම් වරදි සමග නුඹ මාවෙන පමිණිය ද නුඹ මට කිසිවක් ආදේශ නෙකරන තත්ත්වයේ මානුණ ගසුණේ නම් එය පිරෙන තරම් සමඛ මම නුඹට පිරිනමමි යයි උත්තරීතර අල්ලඤ් පවසාඇත.” [හසන් ගණයට අයන් හදිසයකි] - [ඉමමි තිර්මිදි එය වච්ඡාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝහදිසුල් කුද්සි' හෙවත් දිව්‍ය වකාසය සහිත හදිසයක උත්තරීතර අල්ලඤ් මෙසේ සදහන් කළ බව දන්වා සිටියහ. "අහෝ ආදම්ගේ පුතණුවනි! ඔබ මගෙන් ප්‍රච්ඡනාකර, කිසිදු අවිශ්වසයකින් තොරව මඟේ ආශිර්වදය ඔබ බලපණරක් වන්නේ නම්, ඔබේ පසකම් හවරදි මහපසකම් අතරින් වුව ද මම ඒවචසන් කරමි. ඒවගණන් නෙඟන මකදමමි. අහෝ ආදම්ගේ දරුව! අහස් හා

මහපෙළඹ අතර ඇති දැව් රෙන තරමට ඒවණයහි පනිකඩවල විසිරී එම ප්‍රදේශ ආවරණය වන තරමට ඔබ පසකම් අධික ව සිදු කර පසුව ඔබ මගෙන් ඒ වෙනුවෙන් පසක්ෂමඹ ඇයද සිටියේ නම් මම ඒවාමකාදමමි. එහි අධිකත්වය කෙසමණ තිබුණත් ඒ ගන නෙතකාඒ සියල්ල සදහාමම ඔබට සමඹ දෙමි.

ආහෝ ආදම්ගේ පුතණුවනි! ඔබ මහපෙළඹ පිරෙන තරමට පසකම් හාවරදි කර, මට කිසිවක් ආදේශ නෙකර මා පමණක් විශ්වස කළ තත්ත්වයේ ඔබ මරණින් පසු ඔබ මාවන පමිණියේ නම්, එම පසකම් හා වරදි සදහා මහපෙළඹ පිරෙන්තට සමඹ දනය කරමි. සබචින්ම මම සමඹ දනය කිරීමෙහි අති මහත්ය. ෂිර්ක් හෙවත් මට ආදේශ තඹීමේ වරදට හර සෙසු සියලු පසකම්වලට මම සමඹ දෙමි.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලන්ගේ කරුණඹ, සමඹ හාහාහයයේ විශඳත්වය.
2. ඒක දේව වදයේ මහිමය. අල්ලන්ව ඒකීයත්වයට පත් කරන්නන් හට ඔවුන්ගේ පසකම් හාවරදි වලට ඔහු සමඹ දෙන්නේය.
3. ෂිර්ක් හෙවත් දෙවියන්ට ආදේශ තඹීමේ බරපතලකම. සබචින්ම අල්ලන් තමන්ට යමක් ආදේශ කරන්නන් හට සමඹ දෙන්නේ නන.
4. ඉබ්නු රජබ් තුමාමසේ පවසයි: "පසකම් සදහාසමඹ ලබන්නට හේතු සබක තුනක් මෙම හදිසයේ ඇතුළත්ව ඇත. පළමුවන්න: යහපත් බලපෙරත්තුවෙන් යුතුව ප්‍රථ්තකිරීම, දෙවන්න: පසක්ෂමවෘයදීම හාසසුනච්චි

වීම. තුන්වන්න: අල්ලාහ්ගේ ඒකීයභාවය විශ්වභව කළ තත්ත්වයේ මරණයට පත්වීම.

5. මෙම හදිසය නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම පරමඛපති ගෙන් දන්වැසිටි හදිසයකි. මෙයට "අල් හදිසුල් කුද්සී" හෝ" ..ඉලාහී" (දිව්‍ය ප්‍රකාශය) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම වචන හාඅදහස් අල්ලාහ්ගෙන් වන නමුත්, එය කියවීම නමුදුමක් බවට පත් කර ගනීම, එය පිවිතුරු කිරීම, අහියෙණියක් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම, ප්‍රතිහර්‍යක් ලෙස ගෙනහර පමු හාවනි සෙසු දැනීන් වෙන්කර දක්වන අල් කුර්ආනයේ ලක්ෂණ එහි නත.
6. පසකම් වර්ග තුනකි. පළමුවන්න: අල්ලාහ්ට ආදේශ තබීමය. අල්ලාහ් මෙයට සමඛ දෙන්නේ නත. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: "සබුචින්ම කවරෙකු අල්ලාහ්ට ආදේශ තබන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගය තහනම් කළේය" දෙවන්න: තමන් හතම පරමඛපති අතර පවතින පසකම් හාවරදි සිදු කිරීම තුළින් ගන්තනාමත්ටම අපරඛ කර ගනීම. අල්ලාහ් ඒ සදහාඔහුට සමඛ දෙනු ඇත. ඔහු අහිමත කළේ නම් එය ඉවත් කරනු ඇත. තුන්වන්න: ඔහුගේ ගන්තන් ඇතඹමකු විසින් ඇතුමෙකුට හිංසා අපරඛ කිරීම. එවිට කිසිඤ් හෙවත් සමප්‍රතිවර දක්විය යුතුය.

(5456)

(91) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فِيمَا يَحْكِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قَالَ: «أَذُنَبَ عَبْدٌ ذَنْبًا، فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَذُنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، ثُمَّ عَادَ فَأَذُنَبَ، فَقَالَ: أَيُّ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: عَبْدِي أَذُنَبَ ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، ثُمَّ عَادَ فَأَذُنَبَ، فَقَالَ: أَيُّ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَذُنَبَ عَبْدِي ذَنْبًا، فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ، وَيَأْخُذُ بِالذَّنْبِ، اعْمَلْ مَا شِئْتَ فَقَدْ عَفَرْتُ لَكَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(91) - අබු හුරේර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම පරමඛිපති ගන පවසාසිටි කරුණක් සම්බන්ධයෙන් හෙතෙම මෙසේ පවසාසිටියි: “ගන්තෙකු පෂයක් සිදු කරයි. පසු ව ඔහු ‘අහෝ දෙවියනි! මඟේ පෂයට මට සමඛ දෙනු මනව!’ යයි පවසයි. එවිට උත්තරීතර උත්කෂ්ඨ අල්ලහ්: ‘මඟේ ගන්තා පෂයක් සිදු කර ඇත. පෂයට සමඛ දෙන, පෂය හේතුවෙන් ඔහු ව ග්‍රහණය කරන පරමඛිපතියකු සබචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි.’ යයි පවසයි. පසුව ඔහු නචතන් පෂය සිදු කර, ‘මඟේ පරමඛිපතියණනි! මඟේ පෂයට මට සමඛ දෙනු මනව!’ යයි පවසයි. එවිට ද උත්තරීතර උත්කෂ්ඨ අල්ලහ්: ‘මඟේ ගන්තා පෂයක් සිදු කර ඇත. පෂයට සමඛ දෙන, පෂය හේතුවෙන් ඔහු ව ග්‍රහණය කරන පරමඛිපතියකු සබචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි.’ යයි පවසයි. ඔහු නචතන් පෂය සිදු කර ‘මඟේ පරමඛිපතියණනි! මඟේ පෂයට මට සමඛ දෙනු මනව!’ යයි පවසයි. එවිට ද උත්තරීතර උත්කෂ්ඨ අල්ලහ්, ‘මඟේ ගන්තා පෂයක් සිදු කර ඇත. පෂයට සමඛ දෙන, පෂය හේතුවෙන් ඔහු ව ග්‍රහණය කරන පරමඛිපතියකු සබචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි. ඔබ කමනි දැසිදු කරන්න. සබචින්ම මම ඔබට සමඛ දෙමි’ යයි පවසයි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම පරමඛිපති ගන මෙසේ පවසා සිටියි: සබචින්ම ගන්තෙක් පෂයක් සිදු කළ පසු ව ඔහු "අල්ලහුම්ග්ඟ්ඊලී දන්බි" (අහෝ දෙවියනි! මඟේ පෂයට මට සමඛ දෙනු මනව!) යයි පවසයි. එවිට උත්තරීතර අල්ලහ්: ‘මඟේ ගන්තා පෂයක් සිදු කර ඇත.

පහසට සමඛ දෙන, පහස වසන් කරන, ඔහුගෙන් එය ඉවත් කරන පරමධිපතියකු සඛචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි.' යයි පවසයි. පසුව ගන්තානචතන් පහකම් සිදු කර පසු ව ඔහු "අල්ලභුම්ගිර්ලී දන්බී" (අහෝදෙවියනි! මඟේ පහසට මට සමඛ දෙනු මනව!) යයි පවසයි. එවිට අල්ලභ්: 'මඟේ ගන්තා පහසක් සිදු කර ඇත. පහසට සමඛ දෙන, පහස වසන් කරන, ඔහුගෙන් එය ඉවත් කරන එසේ නතහෙක් ඔහුට දඬුවම් කරන පරමධිපතියකු සඛචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි. සඛචින්ම මම ඔහුට සමඛ දුනිමි' යයි පවසයි. පසුව ගන්තා නචතන් පහකම් සිදු කර, පසු ව ඔහු "අල්ලභුම්ගිර්ලී දන්බී" (අහෝදෙවියනි, මඟේ පහසට මට සමඛ දෙනු මනව!) යයි පවසයි. එවිට අල්ලභ්: 'මඟේ ගන්තා පහසක් සිදු කර ඇත. පහසට සමඛ දෙන, පහස වසන් කරන, ඔහුගෙන් එය ඉවත් කරන එසේ නතහෙක් ඔහුට දඬුවම් කරන පරමධිපතියකු සඛචින්ම සිටින බව ඔහු දන සිටියි. සඛචින්ම මම ඔහුට සමඛ දුනිමි. එබචින් ඔහු පහසක් කරන සමු විටම ඔහු පහස අතහරු පසුනච්ලී වී නචත ඒ වෙන යෙමු නෙබීමට අධිශ්ඨන කර ගන්තා තක් කල් ඔහුට අවශ්‍ය ඕනම දෙයක් සිදු කරත්වායයි පවසයි. නමුත් ඔහුගේ සිත ඔහු අබ්බවාගෙණ් නචතන් ඔහු පහසට වච්ච. ඔහු මෙය කරන තක් කල්, ඔහු පවී කර පසුනච්ලී වේ. එබචින් මම ඔහුට සමඛ දෙන්නෙමි, මන්ද පසුනච්ම ඊට පෙර පචනි දච්නඟ කරන බච්නි.

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලභ් තම ගන්තන් හට දක්වන ආදරයේ විශඟත්වය. පුද්ගලයෙකු කුමන පහසක් කළත්, ඔහු කුමක් කළත්, ඔහු පසුනච්ලී වී අල්ලභ් වෙන හචරන්නේ නමි, අල්ලභ් ඔහුගේ පශ්චත්තඟය පිළිගෙන සමඛ දෙනු ඇත.

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් වීශ්වඝ්‍ය කරන්නානම පරමඛිපනිගේ සමඛ බලප්‍රප්‍රණ්තු වන අතර ඔහුගේ දඬුවමට බිය වෙයි. එබවින් ඔහු පසුනවිලි වීමට යුහුසුළු වන අතර පඝය මන දිගටම රැඳී සිටින්නේ නන.
3. විධිමත් තව්බඛක නිබිය යුතු කෙණ්දේසි: පඝයෙන් ඉවත් වීම, ඒ ගන කණගචු වීම හළුම පඝය වෙන නචන යෙචු නෙඛන බව ස්ථීර කර ගනීමය. ගණ්නන්ගේ ධනය, මනඝය හඝ්චිතය සම්බන්ධයෙන් චූ අපරඛයක් සදහනව්බඛ පිහිටියේ නම්, සිච්චනි කෙණ්දේසිය අමතරව එකතු වනු ඇත. එනම්: අයිතිය අදඝ හිමිකරගෙන් වෙන්වීම හෝ ඔහුට ඔහුගේ අයිතිය ලබදීමය.
4. ආගමික කටයුතු පිලිබද දනුමණ්තෙකු බවට නම ගණ්තඛ පත් කරන අල්ලාහ් පිලිබද වන දනුමේ වදගන්කම. වරදි කරන සමු අවස්ථඛකම ඔහු සමඛ දෙයි. එබවින් මිනිසා බලප්‍රප්‍රණ්තු සුන් කර නෙඝන යුතු අතර ඉක්මවා කටයුතු නෙකළ යුතුය.

(4817)

(92) - عن عليّ قال: إني كنت رجلاً إذا سمعتُ من رسولِ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حديثاً نَفَعَنِي اللهُ مِنْهُ بِمَا شَاءَ أَنْ يَنْفَعَنِي بِهِ، وَإِذَا حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ اسْتَحْلَفْتُهُ، فَإِذَا حَلَفَ لِي صَدَّقْتُهُ، وَإِنَّهُ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ، وَصَدَقَ أَبُو بَكْرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَا مِنْ رَجُلٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا، ثُمَّ يَقُومُ فَيَتَطَهَّرُ، ثُمَّ يُصَلِّي، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللهُ، إِلَّا غَفَرَ اللهُ لَهُ»، ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: {وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ} [آل

عمران: 135]. [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي في الكبرى وابن ماجه وأحمد]

(92) - අලී (රළියල්ලඤ අන්ත) තුමාමෙසේ පවසීය: ඇත්තෙන්ම මම අල්ලන්ගේ දූතයණන්ගෙන් (සල්ලල්ලඤ අලෙයිහි වසල්ලම්) හදිසයක් ඇසූ විට, ඉන් කවර ප්‍රයෝජනයක් අල්ලන් මට ලබා දෙන්නට අහිමත කළේ ද ඔහු එයින් මට ප්‍රයෝජන ලබාදෙන මිනිසෙක් වූයෙමි. එතුමන්ගේ සගයින් අතරින් මිනිසෙක් මට යම් හදිසයක් පවසන විට, මම ඔහුගෙන් ඒ ගත දිවුරන ලෙස ඉල්ලා සිටිමි. ඔහු දිවුරන විට, මම ඔහුව විශ්වඝ කරමි. තවද අබු බකර් මට යමක් පවසාසිටියේ නම්, අබු බකර් තුමඝහනික කර "අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලඤ අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසනු මම අසාඇත්තෙමි" යයි පවසාසිටියි. "පෞයක් සිදු කළ යම් කිසි මිනිසෙක්, ඔහු නඟිට පිරිසිදු වී පසුව සලක් ඉටු කර පසුව අල්ලන්ගෙන් පෞක්ෂමඛ පතන්නේ නම් අල්ලන් ඔහුට සමඛ දෙනු මිස වෙනත් කිසිවක් නත." පසුව (ආලු ඉම්රන් 135 වන) පඨය කියවාපෙන්වූහ. "තවද ඔවුහු කවරහුද යත් ඔවුහු යම් අශීලඛඪ දෙයක් කළ විට හෝතමන්ට ම අපරඬයක් කර ගත් විට හෝඅල්ලන් ව මෙනෙහි කරති. එසණින් ඔවුන්ගේ පෞයන්ට ඔවුහු සමඛ අයදීති. පෞයන්ට සමඛ දෙන්නාඅල්ලන් හඳු වෙන කවරෙක් ද? තවද ඔවුන් දනුවත් ව සිටිය දී ඔවුන් කළ දඹී ඔවුහු අබණ්ඬව තිරත නෙඬවති." [සුර්ව සඬක සහිත හදිසයක]

- []

විවරණය:

පෘෂ්ඨයක් සිදු කළ යම් කිසි ගත්තෙකු, ඔහු වුළු බෙදීමක් විධිමත්ව ඉටු කර පසුව නඟිට ඔහුගේ එම පෘෂ්ඨය සඳහා පශ්චාත්තප්ප වීමේ අදිටනින් රකආත් දෙකක් ඉටු කර, පසුව අල්ලන්ගෙන් සමඛ අයද සිටින්නේ ද අල්ලන් ඔහුට සමඛ දෙනු ඇත යයි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වා සිටියහ. පසුව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වා උත්තරීතර අල්ලන්ගේ වදන මෙසේ පර්ශ්ණය කර පෙන්වූහ. "තවද ඔවුහු කවරහුද යත් ඔවුහු යම් අශීලඛ්ඛ දෙයක් කළ විට හෙතෙමන්ට ම අපරධයක් කර ගත් විට හෙතෙමන්ට ම මෙතෙහි කරති. එසේම ඔවුන්ගේ පෘෂ්ඨයන්ට ඔවුහු සමඛ අයදිති. පෘෂ්ඨයන්ට සමඛ දෙන්නාඅල්ලන් හඳු වෙත කවරෙක් ද? තවද ඔවුන් දනුවත් ව සිටිය දී ඔවුන් කළ දැනී ඔවුහු අඛණ්ඩව නිරත නොවෙති." (ආලු ඉම්රන්: 135)

හදිසයේ හරය:

1. පෘෂ්ඨයක් සිදු කිරීමෙන් පසු සලකාය ඉටු කිරීමටත් ඉන්පසු පෘෂ්ඨයමඛ අයද සිටීමටත් දිරි ගන්වීම.
2. අල්ලන්ගේ සමඛවි විශලන්වය, තව්බනම් පශ්චාත්තප්පය හා පෘෂ්ඨයමඛ සඳහා වන ඔහුගේ පිළිගනීම.

(65063)

(93) - عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهَارِ، وَيَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ اللَّيْلِ، حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(93) - නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා(රළියලේලඤු අන්හු) තුමාච්ඡිත් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "සඹවිත්ම සර්වබලධර් අල්ලඤ් දහවල් කලයේ පහකම් කරන්නාපහක්ෂමඛ අයදිනු පිණිස තම අත රත්‍රියේ දිගු හරියි. රත්‍රී කලයේ පහකම් කරන්නාපහක්ෂම අයදිනු පිණිස තම අත දහවල් කලයේ දිගු හරියි. එය හිරු අවරින් උදඛන තෙක්ම සිදුවනු ඇත." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සඹවිත්ම අල්ලඤ් තම ගන්තන් පශ්චත්තස වී සමඛ අයදීම පිළිගන්නා බව නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියි. ගන්තාදවලේ පහයක් සිදු කර රත්‍රියේ පසුනවිලි වී සමඛ අයද සිටියේ නම්, අල්ලඤ් ඔහුගේ පහක්ෂමඛ පිළිගනු ඇත. එමෙන්ම රත්‍රියේ පහයක් සිදු කර දහවලේ පසුනවිලි වී සමඛ අයද සිටියේ නම් අල්ලඤ් ඔහුගේ පශ්චත්තසය පිළිගනු ඇත. පශ්චත්තසය ගන සතුවු වී එය පිළිගන්නට සුවිශුද්ධයණන් තම අත දිගු හරියි. මෙලොවිතභ වී යමු දනුම් දීමක් ලෙස හිරු අවරින් පශන තෙක් පහක්ෂමඛවී දෙඟටු විවතව පවතී, එය උදාවුයේ නම් එවිට සඹවිත්ම පහක්ෂමඛවී දෙඟටුව වසී යනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. පසක්ෂමථව දෙහටුව විවතව පවතින තක්කල් එය පිළිගනු ලබේ. හිරු අවරින් උදාවීමත් සමග එහි දෙහටු වසී යනු ඇත. මිනිසුන්ගේ ප්‍රණය උගුරු දණ්ඩ වෙත පමිණ හුස්ම හිරවී මරණයට පත්වීමට පෙර ඔහු පසක්ෂමථව හිරිත විය යුතුයි.
2. පසය හේතුවෙන් බලපෑමකින් තු සුන්කරගත යුතු නත. හේතුව සඳහාම සුවිශාල අල්ලාගැනීමේ සමඛ හඹුහුගේ කරුණු අති විශාලය. තව්බාහවත් පසක්ෂමථව දෙහටු විවතව පවතී.
3. තව්බාහවත් පසක්ෂමඛ යදීමේ කෙත්දේසි: පළමුවන්න: පසයෙන් මිදීම, දෙවන්න: එම ක්‍රියාව පිළිබඳ පසුතවිලි වීම, තුන්වන්න: තව්බාහවත් ඒ වෙත නොයන බවට සහතික කර ගනීම. මෙය උත්තරීතර අල්ලාගැනීමේ අයිතිවසිකම් සම්බන්ධ කටයුතුවලදීය. නමුත් ගන්නන්ගේ අයිතිවසිකම් අතරින් එකක් සමග සම්බන්ධ වුවක් නම් එම තව්බාහව වලංගු වීම සඳහාදළ තනන්නන්ගේ වගකීම ඉටු කිරීම හෙදදළ තනන්නන්ගේ සමඛ දීම කෙත්දේසියක් වන්නේය.

(4318)

(94) - عن أبي هريرة رضي الله عنه: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «يَنْزِلُ رَبَّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ، يَقُولُ: «مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ؟ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ؟»». [صحيح] - [متفق عليه]

(94) - අල්ලහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “සමු රත්‍රියකම, රත්‍රියේ තුනෙන් අවසන කෙඛස පවතින විට, අපගේ පරමධිපතියණන් මෙලෙඛ අහසට පහළ වී ‘කවරෙකු මඅමතන්නේ ද? මම ඔහුට පිළිතුරු දෙමි. කවරෙකු මගෙන් විමසන්නේ ද? මම ඔහුට පිරිනමමි. කවරෙකු මගෙන් සමඛ අයදින්නේ ද? මම ඔහුට සමඛ දෙමි.’” යයි පවසයි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහඹ් භාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සමු රත්‍රියකම, රත්‍රියේ කෙඛස තුනෙන් අවසන් කෙඛස පවතින විට, උත්තරීතර අල්ලහ් මෙලෙඛ අහසට පහළ වන බවත්, ඔහුගේ ගත්තන් ඔහුව ඇමතීම ගන ඔහු සතුටු වන බවත් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණ් පහදිලි කළහ. එසේම ඔහුව අමතන්නන් හට ඔහු පිළිතුරු දෙන්නය. ඔවුන් කමති දැඹහුගෙන් ඉල්ලීමට ඔහු ඔවුන්ව පෙළඹවයි. ඔහුගෙන් ඉල්ලන අයට ඔහු පිරිනමන්නය. ඔවුන් පසුතවිලි වී පසක්ෂමඛ පතන්නේ නම්, එසේ පසක්ෂමඛ පතන මු:මිත්වරුන්ට ඔහු සමඛ දෙන්නය.

හදිසයේ හරය:

1. රත්‍රියේ කෙටස් තුනෙන් අවසන් කෙටසේ පවතින මහිමය, එහි සලත් ඉටු කිරීම, ප්‍රථමතකිරීම හාසසක්ෂමච්චි නිරත වීමේ මහිමය.
2. පුද්ගලයකු මෙම හදිසය සවන් දෙන අවස්ථච්චි, ප්‍රථමතච්චි පිළිගනු ලබන වේලච්චිත්
3. ගෙන් හඬි පමණින් ප්‍රයෙෂ්තයට ගනීමට ඔහු දඬි සේ උනන්දු විය යුතුය.

(10412)

(95) - عن الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ - وَأَهْوَى الثُّعْمَانُ بِإِصْبَعَيْهِ إِلَى أُذُنَيْهِ -: «إِنَّ الْحَلَالَ بَيْنَ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنٌ، وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً، إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(95) - නවී (සල්ලේලඳු අලයිනී වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් නූ:මන් ඉබ්නු බෂීර් (රළියල්ලඳු අන්හු) තුමා-තම ඇඟිලි දෙක තම කන් දෙක වෙත ළංකර- මෙසේ වර්තා කළේය. “සඹවින්ම (හලල් හෙවත්) අනුමත කරුණු පහදීලිය. එමෙන්ම (හරම් හෙවත්) තහනම් කරුණු ද පහදීලිය. මේ දෙක අතර සක උපදවන කරුණු ද ඇත. ජනයා අතරින් බහුතරයක් දෙනා ඒවා නොදනිති. එහෙයින් කවරෙකු සක උපදවන දඬින් වළකී සිටියේ ද සඹවින්ම ඔහු ඔහුගේ දහමට හැඹුණුගේ මනායට ආරක්ෂව සළසගත්තේය. කවරෙකු සක උපදවන දඬි වචුනේ ද ඔහු තහනම් කරුණු අතරට වචුණි. එය, වච අවට එහි ඇතුව වීමට බලන සතූන් පලනය කරන එච්චරකු මෙනි. දනගන්න! සමු රජකුටම වචක් ඇත. දනගන්න! සඹවින් අල්ලඹ්ගේ වච වනුයේ ඔහු තහනම් කළ දඬ. දන ගන්න! ශරීරයේ මස් කඹල්ලක් ඇත. එය විධිමත් වූ විටෙක මුළු ශරීරයම විධිමත් වෙයි. එමෙන්ම එය නරක් වූ විටෙක මුළු ශරීරයම නරක් වෙයි. දන ගන්න! එයයි හදවත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් පෙණු රීතියක් පහදිලි කළහ. සබවින්ම ඒවා ෂරීආ පිළිවෙත තුළ කෙටස් තුනකට බෙදෙයි: (හලල් හෙවත්) පහදිලි අනුමත කරුණු. (හරම් හෙවත්) පහදිලි තහනම් කරුණු. ජනයාඅතරින් බහුතරයක් අනුමත ද නද්ද යන්න ගන එහි නීතිය නොදන්නාපහදිලි හාසක උපදවන කරුණු.

කවරෙකු සක උපදවන මෙම කරුණු අත් හරින්නේ ද, තහනම් දහි වටීමෙන් ඔහු දුරස් වී ඔහුගේ දහම ආරක්ෂාවනු ඇත. එමෙන්ම එම සක සහිත දැසිදු කිරීම හේතුවෙන් මිනිසුන් ඔහුට කරන වෙද්නභවත් ඔහුගේ මනාසය ඔහුට ආරක්ෂාවනු ඇත. කවරෙකු එම සක සහිත දැසින් වළකී නෙසිටියේ ද හරම් දහි වටීමෙන් හෝ මිනිසුන් විසින් නගන වෙද්ඛන්ට ලක්ව ඔහුගේ මනාසය කෙළසී යනමත් ඔහුගේ ආත්මයට බලපනු ඇත. කවරෙකු සක සහිත කරුණු සිදු කරන්නේ ද ඔහුගේ තත්ත්වය පහදිලි කරනු පිණිස අල්ලන්ගේ දුනයණෝ උදභරණයක් ඉදිරිපත් කළහ. එය පටු භූමියක තම ගෙවිපල සතුන් ආරක්ෂාකරන එඬේරකු මෙනි. එම එඬේරගේ සතුන් මෙම භූමියට ආසන්නව සිටින නිසාඑහි තණ කමුට සර්සේ. සක සහිත දැකිසිවක් කිසිවකු විසින් සිදු කළේ ද ඔහු ද එලෙසම හරම් දෙයට සමීප වී එහි වලටනු ඇත. ඉන් පසු නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් විස්තර කර සිටියේ: ශරීරයේ මස් කබල්ලක් (හදවත) ඇති බවත් එය විධිමත් වීමෙන් මුළු ශරීරයම විධිමත් වන බවත් එය දූෂිත වීමෙන් ශරීරය ද දූෂිත වන බවත්ය.

හදිසයේ හරය:

- 1. නීතිය පහදිලි නති, සක සහිත දඤත්හර දමීමට උනන්දු කරවීම.

(96) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مَدًّا أَحَدِهِمْ، وَلَا نَصِيفَهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(96) - නබි (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අබූ සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලභූ අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: "මඟු මිතුරන් හට (සහඹවරුන්) නින්දා නොකරන්න, ඔබ අතරින් කෙනෙකු උහුද් තරම් රත්තරන් වියදම් කළ ද ඔවුන් කිසිවකුගේ 'මුද්දු'හි ප්‍රමණයට හෝඉන් අඩකට හෝලඟාවිය නොහැක. " [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සහඹවරුන්ට දෙස් නඟීමෙන් නබි (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වළක්වූහ. විශේෂයෙන්ම ආරම්භක මුහුණ්ට් හා අන්සර් සහඹවරුන් විෂයයෙහි සලකිලිමන් විය යුතුය. එතුමණන් තවදුරටත් මෙසේ දන්වා සිටියහ: "ජනයා අතරින් කිසිවෙකු හොද් හද් කන්ද තරම් රන් වස් කර තිබුණ ද, කිසියම් සහඹවරයකු වස් කළ ආහඟ් මුද්දුවක හෝඉන් අඩක ප්‍රමණයක කුසල් ඔහු වෙන ලඟාවන්නේ නහ. "අල්-මුද්දු" යනු සමත්‍ය ශරීර මචීමක් සහිත මිනිසෙකුගේ දෙණ් පිරෙන්තොට ඇති ප්‍රමණය වේ.- එය ඔවුන්ගේ අවංක හඹය, ඔවුන්ගේ වේතනථව් අවසඡහඹය, ඔවුන් වස් කිරීමට ඉදිරිපත් වීම, අවශ්‍යම අවස්ථවන්හි මක්කාජයග්‍රහණයට පෙර ඔවුන් යුද වද තිබීම."

හදිසයේ හරය:

1. සහභවරුන්ට දෙසී නඟීම තහනම් මෙන්ම එය මහා පසයන්ගෙන් එකකි.

(11000)

(97) - عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا، فَقَالَ: «يَا غَلَامُ، إِنِّي أَعَلَّمْتُكَ كَلِمَاتٍ، أَحْفَظِ اللَّهُ يَحْفَظَكَ، أَحْفَظِ اللَّهُ مَجْدُهُ مُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ، وَأَعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ، لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ، لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ».

[صحيح] - [رواه الترمذي]

(97) - ඉබ්නු අබිබසා (රජියල්ලහු අත්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "දිනක් මම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා පසුපසින් වඩවී (ගමනක් යමින්) සිටියෙමි. එවිට එතුමාණන් මා අමතා "දරුව! සඳුවිත්ම මම ඔබට වචන කිහිපයක් උගන්වමි: ඔබ අල්ලහ් ව ආරක්ෂාකරන්න. ඔහු ඔබ ව ආරක්ෂාකරනු ඇත. ඔබ අල්ලහ් ව ආරක්ෂාකරන්න. ඔබ ඉදිරියේම ඔබ ඔහු දකිනු ඇත. ඔබ ඉල්ලන විට අල්ලහ්ගෙන්ම ඉල්ලන්න. ඔබ උදව් පතන විට අල්ලහ්ගෙන්ම උදව් පතන්න. දනගන්න, සඳුවිත්ම මුළු සමූහයම ඔබට යම් සෙනක් කිරීමට එක්රැස් වුව ද අල්ලහ් ඔබට එය නියම කර ඇති දෙයක් නම් මිස ඔවුන් විසින් ඔබට සෙන සලසන්නට නුපුළුවන. එමෙන්ම ඔබට යම් හානියක් කිරීම ඔවුන් ඒකරණී වුව ද අල්ලහ් ඔබට එය නියම කර ඇති දෙයක් නම් මිස ඔවුන් විසින් ඔබට හානි කරන්නට නුපුළුවන. පන්හිදවල් ඉවතට ගනු ලබීය. පිටපත් වියලී ගියේය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් නිර්මිදි එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ඉබ්නු අබිබසා (රජියල්ලහු අත්හු) තුමාකුඩා අවදියේ නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමග එතුමාණන්ගේ පසුපසින් වඩවී (ගමනක් යමින්) සිටියේය. එවිට එතුමාණන්

(සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ඔහුට: අල්ලන් ඔබට ප්‍රයෝජනය ලබාදෙන කරුණු භාවිෂයයන් කිහිපයක් මම උගන්වමි යයි පවසාසිටියහ.

ඔබ අල්ලන්ගේ නියෝග පිළිපදිමින් හාඔහු තහනම් කළ දෑින් වළකෙමින් ඔහුගේ කරුණු ආරක්ෂා කරන්න. එය පහසුකම් හාපිටුපමි තුළ නෙඹ, අවනතවීම් හාසමීපවීම් තුළින් ඔබ ලබිය යුතුය. ඔබ එසේ කළේ නම් ඔබේ ප්‍රතිඵලය වනුයේ මෙලෙඹ හාමතුලෙඹ පිළිකුල් සහගත දෑින් අල්ලන් ඔබ ව ආරක්ෂාකර ඔබ කෙණන් සිටියන් ඔබගේ වදගන් කටයුතුවල දී ඔහු ඔබට උපකාර කරනු ඇත.

ඔබ යමක් ඉල්ලනට අපේක්ෂාකළ විට, අල්ලන්ගෙන් හඳු වෙනත් කිසිවකුගෙන් නො ඉල්ලන්න. ඉල්ලා සිටින්නන් හට පිළිතුරු සපයන්නාඔහු පමණය.

ඔබ උදව් පතන්නට අපේක්ෂාකළ විට, අල්ලන් වෙතින් මිස වෙනත් කිසිවකුගෙන් උදව් නොපතන්න.

සඹවින්ම මහපෙණළණව් වෙසෙන මුළු සමූහයම ඔබට යම් සෙනක් කිරීමට එක්රැස් වුව ද අල්ලන් ඔබට එය නියම කර ඇති දෙයක් නම් මිස ඔවුන් විසින් ඔබට සෙන සලසන්නට නුපුළුවන, එමෙන්ම මහපෙණළණව් වෙසෙන මුළු සමූහයම ඔබට යම් හතියක් කිරීමට ඔවුන් ඒකරණී වුව ද අල්ලන් ඔබට එය නියම කර ඇති දෙයක් නම් මිස ඔවුන් විසින් ඔබට හනි කරන්නට නුපුළුවන යන වග ඔබ තුළ ස්ථිර කර ගත යුතුය.

එමෙන්ම මෙම කණණය සර්වබලධර් අල්ලන් විසින් නියම කරන ලද අතර, ඔහුගේ ප්‍රඥඹ හාදනුමට අවග්‍ය දේ අනුව නියම කරන ලද වගන්, අල්ලන් නියම කර ඇති දෑහි කිසිදු වෙනසක් නෙඹනි වගන් ඔබ තුළ ස්ථිර කර ගත යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. කුඩාදරුවන්ට හාළදරුවන්ට ඒකදේව වෘද්ධ, විනය හා වෙනත් ආගමික කටයුතු ඉගන්වීමේ වදාගත්කම.
2. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවිර්ගයෙන්ම පිහිටනු ඇත.
3. වෙනත් කිසිවෙකු මත තෙව් අල්ලාමත පමණක් විශ්වඝය නඩීමේ හාසියල්ල හර රීමේ නියෙණිය. ඔහු හෙදම හරකරය.
4. අල්ලන්ගේ තීන්දුව, නියමය හාඔහුගේ තෘෂ්තිය ගන විශ්වඝය හාසබවින්ම අල්ලන් සියලු දහි බලවතය යන්න ගන විශ්වඝය.
5. කවරෙකු අල්ලන්ගේ නියෙණිය පහර හර්ගේ ද සබවින්ම අල්ලන් ද ඔහුව පහර හර්න අතර ඔහුව ආරක්ෂා කරන්නේ නත.

(4811)

(98) - عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ، قَالَ: «قُلْ: آمَنْتُ بِاللَّهِ، ثُمَّ اسْتَقِيمُ». [صحيح] - [رواه مسلم وأحمد]

(98) - සුෆ්ආන් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් අස්-සකෆී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාච්ඡිත් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. අහෝආල්ලාහ්ගේ දූතයණනි, ඔබෙන් හඳු වෙනත් කිසිවකුගෙන් මා අසා නම් ඉස්ලාමයේ ප්‍රකාශයක් මාහට පවසන්නැයි මම පවසාසිටියෙමි. එතුමාණෝ "මම අල්ලාහ්ව විශ්වඝ කළෙමි" යයි ඔබ පවසාසු ව එහි ස්ථිර ව සිටින්න" යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

සුෆ්ආන් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) නම් සහභිවරයානමන් කිසිවකුගෙන් මීට පෙර අසානම්, තමන් එය පිළිපදිය යුතු ඉස්ලාමයේ අර්ථ පූර්ණ වූ ප්‍රකාශයක් තමන්ට උගන්වන මෙන් හෙතෙම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් විමසා සිටියේය. එවිට එතුමාණෝඔහුට: මම අල්ලාහ්ව ඒකීයත්වයට පත් කරමි. සඛවින්ම ඔහු මඟේ පරමබිපතියාය; මඟේ දෙවිදාය; මඟේ මවුම්කරු ය; සඛලෙස නමුදුම් ලබන්නාඔහු ය ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නොමන යන වග මම විශ්වඝ කළෙමි යයි ඔබ පවසන්න. පසුව අල්ලාහ්ගේ නියමයන් ඉටු කිරීමෙන් හාඔහු නහනම් කළ දැඅත් හඳීමෙන් ඔහුට අවනත විය යුතු වේ. ඒ මත ස්ථිරව සිටිය යුතු වේ.

හදිසයේ හරය:

1. දහමේ මූලික හරය වනුයේ අල්ලාහ්ගේ පලනය, ඔහුගේ දේවත්වය හාඔහුගේ නම හාගුණාග විශ්වඝ කිරීමය.

2. එම විශ්වභය ඇති කර ගත් පසු එහි ස්ඵඛරව සිටීම, නමුදුමවල දී අඛණ්ඩය නිරත වීම හාළහි නොසළී සිටීමේ වදගත්කම.
3. එම විශ්වභය තමන් කරන ක්‍රියාවන් පිළිගනීම සඳහාන කෙත්දේසියකි.
4. අල්ලාහ්ව විශ්වභය කිරීම යනු විශ්වභයයේ ප්‍රතිපත්තීන් හා මූලධර්මයන්ගෙන් විශ්වභය කළ යුතු දඬු හදවත් හඬුණු ක්‍රියාවන් අනුගමනය කරන දඬු අභ්‍යන්තරයෙන් මෙන්ම බහිරයෙන් අල්ලාහ්ට අවනතවීම හාසටහන්වීම ද ඇතුළත් වේ.
5. ස්ඵඛරව සිටීම යනු, යුතුකම් ඉටුකිරීමෙන් හතහනම් දැසින් දුරස්වීමෙන් එම මර්ගයෙහි ඇලී සිටීමය.

(65018)

(99) - عَنِ التُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى». [صحيح] - [متفق عليه]

(99) - අල්ලෝගේ දූතයණන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව නුෂ්මන් ඉබ්නු බෂීර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන් ඔවුන් එකිනෙකා සෙනෙහස ප්‍රමාණ ද ඔවුන් එකිනෙකා කරුණුවත් කටයුතු කිරීමෙහි ද ඔවුන් එකිනෙකා ආදරය කිරීමෙහි ද උපමාව වනුයේ ශරීර අවයවයක් වේදනාවිඳින විට අවදිව සිටීමෙන් හාඋණ ගනීමෙන් ශරීරයේ සෙසු අවයවට ද එයට හවුල් වීමට ඇරයුම් කරන ශරීරයේ උපමාව මෙනි." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාරි හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් එකිනෙකා අතර අන්‍යෝන්‍යව පෙත්වන යහපත් ආදරය, කරුණුව හා උදව් උපකාරය, ඔවුනට යම් හානියක් ඇති වූ විට වේදනාව දැනීම ශරීරයක උපමාව භාසමන විය යුතු යයි නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණසභදිලි කළහ. ඉන් එක් අවයවයක් රෙණිකුර වූ විටෙක මුළු ශරීරයම උණෙන් හාඅවදියෙන් තබනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන්ගේ අයිතිවසිකම් වලට ගරුකළ යුතු අතර ඔවුන් එකිනෙකා සහය වීමටත් කරුණුව පෙත්වීමටත් උනන්දු කළ යුතුය.

2. ආදරණීය, ත්‍යාගශීලී හා විශ්වකී ජනයාගේ නමන් ද පත් විය යුතු ය.

(4969)

(100) - عن عثمان بن عفان رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضوءَ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِهِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(100) - අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උස්මන් ඉබ්නු අෆෆාන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වචනා කරන ලදී. “කවරෙකු වුළු ධෙඛනය, විධිමත්ව ඉටු කරන්නේ ද ඔහුගේ ශරීරයෙන් මෙන්ම ඔහුගේ නියපෙතු යටින් පවා ඔහුගේ පසකම් ඉවත් ව යයි.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වචනාකර ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු වුළු ධෙඛනයෙහි සුන්නනයන් හා විනයන් පිළිපදිමින් එසේ නිසි ලෙස වුළු ධෙඛනය කළේ ද එය ඔහුගේ පසකම්වලට ප්‍රතිකර්මයක් වීමටත්, වරදි මකී යමටත් හේතුවක් වන්නේය. එය කෙතරම් ද යත් ඔහුගේ පසකම් ඔහුගේ දත් හාදෙපඛල නියපෙතු යටින් පිහිටිය ද එය ඉවත්ව යනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

- 1. වුළුධෙඛනය, එහි සුන්නනයන් හා විනයන් හදුණීමට හා ඒ අනුව කටයුතු කිරීමට දිරි ගන්වීම.

2. වුළු ධෙඤ්ඤායෙහි මහිමය. සඛච්ඡන්ම එය සුළු පස වලට ප්‍රතිකර්මයක් වේ. මහාපස වනහි, ඒවග් නව්ඛාගෙවත් පශ්චන්තස වී පසක්ෂමඤ්ඤා නිරත විය යුතු වේ.
3. වච්චි පහව යඤ්ඤා කෙත්ඤ්ඤියක් වනුයේ වුළු ධෙඤ්ඤාය පූර්ණවත් කිරීම හානාබි (සල්ලල්ලඤ්ඤා අලඤ්ඤා වසල්ලම්) තුමඤ්ඤා පභඤ්ඤා කළ පරිදි එහි කිසිදු හිඩසක් නෙතඤ්ඤා අයුරින්ම පිළිපඤ්ඤිය.
4. සුළු පසයන්ට ප්‍රතිකර්මයක් වීමේ කෙත්ඤ්ඤිය වනුයේ තමන් මහාපසකම්චලින් වළකී සිටිම හෝ සඤ්ඤානව්ඛා ගෙවත් පශ්චන්තස වී පසක්ෂමඤ්ඤා නිරත වීමය.
උත්තරීතර අල්ලඤ්ඤා මෙසේ ප්‍රකඤ්ඤා කරයි: "නුඤ්ඤා කචර කරුඤ්ඤා තහනම් කළේ ද එවන් මහාපසයන්ගෙන් නුඤ්ඤා වළකී සිටියෙහු නම් අපි නුඤ්ඤාගේ වච්චි නුඤ්ඤාගෙන් පහ කරන්නෙමු." (අත්-නිසා 31)

(6263)

(101) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا نَرَكُبُ الْبَحْرَ، وَنَحْمِلُ مَعَنَا الْقَلِيلَ مِنَ الْمَاءِ، فَإِنْ تَوَضَّأْنَا بِهِ عَطِشْنَا، أَفَتَتَوَضَّأُ مِنَ الْبَحْرِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «هُوَ الظُّهُورُ مَاؤُهُ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وأحمد]

(101) - අබු හුරේරා (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: මිනිසෙකු අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වල්ලම්) මෙසේ විමසීය. “අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයන්නි! සබචින්ම අපි සඟරයේ ගමන් කරන්නෙමු. අප සමග අපි උසුලගෙන යන ජලය සුළු ප්‍රමණයකි. අප එයින් වුළු ගත් විටක අපි පිපසයෙන් පෙළෙන්නෙමු. එබචින් සඟර ජලයෙන් අපට වුළු ගත හැකි ද? යයි විමසීය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) “එය වනනි, එහි ජලය පිරිසිදුය. එහි මියගිය දෑ අනුමතය.” යයි පවසූහ. [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

මිනිසෙකු අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වල්ලම්) ගෙන් "සබචින්ම අපි මසුන් ඇල්ලීම, ව්‍යඝ්‍රික කටයුතු හාඵවනි වෙනත් අවශ්‍යතාසදහාසඟරයේ නච් මත නච් ගමන් කරන්නෙමු. අප සමග පනීය ජලය රැගෙන යන්නේ සුළු ප්‍රමණයක් පමණි. පනීය ජලය වුළු ඛේතය සදහාහෝනඵ සදහාහෝයෙභාගන්නේ නම්, එය අවසන් වී යනු ඇත. පසුව අපට බීමට ජලය අහිමි වී යයි. එබචින් සඟර ජලයෙන් අපට වුළු කළ හැකි ද?" යයි විමසීය.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) මුහුදු ජලය සම්බන්ධයෙන් මෙසේ පවසූහ. "එහි ජලය පිරිසිදු වන අතර (වෙනත් දෑ පිරිසිදු කරනු ඇත. ඉන් වුළු ගනීමට හා ස්නනය කිරීමට අවසරය ඇත. මසුන් ඇල්ලීමෙන් තොරව ඉන්

මතුපිටට එන මත්සයිත් හාමුහුදු ජීවිත් මිය ගිය දැවුව ද, ඒවා අනුභව කිරීමට අනුමතිය ඇත."

හදිසයේ හරය:

1. මුහුදේ මිය ගිය සතුන් ආහාර සඳහා අනුමත වේ. මෙහි මිය ගිය සතුන් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ, එහි මිය ගිය, එහි හඳු වෙනත් තනක ජීවත්විය නොහැකි මසුන් ය.
2. පිළිතුරෙන් ලඹන ප්‍රයෝජනය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා යමෙකු විමසාසිටින දඬු වඩා වඩායෙන් ඔහුට පිළිතුරු දීම.
3. ජලය වනනි, එහි සුවය හෝ එහි වර්ණය හෝ එහි ගන්ධය හෝ පිරිසිදු යමක් වටිමෙන් වෙනස් වූ විටෙක, එය සහජයෙන්ම ජලය ලෙසම ඉතිරිව පවතින තක්කල් එහි පිරිසිදුභාවය රැඳී පවතිනු ඇත. එහි ලුණු ද්‍රවණය අධික වුව ද එහි රෂ්ණය හෝ සීතල අධික වුව ද එලෙසමය.
4. මුහුදු ජලය භවිතයෙන් සුළු හාමහකිලිටි ඉවත් වනු ඇත. එමෙන්ම පිරිසිදු ශරීරයක හෝ ජීවත්වන දෑසක තවරී ඇති අපවිත්‍රය ඉවත් කරනු ඇත.

(8355)

(102) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَاءِ وَمَا يَنْبُؤُهُ مِنَ الدَّوَابِّ وَالسَّبَاعِ، فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا كَانَ الْمَاءُ قُلَّتَيْنِ لَمْ يَحْمِلِ الْحَبَثَ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وأحمد]

(102) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් -රජියල්ලාහු අන්හුම෧ විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ -සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්- තුමණන්ගෙන් ජලය පිළිබඳවත් මඟ සතුන් හා උරග සතුන් ඉතිරි කළ දැපිළිබඳවත් විමසන ලදී. එවිට එතුමණන් "ජලය කුල්ලතෙයින් ප්‍රමණයෙන් වී නම් එය කිලිට උසුලන්නේ නහ." යැයි පවසූහ. [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් මඟ සතුන් හා උරග සතුන් පනය කර ඉතිරි කළ ජලය පිළිබඳව විමසන ලදී. එවිට සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම් තුමණන් "සබ්චින්ම ජලය විගල හම් මල දෙකක ප්‍රමණයකින් වී නම්, එනම් ලීටර් 210 ක ප්‍රමණයක් වී නම් එය අධික ජලය ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර එහි අපිරිසිදු දෙයක් වලීමෙන් එහි වර්ණය හෝ සුවය හෝ ගන්ධය හෝ වෙනස් නොවූයේ නම්, එය අපිරිසිදු වන්නේ නහ." යැයි පවසූහ.

හදීසයේ හරය:

1. ජලයෙහි වර්ණය, සුවය හා ගන්ධය යන ගුණ෧ග අපවිත්‍ර දෙයක් හේතුවෙන් වෙනස් වූ විටෙක ජලය අපිරිසිදු වේ.
2. අපවිත්‍ර දෑ ජලයේ ස්වභාවය වෙනස් කළ විටෙක එය සුළු ප්‍රමණයෙන් වුව ද වඩි ප්‍රමණයෙන් වුව ද එය අපවිත්‍ර වේ යන්න විද්වතුන්ගේ ඒකමතික අදහසයි.

(103) - عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا أَتَيْتُمْ
الْغَائِطَ فَلَا تَسْتَقْبِلُوا الْقِبْلَةَ، وَلَا تَسْتَدْبِرُوهَا وَلَكِنْ شَرِّفُوا أَوْ عَرَّبُوا» قَالَ أَبُو أَيُّوبَ: فَقَدِمْنَا الشَّامَ
فَوَجَدْنَا مَرَا حِيصَ بُنَيْتٍ قِبَلَ الْقِبْلَةِ فَتَنَحَّرَفُ، وَنَسْتَعْفِرُ اللَّهَ تَعَالَى. [صحيح] - [متفق عليه]

(103) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු අය්‍යූබ් අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: “ඔබ මලපහ කිරීමට පමිණෙන විට, කිබ්ලාදිසඛට මුහුණලානොසිටින්න. තවද එයට පසුපසලද නො සිටින්න. නමුත් නඟනහිර දෙසට හෝබටහිර දෙසට හෝ හඹරන්න.” අබු අය්‍යූබ් තුමා තවදුරටත්: “අපි සිරියඛට පමිණියෙමු. එහි කාබාදෙසට මුහුණ ලානනන ලද වසිකිලි අපි දුටුවෙමු. එවිට අපි අපගේ ශරීර කිබ්ලාදිශඛවත් වෙනතකට හරවාසිටියෙමු. තවද අල්ලාහ්ගෙන් සමඛ අයද සිටියෙමු.” යයි පවසීය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු මලපහ කිරීමට හෝමුත්‍රාකිරීමට හෝසිනන්තේ ද ඔහු කාබාදිශඛවහි කිබ්ලාදෙසට මුහුණ ලමු හෝඒ දෙසට තම පිටුපස පිහිටන අයුරින් පසුපස ලමු හෝනබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ තහනම් කළහ. එමෙන්ම ඔහුගේ කිබ්ලඛ මදිනාවසියන්ගේ කිබ්ලාදිශඛ මෙන් පිහිටානිබේ නම්, ඔහු නඟනහිර හෝබටහිර දිශඛට හරිය යුතු ය. පසුව අබු අය්‍යූබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ දන්වා සිටියේය: ඇත්තෙන්ම ඔවුන් සිරියඛට පමිණි කල්හි, එහි තම අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සදහා කාබාදිශඛට මුහුණ ලානනන ලද වසිකිලි දකින්නට විය. එවිට ඔවුහු ඔවුන්ගේ ශරීර කිබ්ලාදිශඛවත්

වෙනතකට හරවාසිටි අතර ඒ සමගම ඔවුහු අල්ලාගෙන පසක්ෂමඛ ඉල්ලාසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. මෙහි ප්‍රඥඛ වනුයේ කාබඛ උසස් කෙඛ සලකීම හාඵයට ගෙඵව කිරීමය.
2. වසිකලි කසිකලි අවග්‍යතාඉටු කල ස්ඵතයෙන් පිටත් වූ පසු ඉස්නිග්ගඳ් හෙවත් පසක්ෂමඛ ඉල්ලාසිටීම.
3. නබි (සල්ලල්ලඛු අලසිහි වසල්ලම්) තුමඤුන්ගේ ඉගඳ්වීමේ නිබු අලංකඳ ය. ඵතුමඤුන් තහනම් කරන ලද දෙයක් කල කල්හි, ඒ සමගම අනුමත දෙයක් වෙන මඟ පෙත්වසිටියහ.

(3078)

(104) - عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يُمَسِّكَنَّ أَحَدُكُمْ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ وَهُوَ يَبُولُ، وَلَا يَتَمَسَّحُ مِنَ الْخَلَاءِ بِيَمِينِهِ، وَلَا يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(104) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු කතාදා අල්-අන්සරී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “කෙනෙකු මුත්‍රාකරමින් සිටිය දී දකුණතින් තම ලිංගය නොඇල්ලිය යුතු ය. වසිකිළි ගිය පසු තම දකුණතින් නොසේදිය යුතු ය. (පනය කරන) භෂ්තය තුළ හුස්ම නොහරිය යුතු ය.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහරි හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ඇතැම් විනයන් පිළිබඳ පහදිළි කර සිටියහ. ඒ අනුව මිනිසෙකු මුත්‍රාකරමින් සිටින අවස්ථාවේ තම දකුණතින් ලිංගය ඇල්ලීම හා ඉදිරිපස හෝ පසුපස තවරී ඇති අපිරිසිදු දේ දකුණතින් ඉවත් කිරීම එතුමන්ගේ නිහඬ කළහ. සඹවීමේ දකුණත ගරු කටයුතු සඳහා නිර්මාණය කරනු ලබුවකි. එමෙන්ම පනය කරන භෂ්තයට හුස්ම හරීම ද එතුමන්ගේ නිහඬ කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. ආවච්චි (විනයන්) සහ පිරිසිදුකම සම්බන්ධයෙන් ඉස්ලාමයේ ප්‍රමුඛත්වය පහදිළි කිරීම.
2. අපිරිසිදු දෑින් වළකී සිටීම, එය ඉවත් කිරීමට සිදු වූ විට, වමතින් එය සිදු කළ යුතු ය.
3. දකුණතට හිමි මහිමය හා එය වමතට වඩා තුම් බව පහදිළි කිරීම.

4. ඉස්ලාම් ආගමික නීතිවල පවතින පූර්ණත්වය හාළහි ඉගන්වීම්වල පවතින පුළුල්භාවය.

(3079)

(105) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَلْيَسْتَنْتِزْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَبَاشِيمِهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(105) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වච්ඡා කරන ලදී: “ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝඔහුගේ නින්දෙන් අවදි වූ විට, ඔහු නඝය තුන් වරක් පිරිසිදු කර ගනිත්වා හේතුව සඳහාම ෂෙයිතාන් ඔහුගේ නඝපුඩුවෙහි රක්‍රිය ගත කරනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහඹ් හාමුස්ලිම් හි වච්ඡාවී ඇත]

විවරණය:

කිසිවකු හෝනින්දෙන් අවදි වූ විටෙක, තම නඝය තුන් වරක් පිරිසිදු කර ගන්නාමෙන් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දිරි ගන්වාඇත. 'ඉස්නින්සඹ්' යනු, නඝය තුළට ජලය දමාඑය සිරාබහඳ කිරීමය. ඊට හේතුව සඳහාම ෂෙයිතාන් නඝපුඩුවෙහි රක්‍රිය ගත කරන බවිනි. එය සමස්ත නඝය වේ.

හදිසයේ හරය:

1. නින්දෙන් අවදි වන සමු කෙතෙකු හටම නඝයේ ෂෙයිතාන් රැදී සිටීමේ බලපමු හේතුවෙන් එය ඉන් බහඳ කරනු වස් නඝය පිරිසිදු කිරීම ආගමනුගත කරන ලදී. ඔහු වූඒ ගන්නට යන විට එසේ නඝය පිරිසිදු කිරීමේ නියෝගය වඩන් තහවුරු කරුණක් වේ.

2. නඝය තුළට ජලය යවැපිරිසිදු කිරීම නඝය පිරිසිදු කිරීමේ පරිපූර්ණ ක්‍රමයයි. හේතුව නඝය පිරිසිදු කිරීම යනු නඝයේ ඇතුළත පිරිසිදු කිරීම වන බවිනි. නඝය සිරීම යනු එහි තුළ ඇති කිලිට ජලය සමග බහුරු කිරීමය.
3. රක්‍රී නින්ද එයට සීමාකර ඇත්තේ 'රක්‍රීය ගත කිරීම' යන පදය අනුවය. එහෙයින් සබවින්ම රක්‍රීය ගත කිරීම යනු එය රක්‍රීයේ නින්දේදී මිස සිදුවන්නක් නෙඞවි. මන්ද එය දිගු හාපුළුල් ලෙස නිදහනීමේ කලයක් ලෙස සලකෙන බවිනි.
4. ෂෙයිතන් මිනිසාසමඟ සම වට සිටින බව මෙම හදීසය තුළ පෙන්නුම් ඇත. නමුත් ඒ පිළිබඳ මිනිසානෙඞනි.

(8377)

(106) - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْتَسِلُ، أَوْ كَانَ يَغْتَسِلُ، بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ. [صحيح] - [متفق عليه]

(106) - අනස් (රළියල්ලඞු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. හෙනෙම මෙසේ පවසීය: “නබි (සල්ලල්ලඞු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමඞුන් ‘සෘ’ එකක (මුද්දු හතරක) සිට ‘මුද්දු’ පහක් දක්වා ස්නනය කරන අයකු ලෙසත් එක් ‘මුද්දු’ ප්‍රමඞුයකින් වුළු ධෙඞ්නය කරන අයකු ලෙසත් සිටියහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඞ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අනිවර්ඞය ස්නනය හේතුවෙන් නබි (සල්ලල්ලඞු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමඞුන් සෘ එකක (එනම් මුද්දු හතරක) සිට මුද්දු පහක් දක්වැජල ප්‍රමඞුයෙන් ස්නනය කරන්නෙකු වූ අතර මුද්දු එකක ප්‍රමඞුයෙන් වුළු කරන්නෙකු වූහ. සෘ එකක් යනු මුද්දු

හතරකි. මුද්ද යනු සමන්‍ය (ශරීරක) මවීමක් සහිත මිනිසකුගේ දෙක පිරෙන්තට ඇති ප්‍රමණයකි.

හදීසයේ හරය:

1. වුළුභාස්නනය කරන ජලය කළමනාකිරීම ආගමනුගත කරුණකි. එමෙන්ම ජලය පහසුවෙන්ම ලබාගත හැකි වුව ද එය අපතේ නෂ්ඨි නෙකළ යුතුය.
2. වුළු දෙඪනය හාස්නනය සදහාආවශය ප්‍රමණයට අනුව ජලය අඩුවෙන් හඬන කිරීම යෙහියය. සබවින්ම එය නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මගපෙන්වීමය.
3. මෙහි අරමුණ වනුයේ, වුළු ගනීමේ දී හාස්නනය කිරීමේ දී ඒවච අදළ සුන්නවන්, විනයන් ගන සලකිලිමන් වෙමින් නෂ්ඨියෙන් තොව අරපිරිමස්මෙන් ජලය හඬන කිරීම ය. එමෙන්ම කලය, අධික ජලය තිබීම, එය අඩුවීම යනදී වෙනත් කරුණු ද සලකිල්ලට ගත යුතුය.
4. ජනඛන් තත්ත්වය යනු ශුක්‍රණු පිට කළ හෙස්සංසර්ගයේ නිරත වූ අය සදහාහඬන කරනු ලබයි. මෙලෙස නම් තබනු ලබ ඇත්තේ ඉන් පිරිසිදු වන තෙක්, අදළ තනන්තා සලකයෙන් හාසසසු නමදුම් ඉටු කිරීමෙන් වළකී සිටිය යුතු බවිනි.
5. 'සෘ' යනු මිණුම් ඒකකයකි. මින් අදහස් කරනුයේ නබි තුමගේ සෘ මිණුම් ඒකකයි. එය නවුම් තිරුඟු ඇට (480ක) බර ය. ලීටර් වලින් (ලීටර් 3ක) දර්තඛය.
6. 'මුද්ද' යනු, ආගමේ සදහන් මිණුම් ඒකකයකි. එනම් සමන්‍ය මිනිසෙකුගේ දෙක පුරවෘත් දෙක දිගුහරින විට එහි පිරෙන ජල ප්‍රමණයයි. මුද්ද යනු විද්වතුන්ගේ සම්මත

මනස අනුව සෘ ඒකකයෙන් හතරෙන් එකකි. එහි ප්‍රමණය මිලි ලීටර 750 කි.

(8387)

(107) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةً أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(107) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකභ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝකිලිටි තත්ත්වයට පත් විට වුළු හෙවත් අර්ධ ධෙඛනය කරනාතෙක් ඔහුගේ සලකය අල්ලන් පිළිගන්නේ නහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

පිරිසිදුකම සලකය වලංගු වීම සදහාචන කෙත්දේසි අතරින් එකක් බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්පහදිළි කළහ. සලකය ඉටු කිරීමට අපෙක්ෂාකරන්නා මළ පහ කිරීම හෝමුත්‍රාකිරීම හෝනිත්දට වචීම වනී වුළු ධෙඛනය අවලංගු කරවන කරුණු අතරින් යමක් හට ගත්තේ නම්, වුළු ගනීම ඔහුට අනිවර්යය වන්නේය.

හදීසයේ හරය:

1. කිලිට තත්ත්වයට පත්වූ අයකුගේ සලකය, මහකිලිටි තත්ත්වයක් නම් ස්නනය කිරීම තුළින් හාසුළු කිලිටි තත්ත්වයක් නම් වුළු කිරීම තුළින් පිරිසිදු වන තෙක් පිළිගනු නෙලුණි.

2. වුළු යනු ජලයෙන් මුඛය සෙදිකභාර කෙට එයින්ම නඝය අභ්‍යන්තරයට යවනුටතට ගෙන ඉසීම, පසුව තුන් වරක් නම මුහුණ සේදීම, පසුව තුන් වරක් නම දෙඅත් වළමිට දක්වනසදිහැරීම, පසුව ඔහුගේ මුළු හිසම එක් වරක් පිසදමීම, පසුව දෙපවළලු කර සමග තුන් වරක් සේදීමය.

(3534)

(108) - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُ بْنُ الْحَطَّابِ: أَنَّ رَجُلًا تَوَضَّأَ فَتَرَكَ مَوْضِعَ ظُفْرِ عَلَى قَدَمَيْهِ فَأَبْصَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «ارْجِعْ فَأَحْسِنْ وُضُوءَكَ» فَرَجَعَ، ثُمَّ صَلَّى. [صحيح بشواهده] - [رواه مسلم]

(108) - උමර් ඉබ්නු අල්-කත්තාබ් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා තමන්ට දනුම් දුන් බව ජබර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "සඛචින්ම මිනිසෙකු (වුළු) ධෙඛනය කළේය. නමුත් ඔහුගේ පදයේ නියපෙත්තක තරම් ඉඩක් අත් හරි තිබිණ. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එය දුටුහ. එවිට එතුමා“ඔබ නවත හරිගෙණ් ඔබේ වුළු ධෙඛනය අලංකාරව සිදු කරනු.” යයි පවසනු. එසේ ඔහු නවත සිදු කෙට පසුව සලනය ඉටු කළේය.” [එය අනු සක්ෂි තුළින් පූර්ව සබක සහිතය] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

වුළු ධෙඛනය කර අවසන් කළද, නම පදයේ නියපෙත්තක තරම් ඉඩක ජලය නොතවර් අත් හරි තිබිණු මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දුටුහ. එවිට එතුමාඑම අඩුපඩු සහිත ස්ඵනය පෙත්වාදී: "ඔබ නවත හරිගෙණ් ඔබේ වුළු ධෙඛනය අලංකාරව සිදු කරනු. එය පූර්ණවත් කරනු. සම අවයවයකටම ජලයෙන් විය යුතු නියමය ඉටු කරනු" යයි

පවසන. පසුව එම පුද්ගලයානවත ගෙණී නම වුළු ධෙණිය පූර්ණවත් කෙඹ පසුව සලකය ඉටු කළේය.

හදිසයේ හරය:

1. යහපත විධනය කිරීමටත්, නෙදනුවත් හානෙසලකිලීමත් අයට මඟ පෙන්වීමටත් විශේෂයෙන් පිළිකුල් සහගත දැ ඔහුගේ නමුදුම දූෂිත වන්නට පෙළගඳසන විටෙක ඒ සදහාමඟ පෙන්වීමටත් යුහුසුළු විය යුතුය.
2. වුළු ධෙණියට අදඳු ගරීර අවයව ජලයෙන් ආවරණය වීම අනිවර්යය වේ. කිසියම් අවයවයක් අත්හරියේ නම් එය සුළු ප්‍රමණයක් වුව ද ඒ සමග වුළු ධෙණිය වලංගු වන්නේ නන. දිගු කලයක ප්‍රමදයක් වූ විටෙක එය නවත ඉටු කළ යුතුය.
3. වුළු ධෙණිය නිසි ලෙස ඉටු කිරීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. එය ෂරීආ පිළිවෙන නියම කළ අයුරින් පූර්ණවත් කිරීමෙන් හාආවරණය කිරීමෙන් විය යුතුය.
4. දෙපද වුළු ධෙණියේ අවයව අතරින් වුවකි. ඒ දෙක මන පිරිමදීම ප්‍රමණවත් වන්නේ නන. එය සේදිය යුතු වේ.
5. වුළු ධෙණියේ අවයව අතර අඛණ්ඩතඛය රැකිය යුතුය. එය සමු අවයවයක්ම ඊට පෙර පවතින අවයවය වියළීමට පෙර සෙද්දාරන පරිදිය.
6. නෙදනුවත්කම හඳුමතක වීම අනිවර්යය දනනි කරන්නේ නන. සඛවින්ම ඒ දෙක නනි කරන්නේ පෘයයි. නම නෙදනුවත් කම නිසවුළු ධෙණිය සම්පූර්ණ නෙකළ මෙම පුද්ගලයවනනි, නබි (සල්ලල්ලනු අලයිනි වසල්ලම්) තුමණන් ඔහුගෙන් අනිවර්ය ක්‍රියඛක් නනි කළේ නන. එය

වුළු දෙඪනයයි. එය නවත ඉටු කරන මෙන් එතුමණෝ
ඔහුට නියෙඹ කළහ.

(8386)

(109) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَجَعْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِمَاءٍ بِالطَّرِيقِ تَعَجَّلَ قَوْمٌ عِنْدَ الْعَصْرِ، فَتَوَضَّؤُوا وَهُمْ عَجَالٌ، فَأَنْتَهَيْنَا إِلَيْهِمْ وَأَعْقَابُهُمْ تَلُوحٌ لَمْ يَمَسَّهَا الْمَاءُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَيْلٌ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ أَسْبِعُوا الْوُضُوءَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(109) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: අපි අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) සමග මක්කඤ්චි සිට මදීනඤ්ච බලා නවත පමිණෙමින් සිටියෙමු. මර්ගයේ ජලය ඇති ස්ථනයක් අසලට පමිණි විට අසර් සලනය සදහාපිරිස ඉක්මන් වූහ. කඩිමිඩියේම ඔවුන් වුළු දෙඪනය කළහ. අපි ද අවසන් කොච ඔවුන් වෙත සේන්දු වූයෙමු. ජලය නොතචරුනු ඔවුන්ගේ විළඹු දිස් වන්නට විය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ"එම විළඹු හිමියන්ට අපාගින්නේ විනශය අත්වේවා ඔබ වුළු දෙඪනය පූර්ණවත් කරනු මනව" යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝමක්කඤ්චි සිට මදීනඤ්ච දක්වානම සහඛචරුන් සමග ගමන් ගත්හ. ඔවුන් එන මර්ගයේ ජලය හමු වූහ. ඇතම් සහඛචරු අසර් සලනය සදහා කඩිමිඩියේ වුළු ගන්නට ආරම්භ කළහ. ඔවුන්ගේ පදවල ජලය නොතචරුණු වියළී ගිය නන් ද දකින්නට විය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝවුළු ගන්නාඅවස්ථඤ්ච

පසුපස පඳු සේදීමේදී අඩුපඩු ඇති කළවුනට අපා ගින්නේ විනාශය භාද්දවම අත්වේවායයි පවසා වූදා දේවනය සම්පූර්ණ කිරීමේදී පූර්ණවත්ව ඉටු කරන මෙන් ඔවුනට නියෙණ කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. වූදා ගන්නා අවස්ථාවේ දෙපාසේදිය යුතුය. මස්හු කිරීම ප්‍රමණවත් වී නම් විළඹ සේදීම අත්හරින්නා අපාගින්න පිළිබඳ අවධාන නොකරන්නට තිබුණි.
2. සේදීමට අවශ්‍ය අවයව මුළුමණින්ම ආවරණය කෙරෙහි සේදිය යුතුය. පිරිසිදු කිරීමට අනිවර්තය වූ සුළු කෙටසක් හෙළුවමනාවත් හානාසලකිලිමත් කමින් අත්හර දමන්නාගේ සලකාය වලංගු වන්නේ නහ.
3. නෙදනුවත් උදවියට ඉගන්වීමේ හාමු පෙත්වීමේ වදගත්කම.
4. අනිවර්තය වගකීම් හඤ්ඤාත්තවත් පහර හරීම සම්බන්ධයෙන් තමන් දකින දැරීමට ගලපෙන ක්‍රමවේදයකින් ලෙකිය ප්‍රතික්ෂේප කරයි.
5. මුහම්මද් ඉස්හක් අද්-දහ්ලවී තුමාමසේ පවසයි: ක්‍රම තුනක් මත පූර්ණත්වය පිහිටිය යුතුය. ෆර්ල් හෙවත් අනිවර්තය දැඅදළ ස්ථනය එක් වරක් ආවරණය කරන අයුරින්ද සේදිය යුතුය. සුන්නාහෙවත් (නබි තුමණන්ගේ) අමතර දැතුන් වරක් සේදීමය. මුස්නහබි හෙවත් සතුටුදායක දැඵනම් තුන්වරක් සේදීමත් සමග වඩි පුර වරක් සේදීමය.

(66392)

(110) - عن عمرو بن عامرٍ عن أنس بن مالك قال: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ، فُلْتُ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ؟ قَالَ: يُجْزِي أَحَدَنَا الْوُضُوءُ مَا لَمْ يُجِدْث. [صحيح] - [رواه البخاري]

(110) - අමර් ඉබ්නු ආමර් තුමා අනස් ඉබ්නු මලික් තුමාවිසින් ලබාගෙසේ වර්තාකරන ලදී. සම සලකායකදීම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්වුළු දෙඵනය කර ඇත්තහ. ඔබලා ක්‍රියාකරමින් සිටියේ කෙසේ ද යයි මම ඇසුවෙමි. ඔහු: අප අතරින් යමෙකු කිලිටි තත්ත්වයට පත් නෙඛන තක් කල් වුළු දෙඵනය වලංගු කර ගත්තේය" යයි පවසීය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ වුළු දෙඵනය නො බිඳුන ද එතුමණන් සම අනිවර්භය සලකායක් සදහාම වුළු දෙඵනය කළහ. එය කුසල් හා මහිමය ලබනු පිණිසය.

එක් වුළු දෙඵන වචයකින් එය නෙඛිදෙන කල්තක් අනිවර්භය සලක් කිහිපයක්ම ඉටු කිරීමේ අනුමතිය.

හදිසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ වඩිම ක්‍රියාවචයන් වනුයේ සම සලකායක් සදහාම වුළු ගනීමය. එය පරිපූර්ණත්වය අපේක්ෂාකරමිනි.
2. සම සලකායක් සදහාම වුළු ගනීම සතුටුදසකය.
3. එක් වුළු දෙඵනයකින් සලක් ගණනඛක් ඉටු කිරීමේ අනුමතිය.

(111) - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: تَوَضَّأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّةً مَرَّةً.

[صحيح] - [رواه البخاري]

(111) - ඉබ්නු අබිබසේ (රළියල්ලභු අන්හුම) විසින් වර්තාකරන ලදී. "නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුඤ්ඤ වරයක්ම වුළු ගත්හ." [සූර්ව සබක සහිත හදිසයක] - [ඉමම් බුහාර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන් ඇතමු අවස්ථාචල වුළු දෙඤ්ඤ කළ විට, වුළුහි සම අවයවයක්ම වරක් බහින් සෙදීම හරියි. එතුමණුන් මුහුණ සෙදීයි -කට හා නසය සෙදීම ද ඒ සමග වෙයි- දත් හාදෙපාද වරක් බහින් සෙදීයි. මෙය වුළුහි අනිවර්තය ප්‍රමණයයි.

හදිසයේ හරය:

1. වුළු හි අවයව වරක් බහින් සෙදීම අනිවර්තය වේ. ඊට අමතරව කිරීම සතුටුදායක වේ.
2. ඇතමු අවස්ථාචල වරක් බහින් වුළු දෙඤ්ඤ කිරීම ආගමනුගත කරනු ලබුවකි.
3. හිස මස්හි කිරීම හෙවත් තෙත් අතින් හිස පිරිමදීම ද එක් වරක් පමණක් ආගමනුගත කරනු ලබුවකි.

(65081)

(112) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ مَرَّتَيْنِ

مَرَّتَيْنِ. [صحيح] - [رواه البخاري]

(112) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සෙයිද් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. සඹවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දෙවරයක් බඹින් වුළු ගත්හ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහඹ එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඇතම් අවස්ථඹල වුළු දෙඹ්නය කළ විට, වුළුහි සම අවයවයක්ම වඹ දෙකක් බඹින් සෙඹ්ඹාර්යි. එතුමණන් මුහුණ සෙඹ්ඹයි -කට හා නඹය සෙඹ්ඹිම ද ඒ සමග වෙයි- දඹ් හාදෙපාද වඹ දෙකක් බඹින් සෙඹ්ඹයි.

හදීසයේ හරය:

1. වුළු හි අවයව වරක් බඹින් සෙඹ්ඹිම අනිවර්යය වේ. ඊට අමතරව කිරීම සතුටුදසක වේ.
2. ඇතම් අවස්ථඹල දෙඹ්වයක් බඹින් වුළු දෙඹ්නය කිරීම ආගමනුගත කරනු ලබ ඇත.
3. හිස මස්හ් කිරීම හෙවත් තෙත් අනින් හිස පිරිමදීම ද එක් වරක් පමණක් ආගමනුගත කරනු ලබුවකි.

(65082)

(113) - عَنْ مُحَمَّدَانَ مَوْلَى عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ رَأَى عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ دَعَا بِوُضُوءٍ، فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ مِنْ إِنَائِهِ، فَغَسَلَهُمَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي الْوُضُوءِ، ثُمَّ تَمَضَّضَ وَاسْتَنْشَقَ وَاسْتَنْثَرَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، وَيَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ثَلَاثًا، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ كُلَّ رَجُلٍ ثَلَاثًا، ثُمَّ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ حَوْ وَضُوءِي هَذَا، وَقَالَ: «مَنْ تَوَضَّأَ حَوْ وَضُوءِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ». [صحيح] -

[متفق عليه]

(113) - උස්මන් ඉබ්නු අෆෆාන් තුමඟේ සේවකයකු වූ හුම්රන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. උස්මන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා(මගෙන්) ජලය ඉල්ලාසිටියේය. පසුව එතුමාඑම බඳුනින් තම දෙඅත්ලට ජලය වක් කර තුන් වරක් සෙසුගෙන; පසුව ජල බඳුනට දකුණත දමුවේය. පසුව කට කලත්වානසයට ජලය යවාහෙඳින් පිරිසිදු කළේය. පසුව තම මුහුණ තුන් වරක් සේදුවේය. පසුව තම දෙඅත් වළමට දක්වා තුන් වරක් සේදුවේය. පසුව තම හිස (ජලයෙන්) පිරිමද්දේය. පසුව සම පෑයක්ම වළලු කර දක්වතැන් වරක් සේදුවේය. පසුව හෙතෙම ‘මාමේ කළ වුළු ධෙඪනය මෙන් අල්ලන්ගේ දුනයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) වුළු කළ සවි මම දක අත්තෙමි’ යයි පවසීය. තවදුරටත් එතුමා කවරෙකු මාමේ වුළු ධෙඪනය කළ පරිදි වුළු ධෙඪනය කර, පසුව රකආත් වච් දෙකක් සලනය ඉටු කර, ඒ දෙක තුළ තම මනසට කිසිවක් ඇති නොකරන්නේ ද ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පව්වලට අල්ලන් ඔහුට සමච් දෙනු ඇත යයි පවසාසිටියේය. [පූර්ව සධක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

ඉතාපහදිලිව වටහාගනු පිණිස උස්මන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වුළු

ගත් අයුරු ප්‍රභයනීකව ඉගන්වීය. භෂ්‍යයක ජලය ගෙන්වාගෙන තම අත් දෙකට තුන් වරක් ජලය වක් කළේය. ඉන්පසු ඔහුගේ දකුණත ජල බඳුනට දමා ඉන් ජලය ගෙන තම කට තුළ දමා සෙද්දා එළියට විසී කළේය. ඒ සමගම තම නඝය තුළට ද ජලය ගලා යන්නට සලස්වා සෙද්දාගෙන පසුව එය එළියට බහර කර පිරිසිදු කර ගත්තේය. පසුව තම මුහුණ තුන් වරක් සෙද්දාගත්තේය. පසුව තම අත් දෙක වළමිට දෙක දක්වා තුන්වරක් සෙද්දා ගත්තේය. පසුව තෙත් අතින් තම හිස මත එක් වරක් පිරිමදින්නට ගත්තේය. පසුව තම පද දෙක වළලු කර දෙක ඇතුළුව තුන් වරක් සෙද්දාහර්සේය.

එම සහභිවරයා තම වුළු ධෙඩ්නය අවසන් කර ගත් කල්හි, සබචින්ම නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මේ අයුරින් වුළු ගත් සචි තමන් දකු නිබෙන බවත් කවරෙකු එතුමගේ වුළු ධෝවනයට සමන ව වුළු ගෙන පසුව රකආන් දෙකක් තම සිත පරමධිපති අබියස අවංක භාහක්නිමන්ව ඉදිරිපත් කරමින් ඉටු කළේ ද ඔවුනට ශුභථංචි දන්වැනි බවත් පවසාසිටියේය. සබචින්ම මෙම වුළු ධෙඩ්නය සහ අවංකව හා පරිපූර්ණව ඉටු කරනු ලබන මෙම සලකය තමන් කළ පෙර පවී සදහාසමච හිමිවන ප්‍රතිකර්ම දෙකක් වශයෙන් අල්ලන් ඔහුට නිළිණ කරනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. නින්දෙන් අවදි වූ තත්ත්වයක පසු නෙචුව ද වුළු ධෙඩ්නය ආරම්භ කිරීමේ දී භෂ්‍යයට දත් දමීමට පෙර සෙද්දාහනීම සතුටුදයකය. නමුත් රත්‍රියේ නින්දෙන් අවදි වූ අයකු නම්, දත් සෙද්දාහනීම ඔහුට අනිවර්‍යය වේ.

2. අවබෝධය හඟවීම දැනුම වෙන සෙමු කරන ආකාරයේ කෙටි මර්ග ශිෂ්‍යාඉදිරියේ ගුරුවරයාද පයෙහි කළ යුතුය. ප්‍රභයහී ක්‍රමය හරහාගුණවීම ද එක් මර්ගයකි.
3. නමුදුම ඉටු කරන්නාලෙකි කටයුතුවල තමන් නිරත කරවීමේ සිතුවිලි දුරු කර ගත යුතුය. සලකායේ සම්පූර්ණත්වය සහ පරිපූර්ණත්වය පවතින්නේ එහි දී තුළම සිත සෙමු කිරීම හමුවේය. එසේ නොමති නම්, සිතුවිලි වලින් ආරක්ෂාවිය නොහැකිය. එබවින් ඔහු තමව එරෙහිව සටන් කළ යුතු අතර එයින් ඉවතට නොයායුතුය.
4. වුළු ධෙඛනයෙහි තම දකුණතට ප්‍රමුඛත්වය ලබාදීමේ වදගත්කම.
5. කට සේදීම, නසය පිරිසිදු කර සිරීම යනාදිය අතර අනුපිළිවෙල පවත්වනගත යම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.
6. මුහුණ, අත් දෙක හසඳ දෙක තුන්වරක් බහින් සේදීම සතුටු දැසක වන අතර එක් වරක් සේදීම අනිවර්යය වේ.
7. හදිසයේ සඳහන් ක්‍රමයට අනුව වුළු ධෙඛනය හාරකන් දෙක එකට පෙළගසුනේ නම්, පෙර කළ පසයන් සඳහා අල්ලන්ගේ සමඛ ඒ තුළින් හිමිවනු ඇත.
8. වුළු ධෙඛනයේ දී සම අවයවයකටම සීමිතන් ඇත. මුහුණෙහි සීමිත වනුයේ: සුපුරුදු පරිදි ඉදිරි හිස කෙස් වලවන ස්ථනයේ සිට යටි රැවුල හානිකට දක්වසහලටත්, එක් කනේ සිට අනෙක් කන දක්වහරහටත් ය. අනෙක් සීමිත වනුයේ: ඇඟිලි තුඩු සිට වලමිට දක්වස. එනම් බහුව හඳුනා අතර පවතින සන්ධියයි. හිසෙහි සීමිත වනුයේ සුපුරුදු පරිදි හිසකෙස් වලවන ස්ථනයේ සිට පසුගෙලට ඉහළ දක්වනුහුණට අනුගත වන ප්‍රදේශයයි. කන්දෙක ජලයෙන්

පිරිමදීම ද හිසෙන් වූ කෙටසකි. පෘෂ්ඨයේ සීමිත වනුයේ, පෘෂ්ඨය හා කණ්ඩය අතර පවතින සන්ධියත් (වළලු කර) සමග වූ කෙටසයි.

(3313)

(114) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ فِي أَنْفِهِ ثَمَّ لِيَنْزُرَ، وَمَنْ اسْتَجَمَرَ فليُوتِرْ، وَإِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهَا فِي وَضُوئِهِ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي أَيَّنَ بَاتَتْ يَدُهُ».

ولفظ مسلم: «إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلَا يَغْمِسُ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي أَيَّنَ بَاتَتْ يَدُهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(114) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: “ඔබ අතරින් කිසිවකු වුළුගන්තාවට ඔහුගේ නඡය තුළට ජලය ගෙන ගෙඡ් පඡු ව නඡය සිරාපිරිසිදු කළ යුතුය. ඔබ අතරින් කිසිවකු (තම ශරීරක අවශ්‍යතාඉටු කිරීමෙන් පඡු පිරිසිදු කිරීම සදහා) ගල් භඡිත කරන්නේ ද ඔහු ඔත්තේ සංඛියඡක් භඡිතාකළ යුතුය. ඔබ අතරින් කිසිවකු නින්දෙන් අවදි වූ විට තම දෙඅත් ජල භඡනයට දම්මට පෙර සෙඡාගත යුතුයි. හේතුව සඹවින්ම රඡ්‍රියේ තම දත් පිහිටියේ කෙතඡකදැයි ඔබ කිසිවෙකු තෙඡන්නා බවිනි.” මුස්ලිම් හි සදහන් තවත් ප්‍රකශයක: “ඔබ කිසිවෙකු හෙඡ්නින්දෙන් අවදි වූ විට, ඔහු තම අත තුන්වරක් සෙඡාහරින තෙක් භඡනය තුළට නො ගිල්විය යුතුය. සඹවින්ම ඔහුගේ අත රඡ්‍රියේ තිබුණේ කෙතඡක දැයි තෙඡන්නාබවිනි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණඡ්පිරිසිදු කිරීමේ ඇතම් නීති පඡදිළි කළහ. ඒවාඅතරින්: පළමුවන්න: කවරෙකු වුළු ධෙඡ්නය කළේ ද හුස්ම සමග තම නඡය තුළට ජලය ගලන්නට සළස්වාපඡුව හුස්ම සමගම එය බඹඳ කළ යුතුය.

දෙවන (මෙ මුත්තාකල පසු) : ඉන් බහර වන අපිවිත්‍ර දැපිරිසිදු කිරීමටත් ජලයෙන් තෙත්ව ගල් හෙළිවනී වෙනත් දෙයකින් එය ඉවත් කිරීමටත් සිතන්නේ නම්, එය ඔත්තේ සංඛ්‍යාවකින් පිරිසිදු කළ යුතුය. එහි අවමය විය යුත්තේ වඟ තුනකි. එහි උපරිම වනුයේ බහර වන දැඹුවත් කර එම ස්ථනය පිරිසිදු කිරීමය. තුන්වන: කවරෙකු රක්ෂි නින්දෙන් අවදි වූයේ ද, ඔහු වූඒ ඛෙච්ඡනය සදහානම අත් එහි දමන්නට පෙර හෂනයට පිටතින් තුන් වරක් සෙද්දහන යුතුය. සඛච්ඡිතම තම අත් රක්ෂියේ කෙතනක තිබුණේ දැයි ඔහු තෙදන්නාවිනි. එවිට අපවිත්‍ර දැ ගන බියක් ඇති වේ. ෂෙයිතන් මිනිසාට හනිදයක හෝජලය අපිරිසිදු කරන දඳ එයට එකතු කළ හක.

හදිසයේ හරය:

1. වූඒ ඛෙච්ඡනයෙහි නෂය පිරිසිදු කිරීම අනිවර්තය වේ. එනම්: හුස්ම හරහානෂය තුළට ජලය ගලායන්නට සලස්වීමය. නෂය සිරීමද අනිවර්තය වේ. එනම්: හුස්ම හරහානෂයෙන් ජලය පිට කිරීමය.
2. ගල් හෙළිවනී ද්‍රව්‍යයකින් පිරිසිදු කිරීමේ දී ඔත්තේ සංඛ්‍යාවක් පිළිපදීම සතුටු දයකය.
3. රක්ෂි නින්දෙන් අවදි වූ පසු දත් තුන්වරක් සෙද්දහනීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.

(3033)

(115) - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَبْرَيْنِ، فَقَالَ: «إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ، وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنَ الْبَوْلِ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ» ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطْبَةً، فَشَقَّهَا نِصْفَيْنِ، فَعَرَزَ فِي كُلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لِمَ فَعَلْتَ هَذَا؟ قَالَ: «لَعَلَّهُ يُخَفَّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَبْسَبَا».

[صحيح] - [متفق عليه]

(115) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මිනිවලවල් දෙකක් අසළින් ගමන් ගත්හ. එවිට එතුමණන් සඹවින්ම මෙඹුන් දෙදෙනාවේදනාකරනු ලබති. මෙඹුන් දෙදෙනා වේදනාකරනු ලබනුයේ මහාප්පයක් නිසඤවන් නෙඤවී. මෙඹුන් දෙදෙනඤගන් එක් අයකු මුත්‍රාකිරීමෙන් පසු පිරිසිදු නෙකළ අයෙකි. අනෙක් තනන්තාකේළම් කියමින් සර්සරන අයෙකි යඹි පවසුහ. පසුව අමු අත්තක් ගෙන එය දෙකට පළාමිනිවල දෙක මත සිටෙව්වේය. ඔවුහු: "අල්ලාහ්ගේ දූතයණනි, ඔබ මෙසේ සිදු කළේ ඇයි ද?" යි විමසුවෙයි. එතුමණන් "මේ දෙක වියළී නෙඤන තක්කල් මෙඹුන් දෙදෙනඤ සහනයක් විය හක." යඹි පවසුහ.

[පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මිනිවලවල් දෙකක් අසළින් ගමන් ගත්හ. එවිට එතුමණන්මෙසේ පවසුහ: සඹවින්ම මෙම මිනිවලවල් දෙක තුළ සිටින දෙදෙනාවේදනා කරනු ලබති. මෙඹුන් දෙදෙනා වේදනාකරනු ලබනුයේ ඔබ සිතන පරිදි මහාප්පයක් නිසඤවන් නෙඤවී. නමුත් එය අල්ලාහ් ඉදිරියේ මහන් ප්පයක් වේ. මෙඹුන් දෙදෙනඤගන් එක් අයකු ශරීරක අවශ්‍යතානිමාකළ පසු තම ශරීරයේ හානම වස්ත්‍රයේ මුත්‍රා තවරීම ගන සලකිලිමන් නෙඹු තනන්තකි. අනෙක් තනන්තාමිනිසුන් අතර කේළම් කියමින් සර්සරන තනන්තඤ.

එනම් ජනයාඅතර ගලලු ඇති කිරීම, වරදි අදහස් පතුරුවලීම, හා හිංසා පීඩා ඇති කිරීමේ අරමුණින් වෙනත් අයකු පිළිබද තෙණතුරු තවත් කෙනෙකු සමග කතා කිරීම වනි දැ කළ පුද්ගලයය.

හදිසයේ හරය:

1. කේළම් කීම හාමුත්‍රාකිරීමෙන් පසු පිරිසිදු නෙවීම යන කරුණු දෙක මහසසයන් අතරින් වන්නේය. එමෙන්ම කබිර් හි වේදනාවට හේතු වන්නේය.
2. කබිර්හි වේදනාව වනි ඇතම් ගුණ දඤ්ඤන් නිරචරණය කිරීම නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ දුතභාවයේ සලකුණු හෙළි කිරීමකි.
3. දෙකට පළු අතු දෙක මිනිවළ මත තබීමේ ක්‍රියාවලිය නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට පමණක් සුවිශේෂී වූ කරුණකි. හේතුව මිනි වළේ පුද්ගලයින් දෙදෙනගේ තත්ත්වය අල්ලන් එතුමණන්ට පෙත්වා දුන්නේය. එතුමණන්ට වෙනත් කිසිවකු සමත නොකළ යුතුය. මිනිවලවල්වල තනන්තන්ගේ තත්ත්වයන් පිළිබද කිසිවකු නොදනී.

(3010)

(116) - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(116) - අනස් ඉබ්නු මලික් (රජියල්ලහු අත්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වසිකිලියට පිවිසුනු විට, ‘අල්ලහුමිම ඉන්තී අලාදු බික මිනල් කුඛුසි වල්කබ්ඉසි’ - අහෝ අල්ලහ්! පුරුෂ හා ස්ත්‍රී ෂෙයින්නුන්ගෙන් ආරක්ෂාව මම ඔබෙන් පනමි.- යනුවෙන් ප්‍රථ්ථතාකරන්නෙකු වූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුඬ් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තම ගර්ථ්ථක අවශ්‍යතාඉටු කරන ස්ථනයට පිවිසුනු විට, එහි මල පහ කිරීමට හෝ මුත්‍රා කිරීමට සිතුව ද එතුමණන් අල්ලහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පතුහ. ස්ත්‍රී හා පුරුෂ ෂෙයින්නුන්ගෙන් ආරක්ෂාව ඔහුගෙන් පනාඔහු වෙත නඹුරු වූහ. අල්- (හු)කුඛුසු නම් පදය නපුර ලෙසත් (හ)කබ්ඉසි යන පදය අපවිත්‍ර දැලෙසත් විස්තර කෙරී ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. වසිකිලියට පිවිසීමට සිතන අවස්ථාවේ මෙම ප්‍රථ්ථතාව උසුරීම සතුව දැක්කය.
2. සියලුම මිනිසුන් සමු තත්ත්වයකදීම ඔවුන්ට ඇතිවන හනියෙන් හනපුරෙන් ආරක්ෂාව පනාඔවුන්ගේ පරමධිපති වෙත කණ්ණලව් කරනු ඇත.

(3150)

(117) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ

مِنَ الْغَائِطِ قَالَ: «عُفِّرَانَكَ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(117) - දෝවත්වය විශ්වඝ කරන, මු:මින්වරැන්ගේ මඤ්ඤයක් වූ ආඉඉ(රළියල්ලඉ අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. සඹචින්ම නබි (සල්ලල්ලඉ අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤන් මළපහ කිරීමෙන් පසු බහර වූ විටෙක, එතුමඤන් "ගුරුතක" (ඉබෙන් සමඹ අයද සිටිමි) යඹි පවසන්නෙකු වූහ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඉ අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤන් මළ පහ කිරීමෙන් තම අවශ්‍යතඹ ඉටු කිරීමෙන් පසු බහරව ගිය විට 'ගුරුතක' යඹි පවසාදෙවියනි! මම ඉබෙන් සමඹ අයදීමි' යඹි පවසන්නෙකු වූහ.

හදීසයේ හරය:

1. තම ස්වභවික අවශ්‍යතඉටු කර, එම ස්ඵතයෙන් (වසිකිලියෙන්) පිටත් වූ පසු ගුරුතක යනුවෙන් ප්‍රකඹ කිරීම සතුවදයකය.
2. නබි (සල්ලල්ලඉ අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤන්සියලුම අවස්ඵඹන්හි තම පරමඹපනිගෙන් සමඹ අයද සිටියහ.
3. තම අවශ්‍යතඉටු කර වසිකිලියෙන් පිට වූ පසු එසේ පසක්ෂමඹ ඉල්ලසිටීමට හේතු වූ කඹණසම්බන්ධයෙන් පවසසිටිය දී, එය අල්ලඹ් පිරිනමූ ආශිර්වදය සදහා තුතිවන්න වීමේ දී දක්වූ අඩුපඹු හේතුවෙනි. තමන්ට වේදනාදෙමින් තිබූ දඹපහසුවෙන්ම බහර වීමට සළස්වීම ද

එම ආශිර්වද අතරින් එකකි. වසිකිලි අවශ්‍යතාදුටු කරන වේලාවේ ඔබව මෙතෙහි කිරීමෙන් මාවෙනතකට යෙමුව සිටි බවින් මම ඔබෙන් සමඛ අයද සිටිමි.

(10046)

(118) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «السَّوَالُكَ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ، مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ». [صحيح] - [رواه النسائي وأحمد]

(118) - අල්ලක්ගේ දූනයකින් (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආදුෂා(රළියල්ලඤ අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "දන් මදීම කට පිරිසිදු කරන්නකි. පරමඛපනිගේ තෘෂ්නිය ගෙන දෙන්නකි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

අරක් නම් ගසේ දහවියෙන් හෝඵවනි වෙනත් යමකින් දන් පිරිසිදු කරන ලෙස නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමකින් අපට දනුම් දුන්න. එය කට තුළ ඇති අපවිත්‍ර දැහාපිළිකුල් සහගත ගන්ධය පිරිසිදු කරනු ඇත. සඛවින්ම එය ගන්තාගන අල්ලක් තෘෂ්නිමත් වීමට හේතුවක් ද වන්නේය. සඛවින්ම එහි අල්ලක්ට අවනත වීමක් හාඛහුගේ නියෙණිය ප්‍රිය කිරීමක් ඇත. එමෙන්ම උත්තරීතර අල්ලක් ප්‍රිය කරන පරිදි පිරිසිදු කම ද එහි පවතී.

හදිසයේ හරය:

1. දන් පිරිසිදු කිරීමේ මහිමය. එය අධිකව සිදු කර ගන්නා ලෙස නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමකින් තම සමුහයාදනන්දු කරවන්න.

2. දන් මදීමේ දී වඩක් යෙහිඳය වනුයේ අරක් නම් ගනේ දහවියක් හඞත කිරීමය. එමෙන්ම දන් බුරුසුවක් හා ආලේපයක් හඞත කිරීමද එම ස්ථනයට අදඞ වේ.

(3588)

(119) - عَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ

يَشُورُ فَأَهُ بِالسَّوَاكِ. [صحيح] - [متفق عليه]

(119) - හුදෙයිෆරුරලියලේඞු අන්හු) තුමඞසින් වඞතකරන ලදී. නබි (සලේලේඞු අලයිහි වසලේලම්) තුමඞකන් රත්රියේ අවදි වූ විට තම මුඛය මිස්වක් දහවියෙන් හෙඞින් මද පිරිසිදු කර ගනියි. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඞ හාමුස්ලිම් හි වඞතඞී ඇත]

විවරණය:

නබි සලේලේඞු අලයිහි වසලේලම් තුමඞකන් අධික ලෙස තම මුඛය පිරිසිදු කර ගන්නාඅයකු වූ අතර ඒ ගන ජනයඞ ද නියෙඞ කර ඇත. ඇතමි අවස්ථඞන්හි එය වඩක් වදගන් වන්නේය. ඒ අතරින් රත්රියේ නින්දෙන් අවදි වූ අවස්ථඞවි මුඛය පිරිසිදු කර ගනීම ද එවඞි අවස්ථඞකි. එහි දී සලේලේඞු අලයිහි වසලේලම් තුමඞකන් මිස්වක් දහවියෙන් හෙඞින් මද තම මුඛය පිරිසිදු කර ගත්හ.

හදීසයේ හරය:

1. රත්රි නින්දෙන් පසු කට පිරිසිදු කිරීම වඩක් වදගන් ආගමික කටයුත්තකි. ඊට හේතුව සබඞින්ම නින්ද මුඛයේ ගන්ධයක් ඇති කරනු ඇත. මිස්වක් (දහවිය හෙඞුරුසුව) එය පිරිසිදු කිරීමේ උපකරණයයි.

2. ඉහත කී අදහස අනුව කවේ දුර්ගන්ධය ඇතිවන සම අවස්ථාකම දන් මද පිරිසිදු කර ගනීම වඩාත් වදගත් ආගමික කරුණකි.
3. පිරිසිදුකම පෙණවේ ආගමනුකූල කරුණකි. ඇත්තෙන්ම එය නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සිරිතක් වූ අතරම උදග් ආවග් විධියකි.
4. මුඛය පිරිසිදු කිරීම යන ප්‍රකෘතිය තුළ දන්, විදුරුමස් හැදිව මඳීම ද ඇතුළත් වේ.
5. සිවක් යනු 'අරක්' හෙළුවනි වෙනත් ගසකින් කපාගන්නා ලද දඹවියකි. එය මුඛය හැදත් පිරිසිදු කිරීමට යෙදුනාහි. එය මුඛය පිරිසිදු කරන අතරම දුර්ගන්ධය ඉවත් කරයි.

(3063)

(120) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ - أَوْ عَلَى أُمَّتِي - لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ». [صحيح] - [متفق عليه]

(120) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “මගේ සමූහයට වඩාත් දුෂ්කර කණියක් නොවන්නේ නම්, සම සලකයට පෙර සිවක් හඹිතා කරන (කට පිරිසිදු කරන) මෙන් මම ඔවුනට නියෙණි කර සිටිමි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහග් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තම ප්‍රජාව අතර දේවත්වය විශ්වස කරන මුස්මින්වරුන් හට දුෂ්කර කණියක් වනු ඇතැයි තමන් බිය නොවී නම්, සම සලක් වගයකම සිවක් මගින් දන් මද කට පිරිසිදු කරන මෙන්

ඔවුනට නියෙණ් කර සිටින බවට නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තුළ තම ප්‍රජාව කෙරෙහි නිබ්බ කරුණුව, ඔවුනට දුෂ්කරතාඇතිවනු ඇතැයි එතුමණන් තුළ නිබ්බ බිය.
2. නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් යම් නියෙණියක් නිකුත් කළේ නම් එය ක්‍රියත්මක කිරීම අනිවර්‍ය වේ. එහෙත් එය අනිවර්‍ය නොවන බවට යම් සඛකයක් නිබ්බණේ නම් මිස.
3. දන් මද පිරිසිදු කිරීම සතුවු දයක වන අතර, සමු සලනයක් සදහාම එසේ සිදු කිරීම උතුම් කටයුත්තකි.
4. ඉබ්නු දකීක් අල් ර්ද් තුමාමසේ පවසයි: සලනය සදහා නඟිට සිටින අවස්ථාවේ දන් පිරිසිදු කිරීම සතුවු දයක වීමේ ප්‍රඥාව නම්, එය අල්ලන් වෙත සමීප වන අවස්ථාවක් වන බවිනි. එබවින් නමුදුමට කරන ගෙවයක් ලෙස පූර්ණ පිරිසිදු භවයකින් යුතුව පෙනී සිටිය යුතු වේ.
5. උපව්‍යය රකිනකු පවාදහවල් කලයෙන් පසු වුව ද ලුහර් හා අසර් සලනය වනි සලන් සදහාදන් මද පිරිසිදු කිරීම සතුවු දයක බව මෙම හදීසයේ ඇතුළත් පෙණු අදහසින් පෙන්වා දෙයි.

(3364)

(121) - عن أبي هريرة قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ

فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا، يَغْتَسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(121) - අල්ලෝගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. "සම මුස්ලිම්වරයකු කෙරෙහිම පවරන වගකීම වනුයේ සම දින හතක් තුළම එක් දිනයක ස්නනය කිරීමය. එහි දී ඔහුගේ හිස හාඔහුගේ ශරීරය ඔහු සෙද්දාහරියි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සනියේ සම දින හතකින්ම එක් දිනක් ස්නනය කිරීම වඩිහිටි බුද්ධිමත් සම මුස්ලිම්වරයකු කෙරෙහිම ඉතාවදගත් වගකීමක් බව අල්ලෝගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වා සිටියහ. එදින පිරිසිදුවීමේ අපේක්ෂාවන් ඔහුගේ හිස ඇතුළුව ශරීරයම ඔහු සෙද්දාහරියි. ඇතම් වර් තඛල සදහන් කරුණු අනුව එම දින අතරින් වඩක් උතුම් වනුයේ ජුමුආ දිනයේ ස්නනය කිරීමය. උදහරණ වශයෙන් බුහස්පනින්දා දින ස්නනය කර තිබුණ ද, ජුමුආ සලනයට පෙර ස්නනය කිරීම වඩක් වදගත් සතුටුදසක කරුණක් වන්නේය. ස්නනය කිරීම අනිවර් යය බව පෙන්වා දෙන ආඉෂා(රළියල්ලභු අන්හ) තුමියගේ ප්‍රකූෂය මෙසේය. "ජනයාතම වකීන්වල නිරත වෙති. ජුමුආ සලනය සදහායන විට ඔවුන්ගේ එම තත්ත්වයෙන්ම යති. එබවින් ඔවුනට මෙසේ පවසන ලදී. "ඔබලාස්නනය කරන්නෙහු නම්" (මුලභුය: බුහාර්) එතුමාසතු තවත් වර්තඛක: "ඔවුනට දුර් ගන්ධය ඇත." එනම් දහඩිය ගඳ හාවෙනත් ගන්ධ. ඒ සමගම නුඹලාස්නනය කර

ගත්තෙනු නම්! යඪි පවසන ලදී. ඔවුන් හඳු වෙන් අය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල එය ද වඩන් වදගත් කරුණක් වේ.

හදිසයේ හරය:

1. පිරිසිදුකම හාසිවිතුරුකම පිළිබඳ ඉස්ලාමය දක්වන සළකිලිමත්කම හාවදගත්කම
2. ජුමුආ දිනයේ සලකය සදහාස්තනය කිරීම වඩන් වදගත් සතුටුදායක කරුණක් වන්නේය.
3. ශරීරය ගන සදහන් කිරීමත් සමගම හිස සදහන් කිරීමෙන් මුළු ශරීරයම ආරවණය කර ඇත. එසේ ඒ ගන සදහන් කර ඇත්තේ එය වඩන් වදගත් බවිනි.
4. ජනයාපහසුතාවයට පත්වන අයුරින් යම් දුර්ගන්ධයක් තමන් තුළින් හමන විට, එවනි සමු කෙනෙකුම ස්තනය කර ගනීම අනිවර්යය වේ.
5. ජුමුආ දිනය මහිමයෙන් පිරුණු බවින්, එදින ස්තනය කිරීම වඩන් උචිත වේ.

(65084)

(122) - عن أبي هريرة رضي الله عنه: سمعتُ النبيَّ صلى الله عليه وسلم يقول: «الفِطْرَةُ خَمْسٌ:

الْحِتَانُ وَالْإِسْتِحْدَادُ وَقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ وَتَنْتُفُ الْأَبَاطِ» . [صحيح] - [متفق عليه]

(122) - අල්ලෝගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසාදබු හුරෙයි(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “භික්ෂුකා කරුණු පහකි: ලිංග වර්ම ඡේදනය, ලිංගභ්‍රිත රෙඡ් කපීම, උඩු රැවුල කපීම, නියපෙනු කපීම, කිහිලි රෙඡ් ඉවත් කිරීම.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ඉස්ලම් දහමින් වූ හා දූතවරුන්ගේ පිළිවෙත් අතරින් වූ කරුණු පහක් සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්හු පහදිලි කළහ:

ඒවසින් පළමුවන්න: වර්මඡේදනයයි. එනම් පුරුෂ ලිංගයේ මුණ්ඩයට ඉහළින් වසී ඇති අමතර හම් කෙටස කපාහරීම හා කන්නඩගේ යෙහි මර්ගයට ඉහළින් වසී ඇති හම් කෙටස ඉවත් කිරීමය.

දෙවන්න: ලිංගභ්‍රිත රෙඡ් බම. එනම්, ලිංගය අවට වටී ඇති රෙඡ් බමය.

ඒවසින් තුන්වන්න: උඩු රැවුල කපීම, එනම්: පිරිමියකුගේ උඩු තෙලට ඉහළින් වටී ඇති රැවුල, තෙල පෙනෙන සේ කපා හරීමය.

සිව්වන්න: නියපෙනු කපීම.

පස්වන්න: කිහිලි රෙඡ් ඉවත් කිරීම.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලාහ් ඒවාගන ප්‍රිය කරන, ඒවාගන තෘ්තියට පත් වන අතර, ඒවායම්බන්ධයෙන් නියෙණි කර ඇති. ධර්ම දූතවරුන්ට හිමි වූ පිළිවෙත් පූර්ණත්වය, පිරිසිදු කම හා අලංකාරය ලබාදෙයි.
2. මෙම කරුණු පුරුද්දක් ලෙස පිළිපදීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. ඒ ගන නෙසලකිලිමත් නෙවිය යුතුය.
3. මෙම කරුණුවල ආධ්‍යාත්මික හාලෙකික ප්‍රයෙෂ්න ඇත. ඒ අතරින්: තම රුව අලංකාර කර ගනීම, ගර්චය පිරිසිදුව තබා ගනීම, පිරිසිදුකම පිළිබඳ සලකිලිමත් වීම, දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ට වෙනස්ව කටයුතු කිරීම සහ අල්ලාහ්ගේ නියෙණිය පිළිපදීම වේ.
4. මෙම කරුණු පහ හඳුරන්නට යටි රැවුල වචීම, දත් පිරිසිදු කිරීම වනි පෙර සිට පවුන එන වෙනත් කරුණු ද හදිස්වල සදහන් වී ඇත.

(3144)

(123) - عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا مَدَّاءً وَكُنْتُ أَسْتَحْيِي أَنْ أَسْأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَكَانِ ابْتَتِهِ فَأَمَرْتُ الْمُقَدَّادَ بْنَ الْأَسْوَدِ فَسَأَلَهُ فَقَالَ: «يَغْسِلُ ذَكَرَهُ وَيَتَوَضَّأُ». وَلِلْبُخَارِيِّ: فَقَالَ: «تَوَضَّأُ وَأَغْسِلُ ذَكَرَكَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(123) - අලී (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “මම ශ්‍රවය අධික ලෙස හට ගන්නා පුද්ගලයකු වූයෙමි. අල්ලන්ගේ දූනයනුන්ගෙන් (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) එතුමගේ දියණිය සිටින ස්ථනය ගන අසන්නට මම ලජ්ජාවූයෙමි. එනිසා මම අල් මික්දද් ඉබ්නු අල් අස්වද්ට (ඒ ගන විමසන මෙන්) නියෙඹ් කළෙමි. එවිට හෙතෙම එතුමනුන්ගෙන් විමසූ විට එතුමනුන් (එවන්තෙකු) ‘ඔහුගේ ලිංගේන්ද්‍රිය සෙදා වූව ධෙච්නය කර ගනු ඇත’යි පවසීය.” බුහාර් හි සදහන් වර්තනක: ‘වුළු ධෙච්නය කර ගන්න. එමෙන්ම ඔබ ඔබේ ලිංගේන්ද්‍රිය ද පිරිසිදු කර ගන්න’ යනුවෙන් වර්තාවී ඇත. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තමන් අධික ලෙස ශ්‍රවය පිටවන අයකු වූ බව අලී (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් දන්වාසිටියේය. -එනම් කමහඹ හටගන්නා අවස්ථක හෝ සංසර්ගයේ නියඳීමට පෙර ලිංගේන්ද්‍රියෙන් පිටවන ඇලවෙන සුළු සුදු පහනි සිහින් දියරයයි.- එය පිටවීමත් සමග තමන් කටයුතු කළ යුත්තේ කෙසේදැයි එතුමා නොදන සිටියේය. නමුත් ඒ ගන නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගෙන් විමසීමට එතුමා ලජ්ජ විය. හේතුව එතුමානබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගේ දියණියක වූ ෆනිමගේ ස්වමිපුරුෂයා වූ බවිනි. එබවින් ඒ ගන නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුන්ගෙන් විමසන මෙන් එතුමා මික්දද් ඉබ්නු අල්-

අස්වද්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එවිට ඔහුගේ ලිංගේන්ද්‍රිය සෙද්දා පසුව වූදා ධර්මය කරන මෙන් නම් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ඔහුට පිළිතුරු දුන්හ.

හදිසයේ හරය:

1. අලී ඉබ්නු අබි නජ්බ් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමගේ මහිමය. කිසියම් මර්ගයකින් හෝවේවප්‍රශ්න අසැසිටීමෙන් එතුමාට ලජ්ජාව වළක්වූයේ නත.
2. නීතිය ගන වීමසැසිටීමට නියෙජ්තයෙකු පත් කිරීමේ අවසරය.
3. යහපත උදෙසාමිනිසකු තමන් ලජ්ජාවන දෙයක් තමන් වෙනුවෙන් වීමසැසිටීමේ අවරසය.
4. මදී හෙවත් ශ්‍රමය අපවිත්‍රය. ශරීරයේ හෙඩ්ස්ත්‍රයේ හෝ තවරුණු විට එය සෙද්දාහිම අනිවර්තය වේ.
5. ශ්‍රමය පිටවීම වූදා අවලංගු කරවන කරුණකි.
6. තවත් හදිසයක සදහන් කර ඇති පරිදි ලිංගේන්ද්‍රිය සහ වෂණ කෙණ් සේදීම අනිවර්තය වේ.

(3348)

(124) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ، غَسَلَ يَدَيْهِ، وَتَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اغْتَسَلَ، ثُمَّ يُخَلِّلُ بِيَدِهِ شَعْرَهُ، حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُ قَدْ أَرَوَى بَشْرَتَهُ، أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ، وَقَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِثَاءٍ وَاحِدٍ، نَعْرِفُ مِنْهُ جَمِيعًا. [صحيح] - [رواه البخاري]

(124) - මුස්මින්වරුන්ගේ මතභව වන ආඉෂා(රළියල්ලඹු අන්හා) තුමිය විසින් වර්තා කරන ලදී. “අල්ලඹ්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ජනඛන් තත්ත්වයෙන් (මිදීම සදහා) ස්නනය කරන විට, එතුමගේ අත් දෙක සෙදා පසුව සලනය සදහා වුළු ගන්නක් මෙන් වුළු ගෙන පසුව එතුමණෝස්නනය කළහ. පසුව එතුමණෝතම සමට සේන්දු වුණු බවට සිතන තරමට අත් දෙකින් තම රෙම් අතර හෙදින් ඇතුල්ලූහ. එසේ තුන් වරක් ජලය ගලයන්නට සලස්වූහ. පසුව තම සෙසු ශරීර කෙටස් ද සෙදා ගත්හ. මම අල්ලඹ්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) සමග එකම භෂ්නයකින් ස්නනය කර ඇත්තෙමි. අපි සමු කෙනෙකුම ඉන් ජලය ඇද ගත්තෙමු.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහඹ එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ ජනඛන් තත්ත්වයෙන් මිදීමට ස්නනය කිරීමට සිතූ විට තම අත් දෙක පළමුව සෙදාහර ඉන් ආරම්භ කළහ. පසුව සලනයට වුළු ගන්නාමෙන් වුළු ගත්හ. පසුව තම ශරීරයට ජලය ගලයන්නට සලස්වූහ. පසුව තම අත් දෙකින් තම හිසකෙස් අතුල්ලූහ. කෙස් මුලට ජලය සේන්දු වූ බවට සිතන තරමටම එසේ කළහ. ශරීරයට ජලය වක් කළේය. තම හිසට තුන්වරක් ජලය වක්

කෙඛ පසුව එතුමණන්ගේ සෙසු ශරීර කෙඛස් සෙද්දාහර්යහ. ආඉෂා (රළියල්ලඟු අන්හ) තුමිය මෙසේ පවසා සිටියස: මම අල්ලන්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) සමග එකම භෂනයක ස්නනය කළෙම්. එහි දී අපි එකිනෙකාඅද අහුරාගත්තෙමු.

හදීසයේ හරය:

1. ස්නනය වර්ග දෙකකි. ප්‍රමණවත් ස්නනය යනු, පිරිසිදු වන බවට චේතනාකරමින්, පසුව කට හනාසය සෙද්දාහර නම ශරීරයට ආවරණය වන පරිදි ජලය වක්කර ගනීමය. පරිපූර්ණ ස්නනය යනු, මෙම හදීසයේ නබි (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ස්නනය කර පෙත්වෑැනි පරිදි ස්නනය කිරීමය.
2. ජනබත් යන යෙදුම භඛිතකරනුයේ ශුක්‍රණු පිටවුණු හෝ ශුක්‍රණු පිට නෙචුව ද සංසර්ගයේ නියලුනු අය හටය.
3. අඹු සමියන් එකිනෙකානම රහසස පෙදෙස් දක බලා ගනීමේ අවසරය හාඑකම භෂනයකින් දෙදෙනම අද ස්නනය කිරීමේ අවසරය.

(3316)

(125) - عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ، فَأَجْنَبْتُ فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ، فَتَمَرَّعْتُ فِي الصَّعِيدِ كَمَا تَمَرَّعُ الدَّابَّةُ ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: «إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ صَرَبَ بِيَدَيْهِ الْأَرْضَ صَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهَرَ كَفَّيْهِ وَوَجَّهَهُ. [صحيح] - [متفق عليه]

(125) - අම්මර් ඉබ්නු යසීර් (රළියල්ලභු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “යම් අවශ්‍යතාවක් සඳහා නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මා එව්වේය. එවිට මා ජුනුබ් තත්ත්වයට පත්ව සිටියෙමි. නමුත් මට ජලය ලබුණේ නත. පසුව මම සතුන් පෙරළෙන්නක් මෙන් පිරිසිදු දූවිලි පසෙහි පෙරළුණෙමි. පසුව මම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පමුණ එතුමා ඒ ගන සඳහන් කළෙමි. එවිට එතුමා ඔබේ අත් දෙකින් මෙසේ සිදු කිරීම ඔබට ප්‍රමණවත් වන්නේය’ යයි පවසා පසුව තමන්ගේ අත් දෙක පෙඳුව මත එක් වරක් ගසා පසුව වම් අතින් දකුණත ද එතුමාගේ අත් දෙකෙහි මතු පිට ද එතුමාගේ මුහුණ ද පිරිමද්දහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

යම් අවශ්‍යතාවක් සඳහා නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අම්මර් ඉබ්නු යසීර් (රළියල්ලභු අන්හුම) තුමා විව්වේය. එවිට ඔහු ජුනුබ් තත්ත්වයට පත් විය. එනම් සංසර්ගය හේතුවෙන් හෝ කමුක හඟීමෙන් ශුක්‍රණු පිටවීම හෙතුවෙන් එවන් තත්ත්වයකට පත්විය. නමුත් ස්නනය කිරීම සඳහා ජලය ඔහුට නොලබුණේය. ජනමත් තත්ත්වයෙන් පිරිසිදු වීමේ තයම්මුම් නීතිය ඔහු දන සිටියේ නත. සබවින්ම හෙතෙම දන සිටියේ සුළු කිලිට්ටෙන් පිරිසිදු වීමේ ක්‍රමය පමණි. පසු ව ඔහු එහි නීතිය සෙසන්නට උත්සහ කළේය. සුළු කිලිට්ටෙන්

මිදීමට වුළු හි ඇතමු අවයව පෙළව මන ඇති පසින් පිරිමදින්තක් මෙන් ජනබත් හේතුවෙන් මුළු ගරීරයම පසින් ආවරණය කළ යුතු යයි සිතුවේය. හෙතෙම එය ජලයට සසඳුවේය. පසුව මුළු ගරීරයම ආවරණය වන පරිදි පස් මන පෙරළුණේය. පසු ව නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පමිණි කල්හි තමන් කළ දැනිවරදි ද නද්ද යන්න දන ගනීම සදහාඑතුමණන්ට ඒ ගන සදහන් කළේය. එවිට නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ මුත්තා පිටවීම වනි හේතුවකින් ඇති වන සුළු කිල්ලෙන් හා ජනබත් වනි හේතුවකින් ඇතිවන මහාකිල්ලෙන් පිරිසිදු වීමේ ක්‍රමය පහදිලි කළහ. එනම් තම අත් දෙක පෙළව මන එක් වරක් ගසා පසුව වම් අතින් දකුණත ද එතුමණගේ අත් දෙකෙහි මතු පිට ද එතුමණගේ මුහුණ ද පිරිමද පෙත්වුහ.

හදිසයේ හරය:

1. තයම්මුම් කිරීමට පෙර ජලය සෙවීම අනිවර්යය වේ.
2. ජනබත් තත්ත්වයට පත් වූ අයකු ජලය නෙලඹුවේ නම්, ඔහු තයම්මුම් කර ගනීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.
3. මහාකිල්ල සදහාතයම්මුම් කිරීම සුළු කිල්ල සදහා තයම්මුම් කරන්නක් මෙනි.

(3461)

(126) - عَنْ الْمُغِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ، فَأُهْوِيْتُ لِأَنْزِعَ حُفَّيْهِ، فَقَالَ: «دَعُهُمَا، فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ» فَسَحَّ عَلَيْهِمَا. [صحيح] - [متفق عليه]

(126) - අල් මුගීරා (රළියල්ලඹු අන්හු) තුමාච්ඡිත් වර්තකරන ලදී. එතුමාමෙසේ පවසීය: “මම නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමග ගමනක නිරතව සිටියෙමි. එවිට එතුමඟ් හමින් සඳුන ලද පඞහන් දෙක ගලවන්නට බස්සෙමි. එවිට එතුමඟ්ණා”ඒ දෙක අතහරින්න. සඞචිත්ම මම ඒ දෙක පිරිසිදු තත්ත්වයේ පළද ඇත්තෙමි” යයි පවසාසසුව එතුමා ඒ දෙක මත පිරිමද්දහ. [සුරව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ හමුස්ලිමි හි වර්තචී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟ්ණා තම එක් ගමනක වුළු ධෙඞනය කළහ. නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දෙපාසේදීමට ගිය විට, මුගීරාඉබ්නු ෂු:බා (රළියල්ලඹු අන්හු) තුමණන් එතුමණන්ගේ දෙපාසේදාගනීම සදහා එතුමණන් පළද සිටි හමින් සඳුන ලද පඞහන් දෙක ගලවීමට තම දත් දිගු කළේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟ්ණා ඒ දෙක අත්හරින්න. ඒ දෙක ගලවන්න එපා සඞචිත්ම මඟ් දෙපාමා ඒ දෙක තුළට ඇතුළු කළේ පිරිසිදු තත්ත්වයේ සිටිය දීය යයි පවසාසිටියහ. පසුව නබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම දෙපාසේදීම වෙනුවට හමින් සඳුන ලද එතුමණන්ගේ පඞහන් දෙක මත පලයෙන් පිරිමද්දහ.

හදීසයේ හරය:

1. සුලු කිලිටි අවස්ථක වුළු ගන්නා විට දී පඞහන් මත මස්හ් හෙවත් තෙත් අතින් පිරිමදීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.

මහකිලිටි අවස්ථාඛක ස්නානය කිරීමේ දී දෙපාසේදීම අනිවර්තය වේ.

2. හමින් සඳුන ලද පඬුහන් දෙක, මතුපිටින් තෙත් වූ අත ගෙන යමින් එක් වරක් පමණක් පිරිමදීම සිදු කළ යුතුයි. එය පතුලෙහි නෙඹිය යුතුය.
3. හමින් සඳුන ලද පඬුහන් දෙක මත පිරිමදීමේ දී ඇතළු කෙත්දේසි පිළිපදිය යුතු වේ. තම පඳු දෙක ඇතුළුව පූර්ණ වූවැ ගනීමකින් පසුව ඒ දෙක පළද සිටීම. මේස් කට්ටලය පිරිසිදුව තිබීම. පඳුයේ අනිවර්තයෙන් සේදිය යුතු ස්ථානය වසී තිබීම, ජනඛත් හෙඝ්නානය අනිවර්තය වූ අවස්ථාඛක නෙඹ, සුළු කිලිටි අවස්ථාවේ දී පමණක් ඒ දෙක මත පිරිමදීම. මස්හු කිරීම සදහාදහමිගන කර ඇති නියමිත කලය තුළ මස්හු කිරීම, එනම් පිදිංචිකරුවකුට රක්‍රිය හා දහවල ඇතුළුව දිනක්. මගියකුට රක්‍රී හාදහවල් ඇතුළුව දින තුනක්.
4. හමින් සඳුන ලද පඬුහන් දෙක මත මස්හු කිරීම යන ප්‍රකණය තුළ දෙපඤාවරණය කරන මේස් හාචෙනත් දඳු ඇතුළත් වේ. ඒ මත මස්හ් කිරීමට අනුමතිය ඇත.
5. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ යහපත් ගතිගුණ හාචතුමණන්ගේ ඉගන්වීම. එය පඬුහන් ගලවන්නට ගිය මුගීරඛ වලක්වාඹහුගේ සින සන්සුන් වන්නටත් අදඳු නීතිය හඳුන්වදීමටත් තමන් ඒ දෙක පිරිසිදු තත්ත්වයේ පළද ඇති බවට කරුණු පහදිලි කිරීම තුළින් නිරූපණය වේ.

(3014)

(127) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ سَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: إِنِّي أُسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ، أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ فَقَالَ: «لَا، إِنَّ ذَلِكَ عِرْقٌ، وَلَكِنْ دَعِيَ الصَّلَاةَ قَدَرِ الْأَيَّامِ الَّتِي كُنْتَ تَحِيضِينَ فِيهَا، ثُمَّ اغْتَسِلِي وَصَلِّي.» [صحيح] - [متفق عليه]

(127) - සඹච්ඡන්ම ආකිමා බිත්ත් අබි හුබෙයිෂ් තුමිය නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹුත්ගෙන් මෙසේ විමසාසිටි බව මු:මිත්වරුන්ගේ මතඛ වන ආඉෂාරලියල්ලඹු අත්හ) තුමිය විසින් වඳ්තාකරන ලදී. “සඹච්ඡන්ම මම ඔසප් තත්ත්වයට පත් වී, පිරිසිදු තත්ත්වය නෙලබමි. එබච්ඡන්ම මම සලකය අනහර්ත්නද? යඹි විමසුවස. එතුමා ‘නන, සඹච්ඡන්ම එය අසහනයකි. නමුත් ඔබ ඔසප් තත්ත්වයට පත්වන දින ගඹුනය කර, සලකය අනහර්ත්න. පසුව ස්නනය කෙඛ සලකය ඉටු කරන්න.” යඹි පච්ඡුභ. [පුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලම් හි වඳ්තාචී ඇත]

විවරණය:

ආකිමා බිත්ත් හුබෙයිෂ් තුමිය නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹුත්ගෙන්, 'සඹච්ඡන්ම මම ඔසප් තත්ත්වය නතර නෙඛන කතකි. ඔසප් නෙඛන කලවල පවඳුබඹුඛව එම තත්ත්වය පවතී. එහෙයිත් එහි නීතියත් ඔසප් තත්ත්වයේ නීතියට සමන ද? මම සලකය අත්හර්ත්න ද?' යඹි විමසුවස. එවිට නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹුත්ඇයට එය ඉස්තිහඹුභෙවත් වසඹ්ෂනක රුධිරයයි. එය ගර්හෂයෙන් හට ගන්නා වසඹ්ෂනක රුධිරය මිස ඔසප් රුධිරය නෙඹවි. වසඹ්ෂනක රුධිර වහනයට පෙර සුපරදු පරිදි මඹික ඔසප් කලය පමිඹි විටෙක, සලකය උපවඹසය හාඔසප් කලය තුල ඔසප් තත්ත්වයේ පසුවන කත්තඛත්ට තහනම් කරන ලද අනෙකුත් දෑද ඔබ අත්හඳ දමිය යුතුය. මෙම කල පරිච්ඡේදය

අවසන් වූ විටෙක, ඔබ ඔසප් තත්ත්වයෙන් පිරිසිදු වන්නෙහිය. එවිට ඔබ රුධිර වහනය වන ස්ථානය සෙද්දා කිලිට්ටෙන් ඉවත් වීම සදහාඔබේ ශරීරය ද සම්පූර්ණයෙන් සෙද්දාපසුව සලකය ඉටු කළ යුතුය.

හදීසයේ හරය:

1. කන්නචකගේ ඔසප් කලය අවසන් වූ විට ඇය ස්නනය කළ යුතුය.
2. ව්‍යඛිජනක රුධිර වහනය වන කන්නච සලකය ඉටු කළ යුතුය.
3. අල්-හයිල් (ඔසප් වීම) යනු නිශ්චිත දිනවලදී වඩිහිටි කන්නචකගේ යෙහි මඳ්ගය හරහාගර්හෂය මගින් මුදා හරින ස්වභාවික රුධිරයයි.
4. අල්-ඉස්නිහලයනු: ගර්හෙෂයේ පතුලෙන් අකලයේ ගලන ව්‍යඛිජනක රුධිරයයි.
5. හයිල් (ඔසප්) රුධිරය සහ ඉස්නිහලාරුධිරය අතර වෙනස: ඔසප් රුධිරය යනු කළු, ඝන සහ දුර් ගන්ධයක් ඇති රුධිරය වන අතර ඉස්නිහලාරුධිරය යනු දුර්ගන්ධයක් නොමැති රතු සිහින් රුධිරයයි.

(3029)

(128) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ فِي بَطْنِهِ شَيْئًا، فَأَشْكَلَ عَلَيْهِ أَخْرَجَ مِنْهُ شَيْءٌ أَمْ لَا، فَلَا يُخْرَجَنَّ مِنَ الْمَسْجِدِ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا، أَوْ يَجِدَ رِيحًا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(128) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. "ඔබ අතරින් කිසියම් කෙනෙකු තම කුසෙහි යමක් හට ගෙන, එය පිට වූයේ ද නන්දඹි ඔහුට ගච්චුවක් ඇති වූ විට, හඬක් අසන තෙක් හෝගන්ධයක් දඹනන තෙක් හෝ සුජුද් කරන තනින් ඔහු ඉවත්ව නොසායුතුය." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සලත් ඉටු කරන්නෙකුගේ කුසෙහි යම් ගච්චකඹී තත්ත්වයක් හට ගෙන ඉන් යමක් පිට වූයේ ද නන්දඹි ඔහුට ගච්චුවක් ඇති වූ විටෙක, වනයේ හඬ ඇසීමෙන් හෝවනයේ ගන්ධය දඹීමෙන් හෝඔහුගේ වුළු දෙඹිනය බිඳ දමන එවනි යමක් සහතික වන තෙක් නවත වුළු ගනීම සඳහාසලනය අන්හඳ ඉන් බහඳ ව නොසායුතුය. හේතුව යමක දඹි ස්ඵඛරයක සිටින්නට සකය එය අවලංගු නොකරන බවිනි. සඹචින්ම ඔහු පිරිසිදු තත්ත්වයේ සිටින බව ස්ඵර ය. නමුත් ඔහු තුළ කිලිටි ඇතිවීම සකසහිත වූවකි.

හදීසයේ හරය:

1. මෙම හදීසය ඉස්ලාමයේ මූල ධර්මයකි. ආගමික නීතිරීති අතරින් වූ නීතියකි. එනම්: සඹචින්ම ස්ඵඛරය, සකය හේතුවෙන් ඉවත් නොවෙයි. මූලික හරය වනුයේ ඔහු කවර

තත්ත්වයක පසු වූයේ ද එයට පටහනි දෙයක් සහතික වන තෙක් ඒ තත්ත්වයේම රැඳී සිටීමය.

2. සකය, පිරිසිදුකම තුළ බලපෑමක් ඇති නොකරන්නකි. කිලිටි තත්ත්වය සහතික නොවන තක්කල් සලත් ඉටු කරන්නානම පිරිසිදුභවයේම රැඳී සිටියි.

(65083)

(129) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعًا».

ولمسلم: «أولاهنَّ بالثَّراب». [صحيح] - [متفق عليه]

(129) - සබවින්ම අල්ලන්ගේ දූනයනුත් (සල්ලේලනු අලයිනි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: "ඔබ අතරින් කෙනෙකුගේ හෂනයේ සුනබයාපනය කළ විට, එය සන් වනඛක් සෙද්දාහරිය යුතුය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සුනබයා උගේ දිව හෂනය තුළට දමූ විටෙක එය සන් වනඛක් සෙද්දාහරින මෙන් නබි (සල්ලේලනු අලයිනි වසල්ලම්) තුමනුකෝතියෙණි කළහ. ඒ අතරින් පළමු වරයේ, ජලය යෙදා ගනීමට පෙර පස් එකතු කළ යුතු ය. එවිට එහි අපරිසිදු භවයෙන් හාළහි හනියෙන් එය පරිපූර්ණ පිරිසිදුභවය ලබනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. සුනබ කෙළ අනිශයිත් අපිරිසිදුය.

2. සුනඛයාභ්‍යන්‍ය තුළ ලෙව කළුට එය අපිරිසිදු හඛයට පත් වෙයි. එහි ඇති ජලය ද අපිරිසිදු වෙයි.
3. පස් හඛනයෙන් හඛය සන්වරයකින් පිරිසිදු කිරීම සිදුවිය යුත්තේ, බල්ලඟේ මළ මුත්‍රාභාදගෙන් බහාච්ච වෙන සෙසු අපවිත්‍ර දෑසම්බන්ධයෙන් නෙඛ, විශේෂයෙන්ම උඹ එය ලෙව කළුට එය පිරිසිදු කිරීමට ය.
4. හඛනය පසින් සේදිය යුතු ක්‍රමය: හඛනය තුළ ජලය යෙදා එයට පස් එකතු කර පසුව එම මිශ්‍රණයෙන් හඛනය සෙදා හරිය යුතුය.
5. හදීසය පෙන්නුම් කරන්නේ මෙය සියලුම බල්ලන්ට පෙණ වූ කරුණක් බවයි. දඩයම, ගෙඛිබිම් හඛන්ව ගෙඛිපළ ආරක්ෂකිරීම වන අරමුණු සදහායෙදාහනීමට ආගම අනුමත කළ බල්ලන් සම්බන්ධයෙන් පවාමෙය අනුගමනය කළ යුතු වේ.
6. නබි (සල්ලල්ලඛු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පස ගන පවසඇති බවින් සබන් හාගුද්ධකරක ද්‍රව්‍ය, පසෙහි ස්ඵනයේ පිහිටන්නේ නන.

(3143)

(130) - عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِذَا قَالَ الْمُؤَدِّنُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، فَقَالَ أَحَدُكُمْ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنْ قَلْبِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(130) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උමර් ඉබ්නු අල් කන්තම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "මුඅද්දින් (සලකාය සදහාඇරයුම් කරන්නා) 'අල්ලාහු අක්බර්, අල්ලාහු අක්බර්' යයි පවසා විට ඔබ අතරින් කවරෙකු 'අල්ලාහු අක්බර්, අල්ලාහු අක්බර්' යයි පවසන්නේ ද. පසු ව ඔහු 'අෂ්හදු අන් ලාඉලහ ඉල්ලේලාහ්' යයි පවසා විට, මෙහු 'අෂ්හදු අන් ලා ඉලහ ඉල්ලේලාහ්' යයි පවසන්නේ ද, ඔහු 'අෂ්හදු අන්හ මුහම්මදර් රසුලුල්ලාහ්' යයි පවසා විට, මෙහු 'අෂ්හදු අන්හ මුහම්මදර් රසුලුල්ලාහ්' යයි පවසන්නේ ද, පසුව ඔහු 'හය්ය අලස් සලාහ්' යයි පවසා විට, මෙහු 'ලාහවිල වලාකුච්චන ඉල්ලාහ් බිල්ලාහ්' යයි පවසන්නේ ද පසුව ඔහු 'හය්ය අලේ ෆලාහ්' යයි පවසා විට මෙහු 'ලාහවිල වලා කුච්චන ඉල්ලාහ් බිල්ලාහ්' යයි පවසන්නේ ද, පසුව 'අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර්' යයි පවසා විට, මෙහු 'අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර්' යයි පවසන්නේ ද, පසු ව ඔහු 'ලා ඉලහ ඉල්ලේලාහ්' යයි පවසා විට, මෙහු 'ලාඉලහ ඉල්ලේලාහ්' යයි සිතින් පවසන්නේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇත. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අදන් යනු සලකාගෙන වේලාව පමණ ඇති බවට කෙරෙන දැනුම් දීමයි. අදන්හි ඇතුළත් වදන් පෙළ විශ්වඝය හාඛඳුනු සංකල්පය මත ගෙන වූ වදන් පෙළකි.

අදනයට සවන් දෙන අවස්ථාවේ පිළිපදිය යුතු ආගමික පිළිවෙත ගත නම් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙම හදිසයේ සදහන් කර ඇත. එනම් අදන් ඇරයුම කරන මුඅද්දින් පවසනවක් මෙන් ම සවන් දෙන්නා ද පවසීමය. මුඅද්දින් "අල්ලනු අක්බර්" යයි පවසන විට, සවන් දෙන්නාද අල්ලනු අක්බර් යයි පවසයි. මෙලෙස අනෙකුත් පද වල ද අනුගමනය කෙරේ. නමුත් මුඅද්දින් "හය්ස අලස් සලන්", "හය්ස අලල් ෆලන්" යයි පවසන විට, සවන් දෙන්නා "ලා හවීල වලා කුවීවන ඉල්ලාබිල්ලන්" යයි පවසයි.

මුඅද්දින් සමගම අවංක ලෙස තම හදවතින්ම එයට පිළිතුරු දෙන්නාස්වර්ග උයනට පිවිසෙන බව නම් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්පහදිලි කළහ.

අදන්හි පදවල තේරුම: "අල්ලනු අක්බර්" එනම්, සබවින්ම සුවිශුද්ධයණන් සියලු දඬ වඩාතේජන්විනය; අති කීර්තිමත්ය; අති ශ්‍රේෂ්ඨය.

"අෂ්හදු අන් ලාඉලන ඉල්ලල්ලන්" එනම්, සබලෙස නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලන් හඳු වෙනත් කිසිවෙකු නත.

"අෂ්හදු අන්න මුහම්මදර් රසුලල්ලන්" එනම්: සබවින්ම මුහම්මද් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සර්වබලධර් අල්ලන් විසින් එවූ ඔහුගේ දූතයාබව මඟේ දිවෙන් හාමඟේ හදවතින් පිළිගෙන සක්ෂි දරම්. යන්නයි. එතුමණන්ට අවනත වීම අනිවර්ගය වෙයි.

"හය්ස අලස් සලන්" එනම්: සලකා ගෙන පමිණෙන්න යන්නයි. "ලා හවීල වලා කුවීවන ඉල්ලා බිල්ලන්" යන සවන් දෙන්නගේ ප්‍රකෘත වනහි: සර්වබලධර් අල්ලන්ගේ

ආශීර්වාදයෙන් මිස කීකරුකමට ඇති බඳවලින් මිදීමට මගක් නත, එය කිරීමට බලයක් නත, කිසිවක් කිරීමට හකියාවක් නත යන්නයි.

"හස්ය අලල් ෆලහ්" එනම්: ජයග්‍රහණයේ සඬක වෙන පමිණෙන්න. එය ස්වර්ගයේ සඬ්ඵකත්වය හා අපාගින්නෙන් මිදීමය.

හදීසයේ හරය:

1. 'හස්යඅලත්' යන පද පෙළ දෙකෙහි හඳු මුඅද්දින් පවසන පරිදිම ඔහුට පිළිතුරු දීමේ මහිමය. එහි දී ඔහු "ලාහවිල වලකුවුවන ඉල්ලකිල්ලහ්" යයි පවසයි.

(65086)

(131) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا، ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ، لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ، فَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ لَهُ الشَّقَاءَةُ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(131) - තමන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට සවන් දුන් බව පවසමින් අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නුල් ආස් (රජියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. "අදන් පවසන මුඅද්දින් වරයඹ ඔබ සවන් දුන් විට, ඔහු පවසන අයුරින්ම ඔබත් පවසන්න. පසුව මාවෙන (සලවන්) ආශිර්වදු පවසන්න. හේතුව කවරෙකු මාවෙන සලවන් පවසන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහු වෙන දස වරයක් සලවන් (ආශිර් වදු) පවසනු ඇත. පසුව මාවෙනුවෙන් අල්ලාහ්ගෙන් 'වසිලම්' පතන්න. සබවින්ම එය ස්වර්ගයේ ඇති නිලයකි. එය අල්ලාහ්ගේ ගන්නන් අතරින් ගන්නෙකුට හඳු වෙනත් කිසිවකුට සුදුසු වන්නේ නත. එය මාවිය යුතු යයි මම අපේක්ෂා කරමි. කවරෙකු මාවෙනුවෙන් 'වසිලම්' පතන්නේ ද ඔහුට මඟේ මදිහත් වීම නියම වනු ඇත."

[පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සලකය සදහා අදන් පවසන මුඅද්දින් වරයඹ සවන් දුන් කෙනෙකු ඔහුගෙන් පසුව ඔහුගේ ප්‍රකාශ භාසමතව පවසාර්ට ප්‍රතිචර දක්වන මෙන් ද 'හය්යඅල' යන පද දෙකෙහි 'ලාහවිල වලකුවිවන ඉල්ලාබිල්ලාහ්' යයි පවසාප්‍රතිචර දක්වන මෙන් ද අදන් අවසන් වූ පසුව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙන සලවන් පවසන මෙන් ද එසේ කවරෙකු එතුමණන් වෙන එක් සලවනයක් පවසන්නේ ද ඒ හේතුවෙන් ඔහුට අල්ලාහ් දසවරයක් සලවන් පවසනු ඇතැයි ද එතුමණන්

මග පෙන්වූහ. අල්ලාහ් නම ගන්නාන් හට සලවක් පවසීම යනු මලලුකඩරුන් ඉදිරියේ ගන්නාගන ඔහු අගය කිරීමය.

පසුව එතුමණන් වෙනුවෙන් වසිලනය අල්ලාහ්ගෙන් පනන මෙන් එතුමණන්ගේ කළහ. එය ස්වර්ගයේ වූ නිලයකි. එය උසස් නිලයකි. උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ සමස්ත ගන්නාන් අතරින් එක් ගන්නෙකුට හර එම නිලය ගළපෙන්නේ නහ, සුදුසු වන්නේ නහ. එම ගන්නාමාවිය යුතු යයි මම අපේක්ෂා කරමි යයි එතුමණන් පවසූහ. සබවින්ම නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එය පවසාසිටියේ නිහතමනිවය. එම උසස් නිලය එක් අයකුට හර වෙනත් කිසිවකුට නොවන්නේ නම්, එම නිලය මුහම්මද් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට හර වෙනත් කිසිවකුට විය නොහක. හේතුව සබවින්ම එතුමණන් මවීමි අතරින් වූ ශ්‍රේෂ්ටතම මවීම වන බවිනි.

පසුව කවරෙකු නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙනුවෙන් 'වසිලම්' පතුවේ ද ඔහුට (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ෂෆෆන් හෙවත් මදිහන්වීම ලබනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. අදන් කියන මුඅද්දින්ට පිළිතුරු දීම සදහාදනන්දු කරවීම.
2. මුඅද්දින්ට පිළිතුරු දීමෙන් පසු නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට සලවක් පවසීමේ මහිමය.
3. සලවක් පවසීමෙන් පසු නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙනුවෙන් 'වසිලම්' පතීමට උනන්දු කරවීම.
4. වසිලවහි තේරුම පහදිලි කිරීම. එය උසස් කටයුත්තකි. එක් ගන්නෙකුට හර වෙනත් කිසිවකුට එය සුදුසු වන්නේ නහ.

5. එම උසස් නිලය නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් හට සුවිශේෂී කිරීම තුළින් එතුමණන්ගේ මහිමය පහදිලි කිරීමය
6. කවරෙකු නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙනුවෙන් වසිලඛ පතන්තේ ද ඔහුට ෂෆෆන් හෙවත් එතුමණන්ගේ මදිහත් වීම ලඞ්ඛනු ඇත.
7. ඇත්තෙන්ම එම උසස් නිලයට නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සුදුස්සණන් වී තිබියදීත් ඒ සඳහා පුර්වතකරන මෙන් තම සමූහයඞ්ගන් එතුමකළ ඉල්ලීම එතුමණන්ගේ නිහතමනීකම පහදිලි කරයි.
8. අල්ලන්ගේ භාෂාය හාඔහුගේ කරුණඞ්ඞවී විශඞ්ඞත්වය. යහපත ඒ හාසමත දස ගුණයකින් පිහිටනු ඇත.

(65087)

(132) - عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيَ اللَّهُ بِهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، عُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(132) - අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සෑද් ඉබ්නු අබි වක්කාෂ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "මුඅද්දින් (සලතය සදහාඅරයුම් කරන්නා)ගේ ඇරයුමට සවන් දෙන අවස්ථාවේ කවරෙකු: "අෂ්හදු අන් ලාඉලාහා ඉල්ලේලාහු, වහ්දහු, ලාෂර්ක ලහු, වඅන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලහු, රළීතු බිල්ලහි රබ්බන්, වබ්ලුහම්මදින් රසුලන්, වබිල් ඉස්ලම් දීනන්" (නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියකු නත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නෙමත. සබවින්ම මුහම්මද් ඔහුගේ ගත්තය. ඔහුගේ දූතයය. යභි සක්ෂි දරම්. අල්ලාහ් පරමධිපති බවත්, මුහම්මද් දූතයාණන් බවත්, ඉස්ලමය දහම බවත්, පිළිගනිමි). යනුවෙන් පවසන්නේ ද ඔහුගේ පෘෂකම් සදහාඔහුට සමච දෙනු ලබන්නේය." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මුඅද්දින් (සලතය සදහාකඳවන්නා)ගේ ඇරයුමට සවන් දෙන අවස්ථාවේ පහත සදහන් ප්‍රථ්ථනච කරන්නා පිළිබඳ ව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දන්වාසිටියහ. "අෂ්හදු අන් ලාඉලාහා ඉල්ලේලාහු, වහ්දහු, ලාෂර්ක ලහු" එනම්: නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියකු නෙමති බවත් ඔහු හර නමුදුම් ලබන සෙසු සියල්ල වෘෂ් බවත් මාපිළිගෙන එය දන්වා සිටිමි යන්නයි. "වඅන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලහු" එනම්:

සබවින්ම මුහම්මද් තුමාණන් නමුදුම් නෙලන ගන්තකු බව හා බෙරු නෙකියන දුනයකු බවය. "රජීතු බිල්ලහි රබ්බන්," (අල්ලහ් පරමධිපති බව පිළිගනිමි) එනම් ඔහුගේ පරිපලනය, ඔහුගේ දේවත්වය හාඔහුගේ නම හාගුණාග සම්බන්ධයෙනි. "වබ්ලුහම්මදින් රජුලන්" (මුහම්මද් දුනයාණන් බව ද පිළිගනිමි) එනම් එතුමාණන් කවර දුන පණ්විඩියක් ගෙන ආවේ ද කවර කරුණක් අප වෙත දන්වාසිටියේ ද ඒ සියල්ල සම්බන්ධයෙනි. "වබ්ලේ ඉස්ලම්" (ඉස්ලාමය පිළිබඳව) එනම් ඉස්ලාමයේ පවතින නියෙණ් හා නහනම් සියුලුම නීතී සම්බන්ධයෙනි. "දීනන්" ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් හා අවනත වීමක් වශයෙන් ඔහුගේ පහකම් සඳහා ඔහුට සමඛ දෙනු ලඹ්. එනම් සුළු පහකම් සඳහා.

හදීසයේ හරය:

1. අදනයට සවන් දෙන අවස්ථාවේ මෙම ප්‍රථ්නාපවසීම පහකම් සඳහා ප්‍රතිකර්මයක් වනු ඇත.

(6272)

(133) - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النَّدَاءَ: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(133) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජබර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්නුම) විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: "කවරෙකු අදනය (සලනය සදහා වූ ඇරයුම)ට සවන්දුන් අවස්ථාවේ, اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ ("අහෝමෙම පරිපූර්ණ ඇරයුම භාඉටු කරනු ලබන සලනයේ හිමිපණනි! වසිලඹ හෙවත් මදිහත්වීම භාෆලිලාහවත් මහිමය පිරිනමනු මනව! ඔබ පෙණරන්දු දුන් ප්‍රශංසනීය ස්ථනයේ ඔහුව අවදි කරනු මනව!) යඹි පවසා සිටියේ ද මළවුන් කෙරෙන් නඹිටුවනු ලබන දිනයේ මඟේ මදිහත් වීම ඔහුට වලංගු විය." යඹි කීහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඹ එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මුඅද්දින් සලනයේ ඇරයුම වන අදන් පවසාඅවසන් කළ පසු එයට සවන් දෙන තනන්තාපහන සදහන් පරිදි ප්‍රථ්ථනාකළ යුතු බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟණ්පහදිලි කළහ.

මේවා (අහෝමෙම ඇරයුමෙහි හිමිපණනි!) මේවා අල්ලාහ්ට නමුදුම් කිරීම භාසලනය සදහාඇරයුම් කරනු ලබන අදනයේ වදන් වේ. اللَّهُمَّ (පරිපූර්ණ) පරිපූර්ණ ඇරයුම. එය දේවත්වය ඒකීයත්වයට පත් කිරීමේ භා දිව්‍ය පණිවිඩයේ ඇරයුමකි. وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ (ඉටු කරනු ලබන සලනයේ) ඉටු කරනු

ලබන සුපුරුදු නමුදුමේ. **أ** (පිරිනමනු මනව!) හිමිකර දෙනු මනව, **مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ** (මුහම්මද්ට වසිලත හෙවත් උසස් නිලය) එතුමණුන්ට හඳු වෙතත් කිසිවකුට දෙනු නෙලබන ස්වර්ගයේ උසස් නිලය, **وَالْفَضِيلَةَ** (ෆලීලාහෙවත් මහිමය) මෙම මවිම්වලට හිමි තරකිරම්වලට වඩා අමතර තරකිරම්, **وَإِبْعَانَهُ** (ඔහු අවදි කරනු මනව!) ඔහුට පිරිනමනු මනව, **مَقَامًا مَحْمُودًا** (ප්‍රශංසනීය ස්ථනයේ) එහි අවදි වන්නාප්‍රශංසාවට ලක් වෙයි. එය මලවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ පවතින අනිමහන් මදිහන් වීමය. **الَّذِي وَعَدْتُهُ** (ඔබ පෙණරන්දු දුන්) එනම්: ඔබේ පරමබිපති ඔබව ප්‍රශංසනීය ස්ථනයේ ඔබව අවදි කරනු ඇත යන පෙණරන්දුව අනුව එය නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන් හට හිමි වනු ඇත.

කවරෙකු මෙම ප්‍රථ්ථනව උසුරන්නේ ද නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන්ගේ මදිහන් වීම මතු ලෙඹවහි ඔහුට උරුම වනු ඇත. එය ඔහුට අනිවර්තයය වනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මුඅද්දින්ගේ ප්‍රකාශයට පසුව එය අවසන් කළ වහඹ මෙම ප්‍රථ්ථනව උසුරීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. කවරෙකුට එම ඇරයුම සවනට නෙඹකුණේ ද ඔහු මෙය පවසිය යුතු නෙඹවි.
2. 'වසිලාහෙවත් උසස් නිලය, 'ෆලීලාහෙවත් මහිමය, ප්‍රශංසනීය ස්ථනය, මවිම් අතර තීන්දු ලබාදෙන අවස්ථඹවි බලවත් මදිහන්වීම යනඳිය නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන්ට පිරිනමනු ලබීමෙන් එතුමණුන්ගේ මහිමය විදහාපමු.

3. 'මෙවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ මඟේ මදිහත්වීම ඔහුට නියම විය' යන එතුමණුන්ගේ ප්‍රකාශය අනුව එතුමණුන් හට මදිහත්වීමේ අවස්ථාව ලබාදීම නහවුරු වේ.
4. නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන්ගේ මදිහත් වීම නියම වනුයේ එතුමණුන්ගේ ප්‍රජ්‍යවී ප්‍රධානීන් අපා ගින්නට පිවිසීමෙන් වළක්වීමට හෙළිහි පිවිසුනු අය ඉන් බහාලු කිරීමට හෙළිහිසිදු ප්‍රශ්න කිරීමකින් තොරව ස්වර්ගයට පිවිසීමට හෙළිහි පිවිසෙන අයගේ තරකිරම් උසස් කිරීමට ය.
5. අන්-නිබි තුමාගේ පවසයි: ඇරයුමේ ආරම්භයේ වන 'අල්ලානු අක්බර්' යන වදන සිට 'මුහම්මදර් රසුලුල්ලාහ්' යන වදන දක්වනු කෙරෙහි -මෙම දුභා ප්‍රථ්වනාවේ ඇති දවතුන් නම්මයන අරඹි පදයෙන් අදහස් වන- පරිපූර්ණ ඇරයුමයි. 'හයියඅලස් සලාහ්, හයියඅලල් ෆලාහ්' යනු ඇරයුම ඉටු කරනු ලබන සලාතය පෙන්වයි. 'වස්සලාතුල් කඹුමා සලාතය යන්නෙන් අදහස් වනුයේ ප්‍රථ්වනාවයි. 'කඹුමායන ප්‍රකාශයෙන් අදහස් වන්නේ යමක් මත අඛණ්ඩව නිරත වන විට එය ඉටු කරනු ලබීමය. මේ අනුව "වස්සලාතුල් කඹුමා" යනු 'දවතුන් නම්මාපරිපූර්ණ ඇරයුම පහදීලි කරන්නකි. "වස්සලාතුල් කඹුමා" යන වදනින් එම අවස්ථාවේ ඇරයුම් කරනු ලබන, නියම කරනු ලබන, සලාතය යන අදහස ද ඇත.
6. මුහල්ලබි තුමාගේ පවසයි: මෙම හදිසයේ සලාත් වේලාවන්හි ප්‍රථ්වනාකිරීම සදහාදානන්දු කර ඇත. සබච්ත්ම එය ප්‍රථ්වනාවන් ඉෂ්දි වීම අපේක්ෂාකළ හැකි අවස්ථාවකි.

(134) - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي]

(134) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අදන් හාඉකමන් අතර අයදින ප්‍රර්ථනා ප්‍රතික්ෂේප කරනු නො ලබේ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - []

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුදන් හතුකමන් අතර අයදින ප්‍රර්ථනාව මහිමය පහදිලි කර සිටියහ. සබචින්ම එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු නොලබන අතර එයට පිළිතුරු දෙනු ලබේ. එබචින් එහිදී ඔබ අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රර්ථනාකරන්න.

හදීසයේ හරය:

1. ප්‍රර්ථනා සදහානියම කර ඇති මෙම වේලාව මහිමය.
2. ප්‍රර්ථනාකරන්නාහි විනයන් පිළිපද, ඒ සදහාඅදළ නියමිත ස්ථන හැතූම් වේලාවන් සෙයාඅල්ලාහ්ට පිටුපණමන් දුරස් වී, සකය හකුතුහලය තුළ තමන් වචිමෙන් ආරක්ෂවී, අල්ලාහ් කෙරෙහි යහපත් සිතුවිල්ලක් ඇති කර ගන්නාවිට, එය අල්ලාහ්ගේ අනුහසින් ඔහුට පිළිතුරු ලබන්නට වඩක් උචිත වන්නේය.
3. ප්‍රර්ථනා පිළිගනීමට ලක් වීම සම්බන්ධයෙන් අල්-මනබී තුමාමෙසේ පවසයි. ප්‍රර්ථනාවට අදළ කෙත්දේසි, මූලිකාග, විනයන් එක්කසු වූ පසු ඉන් යමක් අනපසු වූයේ නම්, ඒ

ගනු නමන්ට මිස වෙනත් කිසිවකුට කිසිදු දෙසක් පවරිය නොසූතු බවය.

4. පුර්වනඛට පිළිතුරු පහිම. ඇතම් විට ඔහුගේ පුර්වනඛට ක්ෂණිකව පිළිතුරු ලබනු ඇත. එසේ නතහෙත් ඒ හා සමඟ නපුරක් ඔහුගෙන් ඉවත් කරනු ලබේ. එසේත් නතහෙත් ඔහු වෙනුවෙන් මතුලෙඹවහි ඒවළුක්රැස් කරනු ලබේ. මෙය අල්ලාහ්ගේ ප්‍රඥාව හඹනුගේ කරුණක මත පදනම්ව පිහිටන්නකි.

(5479)

(135) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: أتى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ أَعْمَى، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّهُ لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ، فَسَأَلَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ، فَرَخَّصَ لَهُ، فَلَمَّا وُلِيَ دَعَاهُ، فَقَالَ: «هَلْ تَسْمَعُ النَّدَاءَ بِالصَّلَاةِ؟» فَقَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَأَجِبْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(135) - අබු හුරේරේ (රළියල්ලඤ අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: “අන්ධ මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පමිණ අල්ලඤ්ගේ දුනයඤනි! මඔ මස්ජිදය වෙත කචුවඤන යන්නට කිසිදු මෙහෙකරුවකු නත යඹි පවසා නම නිවසේ සලනය ඉටු කිරීමට අවසරය ඉල්ලා සිටියේය. එවිට එතුමඤණ් ඔහුට අවසරය දුන්හ. පසුව ඔහු හඳුණු විට නචත ඔහුව අමතා ‘සලනයේ ඇරයුම ඔබට ඇසෙන්නේද? යඹි විමසා සිටියහ. ඔහු: ‘ඔව්’ යඹි පිළිතුරු දුනි. එතුමඤණ් ‘එසේනම් පිළිතුරු දෙනු.’” යඹි පචසුහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අන්ධ මිනිසෙකු නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) වෙත පමිණ, "අල්ලඤ්ගේ දුනයඤනි! මා මස්ජිදය වෙත අතින් අල්ලඤගන යන්නට කිසිදු උදව්කරුවකු මට නතඹි" පවසා සමූහ සලනය අන්හඳුර නම නිවසේ සලනය ඉටු කිරීමට අවසර ඉල්ලා සිටියේය. එවිට එතුමඤණ් ඔහුට අවසර දුන්හ. පසුව ඔහු හඳුණ යන විට, ඔහුව අමතා සලනය සඳහා අදන් ඔබට ඇසෙන්නේදැයි විමසා සිටියහ. ඔහු: ‘ඔව්’ යඹි පිළිතුරු දුන්නේය. එතුමඤණ් "එසේනම්, සලනයට ඇරයුම් කරන්නඔ පිළිතුරු දෙන්න" යඹි පචසුහ.

හදිසයේ හරය:

1. සමූහ සලකය අනිවර්‍යය. සඹවින්ම අත්‍යවශ්‍ය හා අනිවර්‍යය කටයුත්තකදී හඳු වෙනත් අවස්ථාල සහන පිළිපදිනු නෙලුබි.
2. "එසේ නම් ඔබ පිළිතුරු දෙන්න" යන එතුමණුන්ගේ ප්‍රකශය වනහි, අදනයට සවන් දෙන තනුන්තම සමූහ සලකය අනිවර්‍යය වන බව පෙන්නවැදයි. හේතුව, කටයුත්තේ මූලධර්මය අනිවර්‍යය වන බවිනි.

(11287)

(136) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ سَمْعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ؟» قَالُوا: لَا يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا، قَالَ: «فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(136) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දී අතපි පවසා අඩු හුරෙයි(රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “සඹවින්ම ඔබ අතරින් කිසිවකුගේ දෙහටුව අසළින් ගංගඬක් ගලායයි. ඔහු එයින් සමු දිනකම පස් වරයක් ස්නනය කරයි. ඔහුගේ කිලිටි කිසිවක් ඉතිරිව පවතින්නේ ද? ඒ ගන නුඹලා කුමක් සිතන්නෙහු ද?” යයි විමසූහ. ඔවුහු: “ඔහුගේ කිලිටි කිසිවක් ඉතිරිව පවතින්නේ නහ.” යයි පිළිතුරු දුන්නෙහි. එතුමාණෝ “පස් වර සලන්නී උපමඬද එලෙසය. එමගින් අල්ලෂ් වරදි මකාදමනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සමු රත්‍රියකම හා දහවලකම ඉටු කරනු ලබන පස්වර සලනය, සුළු වරදි හාපසකම් සදහාප්‍රතිකර්මයක් වීම හාඒවා ඉවත් වීමට හේතුවීම අතින් මිනිසකු තම දෙහටුව අසළින් ගලා යන ගඟක සමු දිනකම පස් වරක් ස්නනය කර ඔහුගේ ගර්රයේ කිසිදු කිලිට්ටක් ඉතිරිව නෙසච්චීම උපමකරමින් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. මෙම හඟ්‍රය විශේෂයෙන් සුළු පසකම්වට පමණක් ප්‍රතිකර්මයක් වීම. මහාපසයන් සදහාඅල්ලෂ්ගෙන් පසක්ෂමඬ අයද සිටිය යුතු වේ.

2. පස්වර සලකාය ඉටු කිරීමේ මනිමය. ඒවගයනි කෙත්දේසී, මූලිකාග, අනිවර්යය භාගවෙකල්පිත දැපිළිපදිමින් එය ප්‍රවේසමින් ඉටු කිරීමේ මනිමය.

(4968)

(137) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: «الصَّلَاةُ عَلَى وَفْيِهَا»، قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: «ثُمَّ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ» قَالَ: ثُمَّ أَيٌّ؟ قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» قَالَ: حَدَّثَنِي بِهِنَّ، وَلَوْ اسْتَزِدُّهُ لَزَادَنِي. [صحيح] - [متفق عليه]

(137) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමාච්චිස්ත් වර්තාකරන ලදී. ‘අල්ලාහ් වෙත වඩන් ප්‍රියමනස ක්‍රියා කුමක් ද?’යි මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එතුමණන් ‘සලකාය නියමිත වේලභවි ඉටු කිරීම වේ’ යයි පවසූහ. ‘ඉන්පසු කුමක්ද?’යි විමසුවෙමි. එතුමණන් ‘දෙමව්පියන්ට උපකාර උවටන් කිරීම’ යයි පවසූහ. ඉන්පසු කුමක්ද?’යි විමසුවෙමි. එතුමණන් ‘අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ අරගල කිරීම’ යයි පවසූහ. මේවඟට එතුමණන් ජීවසසිටි අතර මම වඩි යමක් විමසා තිබුණේ නම් එතුමණන් මට වඩි යමක් දන්වා සිටින්නට තිබුණි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් භාමුස්ලිම් හි වර්තාච්චි ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ් වෙත වඩන් ප්‍රිය මනස ක්‍රියා කුමක් ද?’යි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණගන් විමසන ලදී. එවිට එතුමණන් ‘අල්ලාහ් නියම කර ඇති වේලභන්හි අනිවර්යය කරන ලද සලන් ඉටු කිරීම වේ’ යයි පවසූහ. ‘පසුව, දෙමව්පියන්ට උපකාර කිරීම, ඔවුන්ට උවටන් කිරීම, ඔවුන්ගේ

වගකීම් ඉටු කිරීම, ඔවුනට හිංසාපීඩානෙකිරීම ' යයි පවසන. සර්ව බලධර් අල්ලාගත් වචනය උසස් කරවනු පිණිසත් ඉස්ලම් ආගම හාළා වසියන් ආරක්ෂාකරනු පිණිසත් එහි අනන්‍යතාව ඉස්මතු කරනු පිණිසත් අල්ලාගත් මර්ගයේ අරගල කිරීම ය. එය ජීවිත හාධනය කළ කිරීමෙන් සිදු කරන්නකි.

මෙම ක්‍රියාවන් ගනු මට එතුමණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පවසා සිටියේය. වඩි දුරටත් මම එතුමණන්ගෙන් විමසාතිබුණේ නම් මට ඊට වඩාවඩි යමක් එතුමණන් විසින් පවසන්නට තිබුණි යයි ඉබ්නු මස්දූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා පවසාසිටියේය.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලාගත් දක්වන ආදරය අනුව ක්‍රියාවන් එකිනෙක අතර වෙනස් වේ.
2. විශිෂ්ට ක්‍රියාවන් අතරින් විශිෂ්ටතම ක්‍රියාවන් සඳහාද නන්දු කරවීමට මුස්ලිම්වරයාදිරි ගන්වීම.
3. පුද්ගලයින්ගේ වෙනස්කම් හඹවුන්ගේ තත්ත්වයන් අනුව හඹවුන් එකිනෙකට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වන දැඞුව, විශිෂ්ඨ ක්‍රියාවන් ගනු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඔවුනට එකිනෙකට වෙනස් අයුරින් පිළිතුරු දී ඇත.

(3365)

(138) - عَنْ عُمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٍ تَحَضَّرَهُ صَلَاةٌ مَكْتُوبَةٌ فَيُحْسِنُ وُضُوءَهَا وَخُشُوعَهَا وَرُكُوعَهَا، إِلَّا كَانَتْ كَفَّارَةً لِمَا قَبَلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ، مَا لَمْ يُؤْتِ كَبِيرَةً، وَذَلِكَ الدَّهْرُ كُلُّهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(138) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් උස්මන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවර මුස්ලිම් පුද්ගලයකු හෝ වේවා ඔහුට අනිවර්‍යය සලකා ගනිමින් පසුව ඔහු ඒ සදහා වන වුළු ධෙඤ්ඤා කර, බනිමන් හා භය හාට්ට අදාළ මූලිකාග නිසි අයුරින් සිදු කරන්නේ ද ඔහු මහාපාපයක් සිදු නොකරන තක් කල්, ඊට පෙර පවතින පාපයන් වලට එය ප්‍රතිකර්මයක් වනු ඇත. එය කලය පුරවීමට පවතිනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

කවර මුස්ලිම් පුද්ගලයකු හෝ වේවා ඔහුට අනිවර්‍යය සලකා ගෙන වේලක ප්‍රවේශ වී, ඔහු ඒ සදහා වන වුළු ධෙඤ්ඤා නිසිලෙස කරමින් එය පූර්ණවත් කර, අල්ලාහ්ගේ තේජන්විත හා ඉදිරියට ගෙනවිත් ඔහු වෙත තම සිත හා සෙසු අයවය පිහිටවා තම සලකා ගෙන බනිමන් හා භය රකිමින් සලකා ගෙන රැකූද, සුපුද් හා සෙසු ඉරියව්වන් පූර්ණවත් කරන්නේ ද ඔහු මහාපාපයක් සිදු නොකරන තක් කල්, ඊට පෙර සිදු කළ කුඩාපාපයන් වලට එම සලකා ගෙන ප්‍රතිකර්මයක් වනු ඇත. මෙම භාෂා කලය පුරවීමට පවතින අතර සම සලකා ගෙන සිදුවනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. පසකම් සදහා ප්‍රතිකර්මයක් වන සලකාය නම්, ගත්තාහි වුළු දෙකින් නිසි ලෙස සිදු කර උත්තරීතර අල්ලන්ගේ තෘතීය සෙසමින් බහිමත්කමින් එය ඉටු කරන සලකායයි.
2. නමුදු මවල අබණ්ඩව නියළීමේ මහිමය. සඛවින්ම ඒවසුළු පසකම් සදහා සමඛට හේතු වන්නේය.
3. වුළු දෙකින් නිසි ලෙස සිදු කිරීම, සලකාය විධිමත් ලෙස ඉටු කිරීම හාහි ඇති කරගන්නා ශුද්ධවී මහිමය.
4. සුළු පසකම් සදහා සමඛ ලබන්නට මහාසසකම්වලින් වළකී සිටීමේ වදගත්කම.
5. මහාසසකම් සදහා වච්ච නෙතහත් පශ්චත්තසයේ නියළීමෙන් තෙත්ව සමඛ දෙනු නෙලුබේ.

(6254)

(139) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يقول: «الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكْفَرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبَ الْكَبَائِرَ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(139) - සබවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කරමින් සිටි බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "පස්වර සලත් නමුදු, ජුමුආවෙහි සිට ජුමුආව දක්වා රමලනයේ සිට රමලනය දක්වායමෙකු මහාපසයන්ගෙන් වළකී සිටියේ නම්, ඒවාඅතර සිදුවන දෑ(සුළු පස) සදහා ඒවාප්‍රතිකර්ම වනු ඇත." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

දහවල් කලයේ භාරත්‍රි කලයේ අනිවර්‍යය කරන ලද පස්වර සලත් ද, සම සතියකම පවත්වනු ලබන ජුමුආ සලනය ද, සම වසරකම රකින උපවසය ද ඒවාඅතර සිදුවන සුළු පසකම් සදහා ඒවාප්‍රතිකර්ම වනු ඇත. නමුත් මහාපසයන්ගෙන් වළකී සිටීම කෙත්දේසියක් බවට පනවේ. කමයේ වරදවාහසිරීම, මත් පන් පනය වනි මහාපසයන් නව්බානෙහන් පභපච්ඡණය කර සමඛ අයදීමෙන් පසුව මිස සමඛ දෙනු නෙලුබේ.

හදීසයේ හරය:

1. පසකම් යනු එහි සුළු පසකම් මෙන්ම මහාපසකම් ද නිබේ.
2. මහාපසයන්ගෙන් වළකී සිටීමේ කෙත්දේසිය මත කුඩා පසයන්ට සමඛ දෙනු ලබීම.
3. මහාපසයන් යනු මෙලෙඛහි දණ්ඩ නීති නියමවන පසකම් හෝතුලෙඛහි දඬුවම හාකසිය හිමිවන බවට අවවදු කරමින් පමිණි ඇති දුභෝහි තරවටු කිරීමි ඇති දුභෝ

සිදු කරන්නාව ගණය නිමි කර දෙන දැනෙන්නි. උදහරණ වශයෙන්, කමයේ වරදවනසිරීම හාමත් පත් පනය පෙන්වා දිය හක.

(3591)

(140) - عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جدّه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ، وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ». [حسن] - [رواه أبو داود]

(140) - අල්ලන්ගේ දුනයනන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකණ කළ බවට අමිර් ඉබ්නු ෂුඅයිබ් තුමාවිසින්, තම පියාවිසින් ද පියාසියවිසින් ද ලබාමපේ වර්තකරන ලදී. “ඔබේ දරුවන්ට, ඔවුන් හත් වන විසේ පසුවන දරුවන් වන විට සලනය ඉටු කරන මෙන් නියෙඹ් කරන්න. ඔවුන් දසවන විසේ පසුවන දරුවන් වන විට ඒ සදහා ඔවුනට දඩුවම් කරන්න. නිදියහන්වලින් ඔවුන් වෙන් කරන්න.” [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - [ඉමම් අබු දඩුද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

පියෙකු තම පිරිමි හෝගහනු දරුවන්ට ඔවුන්ගේ සන්වන විසේ දී සලනය ඉටු කිරීමට නියෙඹ් කරන මෙන් ද, එය ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය දැඹවුනට උගන්වන මෙන් ද නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝපහදිළි කළහ. ඔවුන් දස වන විසට පත් වන විට, නියෙඹ්සෙහි දඩි ස්ඵඛරයක් ඇති කර ගත යුතුය. එහි දී යම් අඩුපඩුවක් කළ විට යම් තරවටු කිරීමක් කළ යුතුය. තව ද නිදියහනේ ඔවුන් අතර වෙන් කිරීම් සිදු කළ යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. කුඩාදරුවන් වඩිවියට පත්වීමට පෙර ආගමික කරුණු ඉගන්වීම. ඒ අතරින් වඩන්ම වදගත් වන්නේ සලකය පිළිබඳ දැනුමයි.
2. තරවටු කිරීම විනය හදීම සදහාමිස වේදනාකිරීම සදහා නෙඞිය යුතුය. තත්ත්වයට ගලපෙන අයුරින් එම තරවටු කිරීම පිහිටිය යුතුය.
3. ගෙඞවය රැකීමට හදුනුණය වෙන යෙමු කරන සම මඟ්ගයක්ම අවහිර කිරීමට ඡරීආව අවධනය යෙමු කරයි.

(5272)

(141) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: {الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ}، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: حَمَدِي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: {الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ}، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنْتَى عَنِّي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: {مَا لِكَ يَوْمَ الدِّينِ}، قَالَ: حَمَدَنِي عَبْدِي، - وَقَالَ مَرَّةً: فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي -، فَإِذَا قَالَ: {إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ}، قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ: {اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ}، قَالَ: هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(141) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසා අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වච් නා කරන ලදී. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: "සලකය මාහා මඟේ ගන්නාඅතර අඩක් වශයෙන් බෙදා වෙන් කළෙමි. මඟේ ගන්නා ඔහු ඉල්ලූ දෑ ඇත. ගන්නා අල්හමිදු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින්' යයි පවසූ විට උත්තරීතර අල්ලාහ්: මඟේ ගන්නා මා ප්‍රශංසා කළේය' යයි පවසයි. ඔහු 'අර්-රහ්මනිර් රහිම්' යයි පවසූ විට උත්තරීතර අල්ලාහ්: මඟේ ගන්නා මා පසුසුමට ලක් කළේය යයි පවසයි. ඔහු "මලිකි යවිමිද් දීන්" යයි පවසූ විට ඔහු මඟේ ගන්නා මා කීර් තියට පත් කළේය යයි පවසයි. තවත් විටෙක මඟේ ගන්නා මා වෙත පවරිය යයි පවසයි. ගන්නා ඉස්යක නෑබුදු වඉස්යක නස්නර්න්' යයි පවසූ විට, ඔහු මෙය මනා මඟේ ගන්නා අතර පවතින්නකි. මඟේ ගන්නා ඔහු ඉල්ලූ දෑ ඇත. ඔහු 'ඉහ්දිනස් සිරකල් මුස්නකීම්, සිරකල්ලදීන අන්අමින අලයිහිම් ගයිර්ල් මග්ලුබි අලයිහිම් වලල්-ලල්ලීන්' යයි පවසූ විට, මෙය මඟේ ගන්නා සතුය. මඟේ ගන්නා ඔහු ඉල්ලූ දෑ ඇත යයි ඔහු පවසයි. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වච්නාකර ඇත]

විවරණය:

"හදිසුල් කුද්සි" දිව්‍ය ප්‍රකාශ සහිත හදිසයක උන්තරීතර අල්ලාහ් පවසා ඇති බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණෝමෙසේ දන්වාසිටියහ. සලකායේ සුරාඅල්-ෆාහිහා මාහා මඟ් ගන්තාඅතර කෙටස් දෙකකට බෙදාඇත්තෙමි. එහි එක් අඩක් මාසතුය. අනෙක් අඩ ඔහු සතුය.

එහි පළමු අඩ: ප්‍රශංසා, පසසුම හාකීර්තිය අල්ලාහ්ට පුද කිරීමය. මම ඔහුට ප්‍රතිඵල පිරිනමමි.

දෙවනි අඩ: බහාජත්වීම හා පතූම, මම ඔහු වෙනුවෙන් පිළිතුරු දෙමි. ඔහු ඉල්ලන දේ මම ඔහුට පිරිනමමි.

සලක් ඉටු කරන්නා 'අල්හමිදු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින්' යයි පවසූ විට, 'මඟ් ගන්තාමාප්‍රශංසාකල්ය' යයි අල්ලාහ් පවසයි. ඔහු 'අර්-රහ්මනිර් රහීම්' යයි පවසූ විට අල්ලාහ්: මඟ් ගන්තාමා පසසුමට ලක් කල්ය මට ප්‍රශංසාකල්ය. මඟ් මචීම්වලට කළ ආශිර්වාදයන් සම්බන්ධයෙන් ඔහු මාපිළිගත්තේය යයි පවසයි. ඔහු "මලිකි යවීමිද් දීන්" යයි පවසූ විට, අල්ලාහ්: මඟ් ගන්තාමා කීර්තියට පත් කල්ය යයි පවසයි. එය විශ්‍ර භෙවයකි.

ඔහු: 'ඉය්සක නාඛුදු වඉය්සක නස්තර්න්' යයි පවසූ විට, 'මෙය මාහාමඟ් ගන්තාඅතර වන්නක් යයි අල්ලාහ් පවසයි.

මෙම ආයතයේ අල්ලාහ් සතු පළමු අඩ "ඉය්සක නාඛුදු" ඔබව පමණක් නමදිමු යන්නයි. එනම් අල්ලාහ් සතු දේවත්වය පිළිගනීම හානමදුම තුළින් ප්‍රතිච්ඛ දක්වීමය. එමගින් අල්ලාහ් සතු අඩ අවසන් වන්නේය.

එම පඬයේ දෙවන අඩ ගන්තාසතුය. එය 'ඉය්සක නස්තර්න්' නම් අල්ලාහ්ගෙන් උදව් පතීමයි. උදව් කරන බව අල්ලාහ් ඔහුට ප්‍රතිඥාදී ඇත.

ඔහු 'ඉහ්දිනස් සිරකල් මුස්තකීම් සිරකල්ලදීන අන්අමත අලයිහිම් ගයිර්ල් මග්ලුබ් අලයිහිම් වලල්-ලාෆ්ලීන්' යයි පවසූ විට,

අල්ලාහ්: මෙය මඟුල් ගන්නා ජනතාව යටහත්පහත්භවය භාෂණමඬි මඟුල් ගන්නා ඔහු ඉල්ලූ දැනුන. මම ඔහුගේ පණුමට පිළිතුරු දෙමි.

හදිසයේ හරය:

1. සුරාෂල් ෆනිහඬවනි වදගන්කම. උත්තරීතර අල්ලාහ් එයට 'අස්සලාහ්' යනුවෙන් නමි කර ඇත.
2. උත්තරීතර අල්ලාහ් තම ගන්නාසමිබන්ධයෙන් දක්වන සළකිලිමත්භවය විස්තර කරයි. එය ඔහුගේ ප්‍රශංසන ඔහුගේ පසසුම හාඔහුගේ කීර්තිය හේතුවෙන් ඔහු අගය කිරීමට ලක්වන පරිදිය. එමෙන්ම ඔහු ඉල්ලූ දැනමත් පිරිනමන බව ද ඔහුට ප්‍රතිඥෙයුන්තේය.
3. අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසකිරීම, යළි අවදි කරනු ලබීම ගන මෙනෙහි කිරීම, අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රණ්ථනකිරීම, ඔහුට අවංක ලෙස නමුදුම පිළිගන්වීම, සෘජු මර්ගය වෙත මග පනීම හා ව්‍යෂ් මර්ග ගන අවවදු කිරීම යනදිය මෙම ශුද්ධ වූ සුරඬවි ඇතුළත් වී ඇත.
4. මෙම හදිසයෙන් සලාත් ඉටු කරන්නා හඬඟන්නේ සුරාෂල් ෆනිහඬ තමන් කියවූ විට, සලාතයේ දී තම හක්නිමත්භවය වඩවෙයි යන්නයි.

(65099)

(142) - عن بريدة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ الْعَهْدَ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ». [صحيح] - [رواه الترمذي والنسائي وابن ماجه وأحمد]

(142) - අල්ලෙහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව බුරේදිදා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. "සබ්චින්ම අප හඹවුන් අතර පවතින ගිවිසුම සලකයයි. එහෙයින් කවරෙකු එය මඟ හරිසේ ද සබ්චින්ම ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

සබ්චින්ම මුස්ලිම්වරුන් හා මුස්ලිම් නෙමන දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් හාකුහකයින් අතරින් වූ අතර පවතින ගිවිසුම හා ප්‍රතිඥාව සලකයයි. එහෙයින් කවරෙකු එය මඟ හරිසේ ද සබ්චින්ම ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

හදීසයේ හරය:

1. සලකයේ වදගන්මක ගලය, සබ්චින්ම එය දේවත්වය විශ්වස කරන මුස්ලිම්වරයාහාදේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කහිර්වරයාඅතර වෙන් කරන්නකි.
2. ඉස්ලාමයේ නීතිරීති මිනිසෙකුගේ අභ්‍යන්තරයෙන් නෙම ඔහුගේ මතුපිට තත්ත්වයෙන් පිහිටානු ලබන බව ස්ථීර කිරීම.

(65094)

(143) - عن جابر رضي الله عنه قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: «إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرَكَ الصَّلَاةَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(143) - නවී (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසාප්තිර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "මිනිසෙකු හා දේවත්වයට ආදේශ කිරීම හා දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම අතර වෙනස සලකා අත්හැර දැමීමය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අනිවර්තය සලකා මඟ හරිම ගන නවී (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අවවදු කළහ. සඛවින්ම පුද්ගලයකු හා බහුදේව වදයේ මෙන්ම දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ඇද වටීම අතර පවතිනුයේ සලකා මඟ හරිමය. සලකා ඉස්ලමයේ මූලිකාග අතරින් දෙවන මූලිකාගයයි. ඉස්ලමයේ එහි කරුණ අනි වදගත්ය. කවරෙකු එය අනිවර්තයහමය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් එය අත්හැරියේ ද මුස්ලිම්ලිම්වරුන්ගේ සම්මුතියට අනුව ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළ අයකු මෙන් වේ. මලිකමින් හා නෙඝලකිලිමත්කමින් කවරෙකු එය අත්හැරියේ ද ඔහු දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ අයකු වේ. ඒ සම්බන්ධයෙන් සහඛවරුන්ගේ සම්මුතියන් සදහන් වී ඇත. ඇතමු අවස්ථාල එය ඉටු කර තවත් අවස්ථාල එය මඟ හරින්නේ නම් ඔහු ද මෙම දඩ් අවවදුයට යෙමු කරනු ලබන්නෙකි.

හදිසයේ හරය:

1. සලකයේ හඵය සුරක්ෂිතව ඉටු කිරීමේ මහිමය. දෙවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හඵශ්වස කිරීම අතර වෙනස එයයි.
2. සලකය අත්හඳු එය මග හරින්නට වන දඩ් අවවඳය.

(65093)

(144) - عن سالم بن أبي الجعد قال: قال رجل: ليتني صَلَّيْتُ فاسترحْتُ، فكأنهم عابُوا ذلك عليه، فقال: سمعتُ رسولَ الله صلى الله عليه وسلم يقول: «يا بلالُ، أقيم الصلاةَ، أرْحنا بها».

[صحيح] - [رواه أبو داود]

(144) - සලීමි ඉබ්නු අබුල් ෂද් තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. මිනිසකු: මම සලක් ඉටු කර සනසුම ලබිය යුතු නොවේ ද! යයි පවසීය. එය ඔවුන් ඔහුට දෙස් නගන්නක් මෙන් විය. එවිට ඔහු: අල්ලක්ගේ දූතයන් කරමින් සිටි ප්‍රකශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසාමෙසේ දන්වාසිටියේය: "අහෝබ්ලල්! ඔබ සලක් ඉටු කරන්න; එමගින් සනසුම ලබන්න" [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් අබු දඩුද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සහඹවරුන් අතරින් මිනිසෙකු: 'මම සලක් ඉටු කර විවේක ගත යුතු නොවේ ද' යයි පවසීය. එය ඔහු අවට සිටි අය ඒ සඳහා දෙස් නගන්නක් මෙන් විය. එවිට ඔහු 'අහෝබ්ලල්! ඔබ සලකය සඳහා අදන් උස් හඩින් පවසන්න. තවද ඒ සඳහා ඉකමන් පවසන්න. එමගින් අපි සනසුමට පත්වන්නෙමු. එය උත්තරීතර අල්ලක් සමග එහිදී ඇති කරගන්නා සාජු සම්බන්ධතාවය හා හදවතට හා ආත්මයට දමනන

සහසුමයි'.යනු නබි (සල්ලේලනු අලෙයිහි වසල්ලම්) නමණන් පවසනු මම අසාඅත්තෙමි.' යයි කීය.

හදීසයේ හරය:

1. හදවතේ සහසුම සලකය තුළින් ඇති වේ. එහිදී උත්තරීතර අල්ලන් සමග සෘජු සම්බන්ධතාවක්වන බවිනි.
2. නමදුම බරක් බවට පත් කර ගන්නානන්තාහෙළදකීම.
3. තමන්ට පවරුණු අනිවර්ය කටයුත්ත ඉටු කර තම වගකීමෙන් නිදහස් වන්නා,එතුළින් සහසුම ලබන අතර තන්පත්කම ඔහුට දණනනු ඇත.

(65095)

(145) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، إِذَا كَبَّرَ فِي الصَّلَاةِ، سَكَتَ هُنَيْئَةً قَبْلَ أَنْ يَقْرَأَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَيِّ أُنْتِ وَأُمِّي أَرَأَيْتَ سَكُوتَكَ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةِ، مَا تَقُولُ؟ قَالَ «أَقُولُ: اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالتَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(145) - අබු හුරේරා (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "අල්ලහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) සලකයේදී තක්බිර් පවසූ විට කුර්ආනය සද්ගහනය කිරීමට පෙර මද වේලක් නිහඬ ව සිටියි. එවිට මම, "අල්ලහ්ගේ දූතයණනි! මඟේ මව හාමඟේ පියඹට කපු කරමි. (සලකයේ) තක්බිරය හා කුර්ආන් සද්ගහනව අතර ඔබේ නිහඬතවයෙන් ඔබ අදහස් කරනුයේ කුමක් ද? ඔබ එහි කියවනුයේ කුමක් ද?" යයි විමසාසිටියෙමි. එවිට එතුමා 'මම මෙසේ පවසමි.'

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالتَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ

"අහෝදෙවියනි! නඟනහිර හාබටහිර අතර ඔබ දුරස් කළක් මෙන් මාඅතර හාමගේ පසකම් අතර දුරස් කරනු මනව. අහෝ දෙවියනි! සුදු වස්ත්‍රය කිලිටෙන් පිරිසිදු කරනු ලබන්නක් මෙන් මඟේ පසයන් පිරිසිදු කරනු මනව! අහෝදෙවියනි! මඟේ වරදි ජලයෙන්, පිනි දියෙන් හාසින ජලයෙන් සෙද්දාහරිනු මනව!" යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහඹ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සලකය සදහා තක්බිර් පවසූ විට සුරාඅල්-ෆානිහාපරහනය කිරීමට පෙර සුළු වේලක් නිහඬ ව සිටියහ. එහිදී ඇතම් ප්‍රථ් එනවන් සමග

එතුමාණන්වහන්සේ සලකන ආරම්භ කළහ. එසේ වර් නාවී ඇති පුර් ඵනාඅතරින් මෙය එක් පුර්ඵනවකි. اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ، اللَّهُمَّ تَقَيَّ مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُتَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالسَّلْجِ وَالْبَرَدِ

තේරුම : යා අල්ලාහ්! නඤගනහිර හාබටහිර අතර ඔබ දුරස් කළක් මෙන් මාහාමඤග් පසයන් අතර දුරස් කරනු මනව! යා අල්ලාහ්! සුදු වස්ත්‍රයක කිලිටි පිරිසිදු කරනු ලබනවක් මෙන් මඤග් පසයන්ගෙන් මාපිරිසිදු කරනු මනව! ජලය, පිනි කල හා හිම තුළින් මඤග් පසයන්ගෙන් මා සෙදා හරිනු මනව! එය, නඤගනහිර හා බටහිර කවදන් හමු නෙඤගන සේ වෙන්ව පවතින්නක් මෙන් තමන් අතර හාතම පසයන් අතර එහි තමන් නෙඤගන සේ ඒ සමග එකිනෙක හමු නෙඤගන සේ දුරසක් ඇති කරන මෙන් ද, එසේ එහි වටුනේ නම් සුදු වස්ත්‍රයකින් කිලිටි ඉවත් කරන්නක් මෙන් එය ඉවත් කර පිරිසිදු කරන මෙන් ද, ඔහුගේ වරදවලින් ඔහුව සෙදා එහි උණුසුම හාඑහි රශ්ණය ජලය, පිණි දිය, හාසිතල වතුර වනි සිසිල් පිරිසිදු දෙයින් සිසිල් කරන මෙන් ද කෙරෙන ඉල්ලීමකි.

හදිසයේ හරය:

1. හඬ නගාඉටු කරන සලකනයක වුව ද 'දුආඋල් ඉස්තිෆ්තාහ්' නම් ප්‍රඤමිභක පුර්ඵනව නිහඬව කීම.
2. අල්ලාහ්ගේ දුකයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ක්‍රියා කළ මෙන්ම නිහඬව සිටි සම තත්ත්වයක් ගනම දන ගනීම සදහාසහඤගරුන් තුළ නිබු උනන්දුව.
3. "දුආඋල් ඉස්තිෆ්තාහ්" හෙවත් ප්‍රඤමිභක පුර්ඵනවසදහා වෙනත් පුර්ඵනවටද සදහන් වී ඇත. වඩක් උතුම් වනුයේ එසේ නම් තුමණන් විසින් වර්තකර ඇති එම ප්‍රඤමිභක

ප්‍රථමනචන් අනුගමනය කරමින් ඒවච්චකිනෙක වචයෙන් වචය ගෙනචින් කියවීමය.

(3104)

(146) - عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ إِذَا افْتَتَحَ الصَّلَاةَ، وَإِذَا كَبَّرَ لِلرُّكُوعِ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ، رَفَعَهُمَا كَذَلِكَ أَيْضًا، وَقَالَ: «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ»، وَكَانَ لَا يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي السُّجُودِ. [صحيح] - [متفق عليه]

(146) - ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලඞු අන්හුම) තුමච්චිසින් වච්චකරන ලදී. “සබුච්චන්ම අල්ලඞ්ගේ දුනයඞඞා (සල්ලල්ලඞු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලනය ආරම්භ කරන විට ද රුකුඋ සදහාඅල්ලඞු අක්බර් යඞ්ඞි තක්බිර් පවසන විට ද තම දත් තම උරහිස ට සමන්තර ව ඔසවන්තෙකු වූහ. රුකුඋවෙහි සිට තම හිස ඔස වන විට ද එලෙසම එතුමනම දත් ඔසවසම්අල්ලඞු ලිමන් හම්දා රබ්බනාවලකල් හම්දු යඞ්ඞි පවසුහ.” එතුමාසුජුද්හි එලෙස සිදු නොකළහ. [පුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඞ් හාමුස්ලිම් හි වච්චතාච්චි ඇත]

විවරණය:

සලනයේ ස්ඵන තුනක තම දෙඅන් සමන්තරව හෝ උරහිසට සමන්තරව හෙඵ්තුමඞඞඞඵසවූහ. එනම්: උරහිසෙහි සන්ධිය හඞඞඞුව අතර පවතින කෙඞසයි.

පළමු ස්ඵනය: සලනය ආරම්භ කරන විට, ආරම්භක තක්බිරය පවසන අවස්ඵඞවි.

දෙවන ස්ඵනය: රුකුඋ ඉරියච්ච සදහනක්බිර් පවසන විට,

තුන්වන ස්ථනය: රුකුළ ඉරියව්වෙන් තම හිස ඔසවා "සම්පල්ලභු ලිමන් හමිදාරබ්බනාවලකල් හමිදු" යයි පවසන විට.

සුසුදය ආරම්භ කරන විට හෝ ඉන් නඟිටින විට හෝ එතුමණන්ගේ දෙඅත් එසේ එසෙව්වේ නහ.

හදීසයේ හරය:

1. සලතයේ දෙඅත් එසවීමේ යථර්ථය නම්, සබවින්ම එය සලතය සදහා වන අලංකාරයක් මෙන් ම ශුද්ධ වූ අල්ලන්ව ගරඬුහුමන් කිරීමකි.
2. නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම දෙඅත් එසවූ සිව්වනි ස්ථනයක් පිළිබඳව සදහන් වේ. අබු හමීද් අස්-සඉදී තුමාඞු දඞුද් හාචනන් අය එසේ වර්තකර ඇත. එනම්, රකආත් තුනකින් හාරකආත් හතරින් යුත් සලතයේ දී පළමු තෂහ්හුද් කීමෙන් පසු නඟිටින අවස්ථා ය.
3. එමෙන්ම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ස්පර්ශ කිරීමෙන් තෙඟව තම දෙකන්වලට සමන්තරව තම දෙඅත් ඔසවෑති බවටත් සදහන් වී ඇත. බුහර් හා මුස්ලිම්හි සදහන් වර්තඞක මලික් ඉබ්නු හුවෙයිරස් තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකඞ කර ඇත. සබවින්ම අල්ලන්ගේ දූනයඞණා (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තක්බිර් පවසන විට තම අත් දෙක තම කන් දෙකට සමන්තරව ඔසවා ගත්හ.
4. "සම්පල්ලභු ලිමන් හමිදු යයි පවසීම සලතය මෙහෙයවන ඉමම් පමණක් සතු කර්යයකි. ඔහුව පිළිපදින මෑමුම්වරු "රබ්බනාවලකල් හමිදු" යයි පවසනු ඇත.

5. රුකුළ ඉරියව්වෙන් පසු "රබ්බනාචලකල් හමිදු" යයි ප්‍රකාශ කිරීම ක්‍රම හතරකින් පවතින බව නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් විසින් සහතික කර ඇත. මෙය ඒ අතරින් එකක් පමණි. වඩන් උතුම් වන්නේ වරයෙන් වරය ඒ එක් එක් ක්‍රමයක් වෙනස් කර අනුගමනය කිරීමය.

(3095)

(147) - عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(147) - අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට උබදාඉබ්නු අස්-සමීන් (රළියල්ලඤු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “කවරෙකු අල් කුර්ආනයේ ආරම්භය (සුරාඅල් ෆතිහා) පර්ශ්නානෙකලේ ද ඔහුට සලනය වලංගු වන්නේ නහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඪ හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සුරාඅල්-ෆතිහාපර්ශ්නය කිරීමෙන් තෙරව සලනය වලංගු නෙඛන බව නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්සහදිලි කළහ. එය සමු රකාඅනයකම කළ යුතු 'රුක්න්' හෙවත් සලනයේ මූලිකාගයකි.

හදීසයේ හරය:

1. සුරාඅල්-ෆතිහා කියවීමට හඬියඛ නිබිය දී එය වෙනුවට වෙනත් සුරඛක් පර්ශ්නය කිරීම අනුමත වන්නේ නහ.
2. සුරාඅල්ෆතිහාසලනයේ එක් මූලිකංගයක් වන බවින් උවමනඵවන් හෝනෙඤුවන්ව හෝඅමතක වීමෙන් හෝ

එය පර්ශ්නය කරනු නෙලබන්නේ නම් එම රකආනය අවලංගුය. රැක්න් හෙවත් මූලිකංග පෙඤ්චේ අත්හඳිය නෙහක.

3. ඉමම් රැකූ: ඉරියව්වට ලඟවූ විට සූරඅල්-ෆකිහපර්ශ්නය ම:මූම්ගෙන් මඟ හඳරනු ඇත.

(5378)

(148) - عن أبي هريرة رضي الله عنه: أنه كان يكبر في كل صلاة من المكتوبة وغيرها، في رمضان وغيره، فيكبر حين يقوم، ثم يكبر حين يركع، ثم يقول: سمع الله لمن حمده، ثم يقول: ربنا ولك الحمد، قبل أن يسجد، ثم يقول: الله أكبر حين يهوي ساجداً، ثم يكبر حين يرفع رأسه من السجود، ثم يكبر حين يسجد، ثم يكبر حين يرفع رأسه من السجود، ثم يكبر حين يقوم من الجلوس في الاثنتين، ويفعل ذلك في كل ركعة، حتى يفزع من الصلاة، ثم يقول حين ينصرف: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنِّي لَأَقْرُبُكُمْ شَبْهًا بِصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، إِنْ كَانَتْ هَذِهِ صَلَاتَهُ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا. [صحيح] - [متفق عليه]

(148) - අබු හුරේරා රජුගේ ප්‍රතිපත්ති (අනුමත) තුළින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: අනිවර්තය සම සලකනයක මෙන්ම රමලන් හා අනෙකුත් මසවල ඉටු කරනු ලබන සෙසු සලත්වල ද එතුමා තක්බිර් පවසන්නෙකු විය. ඒ අනුව එතුමා නඟි සිටින විට තක්බිර් පවසයි, පසුව රුකු කරන විට ද තක්බිර් පවසයි. පසුව සම්පල්ලභු ලීමත් හම්දායනුවෙන් පවසයි. සුජුද් කිරීමට පෙර රබ්බතාවලකල් හමිදු යයි පවසයි. පසුව සුජුද් කිරීම සදහා නච්චන විට අල්ලභු අක්බර් යයි පවසයි. සුජුද්හි සිට නම හිස ඔසවන විට ද තක්බිර් පවසයි. පසුව නච්චනත් සුජුද් කරන විට තක්බිර් පවසයි. සුජුද්හි සිට නම හිස ඔසවන විට ද තක්බිර් පවසයි. දෙවන රකානායේ ඉදුමෙන් නඟිටින විට ද තක්බිර් පවසයි. එලෙස සලකනය අවසන් වන තුරුම සම රකානායකම සිදු කරයි. පසුව හඞ් මෙසේ පවසයි: මඟ් ආත්මය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මන දිවුරා පවසමි. සබච්න්ම මෙලෙඞින් සමුගන්නාතෙක් නම සලකයේ ක්‍රමය මෙලෙසම වී නමි, මම අල්ලභ්ගේ දුනයණන්ගේ (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) සලකයට සමන වීමෙන් නුඹලඞ වඩා සම්පයෙන් සිටිමි. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහඞ් හමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සලකයේ ස්වරූපයෙන් කෙටසක් අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකර සිටියි. එතුමාසලකය සුදනම් වී ඒ සදහා නඟි සිටින විට, ප්‍රමභක තක්බිරය පවසයි. පසුව රුකුළ වෙන විනත් වන විටත් සුජුද් කරන විටත් සුජුදයෙන් තම හිස ඔසවන විටත් දෙවන සජදඹ ඉටු කරන විටත් රකආත් තුනේ හෝ හතරේ සලකයන්හි දෙවන රකආතයේ පළමු තෂහ්නුද් සදහා වඩි වීමෙන් පසු නඟිට සිටින විටත් තක්බිර් පවසයි. පසු ව සලකය නිමකරන තෙක් සියලු රකආත්වල දී මෙලෙස කටයුතු කරයි. එතුමා රුකුවෙන් තම පිට ඔසවා ගන්නා අවස්ථාවේ සම්අල්ලභු ලිමන් හම්දායයි පවසයි. පසුව නඟිටිමින්ම 'රබ්බනා ලකල් හම්දු' යයි පවසයි.

පසුව අබු හුරෙයිරා තුමා සලකයෙන් හඳුරන අවස්ථාවේ මෙසේ පවසයි: 'මඟේ ආත්මය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරාපවසමි. සබචින්ම මෙලෙඛින් සමුගන්නාතෙක් තම සලකයේ ක්‍රමය මෙලෙසම වී නම්, මම අල්ලභ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සලකයට සමන වීමෙන් නුඹලඟ වඩා සම්පයෙන් සිටිමි' යයි පවසයි.

හදීසයේ හරය:

1. රුකුවෙන් නඟිටින අවස්ථාවේ හර, නඳවන නඟිටින සෙසු සම ඉරියව්වක අතරවරයේම තක්බිර් පවසනු ඇත. රුකුවෙන් නඟිටින විට 'සම්අල්ලභු ලිමන් හම්දායයි පවසනු ඇත.

2. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව පිළිපදීමටත් එතුමණන්ගේ සුන්නාභ ආරක්ෂකිරීමටත් සහභවරු තුළ තිබූ උනන්දුව.

(65098)

(149) - عن ابن عَبَّاسٍ رضي الله عنهما عن النبيّ صلى الله عليه وسلم قال: «أُمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ: عَلَى الْجَبْهَةِ وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَنْفِهِ، وَالْيَدَيْنِ، وَالرُّكْبَتَيْنِ، وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ، وَلَا نَكُفَّتِ النَّيَابَ وَالشَّعْرَةَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(149) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබසේ (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “ශරීර අවයව හතක් මත සුජුද් කිරීමට මාඅණ කරනු ලද්දේ යයි, තම අතින් තම නළල, නසය අත් දෙක, දණහිස් දෙක, දෙපා ඇඟිලි තුඩු ද, පෙත්වූහ. “වස්න්ත්‍රය හෝ හිසතෙකස් හෝ අප එකතු නොකළ යුතුය.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

සලත් ඉටු කරන අවස්ථාවේ ශරීර අවයව හතක් මත සුජුද් කිරීමට අල්ලන් තමන්ට නියෝග කළ බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්වහදිලි කළහ. ඒවනම්:

පළමුවන්න: නළල, එය නසය හා ඇස්වලට ඉහළින් මුහුණේ පහලි ව පවතින කොසයි. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නසය ද පෙළෙඩට පතින විය යුතු බව සහතික කරමින්, නළල භානසය එම කරුණු හතින් එකම අවයවයක් බව පහදිලි කරමින් තම අතින් තම නසය පෙත්වූහ.

දෙවනි හතුන්වනි අවයව වනුයේ අත් දෙකය.

සිව්වනි හාපස්වනි අවයව වනුයේ දණහිස් දෙකය.

සයවනි හාසත්වනි අවයව වනුයේ දෙපැත්තලි ය.

සුජුද් කරන විට අපගේ හිසකෙස් බඳු හෝඅපගේ ඇඳුම් එකට එකතු නොකරන ලෙස එතුමණෝඅපට අණ කළහ. ඒ වෙනුවට, ඒවාබිම පතිත වන්නට සලසාඑම අවයව සමගම සුජුද් කරන්නට අපි ඉඩ හරිසෙමු.

හදීසයේ හරය:

1. සලතයේ දී, එම අවයව හත මත සුජුද් කිරීම අනිවර්තය වේ.
2. සලතයේ දී ඇඳුම් හාහිසකෙස් බඳු ගනීම පිළිකුල් සහගතය.
3. සලත් ඉටු කරන්නානම සලතයේ දී මද වේලකක් රැඳී සිටිය යුතුය. එය තම සුජුදයේ ඉරියව්වන් හත පෙළඹට නිසි අයුරින් තබාගනීමට හකිවන පරිදිය. ආගමනගත කළ දිකරයන් එහි පවසන තරමට එහි දී ඔහු රැඳී සිටියි.
4. හිසකෙස් එකට බඳු ගනීමේ තහනම විශේෂයෙන්ම කන්නවන්ට නොව පිරිමින්ට අදාළ වන්නේය. හේතුව කන්නව සලතයේ දී ඒවාආවරණය කිරීමට අණ කර ඇති බවිනි.

(10925)

(150) - عَنْ أَبِي أَمَامَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عَبْسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ، فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي]

(150) - අබු උමමා-රළියල්ලභු අන්හු- තුමච්ඡින් වර්තකරන ලදී. සඛචින්ම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දී ඇති බව පවසමින් අමර් ඉබ්නු අබසා (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා මට මෙසේ පවසා සිටියේය. "පරමඛපතියණන්, සිය ගන්තඛ බෙහෙවින් සමීප වනුයේ රත්‍රියේ අවසන භාගයේදීය. එම හෙතා කලයේ අල්ලභ්ව මෙතෙහි කරන්නන් අතරින් ඔබ ද කෙනෙකු වීමට ඔබ හකියඛ දරන්නේ නම්, එසේ වනු." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

"පරමඛපතියණන්, සිය ගන්තඛ බෙහෙවින් සමීප වනුයේ රත්‍රියේ අවසන භාගයේදීය. එම හෙතා කලයේ අල්ලභ්ව මෙතෙහි කරන්නන් අතරින් ඔබ ද කෙනෙකු වීමට ඔබ හකියඛ දරන්නේ නම්, එසේ වනු." යයි නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි ව සල්ලම්) තුමණන් දන්වූහ.

හදීසයේ භරය:

1. රත්‍රියේ අවසන් භාගයේ අල්ලභ්ව මෙතෙහි කිරීම සදහා මුස්ලිම්වරයදිරි ගන්වීම.
2. අල්ලභ්ව මෙතෙහි කිරීමට ප්‍රථ්ථනකිරීමට හාසලත් ඉටු කිරීමට මහිමයෙන් එකිනෙකට වෙනස් වුණු කල වේලඛන් ඇත.

3. මිරක් තුමාමෙසේ පවසයි: "පරමධිපතියණන්, සිය ගත්තඞ් බෙහෙවින් සමීප වනුයේ" යන ප්‍රකණය හා"ගත්තාතම පරමධිපතිට බෙහෙවින් සමීප වනුයේ සුජුද් කරමින් සිටිය දීය" යන ප්‍රකණය අතර වෙනස නම්, පළමුවන්නෙහි අදහස පරමධිපතියණන් ගත්තඞ් වඩක් සමීපයෙන් සිටින වේලඞ් පහදිලි කිරීමය. එය මධ්‍යම රත්‍රිය වේ. දෙවන්නෙහි අදහස ගත්තාතම පරමධිපතිට බෙහෙවින් සමීපයෙන් සිටින තත්ත්වය පහදිලි කිරීමය. එනම් එය සුජුද් කරන අවස්ථඞ්යි.

(3236)

(151) - عن جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَنَظَرْنَا إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةً - يَعْنِي الْبَدْرَ - فَقَالَ: «إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرُونَ هَذَا الْقَمَرَ، لَا تُصَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ، فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تُغْلَبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلِ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا» ثُمَّ قَرَأَ: «وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ» [صحيح] - [متفق عليه]

(151) - ජරීර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තකරන ලදී: අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ඉදිරියේ සිටියෙමු. එවිට එතුමාගේ පුත් සද රත්නයක එන්ද්‍රයාදෙස බලා මෙසේ පවසන. “ඔබ මේ එන්ද්‍රයාදකින් සේ සඹචින්ම ඔබේ පරමඛපනිව ඔබ දකිනු ඇත. ඔහුව දකීමේදී ඔබ වෙහෙසට පත් නොවනු ඇත. තවද හිරු උදාවීමට පෙර හාඵය අවරට යමට පෙර පවතින සලකාය අනපසු නොකිරීමට ඔබට හකිනම් ඔබ ඉටු කරනු. යඪි පවසන. පසුව 'හිරු උදාවීමට පෙර හාඅවරට යමට පෙර ඔබේ පරමඛපනිගේ ප්‍රශංසාව තුළින් ඔබ සුවිශුද්ධ කරනු' යන (අර්ථය ඇතුළත්) පඬය එතුමාගේ ප්‍රශංසා කළහ. [ජරීර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

එක් දිනක් රත්නයේ සහඹවරු නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සමග සිටියහ. එවිට එතුමාගේ (දහ හතරවනි එන්ද්‍ර දින) එන්ද්‍රයා දෙස බලා මෙසේ පවසන. සඹචින්ම දේවත්වය විශ්වස කළ මු:මින්වරු කිසිදු සකායකින් නොව, තම පරමඛපනියෙන්ව දඹින්ම දක බලනු ඇත. උත්තරීතර අල්ලාහ්ව දකින අවස්ථාවේ ඔවුන් තද බදයට පත් නොවති. ඔවුනට වෙහෙසක් හෝ දුෂ්කරතාවක් හෝ හට නොගනේ. පසුව අල්ලාහ්ගේ දුතයගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසන. ෆජ්ර් සලකායෙන් සහ අසර් සලකායෙන් ඔබේ අවධානය වෙනතකට යෙමු කරන හේතු

සබක කපාහර, කණ්ඩාසමක් ලෙස නියමිත වේලාවේ ඒ දෙක සම්පූර්ණයෙන් ඉටු කිරීමට ඔබට හකි නම්, සඛචින්ම එය සර්ව බලධර් අල්ලන්ගේ මුහුණ දකීමට හේතුවක් වනු ඇත. පසුව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ පර්ශනය කළහ. "හිරු උදාවීමට පෙර හා අවරට යමුට පෙර ඔබේ පරමධිපතීගේ ප්‍රශංසාව තුළින් ඔබ සුවිශුද්ධ කරනු"

හදීසයේ හරය:

1. ස්වර්ගයේ දී උත්තරීතර අල්ලන්ව දකින බවට දේවත්වය විශ්වස කළවුන්ට කෙරෙන ශුභචංචිය.
2. සහතික කිරීම, දිරිගන්වීම සහ උදහරණ පවසීම ඇරයුම් කිරීමේ ක්‍රම අතරින් සමහරකි.

(5657)

(152) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ فِي رُكْعَتِي الْفَجْرِ: {قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ}، {قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ}. [صحيح] - [رواه مسلم]

(152) - අබු හුරේරු(රලියල්ලහු අන්හු) තුමචිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: සඛචින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණණා(සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ෆජ්ර් සලතයේ රකආත් දෙකෙහි "කුල් යාඅය්යුහල් කහිරුන්..." සහ "කුල් හුවල්ලහු අහද්..." යන සුරාදෙක පර්ශනය කළහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ෆජ්ර් සලතයට අදළ රකආත් දෙකෙහි සුරතුල් ෆකිහචවන් පසු පළමු රකආතයේ 'කුල් යාඅය්යුහල් කහිරුන්' (සුරාඅල්-කහිරුන්) සහ දෙවන රකආතයේ 'කුල් හුවල්ලහු අහද්' (සුරා

අල්-ඉහ්ලාෂ්) පර්ශ්නය කිරීම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණ්ඩ්‍රිය කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. ෆජ්ර් සලතයට අදාළ සුන්නාසලතයේ දී සුරූෂ්-ෆකිහමට පසු මෙම සුරූෂ් දෙක පර්ශ්නය කිරීම සතුවදාසකය.
2. මෙම සුරූෂ් දෙකට සුරූෂ්-ඉහ්ලාෂ් යනුවෙන් කියනු ලබයි. ඊට හේතුව සුරූෂ්-කෆිරූන්හි අල්ලාහ් හඳු දමා බහුදේවච්ඡීන් වන්දනාමත කරන සියලු දූෂිත් නිදහස් වීම එහි ඇතුළත්ව ඇත. සබච්ඡිත්ම ඔවුන් අල්ලාහ්ගේ ගත්තන් නෙවත්තෙස්. මන්ද ඔවුන් අල්ලාහ්ට ආදේශ තබීම මගින් ඔවුන්ගේ ක්‍රියමන් නිශ්ඵල වනු ඇත. නමුදුමට සුදුස්සා වනුයේ සුවිශුද්ධ අල්ලාහ් පමණ ය. එමෙන්ම සුරූෂ්-ඉහ්ලාෂ්හි අල්ලාහ්ව ඒකීය කරණයට පත්කිරීම, ඔහුට අවංකත්වය පුද කිරීම හාඔහුගේ ගුණාග විස්තර කිරීම ඇත.

(11256)

(153) - عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ

صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» [صحيح] - [متفق عليه]

(153) - සබවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා අල්-අෂ්අරී (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: "සිසිලස දෙන අවස්ථාවන් දෙකෙහි සලන් ඉටු කරන්නාස්වර්ගයට පිවිසිය."

[පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුන් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සිසිල් අවස්ථාවන් දෙකෙහි කරනු ලබන සලනයන් උනන්දුවෙන් ඉටු කළ යුතු බවට නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දිර ගන්වීම. එනම් ෆජ්ර් හා අසර් යන සලන් දෙකයි. එහි වගකීම ඉටු කිරීම පිණිස නියමිත වේලාවහි හා සමුහිකව ඉටු කිරීම සඳහා පමුණෙන්නේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසීමට එය හේතු සබකයක් වන බව ශුහුර්ථ් දන්වැසිටියේය.

හදිසයේ හරය:

1. ෆජ්ර් හා අසර් සලන් අවධනයෙන් ඉටු කිරීමේ මහිම ය. සබවින්ම ෆජ්ර් සලනය සපුට නින්ද යන අවස්ථාවේ පිහිටා ඇති අතර අසර් සලනය මිනිසුන්ට වඩකටයුතු සඳහා නිරතවන අවස්ථාවේ පිහිටා ඇත. එහෙයින් කවරෙකු ඒ දෙක අවධනයෙන් ඉටු කළේ ද එය සෙසු සලනයන් සඳහා අවධනය යෙමු කිරීමට වඩවදගත් වන්නේය.
2. ෆජ්ර් හා අසර් සලනයන් "අල්-බර්දයින්" සිසිල් අවස්ථාවන් දෙක යයි නම් කර ඇත්තේ, ඇත්තෙන්ම ෆජ්ර් සලනය පිහිටා ඇත්තේ රත්‍රියේ සිසල පවතින වේලාවේය. අසර් සලනය පිහිටා ඇත්තේ දහවල් සිසල පවතින වේලාවේය.

එය උණුසුම් වේලක වුව ද ඊට පෙර වේලාවේ පවති
උණුසුමට වඩාදා ය. එසේ නතහොත් හිරුට හසදුට, සදු
දෙකක් යයි පවසනු ලබන්නක් මෙන් අබ්බවනය යන විෂය
යටතේ නම් කර තිබෙන්නට පුළුවන.

(4198)

(154) - عن جندب بن عبد الله القسري رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الصُّبْحِ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ، فَلَا يَطْلُبَنَّكُمُ اللَّهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ، فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبْهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ يُدْرِكُهُ، ثُمَّ يَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(154) - අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජුන්ද් ඉබ්නු අබ්දුල්ලන් අල්-කසරී (රළියල්ලනු අන්නු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු සුබ්හ් සලනය ඉටු කළේද ඔහු අල්ලන්ගේ වගකීම තුළ වෙයි. ඔහුගේ වගකීම තුළ පවතින කිසිවක් ගන අල්ලන් ඔබෙන් ප්‍රශ්න කරන්නේ නහ. ඔහුගේ වගකීම තුළ පවතින යමක් සම්බන්ධයෙන් ඔහු කවරෙකුගෙන් ප්‍රශ්න කර සිටියේ ද ඔහු ඔහුව ග්‍රහණය කර මුණින් අත පෙරලාඅපාගින්නට ඇදගෙන යනු ඇත.” [ජුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු සුබ්හ් සලනය ඉටු කළේ ද ඔහු අල්ලන්ගේ වගකීම, රැකවරණය හා ආරක්ෂාව තුළ සිටින බවත්, ඔහු ව අල්ලන් ආරක්ෂාකොට ඔහුට උදව් කරන බවත් නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දන්වාසිටියි.

පසුව මෙම ගිවිසුම කඩ කිරීම හා එය නිෂ්ඵල කිරීම ගන එතුමන් අවවද කළහ. එය ආජර් සලනය අත්හරීමෙන් විය

හඳුනා. එසේ නොහොත් සලකා ඉටු කරන්නාවූ බඩකිරීමෙන් හා ඔහුට විරුද්ධ වීමෙන් විය හැක. කවරෙකු එලෙස කටයුතු කළේ ද ඔහු එම බඳීම විනාශ කළේය. අල්ලාහ් ඔහුගෙන් අපේක්ෂා කරන ඔහුගේ අයිතිය ගනු ඔහු නොසලකාහරිය බවින් එම දඩ අවච්ඡාසයට ඔහු සුදුසුකම් ලබනු ඇත. කවරෙකුගෙන් අල්ලාහ් අපේක්ෂා කළේ ද ඔහුව ග්‍රහණය කර පසුව අපා ගින්නේ මුණිතනට හෙළනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. ෆජ්ර් සලතයේ වදගත්කම හා එහි මහිමය පහදීලි කිරීම.
2. ෆජ්ර් සලතය ඉටු කරන්නාවූ අහිත කරන අයුරින් බඩකිරීම ගනු දඩ අවච්ඡාසය.
3. තම ධර්ම මික ගත්තත්හට බඩකරන අයට උත්තරීතර අල්ලාහ් සමප්‍රතිචර දක්වීම.

(5435)

(155) - عن بريدة بن الحصيب رضي الله عنه أنه قال: بَكَّرُوا بِصَلَاةِ الْعَصْرِ، فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(155) - බුරයිදාඉබ්නු අල් හසීබ් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තකරන ලදී. අසර් සලතය යුහුසුළුව ඉටු කරන්න. සබචින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ“කවරෙකු අසර් සලතය මග හර්ගේ ද සබචින්ම ඔහුගේ කටයුතු නිෂ්ඵල විය.”යයි පවසුහ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහඪ එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

අසර් සලතය නියමිත වේලභවත් ඔබ්බට හිතමනම ප්‍රමද කිරීම ගන නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝඅනතුරු ඇඟවූ අතර, එය කරන තනන්තාවලංගු නෙමන අතර ඔහුගේ කාර්යය නිෂ්ඵල වේ. යයි අවවද කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. අසර් සලතය එහි ආරම්භ වේලභවදීම සුරක්ෂිතව පිළිපදීමට හෝ සදහායුහුසුළු වීමට උනන්දු කරවීම.
2. අසර් සලතය මග හර්න්තම දඩි අවවදය. එය නියමිත වේලභවත් ප්‍රමද කිරීම අනෙකුත් දඹුමද කිරීමට වඩා බරපතලය. සබචින්ම එය උන්තර්තර අල්ලහ්ගේ නියෙණිය පරිදි විශේෂිත මධයය සලතයයි. "සලත් හාමධය කලගේ සලතය සුරක්ෂිතව පිළිපදින්න" (අල්-බකරා238)

(6261)

(156) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ نَسِيَ صَلَاةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا، لَا كَفَّارَةَ لَهَا إِلَّا ذَلِكَ: {وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي} [طه: 14]». [صحيح] - [متفق عليه]

(156) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. කවරෙකුට සලකායක් අමතක වූයේ ද පසුව ඔහුට එය මතක් වූ විට ඔහු එය ඉටු කළ යුතුය. එයට එය හඳු වෙනත් ප්‍රතිකර්මයක් නැත. "මාසිහිපත් කරනු පිණිස සලකාය ඉටු කරනු" (තභා 14) [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුන් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සලකායේ වේලඹ අනපසු වී යන තෙක්ම අනිවර්තය සලකාය ඉටු කිරීමට අමතක වූ තනාන්තාඑය මතක් වූ වහම එය ඉටු කිරීමට ඉක්මන් විය යුතු බවත් යුහුසුළු විය යුතු බවත් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කළහ. එය අත්හඳිමේ පසයට, මතක් වූ වහම එය ඉටු කිරීම හඳු වෙනත් ප්‍රතිකර්මයක් හා පිළියමක් නැත. අල්ලහ් ශුද්ධ වූ අල්කූර් ආනයේ මෙසේ පවසයි: "මා මතක් වූ විට ඔබ සලන් ඉටු කරන්න." (තභා 14) එනම්: අමතක වූ සලකාය එය මතක් වූ විට ඉටු කරන්න යන්නයි.

හදිසයේ හරය:

1. සලකායේ වදගන්කම පහදිලි කිරීම හාඑය ඉටු කිරීමේ දී මෙන්ම එය මතක් වූ වහම ඉටු කිරීමේදී සලකිලිමත්වීම ගනු පහදිලි කිරීම.

2. කිසිදු හේතුවකින් තොරව උවමනාවෙන්ම සලකාය එහි නියමිත වේලාවන් ප්‍රමද කිරීම සුදුසු නොවන්නේය.
3. සලකාය අමතක වූ තනන්තාචය මතක් වූ විට ද, නිදහන් තනන්තාචදී වූ විට ද සලකායේ වගකීම ඉටු කිරීමේ අනිවර්තයභවය.
4. තහනම් කරන ලද වේලාවන්හි වුව ද වහම එම සලකාය ඉටු කිරීමේ අනිවර්තයභවය.

(65088)

(157) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ أَثْقَلَ صَلَاةٍ عَلَى الْمُنَافِقِينَ صَلَاةُ الْعِشَاءِ وَصَلَاةُ الْفَجْرِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا، وَلَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ، ثُمَّ أَمُرَّ رَجُلًا فَيُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، ثُمَّ أَنْطَلِقَ مَعِيَ بِرِجَالٍ مَعَهُمْ حُزْمٌ مِنْ حَطَبٍ إِلَى قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ، فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ بِالنَّارِ.» [صحيح] - [متفق عليه]

(157) - අල්ලෝගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කුහකයින්හට වඩන් අසිරු සලකය වනුයේ ඉෂාසලකය හාෆජර් සලකයයි. ඒ දෙකෙහි ඇති මහිමය ඔවුහු දන ගන්නෙහු නම්, ඒ දෙක වෙත දණගසමින් හෙප්ලිණෙහු ඇත. සඞචින්ම මම සලකය සදහානියෙණ් කෙඛ, ඒ සදහාඉකමන් කියනු ලබ, පසුව ජනයඛ සලකය මෙහෙයවනු පිණිස මිනිසෙකුට නියෙණ් කෙඛ, පසුව දර මිටි දරහන් මිනිසුන් මා සමග සලකයට සහහනී නෙඞු පිරිස වෙත ගමන් කර, ඔවුන්ගේ නිවෙස් ඔවුන් සමග ගින්නෙන් පුළස්සාලීමට සිනම්.”
[පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කුහකයින් ගන හා ඔවුන් සලකයට සහහනී වීමේ දී විශේෂයෙන් ඉෂාහාෆජර් සලන් දෙකට සහහනී වීමේ දී ඔවුන් දක්වන මලිකම ගන නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්මෙසේ දන්වාසිටියහ. සඞචින්ම මුස්ලිම්වරු සමුහිකව ඒ දෙක ඉටු කිරීම සදහාසහහනී වීමේ ප්‍රතිඵල සහ කුසල් ගන ඔවුන් දනුම්වත් වන්නේ නම්, දරුවකු අත් දෙකෙන් හාදණින් දණ ගසාප්ලිණෙන පරිදි ඔවුන් ද දණ ගසාහෝඒ දෙක වෙත ප්ලිණෙහු ඇත.

- සලකය සදහානියෙණ් කරනු ලබ ඒ සදහාඉකමන් ද කියනු ලබ නම ස්ථනයේ හිද ජනනඛට සලකය මෙහෙයවන මිනිසෙකු

නියම කර පසුව එතුමණන් පිරිවරාදරමිටි ඔසවාගත් පිරිසක් සමග පිටත්ව ගෙස් සමූහික සලකාසට සහභාගී නොවූ මිනිසුන්ගේ නිවෙස් ගින්නෙන් පුළුස්සාදමීමට එතුමණන් තරයේ සිතා ගත්හ. හේතුව එහි ඇති වරදේ බරපතලකම නිසාවෙනි. -නමුත් එතුමණන් එසේ සිදු නොකළහ.- හේතුව එහි කන්නඩන් හඳුන්වා දැරුවන් හානිදහසට කරුණු ඇති වෙනත් අයද එහි වෙසෙන බවිනි. ඔවුන්ට එහි පහසු නොවේ.

හදිසයේ හරය:

1. මස්ජිදයේ සමූහික සලකාසට සහභාගී නොවී, ඉන් මග හරිමේ ඇති බරපතලකම.
2. කුහකයින් මුහුණවීමට හඳුන්වාදීමට කිරීම හඳු වෙනත් කිසිවක් ඔවුන්ගේ නමුදුම් තුළින් ඔවුහු අපේක්ෂා නොකරති. මිනිසුන්ට පෙනෙන අවස්ථාව මිස ඔවුහු සලකාස සඳහා සහභාගී නොවෙති.
3. ඉෂ්සලකාස හානිදර සලකාස සමූහිකව ඉටු කිරීමේ ඉමහත් මහිමය. දණ ගසමින් හෙළි වෙන පමිණිම ඉතා වැදගත් වේ.
4. ඉෂ්සලකාස හානිදර සලකාස සුරක්ෂිතව ඉටු කරමින් පමිණිම, කුහක කමින් මිදීමකි. ඒ සඳහා සුබම කුහකයින්ගේ ගුණාංග අතරින් වේ.

(3366)

(158) - عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَ ظَهْرَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ: «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(158) - ඉබ්නු අබි අව්ෆා(රළියල්ලහු අත්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. අල්ලහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් රුකුළහි සිට එතුමණන්ගේ පිට ඔසවා ගත් විට "සම්අල්ලහු ලිමන් හම්දායයි පවසාඅල්ලහුම්ම රබ්බනාවලකල් හම්දු මිල්අස් සමඛති වමිල්අල් අර්ළි වමිල්අ මා ෂි:න මින් ෂෙයිඉන් බ:ද්" යයි පවසයි. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් ඉස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සලනයේ රුකුළහි සිට එතුමණන්ගේ කෙත්ද ඔසවාගත් විට "සම්අල්ලහු ලිමන් හම්දා* යයි පවසයි එනම්: කවරෙකු උන්තරීතර අල්ලහ්ට ප්‍රශංසාකළේ ද ඔහු වෙනුවෙන් අල්ලහ් ප්‍රතිචර් දක්වනු ඇත. ඔහුගේ ප්‍රශංසාකිරීම පිළිගෙන ඔහුට කුසල් පිරිනමනු ඇත. පසුව මෙසේ තවදුරටත් අල්ලහ්ව ප්‍රශංසාකරයි: 'අල්ලහුම්ම රබ්බනාවලකල් හම්දු මිල්අස් සමඛති වමිල්අල් අර්ළි වමිල්අ මා ෂි:න මින් ෂෙයිඉන් බ:ද්" එනම්: අහස්, මහපෙළඹ හාඒ දෙක අතර ඇති දැසුරච්චම, අල්ලහ් අහිමත කරන දැසුරච්චම ඇති ප්‍රශංසාවන්ය.

හදීසයේ හරය:

1. සලනය ඉටු කරන්නාරුකුළ ඉරියව්වෙන් නඟිටින විට එහි පවසීමට වදගත් වන දවිස්තර කිරීම.

2. රැකූ උ ඉරියව්වෙන් හිස එසවීමෙන් පසු ඉූනිදලය හාළහි මද වේලකින් තන්පත් වීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. හේතුව මෙම දික්රය ඉූනිදලයට පමිණ මද වේලකින් රැදී සිටීමෙන් තෙත්ව පවසිය හැකි නෙවන බවිනි.
3. අනිවර්යය සලකයක් හෝ වේවසුන් නාසලකයක් හෝ වේවා සියලුම සලත්වල දී මෙම සිහිකිරීම පවසීම ආගමනුගත කරන ඇත.

(65101)

(159) - عن حُدَيْفَةَ رضي الله عنه: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي». [صحيح] - [رواه أبو داود والنسائي وابن ماجه وأحمد]

(159) - හුදෙයිෆරුරළියල්ලහු අන්හු) තුමවිසින් වර්තකරන ලදී. සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සජදා දෙක අතර "රබ්බි-ග්ෆර්ලී රබ්බි-ග්ෆර්ලී" යනුවෙන් පවසයි. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සජදා දෙක අතර වඩි වන අවස්ථාවේ "රබ්බි-ග්ෆර්ලී රබ්බි-ග්ෆර්ලී" යනුවෙන් නවන නවනත් පවසමින් සිටියහ.

"රබ්බි-ග්ෆර්ලී" යන්නෙහි තේරුම: ගත්තා තම පරමඛිපනිගෙන් තම පෂයන්ට සමඛ දෙන මෙන් ද, තම අඩුපඩු සඟවන මෙන් ද ඉල්ලාසිටීමය.

හදීසයේ හරය:

1. අනිවර්යය මෙන්ම අමතර සලත්වලදී දී සුජුද් දෙක අතර ද මෙම ප්‍රථ්වනඛ උසුරීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.

2. රබී-ගිර්ලී යනුවෙන් නවන නවනන් ප්‍රකාශ කිරීම සතුටුදායකය. අනිවර්තයය වනුයේ එක්වරක් පවසීම පමණය.

(65104)

(160) - عن ابن عباس رضي الله عنهما: كان النبي صلى الله عليه وسلم يقول بين السجدين: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وارْحَمْنِي، وعافني، واهدني، وارزقني». [حسن بشواهده] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(160) - ඉබ්නු අබිබස (රජියල්ලහු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී: නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සපදා දෙක අතර: “අල්ලහුමිම-ගිර්ලී වර්හමිනී, වභාගිනී, වහ්දිනී, වර්සුක්නී - යාඅල්ලහ් මට සමඛ දෙනු මනව! මට කරුණාකරනු මනව! මට සුවය ලබාදෙනු මනව! මට මග පෙන්වනු මනව! මට පෙණ්ණ සම්පත් පිරිනමනු මනව!” යනුවෙන් පවසාසිටියහ. [] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සලනයේ දී මුස්ලිම්වරයකුට, වඩන් අවශ්‍ය වන මෙම ප්‍රථ්ථනඛන් පහ පවසමින් ප්‍රථ්ථනාකළහ. එහි සමඛ ඇයදීම, වඳදි වසන් කිරීම හාඵ්වච සමඛ ලබීම, කරුණුච්ච ප්‍රදනය, සක ආශඛන් හාලෙඩ රෙභ්වලින් ආරක්ෂඛ, සත්‍යය හාස්ථඛරහඛයට මඟ පෙන්වන මෙන් අල්ලහ්ගෙන් අයදීම, දේව විශ්වඝය, දනුම හාසත් ක්‍රියා යනඤ්ඤෙන් හාඅනුමන පිවිතුරු ධනයෙන් පෙණ්ණය ලබීම යනඤ් මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ යහපත දඵ්හි ඇතුළත් වෙයි.

හදිසයේ හරය:

1. සජ්දාදෙක අතර පිහිටි ඉඳුමෙහි මෙම පුඤ්චනඛ කීම ආගමනුගත කරන ලදී.
2. මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ යහපත මෙහි ඇතුළත්ව ඇති බවින් මෙම පුඤ්චනඛට ඇති මහිමය.

(10930)

(161) - عَنْ حِطَّانِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيِّ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ صَلَاةً، فَلَمَّا كَانَ عِنْدَ الْقَعْدَةِ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أُقِرَّتِ الصَّلَاةُ بِالْبِرِّ وَالزَّكَاةِ، قَالَ: فَلَمَّا قَضَى أَبُو مُوسَى الصَّلَاةَ وَسَلَّمْ أَنْصَرَفَ فَقَالَ: أَيُّكُمْ الْقَائِلُ كَلِمَةً كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ: فَأَرَمَ الْقَوْمُ، ثُمَّ قَالَ: أَيُّكُمْ الْقَائِلُ كَلِمَةً كَذَا وَكَذَا؟ فَأَرَمَ الْقَوْمُ، فَقَالَ: لَعَلَّكَ يَا حِطَّانُ قُلْتَهَا؟ قَالَ: مَا قُلْتُهَا، وَلَقَدْ رَهَبْتُ أَنْ تَبْكَعَنِي بِهَا، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَنَا قُلْتُهَا، وَلَمْ أَرِدْ بِهَا إِلَّا الْحَيْرَ، فَقَالَ أَبُو مُوسَى: أَمَا تَعْلَمُونَ كَيْفَ تَقُولُونَ فِي صَلَاتِكُمْ؟ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَنَا فَبَيَّنَ لَنَا سُنَّتَنَا وَعَلَّمَنَا صَلَاتَنَا، فَقَالَ: «إِذَا صَلَّيْتُمْ فَأَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ، ثُمَّ لِيُؤْمِكُمْ أَحَدِكُمْ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا قَالَ: {غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ} [الفاتحة: 7]، فَقُولُوا: آمِينَ، يُجِبْكُمْ اللَّهُ، فَإِذَا كَبَّرَ وَرَكَعَ فَكَبِّرُوا وَارْكَعُوا، فَإِنَّ الْإِمَامَ يَرْكَعُ قَبْلَكُمْ، وَيَرْفَعُ قَبْلَكُمْ»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَتِلْكَ بِتِلْكَ، وَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، يَسْمَعُ اللَّهُ لَكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، وَإِذَا كَبَّرَ وَسَجَدَ فَكَبِّرُوا وَاسْجُدُوا، فَإِنَّ الْإِمَامَ يَسْجُدُ قَبْلَكُمْ وَيَرْفَعُ قَبْلَكُمْ»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَتِلْكَ بِتِلْكَ، وَإِذَا كَانَ عِنْدَ الْقَعْدَةِ فَلْيَكُنْ مِنْ أَوَّلِ قَوْلِ أَحَدِكُمْ: التَّحِيَّاتُ الطَّيِّبَاتُ الصَّلَوَاتُ لِلَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(161) - හිත්තන් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් අර්-රකෂි විසින් වර්තාකරන ලදී. මම අබු මුසා අල්-අෂ්අර් සමග සලකායක් ඉටු කළෙමි. හෙතෙම වඩි වී සිටි අවස්ථාවේ එම පිරිස අතරින් මිනිසෙකු: "උපකාරය භාසකතය සලකාය සමග සම්බන්ධ කෙරී ඇත" යයි පවසීය. අබු මුසා සලකාය නිමාකොට හරුණු විට, ඔහු: 'ඔබ අතරින් මේ මේ වචන ප්‍රකාශ කර සිටියේ කවුරුන්දැ'යි විමසා සිටියේය. පිරිස නිහඬව සිටියේය. පසුව නවතන් 'ඔබ අතරින් මේ මේ වචන ප්‍රකාශ කර සිටියේ කවුරුන්දැ'යි විමසා සිටියේය. එවිටත් පිරිස නිහඬව සිටියේය. ඔහු: 'හිත්තන් ඔබ වෙන්නම් එය ප්‍රකාශ කර සිටියේ!!' යයි පවසීය. එවිට ඔහු: එමගින් මා අමතුවේ දමනු ඇතැයි සඳහන්වීම මම බිය වූයෙමි. එවිට එම පිරිස අතරින් මිනිසෙකු: 'එය පවසා සිටියේ මමයි. යහපත මිස වෙන කිසිවක් එමගින් මා බලපෑමක් නොවූයෙමි.' යයි කීය. එවිට අබු මුසා 'නුඹලඟේ සලකායේදී නුඹලාකුමක් පවසා සිටිය යුතු දැයි නුඹලා තෙතූන් නොහු ද? සඳහන්වීම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ අපට දේශනයක් පවත්වා අපගේ පිළිවෙත් අපට පහදීලි කළහ. අපගේ සලකාය අපට ඉගන්වූහ. එමෙන්ම එතුමන්ගේ මෙසේ පවසා සිටියහ.' "නුඹලා සලකාය ඉටු කරන විට, නුඹලඟේ පෙරිලි කෙළින් සකසා ගන්න. පසුව ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ එය මෙහෙයවීම සඳහා පත් කර ගන්න. ඔහු අල්ලාහු අක්බර් යයි තක්බිර් පවසන විට, නුඹලාද තක්බිර් පවසන්න. ඔහු "ගයිරිල් මගේ ලබි අලයිහිම් වලේලේලීන්" (අල්-ෆකිහා 7) පවසූ විට, නුඹලා 'ආමීන්' යයි පවසන්න. අල්ලාහ් නුඹලා පිළිතුරු දෙනු ඇත. ඔහු තක්බිර් පවසාරුකූල කළ විට නුඹලාද තක්බිර් පවසාරුකූල කරන්න. සඳහන්වීම ඉමම් නුඹලා පෙර රුකූල කරයි. නුඹලා පෙර ඉහළට පමිණෙයි." තවදුරටත් අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) "එය ඒ අයුරින් විය යුත්තකි." යයි පවසූහ. ඔහු 'සම්අල්ලාහු ලිමන් හම්දා යයි පවසූ විට නුඹලා

'අල්ලොමිම රබ්බනා වලකල් හමිදු' යයි පවසන්න. නුඹලා වෙනුවෙන් අල්ලොමි සවන් දෙනු ඇත. සඹවින්ම තමන්ට ප්‍රශංසා කරන්නට අල්ලොමි සවන් දෙන බව නබි (සල්ලේලොහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මුවින් දන්වාඇත. ඔහු තක්බිර් පවසා සුජුද් කළ විට නුඹලාද තක්බිර් පවසාසුජුද් කරන්න. සඹවින්ම ඉමම් නුඹලාට පෙර සුජුද් කරයි. නුඹලාට පෙර ඉන් ඉහළට පමිණෙයි. එවිට අල්ලොමිගේ දූතයණන් එය එමගින්ම විය යුතුය. ඉදුමෙහි සිටින විට නුඹලාඅතරින් කිසිවකු පවසන පළමු ප්‍රකාශ විය යුත්තේ "අත්-තහිය්යකුත් තය්යිබකුස් සලවතු ලිල්ලහි, අස්සලමු අලයික අය්යුහන් නබිය්යු වරහ්මතුල්ලහි වබරකතුහු අස්සලමු අලයිතා වඅලා ඉබදිල්ලහිස් සලිහීන්. අශ්හදු අත් ලා ඉලහ ඉල්ලේලොහු වඅශ්හදු අත්න මුහම්මදන් අබිදුහු වරසුලුහු" යන්නයි. [ජුර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අබු මුසා අල්-අශ්අර් සමග සහභිවරයකු සලතයක් ඉටු කළේය. තෂහ්හුද් ඉදුමෙහි ඔහු සිටිය දී ඔහු පසුපසින් සිට සලන් ඉටු කරන්නන් අතරින් කෙනෙකු 'අල් කුර්ආනය තුළ උපකර්ණය හාසකතය සමග සලතය සම්බන්ධ කර ඇතැයි පවසා සිටියේය. අබු මුසා(රළියල්ලොහු අත්හු) තුමාසලතය අවසන් කළ කල්හි මෑමුවරුන් දෙසට හරී 'අල් කුර්ආනය තුළ උපකර්ණය සහ සකතය සමග සලතය සම්බන්ධ කෙට ඇතැයි පවසා සිටියේ ඔබ අතරින් කවරෙක් ද?'යි ඔවුන්ගෙන් විමසාසිටියේය. පිරිස නිහඩ විය. ඔවුන් අතරින් කිසිවකු හෝකතාකළේ නත. නචත වර්ණයක් එම ප්‍රශ්නය ඔවුන්ගෙන් විමසාසිටියේය. කිසිවකු ඔහුට පිළිතුරු නෙඤුන් කල්හි, අබු මුසා(රළියල්ලොහු අත්හු) තුමා 'හිත්තන් ඔබ වෙන්නච් මෙය පවසාසිටියේ?' යයි විමසීය. ඊට

හේතුව ඔහු තුළ තිබූ නිර්භීත කම සමීපකම භාසම්බන්ධකම සලකිල්ලට ගනිමින් භාඔහු ගන සක කිරීමේ හතියක් නොවන බවින් භාසඛාලෙස සිදු කළ පුද්ගලයාපිළිගන්වීමට සලස්වීම පිණිසය. පසුව හිත්තත් එය ප්‍රතික්ෂේප කළේය. 'සඛවින්ම මම එය පවසූ බවට ඔබ මට දෙසේ නගනු ඇතැයි මම බිය වී සිටියෙමි' යයි පවසීය. පසුව එහි සිටි පිරිස අතරින් මිනිසෙක් 'එය පවසා සිටියේ මම වෙමි. යහපත මිස වෙනත් කිසිවක් මම අපේක්ෂා නොකළෙමි.' යයි කීය. එවිට අබු මුසාඔහුට උගන්වමින් මෙසේ පවසීය: 'ඔබේ සලකය තුළ පවසා සිටිය යුතු අයුරු ඔබ නොදන්නෙහු ද? එය ඒ ගන පිළිකුල ප්‍රකාශ කිරීමේ ප්‍රශ්නයක් විය.' පසුව අබු මුසා සඛවින්ම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එක් වරක් ඔවුන්ට දේශනාවක් කළ බවත් එහි දී ඔවුන්ගේ පිළිවෙත් ඔවුනට පහදිළි කළ බවත් ඔවුන්ගේ සලකය ඉගන්වූ බවත් පවසාඑතුමාකළ ප්‍රකාශය මෙසේ පවසා සිටියේය:

නුඹලා සලකය ඉටු කරන විට, නුඹලඟේ පෙරළි කෙළින් සකසාගන්න. පසුව ජනයා මෙහයවීම සඳහාඔවුන් අතරින් කෙනෙකු පෙනී සිටිය යුතුය. ඉමඹි අල්ලභු අක්බර් යයි ප්‍රමිභක තක්බිරය පවසන විට, නුඹලාද ඒ අයුරින්ම තක්බිර් පවසන්න.* ඔහු සුරාඅල් ෆකිහාපර්ශනය කර "ගයිරිල් මග්ලූබි අලයිහිම් වලල්ලල්ලීන්" (අල්-ෆකිහා 7) යන පඨයට ලඟාවූ විට, නුඹලා'ආමීන්' යයි පවසන්න. නුඹලාඑලෙස කටයුතු කරන්නේ නම්, අල්ලභ් නුඹලප්‍රථ්ථනඛට පිළිතුරු දෙනු ඇත. ඔහු තක්බිර් පවසාරුකූඋ කළ විට නුඹලාද තක්බිර් පවසාරුකූඋ කරන්න. සඛවින්ම ඉමඹි නුඹලඟ පෙර රුකූඋ කරයි. නුඹලඟ පෙර ඉහළට පමිණෙයි. නුඹලාඔහු අබිබවානොසායුතුය. මක්නිසද යත්, ඉමඹි පෙරට ගිය මෙභහන, ඔහු නඹී සිටීමෙන් පසු ඔබ ප්‍රමද කළ එම මෙභහන පිළිපදීම ඔබට බල කෙරෙන බවිනි. එම

මෙහෙත ඒ අයුරින්ම විය යුතුය. නුඹලඟේ රුකුළහි ප්‍රමණය ඔහුගේ රුකුළහි ප්‍රමණය මෙන්ම විය යුතුය. ඉමඹි 'සම්පල්ලභු ලිමන් හම්දායයි පවසූ විට නුඹලා'අල්ලභුම්ම රබ්බතාවලකල් හම්දු' යයි පවසන්න. සලක් ඉටු කරන්නන් එය පවසූ විට, සඹචින්ම අල්ලඹ් ඔවුන්ගේ ප්‍රථ්ථනඛට, ඔවුන්ගේ ප්‍රකණයට සවන් දෙනු ඇත. සඹචින්ම තමන්ට ප්‍රශංසාකරන්නඛ අල්ලඹ් සවන් දෙන බව නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මුවින් අල්ලඹ් දන්වාඇත. පසුව ඉමඹි තක්බිර් පවසාසුජුද් කළ විට මෙමුවරුන් ද තක්බිර් පවසාසුජුද් කළ යුතුය. සඹචින්ම ඉමඹි ඔවුනට පෙර සුජුද් කරයි. ඔවුනට පෙර ඉන් ඉහළට පමිණෙයි. එම මෙහෙත ඒ මෙහෙත මෙන්ම පිහිටිය යුතුය. මෙමුවගේ සුජුද්හි ප්‍රමණය ඉමඹිගේ සුජුද් ප්‍රමණය මෙන්ම විය යුතුය. තෂහ්හුද් සදහාවඹි වන විට සලක් ඉටු කරන්නඟේ පළමු ප්‍රකණය විය යුත්තේ "අන්-තහිය්ගුත් තය්බ්බකුස් සලවකු ලිල්ලඹි" එනම් ආධිපත්‍යය, සදාපචන්ම හාසර්ව බලය යන සියල්ල උත්තරීතර අල්ලඹ්ට පමණක් සතුය. එමෙන්ම පස්වේල සලතයන් සියල්ල ද අල්ලඹ් සතුය. "අස්සලමු අලයික අස්යුහන් නබිය්යු වරහ්මතුල්ලඹි වබරකකුහු අස්සලමු අලයිතා වඅලා ඉබ්දිල්ලඹිස් සලිහින්" සියලු අඩුපඩු, අනතුරු හා දුෂ්ටකම්වලින් නිදහස ලබන්නට අල්ලඹ්ගෙන් පතන්න. අපගේ නබි මුහම්මද් සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම් තුමණන්ට විශේෂයෙන් සලඹි පවසමු. පසුව අප වෙනුවෙන් සලඹි පවසමු. පසුව තමන්ට පවරුණු උත්තරීතර අල්ලඹ්ගේ වගකීම් හා ඔහුගේ ගත්තන්ගේ වගකීම් ඉටු කරන දහමි ගත්තන් හට සලඹි පවසමු. පසුව "අෂ්හදු අන් ලාඉලඹ ඉල්ලල්ලභු වඅෂ්හදු අන්ත මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු" යන ප්‍රකණය පවසාසක්ෂි දරමු.

හදිසයේ හරය:

1. තෂ්හ්හුද් පවසන එහි ස්වරූපය පහදිලි කිරීම.
2. සලතයේ ක්‍රියාකරු කම් හඳුනාගත නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමසහතික කළ දෂින් විය යුතුය. වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් හෝ සුන්තවහි සදහන් නති අලුත් කරුණු එහි එකතු කිරීම කිසිවකුට සුදුසු නත.
3. ඉමම්ට පෙර ක්‍රියාකිරීමත් ඔහුගෙන් ප්‍රමද වී ක්‍රියාකිරීමත් සුදුසු නත. ඉමම් කරන ක්‍රියාවන්හි ඔහුට පිළිපදීම ම:මුම්වරුන්ට නීතිගත කරන ලදී.
4. ධර්මය ප්‍රචණය කිරීමෙහි හනම සමූහයට ආගමික නීති ඉගන්වීමෙහි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දක්වූ උනන්දුව මෙනෙහි කිරීම.
5. ඉමම් ම:මුම්ගේ පෙර ගමන් කරය. එබවින් සලතයේ ක්‍රියාවන් හි ඔහුට අබිබවයමු හෝඔහු සමග එකිනෙකට යමු හෝඔහුගෙන් ප්‍රමද වීම හෝම:මුම්ට සුදුසු නත. නමුත් ඔහු සිදු කරන්නට යන ක්‍රියාවෙහි ඔහුගේ ප්‍රවේශය සහතික වූවෂින් පසු ඔහු අනුගමනය කිරීමට ම:මුම් ආරම්භ කළ යුතුය.
6. සලතයේ දී පේළි සකසාගනීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.

(65097)

(162) - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَفَى بَيْنَ كَفَيْهِ، التَّشَهُدَ، كَمَا يُعَلَّمُنِي السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ: «التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».

وفي لفظ لهما: «إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ، فَإِذَا قَعَدَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَقُلْ: التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، فَإِذَا قَالَهَا أَصَابَتْ كُلَّ عَبْدٍ لِلَّهِ صَالِحٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الْمَسْأَلَةِ مَا شَاءَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(162) – අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්'ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. අල් කුර් ආනයේ සුරඛක් මට උගන්වනවක් මෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මට තෂහ්හුද් ඉගන් වූහ. - එවිට මඟේ අත එතුමණන්ගේ අත් දෙක අතර විය.- එනම්: "අත්තහායියතු ලිල්ලාහි වස්සලවතු වත්තයියිබතු අස්සලමු අලයික අස්යුහන් නබිය්යු වරහ්මතුල්ලාහි වබරකතුහු. අස්සලමු අලයිතා වඅලා ඉබ්දිල්ලාහිස් සලිහීන්, අෂ්හදු අත් ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅෂ්හදු අත්ත මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු" යන්නෙනි. තවත් ප්‍රකාශයක: "සබවින්ම අල්ලාහ් ශන්නිය වේ යයි පවසානුඹලා අතරින් කිසිවකු හෝසලනයේදී වඩි වූ විටෙක, ඔහු මෙසේ පවසිය යුතුයි: "අත්තහායියතු ලිල්ලාහි වස්සලවතු වත්තයියිබතු අස්සලමු අලයික අස්යුහන් නබිය්යු වරහ්මතුල්ලාහි වබරකතුහු. අස්සලමු අලයිතා වඅලා ඉබ්දිල්ලාහිස් සලිහීන්" -ඔහු එය පවසූ විටෙක, අහස්හි හා මහපෙළුණව සිටින සමු දහමී ගත්තෙකුහටම එය හිමි වනු ඇත.- අෂ්හදු අත් ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅෂ්හදු අත්ත මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු" පසුව ඔහු කමති දේ ඉල්ලීම සදහාඔහුට නිදහස ලබයි. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාච්ඡි ඇත]

විවරණය:

සලනයේදී කිව යුතු තෂහ්හුදය නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඉබ්නු මස්'ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාහට ඉගන්වූහ. ඉබ්නු මස්'ෆූද් තුමඟේ අවධනය ඒ වෙත යෙමු කරනු පිණිස එතුමණන්තම අත ඔහුගේ අත් දෙක අතර තබූහ. එය ඔහුට අල් කුර්ආනයේ සුරතයක් උගන්වන්නක් මෙන් විය. මෙයින් තීරූපණය වන්නේ, නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි

වසල්ලම්) තුමණන් මෙම තෂ්හ්නුදය සම්බන්ධයෙන් වචිකව හා අර්ථයෙන් තම අවධනය යෙමු කළ බවයි. එතුමාමෙසේ පවසීය. "අන්තහිස්යතු ලිල්ලහි" (සියලු පඩුරු අල්ලන්ටම ය.) ගරු බුහුමනයට ලක් කරන සමු ප්‍රකාශයක්ම හා ක්‍රියාවක්ම මෙයින් පෙන්වා දෙයි. ඒ සියල්ලට සුදුසුකම් ලබන්නේ සර්වබලධරී කීර්තිමත් අල්ලන් පමණ ය. "අස්-සලවතු" (සියලු සලන් යඳෙවන්) එනම් අල්ලන් අනිවර්තය කළ හා අනිවර්තය නොකළ අප හඳුනන සලනයන් වේ. "අන්-තස්යිබතු" (සියලු පිවිතුරු දෑ අල්ලන්ගේ පරිපූර්ණත්වය පෙන්වා දෙන ප්‍රකාශ, ක්‍රියා හා වර්ණනාවන් වේ. ඒ සියල්ලට සුදුස්සා උත්තරීතර අල්ලන්ය. "අස්සලමු අලයික අස්සුහන් නබිය්සු වරහ්මතුල්ලහි වරකකුහු" (අහෝ නබිවරය! ඔබට ශාන්තිය අත්වේවා අල්ලන්ගේ කරුණුව ද ඔහුගේ අභිවද්ධිය ද අත්වේවා) සමු අනතුරකින්ම හා පිළිකුල් සහගත දැසින්ම ආරක්ශව හා ශාන්තියන් සමු යහපතකම සමද්ධිය හා බහුලත්වයන් එතුමණන්ට හිමි වේවා යයි කෙරෙන ප්‍රථ්ථනවයි. "අස්සලමු අලයිනාවඅලා ඉබද්දිල්ලහිස් සලිහින්" (අප වෙනත් අල්ලන්ගේ දහමි ගත්තත් වෙනත් ශාන්තිය අත් වේවා) සලන් ඉටු කරන්නන් හා අහස්හි හා මහපෙළෙහි සිටින සමු ධර්මිෂ්ඨ ගත්තෙකුටම ශාන්තිය හිමි වේවා යයි කෙරෙන ප්‍රථ්ථනවයි. "අෂ්හදු අන් ලාඉලහ ඉල්ලල්ලන්" (නමුදුම ට සුදුස්සා අල්ලන් හර වෙනත් දෙවියෙකු තෙමහි බව මම සක්ෂි දරමි.) අල්ලන් හර සබ්ලෙස නමුදුමි ලබන්නට වෙනත් කිසිවකු තෙමහි බව මම හඳුනාගවම තීරසඟ ලෙස සහතික කරමි යන්න එහි අදහස වේ. "වඅන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු" (සබ්වින් ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාඔහුගේ ගත්තා බවත් ඔහුගේ දහමි දුනයා බවත් මම සක්ෂි දරමි.)

එතුමණන්ගේ දේව ගනිහඬයන් අවසන් පණිවිඩයන් මම සහතික කරමි.

පසුව නබි (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සලන් ඉටු කරන්නන් හට තමන් කමති ඕනමු ප්‍රථ්ථනඬක් කරන මෙන් අවසරය දුන්න.

හදීසයේ හරය:

1. මෙම තෂහ්හුදය පවසන ස්ථනය සමු සලනයක අවසන් සුජුදයෙන් පසුව හරකආත් තුනක හාහතරක සලනයකම දෙවනි රකආනයේ ය.
2. තෂහ්හුද්හි අත්තහය්යන් පවසීම අනිවර්යය වේ. නබි (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) සහතික කළ තෂහ්හුද් ප්‍රකඬ අතරින් ඕනමු තෂහ්හුදයක් පවසීමට මෙහි අවසරය ඇත.
3. සලනය තුළ පෂයක් නෙඬන තමන් ප්‍රිය කරන ඕනමු පතූමක් පතන්නට අවසරය ඇත.
4. ප්‍රථ්ථනඬවී දී තමන් ගන පවසමින් ප්‍රථ්ථනඬ ආරම්භ කිරීම සතූටු දූඬකය.

(3096)

(163) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو وَيَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ».

وَفِي لَفْظٍ لِمُسْلِمٍ: «إِذَا فَرَعَ أَحَدُكُمْ مِنَ التَّشْهُدِ الْآخِرِ، فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْ أَرْبَعٍ: مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(163) - අබු හුරේරු (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වචනා කරන ලදී. “අල්ලෝගේ දූතයෙකුන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ” අල්ලහු මිම ඉන්නී අදාදු බික මින් අදබිල් කබිර්, වමින් අදබින් නර්, වමින් ෆින්නතිල් මහ් යාවල් මමනි, වමින් ෆින්නතිල් මසිහිද් දජ්ජල්” යනුවෙන් පුර්ථනා කළහ. මුස්ලිම්හි එන වචනා ක “නුඹලා කිසිවකු හෝ (සලනායෙහි) අන්තහිය් යන්හි තෂහ්හුද් පවසා අවසන් කළ විට කරුණු හතරක් ගන අල්ලෝගෙන් ආරක්ෂා පනිය යුතුය. එනම්, අපා ගින්තේ දඬුවමින්, මිනීවලෙහි වේදනාවන්, ජීවිතය හා මරණයේ අර්බුධයෙන් හා මසිහුද් දජ්ජල්ගේ නපුරෙන් වන ආරක්ෂාවයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වචනාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලනායේ දී අවසන් තෂහ්හුදයෙන් පසුව හා සලම් පවසීමට පෙර කරුණු හතරකින් ආරක්ෂා අල්ලෝගෙන් පතූහ. ඒවහින් ආරක්ෂා අල්ලෝගෙන් පතන මෙන් එතුමාණෝ අපට ද නියෝග කළහ.

පළමුවන්න: මිනීවලෙහි දඬුවමින්.

දෙවන්න: අපාගින්තේ වේදනාවන්. එය මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේදී ය.

තුන්වන්ත: මෙලෙඹවහි තහනම් කරන ලද අගඛන් හාමුළා කරන සුළු සකයන් හේතුවෙන් ජීවිතයේ ඇතිවන අර්බුදවලින් වූ අරක්ෂාව හා මිය යන මෙහෙයන් ඇතිවන අර්බුදයෙන් ආරක්ෂාවය. එනම් මරණ මෙහෙයන් දී ඉස්ලාමයෙන් හෝ සුන්නතවත් බහර වීමය. එසේ තහනම් මලක්වරුන් ප්‍රශ්න කිරීම වහි මිනී වලෙහි ඇති වන අර්බුදයෙන් ආරක්ෂාව පනීමය.

සිව්වන්ත: අවසන් කලයේ බහරට එන මසිහුද් දජ්ජලේගේ අර්බුදයයි. අල්ලන් ඔහු තුළින් තම ගත්තන් පරීක්ෂණයට ලක් කරනු ඇත. ඔහුගේ අර්බුදයේ හා ඔහුගේ මුළුමනි බරපතලකම පෙන්වීම සදහාමෙම සිහිපත් කිරීම විශේෂයෙන් සිදු කර ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. ආරක්ෂාව පනීමේ මෙම ප්‍රථ්වතව වදගත් ප්‍රථ්වතාතරින් එකකි. එය මෙලෙඹවහි හාමතුලෙඹවහි හනියෙන් ආරක්ෂා පනීම පෙදුවේ ආවරණය වී ඇත.
2. මිනීවලෙහි දඬුවම හසබචින්ම එය සත්‍යයක් බව සනත කිරීම.
3. අර්බුදයේ හයතක කම හාඅල්ලන්ගෙන් උපකරය පතාඉන් මිදීම සදහාප්‍රථ්වතකිරීමේ මනීමය.
4. දජ්ජලේගේ පමිණීම හාඔහුගේ අර්බුදයේ බරපතලකම සහතික කිරීම.
5. අවසන් තහනම්හදයෙන් පසු මෙම ප්‍රථ්වතව පනීම සතුටුදයකය.
6. දහම් ක්‍රියවත් පසු ප්‍රථ්වතකිරීම සතුටුදයකය.

(164) - عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ الْيَعْمَرِيِّ قَالَ: لَقِيتُ نُوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقُلْتُ: أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُهُ يُدْخِلُنِي اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ؟ أَوْ قَالَ قُلْتُ: يَا حَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ، فَسَكَتَ. ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَسَكَتَ. ثُمَّ سَأَلْتُهُ الثَّالِثَةَ فَقَالَ: سَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: «عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ لِلَّهِ، فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً، إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا حَاطِيَةٌ» قَالَ مَعْدَانُ: ثُمَّ لَقِيتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ لِي: مِثْلَ مَا قَالَ لِي: نُوْبَانُ. [صحيح]

[رواه مسلم]

(164) - මෙදත් ඉබ්නු අබි නල්හාඅල්-යෙමරී විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: මම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ සේවකයකු වූ සව්බන් තුමඹ මුණ ගසී 'මම යමක් කරන විට ඒ හේතුවෙන් අල්ලන් මා ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරන ක්‍රියාවක් මට දන්වාසිටින්නැයි පවසා සිටියෙමි. 'එසේ නතහෙන් අල්ලන් වෙත වඩන් ප්‍රියමනස ක්‍රියාව මට දන්වාසිටින්නැයි' මම පවසාසිටියෙමි. එවිට එතුමානිහඬව සිටියේය. පසුව නවතන් ඒ ගන වීමසුවෙමි. එවිට ද හෙනෙම නිහඬව සිටියේය. පසුව තුන්වන වරටත් මම විමසාසිටියෙමි. එවිට එතුමාමෙසේ පවසීය: 'අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි.' එනම්: “ඔබ බෙහෙවින් සුජුද් කළ යුතුය. හේතුව සඳහාම ඔබ අල්ලන් වෙනුවෙන් සුජුදයක් කළ විට, අල්ලන් එමගින් ඔබව තරනිරමකින් උසස් කරවාඑමගින් පසයක් ඔබෙන් මකා දමනු ඇත.” මෙදත් තුමාමෙසේ පවසීය: මම අබු දර්දාතුමඹ ද මුණ ගසී ඒ ගන වීමසාසිටියෙමි. එවිට එතුමාද සව්බන් තුමාමට පවසාසිටි දම මට පවසාසිටියේය. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ස්වර්ගයට පිවිසීමට හේතුවක් වන හෝ අල්ලාහ්ට වඩාත් ප්‍රියමනාප ක්‍රියාවක් කුමක්දැයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් විමසන ලදී.

එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එසේ ප්‍රශ්න කළ තනතුරුව මෙසේ පිළිතුරු දුන්නා: 'සලතයේ දී වඩිපුර සුජුදය ගන සලකිලිමත් වන්න. අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කරන සුජුදයක් වී නම් එමගින් ඔබට තරතිරමක් උසස් කරන අතර පෂයක් ඔබෙන් ඉවත් කර සමඛ දෙනු ඇත.'

හදිසයේ හරය:

1. අනිවර්තය හා අනිරේක සලතයන් තුළ සුජුද් ඉරියව්වන් ඇතුළත්ව ඇති බවින් ඒවා ඉටු කිරීමෙහි සලකිලිමත් විය යුතු බවට දිරිගන්වීම.
2. සහඛඛරුන්ගේ අවබෝධය ගන විස්තර කිරීම හා සබවින්ම අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදයෙන් පසු ව අමල් හෙවත් යහකියාවන් තෙරුව ස්වර්ගය ලඟකර ගත නොහැකි බව ඔවුන් මනවින් වටහාගෙන සිටීම.
3. සලතයේ දී සුජුද් කිරීම තරතිරම් උසස්වීමට පෂකම්වලට සමඛ ලබීමටත් හේතු සාධක වේ.

(3732)

(165) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: إني سمعتُ رسولَ الله صلى الله عليه وسلم يقول: «لَا صَلَاةَ بِمَحْضَرَةِ الطَّعَامِ، وَلَا هُوَ يُدَافِعُهُ الْأَحْبَابَانِ» . [صحيح] - [رواه مسلم]

(165) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහ් අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දී ඇති බව පවසමින් ආඉෂා (රළියල්ලාහ් අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "ආහාර ඉදිරියේ හොඳිල මුත්‍රාදරාසිටින්නාහ හොඳිලකය නහ." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සලන් ඉටු කරන්නන්ගේ මනස ආශාකරන, ඔහුගේ හදවත බදී ඇති ආහාර වේලක් ඉදිරියේ සලන් ඉටු කිරීමෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහ් අලයිහි වසල්ලම්) වළක්වුහ.

එමෙන්ම මළ මුත්‍රාදරා ගනීමෙන් ඇති වන ජීවිතය තුළ තමන් දෙල්තය වන බවින් ඒ අවස්ථාවන්හි ද සලකය ඉටු කිරීම එතුමන්ගේ වළක්වුහ.

හදිසයේ හරය:

1. සලන් ඉටු කරන්නන්හි නිරත වීමට පෙර තමන් වෙනතකට යෙමු කරන සියලු දේන් දුරස් විය යුතුය.

(3088)

(166) - عن عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ حَالَ بَيْنِي وَبَيْنَ صَلَاتِي وَقِرَائَتِي يَلْبِسُهَا عَنِّي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «ذَاكَ شَيْطَانٌ يُقَالُ لَهُ خِنْزَبٌ، فَإِذَا أَحْسَسْتَهُ فَتَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنْهُ، وَأَنْفُلْ عَلَى يَسَارِكَ ثَلَاثًا»، قَالَ: فَفَعَلْتُ ذَلِكَ فَأَذْهَبَهُ اللَّهُ عَنِّي. [صحيح] - [رواه مسلم]

(166) - උස්මන් ඉබ්නු අබුලා අසා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී: සඛචින්ම එතුමා නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ: 'අහෝ අල්ලහ්ගේ දූනයණනි! සඛචින්ම ෂෙයිනන් මගේ යඛ්ඤභවන් සහ මගේ පර්ශනය කිරීමෙන් මඛ වළක්වීය, එය මාව්කූල කිරීමට හේතු විය.' යයි පවසීය. එවිට අල්ලහ්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්): "එය 'හි:න්දබ්' නම් ෂෙයිනන්ය. එහෙයින් ඔබට ඔහුව දඹන්තේ නම්, ඔහුගෙන් ආරක්ෂඛ අල්ලහ්ගෙන් පනන්න. ඔබේ වමනට තුන් වරක් කෙළ ගසන්න." යයි පවසූහ. ඔහු: 'මම එය සිදු කළෙමි. අල්ලහ් ඔහුව මගෙන් පහ කළේය.' යයි පවසීය. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

උස්මන් ඉබ්නු අබුලා අසා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පමිණ: "අහෝ අල්ලහ්ගේ දූනයණනි, සඛචින්ම ෂෙයිනන් මාහාමභග් සලනය අතර බඛකරයි. එහි පවතීය යුතු භක්තීය මගෙන් වළක්වලයි. මභග් පර්ශනය මට අවුල් කරයි. එහි සකය ඇති කරයි" යනුවෙන් පවසීය. එවිට අල්ලහ්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ඔහුට: එය 'හි:න්සබ්' නම් ෂෙයිනන්ය. එහෙයින් ඔබ ඔහුව දකින්තේ නම් හෝඛබට ඔහුව දඹන්තේ නම්, අල්ලහ්ගෙන් ආරක්ෂඛ පනන්න. එමෙන්ම ඔහුගෙන්

ආරක්ෂාව ද අල්ලාගෙන පනත්. ඔබේ වමනට හඳි සුළුවෙන් කෙළ පිට කර තුන් වරක් පිඹින්න යයි පවසන. උස්මන් තුමා "නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මට අණ කළ පරිදි මම එය සිදු කළෙමි. එවිට අල්ලාගත් ඔහුව මගෙන් පහ කළේය." යයි පවසීය.

හදිසයේ හරය:

1. සලතයේ දී හදවත තුළ හක්තිය ගෙන ඒමේ වදගත්කම. සඹවිත්ම ෂෙයිතන් එහි විකතිය ඇති කිරීමටත් සකය ඇති කිරීමටත් උත්සහ කරයි.
2. සලතය තුළ ව්‍යකූල හඟීමක් ඇති වූ විටෙක වමනට තුන්වරක් කෙළ ගසමින් ෂෙයිතන්ගෙන් ආරක්ෂාව අල්ලාගෙන් පනිම සතුටුදයකය.
3. සහඹවරුන්ට ගටලුකරී යමක් හට ගත් විටෙක නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත ගෙණ එතුමණන් ඔවුනට එය විසදාදෙන තෙක්ම සහඹවරුන් කටයුතු කළ ආකරය විස්තර කිරීම.
4. සහඹවරුන්ගේ සිත් ජීවමනය. සඹවිත්ම ඔවුන්ගේ එකම අපේක්ෂාව වූයේ මතුලෙඩයි.

(65105)

(167) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَسْوَأُ النَّاسِ سَرَقَةً الَّذِي يَسْرِقُ صَلَاتَهُ» قَالَ: وَكَيْفَ يَسْرِقُ صَلَاتَهُ؟ قَالَ: «لَا يَتِمُّ رُكُوعَهَا، وَلَا سُجُودَهَا». [صحيح] - [رواه ابن حبان]

(167) - අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "මිනිසා අතරින් සෙහකමින් ඉතා නපුරුම තනන්තානම සලකා සෙහකම් කරන්නාය" ඔහු: තම සලකා සෙහකම් කරන්නේ කෙසේද? යයි විමසීය. එතුමාණෝ 'ඔහු එහි රුකුළ හාළහි සුප්පදය පූර්ණවත් නොකරයි.' [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉබ්නු හිබ්බන් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මිනිසුන් අතර සෙහකමෙහි වඩාත් කතාම සෙහා වනුයේ සලකායෙදී සෙහකම් කරන තනන්තාය. හේතුව වෙනත් අයගෙන් සෙහකන් මුදල් නම්, ඇතම් විට ඔහුට එය මෙලෙඹවහි ප්‍රයෝජනවත් වන්නට පුළුවන. නමුත් මෙම සෙහා ඊට වඩා වෙනස්ය. ඔහු සෙකරම් කරන්නේ තමන්ගේම කුසල් හා ප්‍රතිඵල වේ. ඔවුහු: 'අහෝඅල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔහු ඔහුගේ සලකා සෙහකම් කරන්නේ කෙසේ ද?' යයි විමසාසිටියෙහි. එතුමාණෝ 'ඔහු එහි රුකුළ හාළහි සුප්පදය පූර්ණවත් නොකරයි' යයි පවසන. එනම් රුකුළ හාසුප්පද හි ඉක්මන් වීම හාළ දෙක පූර්ණවත් අයුරින් ඉටු නොකිරීමය.

හදීසයේ හරය:

1. සලකා අලංකාව හාළවණයහි මූලිකාග පිළිපදිමින් තනන්තාව හාශ්‍රද්ධවත් යුතුව ඉටු කිරීමේ වදගත්කම.

2. නම රුකුළ හනාම සුජුදය පූර්ණවත්ව ඉටු නෙකරන්නා එයින් බහාල වන සෙතරකු බව විස්තර කර ඇත. එය තහනම් ක්‍රියාවක් බව ද අවධරණය කර ඇත.
3. සලකයේ රුකුළ හසුජුද් ඉරියව්වත් මෙන්ම ඒ දෙක අතර පවතින ඉූනිදුල් ඉරියව්ව ද පූර්ණවත් කිරීම අනිවර්‍යය වේ.

(65100)

(168) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَمَّا يَخْشَى أَحَدَكُمْ - أَوْ: لَا يَخْشَى أَحَدَكُمْ - إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ، أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ، أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ». [صحيح] - [متفق عليه]

(168) - නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “(සලකය මෙහෙයවන) ඉමමිට පෙර නම හිස ඔසවන්නාඔහුගේ හිස අල්ලන් බුරුවෙකුගේ හිස බවට වෙනස් කිරීම පිළිබඳ ව හෝඔහුගේ හඬරුව බුරුවකුගේ හඬරුවකට වෙනස් කිරීම පිළිබඳ ව හෝඔබ කිසිවෙකුත් බිය විය යුතු නොවේ ද?” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හනුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

(සලකය මෙහෙයවන) ඉමමිට පෙර නම හිස ඔසවන්නා ඔහුගේ හිස අල්ලන් බුරුවෙකුගේ හිස බවට වෙනස් කිරීම පිළිබඳ ව හෝඔහුගේ හඬරුව බුරුවකුගේ හඬරුවකට වෙනස් කිරීම පිළිබඳ ව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දැඩි සේ අවවඳු කරමින් ඒ ගන පහදිළි කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. සලකය මෙහෙයවන ඉමම් සමඟ ඔහුව පිළිපදින මෑමුන්වරුන් සතු අවස්ථානාරක් ඇත. ඉන් තුනක් වලක්වන ලදී. එනම්: ඔහුට පෙර කටයුතු කිරීම, ඔහුට සමගමීව කටයුතු කිරීම හා ප්‍රමද වී කටයුතු කිරීමය. මෑමුම්ට ආගමනුගත කරන ලද්දේ ඉමම් අනුගමනය කිරීමය.
2. සලකයේ දී මෑමුම් ඉමම්ව පිළිපදිය යුතුය.
3. ඉමම්ට පෙර හිස ඔසවන්නන්ගේ හඬරුව බුරුවකුගේ හඬරුවට වෙනස් කිරීම එනම් හඬරුව මඟුවීම ගත මෙසේ අවචද කර තිබීම, විය හකි කරුණකි.

(3086)

(169) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا شَكَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ، فَلَمْ يَدْرِ كَمْ صَلَّى ثَلَاثًا أَمْ أَرْبَعًا، فَلْيَطْرَحِ الشَّكَّ، وَلْيُنِ عَلَى مَا اسْتَيْقَنَ، ثُمَّ يَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ، فَإِنْ كَانَ صَلَّى خَمْسًا شَفَعَنَ لَهُ صَلَاتُهُ، وَإِنْ كَانَ صَلَّى إِتْمَامًا لِأَرْبَعٍ كَانَتْ تَرْغِيمًا لِلشَّيْطَانِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(169) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ ඔහුගේ සලකාය තුළ ඔහුට සකාය ඇති වී තමතුනක් ඉටු කළේ ද එසේ නතහෙත් හතරක් ඉටු කළේද යයි නොදන්නේ නම්, ඔහු එම සකාය අහකට දමා ඔහු කවර දෙයක් ගන විශ්වසයක් ඇත්තේ ද ඒ මත පදනම් විය යුතුය. පසුව සලම් කීමට පෙර සජදාදෙකක් ඉටු කළ යුතුය. ඔහු පහක් ඉටු කළේ නම් ඔහුගේ සලකාය ඔහුට දෙගුණය කර දෙනු ඇත. ඔහු හතරක් සම්පූර්ණ කර ඇත්නම් ඒ දෙක ෂෙයිතන් අභෙරියමත් කිරීමක් (පහරක්) වනු ඇත. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම, තමන් රකාආන් තුනක් ඉටු කළේ ද නතහෙත් හතරක් ඉටු කළේද යයි, සලන් ඉටු කරන්නට සකායක් ඇති වූ විටෙක, සක සහිත අමතර ප්‍රමණය නොගෙන, එම ගණනයෙන් දුරස් විය යුතු අතර තුනක් ඉටු කළ බවට ස්ථිරභවයක් ඇති කර ගෙන, පසුව රකාආන් හතරක් ඉටු කර, සලම් පවසීමට පෙර සජදාදෙකක් ඉටු කළ යුතු බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණ්ඪහදිළි කළහ.

එවිට සබ්ලෙස ඔහු රකාආන් හතරක් ඉටු කර තිබුණේ නම් එය අමතර රකාආනය සමග පහක් වනු ඇත. අමතක වීම

සඳහා සිදු කරනු ලබන සුප්ප් දෙක රකආනයක් වෙනුවෙන් පිහිටාමත්තේ සංඛ්‍යාව නොව ඉරට්ටේ සංඛ්‍යාවක් බවට පත් වන්නේය. එසේම අමතර රකආනය ඉටු කිරීම තුළින් රකආන් හතරක් බවට පත් වූ විට එය කිසිදු වඩ කිරීමකින් හෝ අඩු කිරීමකින් තොරව ඔහුට පවරණු වගකීම ඉටු කරන්නෙකු වනු ඇත.

අමතක වීම සඳහා ඉටු කරනු ලබන සුප්ප් දෙක ෂෙයිතන්ට අපහාසයක් හා නින්දාවක් බවට පත් වේ. එය ඔහුගේ සිතුවිල්ලෙන් දුරස් කිරීමක් හා අවමනයක් ලෙස ප්‍රතිච්ඡ දක්වීමකි. හේතුව ඔහු සලකා තුළට පිවිස එය දූෂිත කිරීමට පෙනී සිටි බවිනි. සුප්ප් කිරීමේ අල්ලාහ්ගේ නියෝග පිළිපදින කල්හි ආදම්ගේ පුතනුවන්ගේ සලකා සම්පූර්ණ වනු ඇත. ආදම්ට සුප්ප් කිරීමේ දී අල්ලාහ්ට අවනත වීමෙන් වළකී සිටිමින් ඉබ්ලිස් පිටුපස විය.

හදිසයේ හරය:

1. සලකා ඉටු කරන්නට ඔහුගේ සලකායේ සකයක් ඇති වී, කරුණු දෙකින් එකක් නිවරදි බව තොර්ගත නොහැකි වූ විටෙක සකය හෙළදක ස්ථිර දඬුවම් ක්‍රියාකළ යුතුය. එය අවම විය යුතු ය. පසුව ඔහු සලකා පූර්ණව ඉටු කර සලම් පවසීමට පෙර අමතක වීම සඳහා ඉටු කරනු ලබන සුප්ප් ඉටු කර පසුව සලම් පවසිය යුතු ය.
2. මෙම සජ්දාදෙක සලකායේ අඩුපඩු පිරවීම සඳහා වන මර්ගයක් වන අතරම ෂෙයිතන්ගේ අරමුණින් දුරස් වීමක් හැඟිනුට අපහාසයක් මෙන්ම අවමනයකි.

3. සිදුවන සකය යනු නිවරදි දැනෙන්නා නොහැකිව කලබල වීමය. අනුමානයක් දක එය වඩාත් නිවරදි යයි සිතුවේ නම් ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතු වේ.
4. සිතේ ඇතිවන කුකුස් සමග සටන් කිරීම සදහන් ආගමික නියෝග පිළිපදීමෙන් එය වළක්වාගනීම සදහන් උනන්දු කරවීම.

(11231)

(170) - عَنْ وَابِصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا صَلَّى وَحْدَهُ خَلْفَ الصَّفِّ، فَأَمَرَهُ أَنْ يُعِيدَ صَلَاتَهُ. [حسن] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(170) - වච්චා(රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: සඛචින්ම නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පසු ජෙළියේ තනිව සලනය ඉටු කළ මිනිසෙකු දක ඔහුගේ සලනය නවත ඉටු කරන මෙන් එතුමණෝඔහුට නියෝග කළහ. [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

සඛචින්ම නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පසු ජෙළියේ පසුපසින් තනිව සලනය ඉටු කළ මිනිසෙකු දක, ඔහුගේ සලනය නවත ඉටු කරන මෙන් එතුමණෝඔහුට නියෝග කළහ. ඊට හේතුව ඔහුගේ සලනය එම තත්ත්වයේ වලංගු නොවන බවයි.

හදීසයේ හරය:

1. සමූහ සලනය සදහාකල්වේලඛ ඇතිව පමිණීමට හෝ සදහාප්‍රමුඛත්වය ලබිණීමට දිරි ගන්වීම සහ සලනය වලංගු

ඔහුගේ කත තුළට ෂෙයිතන් මුත්රා කළ අයෙකි" යයි පවසා සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. රක්ෂියේ නඟිට සලත් ඉටු නෙකර, එය අත්හර දමීම පිළිකුල් සහගතය. සබචින්ම එය ෂෙයිතන්ගේ උසි ගන්වීමකි.
2. ෂෙයිතන් පිළිබඳ ප්‍රවේසම් වීම. ඔහු මිනිසුන්ට හා සර්වබලධර් අල්ලන්ට අවනත වීම අතර අවහිර කරනු පිණිස ඔහු සමු මර්ගයකම රැකගෙන සිටියි.
3. ඉබ්නු හජර් තුමාමෙසේ පවසයි: (සලකය වෙත රක්ෂියේ නඟි සිටියේ නත) මින් අදහස් කරන්නේ පෙණුවේ සමු සලකයක් ම වේ. සමහර විට විශේෂ සලකයක් හෝ විය හක. ඒ අනුව එය රක්ෂි සලකය හොඳින්වර්ගය සලකය එමඟින් අදහස් කෙරේ.
4. අත්-නීබි තුමාමෙසේ පවසයි: ඇස තද නින්ද අඟවන වඩක් සමීප අවයවයක් වුව ද මෙහි විශේෂයෙන් කත සදහන් කර ඇත. සබචින්ම කන් වනනි, අවධනය යෙමු කරන ස්ථතවේ. විශේෂයෙන් මෙහි මුත්‍රාසදහන් කර ඇත්තේ එය වඩක් පහසුවෙන්ම කුහරවලට පිවිසෙන බචින් හා වඩක් වේගයෙන් නහර තුළට විනිවිද යන බචිනි. එවිට සියලුම අවයව තුළ මලිකම ඇති වේ.

(3714)

(172) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فِيهِ خُلِقَ آدَمُ، وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ، وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا، وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(172) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “හිරු උදවන උතුම්ම දිනය ජුමුආ දිනයයි. ආදම් මවනු ලබුවේ එහිය. ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරනු ලබුවේ ද එහිය. ඉන් බහර කරනු ලබුවේ ද එහිය. අවසන් හෙර්ඛ හට ගන්නේ ජුමුආ දිනක ය” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

හිරු උදවන උතුම්ම දිනය ජුමුආ දිනය බව නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දනුම් දුන්හ. එදින සුවිශේෂී කරුණු නම්: සභචින්ම අල්ලන් එදින ආදම් (අලයිහිස් සලම්) තුමඛ මච්චේය. ඔහුව එදින ස්වර්ගයට ඇතුළත් කළේය. එමෙන්ම එදින ඉන් බහර කර මහපෙළඛට යච්චේය. ජුමුආ දිනයේ හර අවසන් හෙර්ඛ වෙනත් දිනක සිදු වන්නේ නන.

හදිසයේ හරය:

1. සතියේ සෙසු දිනවලට වඩා ජුමුආ දිනයට හිමි මහිමය.
2. ජුමුආ දිනය පිළිබඳ හඵදින දහම් ක්‍රියවන් අධිකව ඉටු කිරීම පිළිබඳ උනන්දු කරවීම. අල්ලන්ගේ ආශිර්වදය ලබන්නටත් ඔහුගේ දඩුවමින් වළකී සිටීමටත් කමන්ත ඇති කිරීම.

3. හදිසයේ සඳහන් වී ඇති ජුමුඛා දිනය සඳහා වන මෙම සුවිශේෂී අවස්ථාවන්, ඒවා ජුමුඛා දිනයේ මහිමය මෙනෙහි කිරීමක් ලෙස සඳහන් වී නහි බව ප්‍රකාශ වී ඇත. හේතුව ආදම් තුමා පිටුවහල් කිරීම හා අවසන් හෙර්ඩ් සිදුවීම මහිමයන් ලෙස නොසලකන බවිනි. එමෙන්ම ඒ සියල්ල මහිමයන් වේ යයි ද ප්‍රකාශ වී ඇත. ආදම්ව බහර කිරීම ධර්ම දූතවරුන්, නබිවරුන් හා දහමියන්ගේ පරපුරු බිහිවීමට හේතුවක් වූ බවත් අවසන් හෙර්ඩ් සිදුවීම දහමියන්ගේ කුසල් ඉක්මන් කර පිරිනමීමට හා අල්ලන් ඔවුන් වෙත සුදනම් කර ඇති ගෙණවයන් ඔවුන් ලභීමට හේතුවක් වන බවත් ප්‍රකාශ වී ඇත.
4. මෙම වර්තනව සඳහන් නොකරන ලද වෙනත් සුවිශේෂී අවස්ථාවන් ද ජුමුඛා දිනය සඳහා ප්‍රකාශ වී ඇත. ඒ අතරින් ආදම් අලයිහිස් සලම් තුමාගේ පශ්චාත්තාපය පිළිගෙන සමඛ දීම ද එකකි. එමෙන්ම එහි හෙර්ඩ්ක් ඇත. එම හෙර්ඩ්ට අනුගතව දේවත්වය විශ්වස කළ ගන්තෙකු සලන් ඉටු කරමින් අල්ලන්ගෙන් යමක් ඉල්ලා සිටියේ නම්, අල්ලන් ඔහුට එය පිරිනමනු ඇත.
5. වසරේ උතුම්ම දිනය අරෆාදිනයයි. එය නහර් දිනය (හජ් මස දස වනි උත්සව දිනය) යනුවෙන් ද ප්‍රකාශ වී ඇත. සතියේ උතුම්ම දිනය ජුමුඛා දිනයයි. රකිියේ උතුම්ම රකිිය කද්ර් රකිියයි.

(3711)

(173) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غَسَلَ الْجَنَابَةَ ثُمَّ رَاحَ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقْرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ، فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتْ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(173) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූනයනුත් (සල්ලේලනු අලයිනි වසල්ලම්) තුමනුත් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු ජනබන් හෙවත් (මහාකිල්ලෙන්) අනිවර්යය වන ස්නනය, ජුමුආ දිනයේ ස්නනය කෙඛ පසුව ආරම්භක වේලඹවී උදඹනම (ජුමුආ කටයුතු සදහා) පිය නඟුවේ ද ඔහු ඔටුවකු පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය. කවරෙකු දෙවනි වේලඹවී පිය නඟුවේ ද ඔහු ගවයෙකු පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය. කවරෙකු තුන්වන වේලඹවී පිය නඟුවේ ද ඔහු බටළුවෙකු පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය. කවරෙකු සිව්වනි වේලඹවී පිය නඟුවේ ද ඔහු කුකුලෙකු පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය. කවරෙකු පස්වන වේලඹවී පිය නඟුවේ ද ඔහු බිත්තරයක් පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය. ඉමඹි (මින්බරය වෙන) පිටත්ව ගිය විට එම දෙසුම සවන් දෙන්නට මලක්වරුන් ද සහභඹී වෙති.” [ජුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ජුමුආ සලනය සදහාකල්වේලාඇතිව උදඹනම පියනඟීමේ මහිමය පිළිබද නබි (සල්ලේලනු අලයිනි වසල්ලම්) තුමනුත් දන්වාසිටියි. කල්වේලාඇතිව පිය නඟීමේ කලය හිරු උදඹවන් ආරම්භ වී ඉමඹි පමිණෙන තෙක් පවතී. එය කලවේලඹන්

පහකි. හිරු උදාව හා ඉමම් පමිණ දේශනාව සඳහා මින්බර් වේදිකාව මතට නගින තෙක් එය කෙටස් පහකට බෙදෙයි.

පළමුවන්න: කවරෙකු ජනමත් හෙවත් (මහා කිල්ලෙන්) අනිවර්තය වන ස්නනය මෙන් ජුමුආ දිනයේ පරිපූර්ණ ලෙස ස්නනය කෙට පසුව ආරම්භක වේලාවේ උදඝනම (ජුමුආ කටයුතු සඳහා) පිය නඟුවේ ද ඔහු ඔටුවකු දත් දුන් අයකු මෙන් වන්නේය.

දෙවන්න: කවරෙකු දෙවන වේලාවේ පිය නඟුවේ ද ඔහු ගවයෙකු දත් දුන් අයකු මෙන් වන්නේය.

තුන්වන්න: කවරෙකු තුන්වන වේලාවේ පිය නඟුවේ ද ඔහු අං සහිත බට්ටවෙකු දත් දුන්නක් මෙන් වන්නේය.

සිව්වන්න: කවරෙකු සිව්වන වේලාවේ පිය නඟුවේ ද ඔහු කුකුලෙකු දත් දුන් අයකු මෙන් වන්නේය.

පස්වන්න: කවරෙකු පස්වන වේලාවේ පිය නඟුවේ ද ඔහු බිත්තරයක් දත් දුන් අයකු මෙන් වන්නේය.

දෙත්තකඩ වඩ වී, මුලින්ම මස්ජිදයට පිවිසෙන අයගේ නම්, ඉන් පසුව දෙත්තකඩ වඩවී මස්ජිදයට පිවිසෙන අයගේ නම් සටහන් කරමින් සිටි මලක්වරුන්, ඉමම් දේශනාව සඳහා (මින්බරය වෙත) පිටත්ව ගිය විට, දේශනාවට සවන් දීම සඳහා සහභාගී වෙති.

හදීසයේ හරය:

1. ජුමුආ දින ස්නනය කිරීම සඳහාදනන්දු කිරීම. එය සලකය වෙත යමුට පෙර විය යුත්තකි.
2. ජුමුආ සලකය වෙත කල්වේලාඅනිව දහවල් ආරම්භ වේලාවේදීම වේලඝනින් පියනඟීමේ මහිමය.
3. දහමි ක්‍රියමත් සඳහාතරඟ වදීමට උනන්දු කර වීම.

4. ජුමුආ සලකයට මලක්වරුන් සහභාගී වී දේශනාවට සවන් දෙති.
5. මලක්වරු මස්ජිදයන්හි දෙවකඩවල්වලට වී ජුමුආ සලකය සදහාසහභාගී වන්නන්ගෙන් පළමුවන්නාපසුව පළමුවන්නාසනාකරයෙන් සටහන් කර ගනු ඇත.
6. ඉබ්නු රජබ් තුමාමෙසේ පවසයි: “කවරෙකු ජුමුආ දිනයේ ස්නනය කර පසුව උදසනම පමිණෙන්නේ ද” යන පඨය හඟවන්නේ ජුමුආ සදහා ස්නනයේ
7. ආරම්භ වේලාව අලුයම උදහීම සහ එහි අවසන වේලාව ජුමුආ වෙත පිය නඟීම සමග අවසන් වන බවය.

(5393)

(174) - عن ثوبان رضي الله عنه قال: كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا انصرف من صلاته استغفر ثلاثاً، وقال: «اللهم أنت السلام، ومنك السلام، تباركت ذا الجلال والإكرام»، قال الوليد: فقلت للأوزاعي: كيف الاستغفار؟ قال: تقول: أستغفر الله، أستغفر الله. [صحيح] - [رواه مسلم]

(174) - සවිබන් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: අල්ලභ්ගේ දුතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තම සලනයෙන් හරුණු විට තුන් වරක් අල්ලභ්ගෙන් සමඛ අයද, 'අල්ලභුම්ම අන්තස්-සලම් ව මින්කස් සලම් තබණක්ත යාදල් ජලලි වල් ඉක්රම්' යාඅල්ලභ් ඔබ ශන්තය. ශන්තභඛය ඔබෙන් වන්තකි. කීර්තියෙන් හා ත්‍යගභීලී භඛයෙන් යුක්ත ඔබ උත්කෂ්ඨ විය.' යයි පවසයිවියහ. වලීද් තුමාමසේ පවසයි: මම අවිසන් තුමගන්, සමඛ අයදින්තේ කෙසේදැයි විමසයිවියමි. එතුමා ඔබ "අස්තග්ගිරුල්ලභ් අස්තග්ගිරුල්ලභ් යයි පවසන්න. (මම අල්ලභ්ගෙන් සමඛ අයදිමි, මම අල්ලභ්ගෙන් සමඛ අයදිමි.)යයි කීය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝතම සලනය අවසන් කළ විට අස්තග්ගිරුල්ලභ්, අස්තග්ගිරුල්ලභ්, අස්තග්ගිරුල්ලභ් (මම අල්ලභ්ගෙන් සමඛ අයදිමි) යයි පවසා සිටියහ.

පසුව "අල්ලභුම්ම අන්තස්-සලම් වමින්කස් සලම් තබණක්ත යාදල් ජලලි වල් ඉක්රම්" (යාඅල්ලභ් ඔබ ශන්තය. ශන්තභඛය ඔබෙන් වන්තකි. කීර්තියෙන් හතාගභීලී භඛයෙන් යුක්ත ඔබ උත්කෂ්ඨ විය.) යයි තම පරමඛිපතිට එතුමණෝගරුබුහුමන් කළහ. අල්ලභ් වනහි, ඔහුගේ ගුණාවල ඔහු පරිපූර්ණය. සියලු

අඩුපඩුවලින් පිවිතුරුය. මෙලෙඹ හාමතුලෙඹ සියලුම හනිවලින් ආරක්ෂණ පනිය යුත්තේ ඔහුගෙන් මිස වෙනත් අයගෙන් නෙඹවී. ඔහු සුවිශුද්ධය. දෙඹලඹවහි ඔහුගේ යහපත අධිකව ඇත. ඔහු බලධරීත්වයේ හතරාසහසීලීත්වයේ හිමිය.

හදීසයේ හරය:

1. සලකයෙන් පසු පසක්ෂමඹවහි යෙදීම හාළහි අබණ්ඩව නිරත වීම සතුටුදයකය.
2. නමුදුමිවලට ඇති අඩු පඩු පූර්ණවත් කිරීම සදහන්, අවනත වීමෙහි එහි සිදු වූ පුරප්පඩු පිරවීම සදහන් පසක්ෂමඹවහි නිරත වීම සතුටුදයකය.

(10947)

(175) - عَنْ أَبِي الرُّبَيْرِ قَالَ: كَانَ ابْنُ الرُّبَيْرِ يَقُولُ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ حِينَ يُسَلِّمُ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» وَقَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهْتَلِلُ بِهِنَّ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(175) - අබු රුබේර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාච්ඡිත් වර්තාකරන ලදී: සබච්ත්ම සම සලකායකටම පසුව සලම් පවසන අවස්ථාවේ එතුමාමෙසේ පවසන්නට වූහ. “ලාඉලහ ඉල්ලල්ලහු වහ්දහු ලා ෂරීක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වහුව අලාකුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්. ලාහවීල වලකුවීවන ඉල්ලකිල්ලහි ලාඉලහ ඉල්ලල්ලහු වලා නාඛුදු ඉල්ලාඉයියහු ලහුන් නිමතු වලහුල් ෆල්ලු වලහුල් සනඝල් හසන් ලාඉලහ ඉල්ලල්ලහු මුහ්ලිසින ලහුද්දීන වලවී කර්හල් කහිරැන්.” තේරුම: නමදුමට සුදුස්සා අල්ලහ් හඳු වෙනත් කිසිවෙක් හෝකිසිවක් හෝනෙමන. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නෙමන. සියලු බලතල ඔහු සතුය. ප්‍රශංසා සියල්ල ඔහුටමය. සම දෙයක් කෙරෙහිම ඔහු ශක්තිය ඇත්තය. අල්ලහ්ගෙන් හඳු කිසිම ශක්තියක් හෝබලවේගයක් නෙමන. ඔහු හඳු වෙනත් දෙවියෙකු නන. ඔහු හඳු වෙන කිසිවෙකුට අපි නමදුම් නෙකරන්නෙමු. සියලු දයදයන් ඔහු සතුය. ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ද උතුම් වූ උපහරය ද ඔහුටම හිමිය. නමදුමට සුදුස්සාඔහු හඳු වෙන කිසිවෙක් හෝකිසිවක් නෙමන. ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් විරුද්ධ වුව ද සියලු නමදුම් ඔහු වෙනුවෙන් පමණක් ඉටු කරමු. අල්ලහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) සම සලකායකට පසුවම මෙසේ තහ්ලීල් පවසන්නෙකු ලෙස සිටියහඬි මෙතුමනවදුරටත් පවසා සිටියහ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සම අනිවර්තය සලකාසලකාම සලම කීමෙන් පසු නබි (සල්ලේලන අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුණාමෙම මහඟු අනුවදය තුළින් අල්ලන්ව ඒකීයත්වයට පත් කරන්නෙකු වූහ. එහි තෝරුම:

“ලාඉලන ඉල්ලේලන” සභාලෙස නමුදුම් ලබන්නට සුදුස්සා අල්ලන් හඳු වෙනත් කිසිවෙක් හෝකිසිවක් හෝනෙමන.

"වන්දනු ලාඡරීක ලනු" (ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නෙමන.) එනම්: ඔහුගේ දේවත්වය, ඔහුගේ පරිපලනත්වය, ඔහුගේ නම හාගුණාග වල ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවකු නෙමන.

"ලනුල් මුල්කු" (සියලු බලතල ඔහු සතුය.) එනම්: නිරපේක්ෂ, විශ්වීය සහ පුළුල් ආධිපත්‍යය ඔහු සතුය. අහස් හා මහපෙළඹ ද ඒ දෙක අතර ඇති දණි ආධිපත්‍යය ඔහු සතුය.

"වලනුල් හම්දු" ප්‍රශංසා සියල්ල ඔහුටමය. එනම්: ඔහු පූර්ණවත් ගුණාගවලින් වර්ණනා කරනු ලබන්නාය. දුක හා සතුට යන සම අවස්ථකම ඔහුට ආදරය දක්වීමෙන් හාගරු බුහුමන් කිරීමෙන් ඔහු පූර්ණවත් ලෙස ප්‍රශංසලබිය.

"වනුව අලාකුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්" (සම දෙයක් කෙරෙහිම ඔහු ශක්තිය ඇත්තාය.) එනම්: ඔහුගේ බලය පූර්ණවත්ය. සම ආකර්ශකීන්ම පරිපූර්ණවත්ය. කිසිවක් ඔහුට අපෙහෙසත් වන්නේ නන. කිසිදු කරුණක් ඔහුට වලක්වන්නේ ද නන.

"ලා හවිල වලා කුවිවන ඉල්ලා බිල්ලනි" (අල්ලන්ගෙන් හඳු කිසිම ශක්තියක් හෝ බලවේගයක් හෝ නෙමන.) එනම්: අල්ලන්ගෙන් තෙච, එක් තත්ත්වයකින් තවත් තත්ත්වයකට වෙනස් වීමට, අල්ලන්ට පිටුපලමන් ඔහුට අවනත වීම සඳහා හර්මට හකීයඹක් හෝ ශක්තියක් හෝ නන. ඔහු උපකර් කරන්නාය. සියලු පවරුම් ඔහු මන පවරේ.

"ලාඉලභ ඉල්ලේලභු වලානාඛදු ඉල්ලාඉයියභු" (ඔහු හඳු වෙනත් දෙවියෙකු නහ. ඔහු හඳු වෙන කිසිවෙකුට අපි නමුදුම් නොකරන්නෙමු.) මෙය දේවත්වයේ අර්ථය සහතික කරමින් බහුදේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමකි. සබවිත්ම ඔහු හඳු නමුදුම් ලබන්නට වෙනත් කිසිවකු සුදුසු නහ.

"ලහුන් නිමතු වලහුල් ෆල්ලු" (සියලු දැයදයන් ඔහු සතුය. ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ද ඔහු සතුය.) එනම්: ආශිර්වාද බිහි කර ඒවනමන් සතුව තබාදැක්කය. ඔහු අහිමත කරන ගත්තන් හට එමගින් ඔහු ආශිර්වාද කරනු ඇත.

"වලහුල් සනඳුල් හසන්" (උතුම් වූ උපහරය ද ඔහුටම හිමිය.) එනම්, ඔහුගේ පවත්ම, ඔහුගේ ගුණාග, ඔහුගේ ක්‍රියාන් හා ඔහුගේ ආශිර්වාදයන් මත හාසියලු වතචරණයන් මත උතුම් වූ උපහරය ඔහුටම හිමිය.

"ලාඉලභ ඉල්ලේලභු මුහ්ලිසින ලහුද්දීන" (නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලන් හඳු වෙන කිසිවෙක් හෝකිසිවක් නොමත. අවංකයින් ලෙස ඔහුටම දහම පුද කරමු.) එනම්: අල්ලන්ට අවනත වීමෙහි කිසිදු මුහුණුවීමක් හෝ ප්‍රදර්ශණය කිරීමකින් තොරව ඒකීයත්වයට පත් කරන්නන් ලෙසින්.

"වලවී කරහල් කහිරුන්" (ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් විරුද්ධ වුව ද) එනම්: දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් පිළිකුල් කළ ද, අල්ලන් ඒකීයත්වයට පත් කිරීමෙහි හාඔහුට නමුදුම් කිරීමෙහි ස්ථිර ව සිටින්නන් ලෙසින්.

හදීසයේ හරය:

1. සමු අනිවර්ගය සලකයෙන් පසුවම මෙම දික්ර් පඨය ප්‍රකණ කිරීම ප්‍රියජනකය.

2. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් පිළිකුල් කළ ද මුස්ලිම්වරයන්ට ආගම ගත අහිමනයට පත්වන අතර එහි සංකේත ප්‍රදර්ශණය කරනු ඇත.
3. "සලකයෙන් පසු" යන වදන හදිසයේ සඳහන්ව පමුණු, හදිසයේ දිකර් කිරීම ද සඳහන් වී ඇත්නම් එහි පදනම වනුයේ සලකයෙන් පසු එය සිදු වීමය. නමුත් ප්‍රථමානව වී නම් එය සලකයේ සලකු කීමට පෙර විය යුතුය.

(6203)

(176) - عَنْ وَرَادٍ كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ: أَمَلَى عَلَيَّ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ فِي كِتَابٍ إِلَى مُعَاوِيَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي ذُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ». [صحيح] - [متفق عليه]

(176) - අල්-මුගිරා ඉබ්නු ෂුබාහ්ගේ ලේකකයකු වූ වර්රද් තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. අල්-මුගිරා ඉබ්නු ෂුබාහ් විසින් මුආවියා තුමාවෙත යවන ලද ලිපියෙහි මට මෙසේ නියම කර තිබුණේය. (නියම කරන ලද) අනිවර්තය සම සලකායකටම පසුව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙසේ පවසන්නෙකු වූහ. "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ වන්දනු ලාෂර්ක ලහු, ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු, වහුව අලාකුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්, අල්ලහුම්ම ලාමනිඅ ලිමාෆූනස්න වලාමූනිය ලිමාමනූන, වලායන්ෆද දල් ජද්දි මිත්කල් ජද්දු" [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නියම කරන ලද අනිවර්තය සම සලකායකටම පසුව මෙසේ පවසන්නෙකු වූහ.* "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ වන්දනු ලාෂර්ක ලහු, ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු, වහුව අලාකුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්, අල්ලහුම්ම ලාමනිඅ ලිමාෆූනස්න වලාමූනිය ලිමාමනූන, වලායන්ෆද දල් ජද්දි මිත්කල් ජද්දු"

එනම්: "ලාඉලහ ඉල්ලේලහ්" (නමදුමට සුදුස්සාඅල්ලහ් හර වෙතත් දෙවියෙකු නහ) යන ඒකීයත්වයේ ප්‍රකාශය මම පිළිගත්තෙමි. නියම නමදුම අල්ලහ් වෙනුවෙන් පමණක්ම මම ස්ථිර කළෙමි. ඔහු හර සෙස සියලු දෑමම අහෙඹී කළෙමි. එහෙයින් අල්ලහ් හර නමදුම් ලබන්නට වෙතත් කිසිවකු නහ.

සබැඳුණු ණවත් රජය අල්ලන්ට පමණක් සතු බව මම පිළිගත්තෙමි. අහස්හි හා මහපෙළුම් වසීන්ගේ සියලුම ප්‍රශංසාවන්ට හිමිකම් ලබනුයේ උත්තරීතර අල්ලන්ය. එය ඔහු සියලු දැකීම්ට සර් වබලධාරී වීමෙනි. පිරිනමීමට හෝතහනම් කිරීමට කවර කරුණක් අල්ලන් නිර් ණය කළේ ද එයට පටහනුව ක්‍රියා කරන කිසිවෙකු නැත. ඔහු ඉදිරියේ පෙණහසනගේ පෙණහසන් කම ප්‍රයෝජනවත් වන්නේ නැත. සබැඳීම ඔහුට ප්‍රයෝජනවත් වනුයේ දහමි ක්‍රියාවන් පමණි.

හදිසයේ හරය:

1. මෙම අනුවදයේ දේව ඒකීය කරණයේ ප්‍රකාශ හාප්‍රශංසාව ප්‍රකාශ ඇතුළත්ව ඇති බවින් සලකා වර්ගයන්ගෙන් පසු මෙම අනුවද පවසීම සතුටුදායක වන්නේය.
2. සුන්නවත් පිළිපදීමට හාඵය පතුරුවලීමට යුහුසුළු වීම.

(65102)

(177) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَحَمَدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، فَتِلْكَ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ، وَقَالَ: تَمَامَ الْمِائَةِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(177) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: කවරෙකු සම සලකායකින් පසු නිස් තුන් වරක් සුබ්හනල්ලාහ් යයි අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කර, නිස් තුන් වරක් අල්හම්දුලිල්ලාහ් යයි අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසා කර, නිස් තුන් වරක් අල්ලාහු අක්බර් යයි අල්ලාහ්ව ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කර, එනම් එය අනු නව වරක්. සියය සම්පූර්ණ කරමින් "ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු වහ්දහු ලාෂර්ක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හමිදු වහුව අලා කුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර් (නමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් පමණක් හඳු වෙනත් කිසිවකු නහ. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නහ. සියලු ආධිපත්‍යයන් ඔහු සතු ය. සියලු ප්‍රශංසාද ඔහුටම හිමි ය. ඔහු සියලු දැකෙරෙහි සර් ව බලධරීය) යයි පවසන්නේ ද ඔහුගේ පව් මුහුදු පෙණ තරම් නිබුණ ද ඒවච සමච දෙනු ලබයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු අනිවර්තය සලකායෙන් පසු පහත සදහන් කරුණු පවසන්නේ ද ඔහුගේ පව්වලට සමච දෙනු ලබන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණ්ආහදිලි කළහ.

නිස් තුන් වරක් සුබ්හනල්ලාහ් යයි පවසාසියලු අඩුපඩුවලින් අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කිරීම.

නිස් තුන් වරක් අල්හමිදුලිල්ලාහ් යයි පවසාඅල්ලාහ් කෙරෙහි ආදර බිඳීමෙන් හා ගරු කිරීමෙන් යුතුව ඔහුගේ සියලුම පූර්ණවත් ගුණාග මෙතෙහි කරමින් ඔහුව ප්‍රශංසාකිරීම.

නිස් තුන් වරක් අල්ලාහ් අක්බර් යයි පවසාසබවින්ම අල්ලාහ් සර්වබලධරීය, සියලු දේ වඩා ඔහු අති කීර්ති මත්ය යයි පිළිගෙන ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කිරීම.

"ලා ඉලාහ ඉලිලාහ් වහ්දහු ලා ෂරීක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හමිදු වහුව අලා කුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්" යනුවෙන් පවසීමෙන් සියය සම්පූර්ණ වෙයි. එහි තේරුම: සබැලෙස නමදුම් ලබන්නට අල්ලාහ් හඳු වෙනත් දෙවියෙකු නහ. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නහ. සබවින්ම පූර්ණ ආධිපත්‍යය සුවිශුද්ධ ඔහු සතුය. ප්‍රශංසාවටත් ආදරය සමග වූ පසසුමටත් ගරුබුහුමත් කිරීමටත් සුදුස්සාඔහු හඳු වෙනත් කිසිවකු නහ. සබවින්ම ඔහුට කිසිවක් අපෙහහසන් වන්නේ නහි අතර ඔහු සියලු දෑකෙරෙහි සර්වබලධරීය.

කවරෙකු මෙය පවසන්නේ ද, ඔහුගේ පසකම් මුහුදු රැළි නගන විට හාරඑවන විට මතුවන සුදු පෙණ තරම් නිබුණ ද ඒවා මකාදමාඔහුට සමඛ දෙනු ලෙබ්.

හදීසයේ හරය:

1. අනිවර්තය සලකවලින් පසු මෙම (දිකර්) මෙතෙහි කිරීම සතුටුදායකය.
2. පසකම්වලට සමඛ ලබීමට මෙම සිහිකිරීම හේතුවක් වේ.
3. උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ මහිමය, ඔහුගේ කරුණඛ හා ඔහුගේ සමඛවී විගඳුන්වය.
4. මෙම දිකර් පසකම්වලට සමඛ ලබීමට හේතුවකි. එහි අදහස: සුළු පසකම් සදහාප්‍රතිකර්මයක් වීමය. නමුත් මහා

පසකම් වනනි, ඒවනවිබාහවත් පශ්චන්තස වී සමඛ
අයදින තෙක් ඒවච සමඛ දෙනු නෙලුලි.

(10948)

(178) - عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَرَأَ آيَةَ
الْكَرْسِيِّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ». [صحيح] - [رواه النسائي
في الكبرى]

(178) - අල්ලක්ගේ දූතයනුත් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්)
ප්‍රකෘත කළ බව අබු උමමා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ
වර්තාකරන ලදී: "කවරෙකු සමු අනිවර්ගය සලකයෙන් පසු
ආයතුල් කුර්සි පර්ශනය කළේ ද ඔහු මරණයට පත්වීම හඳ
වෙනත් කිසිවක් ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසීම වළක්වන්නේ නහ."
[පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

අනිවර්ගය සලකය අවසන් කළ පසුව කවරෙකු ආයතුල්
කුර් සි පර්ශනය කරන්නේ ද ඔහු ස්වර් ගයට පිවිසීමට මරණය
හඳ වෙනත් කිසිවක් ඔහුට බඩකයක් වන්නේ නහ. එය සුරතුල්
බකරච්චි සදහන් පඬයකි. උත්තරීතරයනුත් මෙසේ පවසයි:
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا
الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

තේරුම: අල්ලක් වන ඔහු හඳ වෙනත් දෙවිදෙකු නහ. ඔහු
සදාජීවමන ය, සදාපච්ච්මක් ඇත්තාය. මද නින්ද හෝ(තද)
නින්ද ඔහු ව ග්‍රහණය නොකරන්නේය. අහස් හි ඇති දෑද
මහපෙළච්චි ඇති දෑද ඔහු සතු ය. ඔහු අනුමනිය දුන් අය මිස
ඔහු අබියස මදිහත්වන්නෙකු විය හක්කේ කවරෙකුට ද?
ඔවුනට ඉදිරියේ ඇති දෑද ඔවුනට පසුපසින් ඇති දෑද ඔහු

දන්තේය. ඔහු අහිමත වූ පරිදි මිස ඔහුගේ දනුමෙන් කිසිවක් ඔවුහු ග්‍රහණය නොකරති. ඔහුගේ ආසනය අහස් හි හා මහපෙළෙඳවහි ව්‍යෂ්ත ව ඇත. ඒ දෙක ආරක්ෂාකිරීම ඔහුට දුෂ්කර නෙඳවී. තව ද ඔහු අති උත්තරීතර ය. මහෙත්තම ය. (අල්-බකරා 255)

හදීසයේ හරය:

1. "අල්-අස්මඉල් හුස්නා හෙවත් අල්ලන්ගේ අලංකාර නම හා උසස් ගුණාංග මෙහි ඇතුළත්වී ඇති බවින් මෙම මහඟු පය්යේ මහිමය.
2. සමු අනිවර්යය සලකායකින් පසුම මෙම මහඟු පය්ය කියවීම සතුටුදායකය.
3. දහමි ක්‍රියාවන් ස්වර්ගයට පිවිසීම සදහා වන හේතු සධකයකි.

(10950)

(179) - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: حَفِظْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ: رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَهَا، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ فِي بَيْتِهِ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ فِي بَيْتِهِ، وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ، وَكَانَتْ سَاعَةً لَا يُدْخَلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا، حَدَّثْتَنِي حَفْصَةُ أَنَّهَا كَانَتْ إِذَا أَدَانَ الْمُؤَدَّنُ وَطَلَعَ الْفَجْرُ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ، وَفِي لَفْظٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي بَعْدَ الْجُمُعَةِ رَكَعَتَيْنِ. [صحيح] - [متفق عليه بجميع رواياته]

(179) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් වර්තා කරන ලදී. මම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් රකාආත් දහයක් හඳුන්වෙමි. ලුහර් සලකායට පෙර රකාආත් දෙකක් ද ඉන්පසු රකාආත් දෙකක් ද; මගේර්බි සලකායට පසු නම නිවසෙහි රකාආත් දෙකක් ද; ඉෂාසලකායට පසු නම නිවසෙහි රකාආත් දෙකක් ද සුබ්හු සලකායට පෙර රකාආත් දෙකක් ද යනඳියෙනි. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙත නෙහිවිසෙන හෙණරචක් ද එහි විය. හාෆ්සතුමිය මට මෙසේ පවසයිටියහ: එතුමණන් මුඅද්දින් අදන් පවසා අලුයම උදා වූ විට රකාආත් දෙකක් ඉටු කරයි. නවත් වර්තනචක. සබ්චින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ජුමුආවෙන් පසුව රකාආත් දෙකක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [සියලු වර්තාසම්බන්ධනචන් සමඟ ලුහර් හාමුස්ලිම් හි එය වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පහදිළි කර සිටියේය. මම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාවිසින් දන හඳුන් රකාආත් දහයක් ඇත. ඒවා "අස්-සුනන් අර්-රවනිබි" (නිරතුරුව ඉටු කරන අනිරේක සලකා) යයි කියනු ලබේ. ලුහර් සලකායට පෙර රකාආත් දෙකක් හා ඉන් පසු රකාආත් දෙකක්, මගේර්බි සලකායට පසු නම නිවසෙහි රකාආත්

දෙකක්, ඉෂාසලනයට පසු නම නිවසෙහි රකආත් දෙකක්, ෆජ්ර් සලනයට පෙර රකආත් දෙකක්, සම්පූර්ණ වශයෙන් රකආත් දහයකි. ජුමුආ සලනය වනනි, ඉන් පසු රකආත් දෙකක් ඉටු කරනු ලෙබි.

හදීසයේ හරය:

1. නිරතුරුව ඉටු කරනු ලබන මෙම රවනිබි සලනයන් ඉටු කිරීමත්, එහි අබණ්ඩව නිරත වීමත් සතුවු දසකය.
2. නිවසේ සුන්නසලනයන් ඉටු කිරීම ආගමනුගත කරනු ලබුවකි.

(3062)

(180) - عن عائشة أم المؤمنين رضي الله عنها: أن النبي صلى الله عليه وسلم كان لا يدع

أربعاً قبل الظهر وركعتين قبل العداة. [صحيح] - [رواه البخاري]

(180) - දෝවත්වය විශ්වස කරන, මු:මිත්වරුන්ගේ මණියක වූ ආඉෂා(රළියල්ලනු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "සබචින්ම නබි (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝලුහර් සලනයට පෙර ඇති රකආත් හතර සහ සුබ්නු සලනයට පෙර ඇති රකආත් දෙක අතපසු නොකරන්නෙකු වූහ." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහබ් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

ආඉෂා(රළියල්ලනු අන්හ) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියා ය: සබචින්ම නබි (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝනම නිවසෙහි ලුහර් සලනයට පෙර ඇති රකආත් හතර සහ සුබ්නු සලනයට පෙර ඇති රකආත් දෙක අතපසු නොකර අබණ්ඩ ව ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

හදිසයේ හරය:

1. ලුහර් සලකයට පෙර ඇති රකාආන් හතර සහ ෆජ්ර් සලකයට පෙර ඇති රකාආන් දෙක අබණ්ඩව පිළිපදීම සතුටු දැසක ක්‍රියාවකි.
2. අමතර සලක් නමුදුම නිවසේ ඉටු කිරීම උතුමිය. ආඉෂා (රළියල්ලඹු අන්හ) තුමිය විසින් ඒ ගන දන්වන්නේ එබවිනි.

(11249)

(181) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَمَّلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «بَيْنَ كُلِّ أَدَانِينَ صَلَاةً، بَيْنَ كُلِّ أَدَانِينَ صَلَاةً» ثُمَّ قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ: «لِمَنْ شَاءَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(181) - නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකභ කළ බව අබ්දුල්ලඹ් ඉබ්නු මුගෆ්ෆල් (රළියල්ලඹු අන්හ) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "සම අදන් දෙකක් අතර සලකයක් ඇත. සම අදන් දෙකක් අතර සලකයක් ඇත" පසුව තුන්වන වතාවේ "කමති අයට පමණි" යයි එතුමණන් පවසන. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සම අදන් ප්‍රකභයක් භාඉකමත් ප්‍රකභයක් අතරම අමතර සලකයක් ඇති බව නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කළහ. එය තුන් වරක්ම ප්‍රකභ කර, තුන්වනි වතාවේ එය ඉටු කිරීමට කමති උදවියට එය යෙභ්‍ය ක්‍රියාවක් බව එතුමන්වා සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. අදන් ප්‍රකාශය භාෂුකමත් ප්‍රකාශය අතර සලකාය ඉටු කිරීම සතුටුදායක ක්‍රියාවක් බව සලකන්න.
2. ප්‍රකාශය නවත නවතන් පවසාසිටීම නබි (සල්ලේලභු අලිසිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මඟ පෙන්වීමකි. එය ඇහෙන්නට සලස්වීමක් හාපවසන දඹි වදගත් කම සහතික කිරීමක් වන්නේය.
3. අදන් දෙකක් යන්නෙහි අදහස: අදන් භාෂුකමත් වෙයි. මෙහි අදන් දෙකක් යයි පෙදුවේ හඹිත කර ඇත්තේ (හිරු හාසදුට) සදු දෙකක් යයි ද (අලු බක්ර් හාදමර් ට) උමර් දෙදෙනෙක් යයි ද අතිශයෙක්තියෙන් පවසාසිටින්නක් මෙන් සලකේ.
4. අදන් යනු සලකායේ වේලඹ පමිණි ඇති බව දනුම් දීමය. ඉකමයනු සලකායේ ක්‍රියාවට සහභාහි වන මෙන් දනුම් දීම වේ.

(65479)

(182) - عَنْ أَبِي قَتَادَةَ السَّلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رُكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(182) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අබු කතාදා අස්-සලම් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝ මස්ජිදයට පිවිසි විට, තමන් වඩි වීමට පෙර රකාආන් දෙකක් ඉටු කළ යුතු වේ." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවර වේලක හෝ කවර කරුණක් සදහා හෝ යමෙකු මස්ජිදයට පමිණියේ නම්, ඔහු වඩි වීමට පෙර රකාආන් දෙකක් ඉටු කිරීම නබි (සල්ලල්ලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝදිරිමන් කළහ. එය පඬුරු වශයෙන් මස්ජිදය සදහා කෙරෙන රකාආන් දෙකයි.

හදීසයේ හරය:

1. වඩි වීමට පෙර තහිය්සතුල් මස්ජිද් රකාආන් දෙක ඉටු කිරීම සතුටුදායක කරුණකි.
2. මෙම නියෙණිය වඩි වීමට අපේක්ෂා කරන්නෙය. නමුත් කවරෙකු මස්ජිදයට පිවිස වඩි වීමට පෙර පිටත්ව ගියේ ද ඔහුට මෙම නියෙණිය අදඳු වන්නේ නත.
3. මිනිසුන් සලන් ඉටු කරමින් සිටියදී මස්ජිදයට පිවිසෙන්නා එම රකාආන් දෙක අත්හඳු ඔවුන් සමග, ඔහු සමූහ සලනයට එක් විය යුතුය.

(183) - عن أبي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا قُلْتُمْ لِصَاحِبِكُمْ: أَنْصِتْ، يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَالْإِمَامُ يُخْطَبُ، فَقَدْ لَعَنْتُمْ». [صحيح] - [متفق عليه]

(183) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. “ජුමුආ දිනයේ ඉමම් දේශනා කිරීමින් සිටියදී ‘ඔබ නිහඬවනු’ යයි නුඹ නුඹ මිතුරු පවසූ විට සඛවින්ම නුඹ එය නිෂ්ඵල කර ගත්තේය.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ජුමුආ දේශනාවට සහභාගී වන අය පිළිපදිය යුතු විනය සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මෙහි දී පහදිලි කර ඇත්තහ. එනම්: දේශකයා තම දේශනය සලසුම් කරගත හැකි වන පරිදි ඔහු වෙනුවෙන් නිහඬ වීම ය. ඉමම්වරයාදේශනය කරමින් සිටිය දී සුළු ප්‍රමණයකින් වුව ද අනෙකු 'නිහඬ වනු', 'සවන් දෙනු' යයි කවරෙකු පවසන්නේ ද සඛවින්ම ඔහු ජුමුආ සලසුම මහිමය අපතේ හරිසේය.

හදීසයේ හරය:

1. දේශනාවට සවන් දෙන අවස්ථාවේ කතාකිරීමේ තහනම. එය පිළිකුල් දෙයක් වළක්වීමෙන් හොඳලමයට ප්‍රතිවර දක්වීමෙන් හොඳිවිසුම් ගිය අයට පිළිතුරු දීමෙන් හොඳිය හක.
2. කිසිවෙකු ඉමම් සමඟ කතාකරන්නේ නම් හොඳුමම් කිසිවකු සමඟ කතාකරන්නේ නම් හොඳිය ව්‍යතිරේකයකි. (එනම්, එයට අනුමත නිබේ)

3. දේශනාදක අතර අවශ්‍යතාක් ඇති වූ විටෙක කතා කිරීමට අවසරය ඇත.
4. ඉමම් දේශනාක් සිදු කරමින් සිටිය දී නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ නමය සිහිපත් කරනු ලබන විටෙක, එතුමණන් කෙරෙහි සලවත් හාසලම් රහසිගතව පවසිය යුතුය. ප්‍රථ්තනච ආමීන් පවසීම ද එලෙසම විය යුතුය.

(3107)

(184) - عن عمران بن حصين رضي الله عنه قال: كانت بي بَوَاسِيرٌ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ، فَقَالَ: «صَلِّ قَائِمًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ».

[صحيح] - [رواه البخاري]

(184) - ඉම්රන් ඉබ්නු හුසයිනි (රළියල්ලහු අන්හුම) විසින් වර්තාකරන ලදී. මට අර්ශස් රෙභිය හට ගෙන තිබිණ. එවිට මම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණගන් සලනය පිළිබඳ විමසයිටියෙමි. එවිට එතුමණන් “ඔබ නඟිට සලනය ඉටු කරන්න. නමුත් ඔබට නොහැකි නම් වඬි වී ඉටු කරන්න. එයට ද නොහැකි නම් ඉල පන්තට ඇළවී ඉටු කරන්න.” යයි පවසූහ. [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඪ එය වර්තකාර ඇත]

විවරණය:

සලනයේ මූලික ක්‍රියාලිය, නඟිට සිට එය ඉටු කිරීම බව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්පහදිලි කළහ. නමුත් කිසිවකුට හෝඒ සදහාහකියඞ නඟි අවස්ථක ඔහු වඬි වී සලනය ඉටු කරයි. වඬි වී සලන් ඉටු කිරීමට නොහැකි වූයේ නම් ඔහුගේ ඉල පන්තට ඇළවී සලනය ඉටු කිරීමේ හකියඞ ඔහුට ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. ස්වයං බුද්ධිය පවතින තක්කල් සලකයේ වගකීමෙන් ඉවත් වන්නේ නෑ. එබවින් තමන්ගේ හකියාවට අනුව සලකයේ දී තත්ත්වයකින් තවත් තත්ත්වයකට යෙදවීමේ හකියාව පවතී.
2. ගත්තනමන්ට හකි දඹුටු කිරීමේ දී ඉස්ලාමය තුළ පවතින අවසරය හාපහසුව.

(10951)

(185) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(185) - නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: "මඟේ මස්ජිදයේ සලත් ඉටු කිරීම ඒ හර වෙනත් තන්හි සලත් දහසක් ඉටු කිරීමට වඩා උතුම්ය. නමුත් මස්ජිදුල් හරම්හි හර. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහඹ හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තම මස්ජිදයේ සලත් ඉටු කිරීමේ මහිමය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ පහදිලි කළහ. සබවින්ම එය මහපෙළුණව පිහිටා ඇති සෙසු මස්ජිදයන්හි ඉටු කරන සලකයට වඩාදහස් ගුණයකින් උතුම්ය. නමුත් මක්කණව පිහිටි මස්ජිදුල් හරමය හර. එය නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මස්ජිදයේ ඉටු කරන සලකයට වඩා උතුම් වේ.

හදිසයේ හරය:

1. මස්ජිදුල් හරමිහි සහ මස්ජිදුන් නබවියෙහි ඉටු කෙරෙන සලත්හි ප්‍රතිඵල ගුණ කරනු ලබේ.
2. මස්ජිදුල් හරමි තුළ ඉටු කෙරෙන සලතය සෙසු මස්ජිද්වල ඉටු කරන සලතයට වඩාසිය දහස් වර්ගයක් උතුම් වේ.

(65090)

(186) - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ أَرَادَ بِنَاءَ الْمَسْجِدِ فَكَّرَهُ النَّاسُ ذَلِكَ، وَأَحْبُوا أَنْ يَدَعُهُ عَلَى هَيْئَتِهِ، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ بَنَى مَسْجِدًا لِلَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ مِثْلَهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(186) - මහ්මුද් ඉබ්නු ලයිද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. උස්මන් ඉබ්නු අෆෆාන් මස්ජිදය ඉදි කිරීමට අපේක්ෂා කළේය. එවිට ජනයා එය පිළිකුල් කළෙහි. එය නිබෙන ස්වරූපයෙන්ම නිබෙන්නට හඳීමට ඔවුහු ප්‍රිය කළෙහි. එවිට එතුමා අල්ලන්ගේ දූතයණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසාමසේ පවසීය: "කවරෙකු අල්ලන් වෙනුවෙන් මස්ජිදයක් ඉදි කළේ ද ඔහු වෙනුවෙන් ඒ හාසමන දෙයක් ස්වර් ග උයතේ ඉදි කරනු ඇත." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

උස්මන් ඉබ්නු අෆෆාන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මස්ජිදයේ ආරම්භක ගෙඩනහිල්ලට වඩාඅලංකර අයුරින් ගෙඩනහිල්ල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට අපේක්ෂා කළේය. එවිට එම ගෙඩනහිල්ල නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ

කලයේ නිල ස්වරූපයෙන් වෙනස් වන බවින් ඒ සදහා ජනයා පිළිකුල් කළෙයි. එය මව්පියන් තනන ලද, වහල ඉදි කෙළ වලින් සදන ලද ගෙඩනහිල්ලක් විය. උස්මන් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා ගල් හාසිමෙන්ති වලින් එය ගෙඩි නගන්නට සිතුවේය. පසුව උස්මන් තුමා ඔවුන්ට මෙසේ පවසා සිටියේය: ප්‍රදර්ශනය කිරීමකින් හෝ මුහුණිච්ච්චවත් තෙතව උත්තරීතර අල්ලන්ගේ තෘණිය අපේක්ෂාවත් කවරෙකු මස්ජිදයක් තනන්නේ ද ඔහු කළ ක්‍රියාවර් ගයට වඩාද තුමි ප්‍රතිඵල ඔහුට අල්ලන් දසද කරනු ඇත. එම ප්‍රතිඵලය වනුයේ ඒ හාසමන දෙයක් ස්වර් ග උයනේ ඔහු වෙනුවෙන් අල්ලන් තනාදීමය.

හදිසයේ හරය:

1. මස්ජිදය ඉදි කිරීමට උනන්දු කරවීම හාළහි මහිමය.
2. මස්ජිදය පුළුල් කිරීම හාළය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මස්ජිදයක් ඉදි කිරීමේ මහිමය තුළට ඇතුළත් වන්නකි.
3. සියලු ක්‍රියාන් තුළ උත්තරීතර අල්ලන් වෙනුවෙන් අවංකභාවය පුද කිරීම වදගත් වන්නේය.

(65089)

(187) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ صَاحِبٍ ذَهَبٍ وَلَا فِضَّةٍ، لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا، إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، صُفِّحَتْ لَهُ صَفَائِحُ مِنْ نَارٍ، فَأُحْمِي عَلَيْهِا فِي نَارِ جَهَنَّمَ، فَيُكْوَى بِهَا جَنْبُهُ وَجَبِينُهُ وَظَهْرُهُ، كُلَّمَا بَرَدَتْ أُعِيدَتْ لَهُ، فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ، فَيَرَى سَبِيلَهُ، إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِمَّا إِلَى النَّارِ»

قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَالْإِبِلُ؟ قَالَ: «وَلَا صَاحِبُ إِبِلٍ لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا، وَمَنْ حَقَّهَا حَلَبَهَا يَوْمَ وَرْدِهَا، إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بُطِحَ لَهَا بِقَاعٍ قَرْقَرٍ، أَوْفَرَ مَا كَانَتْ، لَا يَفْقِدُ مِنْهَا فَصِيلًا وَاحِدًا، تَطْوُهُ بِأَخْفَافِهَا وَتَعَضُّهُ بِأَفْوَاهِهَا، كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ أَوْ لَهَا رَدٌّ عَلَيْهِ أُخْرَاهَا، فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ، فَيَرَى سَبِيلَهُ إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِمَّا إِلَى النَّارِ»

قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَالْبَقَرُ وَالْعَتَمُ؟ قَالَ: «وَلَا صَاحِبُ بَقَرٍ، وَلَا عَتَمٍ، لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا، إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بُطِحَ لَهَا بِقَاعٍ قَرْقَرٍ، لَا يَفْقِدُ مِنْهَا شَيْئًا، لَيْسَ فِيهَا عَقْصَاءٌ، وَلَا جَلْدَاءٌ، وَلَا عَضْبَاءٌ تَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا وَتَطْوُهُ بِأُظْلَافِهَا، كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ أَوْ لَهَا رَدٌّ عَلَيْهِ أُخْرَاهَا، فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ الْعِبَادِ، فَيَرَى سَبِيلَهُ إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِمَّا إِلَى النَّارِ»

قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَالْحَيْلُ؟ قَالَ: «الْحَيْلُ ثَلَاثَةٌ: هِيَ لِرَجُلٍ وَزُرٌّ، وَهِيَ لِرَجُلٍ سِتْرٌ، وَهِيَ لِرَجُلٍ أَجْرٌ، فَأَمَّا الَّتِي هِيَ لَهُ وَزُرٌّ، فَرَجُلٌ رَبَطَهَا رِيَاءً وَفَخْرًا وَنَوَاءً عَلَى أَهْلِ الْإِسْلَامِ، فَهِيَ لَهُ وَزُرٌّ، وَأَمَّا الَّتِي هِيَ لَهُ سِتْرٌ، فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، ثُمَّ لَمْ يَنْسَ حَقَّ اللَّهِ فِي ظَهْرِهَا وَلَا رِقَابِهَا، فَهِيَ لَهُ سِتْرٌ وَأَمَّا الَّتِي هِيَ لَهُ أَجْرٌ، فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ، فِي مَرْجٍ وَرَوْضَةٍ، فَمَا أَكَلَتْ مِنْ ذَلِكَ الْمَرْجِ، أَوْ الرِّوَضَةِ مِنْ شَيْءٍ، إِلَّا كَتَبَ لَهُ، عَدَدَ مَا أَكَلَتْ حَسَنَاتٍ، وَكُتِبَ لَهُ، عَدَدَ أَرْوَائِهَا وَأَبْوَالِهَا، حَسَنَاتٍ، وَلَا تَقْطَعُ طَوْلَهَا فَاسْتَنْتَ شَرَفًا، أَوْ شَرَفَيْنِ، إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَدَدَ آثَارِهَا وَأَرْوَائِهَا حَسَنَاتٍ، وَلَا مَرَّ بِهَا صَاحِبُهَا عَلَى نَهْرٍ، فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَا يُرِيدُ أَنْ يَسْقِيَهَا، إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ، عَدَدَ مَا شَرِبَتْ، حَسَنَاتٍ»

قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَالْحُمْرُ؟ قَالَ: «مَا أُنزِلَ عَلَيَّ فِي الْحُمْرِ شَيْءٌ، إِلَّا هَذِهِ الْآيَةُ الْفَادَةُ الْجَامِعَةُ: {فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ، وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ} [الزلزلة: 8]. [صحيح] - [متفق عليه]

(187) - අල්ලෝගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “රන් හෝර්දී හිමි අයකු ඒ සදහා වූ (සකත්) නියමය ඉන් ඉටු නොකරන්නේ නම්, මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ගින්නෙන් වූ තව් ඔහු වෙනුවෙන් තනනු ලබයි. පසුව අපාගින්නෙහි රන් කරනු ලබ එමගින් ඔහුගේ ඇලපත්ත ඔහුගේ නළල සහ ඔහුගේ පිට ගිනි තව්ගෙන් මදිනු ලබයි. එය සිසිල් වන සම වටෙකම නවතත් රන් කරනු ලබයි. මෙම දඩුවම වසර පනස්දහසක කල ප්‍රමණයකින් යුත් එක් මතු දිනයක සිදු වේ. තීන්දු දෙනු ලබ, ස්වර්ගය වෙත හෝ අපාගින්න වෙත හෝ ඔහුගේ මඟ ඔහු දකින තුරු නවත නවතත් ඔහු වෙනුවෙන් මෙසේ සිදු කරනු ලබයි.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ ඇතම් වස්තු සදහන් කරමින් ඒවම අදඳ සකත් නියමය ඉටු නොකළවුනට මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ හිමිවන ප්‍රතිඵල පිළිබඳ පහදිළි කළහ.

පළමුව: රන් රිදී හා එම නීතියට ඇතුළත් වන වස්තු හා ව්‍යභර්ක භාණ්ඩ ය. එහි දී සකත් නිකුත් කිරීම අනිවර්තය වී, එය ඉටු කරනු නොලැබුවේ නම්, මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඒවා උණු කරනු ලබ, කබලි මෙන් හඬයට ඒවා නිමවා, අපා ගින්නේ ඒවා රන් කර, එමගින් අදඳ පුද්ගලයෙකු දඩුවම් දෙනු ලබයි. පසුව එමගින් ඔහුගේ ඇලපත්ත, ඔහුගේ නළල හා ඔහුගේ පිට මදිනු ලබයි. එය සිසිල් වූ සම විගසම නවතත් එය උණු කරනු ලබයි. දඩුවම් විදින මෙම තත්ත්වයේ වසර පනස් දහසක ප්‍රමණයෙන් යුත් මළවුන් කෙරෙන්

නඟිටුවනු ලබන දිනය පුරම අඛණ්ඩව මෙම වද හිංසඞ පවතිනු ඇත. අවසනයේ අල්ලන් මවීමි අතර තීන්දු ලබා දෙයි. ඔහු ස්වර්ග වසින් අතරට හොඳ්පාවසින් අතරට හොඳ්න් වනු ඇත.

දෙවන්තා ඔටුවන් තිබී ඒවඞ අදඞ සකන් හා අයිතිය ඉටු නෙකරන ඔටු හිමිකරුය. උගේ කිරි දෙඞන විට ඒ අසළ සිටින දුප්පතූන්ට ද ඉන් කෙඞසක් නිකූන් කිරීම ද වගකීමකි. මෙම ඔටුවන් වෙනුවට පුෂ්ටිමන් හාවිගල මෙන්ම උන්ගේ ප්‍රමණයට වඩා අධික දැදෙනු ලඞබි. මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ විගල භූමියකු අදඞ තනන්තඞ උන් සදහා ඉදිරිපත් කර කෙඞු කර තබයි. උන්ගේ පදවලින් ඔහු පහා දමයි. උන්ගේ දත්වලින් ඔහුව සපකයි. උන්ගෙන් අවසනයා ඔහු පසු කර ගිය සම අවස්ථකම නඞත ඔහු වෙන පළමුවන්තායවයි. දඞුවම් විදින මෙම තත්ත්වයේ වසර පනස් දහසක ප්‍රමණයෙන් යූන් මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනය පුරම අඛණ්ඩව ඔහු සිටිනු ඇත. අවසනයේ අල්ලන් මවීමි අතර තීන්දු ලබා දෙයි. ඔහු ස්වර්ග වසින් අතරට හොඳ්පාවසින් අතරට හොඳ්න් වනු ඇත.

තුන්වන්තා ගව හඞඞ හිමිකරුය. - එහි බඞඞවන් හඞඞවන් ද ඇතුළත් වේ- එම හිමිකරු විසින් උන් සදහා නිකූන් කළ යූතු අනිවර්ණය සකනය ඉටු කර නන. එවිට උන්ගේ ප්‍රමණයේ කිසිවක් අඩු නෙකර උන් වෙනුවට පිරිසක් පිරිනමනු ලඞබි. මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ තනිතලා විගල භූමියක අදඞ පුද්ගලයඞ උන් ඉදිරියේ කෙඞු කර තබයි. උන් අතර අං ඇද වූ සතූන් හොඳ් අනි සතූන් හොඳ් කඩුණු සතූන් හෝ දක ගන්නට නෙලඞබි. ඒවා සම්පූර්ණ ස්වඞඞයෙන්ම පවතිනු ඇත. පසුව උන්ගේ අං වලින් ඔහුට අණනු ඇත. උන්ගේ පදවලින් ඔහුව පහා දමනු ඇත. උන්ගේ අවසන සත්වයා ඔහු පසු කර ගිය පසුව නඞතත් උන්ගේ ආරම්ඞක සත්වයඞ ඔහු වෙන යෙමු කරනු ලඞබි. ඔහු දඞුවම් විදින මෙම තත්ත්වයේ වසර

පනස් දහසක ප්‍රමණයෙන් යුත් මළුවක් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනය දක්වාපුරාම අඛණ්ඩව සිටිනු ඇත. අවසනයේ අල්ලාහ් මච්චි අතර තීන්දු ලබාදෙයි. ඔහු ස්වර්ග වසීන් අතරට හොඳිපාවසීන් අතරට හොඳින් වනු ඇත.

සිව්වන්න: අශ්ව හිමිකරුවා ඔවුන් වර්ග තුනකි.

පළමු වන්න: උග වටෙක මිනිසක පව් හිමි කර දෙන්නෙකි. මුහුණ්චිෂ්ඛ, උඩඟුකම පෙත්වීම සදහාහිමි කර ගත්තේ නම් හෝ මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව යුද්ධ ප්‍රකාශ කිරීම සදහා බඳු තබුවේ නම් එවැනි අවස්ථාවක එය පවකි.

දෙවන්න: උන් ඔහුට ආවරණයකි. අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ ජිහාද් කිරීම සදහාවෙන් කරන ලද සතුන්ය. ඔහු ද උන් සමග නිසි අයුරින් කටයුතු කරයි. උන්ට අවශ්‍ය ආහාර සපයයි. අනෙකුත් වියදම් ද දරයි. උන්ගේ අනෙකුත් අවශ්‍යතාද ඉටු කර දෙයි.

තුන්වන්නා ඔහුට කුසල් හිමි කර දෙනවුන්ය. එනම්, අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ කපු කිරීම සදහාවෙන්කරන ලද සතුන්ය. උලකම සදහානණ බිමක හොඳරුසුරු වත්තක හෝඔහු විසින් උගත් බඳු දමාතිබෙයි. එහි උන් අනුභව කරන ප්‍රමණයට ඔහුට යහපත ලියනු ලබයි. උන්ගේ අසුවි හාරෙම් ප්‍රමණයට යහපත ලියනු ලබයි. උග සිටින තක් කල් ඒවා විසන්ධි නෙඹවි. උග කඹය කඩාදස් තනිතලවක ගමන් ගත්තේ නම්, උගේ අඩි සලකුණු හා උගේ අසුවිවල ප්‍රමණයට අල්ලාහ් ඔහුට කුසල් ලියන්නේමය. උගේ හිමිකරු උග කවුච්භගන ගඟක් අසලින් ගමන් ගත් විට, උග ඉන් පනය කළේ නම්, ඔහු උගට ජලය සපයීමට අපේක්ෂානො කළ ද උග බෙන ජලයේ ප්‍රමණයට අල්ලාහ් ඔහුට කුසල් ලියන්නේමය.

පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් බුරුවාපිලිබඳ අසාඋග අශ්වයක සමන වේදයි විමසන ලදී.

එවිට එතුමණන් අද්විතීය විස්තීරණ වූ මෙම වකිය මිස වෙනත් විශේෂ කිසිවක් උග සම්බන්ධයෙන් පහළ නොවූ බව පවසාසිටියහ. මෙය සියලුම වර්ග සදහාමවුන්ගේ අවනතවීම හා පිටුපම යන්නෙහි පෙණ නියමයකි. උත්තරීතර අල්ලන්ගේ එම ප්‍රකාශය මෙසේය: “එනම් කවරෙකු පරමණුවක බරක් තරම් යහපතක් කරන්නේ ද එය ඔහු දක ගනී. කවරෙකු පරමණුවක බරක් තරම් නපුරක් සිදු කරන්නේ ද එය ද ඔහු දක ගනී. (සුරා අස්-සල්සල් 99: 7,8) බුරුවන් හිමිව නිබිය දී ඔහු අවනතව කටයුතු කර තිබුණේ නම්, එහි කුසල් ඔහු දකිනු ඇත. ඔහු පිටුපමින් කටයුතු කර තිබුණේ නම් එහි විපකය ද ඔහු දකිනු ඇත. මෙය සියලුම ක්‍රියාවන් සදහාම පෙණ කණකි.

හදිසයේ හරය:

1. සකත් නිකුත් කිරීම අනිවර්යය. ඉන් වළකී සිටියහොත් ඒ සදහාම දඩ් අවවදය.
2. සකත් නිකුත් නොකර සිටීම අලසකම නිසඳවන් නම් ඔහු දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු නෙඳවී. එනමුත් ඔහු සිටිනුයේ බරපතල අනතුරක ය.
3. පුද්ගලයෙකු අවනත වීමේ ක්‍රියාකරකම් හි සිදුවන සංකීර්ණ කරුණු සදහාමහුට ප්‍රතිඵල දෙනු ලබේ. ඔහු ඒවඳයහි මුලඹමිහයේ ඒවාහන අදිටන් කළේ නම්, එම සිදුවන කරුණු ගන අදිටන් නොකළ ද ඔහුට ප්‍රතිඵල දෙනු ලබේ.
4. සකත් නිකුත් කළ යුතු ප්‍රමණය හඳු සෙසු ධනයේ අයිතිය පවතියි.
5. ඔටුවසම්බන්ධයෙන් පවතින වගකීමක් වනුයේ කිරි දෙවන විට, උග ජලය බෙන ස්ඵනයට දුප්පතුන් පමිණ

නිබේ නම්, ඔවුන්ට ද කිරී දෙඹාණන් කෙටසක් පිරිනමීමය. මෙය නිවෙස් කරාමට වඩාණසරණ අයට පහසුව සලසීම හාසගු සම්පත් කෙරෙහි කරුණක දක්වීම පිණිසය. ඉබ්නු බත්තල් තුමාමෙසේ පවසයි: වස්තුවේ වගකීම් දෙකක් ඇත. ෆර්ළ අයිත් හි වගකීම් හාවෙනත් වගකීම්ය. කිරී දෙඹා නිකුත් කිරීම වගකීමක් බවට පත් වනුයේ සද්ඛණ්මක ගුණාග අතරින් ය.

- 6. ඔටුවන් ගවයින් හළුළුවන් සම්බන්ධයෙන් වන තවත් අනිවර්ණය වගකීමක් වනුයේ උන්ගේ ලිංගික අවශ්‍යතා දකින විට උන්ගේ පිරිමි සත්වයාදා වෙන මුදාහරීමය.
- 7. බුරුවගේ නීතිය හාසදහන් කරනු නොලබු සෙසු සත්වයන්ගේ නීතිය උන්තරීතර අල්ලන්ගේ ප්‍රකාශය තුළට පිවිසෙයි. එනම්: "එනම් කවරෙකු පරමණුවක බර තරම් යහපතක් කරන්නේ ද එය ඔහු දක ගනී. කවරෙකු පරමණුවක බර තරම් නපුරක් සිදු කරන්නේ ද එය ද ඔහු දක ගනී."
- 8. මෙම පඬයේ සුළුවෙන් වුව ද යහකම් කිරීම සදහාදිරි ගන්වැනි අතර සුළුවෙන් වුව ද අයහපත කිරීම සම්බන්ධයෙන් අවවඳ කර ඇත.

(6611)

(188) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(188) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “සදකාහවත් දනය කිසිදු ධනයක් අඩු නොකරයි. සමඛ දීම තුළින් අල්ලාහ් ගන්තඛ ගෙඹවය මිස වෙනකක් වඩි කරන්නේ නහ. අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කිසිවකු යටහන් වන්නේ ද, කීර්තිමත් අල්ලාහ් ඔහුව උසස් කරනු මිස නහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම සදකඛ ධනය අඩු කරන්නේ නහ. එය ඇතිවන විපත්ති වළක්වලයි. ඒ වෙනුවට අදළ තනන්නඛ ශ්‍රේෂ්ඨ මහඟු ප්‍රතිඵල අල්ලාහ් පිරිනමයි. එය වඩියෙන් මිස අඩුවෙන් නොඛනු ඇත.

පළිගනීමට හෝ අදළ පුද්ගලයඛ දඩුවම් කිරීමට හකියඛ තිබියදීත් සමඛ දීම ශක්තිය භාගෙඹවය වඩි කරනු මිස නහ.

කිසිවකුට බිය නිසඹවත් හෝ ඔහුට කරන බලපමක් නිසඹවත් හෝයම් ප්‍රයෙෂ්තයක්

අපේක්ෂාකරන නිසඹවත් හෝනොඛ අල්ලාහ්ගේ තෂ්තිය වෙනුවෙන් පමණක් කිසිවකු නිහනමනී වීම භා පහන් වීම ඔහුගේ ප්‍රතිඵල උසස් භාගෙඹවණිය වනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. ඇතම් ජනයාට විරුද්ධව සිතුව ද, ජයග්‍රහණය භයහපත ඇත්තේ ඡරීආ පිළිවෙත පිළිපදීමෙහි භයහපත සිදු කිරීමෙහිය.

(5512)

(189) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «قَالَ اللَّهُ: أَنْفَقَ

يَا ابْنَ آدَمَ أَنْفَقَ عَلَيْكَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(189) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේයිරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල්ලාහ් මෙසේ පවසීය: අහෝ! ආදම්ගේ පුතුනි! ඔබ වියදම් කරන්න. ඔබ වෙනුවෙන් වියදම් කරනු ලබයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ වර්තාවීය. එනම්, ඔහු: "අහෝ! ආදම්ගේ පුතුනි! -ඔබ අනිවර්යය මෙන්ම සතුටුදායක වියහියදම්- වියදම් කරන්න. ඔබට සමඤ්ඨය ඇති කරනු ලබන අතර ඒ වෙනුවට ඔබට අධිකව පිරිනමනු ලබයි. එමෙන්ම ඔබට එහි අභිවඤ්ඨය ද ඇති කරනු ලබයි."

හදිසයේ හරය:

1. දනමන කටයුතු සහ අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ වියදම් කිරීම සදහාදානන්දු කරවීම.

2. යහපත් කටයුතු සඳහා වියදම් කිරීම, පෙණිණ සම්පත්වල අභිවෘද්ධියට හාළිහි ආශීර්වාදයට හේතුවකි. ගත්තනමන් වෙනුවෙන් වියදම් කරන දළ අල්ලන් පසුවට ප්‍රතිචර දක්වීම.
3. මෙම හදිසය නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම පරමඛිපති ගන දන්වැසිටි හදිසයකි. මෙයට "අල් හදිසුල් කුද්සි" හෝ..ඉලහි" (දිව්‍ය ප්‍රකාශය) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම වචන හඤ්ඤා අල්ලන්ගෙන් වුවකි. නමුත් එය කියවීම නමුදුමක් බවට පත් කර ගනීම, ඒ සඳහා පිරිසිදු හඹයේ අවශ්‍යතාව, අභියෝග කිරීම, ප්‍රතිහර්සය වනි සෙසු දැක්වීමෙන් කර හඳුනාගත හැකි අල් කුර්ආනයේ ලක්ෂණ එහි නත.

(5805)

(190) - عن أبي مسعود رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَىٰ أَهْلِهِ يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(190) - අබු මස්උගද් අල් බද්රී (රළියල්ලහු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “මිනිසකු කුසල් බලපෑමරත්තුවෙන් තම පවුලට යම් වියදමක් කළ විට, එය ඔහුට දානයක් වනු ඇත.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුන් හඹුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

බිරිය, දෙමව්පියන් හා දරුවන් වනි තමන්ගෙන් යභපන පවුලේ වෙනත් අය වෙනුවෙන් මිනිසෙකු වියදම් කළ විට, ඔහු එමගින් උත්තරීතර අල්ලන්ට සම්ප වීම, හතමන් වියදම් කළ දැ

සදහා ඔහුගෙන් ප්‍රතිඵල අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, සඛවින්ම 'සදකාහෙවත් දනයේ ප්‍රතිඵල ඔහුට හිමි වේ.

හදිසයේ හරය:

1. තම පවුලට වියදම් කිරීම තුළින් කුසල් හානිදිණ හිමි වේ.
2. දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරයා අල්ලඹ්ගේ තඡ්තිය වෙනුවෙන් ඔහු අබියස ඇති කුසල් හාප්‍රතිඵල බලපෑමරත්තුවෙන් තම කටයුතුවල නිරත විය යුතුය.
3. සම ක්‍රියාකම දහම් වේතනාඛ ඇති කර ගත යුතුය. ඒ අතරින් පවුලට වියදම් කරන අවස්ථා ද එයට ආතුඵවිය යුතුය.

(6460)

(191) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(191) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකූෂ කළ බව අබු හුරේරේ(රලියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "මිනිසාමිය ගිය විටෙක, කරුණු තුනක් හර ඔහුගේ සෙසු ක්‍රියාන් ඔහුගෙන් විසන්ධි වී යනු ඇත. එනම්, සදනනිකහායක් ඇති දනය, ප්‍රයෙෂ්නය ලබන දනුම, ඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රථ්ථතාකරන දහම් දරුවා" [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම මියගිය තනන්තගේ ක්‍රියාන් ඔහු මිය යමින් සමග විසන්ධි වී යනු ඇත. ඔහුගේ මරණයෙන් පසු මෙම කරුණු තුන තුළ දී හර වෙනත් කිසිදු යහපතක් ඔහු ලබන්නේ නත. ඔහුට ඒ සදහාහේතු වනුයේ:

පළමුව: පුණ්‍යහාය, මස්ජිද් ඉදි කිරීම, පෙසු ලිං තනාදීම වනි ප්‍රතිඵල ගලායන, විසන්ධි නෙඛන, සමෂයට සදහටම පවතින දනයයි.

දෙවන්න: දනුමෙන් සපිරුණු පෙත් පත් නිර්මණය කිරීම, පුද්ගලයකුට ඉගන්වීම වනි සෙසු මිනිසුන් ප්‍රයෙෂ්නය ලබන දනුමයි. එය ඔහුගේ මරණයෙන් පසු එය පතිර යමන් අදළ තනන්තාඵය ක්‍රියන්මක කිරීමට පෙළඹෙන බවිනි.

තුන්වන්න: තම දෙමසියන්ට ප්‍රථ්ථතා කරන දේවත්වය විශ්වස කරන දහම් දරුවා

හදිසයේ හරය:

1. මිනිසාමිය ගිය පසුව ඔහුට සේන්දුවන කුසල් අතරට සදාකාමික දනය, ප්‍රයෝජනය ලබන දැනුම හා ප්‍රච්ඡේදන අනුලත් වන බව විද්වතුන් ඒකමතිකව අදහස් ප්‍රකාශ කර ඇත. වෙනත් හදිස්වල සදහන් ව ඇති පරිදි හජ් වන්දනා ද අනුලත් වේ.
2. මෙම හදිසයේ මෙම කරුණු තුන විශේෂයෙන් සදහන් කර ඇත. මක්නිසද යත් ඒවයහපත්කමේ මූලය වන බවිනි. එමෙන්ම උතුම් මිනිසුන් අදහස් කරන බෙහෙවින්ද ඔවුන්ගෙන් පසුව පවතිනු ඇත.
3. (තමන් විසින් ඉගන් වූ, සෙසු අය විසින් එහි) ප්‍රයෝජනය ලබන සම දැනුමක්ම ඔහුට ප්‍රතිඵල ලඟකර දෙයි. නමුත් ඒ අතරින් සිරස හා මුදුන වනුයේ ඡර්භා හෙවෙත් ආගමික දැනුම හා සාධක අනුබල දෙන විද්‍යාචාර්ය ය.
4. මෙම කරුණු තුන අතරින් වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වන කරුණ වනුයේ දැනුමයි. ඊට හේතුව සබවින්ම දැනුම වනනි එය හදුනා මිනිසා සමගින් ප්‍රයෝජනය ලබන බවිනි. මෙහිදී දැනුම යනු ඡර්භා හෙවෙත් ආගමික කරුණු ආරක්ෂා කරන දැනුමයි. පෙණුවේ එහි ජනයා ප්‍රයෝජන ඇත. එය පෙණුවේ සියල්ල ආවරණය කරන්නකි. ඔබේ ජීවිතය තුළ ඔබ ලබා ඇති ඔබේ දැනුමෙන් හදුනා එම දැනුම ඔබේ මරණයෙන් පසුව ද පවතින බවිනි.
5. දහම් දරුවන් ඇති දඩ් කිරීමට දිරිගන්වීම, ඔවුන් තම දෙමසියන්ට මතුලෙඹවනි ප්‍රතිලභ ලබාදෙන අය වෙති. ඔවුන් වෙනුවෙන් ප්‍රච්ඡේදන සිරිම ඔවුන්ගෙන් හිමිවන එක් ප්‍රතිලභයකි.

6. නම දෙමසියන් මිය ගිය පසුව ඔවුන් වෙත නායනගීලීව කටයුතු කිරීම සඳහාදිරිගන්වීම. එයද දරුවාච්ඡිත් ප්‍රයෝජනය ලබන දහමි කටයුතු අතරින් එකකි.
7. දරුවකු නෙඹුවද කෙනෙක් අයදින ප්‍රථමානච්ඡිත් මිය ගිය ඇත්තන්ට සෙන සලසයි. නමුත් මෙහි විශේෂයෙන් දරුවා යඡ්ඡි සඳහන් කර ඇත්තේ බෙහෙහච්ඡිට ඔහු ද මිය යන තෙක්ම එම පුද්ගලයාච්ඡුවෙන් ප්‍රථමානච්ඡිත් මෙහි අච්ඡිච්ඡිව නිරත වන බච්ඡිනි.

(65566)

(192) - عَنْ مَالِكِ بْنِ أُوَيْسِ بْنِ الْحَدَثَانِ أَنَّهُ قَالَ: أَقْبَلْتُ أَقُولُ مَنْ يَصْطَرِفُ الدَّرَاهِمَ؟ فَقَالَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهُ وَهُوَ عِنْدَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَرِنَا ذَهَبَكَ، ثُمَّ اثْنَتَا، إِذَا جَاءَ خَادِمُنا، نُعْطِكَ وَرِقَّكَ، فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: كَلَّا، وَاللَّهِ لَتُعْطِيَنَّهُ وَرِقَّهُ، أَوْ لَتَرُدَّنَّ إِلَيْهِ ذَهَبَهُ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْوَرِقُ بِالذَّهَبِ رِبًّا، إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ، وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ رِبًّا، إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ، وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ رِبًّا، إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ، وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ رِبًّا، إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(192) - මලික් ඉබ්නු අවීස් ඉබ්නු අල්-හදසන් විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. හෙතෙම: දිර්හම් (රන්) හුවමාරු කරන්නේ කවුරුන්දැයි මම විමසන්නට ගත්තෙමි. එවිට උමර් ඉබ්නු කත්තාබ් (රළියල්ලභු අන්හුම) තුමා සිටිය දීම තල්හා ඉබ්නු උබේයිදුල්ලාන් තුමා මෙසේ පවසන: "ඔබේ රන් අපට පෙන්වන්න. අපගේ සේවකයා පමණි විට අපට දෙන්න. අපි ඔබට ඔබේ රිදී ලබාදෙන්නමි" යයි පවසන. එවිට උමර් ඉබ්නු අල්-කත්තාබ් තුමා "එසේ නොව, අල්ලාන් මත දිවුරාපවසමි. ඔබ ඔහුට ඔහුගේ රිදී ලබාදිය යුතුයි. එසේ නොවනමි ඔහුගේ රන් ඔහුට නවත ලබාදිය යුතුය. සඛවිත්ම අල්ලාන්ගේ දූතයෙකුන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ පවසන්න:" යයි කීහ. අන්පිට ලෙස මිස රිදී රනට හුවමාරු කිරීම පෙළියකි. අන්පිට ලෙස මිස තිර්ලු තිර්ලුවට හුවමාරු කිරීම පෙළියකි. අන්පිට ලෙස මිස බර්ලි බර්ලියට හුවමාරු කිරීම පෙළියකි. අන්පිට ලෙස මිස රට ඉදි රට ඉදියට හුවමාරු කිරීම පෙළියකි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තහිර් වරයකු වූ මලික් ඉබ්නු අවීස් තුමා මෙසේ දන්වාසිටියි: ඇත්තෙන්ම ඔහු ලඟ රන් කෂි කිහිපයක් විය. ඒවර්දී කෂි වලට හුවමාරු කිරීමට සිතුවේය. එවිට තල්හා ඉබ්නු උබේයිදුල්ලා

(රළියල්ලභු අත්හු) තුමාඔහුට: 'ඔබේ රත්කණි බලන්න ඒවා රැගෙන එන්න' යයි පවසූහ. අනතුරුව විකිණීමට ස්ථීර කර ගත් පසුව ඔහුට: 'අපේ සේවකයා පමිණිමෙන් පසු අප වෙත එන්න. ඔබට රිදී කණි ලබාදෙන්නම්' යයි පවසූහ. උමර් ඉබ්නු කත්තබ් තුමාම සහභි තුළ වූහ. එම ආකාරයේ ගනුදෙනු එතුමා පිළිකුල් කළහ. 'දන්ම රිදී කණි ලබාදෙන්න එසේ නතහෙත් ඔහුගෙන් ගත් ඔහුගේ රත්කණි ඔහුට නවතා ලබාදෙන්න' යයි එතුමාදිවුරුන්ගේ පවසාසිටියහ. එමෙන්ම ඒ සඳහාගේතු පවසමින් මෙසේ පවසූහ. 'සඛවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් රිදියට රත් හෝරනට රිදී හෝවිකිණීමේදී එය අත්පිට ලෙස සඳුවම ලබිය යුතු බවත්, එසේ නෙබී නම් එය තහනම් පෙළී වෙළදමක් බවට හෝ නිත්‍යනුකූල නෙබන ගනුදෙනුවක් බවට පත්වනු ඇති බවත් පවසාඇති බව මෙනෙහි කළහ. එබවින් රිදියට රත් හෝරනට රිදී හෝ අත්පිට ලෙස හර නෙබිකිණිය යුතුය. හුවමණුව සම්පූර්ණ කළ යුතුය. එමෙන්ම තිර්ලු සඳහාතිර්ලු, ඉර්ලු සඳහා ඉර්ලු, බර්ලි සඳහාබර්ලි සහ රට ඉදි සඳහාරට ඉදි යනදිය ගනු දෙනු කරන්නේ නම් ඒවාබරට බර, මිනුමට මිනුම, අතට අත හුවමණු කිරීමෙන් මිස ඒවසින් කිසිවක් කල්තියාඅලෙවි කළ නෙහක. ඒවභණ ගනීමට පෙර වෙන්ව යමට අවසරද නත.

හදීසයේ හරය:

1. මෙම හදීසයේ භණ්ඩ වර්ග පහක් සඳහන් කෙරී ඇත. එනම්: රත්, රිදී, බර්ලි, ඉර්ලු හාරට ඉදි ය. එකම වර්ගයක ගනුදෙනුවක් සිදු වන විටෙක, එය වලංගු වීම සඳහා කෙත්දේසි දෙකක් අවශ්‍ය වේ. ගිවිස ගත් ස්ථානයේම අත්පිට ලෙස ගනුදෙනුව සිදුවීම. රනට රත් ආකාරයෙන් එම ප්‍රමණය එකිනෙකට සමන වීම. එසේ නෙබු විටෙක

එය අමතර පෙළියක් බවට පත් වන්නේය. නමුත් බර්ලි වෙනුවට රීදී වනී වෙනස් වූ වර්ගයක ගනුදෙනුව වූයේ නම් එවිට එම ගිවිසුම වලංගු වීම සඳහා එක් කෙත්දේසියක් විය යුතු ය. එනම් ගිවිස ගත් ස්ථනයේ මිල අත්පත් කර ගනීමය. එසේ නොවන්නේ නම් එයද පෙළිය බවට පත්වේ.

2. ගිවිසුම ඉටු කරන ස්ථනය යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ, ගනුදෙනුව කරන ස්ථනයයි. එය ඔවුන් දෙදෙනාටම වී සිටිය ද, ගමන් කරමින් සිටිය ද, වහනය මත නගා සිටිය ද එක සමනය. වෙන්ව යමු යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ, පෙණුවේ මිනිසුන් අතර වෙන්ව සමුගෙන යමු ය.
3. නිමිකළ රන් හානිමි නෙකරන ලද සෙසු සියලුම රන් වර්ග ද නිමිකළ හානිමි නෙකරන ලද සියලුම රීදී වර්ග ද මෙම හදිසයේ සඳහන් තහනම තුළට ඇතුළත් වේ.
4. වර්තමානයේ හඹින කරන ලද මුදල් ද, රනට රීදී හුවමරු කිරීමේ දී පිළිපදිනු ලබන නීතිය වලංගු කර ගත යුතුය. එනම් දිර්හම් වෙනුවට රියල් වනී මුදල් හෝවෙනත් මුදල් වර්ගයක් හුවමරු කිරීමට අදහස් කළේ නම්, දෙපර්ශවයේ කමත්ත අනුව ගනුදෙනුව සිදුවීම වරදක් නත. නමුත් ගනු දෙනු කරන ස්ථනයේම එය හුවමරු කළ යුතු වේ. එසේ නොවුවහොත් ගනුදෙනුව අවලංගු වන අතර එම ගනුදෙනුව තහනම් කරන ලද පෙළී ගනුදෙනුවක් බවට පත් වනු ඇත.
5. පෙළී ගනු දෙනු වලංගු වන්නේ නත. දෙපර්ශවය විසින් පිළිගන්නා ද එහි ගිවිසුම් නිෂ්ඵල වේ. සබවින්ම මිනිසා ඉස්ලම්ය අත්හර දමුවත්, ඉස්ලම් මතව හිමිකම් හාසමස් අයිතීන් ආරක්ෂාකරයි.

6. පිළිකුල් සහගත දැසින් වළකී සිටීම, එය වළක්වීමට හඳුනා ගත යුතු වළක්වීම.
7. උමර් ඉබ්නු කත්තාබ් (රජයේලඟු අන්ත) තුමනියකගේ පරිදි, පිළිකුල් සහගත දෙයක් හෙළාදැකින අවස්ථාවක ඒ සඳහා ඉස්ලාමීය මූලධර්මවලට සඳහන් සහකයකු ගෙන හරවා පෙන්වීම.

(5889)

(193) - عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال: «فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَةَ الْفِطْرِ - أو قال رمضان - على الذَّكَرِ وَالْأُنْثَى وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ: صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أو صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، قال: فَعَدَّلَ النَّاسُ بِهِ نِصْفَ صَاعٍ مِنْ بُرٍّ، على الصغير والكبير.»
وفي لفظ: «أن تُؤَدَّى قبل خروج الناس إلى الصلاة» [صحيح] - [متفق عليه]

(193) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්වූම) තුමාමසේ පවසමින් වර්තාකරන ලදී. “අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ(සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පුරුෂයා හා කන්තච කෙරෙහි ද නිදහස් පුද්ගලයා හා වහලා කෙරෙහි ද රට ඉදි වලින් එක් සෘ එකක ජරමණයක් හෝ තිරිඟු වලින් එක් සෘ එකක ජරමණයක් හෝ සදකතුල් ෆිත්රා(නභිනම් රමලනයේ) නිකුත් කිරීම අනිවර්‍යය කළහ. කුඩා අයට හා වයසේ අයට තිරිඟු වලින් සෘ අඩකට එය ජනයා නිර්ණය කළේය.”
තවත් වර්තනක “ජනයා(රිද් උත්සව) සලනය සදහා වට ව යමට පෙර ඉටු කරනු ලබයි.” [පූර්ව සධක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හා මුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සියලුම මුස්ලිම්වරුන්හට සදකතුල් ෆිත්ර් අනිවර්‍යය කළහ. එනම් අවුරුදු දිනයෙහි ඔවුන්ගේ ආහාරවලට අමතරව සෘ එකක ජරමණයකින් යමක් ඔවුන් සතුව තිබූ විටෙක ඔවුන්ගේ වඩිහිටියන්, දරුවන්, පිරිමින්, කන්තචන්, නිදහස් පුද්ගලයින්, වහලුන් යනදී අය වෙනුවෙන් රට ඉදි එක් සෘ එකක ජරමණයක් හෝ තිරිඟු එක් සෘ එකක ජරමණයක් හෝ නිකුත් කිරීමය.

එය දුෂ්පත් මුස්ලිම්වරුන්ගේ අයිතියෙහි පරිශ්‍රමය යෙදීම හා අනුකම්පච දක්වීමේ සධකයක් වනු ඇත. ඒ අනුව සකතුල් ෆිත්ර් අනිවර්‍යය වී ඇති අතර එම අනිවර්‍යය කටයුත්ත තමන්

යටතේ යළිපන කන්තමින් දැවැන් වහලුන් යනා දී අය
වෙනුවෙන් ගණමුලිකයාලෙස කටයුතු කරන පවුලේ භවකරු
වෙත යෙමු කර ඇත.

හදිසයේ හරය:

(4520)

(194) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ انْجَفَلَ النَّاسُ قَبْلَهُ، وَقِيلَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ، قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ، ثَلَاثًا، فَجِئْتُ فِي النَّاسِ لِأَنْظُرَ، فَلَمَّا تَبَيَّنْتُ وَجْهَهُ، عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ كَذَّابٍ، فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ سَمِعْتُهُ تَكَلَّمَ بِهِ أَنْ قَالَ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ، أَفْشُوا السَّلَامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصَلُّوا الْأَرْحَامَ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ».

[صحيح] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(194) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සලම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මදීනඛට පමිණි කල්හි එතුමණන්ව මුණ ගහීමට ජනයාදිව ගියහ. "අල්ලාහ්ගේ දූනයඤණාපමිණි ඇත, අල්ලාහ්ගේ දූනයඤණාපමිණි ඇත, අල්ලාහ්ගේ දූනයඤණාපමිණි ඇත යයි" තුන් වරක් ප්‍රකාශ කරනු ලබීය. එවිට එතුමණන්ව දක ගන්නට ජනයාඅතර මම ද පමිණි සිටියෙමි. එතුමණන්ගේ මුහුණ පහාදිලිව දුටු කල්හි සඛචින්ම එතුමණන්ගේ මුහුණ මහාබෙරුකාරයකුගේ මුහුණක් නෙචුනු බව මම වටහාගත්තෙමි. එතුමණන් කතාකළ දහින් පළමුව මඟේ කනට වකුණු ප්‍රකාශය වනුයේ: "අහෝ ජනයාහි! නුඹලා සලමය පතරුවන්න. ලේ ඤහීන් සමග සම්බන්ධකම් පවත්වන්න. ආහාර සපයන්න. ජනයා නිදමින් සිටියදී රත්‍රියේ නඟිට සලකය ඉටු කරන්න. නුඹලා සමයෙන් ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇත." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මදීනඛට පමිණි කල්හි, මිනිසුන් එතුමණන්ව දක ගන්නට එතුමණන් දෙසට දිව ගියෙහි. එසේ එතුමණන් වෙත දිව ගිය අය අතරින් අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු සලම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාද එක් අයෙකි. හෙතෙම යුදෙව්වෙකු විය. එතුමණන්ව ඔහු දුටු කල්හි එතුමණන්ගේ

මුහුණෙහි බෙරැකරයකුගේ මුහුණක් දකින්නට නෙතිබූ බව හදුනා ගත්තේය. එතුමණන්ගේ මුහුණෙහි ආලෝකය, අලංකාරය, සබැකීර්තිය දිස් විය. ඔහු එතුමණන්ට සවන් දුන් පළමු කරුණ වූයේ ස්වර්ගයට පිවිසීමට හේතු වන ක්‍රියාවන් පවසාජනයදිරීමත් කිරීම ය.

පළමුවන්න: සලමය පනිරවීම, එය හෙළි කිරීම, හදුනන අය හානඤ්ඤනන අය වෙත අධික ව සලම් පවසීම ය.

දෙවන්න: දනය, තායනය හාසන්කරය තුළින් ආහාර සපයීම.

තුන්වන්න: ඔබේ පියාහෝමව් පර්ගවයෙන් ඔබට ඥානී වන හෝ සම්ප සම්බන්ධතා ඇති අය සමග ඥානී සම්බන්ධකම් පවත්වීම.

සිව්වන්න: මිනිසුන් නිදියමින් සිටියදී රක්‍රියේ අවදි ව, අතිරේක සලනයන් ඉටු කිරීම.

හදිසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන් අතර සලමය පතුරුවලීමේ යෙහිසනඩ, මුස්ලිම් නෙවන අය සම්බන්ධයෙන් වනනි, සලම් පවසා ආරම්භ කරනු නෙලබන අතර එසේ ඔවුන් 'අස්සලමු අලයිකුම්' යයි සලම් පවසාසිටියේ නම්, පිළිතුරු වගයෙන් 'වඅලයිකුම්' ඔබටත් එසේම වේවැසයි පවසාසිටිය යුතුය.

(5520)

(195) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ: {يَا أَيُّهَا الرَّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا، إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ} [المؤمنون: 51] وَقَالَ: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ} [البقرة: 172] ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ، يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَغُذِيَ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ؟». [صحيح] - [رواه مسلم]

(195) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙය්රා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “අහෝ ජනයිති! සබචින්ම අල්ලාහ් පිවිතුරුය. ඔහු පිවිතුරු දැමිස වෙනකක් පිළිගන්නේ නහ. සබචින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් කවර නියෙණියක් රසුල්වරුන්ට කර ඇත්තේ ද එයම දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන් හටත් නියෙණි කර ඇත. පසුව එතුමාණෝ ‘අහෝ දූතවරුනි! පිවිතුරු දැසින් අනුභව කරනු, දහමි ක්‍රියාන් සිදු කරනු. සබචින්ම මම නුඹලාකරමින් සිටින දැපිලිබද මනවින් දන්නය.’ යන තේරුම දෙන (සුරතුල් මු:මිනුන්හි 51 වන) පඨය පර්ශනය කළ අතර තවදුරටත් “අහෝ විශ්වඝ කරන්නනි! අපි නුඹලා පෙණිණිය කළ පිවිතුරු දැසින් අනුභව කරනු” යන තේරුම දෙන (සුරතුල් බකරාහි 173 වන) පඨය පවසා සිටියහ. පසුව තම හිසකෙස් අවුල් වී ගිය, දිගු ගමනක නිරත වන මිනිසකු පිළිබද මෙනෙහි කළේය. ඔහු තම දත් අහස දෙසට දිගු කෙඬ. ‘අහෝ මඟේ පරමබිපතියණනි! අහෝ මඟේ පරමබිපතියණනි!’ යයි ප්‍රච්චනා කරයි. නමුත් ඔහුගේ ආහාරය අනුමත නොවුවකි. ඔහුගේ පනය අනුමත නොවුවකි. ඔහුගේ ඇඳුම අනුමත නොවුවකි. ඔහු අනුමත නොවන හරම් දැසින් වඩී ඇත. එසේ නම් ඒ සදහා ඔහුට පිළිතුරු සපයනු ලබනුයේ කෙසේද? යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ: සබචින්ම අල්ලාහ් පිවිතුරුය; පර්ගුද්ධය; සියලුම අඩුපඩුවලින් තොර ය පූර්ණ භාගයන්ගෙන් හෙබි ය. පිවිතුරු දැමිස වෙනත් ක්‍රියාන් හෝ ප්‍රකාශ හෝ විශ්වඝයන් හෝ ඔහු පිළිගන්නේ නහ. ඒවා අල්ලාහ්ට පමණක් විය යුතු අතර තබ්

(සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මග පෙන්වීමට අනුගත විය යුතු ය. මෙමගින් හඳු අල්ලාහ් වෙතට කිසිවෙකුට සම්ප විය නොහැක. දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නාලඟ නිබිය යුතු අති වදගත් පිවිතුරු ක්‍රියා වනුයේ ඔහුගේ ආභාගයේ පිවිතුරු භවයයි. එනම් එය අනුමත අහරක් විය යුතු ය. ඒ සදහාඔහුගේ ක්‍රියා පිවිතුරු විය යුතුය. සඛවින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් අනුමත ආභාග හා දහමි ක්‍රියාත් අතරින් කවර කරුණක් සම්බන්ධයෙන් රජුල්වරුන්ට නියම කර ඇත්තේ ද එයම දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන් හටත් නියෙඟ් කර ඇත්තේ එබවිනි. පසුව එතුමණෝ “අහෝ දුනවරුනි, පිවිතුරු දැයිත් අනුභව කරනු දහමි ක්‍රියාත් සිදු කරනු. සඛවින්ම මම නුඹලා කරමින් සිටින දැපිලිබද මනවින් දන්නය.” යන තේරුම දෙන (සුරතුල් මුම්නුන්හි 51 වන) පඨය පර්ශනය කළ අතර තවදුරටත් “අහෝවිශ්වඝ කළවුනි, අපි නුඹලම පෙණ්ණය කළ පිවිතුරු දැයිත් අනුභව කරනු” යන තේරුම දෙන (සුරතුල් බකරා හි 173 වන) පඨය පර්ශනය කර පෙන්වූහ.

පසුව සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝ ක්‍රියා දූෂිත කරන, එය පිලිගනීම වලක්වලන තහනම් ආභාග සම්බන්ධයෙන් අවවඳ කළ අතර, එය පිලිගනීමට හේතු විය යුතු කරුණු කිහිපයක් ද ඉදිරිපත් කළහ.

පළමුව: හජ් වන්දනාව, ජ්හඳ් නම් අරගලය හා ඥනී සම්බන්ධකම් රැකීම වන අල්ලාහ්ට අවනතවන කටයුත්තක් සදහාදිගු ගමනක නිරත වීමය.

දෙවන: හිසකෙස් පිරාගත නොහැකි හේතුවෙන් එය අවුල් වී ගිය, දූවිලි හේතුවෙන් ඔහුගේ වර්ණය හාඔහුගේ වස්ත්‍රයේ වර්ණය වෙනස් වූ කෙනෙකි. ඔහු හදිසි අවස්ථාවක පසුවන අයෙකි.

තුන්වන්ත: ඔහු ප්‍රථ්‍යාකාරී ම සදහා අහස දෙසට නම දෙඅත් ඔසවාගනියි.

සිව්වන්ත: අල්ලාහ් වෙත ඔහුගේ නම ආරෝපණය කර එහි දී අහෝමඟේ රබ්, අහෝමඟේ රබ් යයි අවධරණය කෙර කණ්ණලව් කරයි.

මෙවන් හේතු සඳක ඔහු සතුව තිබුණ ද ඔහුගේ ප්‍රථ්‍යාකාරී සවන් දෙනු නෙලුණි. ඊට හේතුව ඔහු ගත් ආහරය, ඔහු පනය කළ පනය, ඔහු ඇඳ ඇති වස්ත්‍රය හරම් හෙවත් තහනම් වූ බවිනි. ඔහු හරම් දැනීම වඩි ඇත. මෙවන් ගුණාග ඇති අයගේ ප්‍රථ්‍යාකාරී පිළිගනු ලබන්නේ නත. මෙසේ තිබිය දී එය පිළිගනු ලබනුයේ කෙසේ ද?

හදිසයේ හරය:

1. සර්වබලධර් අල්ලාහ් ඔහුගේ පවත්ම, ඔහුගේ ගුණාග, ඔහුගේ ක්‍රියාත් හාඔහුගේ නීතිය යනදිය තුළ පරිපූර්ණත්වයෙන් හෙබි ය.
2. සර්වබලධර් අල්ලාහ්ට පමණක් අවංක ලෙසින් ක්‍රියා පුද කරන මෙන් හතාබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පිළිවෙත අනුගමනය කරන මෙන් වූ නියෙණිය.
3. ක්‍රියා දිරිමත් කරන දූෂයදාහනීම. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ පවසුහ: දූතවරුන් හට කවර කරුණක් නියෙණි කළේ ද එයම දේවත්වය විශ්වස කළවුන්ට ද අල්ලාහ් නියෙණි කළේය. සබවින් මෙය දූතවරුන්ට කර ඇති නියෙණි බව දේවත්වය විශ්වස කරන්නදනගත් විටෙක ඔහු හක්නීමත් වී එය පිළිපදීමට දිරිමත් වනු ඇත.

4. ප්‍රථමානඛ පිළිගනීමට බඳවාත් වනුයේ තහනම් දඬුවම්වල කිරීමය.
5. ප්‍රථමානඛ පිළිගනු ලබීම සඳහා හේතුකරණයන් ඇත. ඒවලින් පළමුවන්න: දිගු ගමනක නිරත වීම. එහි දුෂ්කරතා හැඩද වටීම් ඇති බවින් පිළිතුරු ලබීමට වඩක් වදගත් හේතු කරණය එය වන්නේය. දෙවන්න: බලපෑමට ලක්වීමය. තුන්වන්න දත් අහස දෙසට එසවීමය. සිව්වන්න: අල්ලාගැනීමේ පලය ගනන නවත නවතත් මෙතෙහි කරමින් ඔහුගෙන් කණ්ණලව් කිරීමය. එය ද ප්‍රථමානඛ පිළිගනු ලබීමට අවශ්‍ය වඩක් වදගත් හේතුවකි. පස්වන්න. පිවිතුරු ආහාර පන පරිභෝජනය.
6. ධර්මික ක්‍රියාවන් සඳහා සහය සපයන හේතු කරණව වනුයේ පිවිතුරු අනුමත ආහාර පරිභෝජනය කිරීමය.
7. අල්-කච්චි තුමාමෙසේ පවසයි: අත්-තස්බිබ් හෙවත් පිවිතුරු දැයනු අල්-කාබිස් හෙවත් අපිවිතුරු දඬු විරුද්ධ පදය වේ. උත්තරීතර අල්ලාගැනීම එම පිවිතුරු දඬු ගුණ ගණනාකරන විටෙක, සබ්චින්ම ඔහු සියලු අඩුපඩුවලින් පිවිතුරු කිරීම හා සියලුම ව්‍යසනයන්ගෙන් පිරිසිදු කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. පෙඤ්චේ ගන්තාමගින් වර්ණනාකරනු ලබන විටෙක, දූෂිත සද්ධර්මය, පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවන් යනදී ප්‍රතිවිරුද්ධ දඬු මිදෙයි. එසේ එමගින් මුදල් සම්බන්ධව වර්ණනාකරනු ලබන විටෙක, එය ධනයෙන් වඩක් ශ්‍රේෂ්ඨතම අනුමත දඬුවට පත් වීම අපේක්ෂා කෙරේ.

(4316)

(196) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا، أَوْ وَضَعَ لَهُ، أَظْلَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ». [صحيح] - [رواه الترمذي وأحمد]

(196) - අල්ලන්ගේ දූතයනුත් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු දුප්පත් ණයකරුවාට කල් දෙන්නේ ද, එසේ නතහෙත් ඔහු වෙනුවෙන් ඔහුගේ (ණයබර) සහල්ලු කරන්නේ ද මලවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලන්ගේ හෙවණ හඳු වෙනත් හෙවණක් නෙමිති දිනයේ, ඔහුගේ රණයේ හෙවණ යටතේ ඔහු ඔහුට හෙවණ සලසා දෙනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

කවරෙකු ණයකරුවාට ණය ගෙවීමට කල් දෙන්නේ ද, එසේ නතහෙත් ඔහුගේ ණයබර සහල්ලු කරන්නේ ද එවන්තෙකුට හිමි ප්‍රතිඵලය වනුයේ, ගත්තන්ගේ හිසට හිරු ලඟාවන, එහි උෂ්ණත්වය ඔවුනට මහත් දරුණු වන, මලවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලන් තම රණය යටතේ ඔහුට හෙවණ ලබාදීමය. අල්ලන් කවරෙකුට හෙවණ ලබාදෙන්නේ ද ඔහු හඳු වෙනත් කිසිවකු විසින් කිසිදු හෙවණක් නොලබනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලන්ගේ ගත්තන් හට පහසුකම් සලසීමේ මහිමය. සබචින්ම එය මලවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ පවතින අර්බුදවලින් රැකවරණය ලබන්නට හේතුවක් වේ.

2. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවිර්ගයෙන්ම පිහිටනු ඇත.

(4186)

(197) - عن جابر رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «رَحِمَ اللهُ رَجُلًا

سَنَّحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا افْتَضَى». [صحيح] - [رواه البخاري]

(197) - සබවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව ජබර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. "විකුණන විට, මිල දී ගන්නාවිට සහ හිමිකම් පණමදී කරුණුවන්න මිනිසෙකුට දෙවියන් වහන්සේ දයඛ පෙන්වයි!" [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

විකිණීමේ දී ත්‍යගයීලී, කරුණික භාපහසුකම් සලසන සම කෙනෙකුටම කරුණුව පනානවි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝපුර්ථතාකළහ. එහි මිල සම්බන්ධයෙන් පර්හෙණිකයා අපහසුතඛයට පත් නෙකළ යුතුය. ඔහු සමග දහම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය. මිල දී ගන්නාවිටද ත්‍යගයීලීව, කරුණිකව හා පහසුකම් සලසමින් කටයුතු කළ යුතුය. හණ්ඩයේ වටිනකමට වඩාමිල අඩු නෙකළ යුතුය. අලභය ඇති නෙකළ යුතුය. එමෙන්ම තමන් සතු ණයක් පියවන මෙන් ඉල්ලාසිටින විට ද ත්‍යගයීලී ව, කරුණික ව භාපහසුකම් සලසමින් කටයුතු කළ යුතුය. අවශ්‍යතඛවත් පෙලෙන්නන් හා දිළිඳුන් අපහසුතඛයට පත් නෙකළ යුතුය. ඔහු සමග කරුණුවත් හා මෙමත්‍රියෙන් කටයුතු කළ යුතුය. ඔහුට අනම්ට සරුවන තුරු බලපණරත්තුවෙන් සිටිය යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිසුන් අතර පවතින සම්බන්ධකම් විධිමත් කරන කටයුතු ආරක්ෂකිරීම ඡර්ථාවෙන් අපේක්ෂාකරන කරුණකි.
2. මිනිසුන් අතර සිදු කෙරෙන ගනුම්, විකුණුම් හා වචන වෙන් ගනුදෙනුවල දී උසස් සදාචාර සම්පන්න භාවයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම සදහාදිරි ගන්වීම.

(3716)

(198) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «كان رجلٌ يُدَّابِنُ النَّاسَ، فكان يقول لفتاه: إذا أتيت مُعْسِرًا فتجاوز عنه، لعل الله يتجاوزُ عنا، فلقي الله فتجاوز عنه». [صحيح] - [متفق عليه]

(198) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වචනා කරන ලදී. "මිනිසුන්ට ණය දෙන පුද්ගලයෙකු විය. ඔහු තම ගෙළිය: "ඔබ වෙත දුෂ්කර කෙනෙක් පමිණි විට, ඔහුගෙන් එය නෙසලකාහරින්න. අල්ලාහ් අපව (අපගේ පහකම්) නෙසලකා හරිනු ඇත" යැයි පවසා සිටියේය. එලෙස ඔහු අල්ලාහ්ම මුණ ගලසයි. අල්ලාහ් ඔහුව නෙසලකාහරි පහක්ෂමව පිරිනමයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වචනාවී ඇත]

විවරණය:

මිනිසුන්ට ණය දෙමින් හෝ ඔවුන් සමග ණයට ව්‍යාභ්‍ර කරමින් ගනුදෙනු කරන මිනිසෙකු පිළිබඳ නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මෙසේ දනුම් දුන්න. ඔහු මිනිසුන්

අතර පවතින ණය ලබාගනීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන සේවකයා මෙසේ පවසාසිටියි. ණයකරයකු ඔබ වෙත පමිණි විට, ඔහුගේ නොහඳින නිසඳවත් ඔහු මත වූ ණය පියවීමට ඔහු සතුව යමක් නැතිනම් "ඔහුගෙන් එය නොසලකාහරින්න" එය එක්කෝකල්දීමෙන් හාණය ඉල්ලාහදිස්සි නොකිරීමෙන් හෝ වේ. එක්කෝඔහු සතුව ඇති දැනිම වුව ද එය හර ගනීමෙන් හෝ විය යුතුය. එය අල්ලන් ද නොසලකාහරි නමන්ට සමඛ දීමේ ආශා භාකමන්ත පෙරදුර් කර ගෙනය. ඔහු මිය ගිය කල්හි අල්ලන් ඔහුට සමඛ දෙනු ඇත. ඔහුගේ පසකම් නොසලකා හරිනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිසුන් සමඟ දඟම් ලෙස කටයුතු කිරීම, ඔවුන්ට සමඛ දීම, ඔවුන් අතර සිටින දුෂ්කරතාඇත්තන්ගෙන් නොසලකා හරීම මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ සර්ථකත්වයට අනිමහන් හේතුවන්ය.
2. ජනයාසමඟ යහපත් අයුරින් කටයුතු කිරීම, අල්ලන් වෙනුවෙන් අවංක ව කටයුතු කිරීම හාඔහුගේ කරුණඛ අපේක්ෂකිරීම යනදිය පසයන් සමඛ ලභීමේ හේතු සඛක අතරින් වන්නොස්.

(3753)

(199) - عن حَوَلة الأنصارية رضي الله عنها قالت: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول:

«إِنَّ رَجُلًا يَتَخَوَّضُونَ فِي مَالِ اللَّهِ بِغَيْرِ حَقٍّ، فَلَهُمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(199) - නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසා හාවීලා (රළියල්ලභු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලද්දය. “සඹචින්ම ජනයකිසිදු යුක්තියකින් තොරව අල්ලභ්ගේ සම්පත් අතර ගනුදෙනු කරති. එහෙයින් මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අපා ගින්න ඔවුනට හිමිය.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අයුතු ලෙස මුස්ලිම්වරුන්ගේ සම්පත් අතර ගනුදෙනු කරන ඇතම් මිනිසුන් පිළිබඳ නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙහි දන්වා සිටියි. ඔවුහු කිසිදු සබඳතාවයකින් තොරව ඒවාලබාගනිති. මෙය අදඤු නොවන ස්ඵනයකින් ධනය රැස් කිරීම හාඉපයීම, සුදුසු නොවන තත්වලට වියදම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ පෙනු අර්ථයකි. මෙම අර්ථය තුළට අනඞ්ගිත්ගේ වස්තුව ගිල දමීම, වක්ග් හෙවත් පෙනු දේපළ ගිල දමීම, වගකීමෙන් පවරු දැපහර හරීම, පෙනු අරමුදල්වලින් අයුතු ලෙස පරිහරනය කිරීම යනඞ්ගි ද ඇතුළත් වේ.

මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ සඹචින්ම ඔවුන්ගේ ප්‍රතිඵලය අපාගින්න බව නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණඞ්ගිත්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. ජනයඞ්ගි අත්වල ඇති සම්පත් අල්ලභ්ගේ සම්පත් වේ. නීත්‍යනුකූල මර්ගවල ඔවුන් ඒවතියදම් කිරීම පිණිසත්,

අයුතු ලෙස ගනුදෙනු කිරීමෙන් වළකී සිටිනු පිණිසත් ඔහු ඒවණයහි නියෙඪිත භවය ඔවුන්ව දී ඇත. මෙය භවකරුවන් අතර මෙන්ම සෙසු ජනයාඅතර ද වූ පෙණු කණ්ණඩකි.

2. පෙණු අරමුදල් සම්බන්ධයෙන් ඡරීආව දැඩි සේ අවවඳු කර ඇත. සඹචිත්ම ඉන් කිසිවක් හොඳ්මෙකු භව ගන්නේ නම්, එය රැස් කළ හවියදම් කළ ආකණය ගන මළවුන් කෙරෙන් නඹිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහු විනිශ්චයට හඡනය වනු ඇත.
3. තම ධනය හොඳ්වනත් අයගේ ධනය හොඳ්වීවා නිත්යනුකූල නෙඹන ගනු දෙනු වෙනුවෙන් වියදම් කරන්නා ද මෙම අනතුරු ඇඟවීම තුළට ඇතුළත් වේ.

(5331)

(200) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «قَالَ اللَّهُ: كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ، إِلَّا الصَّيَّامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالصَّيَّامُ جُنَّةٌ، وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَزِفْتُ وَلَا يَصْحَبُ، فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ، فَلْيُقِلْ إِيَّيْ أَمْرًا صَائِمٌ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرِحُهُمَا: إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(200) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලෂු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “අල්ලෂ් මෙසේ පවසයි: ආදම්ගේ පුත්‍රයන්ගේ සම ක්‍රියාවක්ම ඔහු වෙනුවෙන්. නමුත් උපවෂය හර. සබවින්ම එය මාවෙනුවෙන් වූවකි. ඒ සදහාප්‍රතිඵල මාවිසින්ම පිරිනමයි. උපවෂය පලිහකි. නුඹලාඅතරින් කිසිවකුගේ උපවෂ දිනය වී නම්, ඔහු අසහාස ලෙස නොහසිරිය යුතුය. මහාහඩින් (නෙමනාලස) කනානකළ යුතුය. කිසිවකු ඔහුට බණ වදුණේ නම් හෝඔහු සමග රණධුවට පමිණියේ නම් හෝසබවින්ම මම උපවෂයේ නිරතවන්නෙක්මි’ යයි පවසිය යුතුයි. මුහම්මද්ගේ ප්‍රණය කවුරන් සතුචේද ඔහු මත දිවුරා පවසමි. උපවෂය රකින්නගේ මුවින් හමන දුගද අල්ලෂ් අබියස කස්තූර්වලට වඩාසුවදහිය. උපවෂය රකින්නඟ සතුට ගෙන දෙන අවස්ථා දෙකක් ඇත. ඔහු උපවෂයෙන් මිදෙන විට ඇති වන සතුට හා තම පරමඛිපති හමුවන විට තමන්ගේ උපවෂය පිළිබද දඳුනන සතුටයි.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

හදීසුල් කුද්සි ගෙවත් දිව්‍යමය ප්‍රකාශ ඇතුළත් නබි වදනක අල්ලෂ් ප්‍රකාශ කර ඇති බව නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මෙසේ දන්වැසිටියහ.

ආදම්ගේ පුත්‍රයාකරන යහපතට ඒ භාසමන කුසල් දහයේ සිට හත්සිය දක්වාඔහුට ගුණ කරනු ලබේ. නමුත් උපව්‍යය හර. සඛචින්ම ඒ තුළ ප්‍රදර්ශනය කිරීමක් නොමැති බවින් එය මා වෙනුවෙන් පමණක් වන්නකි. ඒ සඳහා ප්‍රතිඵල මා විසින්ම පිරිනමමි. එහෙයින් ඔහුගේ කුසල්හි ප්‍රමණයන්, ඔහුගේ කුසල් ගුණ කිරීමත් පිළිබඳ මාපමණක් දනිමි.

පසුව එතුමණෝමෙසේ පවසන: (උපව්‍යය පලිහකි.) එනම්, අපාහින්නෙන් ආරක්ෂකි; රැකවරණයකි; ආවරණයකි. ඊට හේතුව ආශාඩන්ගෙන් භාපසයට වට්ටමෙන් ඔහු වළකී සිටින බවිනි. අපාහින්න ආශාඩන්ගෙන් වටලනගන ඇත.

(නුඹලඤ්ඤාත් කිසිවකුගේ උපව්‍ය දිනය වී නම්, ඔහු අසහය ලෙස නොහසිරිය යුතුය.) එනම් සංසර්ගයේ යෙදීමෙන් හානියට මුලපිරෙන කටයුතුවල නිරත වීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය. එමෙන්ම අසහය දැකනානොකළ යුතුය.

(මහාහඩින් නොමනාලෙස කතානොකළ යුතුය.) නොමනා තර්ක භාකඡකාර්ගසීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය.

රමලත් මසයේ (කිසිවකු ඔහුට බණ වදුණේ නම් හෝඔහු සමග රණ්ඩුවට පමිණියේ නම් හෝ ඔහු ‘සඛචින්ම මම උපව්‍යයේ නිරතවන්නෙක්මි’ යයි පවසිය යුතුයි. එවිට ඔහු එයින් වළකී සිටිය හකිය. ඔහු රණ්ඩුවටම පමිණෙන්නේ නම් වඩක් සහල්ල දැසින් ඔහුව වළක්වන්නට උත්සහ කළ යුතුය.

පසුව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම ප්‍රණය කවුරුන් සතුටේද ඔහු මන දිවුරාමෙසේ පවසාසිටියේය. "උපව්‍යය හේතුවෙන් උපව්‍යය රකින්නගේ මුවින් හමන දුගද මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔබ ළඟ ඇති කස්තූර්වලට වඩාසුවදනිය. සහචක හාරැස්වීමක යෙදුනු ලබන කස්තූරියට වඩාකුසලින් එය අධික වන්නේය."

උපව්‍යය රකින්නාව සතුව ගෙන දෙන අවස්ථාදෙකක් ඇත. ඔහු උපව්‍යයෙන් මිදෙන විට එමගින් කුසගිනි හාපිප්පය නිවා ගනිමින් සහනයක් ලබන විට ඇති වන සතුව හාඋපව්‍යය සම්පූර්ණ කෙරෙහි ඔහුගේ නමුදුම් අවසන් කරන විට ඇති වන සතුව එමෙන් ම තම පරමධිපතිගෙන් සහනයක් ලබීමේ හා උපව්‍යයට දශක වීමේ සතුව.

(තම පරමධිපති හමුවන විට තමන්ගේ උපව්‍යය පිළිබඳ ඔහු සතුවු වෙයි.)

එනම් එවිට ඔහුගේ ප්‍රතිඵල හාඔහුගේ කුසල් තුළින් සතුවු වෙයි.

හදිසයේ හරය:

1. උපව්‍යයේ මහිමය. සබවින්ම එය අදාළ තනන්නාව මෙලෙඛ ආශාවන්ගෙන් හාමතුලෙඛ අපාහින්නේ දඩුවමින් ආරක්ෂා කරනු ඇත.
2. අසහාය හානෙමනකතාවන් අත්හර දමීම, මිනිසුනට හිංසා කිරීමෙන් වළකී සිටීම. ඔවුන් විසින් සිදුකරන නපුරකම්වලදී ඉවසීමෙන් හත්‍යහගිලීව මුහුණ දීම.
3. උපව්‍යයේ නිරත වන්නෙකු හෝනමුදුම්වල නිරත වන්නෙකු තම නමුදුම පූර්ණවත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් හා එය අවසන්වීම සම්බන්ධයෙන් සතුවු වීමෙන්, මතුලෙඛ ඔහුට හිමිවන ප්‍රතිඵල කිසිවක් අඩු නෙකරනු ඇත.
4. පූර්ණ සතුව වනුයේ, ඉවසිලිවන්නයිත් හාඋපව්‍යය රැක්කවුන් කිසිදු ගණනයකින් තොරව පූර්ණව කුසල් ලබන අවස්ථාවේ දී උත්තරීතර අල්ලන්ව ඔවුන් හමුවීමයි.
5. අවශ්‍යතාවක දී හෝහපතක් සිදුවන අවස්ථාවක දී හෝ තම අවනතභාවය ගන ප්‍රකූණ කර සිටීම මුහුණවිඡවක්

නෙතුවී. මම උපව්‍යයේ නිරතවන්නෙක්මී යන ප්‍රකාශයෙන් එය තහවුරු වේ.

6. උපව්‍යය පූර්ණවත් ලෙස රකින්නාවනුයේ නම ගරීර අවයව පෘෂ්ඨවලින් රැක ගනීමය. එමෙන්ම බෙරුව, අසහස ප්‍රකාශ, බෙරු සක්ෂි යනදියෙන් නම දිව රැක ගනීමය. එමෙන්ම නම කුස ආහාර පන ගනීමෙන් රැක ගනීමය.
7. උපව්‍යයේ නිරතව සිටිය දී අනවශ්‍ය කළකර්මය, වඳ විවඳ කිරීම් තහනම් බව සහතික කිරීම. කෙසේ වෙතත් උපව්‍යයේ නිරත නෙතන අයකුට පවළිය තහනම් කරනු ලැබුවකි.
8. මෙම හදිසය නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නම පරමබිපති ගන දන්වැසිටි හදිසයකි. මෙයට "අල් හදිසුල් කුද්සි" හෝ..ඉලහි" (දිව්‍ය වදන්) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම වචන හඳුනාගත් අල්ලහ්ගෙන් වූවකි. නමුත් එය කියවීම නමුදුමක් වීම, ඒ සඳහාපිරිසිදුහඬය, අහියෙඬ කිරීම, ප්‍රතිහර්යය වනි දැසින් අනෙක් ඒවාවෙන් කර හඳුනාගත හකි අල් කුර්ආනයේ ලක්ෂණ එහි නත.

(3546)

(201) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» [صحيح] - [متفق عليه]

(201) - අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු රමලනයේ විශ්වසයෙන් හාකුසල් බලපෑමකින් තුවෙන් යුතුව උපවසයේ නිරත වූයේ ද, ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පසකම් සදහාඔහුට සමඛ දෙනු ලඹබි.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු රමලන් මසයේ අල්ලාහ් පිළිබද විශ්වසයෙන් උපවසයේ අනිවර්යය හඛය හාඋපවසකරුවන්ට උත්තරීතර අල්ලාහ් සුදනම් කර ඇති අනිමහන් කුසල් හානිළිණ පිළිබද සහතික කරමින් කිසිදු ප්‍රදර්ශනයකින් හෝමුහුණ්චිඡ්ඡවන් තෙඛව එමගින් උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ තෂ්නිය පමණක් බලපෑමකින් තුවෙන් උපවසයේ නිරත වන්නේ ද ඔහු අතීතයේ කළ ඔහුගේ පසකම් සදහාඔහුට සමඛ දෙනු ලඹබි.

හදීසයේ හරය:

1. රමලන් උපවසයේ මෙන්ම සෙසු දහම් කටයුතුවල දී නිබිය යුතු අවංකඛයේ මහිමය හඛ්හි වදගන්කම.

(4196)

(202) - عن أبي هريرة رضي الله عنه : أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ، فَتُحْتُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ، وَصَفَّتِ الشَّيَاطِينُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(202) - සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් -සල්ලේලනු අලය්හි වසල්ලම්- පවසු බව අබු හුරෙස්රා-රළියල්ලනු අන්හු- තුමාච්ඡින් වර්තාකරන ලදී. "රමළනය පමිණි විට ස්වර්ගයේ දෙඟටු විවන කරනු ලබ, නිරයේ දෙඟටු වසාදමනු ලඹබ. ෂයිතනුන්ට විලංගු දමනු ලඹබ." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් -සල්ලේලනු අලය්හි වසල්ලම්- පවසු බව අබු හුරෙස්රා-රළියල්ලනු අන්හු- තුමාච්ඡින් වර්තාකරන ලදී. "රමළනය පමිණි විට ස්වර්ගයේ දෙඟටු විවන කරනු ලබ, නිරයේ දෙඟටු වසාදමනු ලඹබ. ෂයිතනුන්ට විලංගු දමනු ලඹබ." මෙම කරුණු තුනම සිදුවනුයේ රමළන් මඝයේදීය. පළමුවන්න: ස්වර්ගයේ දෙඟටු විවන කරනු ලබීමය. සලනය ඉටු කිරීම, සදකාලබාදීම, දික්ර් කිරීම, අල් කුර්ආනය පර්ශනය කිරීම හාවෙනන් දහම් කටයුතු කිරීමේ ආශඛක් ලෙඛසියන්ට ඇති කරනු පිණිස එසේ පවසනු ලබ ඇත. දෙවන්න: නිරහින්තේ දෙඟටු වසාදමනු ලඹබ. එය මු:මින්වරු එම කඹය තුළ පඝකම් කිරීමේ අචුවක් පෙන්නුම් කිරීමකි. තුන්වන්න: ෂයිතනුන්ට විලංගු දමනු ලඹබ. එනම් ඔවුන් අතර වූ දඹ ෂයිතනුන්ටය. ඒ පිළිබද තවත් වර්තඛක් සදහන්ව ඇත. එම වර්තඛ තසඹ් තුමාහා ඉමම් අහ්මද් දන්වා ඇති අතර ඉමම් අල්බනී තුමාච්ඡට සක්ෂි දරන කදීම හදීසයක් බව දන්වාසිටියි. හෙළාදමන ලද දඹ ෂයිතනුන් යනු ආදම්ගේ පුතනුවන්ට වඩක් සතුරුකම් පන වඩක් දරුණු ෂයිතනුන්ය. තස්ෆීද් යනු:

විලංගු දැමීමය. එනම් කිසිවකු මුදවනත් නොහැකි අයුරින් මිදීමට නොහැකි තරමට ඔවුන්ගේ අත්වලට විලංගු දමනු ලබීමය. මේ ගන නබි -සල්ලේලනු අලය්හි වසල්ලම් තුමා දන්වා සිටි සියල්ලක්ම සමජයට ලබා දෙන්නා උපදෙසක් වශයෙනි. එමෙන්ම යහපත කිරීමට උනන්දු කරවීමක් හා අයහපතින් වළකී සිටින්නක් වශයෙනි.

හදිසයේ හරය:

(10107)

(203) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ، فَلْيَتِمَّ صَوْمَهُ، فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(203) - නබි (සල්ලේලනු අලය්හි වසල්ලම්) තුමා ිරකණ කළ බව අබු හුරයිරා (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු උපවෂයේ නිරත ව සිටිය දී අමතක වී ආහාර අනුභව කළේ නම් හෙජ්ලය පනය කළේ නම් හෙඹු ඔහුගේ උපවෂය පූර්ණ කරන්නවා සබවින්ම එසේ ඔහුට ආහාර භාජලය සපයාදී ඇත්තේ අල්ලණිය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ඉස්ලාම් ය ිර්ආ පිළිවෙත පහසු හා සහජ ලදු හඬය පදනම් කර ගත්; දරිය හකි ප්‍රමණයක් පමණක් පවරු; තම හකියචට හෝ තෙර් ගනී මේ නිදහසට (කමත්තට) බහර වූ කරුණු සදහා වරදකරුවන් ලෙස හසු කර නොහත් එම පදනම මත ගෙඬ නඟුණු පිළිවෙතකි.

කවරෙකු ආහාර ගනීම, පනය කිරීම හෝ ඒ හර උපව්‍යය කඩ කරන කරුණක් රමලන් කලයේ හෝ වෙනත් උපව්‍ය කලවලදී හොඳින් කරන්නේ ද ඔහු ද මේ අතරට පත් වන්නේ ය. එබවින් ඔහු තම උපව්‍යය පූර්ණ කරන්නා සඳහන්ම එයයි නිවරදි වන්නේ. ඊට හේතුව සඳහන්ම එය ඔහු කමුත්තෙන් සිදු කළ එකක් නෙවේ. එය කිසිදු වේතනාඛකින් තොරව මිනිසා අමතක වීමෙන් සිදු කළ ක්රියාවක් වන බවින් ඔහුගේ උපව්‍යයට පළද්දක් නොවන්නේ ය එමෙන්ම බලපමක් ද නොවන්නේය. සඳහන්ම ඔහුට ආහාර පන සපයා ඇත්තේ අල්ලන්ය.

හදිසයේ හරය:

(4525)

(204) - عن عائشة رضي الله عنها : «أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يعتكف في العَشْرِ الْأَوَّخِرِ من رمضان، حتى توفاه الله عز وجل ، ثم اعتكف أزواجه بعده». وفي لفظ «كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يَعْتَكِفُ في كلِّ رمضان، فإذا صلى العَدَاةَ جاء مكانه الذي اعْتَكَفَ فيه». [صحيح] - [الرواية الأولى متفق عليها
الرواية الثانية رواها البخاري]

(204) - ආඉෂා-රළියල්ලඉ අන්හෘ තුමිය විසින් වර්තාකරන ලදී. “සඹවින්ම අල්ලඉගේ දූනයඉන් -සල්ලල්ලඉ අලය්හි වසල්ලම්- තුමා රමළන් මසයේ අවසන් දින දහයේ එතුමඉ අල්ලඉ මරණයට පත් කරන තෙක්ම ඉූනිකන් හෙවත් මස්ජිදයේ රැදී සිට නමුදුම් කරන්නෙකු වූහ. එතුමඉගන් පසුව එතුමඉගේ බිරියන් ඉූනිකන් සිටියහ. තවත් ජරකභයක, සමු රමළන් මසයකම අල්ලඉගේ දූනයඉන් -සල්ලල්ලඉ අලය්හි වසල්ලම්- ඉූනිකන් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. ෆජ්ර් සලනය ඉටු කළ වහඹ එතුමඉූනිකන්හි රැදී සිටින ස්ඵනයට පමිණියහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඹ එය වර්තකර ඇත - බුහඹ හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

රමළන් මස අවසන් දින දහයේ ලය්ලතුල් කද්ර් රත්රිය ඇති බව නබි -සල්ලල්ලඉ අලය්හි වසල්ලම්- තුමාදනගන් පසුව එය සෙසමින් එතුමාරමළන් මස අවසන් දින දහයේ මස්ජිදයේ රැදී සිට නමුදුම් ඉටු කරන්නෙකු ලෙස සිටි බව ආඉෂා-රළියල්ලඉ අන්හෘ තුමිය දන්වැසිටියි. අල්ලඉ එතුමඉ මරණයට පත් කරන තෙක් එතුමඉය අනිවර්යය කර ගත්හ.

සඹවින්ම එම නීතිය වෙනස් කරනු ලබුවක් නෙඹන බවත් එය නබි තුමඉන්ට පමණක් විශේෂිත නෙඹුවක් බවත්

එතුමඤගන් පසුව එතුමඤග් බිරියන්ද ඉූනිකන් සිට ඇති බවත් ආඉෂාරළියල්ලඤ අන්හතුමිය පෙත්වාදී ඇත.

දෙවන ජරකණයේ, සඛචින්ම නබි -සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්- තුමඤජර් සලනය ඉටු කළ විට එතුමාඉූනිකන් සිටින ස්ඵනයට පිවිසුනු බව ඇය විසින් විස්තර කර ඇත. එය නම පරමබිපතිට නමුදුම් කිරීමටත් ඔහු සමග සම්බන්ධකම් පවත්වීමටත්ය. එය මවීමි අතර ඇති සම්බන්ධතා විසන්ධි කරමින් සිදුවන්නක් නෙබිය.

හදිසයේ හරය:

(4495)

(205) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ. [صحيح] - [رواه مسلم]

(205) - දෝවත්වය විශ්වඝ කළ මුමින්වරුන්ගේ මඤය වූ ආඉෂා (රළියල්ලඤ අන්හ) තුමිය විසින් වර්තා කරන ලදී: "අල්ලඤ්ගේ දුනයඤණා(සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) වෙනත් දිනවල උනන්දුවෙන් කටයුතු නොකළ ආකර්ණයට අවසන් දින දහයේ උනන්දුවෙන් යුතුව කටයුතු කරන්නට වූහ." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

රමලන් මඝයේ අවසන් දින දහය උදා වූ විටෙක නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤණා නමුදුම්වල හා අවනනහඛයේ කටයුතුවල කපවීමෙන් යුතුව නිරත වූහ. විවිධ යහපත් ක්‍රියඛින්හි හාදභමි කටයුතුවල දී අනිශයෙක්තියෙන් කටයුතු කළහ. වෙනත් දිනවලට වඩාඅධික ලෙස නමුදුම්වල

නිරත වූහ. එය එම රත්‍රියන්හි මහිමය අති උතුම් බවින් හා ලෙයිලතුල් කද්ර් රත්‍රිය සෙසමිනි.

හදිසයේ හරය:

1. පෙණුවේ රමලන් මසයේ හානිශේෂයෙන් එහි අවසන් දින දහයේ යහපත අධිකව කිරීමටත්, නමුදුම් කටයුතු වල නිරත වීමටත් උනන්දු කරවීම.
2. රමලන් අවසන් දින දහය එහි විසිඑක් රත්‍රියේ ආරම්භ වී මසයේ අවසානය දක්වසවනී.
3. ඉතාඋතුම් වේලාවන් නමුදුම සදහාතයඤාහනීම සතුටුදයකය.

(3755)

(206) – عن عائشة رضي الله عنها قالت: كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا دَخَلَ العَشْرُ أَحْيَا اللَّيْلَ، وَأَيَّقَظَ أَهْلَهُ، وَجَدَّ وَشَدَّ المِئْزَرَ. [صحيح] - [متفق عليه]

(206) – “අල්ලහ්ගේ දූතයඤා(සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) දින දහය ජ්රවේශ වූ විට, රත්රිය ජීවමත කළහ. තම පවුල අවදි කළහ. පරිශ්රමයෙන් කටයුතු කළහ. වේච්චිය තදින් බඳ ගත්හ.” යයි ආඉෂාරලියල්ලහු අන්හා) තුමිය විසින් වර්තකරන ලදී. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

රමලන් මසයේ අවසන් දින දහය ජ්රවේශ වූ විට මුළු රත්රියම විවිධ නමුදුම් කටයුතුවලින් තබී (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤා(ජීවමත කළහ. සලකය සදහා එතුමගේ පවුලේ උදවිය අවදි කළහ. තමන් සුපුරුදු පරිදි කරන

නමදුම්වලට වඩා අනමරව නමදුම්හි ඉතා පරිශ්‍රමයෙන් කටයුතු කළහ. ඒ සඳහම වෙන් වූහ. නම බිරියන්ගෙන් ඉවත්ව සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

(4944)

(207) - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «من

صام يوماً في سبيل الله بعد الله وجهه عن النار سبعين خريفاً». [صحيح] - [متفق عليه]

(207) - අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ජරකභ කළ බව අලු සර්ද් අල්-කුද්රී (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු අල්ලන්ගේ මර්ගයේ දිනක් උපවසය රැක්කේ ද අල්ලන් ඔහුගේ මුහුණ අපාහිත්තෙන් වසර හත්තචක් දුරස් කළේය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු අල්ලන්ගේ මර්ගයේ එක් දිනක් උපවසයේ නිරත වූයේ ද ඔහුගේ ජරනිඵලය වනුයේ වසර හත්තචක් අපා හිත්තෙන් ඔහුව දුරස් කරනු ලබීමය. ඊට හේතුව සඛචින්ම ඔහු අරගලයේ හාස්ඵනගත වීමේ දුෂ්කරතඞ හා උපවසයේ දුෂ්කරතඞ යන කරුණු දෙකම එකට ඉසිලූ බවිණි. අපා හිත්තෙන් ඔහුව දුරස් කිරීම යනු ස්වර්ගය වෙත ඔහු සමීප කරවන්නකි. එහි ස්වර්ගය වෙත වූ මර්ගය හා අපාහිත්ත වෙත වූ මර්ගය හර වෙනත් කිසිවක් එහි නෙඞනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

(4436)

(208) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ: صِيَامٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَرُكُوعَي الصُّحَى، وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَنَامَ. [صحيح] - [متفق عليه]

(208) - අබු හුරේරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “මඟේ මිතුරා වූ සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමාණන් සම මසකම දින තුනක් උපවෘසයේ නිරත වීම, එහාසලනයේ රකආන් දෙක ඉටු කිරීම හාමානින්දට යමට පෙර විත්ර් ඉටු කිරීම යන කරුණු තුන පිළිබඳ මට උපදෙස් දුන්හ.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අබු හුරේරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමානම මිතුරා වූ ද තම සහයා වූද නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන්ට කරුණු තුනක් ගන උපදෙස් දුන් බවත් ඒ පිළිබඳ ප්‍රතිඥාගත් බවත් මෙසේ දන්වා සිටියේය.

පළමුව: සම මසකම දින තුනක් උපවෘසයේ නිරත වීම.

දෙවනුව: සම දිනකම ලුහාසලනයේ රකආන් දෙක ඉටු කිරීම.

තුන්වනුව: නින්දට යමට පෙර විත්ර් සලනය ඉටු කිරීම. එසේ ඉටු කරනු ලබනුයේ අවසන් රක්‍රියයේ අවදිවීමට නොහැකි බියවන කෙනෙකු හටය.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් තම සහගමීන් හට ලබාදුන් උපදෙස් විවිධ විය. එතුමාණන්ගේ සහගමීන්ගේ තත්ත්වයන්ට අනුව ඇතැම් විට එය දනුම මත පදනම් විය. එමෙන්ම ඔවුන් අතරින් සම කෙනෙකුටම

ගළපෙන දඤනුව එම උපදෙස විය. ශක්තිමත් බලවත් අයට අරගලය ගළපුණි. නමුදුමි කරන්නා නමුදුම ගළපුනි. උගතා දඤම ගළපුනි.

2. සම මසකම දින තුනක් උපව්‍යයේ නිරත වීම යන ප්‍රකාශය ගන ඉබ්නු හජර් අල්-අස්කලනී තුමාමෙසේ පවසාසිටියහ. එනම් එය පහදිලිව අදහස් කරනුයේ බිල් යනුවෙන් හඳුන්වන චන්ද්‍රලක්කයෙන් අහස දිස්වන දින තුනයි. එනම්: හිජ්ර් මසයට අනුව චන්ද්‍ර දින දහතුන, දහහතර හා පහළෙඹ යන දින තුන ය.
3. ඉබ්නු හජර් අල්-අස්කලනී තුමනවදුරටත් මෙසේ පවසයි: නින්දට පෙර විත්ර් කල් ඇතිව ඉටු කිරීම සතුව දශක වනුයේ අලුයම් කලයේ අවදිවීම ගන සහතික කළ නොහැකි අය සම්බන්ධයෙනි.
4. මෙම ක්‍රියාවන් තුන සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම සහභවරුන් කිහිප දෙනෙකුමට උපදෙස් දී ඇති බවින් එහි ඇති වදගත්කම.
5. (ලුහාහි රකෆාත් දෙක) යන ප්‍රකාශය සම්බන්ධයෙන් ඉබ්නු දකීක් අල්-ර්ද් තුමාමෙසේ පවසාසිටියි. එය අවම ප්‍රමණය මෙනෙහි කරන්නක් විය හැක. ඒ ගන සහතිකයක් දක්නට නොමුණ. මෙහි පෙත්වාදෙනුයේ ලුහාහි සලතයේ වදගත් කම හාඑහි අවම ප්‍රමණය රකෆාත් දෙකකි යන වගය.
6. එහාසලතයේ වේලඹ වනුයේ: හිරු උදවී පසු කලක් පමණ ගතවීමෙන් පසුවය. එය එහර් සලතයට විනඹි දහයකට පෙර කලය දක්වාදිගු වෙයි. එහි ප්‍රමණය: අවම වශයෙන් රකෆාත් දෙකකි. එහි උපරිමය ගන විවිධ මත පවතී.

ඇනමුත් විසින් එය රකානාන් අටක් බවත් නවත් ඇනමුත් විසින් එහි උපරිමයට සීමාකර නව් බවත් පවසා ඇත.

- 7. විත්ර් හි වේලාව: ඉෂාසලායෙන් පසු ආජ් ර් හෙවත් අළුයම් කලය උදවන තෙක් කලය දක්වාදිගු වෙයි. එහි අවම ප්‍රමණය එක් රකානායකි. එහි උපරිමය රකානාන් එකෙකුහකි.

(4538)

(209) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم «تَسَحَّرُوا؛

فإن في السَّحُورِ بركة». [صحيح] - [متفق عليه]

(209) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ -සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්- ජරකාහ කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් -රළියල්ලාහු අන්හු- තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “ඔබලාසහර් කරනු හේතුව සබචින්ම සහර් කිරීමේදී අනිවැද්දිය ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සහර් කරන මෙන් නම් -සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්- තුමා නියෙණි කළහ. එනම්, එය උපවසය සදහා සුදනම් වීමක් වශයෙන් අලයම් කලයේ ආහාර පන ගනීමය. එහි ඇති දේව ජරඳුඛ සදහන් කර ඇත. එනම්, එය බරකන් හෙවත් අනිවැද්දිය පහළ වීමය. අනිවැද්දිය යනු මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ ජරයෙහින ආවරණය වන අයුරින් පිහිටුනු එකකි.

සහර්හි අනිවැද්දි අතුරින් එකක් වනුයේ, දහවල් කලයේ අල්ලාහ්ට නමුදුම් කිරීමට උපකාරී වන අයුරින් ශක්තිය ලබීමය.

තවත් අභිවෘද්ධියක් වනුයේ සඛවින් උපවසකරු සහර් ආහාරය ගත් විට උපවසය රැකීමේදී වෙහෙසක් ඇති නොවන්නේය. එය සහර් නොහන් අයකුට හත්පසින්ම වෙනස්ය. ඔහු දුක්ෂකරතාවට හාඅපහසුතාවට පත් කරයි. එය ඉටු කිරීමට ඔහුට බරක් වෙයි.

තවත් අභිවෘද්ධියක් වනුයේ අල්ලන්ගේ දූනයණන් - සල්ලේලහු අලය්හි වසල්ලම්- තුමඛ පිළිපදින බවින් හා එය ආගම් ලත් ජනයා වෙනස් ලෙස ඉටු කරන බවින් කුසල් හිමි වනු ඇත.

එහි ඇති තවත් අභිවෘද්ධියක් වනුයේ සහර් සදහාහඹි සිටින විට සලක් ඉටු කිරීමට හකි වීමය. අනම් විට අවශ්‍යතාවන් පෙළෙන්නන් හට ආහාර වේලක් පිරිනමීමටද හකි. ඇතම් විට අල් කුර්ආනයෙන් යමක් කියවීමටද හකියා ලබයි.

තවත් අභිවෘද්ධියක් වනුයේ එය නමදුමකි. එය අල්ලන්ට ගනිකම් කිරීමට උදව්වක් වශයෙන් අල්ලන්ගේ දූනයණන් - සල්ලේලහු අලය්හි වසල්ලම්- තුමඛ පිළිපදීමක් වශයෙන් අදිටන් කරන විට එය නමදුමක් බවට පත් වනු ඇත. එය ආගමනුගත කිරීමේ යථ්ථය හා අභ්‍යන්තරය අල්ලන් සතු දෙයකි.

ඉන් ලඟත අති මහත් ජ්‍යෙෂ්ඨතය වනුයේ ෆජ්ර් සලනය සදහා අවදිවීමට හකියා ලබීමය. එහෙයින් සහර් කිරීමෙන් පසුව නවත නිදානොහනු පිණිස සහර් වේලඛ ජ්රමද කරන මෙන් නියෙණ් කොඛ ඇත. ඊට විරුද්ධව සහර් නොකරන්නන්ට ෆජ්ර් සලනය මඟ හඳි යනු ඇත. මෙය දඬින් දක ගත හකි දර්ශනයකි.

සහර් කිරීම හේතුවෙන් රමලන් මසයේ සුබ්හු සලනයේ දී වෙනත් මසවලට වඩා සමූහයක් ලෙස සලනය ඉටු කරන්නන්ගේ සංඛියා අධික ලෙස දක ගත හකි.

හදිසයේ හරය:

(4498)

(210) - عن أبي عبيد، مولى ابن أزره، قال: شهدت العيد مع عمر بن الخطاب رضي الله عنه ، فقال: هذان يومان نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن صيامهما: يوم فطرکم من صيامکم ، واليوم الآخر تأكلون فيه من دُسُكِكُمْ. [صحيح] - [متفق عليه]

(210) - ඉබ්නු අස්හර්ගේ සේවකයකු වූ අබු උබේයිද් හෙවත් සෑද් ඉබ්නු උබේයිද් තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. උමර් ඉබ්නු කත්තාබ් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාසමග අවුරුදු සලකයට මම සහභාගී වූයෙමි. එවිට එතුමා “මෙම දින දෙක, එනම් නුඹලඟේ උපවසයෙන් නුඹලා අවසන් කර ගන්නා (ඊදුල් ගිත්ර්) දින හා නුඹලඟේ සත්ව කපයෙන් නුඹලා අනුභව කරන (ඊදුල් අල්හා) දින යන දෙදින උපවසයේ නිරත වීම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ තහනම් කළහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හමුස්ලිම් හි වර්තා වී ඇත]

විවරණය:

කීර්තිමත් අල්ලාහ් මුස්ලිම්වරුන් වෙනුවෙන් උත්සව දෙකක් නියම කළේය. ඒ සම උත්සවයක්ම ආගමික සලකුණු භාවඳී පවතී. ඊදුල් ගිත්ර් උත්සව දින උපවසය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් බඳී ඇත. එහෙයින් උපවසය නිමකළ පසු අල්ලාහ් නියම කළ පරිදි උපවසයෙන් නිමකිරීමට හිමි වූ ආගිර්වදය නිරූපණය කරමින් උපවසයේ ආගිර්වදරය සම්පූර්ණ කිරීම වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ට කතඳු වෙමින් එම දිනයේ උපවසයෙන් මිදීම මුස්ලිම්වරයාගේ අනිවර්තය වන්නේය. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ජරකණ කරයි: “කල ගණන පූර්ණ කරනු පිණිසත්, නුඹලඹ යහමගට යෙමු

කළ අල්ලාහ් ව නුඹලා මහිමයට පත් කරනු පිණිසත්. නුඹලා කතාවේදීන් වනු පිණිසත්ය.” දෙවන දිනය වනුයේ ඊදුල් අල්හා හෙඛත් හජ් උත්සව දිනයයි. එය පරිත්යභය සත්ව කපය යන සංඛේතයෙන් බඳී ඇත. සඛචිත්ම ජනයාදින පරිත්යභ කරති. සතුන් කප කරති. ඒවඤ්ඤාව කරමින් අල්ලාහ්ගේ සංඛේතයන් නිරූපණය කරති. ඒ අනුව මෙම දින දෙකෙහි උපව්‍යය අත්හැරීම මුස්ලිම්වයා වෙත අනිවර්තය විය. එමෙන්ම ඒ දෙකෙහි උපව්‍යය නිරත වීම තහනම් විය.

හදිසයේ හරය:

(4527)

(211) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ يَقُمْ لَيْلَةً

الْقَدْرِ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» [صحيح] - [متفق عليه]

(211) - අල්ලාහ්ගේ දූතයෙකුත් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු කද්ර් රත්‍රියේ විශ්වසයෙන් හාකුසල් බලපෑමක් තුවෙන් යුතුව රත්‍රි නමදුම්වල නිරත වූයේ ද ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පසකම් සදහාඔහුට සමඛ දෙනු ලඟබි.”

[පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

රමලත් මසයේ අවසන් දින දහයේ පවතින කද්ර් රත්‍රියේ යඳුඛල නිරත වීමේ මහිමය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමෙකුත් මෙහි දන්වාසිටියි. කවරෙකු එහි සලත් ඉටු කිරීම, ප්‍රභ්වනච්චන නිරත වීම, අල් කුර්ආනය කියවීම, දික්ර්හි යෙදීම යනඳී නමදුම් ඒවාහාඒවච්චයහි මහිමය සම්බන්ධයෙන්

පවසාඇති දැගෙන විශ්වඝයෙන් යුතුව, තම ක්‍රියා කළින් කිසිදු ප්‍රදර්ශණයක් හෝ මුහුණුවීමකින් තොරව උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ කුසල් බලපෑමට වෙමින් වෙහෙසවී ඉටු කරන්නේ ද සඛවිත්ම ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පව්වලට ඔහුට සමඛ ලෙබනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. "ලයිලතුල් කද්ර්" නම් බලගතු රත්‍රියේ මහිමය හාහි රත්‍රී නමුදුම් කිරීම සඳහාදනන්දු කරවීම.
2. දහමි ක්‍රියාන් අවසන් වේනනඛන් සමග මිස පිළිගනු තෙලබනු ඇත.
3. අල්ලාහ්ගේ භාණය හාඔහුගේ කරුණඛ: කවරෙකු කද්ර් රත්‍රියේ විශ්වඝයෙන් හාකුසල් බලපෑමට වෙන් යුතුව රත්‍රී නමුදුම්වල නිරත වූයේ ද ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පසකම් සඳහාඔහුට සමඛ දෙනු ලෙබි.

(4202)

(212) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: «مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(212) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුන්නෙමි යයි පවසාඅබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "කවරෙකු අල්ලාහ් වෙනුවෙන් හජ් වන්දනාව ඉටු කර, අසහාය ක්‍රියාවක් හෝනොමනාක්‍රියාවක් හෝසිදු නොකළේ ද ඔහු නවත හඬ් එනුයේ, තම මව තමන් බිහි කළ දින සේය." [සුර්ව සකක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු අල්ලාහ් වෙනුවෙන් හජ් ඉටු කර, නොමනාක්‍රියාසිදු නොකළේ ද එනම්, සංසර්ගයේ නිරත වීම හෝඊට පෙර සිදු කෙරෙන සිප ගනීම හාවළද ගනීම වනි දඬ. පෙණුවේ අශීලච්ඡ ප්‍රකාශවලට ද එම පදය යෙදෙයි. නොමනාක්‍රියාසිදු නොකළේ ද එනම් පසකඬ් හා නපුරු ක්‍රියාවයි. නොමනා ක්‍රියාවන් අතරට ඉහරම් තත්ත්වයේ තහනම් කරනු ලබු ක්‍රියාවන් ද ඇතුළත් වේ. ඔහුගේ හජ් වන්දනාවෙන් ඔහු නවත හඬ් එනුයේ සියලු පසයන්ගෙන් නිදහස් වූ ඉපදෙන දරුවෙකු සේ තම පසයන්ට සමච දෙනු ලබු අයකු මෙනි.

හදීසයේ හරය:

1. නොමනාක්‍රියාසියලුම තත්ත්වයන්හි තහනම් කර තිබුණ ද, හජ් හි වන්දනාස්ථනවලට ගරු කිරීමක් වශයෙන් එම තහනම තවත් තීව්‍ර වන්නේය.

2. සියලු පෞරුෂයන්ගෙන් නිදේශ්ව වච්චුවලින් තොරව මිනිසා උපත ලබයි. එනිසාවෙන් කිසිවකුගේ වච්ච ද ඔහු උසුලන්නේ නත.

(2758)

(213) - عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما : «أَنْ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
 لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنْ الْحَمْدُ وَالنَّعْمَةُ لَكَ وَالْمُلْكُ، لَا شَرِيكَ لَكَ».
 قال: وكان عبد الله بن عمر يزيد فيها: «الْبَيْتُكَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ بِيَدَيْكَ، وَالرَّغْبَاءُ إِلَيْكَ
 والعمل». [صحيح] - [متفق عليه]

(213) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තල්බියා ව වූයේ: “ලබ්බයික් අල්ලාහුම්ම ලබ්බයික්, ලබ්බයික් ලෂරීක කල ලබ්බයික්. ඉන්තල් හම්ද වන්නි:මත ලක වල් මුල්කු ලෂරීක ලක්.” යන්නයි. තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබ අසලට පමිණියෙමි. ඔබ අසලට පමිණියෙමි. ඔබ අසලට පමිණියෙමි. ඔබට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමත. සබ්වින්ම සියලු ප්රශංසාද හන්යයන් ද පලනය ද ඔබ සතුය. ඔබට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමත. අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් ඊට අමතර ව “ලබ්බයික් ලබ්බයික් වස:දයික් වල් කයිරු බියදයික් වර් රග්බෂ් ඉලයික වල් අමලු” යයි පවසීය.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබ අසලට පමිණියෙමි. ඔබ අසලට පමිණියෙමි. යහපත පතාපමිණියෙමි. සියලු යහපත ඔබ සතුය. ඔබ අසලට පමිණියෙමි. ඔබ වෙත කමුන්තෙන් පමිණියෙමි. සියලු ක්රියවින් ඔබ වෙතය. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රජියල්ලාහු අන්හුම) තුමාවිසින් හජ්හි හාඋම්ර්වහි දී නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා “ලබ්බයික් අල්ලාහුම්ම ලබ්බයික්, ලබ්බයික් ලෂරීක කල

ලබ්බයික්.” යනකරයෙන් තල්බියාපවුසු බව පහදිලි කරයි. එය අල්ලන් තම නිවස වෙත තම ගත්තන් ඇරයුම් කිරීමේ දී ඔහුට පිළිතුරු දීමේ නිවේදනයයි. එමෙන්ම පිළිතුරු දීමෙන් පසු ඔහුට අවංකත්වය පුද කරමින් ඔහු වෙත ඉදිරිපත් වෙමින් ඔහුගේ ජරාශංසා භාෂාශීර්වදය පිළිගනිමින්, ඒ සියල්ල ඔහුට පමණක් වෙන් කරමින් සියලු මවිම්වල ආධිපත්යය ඔහු සතු කරමින් කරන ජරනිවරයයි. ඒ සියල්ලෙහි ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවකු නැත. ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා මෙම තල්බියාවට අමතරව එයට එකතු කරමින් “ලබ්බයික් ලබ්බයික් වසාදයික් වල් කයිරු බියදයික් වර් රුග්බජ ඉලයික වල් අමලු” යයි පවසීය. එනම් සියලු කටයුතුවල අවසානය වේනනවෙන් හාකුසලෙන් අල්ලන් වෙත යෙමු වන්නේය.

හදීසයේ හරය:

(4535)

(214) - عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «**مَا مِنْ أَيَّامٍ الْعَمَلُ الصَّالِحُ فِيهَا أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ هَذِهِ الْأَيَّامِ**» يعني أيامَ العشر، قالوا: يا رَسُوْلَ اللَّهِ، ولا الجهادُ في سبيلِ الله؟ قال: «**ولا الجهادُ في سبيلِ الله، إلا رجلٌ خرَجَ بنفسِه وماله فلم يَرْجِعْ من ذلك بشيءٍ**». [صحيح] - [رواه البخاري وأبو داود، واللفظ له]

(214) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “දහම් ක්‍රියාන් ඉටු කිරීමේදී අල්ලාහ්ට වඩක් ප්‍රියාමනස දිනයන් වනුයේ මෙම දිනයන් මිස වෙනත් නත.” එනම් දින දහයයි. ඔවුහු: ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයන්නි! අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ අරගල කිරීමත් (ඊටත් වඩා ප්‍රිය මනස) නොවන්නේ ද’ යයි විමසාසිටියේය. එතුමා “අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ අරගල කිරීම ද නත. නමුත් තම ජීවිතය හානම ධනය කපු කරමින් පිටත්ව ගෙණ, ඒ කිසිවක් සමග නවත හඳි නොඑන මිනිසාහර” යයි පවසූහ. [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

දුල් හිජ්ජාමසයේ ආරම්භක දින දහයේ දහම් ක්‍රියාන්හි නිරත වීම වසරේ සෙසු දිනයන්ට වඩා ඉතා ශ්‍රේෂ්ඨය යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පහදිලි කර සිටියි.

මේ දිනවල හර වෙනත් දිනවල අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ අරගල කිරීම උතුම් ද එසේ නතහෙත් මේ දිනවල සිදු කරන ක්‍රියාන් උතුම් ද? යන්න ගන සහඛවරු නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ විමසාසිටියහ. ඊට හේතුව ක්‍රියාන් අතරින් සත්‍යය වෙනුවෙන් අරගල කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨ බව සහතික වී තිබුණු බවිනි.

එවිට එතුමන්: මේ දිනවල දහම් ක්‍රියාන්හි නිරත වීම සෙසු දිනවල අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ සත්‍යය වෙනුවෙන් අරගල

කිරීමට වඩාද තුම් බවත්, නමුත් පුද්ගලයකු තම ජීවිත හාධනය කප කරමින් අල්ලන්ගේ මර්ගයේ නිරත වී පසුව ඔහුගේ ධනය මෙන්ම ඔහුගේ ජීවිතය අල්ලන්ගේ මර්ගයේ අහිමි කරගත් තනන්තෙකු හඳු බවත් පිළිතුරු දුන්හ. මෙම උතුම් දිනවල දහමි ක්‍රියාවන් සිදු කිරීමේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය මෙය පෙන්වාදෙයි.

හදිසයේ හරය:

1. දුල් හිජ්ජාමසයේ මුල් දහය තුළ දහමි ක්‍රියාවන් සිදු කිරීමේ මහිමය. මෙම දිනවල දිකර් කරමින් අල්ලන්ව මෙතෙහි කිරීම, අල් කුර්ආනය පණයනය කිරීම, අල්ලහු අක්බර් යඕ පවසනාක්බර් පවසීම, ලාලුලාලුල්ලල්ලහු යඕ නහ්ලිල් පවසා අල්ලන් ඒකියත්වයට පත් කිරීම, අල් හම්දු ලිල්ලන් යඕ පවසාඅල්ලන්ට ප්‍රශංසාකිරීම, සලන් ඉටු කිරීම, දනමන කටයුතුවල නිරත වීම, උපවසයේ යෙදීම හාඵවත් දහමි ක්‍රියාවන් මුස්ලිම්වරයාඨකව ඉටු කළ යුතු අතර එම අවස්ථාවන් උපරිමයෙන්ම ප්‍රයෙජ්නයට ගත යුතුය.

(6255)

(215) - عن أنس رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَأَلْسِنَتِكُمْ». [صحيح] - [رواه أبو داود والنسائي وأحمد]

(215) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අනස් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "ඔබේ මුදලින්, ඔබේ ජීවිතයෙන් හා ඔබේ දිවෙන් මිථ්‍යදෂ්ටික බහුදේව වඳීන්ට එරෙහිව අරගල කරනු." [සූර්ව සධක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කලහකාරී මිථ්‍යදෂ්ටිකයින් සමග අරගල කරන මෙන් ද ඔවුනට මගපෙන්වීමේ දී තමන්ට හානි සම ක්‍රියමර්ගයක් යෙදවකළවන මෙන් ද නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නියෙඟ් කළහ. එය අල්ලන්ගේ ප්‍රකූෂය උසස් කරවනු පිණිසය.

පළමුවන්න: ඔවුන් සමග කරන අරගලයේ අවශ්‍ය කළමනා මිලදී ගනීම, ඒ සදහාකළවන මුජහිද්වරැන් හට වියදම් කිරීම වනි කටයුතු සදහාමුදල් වඳ කිරීම ය.

දෙවන්න: ඔවුන් හමුවීමටත් ඔවුන් වළක්වලීමටත් තම ආත්මය හාගරීරය කළ කිරීම.

තුන්වනුව: මෙම දහම වෙතට ඔවුන්ට මුවින් ඇරයුම් කිරීම, ඔවුනට සධක ඉදිරිපත් කිරීම, ඔවුන්ව නරකින් වළක්වීම හා ඔවුනට ප්‍රතිවඳ දක්වීමය.

හදීසයේ හරය:

- 1. මිථ්‍යදෂ්ටික බහුදේව වඳීන් සමග ජීවිත පුදමින්, ධනය වඳ කරමින් හාමුවින් දනුම්වත් කරමින් තමන්ගේ සියලු හකියවන්ට අනුව අරගල කිරීමට උනන්දු කරවීම.

සබවින්ම අරගලය යනු ජීවිතය පිදීම මත පමණක් සීමවන්නක් නෙවේ.

2. අරගල කිරීම සඳහාකර ඇති නියෝගය අනිවර්තය වගකීමකි. ඇතැම් විට ආර්ථික අසීර්ණ හෙවත් සමූහ අනිගය අනිවර්තය කටයුත්තක් වන අතර ඇතැම් විට ආර්ථික කිලාසා හෙවත් පිරිසකට පමණක් ප්‍රමාණවත් අනිවර්තය කටයුත්තක් වේ.
3. අරගල කිරීම කරුණු කිහිපයක් සඳහාඅල්ලන් නියම කර ඇත. පළමුවන්න: බහුදේවච්ඡය හාබහුදේවච්ඡ මිත්‍යාදුෂ්ටිකයන්ට එරෙහිව අරගල කිරීම. ඊට හේතුව අල්ලන් කිසිවිටෙක ඡිරික් හෙවත් ඔහුට කරන ආදේශය පිළිගන්නේ නම් බවිනි. දෙවන්න: අල්ලන් වෙත ඇරයුම් කිරීමේ මර්ගය අවහිර කරන බඩක ඉවත් කිරීම. තුන්වන්න: අකීදාහෙවත් ප්‍රතිපත්තිය, ඊට පටහනි විශ්වඝයන්ගෙන් ආරක්ෂාකිරීම. සිව්වන්න: මුස්ලිම්වරුන්, ඔවුන්ගේ දේශයන්, ඔවුන්ගේ මත්‍යය හාඔවුන්ගේ දේපළ ආරක්ෂාකිරීම.

(64597)

(216) - عَنْ أَبِي الْخَوَرَاءِ السَّعْدِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: مَا حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «دَعَّ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ، فَإِنَّ الصَّدَقَ طُمَأْنِينَةٌ، وَإِنَّ الْكَذِبَ رِيْبَةٌ».

[صحیح] - [رواه الترمذي والنسائي وأحمد]

(216) - අබු අල්-හවිරාඅස්-සාදී තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. මම හසන් ඉබ්නු අලී (රළියල්ලහු අත්හුම) තුමගෙන්, 'ඔබ අල්ලන්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ලබා ඇත්තේ කුමක්ද?'යි විමසාසිටියෙමි. හෙතෙම 'මම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ලබා ඇති දෑ මෙසේය යැයි පවසාසිටියහ: "ඔබට සක ඇති කරන දෑ ඔබට ඒ ගන සක ඇති නොවන තෙක් අත්හර දමන්න. සබවින්ම සත්‍යය සනසුමකි. අසත්‍ය සකය උපදවන්නකි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

ඔබට සක ඇති කරන ප්‍රකෘත හක්‍රියඅත්හර දමන ලෙස නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමගෙන් නියෝග කළහ. එය තහනම් කරනු ලබු දෙයක් වුවද එසේ නම් වුව ද, එය තහනම් ද අනුමත ද යන්න ගන සකයක් පහළ වූ විට, එහි යහපත හා අනුමත භවය ස්ථිර වී සකයක් නම් නක් එය අත්හරිය යුතු ය. එමගින් සිත සන්සුන් වී සනසුමට පත්වේ. කවර කරුණක සකය ඇත්තේ ද එමගින් හදවත කලබලකරී තත්ත්වයට පත්වන අතර එහි කුතුහලය ඇති වේ.

හදිසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරයකු තම සියලු කරුණු නිශ්චිතභවය මත ගෙවනගාගන යුතු අතර, එහි සකයට තුඩු දෙන දඅත්හර

දමිය යුතුය. එමෙන්ම ඔහුගේ දහම විෂයයෙහි ඔහු පහදිලි සබක මත සිටිය යුතු ය.

2. සක සහිත කරුණුවල වටිමෙන් වළකී සිටිය යුතුය.
3. ඔබ සනසුම හාසහනය පතන්නේ නම් ඔබ තුළ ඇති වන සක සහිත දඤත්හර දමන්න. එය අහකට ඉවත් කරන්න.
4. අල්ලන් නම ගන්නන් හට දක්වන ඔහුගේ ආශිර්වදය: එය කෞසඛ සහ ව්‍යකුලත්වය ඇති කරන දඬින් ඔවුන් වළක්වා මනස හාආත්මය සනසලන දැඹු ඔවුනට නියෙණ කිරීමෙනි.

(4564)

(217) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ عَنْ أُمَّتِي مَا حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَهَا، مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَتَكَّمْ». [صحيح] - [متفق عليه]

(217) - නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "මගේ සමූහයගේ මනස තුළ හට ගෙනන දැඹුන් ඉටු නෙකරන තක්කල් හෝඔවුන් කතානෙකරන තක්කල් නියත වශයෙන්ම අල්ලන් ඔවුන්ගෙන් ඒවාපහ කරනු ඇත." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මනස තුළ යම් නපුරක් හට ගත් විටෙක, එය සිදු කිරීමට පෙර හෝඒ ගන කතාකිරීමට පෙර හෝඑය වරදක් ලෙස සලකනු නෙලබයි. අල්ලන් එම වරද ඉවත් කර එයට සමඛ දෙනු ඇත. සිත තුළ යමක් හටගෙන ඒ ගන ස්ඵඛර හා අඛණ්ඩහඛයෙන් තෙඟව මනස තුළ කුතුහලයන් ඇති

වූ විටෙක, එවන් දැවරදක් ලෙස මුහම්මද් (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සමූහයාඅතර ගණන් ගනු නොලඹේ. නමුත් අහංකරකම, උද්දව්ඡකම, කුහකකම හාදුෂ්ඨකම වනි යමක් සිත තුළ ස්ඵඛරව පවතී නම්, ඒ මත ක්‍රියාකළේ නම් එසේ තනහෙක් මුවින් ප්‍රකශ කළේ නම්, වරදක් ලෙස පිළි ගනු ලබනුයේ එවිටයි. ඒ සඳහාඔහු වගකිව යුතුය.

හදීසයේ හරය:

1. සිත තුළ නපුරු සිතුවිලි හඤ්ඤාසි හටගෙන, මිනිසාසිත තුළින් ඒ ගනු කතාකර මනස තුළ ඒවගමන් ගත් විටෙක උත්තරීතර අල්ලන් එවන් සිතුවිලි හඤ්ඤාසිවලට සමඛ දෙනු ඇත.
2. දික්කසඳය වනහි, මිනිසාඒ ගනු සිතාඵය මනස තුළ පමිණි නමුත් ඔහු ඒ ගනු කතානෙකළ විටෙක, ලියසටහන් නෙකළ විටෙක ඵය දික්කසඳයක් ලෙස සලකනු නෙලඹේ.
3. ස්වයං කතනය ඵය කෙතරම් බරපතල දෙයක් සම්බන්ධයෙන් වුව ද ඵය සිතේ පළපදියම් නෙඛන තක්කල් හෝක්‍රියානෙකරන තක්කල් ඒ ගනු කතා නෙකරන තක්කල් ඵය මිනිසාකළ වරදක් ලෙස සලකනු නෙලඹේ.
4. අපට පෙර විසූ ජන සමූහයන්ට පිරි නෙනමු, සිත තුළ යමක් හටගත් විටෙක වරදක් ලෙස සලකනු නෙලබන විශේෂ ආශිර්වාදය තුළින් මුහම්මද් (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සමූහයාවන අපට පිරිනමැති මහත් ගෙණවය.

(218) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوْرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(218) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “සඹවින්ම අල්ලාහ් නුඹලඟේ ශරීර දෙස හෝ නුඹලඟේ ධන සම්පත් දෙස හෝනෙබලයි. නමුත් නුඹලඟේ හදවත් හා නුඹලඟේ ක්‍රියාවන් දෙස බලයි.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම උත්තරීතර අල්ලාහ් තම ගත්තන්ගේ ශරීර දෙස හෝඹවුන්ගේ හඬරු දෙස හෝඵ්වාලස්සන ද අවලස්සන ද ඵ්වා විශල ද කුඩාද අරෙණ්‍යමත් ද රෙණී ද යන්න ගන බලන්නේ නන. එමෙන්ම ඹවුන්ගේ ධන සම්පත් දෙස ඵ්වාචඛියෙන් තිබේ ද අඩුවෙන් තිබේ ද යන්න ගන අල්ලාහ් බලන්නේ නන. මෙම සම්පත් තිබීම හෝනෙතිබීම මන අල්ලාහ් තම ගත්තන් වරදට හසු කරන්නේ හෝවිනිශ්ච කරන්නේ හෝනන. නමුත් ඹහු ඹවුන්ගේ සිත් හා එහි ඇති ශ්‍රද්ධඛ, විශ්වඝය, සත්‍යය, අවංකභඛය එසේ නනිනම් එතුළින් ප්‍රදර්ශණය කිරීම හෝ මුහුණ්චචඛ අපේක්ඝා කරන්නේ ද යන්න ගන අධික්ඝණය කරයි. ඹවුන්ගේ ක්‍රියාවන් විධිමත් වන අයුරු හාඵ්වාදුෂිත වන අයුරු ද අධික්ඝණය කර ඵ් සදහාකුසල් හාප්‍රතිඵල පිරිනමයි.

හදීසයේ හරය:

1. හදවත නිසි ලෙස විධිමත් කර ගනීම සම්බන්ධයෙන් සලකිලිමත් වීම සහ සියලුම අවමන් සහගත ගුණාගවලින් එය පිරිසිදු කිරීම.

2. අවංකත්වය, චිත්ත පඤ්ඤාද්ධත්වය තුළින් සිත විධිමත් කර ගනීම; ක්‍රියාවන් විධිමත් වනුයේ නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව අනුගමනය කිරීමෙනි. මේ දෙකම අවධානය යෙමු කළ යුතු මෙන්ම උත්තරීතර අල්ලහ් අබියස අධිකෂණයට ලක්වන ස්ථාන වේ.
3. තම ධනය, තම හඬ අලංකාරය, තම ගරීරය නිසඳවන් හෝ මෙලෙඳවහි මතු පිටින් පෙනෙන කිසියම් හොඳිස්තුවක් නිසඳවන් හෝමිනිසාඋවටි මුළුතෙහිය යුතුය.
4. අභ්‍යන්තරය විධිමත් කිරීමෙන් තෙඟව, මතුපිට පවතින දෑ මත යභීමෙන් ප්‍රවේසම් විය යුතුය.

(4555)

(219) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ يَعَارُ، وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَعَارُ، وَعَبِيرَةُ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ عَلَيْهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(219) - අල්ලහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වච්තකරන ලදී. "සඞවින්ම අල්ලහ් කෙණියට පත් වෙයි. එමෙන්ම දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නාද කෙණියට පත් වෙයි. අල්ලහ් කෙණියට පත්වීම යනු, දේවත්වය විශ්වඝ කරන තනන්තාමත්ට තහනම් කරන ලද දෑසිදු කිරීමය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ හාමුස්ලිම් හි වච්තාවී ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නා කෙණිය, ක්‍රොඨය හා පිළිකුල් කරයි. එලෙසම අල්ලහ් ද කෙණිය, ක්‍රොඨය හා පිළිකුල් කරන්නේය. අල්ලහ්ගේ කෙණියට හේතුව, දේවත්වය විශ්වඝ කළ

කුමක්දැයි එතුමණන්ගෙන් විමසනු ලබු විට එතුමණන් ඒවා මෙසේ පහදිළි කර සිටියහ.

පළමුවන්න: අල්ලන්ට ආදේශ නඹීම, එනම් කවර හෝ හඬයකින් වේවාගුද්ධ වූ ඔහුට සමනයක් හෝ ආදේශයක් හෝ තඹීමෙන් හා උත්තරීතර අල්ලන් තෙමන දඬු කවර හෝ නමුදුමක් ඉටු කිරීමෙන් ආදේශ කිරීම. එතුමණන් පළමුව ෂිර්ක් යන විෂයයෙන් ආරම්භ කර ඇත්තේ එය බරපතල පෞද්ගලයක් වන බවිනි.

දෙවන්න මන්ත්‍ර ගුරුකම්: - ගඬු, මන්ත්‍ර, ඔෂධ සහ දුම් ඇල්ලීම යනාදියෙන් සමන්විත පදයකි. - ගුරුකම් කරන ලද ගරීරයෙහි ජීවිත හානි හා රෝගී තත්ත්වයන් බලපත්තේය. එසේ නතහෙන් ස්වමිපුරුෂයා හා බිරිය අතර වෙන් කරන්නට යෙදවයි. මෙය ෂතනීය ක්‍රියාවකි. ඒවැනි බෙහෙමියක් ෂිර්ක් හෙවත් දේවත්වයට යමක් ආදේශ කිරීමෙන් සහ ඔවුන් ආදරය කරන දෙයක් සමඟ නපුරු ආත්මයන් වෙතට ළං වීමෙන් හඳුලුකර ගන්නේ නත.

තුන් වන්න: පලකයච්ඡිත් ක්‍රියන්මක කරන ලද නීත්‍යනුකූල සබඳකරණයකින් හඳු දෙවියන් වහන්සේ විසින් ඝතනය කිරීම නහනම් කර ඇති ආත්මය ඝතනය කිරීම.

හතර වන්න: ආහඟ අනුභවයෙන් හෝවෙනත් ප්‍රතිලභ ක්‍රම හරහාපෙලිය පරිහෙෂ්තය කිරීම.

පස්වන්න: වඩිවියට පත් තෙඹු තත්ත්වයේ දී පියාමියගිය බලවයස්කර දරුවකුගේ මුදල් අයුතු ලෙස භවිත කිරීම.

හයවන්න: ආගම් විරෝධී මිථ්‍යාදෂ්ටිකයින් සමඟ වන සටනෙන් පලයම.

හත්වන්න: නිර්මල, නිදහස් කන්තචන්ට අනචරයේ යෙදෙන බවට වෙද්නාකිරීම මෙන්ම පිරිමිත්ට වෙද්නාකිරීම.

හදිසයේ හරය:

1. ඇත්තෙන්ම මහසූරයන් මේ හත තුළ පමණක් සීමවී නහ. විශේෂයෙන්ම මෙම හත සඳහන් කර ඇත්තේ එහි ඇති බරපතලකම හාහයනකකම හේතුවෙනි.
2. ඝනනයකට මරණීය දඬුවම පිරිනමීම මෙන්ම දහමින් පිට ගෙණී දෙහිකම් කිරීම හාවිවහ වීමෙන් පසු කළ අපවචයේ යෙදීම හේතුවෙන් මරණ දඬුවම ක්‍රියාත්මක කිරීම වන සඛණ හේතුවක් වූ විටෙක ආත්මයක් නඹීමට අවසරය ඇත. එය ක්‍රියාත්මක කරනුයේ ආගමික නීතිපති විසිනි.

(3331)

(221) - عن أبي بكرة رضي الله عنه قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم: «أَلَا أُتَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟» ثَلَاثًا، قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ» وَجَلَسَ وَكَانَ مَتَكِنًا، فَقَالَ: «أَلَا وَقَوْلُ الزُّورِ»، قَالَ: فَمَا زَالَ يُكْرَرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ. [صحيح] - [متفق عليه]

(221) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකභ කළ බව අබු බක්රා (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “මහාපසකම් අතරින් මහාපසකම් මෙනවදූයි මා ඔබට දනුම් දිය යුතු නෙතවී ද?” යයි තුන්වරක් එතුමණෝවිමසා සිටියහ. ඔවුහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි, එසේය.’ යයි පිළිතුරු දුන්හ. එතුමණෝ “අල්ලන්ට ආදේශ තඹීම, දෙමසියන්ට හිංසා කිරීම” යයි පවසාසනාසි සිටි එතුමාපසුව වඩි විය. තවදුරටත් ‘දනගනු, නෙමනාකතාහාබෙරු සක්ෂි ද එසේය යයි පවසූහ. එතුමානිහඬ නෙචන්තේදූයි අපි පවසන තරමට එතුමණෝඑය නචන නචනත් ප්‍රකභ කරමින්ම සිටියහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ තම අනුගමිකයින් හට මහාපසකම් ගන දන්වමින් මෙම කරුණු තුන මෙනෙහි කළහ.

1. අල්ලන්ට ආදේශ තඹීම: කිසියම් හෝනමදුම් වර් ගයක් අල්ලන් හර වෙනත් කෙතෙකුට යෙමු කිරීම. අල්ලන්ගේ දේවත්වය, ඔහුගේ පරිපලනය, ඔහුගේ නම හා ගුණාග යනඤ්ඤෙහි අල්ලන් නෙචන වෙනත් අය අල්ලන් සමග සමන කිරීම.

2. දෙමසියන්ට හිංසාකිරීම: එනම් වචනයෙන් හෝක්‍රියභවන් දෙමසියන්ට කරන සියලුම ආකර්මයේ හිංසාචන් හා ඔවුන් දෙපළට ඇප උපස්ථන කිරීම අන්හර දමීම.

3. බෙරු සක්ෂි ද නොමනකතාඤ්ඤතී: පුද්ගලයකුගේ ධනය පහර ගනීම ඔහුගේ ගෙවය කෙළසීම හෝඵවනී යමක් කර ඔහුව පහන් කිරීමේ අපේක්ෂාවන් ගෙනනු ලබන ව්‍යෂ් හා අසත්‍යය සමු ප්‍රකාශයක්ම ඇතුළත් වේ.

මුහම්මද් (සල්ලේලභු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණෝඅසත්‍ය කථාවට ඵරෙහිව කිහිප වතාවක්ම අනතුරු අඟවැන. ඵය ඵහි ඇති අශීලභකම හාසමෂයට අත්වන නපුරු බලපමි පිළිබදව අනතුරු අඟවන්නක් ලෙසිනි. ඵය කෙතරම් දුරටද යන් ඵතුමණන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරමින් සහ ඵතුමණන්ට ඇතිවන කරදර පිළිකුල් කරමින් සහඹවරු ඵතුමණන් නිහඬ වන්නේ නම් මනව ශී පවසැසිටින තරමටම විය.

හදීසයේ හරය:

1. පෂකම් අතරින් බරපතලම පෂය අල්ලණ්ට ආදේශ නඹීමය. ඵය මහාපෂයන්ගේ හදවත හාඨගඟුනම පෂය බවට අල්ලණ් ඵය පන් කර ඇති බවිනි. උත්තරීතර අල්ලණ්ගේ ප්‍රකාශයක් මෙය තවදුරටත් සහනික කරයි. "සබවින්ම තමන්ට ආදේශ කිරීම සම්බන්ධයෙන් අල්ලණ් සමඹ නෙඤන අතර ඵ් හර වෙනත් දඬ ඔහු අහිමත කරන්නන්හට සමඹ දෙනු ඇත."
2. දෙමව්පියන්ට ඉටු කළ යුතු වගකීම්හි වදගත්කම: ඔවුන් දෙදෙනඹ වගකීම් ඉටු කිරීම තමඹ ඉටු කරන වගකීම් සමග උත්තරීතර අල්ලණ්ගේ සම්බන්ධ කර ඇත.
3. පෂකම් මහාභාකුඩායනඤි ලෙස බෙදී ඇත. මහාපෂකම් යනු, දණ්ඩ නීතියට හාගෂයට ලක්වන ආකර්ශයේ, ලෙකික වගයෙන් දඬුවම් ලඹීමට සුදුසුකම් ලබන හාඅපාහින්නට පිවිසීමේ අනතුරු අඟවැනි පරිදි මතුලෙඹ අනතුරු අඟවා

ඇති මතුලෙඹ දඩුවම් ලබීමට සුදුසුකම් ලබන සම පසයක්ම වේ. මහාසසයන් බරපතලය. තහනම් කිරීමේ දී ඇතම් පසකම් ඇතම් දඬ වඩාදරුණුය. මේ මහාසසකම් හර සෙසු දඬුවම් පසයන් ලෙස සලකේ.

(2941)

(222) - عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «الْكَبَائِرُ: الإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَالْيَمِينُ الْعَمُوسُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(222) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු අල්-ආස් (රළියල්ලනු අන්නු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "මහා පසකර්මයන්: අල්ලන්ට ආදේශ නබීම, දෙමසියන්ට හිංසාකිරීම, ආත්මයක් ඝාතනය කිරීම, බෙරු දිවුරුම් දීම." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මහාසසයන් ගන නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) මෙහි දී පහදිලි කරයි. එනම්, එය සිදු කරන්නා මෙලෙඹවහි මෙන්ම මතුලෙඹවහි දඩ සේ අවච්ඡයට ලක්වන පසකමිය.

ඒවසින් පළමුවන්න අල්ලන්ට ආදේශ නබීමයි: එනම්, කිසියම් හෝනමුදුම් ක්‍රමයක් අල්ලන් හර වෙනත් කෙනෙකුට යෙමු කිරීම. අල්ලන්ගේ දේවත්වය, ඔහුගේ පරිපූරනය, ඔහුගේ නම හාගුණාංග යනදියෙහි අල්ලන් නෙඹන වෙනත් අය අල්ලන් සමග සමන කිරීම.

දෙවන්න "දෙමව්පියන්ට හිංසාකිරීම" එනම් වචනයකින් හෝ ක්‍රියාවකින් හෝ දෙමව්පියන්ට හිංසාපීඩාඇති කරන සම

කරුණක්ම හාමවුන් දෙදෙනාම ඇප උපස්ථාන කිරීම අත්හැර දමීමය.

ඒවගින් තුන්වන්න, අපරධකරී ලෙස හා සතුරුකමින් මිනිසෙකු ඝනනය කිරීම වන කිසිදු යුක්තියකින් තොරව "ආත්මයක් ඝනනය කිරීම"

සිව්වන්න: "බෙරුවට දිවුරුම් දීම" එනම්, බෙරු කියන බව දන දනම බෙරුවට දිවුරුම් දීම. එලෙස නම්කිරීමට හේතුව එය අදාළ පුද්ගලයාට පසයේ හොඳපාහින්නේ ගිල්වන බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. බෙරුවට දිවුරුම් දීම ඉතාකරපනල භයනක වරදක් වන බවින් ඒ සදහාගලවීමේ ප්‍රතිකර්මයක් නත. සඹවින්ම එහි ඇත්තේ නව්බතනහනත් පශ්වත්තස වී සමඛ අයදීම පමණි.
2. මෙම හදිසයේ මෙම බරපනල පසකම් කෙටියෙන් සදහන් කර ඇත්තේ ඒවචසහි පසය අතිමහත් වන බවිනි. නමුත් ඒවච පමණක් සීමාවන්නේ නත.
3. පසකම් මහාභාකුඩයනඤි ලෙස බෙදී ඇත. මහාපසකම් යනු, දණ්ඩ නීතියට හා ශාසයට ලක්වන ආකරයේ ලෙකික වශයෙන් දඬුවම් ලබීමට සුදුසුකම් ලබන හාආපාහින්නට පිවිසීමේ අනතුරු අඟවආනි පරිදි, මතුලෙඛ අනතුරු අඟවා ඇති, මතුලෙඛ දඬුවම් ලබීමට සුදුසුකම් ලබන සම පසයක්ම වේ. මහාපසයන් බරපනලය. නහනම් කිරීමේ දී ඇනම් පසකම් ඇනම් දඬු වඩදරුණුය. මෙම මහාපසකම් හර සෙසු දඬුළු පසයන් ලෙස සලකේ.

(3044)

(223) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَوَّلُ

مَا يُفْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الدَّمَاءِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(223) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලෂ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලෂු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “මළවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ තීන්දු දෙනු ලබන පළමු කරුණ වනුයේ ලේ වඟ්ඊම් සම්බන්ධයෙනි.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මළවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ එකිනෙකා සිදු කරගත් අපරධ සම්බන්ධයෙන් ජනයා අතරන තීන්දු ලබාදෙන පළමු කරුණ වනුයේ, ඝනනය කිරීම, තුවල කිරීම වන ලේ වඟ්ඊම් ගන බව නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ මෙතෙහි කළහ.

හදීසයේ හරය:

1. ලේ වඟ්ඊම් බරපතල කරුණකි. එසේ නම් එහි ආරම්භය වඩාත් සලකිලිමත් විය යුත්තකි.
2. සිදුවන දුෂ්ටකම්වල විශාලත්වය අනුව පහසු ද බරපතල වනු ඇත. නිදෙස් ජීවිතයක් විනාශ කිරීම දුෂ්ඨකම් අතරින් බරපතලම පහසකි. උත්තරීතර අල්ලෂ්ව ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හාමුහුට ආදේශ නඟ්ම හඳු ර්ට වඩාත්වනත් විශාල පහසකි නහ.

(2962)

(224) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا». [صحيح] - [رواه البخاري]

(224) - නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලානු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර් තාකරන ලදී. “කවරෙකු ගිවිසගත් අයකු මරාදමුවේ ද ඔහු ස්වර්ගයේ ගන්ධය ආග්‍රණය නෙකරන්නේමය. සබවින්ම එහි ගන්ධය වසර හතළිහක දුරකින් සෙසාගනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහාර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ගෙන් ඉවත්ව ගිවිසුමක් හා ආරක්ෂාවක් ඇතිව ඉස්ලාමයේ නිවහනට පිවිසුණු අයකු කවරෙකු විසින් මරාදමනු ලැබුවේ ද ඔහු කිසිවිටෙක ස්වර්ගයේ ගන්ධය ආග්‍රණය නෙකරන බවත් එම ගන්ධය වසර හතළිහක් ගමන් කරන දුරින් පිහිටන බවත් නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දඩිසේ අවවඳ කරමින් පහදිලි කර සිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. ගිවිසගත් අයකු, ඉස්ලාමීය රජ්‍යය තුළ වෙසෙන මුස්ලිම් නෙඛන අයකු, දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ගෙන් ආරක්ෂාව පතමින් පමිණි අයකු යන අය ඝනනය කිරීමේ තහනම. සබවින්ම එය මහජනයකි.
2. ගිවිසගත් අය යනු: තම ප්‍රදේශයේ පදිංචි වීමටත් මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව සටන් නෙකරන බවටත් ඔවුන් ද ඔහුට එරෙහිව සටන් නෙකරන බවටත් දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් අතරින් ගිවිසුමක් ලබාගත්

තනන්තය. දිම්මී යනු: මුස්ලිම්වරුන්ගේ නිවහන තුළ ව්‍යය කර බදු ගෙවන තනන්තය. මුස්තාමිත් යනු නියමිත කලයකට ආරක්ෂාවක් හැගිවිසුමක් ඇතිව මුස්ලිම්වරුන්ගේ නිවහනට පිවිසුනු තනන්තය.

- 3. මුස්ලිම් නොවන අය සමග ඇති කර ගත් ගිවිසුම් කඩ කිරීම ගන අවවදය.

(64637)

(225) - عن جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ رَحِمٍ». [صحيح] - [متفق عليه]

(225) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් ජුබේයිර් ඉබ්නු මුත්ඉම් (රළියල්ලනු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “ඥානී සම්බන්ධකම් බිඳ දමන්නා ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු තම ඥානීන් සතු අයිතිවසිකම් ඔවුන්ගෙන් උල්ලංඝනය කරන්නේද, හෝඔවුනට දුෂ්ඨකම් කර හිංසාඇති කරන්නේ ද ස්වර්ගයට පිවිසීමට ඔවුන් සුදුසුකම් නොලබනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

- 1. ඥානී සම්බන්ධකම් බිඳ දමීම මහත් පහයකි.
- 2. ඥානී සම්බන්ධතාවය සම්ප්‍රදයට අනුව වන අතර එය ස්ථන, වේලකින් සහ පුද්ගලයින් අනුව වෙනස් වේ.

3. දැනී සම්බන්ධකම් පවත්වීම, නිතර හමුවීම, දන් දීම, ඔවුන් සමග යහපත් අයුරින් කටයුතු කිරීම, රෙහීන් බහාදුකීම, යහපත අණ කිරීම, අයහපතින් ඔවුන් වළක්වීම හා එවන් වෙනත් කරුණුවලින් සිදු වනු ඇත.
4. වඩක් සම්පතයින් අතර දැනී සම්බන්ධකම් බිඳ වඳවන සමු විටෙකම, එය පසයෙන් වඩක් දරුණු තත්ත්වයට පත් වනු ඇත.

(5367)

(226) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحْمَتَهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(226) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “කවරෙකු ඔහුගේ පෙණුණ සම්පත්හි ඔහුට විස්තීරණය කරනු ලබීමත්, ඔහුගේ ආයු කාලයේ ඔහුට (අමතර කාලයක්) එකතු කරනු ලබීමත් ප්‍රිය කරන්නේ ද, ඔහු ඔහුගේ දැනී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නේද?”
[පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාරි හා මුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

දැනීන් බහාදුකීම, ශරීරිකව හා මූල්‍යමය වශයෙන් ඔවුන්ට උපකාර කිරීම හා එවන් වෙනත් කටයුතු තුළින් දැනී සම්බන්ධකම් රැක ගනීම සම්බන්ධයෙන්, නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ උනන්දු කර ඇත. සබචින්ම එය පෙණුණ සම්පත් හි විස්තීරණභවය හා දිගු ආයුෂ ලබන්නට හේතුවන්නේය.

හදිසයේ හරය:

1. දෙකීන් යනු මව හා පිය පර්ශ්වයෙන් වූ නඳඳුයාණුවනි. ඔවුන් වඩාත් සම්පවන සමූ අවස්ථාකම සම්බන්ධකම් රැකීම වඩාත් උචිත වන්නේය.
2. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවිර්ගයෙන්ම පිහිටනු ඇත. ඒ අනුව කවරෙකු යහපත සලසමින් හාදාපකර් කරමින් තම දෙකී සම්බන්ධකම් රැක ගන්නේ ද අල්ලාහ් ද ඔහුගේ ආයුෂ හා ඔහුගේ පෙණිණ සම්පත් ඔහුට ලඟකර දෙනු ඇත.
3. දෙකී සම්බන්ධකම් රැකීම, පෙණිණ සම්පත්හි අහිවඳ්ධියට හාසමඛියට හේතුවක් වන අතරම ආයුෂ දිගු වීමට ද හේතුවක් වන්නේය. ආයු කලය හා පෙණිණ සම්පත් සීමිත වුව ද එම ආයු කලයේ හා පෙණිණ සම්පත්වල අහිවඛිය පිහිටනු ඇත. ඔහුගේ ආයු කලය තුළ අනෙකුත් අය සිදු කළ දඬ වඩාඩි හා ප්‍රයෝජනවත් දඬු සිදු කරනු ඇත. පෙණිණ සම්පත් හා ආයු කලයේ වඩි වීම යනු එය යථර්ථයෙන්ම වඩි වීමක් වන බව පවසේ. මනවින් දන්නා අල්ලාහ් පමණය.

(5372)

(227) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «لَيْسَ

الْوَاصِلُ بِالْمُكْفَى، وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ الَّذِي إِذَا قُطِعَتْ رَحْمَةُ وَصَلَهَا». [صحيح] - [رواه البخاري]

(227) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "සබූඥනී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නා ප්‍රතිලභ බලපෑමක්තු නොවෙයි. නමුත් සබූඥනී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නා ඔහුගේ ඥාතීන් සම්බන්ධතා ඔවුන් විසින් බිඳ දමුව ද ඔහු එය පවත්වාගනියි." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙසේ පවසයි: සබූචිත්ම ඥාතී සම්බන්ධකම් සුරැකීමේ දී හා සමීප ඥාතීන් සමඟ දහමි අයුරින් කටයුතු කිරීමේ දී පූර්ණවත් මිනිසා යහපත බලපෑමක්තු වෙන් යහපත කරන කෙනෙකු නොවන බව දන්වා සිටියේය. නමුත් පූර්ණවත් ලෙස සබූඥනී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නා ඔහුගේ ඥාතීන්වය අනෙකා විසින් බිඳ දමුව ද, ඔවුන් ඔහුට නපුරක් කළ ද එම සම්බන්ධතා අඛණ්ඩව සුරකියි. ඔවුන් වෙත උපකර්ශීලීව කටයුතු කරයි.

හදීසයේ හරය:

1. ආගමික වශයෙන් ඥාතී සම්බන්ධකම් පවත්වීම යනු: ඔබව ඉවත් කළ තනන්තන් සමඟ සම්බන්ධකම් පවත්වීම, ඔබට අපරඛයක් කළ තනන්තන්ට ඔබ සමඛ දීම, ඔබේ අයිතිය තහනම් කළ තනන්තන්ට පිරිනමීම ය. යම් ප්‍රතිලභයක් හෙප්‍රතිඋපකර්ශයක් බලපෑමක්තුවෙන් ඥාතී සම්බන්ධකම් පවතින්නේ නහ.

2. මුදලින් උපකාර කිරීම, ප්‍රථ්ථනාකිරීම, යහපත විධනය කිරීම, අයහපත්වත් වළක්වීම යනදීයෙන් ඔබට හැකි දෑ ඔවුනට ලබන්නට සලස්වීමෙන් හාඔවුනට අත්වුණු පීඩනක් ඉවත් කළ හැකි නම් එය ඔවුන්ගෙන් ඉවත් කිරීමෙන් දෙකී සම්බන්ධකම් සුරැකිය යුතුය.

(3854)

(228) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «تَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ؟»، قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ»، قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ؟ قَالَ: «إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(228) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. එතුමාගේ "කේළම යනු කුමක්දැයි ඔබ දන්නෙහු ද?" යයි විමසා සිටියහ. 'මනවින් දන්නා අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දූතයන් බව ඔවුහු පවසා සිටියේය. එතුමාගේ 'ඔබේ සහෝදරයා ගන ඔහු පිළිකුල් කරන යමක් ඔබ මෙතෙහි කිරීමයි.' යනුවෙන් පවසන. 'මාපවසන දෑමගේ සහෝදරයාතුළ වී නම් ඔබේ අදහස කුමක්දැ'යි එතුමාගේ විමසන ලදී. එතුමාගේ ඔබ පවසන දෑමහු තුළ තිබෙන්නේ නම්, සබවින්ම ඔබ ඔහු ගන කෙළම් කියා ඇත්තෙහිය. එය නෙවී නම් සබවින්ම ඔබ ඔහු ගන අවලදයක් නගා ඇත්තෙහිය." [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

තහනම් කරන ලද කේළමෙහි යථ්ථය ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ පහදිලි කර සිටියි. මුස්ලිම්වරයකු නති තන ඔහු පිළිකුල් කරන ඔහුගේ සදාචාර

ගුණංග හෝගර්රයේ ගුණංග අතරින් යමක් මෙනෙහි කිරීමය. උද්භරණ වශයෙන්: පෙච්ටයා වංචකරයා, බෙරැකරයාහාඵවනි නින්දාසහගත ගුණංග ගන කතාකරන්නක් මෙනි. එම ගුණංග ඔහු තුළ දක්නට ලබුණ ද එලෙසමය.

එම ගුණංග ඔහු තුළ දක්නට නෙලබුණේ නම්, එය කේළමට වඩාදරුණුය. එය ප්‍රබන්ධයකි. එනම්: මිනිසාතුළ නති දෙයක් ගෙනාපවසීමකි.

හදීසයේ හරය:

1. ගටඵව ප්‍රශ්ණයක ආකරයෙන් ඉදිරිපත් කරමින් නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ඉගන්වීමේ අලංකර ක්‍රමය.
2. නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රශ්න කර සිටිය දී "මනවින් දන්තඅල්ලන් හාඔහුගේ දුනයණන් වේ" යයි ප්‍රතිවර දක්වමින් එතුමණන් සමග එතුමණන්ගේ මිතුරු සහඹවරු ක්‍රියාකළ අලංකර විනය.
3. විමසනු ලබන්නානෙදන්නාදෙයක් වී නම් "අල්ලු අලම්" (මනවින් දන්තඅල්ලන් ය) යයි ප්‍රකණ කිරීම.
4. ජනතඹ අතර අයිතිවසිකම් හාසහෙදුරන්වය ආරක්ෂා කරමින් සමෂයට ලබාදෙන ආගමික ආරක්ෂඹ.
5. ඇතම් අවස්ඵඹලදී, යහපත වෙනුවෙන් හර කේළම් කීම තහනම්ය. ඒ අතරින්: අයුක්තිය පිටු දකීම ද එකකි. එය පීඩිතයනමඹ වරදි කළ තනන්තාගන නම අයිතිය ලබා ගත හකි තනන්තෙකු ඉදිරයේ සදහන් කරන අවස්ඵඹව: මේ පුද්ගලයාමට මේ අපරඹය කළේය. මට මෙසේ සිදු කළේය යනුවෙන් පවසසිටින පරිදිය. එමෙන්ම විවභය, හවුල් වාසඹඹ වනි කටයුතුවලදී සකඵඵකිරීම ද ඉන් එකකි.

(229) - عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «كل مُسْكِرٍ حَرَامٌ، وكل مُسْكِرٍ حَرَامٌ، ومن شرب الخمر في الدنيا فمات وهو يُدْمِنُهَا لَمْ يَتُبْ، لَمْ يَشْرِبْهَا فِي الآخِرَةِ». [صحيح] - [رواه مسلم وأخرج البخاري الجملة الأخيرة منه]

(229) - අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලනු අන්හුම) විසින් වර්තා කරන ලදී. මත් බව ඇති කරන සියලු දෑමත් ද්‍රව්‍ය වේ. මත් බව ඇති කරන සියලු දූතයන් වේ. කවරෙකු මෙලෙඹවහි මත් පන් පනය කෙච්ඞු එයට ඇබ්බෙහි වී, පසක්ෂමඹවහි නිරත නෙඞු තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද ඞු මතුලෙඹවහි එය පනය නො කරන්නේමය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

මනස විකති කරන, බුද්ධිය පහ කරන සමු දෙයක්ම, එය පනයක් හෝ ආහාරයක් හෝවේවා, ආශ්වස කරන යමක් හෝ වේවා, ඒ හඳු වෙනත් කිසියම් දෙයක් හෝවේවා ඒවාසියල්ල මත් බව ඇති කරන මත් ද්‍රව්‍ය වේ. සබුචින්ම මනස විකති කරන බුද්ධිය පහ කරන සමු දෙයක්ම එය අධික වුව ද අල්ප වුව ද සර්වබලධ්ව් අල්ලන් ඒවනහනම් කර ඇති අතර ඉන් වළක්වීය. මෙම මත් වර්ග අතරින් කවර වර්ගයක් කවරෙකු හෝපනය කර එහි ඞු ඇබ්බෙහි වී පසුව මිය යන තෙක්ම ඒ ගන පශ්චත්තස වී සමඞ අයදු නෙඞිටියේ නම් ඞුට ස්වර්ගයේ එය පනය කිරීම තහනම් කරමින් අල්ලන්ගේ දඞුවමට ඞු සුදුස්සෙකු වනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. මත් ද්‍රව්‍ය තහනම් කිරීමේ මූලික හේතුව මත්බව ඇති කිරීමය. මත් බව ඇති කරන කවර වර්ගයක් වුව ද එය තහනම් වේ.
2. උත්තරීතර අල්ලන් මත් ද්‍රව්‍ය තහනම් කළේ එහි ඇති හිංසනයන් හැරතපල අර්බුද පිරි පවතින බවිනි.
3. ස්වර්ගයේ ඇති මත් පනය පරිපූර්ණ සුවය සහිත ඉමිහිරි පනයකි.
4. මෙලෙඹවහි මත් පන් පනය කිරීමෙන් කවරෙකු තමන්ව වළක්වනෙහත්තේ ද ස්වර්ග උයනේ එය පනය කිරීම අල්ලන් ඔහුට තහනම් කරනු ඇත. ප්‍රතිඵල පිරිනමනු ලබනුයේ අදහැකියවර්ගයෙනි.
5. මරණයට පෙර කළ පහකම් සදහාපහක්ෂමව අයදීම සදහා යුහුසුළු වීමට උනන්දු කරවීම.

(58259)

(230) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ فِي الْحُكْمِ. [صحيح] - [رواه الترمذي وأحمد]

(230) - අබු හුරේරි රෑරළියල්ලඤ අන්හු) තුමච්ඡිත් වර්තකරන ලදී: “අල්ලස් දෙන්නා හා නීති කටයුතුවල අල්ලස් ගන්නා අල්ලස්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) ශෂ කළහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

අල්ලස් දෙන්නා, අල්ලස් ගන්නා හා එය ලබා ගන්නා ඵරෙහිව ඔවුන් අල්ලස්ගේ දයණවන් තෙරපාහරීමටත් ඉවත් කිරීමටත් නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්පුර්ඵතා කළහ.

නමඔ අවශ්‍ය දේ, අසඹණ ලෙස ලබා ගනීම පිණිස විනිසුරුවරුන් දෙන නීන්දුවේදී අපක්ෂපතීව කටයුතු කිරීම සදහාඔවුනට අල්ලස් වශයෙන් ගෙවනු ලබන දඳ මේ අතරට ඇතුළත් වේ.

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලස් දීම, අල්ලස් ගනීම, එහි මදිහත් වීම සහ ඒ සදහා උදව් කිරීම තහනම් කර ඇත. හේතුව අයුක්ති සහගත දෑ සදහාඑකිනෙකාදව් කර ගනීම එහි ඇතුළත් වන බවිනි.
2. අල්ලස මහාෂයන්ගෙන් එකකි. හේතුව අල්ලස්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) එය ගන්නා හා දෙන්නා ශෂ කර ඇති බවිනි.
3. නීන්දු දීම හානිශ්ඵය කිරීම වනි කටයුතුවල දී අල්ලස බරපතල වරදක් හදරුණු පෂයක් වේ. හේතුව අසඹණය

හඳුල්ලන් පහළ නොකළ දැසින් තීන්දු දීම එහි ඇතුළත්ව ඇති බවිනි.

(64689)

(231) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لا تَحَاسَدُوا، ولا تَنَاجَشُوا ولا تَبَاغَضُوا، ولا تَدَابَرُوا، ولا يَبِغْ بَعْضُكُمْ على بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، المسلمُ أخو المسلمِ لا يَظْلِمُهُ ولا يَخْذُلُهُ ولا يَكْذِبُهُ ولا يَحْقِرُهُ، التَّقوى ههنا - ويشير إلى صدره ثلاث مرات - بحَسْبِ امرئٍ من الشَّرِّ أنْ يَحْقِرَ أخاهُ المسلمَ، كُلُّ المسلمِ على المسلمِ حرامٌ: دَمُهُ ومَالُهُ وعِرْضُهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(231) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ජරකණ කළ බව අබු හුරෙය්රා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තකරන ලදී. “නුඹලාචකිතෙකඛ ඊර්ජයාතෙකරන්න. නුඹලාචකිතෙකඛ විරුද්ධව මිල වඩි තෙකරන්න. නුඹලාචකිතෙකඛ ටෙවර තෙකරන්න. නුඹලාචකිතෙකාපසුපස හඬී තෙසන්න. කෙතෙකුගේ වෙළදමට එරෙහිව නුඹලා අතුරින් කිසිවකු වෙළදම් තෙකළ යුතුයි. නුඹලාසහෙද්දරයන් ලෙසින් අල්ලාහ්ගේ ගත්තන් වන්න. මුස්ලිම්වරයා මුස්ලිම්වරයෙගේ සහෙද්දරයෙකි. ඔහු ඔහුට අසඛණකම් කරන්නේ නහ. ඔහුව පහන් කරන්නේ නහ. ඔහුට බෙරු කියන්නේ නහ. ඔහුට අපහාස කරන්නේ නහ. තක්වාහෙවන් ශර්ද්ධඛ මෙහි ඇත. එතුමාතුන් වරක් එතුමගේ පපුව දෙසට සලකුණු කළේය. පුද්ගලයකු නපුරු වීමට තම සහෙද්දර මුස්ලිම්වරයා අවතක්සේරු කිරීම ජරමණවන් වන්නේය. මුස්ලිම්වරයෙගේ රුධිරය, දේපළ සහ ගෙණවය යනදී සියල්ල තවත් මුස්ලිම්වරයකුට තහනම්ය. [පූර්ව සඛක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මෙම හදීසයේ මුස්ලිම්වරුන් ඇසුරු කිරීමේදී අප මත අනිවර්යය වන ඇතම් කරුණු වෙත නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා අපට මග පෙන්වා ඇත. එය අප එකිතෙකා

ආදරයෙන් හා සෙනෙහසින් සදාචාර ගතිපවතුම් වෙත අපට මග පෙන්වන, නපුරැකම් කිරීමෙන් අප දුරස් කරන, අපගේ හදවත්වලින් ක්‍රෝධය ඉවත් කරන, එකිනෙකා කටයුතු කිරීමේදී ඊර්ෂ්‍යාව, අසාධාරණය හා වංචාව හා එවන් හිංසකාරී එකිනෙකාවෙන්කරවන කටයුතු වලින් තොරව ශ්‍රේෂ්ඨ ලෙස කටයුතු කිරීමට සලසන ආගමික දහමි කටයුතු එකිනෙකාමත ක්‍රියාත්මක කිරීමෙනි. සඛවිත්ම මුස්ලිම්වරයානම සහෙද්‍රයව හිංසාපමුණුවීම තහනම් වේ. එය ධනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් හෝ අනිත් හෝදිවෙන් හෝවුව ද සමනය. සම මුස්ලිම්වරයකුම අනෙක් මුස්ලිම්වරයෙකුට ඔහුගේ ජීවිතය ඔහුගේ ධනය ඔහුගේ මත්යය කෙළසීම තහනම් වන්නේය. සඛවිත් ගෙවය හා ශ්‍රේෂ්ඨත්වය පවතින්නේ තක්වාහෙවත් දෙවියන් පිළිබඳ වූ බිය හඹීම පදනම් කර ගනිමිනි.

හදිසයේ හරය:

(4706)

(232) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ؛ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَدَّابِرُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا». [صحيح] - [متفق عليه]

(232) - නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලඤ අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “අනුමනය (සකය) ගන ඔබ ප්‍රවේසම් විය යුතුයි. සබචින්ම අනුමනය කතභවන් වඩන් ව්‍යඡය. ඔබ රහස්‍ය දච සවන් නොදෙන්න. විපරම් නොකරන්න. එකිනෙකච ඊර්ඡ්‍යානො කරන්න. එකිනෙකච පිටුපමින් කටයුතු නො කරන්න. එකිනෙකච ක්‍රොධියෙන් කටයුතු නො කරන්න. ඔබ සම අල්ලඤගේ ගත්තන් ලෙස සහෙද්රයින් සේ සිටින්න” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් අතර හේදයට හා සතුරුකමට තුඩු දෙන සමහර දේවල් නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තහනම් කර ඒවාගන අනතුරු අඟවාඇත. ඒවාඅතරින්:

(සකය / අනුමනය) යනු කිසිදු සක්ෂියකින් තෙරව හදවතේ ඇති වෙද්නඛක් වන අතර එය කතභවන් ඉතමින්ම සඛද්‍ය එකක් බව පහදිලිය.

'තහස්සුස්' හෙවත් 'රහස් සෙවීමෙන්' යනු මිනිසුන්ගේ රහසිගත දැඤැසින් හාකනින් සෙසායමය.

'තඡස්සුස්' හෙවත් විපරම් කිරීම යනු සඟවුණු කටයුතු ගන සෙසාබලීම ය. බෙහෙවිට නපුර පිලිබද එහිදී පවසනු ලඹේ.

'හසද්' හෙවත් ඊර්ඡියඛ යනු වෙනත් අයවලුන්හට ආශිර්වද්‍ය හිමි වීම ගන වූ අකමත්තය.

'තදඹුර්' හෙවත් කෙනෙකු අනෙකාපිටුපමු. ඒ අනුව ඔහු තම සහෝදරයාට සලකුම් නොසවසයි. ඔහුගේ සුවදුක් නොවිමසයි.

'තබහුල්' හෙවත් පිළිකුල් කිරීම සහ විරසක වීම, එනම් අන් අයට හානි කිරීම, මුහුණ අප්‍රසන්න කර ගනීම සහ නරක හසිරීම.

පසුව එතුමාණන් "නුඹලා අල්ලාගේ ගන්නන් ලෙස සහෝදරයින් සේ සිටිනු" යයි මුස්ලිම්වරුන්ගේ තත්ත්වයන් එකිනෙක සමඳුන කරන පුළුල් වචනයක් කීවේය. සහෝදරත්වය යනු මිනිසුන් අතර සබඳතා ගැන්වීමත් කරන අතර ඔවුන් අතර ආදරය හා ඇසුර වඩා කරන බඳීමකි.

හදිසයේ හරය:

1. නරක සිතුවිලි එහි සලකුණු මතු වන තනන්තම හානියක් සිදු නොකරන අතර, දේවත්වය විශ්වස කරන මුස්ලිම්වරයාගේ වගකීම වනුයේ බුද්ධිමත් හා ප්‍රඥාමත් වී නපුරු හදුරු මිනිසුන්ට නොවටි සිටීමයි.
2. ඉන් අදහස් කරන්නේ සිත තුළ ඇති වන සකයෙහි අඛණ්ඩව සිටීම පිළිබඳ අනතුරු ඇඟවීම ය. එනමුත් සිත තුළ ඇති වන සකයෙහි අඛණ්ඩව නොසිටීම සම්බන්ධයෙන් වග කිව යුතු නොවේ.
3. ඔන්තු බලීම, ඊර්ෂ්‍යාව වන මුස්ලිම් ප්‍රජාවේ සමස්තයන් අතර අසමගිය සහ විරසකයට හේතුවන කණ්ණාහනම් කිරීම.
4. මුස්ලිම්වරයෙකුට උපදෙස් දීමේ සහ සෙනෙහසින් සහෝදරයෙකු ලෙස සලකීමේ ආඥාව.

(233) - عن حذيفة رضي الله عنه قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: «لَا يَدْخُلُ

الْجَنَّةَ قَتَاتٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(233) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් හුදෙසිතා (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාච්ඡිත් මසෙථ් වර්තාකරන ලදී. “කේළම් කියන්නා ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මිනිසුන් අතර කලහකම් ඇති කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන්, ඔවුන් අතර ප්‍රකාශ හුවමාරු කරමින් කටයුතු කරන කෙළම් පවසන්නා ස්වර්ගයට පිවිසීමට නොහැකි වෙයි. එතුළින් ඔහු දඬුවමට සුදුස්සෙකු බවට පත් වන බව නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියි.

හදීසයේ හරය:

1. ඔපඤ්ඤා කීම මහාප්‍රයෝජනීයකි.
2. කේළම් කීමෙන් පුද්ගලයින් අතර හාසමෂ අතර අර්බුද හා හිංසාසිදු වන බවින් එය තහනම් කර තිබීම.

(5368)

(234) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «كُلُّ أُمَّتِي مُعَاذِي إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ، وَإِنَّ مِنَ الْمُجَاهِرَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا، ثُمَّ يُصْبِحُ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، فَيَقُولُ: يَا فَلَانُ، عَمِلْتَ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا، وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ، وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(234) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි යයි පවසා අබු හුරේරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “මඟේ සමූහයේ සියලු දෙනා නොසලකා හරිනු ලබුවෙහි. නමුත් ප්‍රසිද්ධියට පත්කර ගන්නන් හර. එසේ ප්‍රසිද්ධියට පත්කර ගන්නන් අතරින් කරුණක් නම්, මිනිසෙකු රත්‍රියේ යම් ක්‍රියාවක් සිදු කරයි. පසුව උදෑසන අවදි වෙයි. සබචින්ම අල්ලාහ් එය වසන් කළේය. නමුත් ඔහු: “අහෝ මිනිස! රත්‍රී කලයේ මා මේ මේ කටයුතු සිදු කළෙමි යයි පවසයි. ඔහුගේ පරමධිපති එය වසන් කර තිබුණි. නමුත් ඔහු අවදි වී ඔහු ගන අල්ලාහ් වසන් කළ දෑ හෙළි කරන්නට විය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අහංකාරයෙන් හා පුරසරම් දෙබමින් තමන් කළ ප්‍රසය ප්‍රසිද්ධියට පත්කර ගන්නන් හර, ප්‍රසකම් කරන මුස්ලිම්වරයකුට අල්ලාහ්ගේ සමඛ හාප්‍රසක්ෂමඛ අපේක්ෂාකළ හකි යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පහදිලි කළහ. රත්‍රියේ යම් ක්‍රියාවක් සිදු කර පසුව උදෑසන අවදි වී පෙර දින කළ පුද්ගල ප්‍රසය නවත් කෙනෙකු සමග කතාකරමින් එසේ ප්‍රසිද්ධියට පත්කරන්නා සමඛ සුදුසු වන්නේ නත. සබචින්ම ඔහුගේ පරමධිපතියන්ගේ එය වසන් කර තිබුණි. නමුත් ඔහු වසන් කළ දෑඋදෑසන හෙළි කළේය.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් යමක් සඳහා පසු එම පෘෂ්ඨයට පත් කිරීමේ අප්‍රසන්නභාවය.
2. පෘෂ්ඨයට පත් කිරීමෙහි දේව විශ්වඝීන් අතර අගිලච්ඡකම් පනිතර යනු ඇත.
3. අල්ලාහ් කවරෙකුගේ පෘෂ්ඨයක් මෙලෙඹවහි වසන් කළේ ද මතුලෙඹවහි ද එය වසන් කරනු ඇත. මෙය උත්තරීතර අල්ලාහ් තම ගන්තන්හට දක්වන දයඵල විගලන්වයයි.
4. පෘෂ්ඨයන් පිටිතව සිටින කවරෙකු වුව ද, ඔහු එය වසන් කර අල්ලාහ් වෙත පසුතවිලි විය යුතු ය.
5. කළ වරුද්ද හෙළි කිරීමට සිතන, එමගින් සමඛ අහිමි කර ගන්නාපෘෂ්ඨයට පත් කරන්නන්ගේ පෘෂ්ඨයේ බරපතලකම.

(3756)

(235) - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ النَّاسَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ، فَقَالَ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبْيَةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَتَعَاظَمَهَا بِآبَائِهَا، فَالنَّاسُ رَجُلَانِ: بَرٌّ تَقِيٌّ كَرِيمٌ عَلَى اللَّهِ، وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ هَيْنٌ عَلَى اللَّهِ، وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ، وَخَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ تُرَابٍ، قَالَ اللَّهُ: {يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ} [الحجرات: 13]». [صحيح] - [رواه الترمذي وابن حبان]

(235) - ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. මක්කා ජයග්‍රහණය ලබූ දින අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ජනතාව අමනාදේශනා කළහ. එවිට එතුමන්ගේ අහෝ ජනයිනි! අඳහන යුගයේ අහංකරකම් හා එහි මුතුන් මිත්තන් ගනු පුරස්ථම් දෙසීම් අල්ලන් නුඹලගන් පහ කර ඇත. දන් මිනිසුන් දෙවර්ගයකි. අල්ලම ගෙවනිය හක්නිමන් ධර්මිෂ්ඨයෙකි. අල්ලන්ට නින්දා සහගත අහභ්‍යමන් දුෂ්ඨයකි. මිනිසුන් සියල්ලෙම ආදම්ගේ දරුවෝවෙති. අල්ලන් ආදම්ව පසින් මව්වෙයි. අල්ලන් මෙසේ පවසයි: "අහෝමිනිසුනි! නියත වශයෙන්ම අපි පිරිමියකුගෙන් හා කන්තකගෙන් නුඹලා ව මවා ඇත්තෙමු. තවද නුඹලා එකිනෙකාහදනාගනු පිණිස ඔහු නුඹලාවිවධ ජනවර්ගිකයින් හා ගෙකිකයින් බවට නුඹලම අපි පත් කළෙමු. නියත වශයෙන්ම අල්ලන් අබියස නුඹලගන් වඩන් උතුම් වනුයේ නුඹලාඅතරින් වඩන් බියබනිමන් වුවන්ය. නියත වශයෙන්ම අල්ලන් සර්ව ඥානිය; මහාඅභිඥාවන්තය. " (අල්-හුජුරත්: 13) [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

මක්කා ජයග්‍රහණය ලබූ දින නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ජනතාව අමනාදේශනා කළහ. එවිට එතුමන්ගේ අහෝ

ජනයිනි! අඥන යුගයේ අහංකරකම් හා පුරසරම් මෙන්ම මුතුන් මිත්තන් ගන පුරසරම් දෙඩිම් අල්ලන් නුඹලඟන් පහ කර ඇත; ඉවත් කර ඇත. සඹචින්ම මිනිසුන් දෙවර්ගයකි:

සර්ව බලධර් අල්ලන්ට ගනි, කීකරු, ධර්මිෂ්ඨ මු:මින්වරයෙකු, ඔහු උසස් පරම්පරාව මිනිසුන් අතර නිලයක් හෝ නොමිනි වුවද අල්ලන්ට ගෙවනිය තනන්නෙකි.

දුෂ්ඨ, අහභ්‍යවන්න, දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙක්, ඔහු අල්ලන් ඉදිරියේ නින්දාසහගත පහන් තනන්නෙකි. ඔහු උසස් තරකිරමක සිටිය ද, කීර්තිය හා අධිකර්ත්වය තිබුණ ද ඒවා කිසිවක් වටින්නේ නහ.

මිනිසුන් සියල්ලෙම ආදම්ගේ දරුවෝවෙති. අල්ලන් ආදම්ව පසින් මච්චේය. තම මූලරම්භය පසින් නිමවූ තනන්නා අහංකරකම් පමු හෙතෙමන් ගන ඉහවහාසමු හෙඳුදුසු වන්නේ නහ. සර් වබලධර් අල්ලන්ගේ ප්‍රකභය එය සහතික කරයි. එනම්: "අහෙමිනිසුනි! නියත වශයෙන්ම අපි පිරිමියකුගෙන් හා කන්තඛකගෙන් නුඹලාව මවැන්නෙමු. තවද නුඹලාවකිනෙකා හඳුනා ගනු පිණිස ඔහු නුඹලා විවධ ජනවර්ගිකයින් හා ගෙඳුකයින් බවට නුඹලාව අපි පත් කළෙමු. නියත වශයෙන්ම අල්ලන් අබියස නුඹලඟන් වඩන් උතුම් වනුයේ නුඹලා අතරින් වඩන් බියබනිමන් වූවන්ය. නියත වශයෙන්ම අල්ලන් සර් ව ඥාතිය; මහා අභිඥනවන්නය. " (අල්-නුජුර්: 13)

හදීසයේ හරය:

- 1. පෙළපත ගන හෙතෙමන්ගේ ගන හෙඳුරසරම් දෙඩිමේ තහනම.

(65074)

(236) - عن عائشة رضي الله عنها عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «إِنَّ أَبْغَضَ الرَّجَالِ إِلَيَّ اللَّهُ الْأَلَدُ الْخَصْمُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(236) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලභු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “මිනිසුන් අතරින් අල්ලභ් වෙත වඩන් කෙණියට ලක් වූ තනන්තා අධික ලෙස වද කරන තනන්තය.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

සත්‍යයට යටත් නෙඹන, තම තර්කය තුළින් එය යටපත් කිරීමට බලන හෝසත්‍යය ගෙන තර්ක කරන නමුත් වදයේ අනිගයෙකිනිහඹයට ලඟාවන, යුක්තියේ සීමාවෙන් පිටත යන, දනුමෙන් තෙඹව තර්ක කරන, දරුණු භාෂාධික ලෙස වද කරන ජනයාගන උත්තරීතර අල්ලභ් උරණ වන බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියි.

හදීසයේ හරය:

1. ෂරීආ නීතියේ ආයඹනාභරභාෂසඹඹණයට ලක් වූ තනන්තසතු අයිතිය, ඔහු වෙනුවෙන් ඉල්ලාසිටීම නින්දසහගත වද කිරීම් තුළට ඇතුළත් වන්නේ නන.
2. තර්කය හාවදය මුස්ලිම්වරුන් අතර හේද හාමත ගටුම් ඇති කිරීමට හේතුවීම, දිවෙහි අනතුරු දසක දඹින් වන්නේය.
3. තර්කය සත්‍යය තුළ පදනම්ව හාසහපත් ක්‍රමවේදයකින් වී නම්, එය ප්‍රශංසනීය තර්ක කිරීමකි. එය සත්‍යය ප්‍රතික්ෂේප කරන ව්‍යඡ දඹහනික කරන විට එය නින්දිත

වනු ය. එසේ නතහොත් එයට කිසිදු සක්ෂියක් හෝ සබකයක් හෝනොති වූ විටෙකය.

(5474)

(237) - عن أبي بكر رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «إِذَا تَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ»، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: «إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(237) - නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසාඅබු බක්රා(රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “මුස්ලිම්වරුන් දෙදෙනෙකු තම අසිපත්වලින් එකිනෙකා මුණ ගසුණු විටෙක, ඝනකයාසහ ඝනනය කරනු ලබූ තනන්තායන දෙදෙනම අපා ගින්නේ වෙති.” මම: ‘අහෝඅල්ලහ්ගේ දූතයණනි! එය ඝනකයා සම්බන්ධයෙනි. නමුත් ඝනනය කරනු ලබූ තනන්තගේ තත්ත්වය කුමක් ද?’ යයි විමසාසිටියෙමි. එතුමා “සබවින් ඔහු ද තම සගයාඝනනය කිරීමේ අපේක්ෂාවන් පසු විය.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් දෙදෙනෙකු ඔවුන් සමු කෙනෙකුම අනෙකඛ විනාශ කිරීමේ අදිටනින් තම අසිපත්වලින් එකිනෙකා මුණ ගසුණු විටෙක, ඝනකයාතම සගයඛ ඝනනය කළ හේතුවෙන් අපාගින්නට පිවිසෙන බව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියේය. නමුත් ඝනනයට ලක් වූ තනන්තාඅපා ගින්නේ සිටිනුයේ කෙසේ දැයි සහඛඛරුන්ට ගවලුවක් විය. එවිට නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ඔහු ද තම සගයාඝනනය කිරීමේ අදිටනින් සිටියේය. එමෙන්ම ඝනකයා

ඉක්මන් වී ඔහුට කළින් ක්‍රියාකළ බවින් මිස එසේ ඝනනය කිරීමෙන් ඔහු වළකුණේ නහ. එහෙයින් ඔහු ද අපාභින්නෙනහි වනු ඇතැයි පවසාසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. නම සිතීන් පවී කිරීමට අධිෂ්ඨන කරගෙන එයට හේතු වූ අයට දඬුවම් ලබීමේ අයිතිය.
2. දෙවියන්ට අවනත වන මුස්ලිම්වරුන් ඝනනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ දඩි අවවදය හාඔහුට අපාභින්න හිමි වන බව පවසානතුරු ඇඟවීම.
3. නිත්‍යනුකූල සඛණ්ණ හේතුවක් මත මුස්ලිම්වරුන් අතර ඝනනයක් සිදු වූයේ නම්, එය එම අවවදය තුළට ඇතුළත් වන්නේ නහ. උදභරණයක් ලෙස සීමඛ ඉක්මවාරිය අපරඛකරුවන් හඳුන්වීමට මරණ දඬුවම පනවීම පෙන්වදිය හක.
4. මහාපසයක් සිදු කරන්නාඵය කළ වහම දෝවන්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු වන්නේ නහ. මක්නිසද යත්, නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙහි සටන් කරුවන් මුස්ලිම්වරුන් ලෙස නම් කර ඇති බවිනි.
5. මුස්ලිම්වරුන් දෙදෙනෙකු කවර හෝමඛයයකින් එකිනෙකා මුණ ගසී ඔවුන් දෙදෙනෙගන් එක් අයෙක් අනෙකාඝනනය කළේ නම්, ඝනකයහාඝනනය කරනු ලබූ තනන්තායන දෙදෙනම අපාභින්නේ වෙති. මෙම හදිසයේ අසිපන් යසී සදහන් කර ඇත්තේ උදභරණයක් ලෙස පමණය.

(4304)

(238) - عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ حَمَلَ

عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا». [صحيح] - [متفق عليه]

(238) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසාඅල් අෂ්අරී (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාච්ඡිත් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “කවරෙකු අපට එරෙහි ව අවි එසෙවුවේ ද ඔහු අපෙන් කෙනෙකු නෙහිය.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් බිය වද්දීමට හෝඔවුන් කෙල්ලකන්නට හෝ ඔවුන්ට එරෙහිව අවි ආයුධ එසවීම ගනු නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්අවවදු කළහ. කිසිදු යුක්තියකින් තොරව කවරෙකු එසේ සිදු කළේ ද සඛචින්ම ඔහු මහාප්‍රයයන් අතරින් බරපතල වරදක් සිදු කළේය. මෙම දඬි අවවදුයට ඔහු නියම වන්නේය.

හදීසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරයකු තම සහෙද්දර මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව සටන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් කෙරෙන දඬි අවවදුය.
2. මහපෙළෙඳවී සිදු කෙරෙන බරපතලම දුෂ්ට ක්‍රියාව හා වඩක් පිළිකුල් සහගත කරුණ වනුයේ මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව අවි ආයුධ ගනීම හාඔවුන් ඝනනය කරමින් දුෂ්ටකම පතිරීමය.
3. ඉහත සදහන් කරන ලද අවවදුය, අපරධකරුවන් හා දුෂිතයන්ට එරෙහිව සටන් කිරීම වනි යුක්ති සහගතව හා සධ්‍රණ ලෙස සටන් කරන අයට අදාල වන්නේ නහ.

4. විහිළුවට හෝ වඩා වැඩි ආයුධ පෙන්වා හෝ වෙනත් අයුරකින් මුස්ලිම්වරුන් බිය වැද්දීමේ තහනම.

(2997)

(239) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: قال النبي صلى الله عليه وسلم: «لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَىٰ مَا قَدَّمُوا». [صحيح] - [رواه البخاري]

(239) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා(රළියල්ලහු අන්හ) තුමිය විසින් වර්තාකරන ලදී: “මියගිය තනන්තන් හට දෙණ් නෙකියනු. සඹචින්ම ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ දැවෙනට ඔවුන් ලඟාවී ඇත.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මිය ගිය ඇත්තන්ට දෙණ් නඟීම, ඔවුන්ගේ මනාස කෙළපෙන ආකාරයෙන් කටයුතු කිරීම තහනම් බව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙහි පහදිලි කරයි. සඹචින්ම එය දුෂ්චරිත අතරිත්ය. ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ ධර්මිෂ්ඨ හෝ අධර්මිෂ්ඨ ක්‍රියාවෙන ඔවුන් ලඟාවී ඇත. එමෙන්ම නගන දෙණ් ඔවුන් වෙත ලඟාවන්නේ ද නත. සඹචින්ම එමගින් වේදනා විදිනුයේ ජීවතුන් අතර සිටින්නෝවනි.

හදීසයේ හරය:

1. මියගිය ඇත්තන්හට දෙණ් නඟීම තහනම් කර ඇති බව මෙම හදීසය පෙන්වාදෙයි.
2. ජීවත්ව සිටින අයගේ යහපත සලකිල්ලට ගනිමින් සහ කලහකර්ත්වයෙන් හානුවෙරයෙන් සමෂයේ ආරක්ෂාව සලකිල්ලට ගනිමින් මළවුන්ට දෙණ් නඟීමෙන් වළකී සිටීම.

3. ඔවුන්ට බණ වදීම තහනම් කර තිබීමේ ප්‍රඥඛ වනුයේ ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ දැවෙන ඔවුන් ලඟවී ඇති බවින්, ඔවුන්ට දෙස් නඟීම ප්‍රයෝජනවත් නෙවන නිසාවෙනි. එහි ජීවත්ව සිටින ඔහුගේ ඥාතීන් වේදනාවිඳිනු ඇත.
4. යහපත නති දැකනාකිරීම මිනිසව යුතු නත.

(5364)

(240) - عن أبي أيوب الأنصاري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «لَا يَجُلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ، فَيُعْرَضُ هَذَا وَيُعْرَضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(240) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු අය්‍යූබ් අල් අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වීර් තාකරන ලදී: “තම සහෙද්දරයා රත්‍රී තුනකට වඩා වෙන් කිරීම මුස්ලිම්වරයකුට අනුමත වන්නේ නත. ඔවුන් දෙදෙනා එකිනෙකා මුණ ගසී, ඔහුට මෙහු පෙනෙයි. මෙහුට ඔහු පෙනෙයි. ඔවුන් දෙදෙනාගත් උතුම් වනුයේ සලම් මගින් ආරම්භ කරන තහනනයයි.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයෙක් තම සහෙද්දර මුස්ලිම්වරයකු හමු වන විට, ඔවුන් දෙදෙනාගත් එක් අයෙක් අනෙකෙහි සලම් නෙසවසාකතා නෙකර රත්‍රී තුනකට වඩාදුරස්ව සිටීම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් තහනම් කළේය.

මෙසේ ආරවුල් කරන දෙදෙනා අතර වඩක් උතුම් වනුයේ, එම වෙන් කිරීමට තුඩු දුන් සබක ඉවත් කිරීමට උත්සහ කරන,

සලඹි පවසා ආරම්භ කරන තනුන්තස. මෙහි වෙන් කිරීම යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ තමන් වෙනුවෙන් දුරස් කිරීමය. සර්වබලධර් අල්ලාගේ අයිතිය සඳහා වෙන් කිරීම වනනි, පෂිෂ්ඨයින්, නව ආගමික කටයුතු බිහි කරන්නන් සහ නපුරු සහචරයන්ගෙන් වෙන්වීම වනිය. ඒ සඳහානියම කරන ලද කලයක් නන. වෙන්වීමේ යහපත පවතින තක් කල් එය බඳි තිබේ. එය ඉවත් වීමෙන් එම බඳිම ද ඉවත් වේ.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිස් ස්වභවය සලකිල්ලට ගනිමින්, දින තුනක් හෝ ට අඩු දින ගණනක් වෙන් වී සිටීමේ අනුමතිය. එබවින් දින තුනක් තුළ බඛක පහව යන පරිදි, එසේ වෙන්වී හඳු යමට සමඛ දෙනු ලඹේ.
2. සලඹි පවසීමේ මහිමය. සබවින්ම එය සින් තුළ ඇති දැ ඉවත් කරන අතර එය ආදරයේ සංකේතය වේ.
3. ඉස්ලමය තම ප්‍රජඛ අතර සහෙදිරත්වය හාසෙනෙහස සම්බන්ධයෙන් උනන්දු වෙයි.

(5365)

(241) - عن سهل بن سعد رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ يَضْمَنْ

لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(241) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සහල් ඉබ්නු සාද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාච්චිත් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "කවරෙකු තම හකු දෙක අතර ඇති දේ සහ ඔහුගේ කකුල් දෙක අතර ඇති දේ සහතික කරන්නේ ද මම ඔහුට ස්වර්ගය සහතික කරමි." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහාර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයකු පිළිපදින්නේ නම්, ස්වර්ගයට පිවිසිය හැකි කරුණු දෙකක් පිළිබඳ නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාන් දන්වයි.

පළමුවන්න: උත්තරීතර අල්ලෂ් උරණ වන කතාවන් දිව ආරක්ෂාකර ගනීම.

දෙවන්න: දුරච්ඡයේ වචන ලිංගෙන්දියන් ආරක්ෂාකිරීම.

සබච්චිත්ම මෙම අවයව දෙක බෙහෝපෙයින් පහයට ඇද දමන අවයව දෙකකි.

හදීසයේ හරය:

1. දිව හාලිංගෙන්දිය ආරක්ෂාකිරීම ස්වර්ගයට පිවිසීම සඳහා වූ මර්ගයකි.
2. විශේෂයෙන් දිව හාලිංගෙන්දිය සඳහන් කර ඇත්තේ: මෙලෙඛ මෙන්ම මතුලෙච්චි මිනිසාසරීක්ෂවට හෂ්නය කෙරෙන මූලික ප්‍රධානතම කරුණු දෙකක් වන බවිනි.

(3475)

(242) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - وَكَانَ غَزَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَنْتَبِهُ عَشْرَةَ غَزْوَةً - قَالَ: سَمِعْتُ أَرْبَعًا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَعْجَبَنِي، قَالَ: «لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةَ مَسِيرَةَ يَوْمَيْنِ إِلَّا وَمَعَهَا زَوْجُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ، وَلَا صَوْمَ فِي يَوْمَيْنِ: الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَلَا بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ، وَلَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى، وَمَسْجِدِي هَذَا».

[صحيح] - [متفق عليه]

(242) - අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාමසේ වර්තා කරයි: එතුමා නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමඟ සටන් දෙක හකට සහභාගී වූ අයකු වේ. හෙතෙම මෙසේ පවසයි: මම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් කරුණු හතරකට සවන් දී ඇත්තෙමි. එය මට පුදුමය දනවන්නක් විය. "කන්නඞක් තම ස්වමිපුරුෂයාහෝමහ්රම් අයකු සමඟ හඳු දින දෙකක දුර ගමනක් නොසායුතුය. දින දෙකක උපවෘක්ෂයේ නිරත නොවිය යුතුය. එනම්: අල්-ඟිත්ර් (උත්සව දින) සහ අල්-අල්හා(උත්සව දින). සුබ්හු සලතයෙන් පසු ඉර උදවන තුරු හොජ්සර් සලතයෙන් පසු ඉර බස යන තුරු සලතයක් නොකළ යුතුය. අල්-හරම් දේවස්ථනය, අල්-අක්සා දේවස්ථනය සහ මගේ මස්ජිදය (දේවස්ථනය) යන දේවස්ථන තුනට හඳු විශේෂ වන්දනාගමනක් නොකළ යුතුය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුභ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කරුණු හතරක් නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තහනම් කළහ.

පළමුවන්න: කන්නඞක් තම ස්වමිපුරුෂයාහෝමහ්රම් අයකු සමඟ හඳු දින දෙකක දුර ගමනක් යඡුමන් වළකී සිටිය යුතුය. මහ්රම් යනු පුතා පියා සහොජ්රයගේ පුතා සහොජ්රයගේ පුතා

මමා බස්පනාලෙකු තත්තවනි සමීප ඥාතීන් අතර ඥාතී වීමෙන් කවදත් විවභය තහනම් වන උදවියයි.

දෙවන්න: ඊද් අල්-ෆිත්ර් (හෙවත් නෙම්බි උත්සව දින) සහ ඊද් අල්-අල්හා (හෙවත් හජ් උත්සව දින) උපවසයේ නිරත වීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය. ඒ දෙකෙහි මුස්ලිම්වරයකුට භර්ය ඉටුකිරීමේ උපවසයක් හෝඅමතර උපවසයක් හෝප්‍රතිකර්මික උපවසයක් ඉටු කිරීම ද තහනම්භවය එක සමනය.

තුන්වන්න: සුබ්හු සලතයෙන් පසු හිරු උදාවන තුරු හාඅසර් සලතයෙන් පසු ඉර බස යන තුරු අමතර සලත් ඉටු කිරීමෙන් වළකී සිටිය යුතුය.

සිව්වන්න: මෙම දේවස්ථන තුන වෙන හඳු යම් ස්ථනයකට එහි උසස් භවයක් ඇති බව විශ්වස කරමින් හාකුසල් ගුණවන බව විශ්වස කරමින් වන්දනාවේ යඡුමන් වළකී සිටිය යුතුය. ඒ හඳු විශේෂ කෙඛ සලකාවෙන් ස්ථනවලට සලතය ඉටු කරනු වස් එසේ වන්දනාවේ නෙයායුතුය. අල්-හරම් දේවස්ථනය, අල්-අක්සාදේවස්ථනය සහ මඡග් මස්ජිදය (දේවස්ථනය) යන මෙම දේවස්ථන තුනෙහි හඳු වෙනත් කවර දේවස්ථනයක හෝවේවා කුසල් ගුණ වන්නේ නහ.

හදීසයේ හරය:

1. මහ්රම් කෙනෙකුගෙන් තෙඛව කත්තඛක් ගමනක නිරත වීම සුදුසු නහ.
2. 'ඇගේ ස්වමි පුරුෂයාහෝමහ්රම් අයකු සමග හඳු' යනුවෙන් තබි තුමඡන් ප්‍රකඡා කර ඇති බවින් ගමනක දී කත්තඛක් තවත් කත්තඛකට මහ්රම් වන්නේ නහ.
3. ගමනක් ලෙස හඳුන්වනු ලබන සමු ගමනකම කත්තඛක් ස්වමි පුරුෂයාහෝමහ්රම් අයකුගෙන් තෙඛව පිටත්ව යමු

තහනම් කර ඇත. මෙම හදිසය ප්‍රශ්න කරන්නන්ගේ තත්ත්වය සහ ඔහු පදිංචි ස්ථානය මත පදනම් විය.

4. කන්නඩක් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින මහරම් පුද්ගලයින් වනාහි, ඇගේ සමියා එසේ නතරව සම්ප්‍රදායිකව හේතුවෙන් කවදත් විවභ වීමට තහනම් වන පියාපුතා මමා මහජපාහඤ්ජා එසේත් නතරව කිරී දී හදවඩා ගනීමෙන් ඇති වන පියාපුතා එසේත් නතරව විවභ සම්බන්ධතාවන් ඇති වන සමියගේ පියයන්හි අය වෙති. ඔහු විශ්වභෂ්‍යීය වඩවියට පත් සිහිකල්පනා ඇති මුස්ලිම්වරයකු විය යුතුය. මහරම් තහනම්කරුගේ අපේක්ෂාකරනු ලබනුයේ කන්නඩකගේ ආරක්ෂා ඇයට හිමි විය යුතු රැකවරණය හැඳුණු කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමය.
5. ඉස්ලාම් ජර්භා නීතිය කන්නඩ ගන සලකිලිමත් වෙයි. එමෙන්ම ඇයව ආරක්ෂාකරන අතර ඇයට රැකවරණය සලසයි.
6. ෆජ්ර් හා අසර් සලතයෙන් පසු ව පෙනුවේ සුන්නත් සලත් ඉටු කිරීම සුදුසු නත. මහහරුණු අනිවර් යය සලත් ඉටු කිරීම සහ තහය්ගුල් මස්ජිද් වනි හේතු සබක සහිත සලත් ඉටු කිරීම මෙයට ඇතුලත් නෙවේ.
7. හිරු උදාවත් පසු වහම සලත් ඉටු කිරීම තහනම් වේ. නමුත් හීයක තරම් හිරු ඉහලට පමිණිය යුතුය. ආසන්න වගයෙන් එය විනඩි දහයේ සිට පඤ කලක් දක්වනු කලයක් විය යුතුය.
8. අසර් වේලව හිරු අවරට යන තෙක් දීර්ග වෙයි.
9. දේවස්ථාන තුනක් වෙන වන්දනාවේ යමට අවසරය ඇත.

10. (මෙම) දේවස්ථාන තුනෙහි මහිමය භාවෙනත් දේවස්ථානවලට වඩාත් වගයහි ඇති අමතර භාගයන්.

11. කබිර් (මිනී වල දමන) ස්ථාන බහාදැකිනු පිණිස, එය නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මිනී වල වුව ද, වන්දනාගමනක් ලෙස යම සුදුසු නන. මදිනභවී සිටින අයට එය බහාදැකීමට අනුමත ඇත. එසේ නනහෙත් ආගමික හෝ අනුමත හේතුවක් සදහාත් වෙන යතන.

(10603)

(243) - عن أسامة بن زيد رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَا تَرَكَتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَ عَلَى الرَّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(243) - නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව උසමා ඉබ්නු සෙයිද් (රළියල්ලඟු අත්හුම) විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "පිරිමින්ට මහත් හානිදායක අර්බුදයක් ලෙස කන්තඛින්ට වඩා වෙනත් දෙයක් මගෙන් පසු ව මම ඉතිරි නොකළෙමි." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තමන්ගෙන් පසුව පිරිමින් වෙත වඩක් හානිදායක පරීක්ෂණයක් හා පිරික්සුමක් කන්තඛන් හර වෙනත් කිසිවක් ඉතිරි නොකළ බව නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දනුම් දෙයි. ඇය තම පවුලෙන් වූ කෙනෙකු වී නම්, ෂරීආ පිළිවෙතට පටහනිව කටයුතු කරන්නියක් ලෙස ඔහු දකිය හක. ඇය පිටස්තර කන්තඛක් වී නම් ඔහු ඇය සමග ඇසුරු කිරීමෙන් හා හුදෙකලාවීමෙන් අර්බුදය මිස වෙනත් කිසිවක් ඇති වන්නේ නන.

හදිසයේ හරය:

1. කන්තචන්ගෙන් ඇතිවන අර්බුදවලින් මුස්ලිම්වරයා ප්‍රවේසම් විය යුතුය. අර්බුදයට තුඩු දෙන සම මඟ්ගයක්ම අවහිර කළ යුතු වේ.
2. දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරයාඅල්ලාහ්ව නදින් ග්‍රහණය කළ යුතු අතර පෙළඹීම්ලින් ආරක්ෂාව පහීමේ දී ඔහු වෙත කමන්තෙන් නඹුරු විය යුතුය.

(5830)

(244) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: «مَنْ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَعْضٌ لِلْبَصْرِ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(244) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වච්තාකරන ලදී. අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමග සිටියෙමු. එවිට එතුමණන් මෙසේ පවසන: "විවහ දිවිය සදහා කවරෙකුට ශක්තිය ඇත්තේ ද ඔහු විවහ කර ගත යුතු වේ. සඹවින්ම එය බල්මට, වඩන් ආරක්ෂාවක් වන අතරම ලිංගේන්ද්‍රියට ද වඩන් රැකවරණයක් වන්නේය. කවරෙකුට හකියච නොමන්නේ ද ඔහු උපවසයේ නිරත විය යුතුය. සඹවින්ම එය ඔහුට කමය යටපත් කරන්නකි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහග් හාමුස්ලිම් හි වච්තාවී ඇත]

විවරණය:

සංසර්ගයේ යෙදීමට ශක්තිය ඇති, විවහය සදහා වන වියදම් දරිය හකි උදවිය විවහයක් කර ගන්නා මෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දිරිමත් කර ඇත්තඟ.

සඹවින්ම එය හරම් හෙවත් තහනම් දැක්මක් ඔහුගේ බලවත් ආරක්ෂාකරයි. ඔහුගේ ලිංගිකත්වයට රැකවරණය සලසාලයි. අනාචාරයෙන් වළක්වලයි. කිසිවකුට සංසර්ගයේ යෙදීමට හකියා නිවුණ ද, විවහ වියදම් දරීමට ඔහුට හකියා නැත. ඔහු උපවසයේ නිරත විය යුතුය. සඹවින්ම එය ලිංගිකත්වයේ හට ගන්නා කාමයෙන් පලනය කරනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. තනිපත්කමට තුඩු දෙන හාෂ්ලාහ් දැක්මක් ආරක්ෂාකරන හේතු සබක පිළිපදීමට ඉස්ලාමය දිරිමත් කරයි.
2. විවහ වියදම් දරීමට හකියා නැත නොමති උදවිය උපවසයේ නිරත විය යුතු යැයි පෙන්වයි ඇත. සඹවින්ම එය කාමයෙන් හීන කරයි.
3. උපවසය, 'විජාවසය කපාහරීම' යන අර්ථය දෙන පදයට සමන කර ඇත්තේ, ලිංගික සංසර්ගය සඳහා ඇති ආශාව එමගින් අතුරුදහන් වනු ඇත. සඹවින්ම එය ලිංගික සංසර්ගය සඳහා ඇති ආශාව දුර්වල කරනුයි.

(5863)

(245) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا، فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ، فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ، فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنَىٰ إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(245) - නවී (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල් කුද්රී (රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “සඹවින්ම මෙලෙඹ මිහිරිය; හරිතය. සඹවින්ම අල්ලන් එහි නුඹලා නියෙණිතයිත් බවට පත් කරන්නය. පසුව නුඹලා කටයුතු කරනුයේ කෙසේදැයි ඔහු නිරීක්ෂණය කරයි. එබවින් නුඹලා ලෙකිය ගන අල්ලන්ට බියවනු. කන්නඹන් ගන ද බියවනු. ඉස්රව්ල් දරුවන්ගේ අර්බුධ අතරින් පළමුවන්න කන්නඹන් විෂයයෙහි සිදු විය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම මෙලෙඹ භුක්ති විදින්නට මිහිරිය; දකින්නට හරිතය. එමගින් මිනිසාරුවටෙයි. එහි වඩි උනන්දුවක් දක්වයි. තම විගඳුතම අපේක්ෂා බවට ඔහු එය පත් කර ගනියි. මෙලෙඹ ජීවිතයේ ඇතමෙකු විසින් ඇතමෙකු නියෙණිතය කරන ආකාරයෙන් අල්ලන් නියම කර ඇත. එය අපි ඔහුට අවනත වී කටයුතු කරන්නේ ද එසේ නතහෙත් අපි ඔහුට පිටුපන්නේ දැයි ඔහු නිරීක්ෂණය කිරීම සදහාය. පසුව එතුමණන්මෙසේ පවසන: 'මෙලෙඹ වස්තුව හාඑහි අලංකාරය ඔබව මුළුකිරීම ගන ඔබ ප්‍රවේසම් විය යුතුය. එය අල්ලන් ඔබට නියෙණි කළ දඅත්හරීමටත් ඔහු තහනම් කළ දඹි ඇද වචීමටත් ඔබව පෙණලඹවනු ඇත.' මෙලෙඹ අර්බුදවලින් එසේ ප්‍රවේසම් විය යුතු බරපතලම කරුණක් වනුයේ කන්නා අර් බුදයයි. ඉස්රව්ල් දරුවන් ඇද වචනු පළමු අර්බුදය එයයි.

හදිසයේ හරය:

1. දෙවියන් පිළිබඳ භක්තිය පිළිපදීමට උනන්දු කරවීම, මෙලෙඹ මතුපිට දකින දඟළු හි අලංකාරයන්හි කඩිය බහුල නෙඹීම.
2. කන්තඛන් දෙස බලීම, පිටස්තර පිරිමින් සමග මුසුවීම ගන සළකිලිමත් නෙඹීම යනදී ක්‍රියාකරකම් තුළින් ඇතිවන කන්තඤ්ඤදයෙන් ආරක්ෂාවීම.
3. මෙලෙඹ පවතින බරපතලම අර්බුදය වනුයේ කන්තඤ්ඤ බුදියයි.
4. ඉකුත්ව ගිය පෙර සමූහයන්ගෙන් පඬුම් ලබීම හැපදෙස් ලබීම; ඉස්රාෆීල් දරුවන්ට සිදු වූ ඉරණම අනෙක් අයටත් ලබනු ඇත.
5. කන්තඛන්ගේ අර්බුදය: ඇය භතියඛක් නම්, පුරුෂයෙකු දරන නෙඹකි ප්‍රමණයට වඩා වියදම් කිරීමෙන් සිදු විය හක. ආගමික කටයුතු ගන පවැසවීමෙන් ඔහුගේ අවධානය වෙනතකට යෙමු කර, මෙලෙඹ පසුපස හඹායන තරමට ඔහු වෙහෙසට පත් කරවනු ඇත. ඇය පිටස්තර කන්තඛක් නම්, එවිට ඇගේ අර්බුදය, මිනිසුන් මඟම් කර ඔවුන් සත්‍යයෙන් දුරස් කිරීමය. ඔවුන් බහුරට ගෙණ පිරිමින් සමඟ ඇසුරු කරන විට, විශේෂයෙන් ඔවුන් අලංකාරය ප්‍රදර්ශණය කරමින් ගමන් කරන විට සිදු වේ. මෙය කමම්ඵයඛයේ විවිධ මට්ටම්වලට වට්ටමට හේතු විය හක. එහෙයින් දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරයා අල්ලභ්ව දඩ් සේ පිළිපදිය යුතුය. ඔවුන්ගේ අර්බුදවලින් මිදීමට ඔහු වෙන යෙමු වීමට තමන් ආශාකළ යුතුය.

(246) - عَنْ مُعَاوِيَةَ الْقَشِيرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا حَقُّ زَوْجَةِ أَحَدِنَا عَلَيْهِ؟ قَالَ: «أَنْ تُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمْتَ، وَتَكْسُوَهَا إِذَا كُنْسَيْتَ، أَوْ اكْتَسَبْتَ، وَلَا تَضْرِبَ الْوَجْهَ، وَلَا تُفَجِّحَ، وَلَا تَهْجُرَ إِلَّا فِي الْبَيْتِ» [حسن] - [رواه أبو داود وابن ماجه وأحمد]

(246) - මුආවිස්යා අල්-කුෂයිර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. "අහෝ අල්ලභ්ගේ දූතයණනි! අප අතරින් යමෙකුගේ බිරිය සම්බන්ධයෙන් ඔහු මත පවරන වගකීම කුමක් ද?" යයි විමසුවේ. එතුමණෝ "ඔබ ආහාර ගත් විටෙක ඇයට ද ආහාර පිරිනමිය යුතුය. ඔබ අඳින විටෙක හෝ උපයන විටෙක ඇයට ද අඳින්නට සලස්විය යුතුය. මුහුණට පහර නෙඳිය යුතුය. පිළිකුල් නොකළ යුතුය. නිවසේදී හඳු (වෙනත් තත්වල) ඇයව හෙළා නෙඳිකිය යුතුය." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

සමියා වෙත පවරන බිරියට හිමිවිය යුතු වගකීම මෙතවදැයි නබි (සල්ලේලභු අලය්හි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමණන් කරුණු කිහිපයක් මතක් කර දුන්හ. ඒවානම්:

පළමුවන්න: ඇය හඳු දමා ඔබ පමණක් ආහාර නොගත යුතුය. ඔබ ආහාර ගන්නාවිටෙක භාරස විඳින විටෙක ඇයට ද ඔබ ආහාර සපයිය යුතුය.

දෙවන්න: ඔබ පමණක් ඇඳ පළඳ නොගත යුතුය. ඔබ අඳින්නේ නම්, ඔබ උපයන්නෙහි නම් භාහකියඛ දරන්නේ නම් ඇයටත් ඇඳුම් සපයිය යුතුය.

තුන්වන්න: යම් හේතුවක් හොඳ්වග්‍යතඛක් වෙනුවෙන් හඳු ඔබ පහර නෙඳිය යුතුය. ඇයට ඉගන්වීම පිණිස හෝ ඇතමි

අනිවර්තය කටයුතු ඇය පහර හරිම පිණිස ඇයට පහර දීමට අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටෙක, එය තුවල නෙවන පහරක් විය යුතුය. මුහුණට දමානොගසිය යුතුය. මක්නිසද යත් මුහුණ යනු වඩක් වදගත්ම සහ වඩක්ම පෙනෙන කෙටස වන අතර උතුම් කෙටස් සහ සියුම් ශරීර අවයව එහි අන්තර්ගතව ඇත.

සිව්වන්ත: 'ඔබේ මුහුණ අල්ලන් අප්‍රසන්න කරත්වා යනදී ලෙස පවසාබණ නෙවදිය යුතුය. ඇගේ ශරීරයේ කෙටසක් එහි අලංකාරයට පටහනුව අප්‍රසන්න දෙයක් වෙත ඇදමින් කතා නොකළ යුතුය. සඹවින්ම උත්තරීතර අල්ලන් මිනිසුන් මුහුණ හාඹුගේ ශරීර කෙටස් නිසි අයුරින් සකසාඇති බවිනි. ඔහු මවු සම දෙයක්ම වඩක් අලංකාර ලෙස මවාඇත. මවීමක් හල්ලුවට ලක් කිරීම මවුම් කරු හල්ලුවට ලක් කරන දක්වාඹවු ව ගෙන යනු ඇත. අල්ලන් අපව ආරක්ෂාකරත්වා

පස්වන්ත: නිදියහනේ හර වෙනත් තන්වල ඇයව හෙළානො නෙදමිය යුතුය. ඇගෙන් වෙන් නෙවිය යුතුය. වෙනත් නිවසකට ඇයව යෙමු නොකළ යුතුය. ඇනම් විට එසේ කිරීම ස්වමිපුරුෂයා සහ හරියඹ අතර හරයම සමන්‍ය සිදුවීමක් බවට පත්වන්නට ඉඩ ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. අන් අය වෙනුවෙන් ඉටු කිරීමට නියම වූ අයිතීන් දන හඳුනා ගනීමටත් තමන් වෙත පවරුණු රෂකරීන් දන හඳුනා ගනීමටත් සහඹවරුන් අතර තිබූ උනන්දුව.
2. කන්තඹ වෙනුවෙන් වියදම් කිරීම, ඇඳුම් පළඳුම් සපයීම, නවතන් පහසුකම් සලසීම ඇගේ ස්වමිපුරුෂයාසතු වගකීමකි.

3. ශරීරික වශයෙන් හාමනසික වශයෙන් හඳුලුවට ලක් කිරීම තහනම් වේ.
4. 'නුඹ තරක ගෙණියක කෙනෙකි' හෝ නුඹ තපුරු පවුලකින් පවත එන්නෙකි' හෝ එවන් දූෂවසසිවීම තහනම් කරන ලද පිළිකුල් සහගත කරුණුවලින් එකකි.

(58093)

(247) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَضْحَى أَوْ فِطْرٍ إِلَى الْمُصَلَّى، فَمَرَّ عَلَى النِّسَاءِ، فَقَالَ: «يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ، تَصَدَّقْنَ، فَإِنِّي أُرِيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ» فَقُلْنَ: وَيَمَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ، وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِبَبِّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ»، قُلْنَ: وَمَا نُقْصَانُ دِينِنَا وَعَقْلِنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «أَلَيْسَ شَهَادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلَ نِصْفِ شَهَادَةِ الرَّجُلِ» قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: «فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ عَقْلِهَا، أَلَيْسَ إِذَا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ» قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: «فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ دِينِهَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(247) - අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාච්ඡින් වර්තා කරන ලදී. අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) හජ් අවුරුදු හෝ නෝමිබි අවුරුදු දිනක සලන් ඉටු කරන ස්ථනය වෙත පිටත්ව ගියේය. පසුව එතුමාකන්නඛන් අසළින් ගමන් ගත්තේය. එවිට එතුමාණෝමසේ පවසූහ: “අහෝකන්නා සමුහයනි! නුඹලාදන් දෙන්න. සබවින්ම අපාගින්තේ බහුතර පිරිසක් ලෙස මම නුඹලඛ දකිමි.” යයි පවසූහ. එවිට ඔවුහු: ‘අල්ලන්ගේ දූතයණනි! එය කවර හේතුවක් නිසාවෙන් ද?’ යි විමසුවෙස්. එතුමාණෝ “නුඹලාඅධික ලෙස ශෂ කරන්නෙහුය. සමියඛ ගුණමකු වන්නෙහුය. නුවණහි පුරුෂයකුගේ අවබේධීය දුරු කළ හකි කිසිවෙක් බුද්ධියෙන් හඤාගමෙන් හීන ඔබ අතරින් මදක නත.” ඔවුහු: “අල්ලන්ගේ දූතයණනි! අපගේ දහමෙහි හා බුද්ධියෙහි හීනභවය කුමක් ද?” යයි විමසා සිටියෙස්. එතුමා “කන්නඛකගේ සක්ෂිය පිරිමියකුගේ සක්ෂියෙන් අධික මෙන් තෙඛන්තේද” එවිට ඔවුහු: ‘එසේය’ යයි පවසුවෙස්. එතුමා “එයයි ඇයගේ බුද්ධියේ හීනභවය” යයි පවසාසිටි අතර “ඇය ඔසප් තත්ත්වයට පත් වූ විට සලන් ඉටු නෙකරනවානෙච්චි ද? උපවිෂය අත්හඳු දමනවානෙච්චිද” යයි විමසූහ. ඔවුහු: ‘එසේය.’ යයි පිළිතුරු දුන්නෙස්. එතුමා “එයයි ඇයගේ දහමේ පවතින හීනභවය.” යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හානුස්ලිම් හි වර්තාච්ඡි ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උත්සව දිනයේ සලන් ඉටු කරන ස්ථනයට පිටත්ව ගියහ. එතුමාණෝකන්නඛන් හට වෙනමම දේශනඛක් කරන බවට පෙණරන්දු දී තිබුණි. ඒ අනුව එදින එතුමාණෝඑය ඉටු කරමින් මෙසේ පවසූහ: අහෝ කන්නා සමුහයනි! නුඹලා දන් දෙන්න. අධික ලෙස

පහක්ෂමවෙහි නිරත වන්න. ඒ දෙක පහයන් මකී යමට වඩක් බලවත් කරුණු දෙකකි. සඛචින්ම අල් ඉස්රාගමනෙහි අපා ගින්නේ බහුතර පිරිසක් ලෙස මම නුඹලඹ දක්කෙමි.

එවිට ඔවුන් අතරින් බුද්ධිමත් අහිමතවත් හාදක්මක් ඇති කන්නඩක්, 'අහෝ අල්ලෂ්ගේ දූතයණනි! අපා ගින්නේ බහුතරයක් අප වීමට හේතු වූයේ කුමක් ද?' යි විමසාසිටියහ.

එතුමණන්ට හේතු වූ කරුණු මෙසේ පවසාසිටියහ. "නුඹලා අධික ලෙස ශාස කරන්නෙහුය; දෙස් නගන්නෙහුය. සමියඹ ගුණමකු වන්නෙහුය." පසුව ඔවුන් ගන නබි (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ විස්තර කළහ. "බුද්ධියෙන් හා ආගමෙන් හීන වූ ඔබ අතරින් නුවණනි, බුද්ධිමත්, අහිමතවත් පුරුෂයකු අබිබව්‍යාහනි කිසිවකු මදක නත."

ඇය, "අල්ලෂ්ගේ දූතයණනි! අපගේ දහමෙහි හාබුද්ධියෙහි හීනභවය කුමක් ද?" යයි විමසාසිටියහ.

එතුමණන් මෙසේ පවසාහ: "බුද්ධියේ හීන භවය යනු කන්නඩන් දෙදෙනෙකුගේ සක්ෂිය එක් පිරිමියකුගේ සක්ෂියට සමන වීමය. එය බුද්ධියේ හීනභවයයි. දහමෙන් හීන වනුයේ ඔසප් භවය හේතුවෙන් දින ගණනඩක් සලක් ඉටු නෙකර රමළන් මසයේ උපවසයේ නිරත නෙචී සිටින බචින් එහි දී දහම් ක්‍රියඩන්හි සිදුවන අඩුපඩුවයි. එය ආගමෙන් සිදුවන හීනභවයයි. නමුත් ඒ සදහාඔවුන් දෙස් නගනු ලබන්නේ නත. පහයට හසු කරනු ලබන්නේ නත. එය ඇගේ මචීමේ මුල් ස්වභවය වන බචිනි. එමෙන්ම මිනිසානිර්මණය කර ඇත්තේ, ඔහුව මවාඇත්තේ ධනයට ඇලුම් කරන, තම කටයුතුවලදී ඉක්මන්සුළු, අනුවතකම හා වෙනත් අඩුපඩු සමගය. නමුත් ඔහු එමගින් අර්බුධයට ලක්වීමෙන් පරිස්සම් විය යුතුය."

හදිසයේ හරය:

1. කන්නඩන් අවුරුදු සලකය සදහායිටත්ව යමු හා උපදෙසට දීම ඔවුනට සතුටු දැසකය.
2. සමියඩ ගුණමකු වීම හා අධික ලෙස ශාස කිරීම මහාසසකම් අතරින් එකකි. ඊට හේතුව මෙහි දී අපාහින්න ගන අවවදු කර තිබීම එය මහාසසයක් බව පෙන්වීමේ සලකුණක් වන බවිනි.
3. මෙහි දී දේව විශ්වසය අඩු වීම හා ඩි වීම සම්බන්ධව විස්තර කෙරී ඇත. කවරෙකුගේ නමුදුම් අධික වූයේ ද ඔහුගේ විශ්වසය හා ඔහුගේ දහම වර්ධනය වනු ඇත. කවරෙකුගේ නමුදුම් අඩු වූයේ ද ඔහුගේ දහම ද හීන වී යනු ඇත.
4. නවවී තුමාමසේ පවසයි: "වර්ධනය හා හීනභවය ගන බුද්ධිය පිළිගන්නක් මෙන්ම දේව විශ්වසය ද එලෙසමය. කන්නඩන් තුළ ඇති හීන භවය මෙතෙහි කිරීමෙන් ඒ සදහා ඔවුනට දෙස් නඟීම මෙහි දී අපේක්ෂා නොකරේ. සඛචින්ම එය මවීමේ මූල ස්වභවයයි. ඒ ගන පවතින අවවදය, ඔවුනට අර්බුධ ඇති වීම ගන වූ අනතුරු ඇඟවීමකි. එබවින් දඬුවම පෙළ ගලසනුයේ සදහන් කරනු ලබු ගුණමකුභවය හා වෙනත් දුහේතුවෙන් මිස හීනභවය මත නොවේ. එමෙන්ම කෙතෙක් තුළ දහමේ පවතින හීනභවය පසයට හේතුවන දඬු පමණක් සීමාවන්නේ නහි අතර එය ඊට වඩා පසු බව මතයක් ගනී.
5. දනුම හදුන්වන දනුමත්තගන් හා අනුගමිකයා අනුගමනය කරනු ලබන්නගන් ඔහුට එහි අර්ථය පහදිලි

තෙවන්තේ නම්, පවසන ලද දැසිලිබද සමලෝචනය කළ යුතු වේ.

6. සඛචින්ම කන්තඛකගේ සක්ෂිය පිරිමියගේ සක්ෂියේ අඩකි. එය ඇයගේ ධරණ හකියඛ හීන වන බවිනි.
7. "බුද්ධියෙන් හාආගමෙන් හීන ඔබ අතරින් මදක නත." යන ප්‍රකාශය සම්බන්ධයෙන් ඉබ්නු හජර් තුමාමසේ පවසයි: "මට මෙයින් පෙනී යන්නේ අපවච්ඡිත්ගෙන් බහුතරයක් දෙනාලස ඔවුන් පත්වීමට සමස්ථ හේතුව නම් 'බුද්ධිමත් මිනිසෙකුගේ බුද්ධිය අවශ්‍ය නොවන දැ කරන හකියන තරම පහ කිරීම සදහාඔවුන් හේතුවක් බවට පත්වන බවිනි.' පසය තුළ ඔවුන් ඔහුට හවුල්කරුවන් වන අතරම එය වර්ධනය කරති."
8. කන්තඛක් ඔසප් තත්ත්වයේ පසුවන කලය තුළ සලත් ඉටු කිරීම හාදපවසයේ නිරත වීම තහනම් වේ. එමෙන්ම දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු රුධිර වහනය වන කන්තඛින්ගේ තත්ත්වය ද එලෙසමය. ඔවුන් පිරිසිදුහඬයට පත් වූ පසු පමණක් අන පසුව උපවසය නවත ඉටු කළ යුතු වේ.
9. නබි (සල්ලල්ලඛු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ යහපත් ගනිගුණ නම්, කන්තඛන් ඇසු ප්‍රශ්නවලට දෙස් නඟීමෙන් තොරව හාඅහංකාරයෙන් තොරව එතුමණසිලිතුරු සපයුහ.
10. ඉබ්නු හජර් තුමාමසේ පවසීය. "සඛචින්ම සදකාහවත් දනය දඬුවම වළක්වනු ඇත. සඛචින්ම එය මවීමි අතර සිදුවන පසකම්වලට ප්‍රතිකර්මයක් වනු ඇත."
11. නවවි තුමාමසේ පවසීය. "කන්තඛන් තුළ ආගමේ හීනහඬය ඇති වනුයේ, ඔවුන් ඔසප් කලය තුළ සලනය හා

උපවෂ්‍යය අත්හරින බවිනි. කවරෙකු අධිකව නමදුම් ඉටු කරන්නේ ද ඔහුගේ දේව විශ්වෂ්‍යය හාඔහුගේ දහම වර්ධනය වනු ඇත. කවරෙකු තම නමදුම්හි අඩුපඩු ඇති කරන්නේ ද ඔහුගේ දහමෙහි ද අඩුපඩු ඇති වනු ඇත. ආගම ජීන භාෂයට පත්වීම යනු ඇතැම් විට එය පෂයක් වන ආකාරයෙන් පිහිටයි. එය යමෙකු සලකය හෝඋපවෂ්‍යය හෝඔහුට අනිවර්‍යය කරන වෙනත් නමදුම් අතරින් කිසිවක් හෝකිසිදු හේතුවකින් තෙරව අත්හරින කෙනෙකු මෙනි. ඇතැම් විට පෂයක් තෙරවන ආකාරයෙන් පිහිටයි. එය ජුමුආව හෝඤ්ඤිධ කිරීම හෝඔහුට අනිවර්‍යය තෙරව දෙයක් කිසිදු හේතුවකින් තෙරව අත්හරින කෙනෙකු මෙනි. ඇතැම් විට බලකෙරෙන අයුරින් පිහිටනු ඇත. එය ඔසප් තත්ත්වයේ පසුවන කන්නඩක් සලකය හා උපවෂ්‍යය අත්හරින්නක් මෙනි."

(10011)

(248) - عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالذُّخُولَ عَلَى النَّسَاءِ» فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَرَأَيْتَ الْحُمُو؟ قَالَ: «الْحُمُو الْمَوْتُ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(248) - අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උක්තවත් ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "කන්තඛන් අතරට පිවිසීම ගන මම නුඹලඟ අවවඳ කරමි" යයි පවසන. එවිට අන්සර්වරුන් අතුරින් වූ මිනිසෙකු අල්ලන්ගේ දූතයන්, "හම්වූ පිළිබඳ ඔබ කුමක් සිතන්නෙහි ද?" යයි විමසුවේය. (එවිට) 'හම්වූ මරණය වේ' යයි එතුමා පවසුවේය. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහුණ් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

පිටස්තර කන්තඛන් සමග මිශ්‍ර වී එකට කටයුතු කිරීම ගන නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ අවවඳ කළහ. එතුමන්ගේ "කන්තඛන් අතරට ඔබ පිවිසීම හා ඔබ අතරට කන්තඛන් පිවිසීම ගන ඔබ ප්‍රවේසම් වන්න" යයි පවසන.

එවිට අන්සර් පුද්ගලයකු: සමීයගේ නඟන් වන සමීයගේ සහෙද්රයා ඔහුගේ සහෙද්රයගේ පුතා ඔහුගේ මමාහන් ඔහුගේ මමගේ පුතුන්, ඔහුගේ සහෙද්රයගේ පුතාවනි විවභ නෙචු අය ඇයට විවභ කරදීමට අනුමතිය ඇති උදවිය ගන ඔබේ අදහස කුමක්දැයි විමසා සිටියේය.

එවිට සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම් තුමන්ගේ මෙසේ පවසන: "මරණය ගන ප්‍රවේසම් වන්නක් මෙන් ඔහු ගන ද ඔබ ප්‍රවේසම් වන්න. එවනි අය සමග තනිවීම දහම තුළ අර්බුද හාවිතය ගෙඹ නඟන්නට ඉඩ සලසනු ඇත. සමීයගේ පියාහා ඔහුගේ දරුවන් හඳු සමීයගේ සෙසු දෙනින් විවභ වීමේ හකියඛ ඇති

බවින් ඔවුන්ගෙන් වළකී සිටීම වඩාත් උචිත ය. සමීයඟේ සමීප දෙකින් සමග තනිවීමේ අවස්ථා සෙසු අය සමග තනිවීමේ අවස්ථාවන්ට වඩා අධිකය. ඔවුන්ගෙන් ඇති වන හානිය සෙසු අයගෙන් ඇතිවන හානියට වඩා අධිකය. අර්බුද ඇතිවීමේ හානිය වඩා වැඩිය. ඊට හේතුව කිසිදු විරෝධයකින් තොරව ඔහුට එම කන්තාව වෙත ළඟාවීමටත් ඇය සමඟ තනිවීමටත් ඉඩ අවස්ථාලලබන බවිනි. ඇයගෙන් එය වළක්වාගත නොහැකි වේ. එහි දී නෙසලකිලිමත්හවයෙන් යුතුව එසේ හුරු වීමෙන් මිනිසා තම සහෝදරයන්ගේ බිරිඳ සමඟ තනිව සිටින්නට ඉඩ සලසෙයි. ඔහු මහරම් නොවන මිනිසාමෙන් නොව, ඔහු විසින් සිදුවන අශීලච්චය හා දූෂණය අනුව ඔහු මරණයට සමත වන්නේය. එහෙයින් සඛවින්ම ඔහු ඉන් වළකී සිටිය යුතු ය."

හදිසයේ හරය:

1. දුරච්චයේ කඩතරුව වළක්වීම සදහා පිටස්තර කන්තාවන් අතරට පිවිසීමේ හා ඔවුන් සමග තනිවීමේ තහනම.
2. කන්තාවකට මහරම් නොවන සමීයඟේ සහෝදරයා ඔහුගේ දෙකින් අතරින් පිටස්තරයන් සම්බන්ධයෙන් වූ පෙණු ප්‍රකාශයකි මෙය. තනිවීමේ හානිය ඇති අවස්ථාවන්හි එසේ පිවිසීම ගන සලකිලිමත් විය යුතුය.
3. නපුරකට වලටනු ඇතැයි යන බිය නිසඟවත්, පෙණුවේ වරදි සිදුවිය හැකි තත්වලින් දුරස්වීම.
4. නවවි තුමඟමසේ පවසයි: හෂ්චිගඟදයින්ගේ ඒකමතික අදහස වනුයේ 'හම්වු' තනහොත් එහි බහුවචනය වන අහ්මයන අරඹි පදයෙන් කන්තාවකගේ ස්වභීපුරුෂයඟේ පියාඔහුගේ බස්පඟහාමහස්පාඔහුගේ සහෝදරයා ඔහුගේ සහෝදරයඟේ පුතාඔහුගේ මඟහාචවනි දෙකින්ය.

එමෙන්ම අන්තර් යන අරභි පදයෙන් බිරියගේ ඥාතීන් පිළිබිඹු වේ. තවද අස්භව් යන අරභි පදයෙන් අඹුසම් දෙවර්ගයට අයත් ඥාතීන් පිළිබිඹු වේ.

5. හමිවු යන අය මරණයට සමන කර ඇත. ඉබ්නු හජර් තුමා පවසාසිටිනුයේ, අරභිවරු පිළිකුල් සහගත දැහන වර්ණනා කරනුයේ 'මව්න්' හෙවත් මරණය යනුවෙනි. එසේ සමන කිරීමේ ස්වරූපය නම්, සබවින්ම පෘෂ්ඨයේ වටුණේ නම් එය දහමේ මරණය යි. පූජයේ වචි ගල් ගසාමරාදුම්ම අනිවර්තයය වූයේ නම් එය ජීවිතයේ අවසනයයි. ඊර්ෂාඩ ඇයව දික්කසද කිරීමට ඔහුව පෙළඹවූයේ නම් තම ස්වමිපුරුෂයන්ගෙන් වෙන්වීම ඇයගේ විනාශයයි.

(5888)

(249) - عن أبي موسى رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «**لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَالِيٍّ**» [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(249) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මුසා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “භවකරුවකු නෙමති ව විවහයක් නත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

කන්තභකගේ විවහය, භවකරුවකු විසින් සිදු කරනු ලබන විවහ ගිවිසුමක් හරහාමිස වලංගු නෙමන බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සභදිලි කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. විවහය වලංගු වීමේ දී එක් කෙන්දේසියක් වනුයේ භණකරුවකු සිටීමය. වලී හෙවත් භණකරුවකු නෙමනිව විවහය සිදු වූයේ නම්, හෝකන්තඛ තමන් විසින්ම විවහය කර ගන්නේ නම් හෝඵම විවහය වලංගු වන්නේ නත.
2. වලී හෙවත් භණකරු විය යුත්තේ ඔහු කන්තඛට වඩන් සමීප වූ තනන්තය. වඩන් සමීප කෙනෙකු සිටිය දී දුරින් සිටින භණකරුවකු විසින් ඇයව විවහ කර දෙනු නෙලුබේ.
3. භණකරුවසම්බන්ධයෙන් ගත් කළ: ඔහු වඩිවියට පත් වූ අයකු විය යුතුයි. පිරිමියෙකු විය යුතුයි. විවහයේ හෙඳු නරක පිළිබද දනුම ඇති මඟපෙත්වත්තෙකු විය යුතුයි. භණකරු අතර හාහා කරනු ලබන තනන්තඅතර දහම පිළිබද එකඟතඛක් තිබිය යුතුයි. ඒ අනුව, කවරෙකු මෙම ගුණූගවලින් වර්ණනකරනු නෙලුබුවේ ද විවහ ගිවිසුමේ දී භණකණත්වය දරන්නට ඔහු සුදුස්සෙකු විය නෙහක.

(58066)

(250) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحْتُ بِغَيْرِ إِذْنِ مَوْلِيهَا، فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ - ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَأَلْمَهُرُ لَهَا بِمَا أَصَابَ مِنْهَا، فَإِنْ تَشَاجَرُوا فَالسُّلْطَانُ وَوَلِيُّ مَنْ لَا وَلِيَ لَهُ».

[صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(250) - අල්ලක්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභූ අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන්ගේ මණියක වූ ආඉෂාර(රළියල්ලභූ අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "කවර හෝ කන්තඛක් ඇයගේ භරකරුවන්ගේ අනුමතියෙන් තෙරව විවභ වූවාද ඇයගේ විවභය වලංගු නන යඹි තුන්වරක් පවසා ඇය සමග පහස වීද ඇති බවින් ඇයට පිරිනමන ලද විවභ ත්‍යභය ඇය සතු වේ. භරකරුවන් ගලලු ඇති කර ගත්තේ නම් භරකරුවකු තෙමනි වන අයට භරකරු වනුයේ පලකයාය." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

කන්තඛක් ඇගේ භරකරුවන්ගේ අනුමතියෙන් තෙරව විවභ වීම නබි (සල්ලල්ලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝඅවවඳු කළහ. සඹවින්ම ඇගේ විවභය වලංගු වන්නේ නන. මෙය එතුමණෝතුන්වරක් පවසාසිටියහ. එය සිදු තෙඹිය යුත්තක් විය.

ඇගේ භරකරුවන්ගේ අවසරයෙන් තෙරව විවභ කරගත් අයකු ඇය සමග පහස වීද තිබේ නම්, ඇගේ යෙහි මර්ගය හරහා සංසර්ගයේ නිරන වීම හේතුවෙන් මුළු මහර් ප්‍රමණයම ඇය සතු විය යුතුය.

විවභ ගිවිසුමේ භරකරත්වය ගන සම භරකරුවන් අතර ගලලු ඇති වී නම්, ඇගේ යහපන නිරීක්ෂණය කරමින් ඔවුන් අතරින් පෙරටුගඹියකු හට ගිවිසුමේ වගකීම පවරේ. එසේ

හත්කරු ඇයව විවහ කර දීමෙන් වළකී සිටියේ නම්, ඇය හත්කරුවකු නොමැති තනතුරකින් මෙහි. එවිට පලකයාගේ කඳවුරයාගේ ඔවුන් මෙන් කටයුතු හඬව කටයුතු කරන්නකු ඒ සඳහා ඉදිරිපත් විය යුතුය. මෙවැනි තත්ත්වයක් නොවී නම්, හත්කරුවකු සිටිය දී පලකයා ඇයගේ හත්කරුවකු විය නොහැක.

හදිසයේ හරය:

1. විවහය වලංගුවීම සඳහා හත්කරුවකුගේ අවශ්‍යතාව එක් කෙත්දේසියකි. මීට පටහනි යමක් කිසිදු සහභිවරයකු විසින් වර්තමාන බවට වර්තමාන තමන් නොදන්නාව ඉබ්නුල් මුන්දිර් තුමා විසින් ප්‍රකාශ කර ඇත.
2. වලංගු රහිත විවහයක දී විවහ වූ එම පුද්ගලයෙකු සමග ලිංගිකව ඇසුරු කර ඇත්නම් මහර් මුදල ඇයට නියම වනු ඇත.
3. කන්තවකට හත්කරුවකු නොමැති නම් ඇගේ හත්කරු ලෙස පලකයා පෙනී සිටිනු ඇත. එය පවත්මෙන්ම හත්කරුවකු නොවූව ද ඇයව විවහ කර දීමට ඔහු වළකී සිටිය ද එක සමනය.
4. හත්කරුවකු නොමැති අයගේ හත්කරු ලෙස පලකයා සලකනු ලැබේ. හත්කරුවකු නොමැති අවස්ථාවක හෝ ඔහු නිදහසට කරුණු ඉදිරිපත් කරන අවස්ථාවක ඔහුගේ ස්ථානයේ කඳවුරයා පෙනී සිටිනු ඇත. ඊට හේතුව මෙම ප්‍රශ්නයේ දී ඔහු වෙනුවෙන් පෙනී සිටින අයකු අවශ්‍ය වන බවිනි.
5. විවහ කර දීමේ දී හත්කරුවකුගේ අවශ්‍යතාව ඇයගේ අයිතිය ඇයට අහිමි කරන්නක් නොවේ. ඇය සතු අයිතිය

ඇයට හිමිය. ඇගේ අවසරයෙන් තෙඟව ඇයව විවහ කර දීමට ඇගේ භරකරුට අනුමත වන්නේ නහ.

6. වලංගු විවහයක කෙත්දේසි වනුයේ: පළමුවන්න, විවහ දිවියට පිවිසෙන යුවලක සම සමෂිකයකුම ඒ ගන ඇඟවීමෙන් හෝනම් කිරීමෙන් හෝච්ඡ්තර කිරීමෙන් හෝ එවනි වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝවිවහය නියම කර ගනීම. දෙවන්න: යුවලක සම සමෂිකයකුම අනෙකඛ පිළිගනීම. තුන්වන්න: කන්නඛක් සදහාඇගේ භරකරු ගිවිසුමේ භරකරත්වය දරීම. සිව්වන්න: විවහ ගිවිසුම සදහා සක්ෂිකරුවන් ඉදිරිපත් කිරීම.
7. විවහ ගිවිසුමට භරකරත්වය දරණ භරකරු තුළ තිබිය යුතු කෙත්දේසි වනුයේ: පළමුවන්න, සහජ බුද්ධිය තිබීම, දෙවන්න, පිරිමියෙකු වීම, තුන්වන්න, වඩිවියට පත්ව සිටීම. එනම් වයස අවුරුදු පහළෙඛට හෝඉකු මෙඛන අවදියට එළඹීම. සිව්වන්න: එකම ආගමක් වීම. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නකු මුස්ලිම්වරයකුට හෝමුස්ලිම් කන්නඛකට හෝභරකරුවකු විය නෙහනඛි අතර මුස්ලිම්වරයකු දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන පිරිමියකුට හෝකන්නඛකට හෝභරකරත්වය දරිය නෙහනඛ. පස්වන්න: දූෂිතකම් නහි යුක්ති සහගත අයකු වීම. ඇයව විවහ කර දීමේ කටයුත්ත භරගන්නඅයකු තුළ එහි යහපත ගන සලකාබලන අයකු වීම ඇයට ප්‍රමණවත්ය. හයවන්න: භරකරු අඳනයකු නෙඛී මගපෙන්වන්නෙකු විය යුතුය. එනම් විවහයේ යහපත හාඒ ගන ප්‍රමණවත් සේ දන්නාහදුනන හකියඛ අති අයකු වීම.
8. විවහකර දීමේ දී කන්නඛ සදහාභරකරුවන් පත් කිරීමේ පිළිවෙලක් ඉස්ලමීය නීතිධර්මන් අතර පවතී. සම්පතම

භර්කරුවතනමනි අවස්ථඛක හොඹුහුගේ කෙත්දේසි සම්පූර්ණ තෙඹු අවස්ථඛක මිස ඔහු අබ්බවකටයුතු කිරීම සුදුසු නන. කන්තඛකගේ භර්කරු විය යුත්තේ ඇගේ පියස. පසුව ඇය සම්බන්ධයෙන් අන්තිම කමන්ත ප්‍රකණ කර ඇති තනන්තස. පසුව ඇගේ පිය පර්ගවයේ සියස. ඒ අනුව පෙළපතින් ඉහළට පිළිපදිය යුතුය. පසුව ඇගේ දරුවස. පසුව දරුවඟේ දරුවන්ය. එසේ පහළට පිළිපදිය යුතු වේ. පසුව දෙමසියන්ගේ සහෙද්රයන්ය. (එක කුස උපන් සහෙද්රයන්ය) පසුව පිය පර්ගවයේ සහෙද්රයන්ය. පසුව පිය පර්ගවයේ මහස්පහකස්පඛරුන්ය පසුව ඔවුන්ගේ දරුවන්ය. පසුව වඩන් සම්ප ඤනීන්ය. දේපළ උරුමය මෙන් වඩන් උරුමකම් පන ඤනීන්ය. මුස්ලිම් පලකයස. එමෙන්ම භර්කරුවකු තෙමනි අවස්ථඛක භර්කරුවකු ලෙස පෙනී සිටීමට අවසරය ඇති කද්වරයා මෙන් කටයුතු භර් තනන්තස.

(58067)

(251) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَلْعُونٌ مَنْ

أَتَى امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا». [حسن] - [رواه أبو داود والنسائي في الكبرى وأحمد]

(251) - අල්ලෝගේ දූතයන් (සල්ලේලා අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලා අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "කවරෙකු තම බිරිය සමග ඇගේ ගුද මඳ්ගයේ සංසර්ගයේ යෙදෙන්නේ ද ඔහු ශෂ කරනු ලබු අයෙකි." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

"සමීයාතම බිරිය සමග ඇගේ ගුද මඳ්ගයේ සංසර්ගයේ යේදීම ගන නබි (සල්ලේලා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝඅවවදු කළහ. සඛචින්ම ඔහු අල්ලෝගේ කරුණුවන් ඉවත් කරනු ලබු, ශෂ කරනු ලබු අයෙකු වේ. සඛචින්ම එය මහාපෂයන් අතරින් මහාපෂයකි."

හදීසයේ හරය:

1. කන්තචන්ගේ ගුද මඳ්ගය හරහා සංසර්ගයේ නියලීම නහනම් කිරීම.
2. බිරියගේ ගුද මඳ්ගය හර ගර්චයේ සෙසු අවයවයන්හි පහස විදීම අනුමතය.
3. අල්ලෝගේ නියෙණය පරිදි මුස්ලිම්වරයකු තම බිරිය සමග සංසර්ගයේ නියලිය යුත්තේ ඇගේ යෙති මඳ්ගය හරහාය. ගුද මඳ්ගයේ සංසර්ගයේ නියලීම සහජ ධර්මතච දූෂිත කරන්නක් හා පරම්පරච විනාශ කරන්නක් වේ. එමෙන්ම සහජ ක්‍රියචලිටය එය පටහනි වන අතර ස්වමි පුරුෂයනා බිරිය යන දෙදෙනචම දඬි හනිය සිදු කරයි.

(252) - عن عقبة بن عامر رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ تُوفُوا بِهِ مَا اسْتَحَلَّتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(252) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව උක්තවත් ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කෙත්දේසි අතරින් ඉටු කිරීමට වඩක් සුදුසුම වනුයේ, නුඹලාලිංගෙන්දිය අනුමත කර ගත් දෑ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ඉටු කිරීමට වඩක් වදගත්ම කෙත්දේසිය වනුයේ කන්තඞ් සමග පහස විදීමට අනුමත කර ගනීමේ දී හේතුවූ දෑ ඉටු කිරීමයි. එනම් විවභ ගිවිසුමක බිරියට අවශ්‍ය අනුමත කෙත්දේසියයි.

හදීසයේ හරය:

1. ස්වමිපුරුෂයාහාබිරිය යන දෙදෙනාඔවුන් එකිනෙකා සම්බන්ධයෙන් පිළිපදිය යුතු කෙත්දේසි ඉටු කිරීමේ අනිවර්‍යය භවය. නමුත් අනුමත දැනගනම් කිරීමේ හෝ තහනම් දැනුමත කිරීමේ කෙත්දේසි හර.
2. විවභයේ කෙත්දේසි ඉටු කිරීම සෙසු සියල්ලටම වඩා වදගත් වේ. හේතුව සබචින්ම එය ලිංගික පහස අනුමත කිරීම සදහානුවමනුවන කරුණක් වන බවිනි.
3. විවභයේ කෙත්දේසි පූර්ණවත් කිරීම ගන අවධරණය කරමින් ඉස්ලාමය තුළ විවභයට ඇති ස්ඵඞ්‍රයේ වදගත්කම පෙත්වදීම.

(253) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «الدُّنْيَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(253) - සබච්චන්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකභ කළ බවට අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලභු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මෙලෙඛ භුක්ති විදින්නකි. මෙලෙඛ භුක්ති විදින දඹින් වඩක් උතුම් වනුයේ ධර්මික කන්තඛය." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සබච්චන්ම මෙලෙඛ වනහි, එහි ඇති දැටික කලකට භුක්ති විදිනු ලබන අතර පසුව ඒවාඉවත්ව යයි. සබච්චන්ම එසේ භුක්ති විදින දඹින් වඩක් උතුම් වනුයේ දභම් කන්තඛය. ස්වම්පුරුෂයා ඇය වෙත බලන විට ඇය ඔහුව සතුවු කරයි. ඇයට අණ කළ විට ඇය අවනත වෙයි. ඇයගෙන් දුරස් වූ විට ඔහුව ඇය තුළ ආරක්ෂාකරන අතර ඔහුගේ ධනය ද ඇය ආරක්ෂාකරනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලන් තම ගන්තන්හට අනුමත කර ඇති මෙලෙඛ යහපත් දැක්සිදු නෂ්තියකින් හෙච්චඛකින් තෙඛව භුක්ති විදීමේ අනුමතිය.
2. දභම් බිරියක් තෙඛ්ගච්චම් සදහාදනන්දු කරවීම. හේතුව සබච්චන්ම තම පරමඛපතිට අවනත වන සම්ප්‍රියඛ ඇය සහකර්මයක් වන බච්චි.

3. මෙලෙඞ භුක්ති විදින භක්ෂව අතරින් උතුම් වනුයේ අල්ලාහ්ට අවනත වීමේ දී වන දඬාඪ සදහාද පකර කරන දඬ.

(5794)

(254) - عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَظْرِ الْفُجَاءَةِ فَأَمَرَنِي أَنْ أَصْرِفَ بَصَرِي. [صحيح] - [رواه مسلم]

(254) - ජරීර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: හදිසි බල්ම ගන මම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) විමසාසිටියෙමි. එවිට මගේ බල්ම මාවෙනතකට යෙමු කළ යුතු යයි එතුමනෙක් මට නියෙණි කළහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

ජරීර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනන්ගෙන් පිරිමියෙක් පිටස්තර කන්තඞක් කිසිදු අපේක්ෂඞකින් තෙරව හදිසියේම දකින්නට ලබීම ගන විමසාසිටියේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනන් එය ඔහු දනගත් වහම වෙනත් පත්තකට වෙනත් දෙසකට ඔහුගේ මුහුණ හරවිය යුතු බව ඔහුට නියෙණි කළහ. එවිට ඔහු කෙරෙහි පෂයක් නොපිහිටනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. බල්ම පහත හෙළීමට දිරි ගන්වීම

2. හදිසියේ සහ බලපෑමක් තුවකින් තොරව, බලීමට තහනම් දෙයක් ඇස ගවුනහෙත් ඒ දෙස නිරන්තරයෙන් බලීමෙන් වළකින මෙන් අනතුරු ඇඟවීම.
3. මෙහි දී, කන්තඛන් දෙස බලීමේ තහනම සහඛඛරුන් අතර ස්ඵෛතව තිබූ කරුණක් විය. අනපේක්ෂිතව කන්තඛන් දෙසට තම ඇස ගවුණේ නම්, එවන්තෙකුගේ නීතිය උවමනඛවන්ම බලන කෙනෙකුගේ නීතියට සමන දැයි නබි (සල්ලල්ලඛු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් ජරීර් (රළියල්ලඛු අන්ඛු) තුමනිමසසිටීමෙන් එය සනඛ වේ.
4. මෙහි දී ෂරීඛාව ගන්තන්ගේ යහපත ගන සලකිලීමත් වී ඇත. ඇන්තෙන්ම කන්තඛන් දෙස බලීම ඔවුනට තහනම් කර ඇන්තේ ලෙකික වශයෙන් හසරලෙඛ වශයෙන් පෙළ ගලසන අකුසල් නිසඛවනි.
5. සහඛඛරුන්, තමන්ට ඇති වූ ගටලු සම්බන්ධයෙන් නබි (සල්ලල්ලඛු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙන ගෙණි විමසා ඔවුන් දන ගන්හ. එමෙන්ම පෙඛු ජනතඛට ඇතිවන ගටලු නිබේ නම් ඔවුන් ඔවුන්ගේ විද්වතුන් වෙන ගෙණි ඒවගන විමසදනගන යුතුය.

(8902)

(255) - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِكَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ أَفْرَنْيْنِ، ذَبَحَهُمَا بِيَدِهِ، وَسَمَّى وَكَبَّرَ، وَوَضَعَ رِجْلَهُ عَلَى صَفَاحِهِمَا. [صحيح] - [متفق عليه]

(255) - අනස් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: නබි (සල්ලල්ලභු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අං සහිත කළු සහ සුදු මිශ්‍රිත බඳවුවන් දෙදෙනෙකු කප කළ අතර, එය එතුමණන් විසින්ම කපා හරින ලදී. එතුමණන් 'බිස්මිල්ලහ්' (අල්ලහ්ගේ නමයෙන් ආරම්භ කරමි) අල්ලහ් අක්බර් (අල්ලහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය)! යයි පවසා එතුමණන්ගේ පදය උන්ගේ බෙල්ල මත තබනු. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් භාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අං සහිත කළු සුදු මිශ්‍රිත පිරිමි බඳවුවන් දෙදෙනෙකු ඊළුල් අල්හාදින නබි (සල්ලල්ලභු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තම අතින්ම කපා හරිය බවත් එහිදී එතුමණන් 'බිස්මිල්ලහ්' (අල්ලහ්ගේ නමයෙන් ආරම්භ කරමි) අල්ලහ් අක්බර් (අල්ලහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය)! යයි පවසා එබවත් එතුමණන්ගේ පදය උන්ගේ බෙල්ල මත තබනු බවත් අනස් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තකරන ලදී.

හදීසයේ හරය:

1. අල්හාදුන්සව දින උල්හිය්යදීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි. ඒ සම්බන්ධයෙන් සියලු මුස්ලිම්වරු එකඟ වී ඇත්තහ.
2. උල්හිය්යදීමේ දී වඩන් උතුම් වනුයේ නබි (සල්ලල්ලභු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කවර සත්වයකු උල්හිය්යා වශයෙන් ලබාදුන්නේ ද එම වර්ගයෙන්ම එය වීමය. එය

තෙතට දකුම්කළු වන බවින් හැරුණු මෙහි හැරුණු මේදය වඩාත් පිවිතුරු වන බවිනි.

3. නවවි තුමාමසේ පවසයි: තම උල්හියියසත්වයනමන් විසින් කපාහරිමේ වගකීම දරීම වඩාත් යෙහිසය වේ. යම් කිසි කණකුක් මත හර එය කපාහරීමට වෙනත් කිසිවකුට හර තෙදිය යුතුය. එසේ වුව ද එය කපාහරන අවස්ථාවේ සහභාගී වීම සතුටු දයකය. එහි දී එය මුස්ලිම්වරයකුට පවරන්නේ නම් කිසිදු විරුද්ධත්වයකින් තොරව එය අනුමත වන්නේය.
4. ඉබ්නු හජර් තුමාමසේ පවසයි: සත්වයාකපන විට එහිදී බිස්මිල්ලාහ් යයි පවසීමත් සමග අල්ලඤා අක්බර් යයි තක්බිර් පවසීම සතුටුදයක වේ. එමෙන්ම උල්හියියා සත්වයෙහි දකුණු බෙල්ල මත පදය තබීම ද සතුටුදයකය. එසේ තබීමෙන් සත්වයාකපන්නා දකුණුතින් පිහිය ගනීමටත් ඔහුගේ වම් අතින් උගේ හිස ඇල්ලීමටත් පහසු වනු ඇත.
5. අං ඇති සතුන් උල්හියියසදහායඤාගනීම යෙහිසය. එසේ තෙඹුව ද වලංගු වන්නේය.

(2971)

(256) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «ما أسفل من الكعبين من الإزار ففي النار».

وعن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِزْرَةُ الْمُسْلِمِ إِلَى نِصْفِ السَّاقِ، وَلَا حَرَجَ - أَوْ لَا جُنَاحَ - فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْكَعْبَيْنِ، فَمَا كَانَ أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ فَهُوَ فِي النَّارِ، وَمَنْ جَرَّ إِزَارَهُ بَطْرًا لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ». [صحيحان] - [حديث أبي هريرة - رضي الله عنه البخاري رواه

حديث أبي سعيد - رضي الله عنه:- رواه أبو داود وابن ماجه وأحمد]

(256) - නවී (සල්ලේලනු අලයිනී වසල්ලම්) තුමාජරකණ කළ බවට අබු හුරේරේ(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “වේට්ටියෙන් වළලු කරට වඩාපහළින් ඇති දැවනනි, එය අපා ගින්නෙනි.”

අල්ලන්ගේ දූතයනන් (සල්ලේලනු අලයිනී වසල්ලම්) තුමා ජරකණ කළ බව අබු සර්ද් අල් කුද්ර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “මුස්ලිම්වරයන්ගේ වේට්ටිය කෙණ්ඩයේ අඩක් දක්වාය යුතුය. ඒ අතර භාවලලු කර අතර පවතින දඹි වරදක් නත. නමුත් වළලු කරට වඩාපහළින් ඇති දැවනනි, එය අපාගින්නෙනි. කවරෙකු තම වේට්ටිය අහංකරයෙන් යුතුව බිම ගබමින් ගමන් කළේද අල්ලන් ඔහු දෙස කරුණාබලේමෙන් නොබලන්නේමය.” [එම හදීසයේ වර්තනන් දෙක සමග පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉබ්නු මජහ් එය වර්තකර ඇත - ඉමම් බුහාර් එය වර්තකර ඇත - ඉමම් අබු දුඹද් එය වර්තකර ඇත - අහ්මද් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඝ කරන්තාපහළ ඇඳුම් ඇදීමේ සතුටුදායක ක්රමය වනුයේ, ඇඳුම කෙණ්ඩයෙහි අඩක් දක්වා පවතීමය. කෙණ්ඩයේ අඩක් අතර භාවලලුකර අතර පවතින සීමි තුළ තම ඇඳුම එල්ලෙන්තට ඇදගන්නේ නම් ඔහු කෙරෙහි වරදක්

නන. නමුත් පසුයේ වළලුකරට වඩාපහළින් වී, වේට්ටිය දිගින් පවතින්නේ නම් සඳවින්ම එම අඳුම එසේ එල්ලෙන්නට හරිම හේතුවෙන් ඔහු දඩුවම් ලබනු ඇත. එමෙන්ම කවරෙකු අල්ලන්ගේ ආශිර්වාදය පරව පිහිටන අවස්ථාවේ මුරණ්ඩුකමින් හා අහංකරකමින් තම අඳුම බිම ගඬා ඇදගෙන යන්නේ ද සඳවින්ම අල්ලන් මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහුව හරි බලන්නේ නන.

හදීසයේ හරය:

(4964)

(257) - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى أَنَّهُمْ كَانُوا عِنْدَ حُدَيْفَةَ، فَاسْتَسْقَى فَسَقَاهُ جُوسِيٌّ، فَلَمَّا وَضَعَ الْقَدَحَ فِي يَدِهِ رَمَاهُ بِهِ، وَقَالَ: لَوْلَا أَنِّي نَهَيْتُهُ عَيْرَ مَرَّةٍ وَلَا مَرَّتَيْنِ - كَأَنَّهُ يَقُولُ: لَمْ أَفْعَلْ هَذَا -، وَلَكِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الدَّبِجَ، وَلَا تَتَشْرَبُوا فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَتَا فِي الْآخِرَةِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(257) - අබ්දුර් රහ්මන් ඉබ්නු අබ් ලයිලාතුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. "අත්තෙන්ම ඔවුන් හුදෙසිතාතුමා අබියස වඩ වී සිටියහ. එවිට හෙතෙම ජලය ඉල්ලා සිටියේය. මජුසි (අග්නි පුදන්තෙකු) ජලය සපයුවේය. ඔහු (රිදී) භක්තය ඔහුගේ අතේ තබා විට ඔහු එය විසි කළේය. තවදුරටත්, සඛචින්ම මම ඔහුව වරක් හෝ දෙවරක් හෝ එසේ තෙඛලක්වූයේ නම්, මම එය නෙකළ බව ඔහු පවසන්නට පුළුවන." නමුත් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසා සිටියහ. "ඔබ සේද හෝදී ජබ් වර්ගයේ සේද නෙඤ්ඤිත්ත. රත් හාරිදී භක්තවල පනය නෙකරන්න. ඒ පත්‍රවල අනුභව නෙකරන්න. සඛචින්ම ඒවා ඔවුන්ට මෙලෙඛ හිමි දෙස. අපට මතුලෙඛ හිමි දෙස." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තනී ඇත]

විවරණය:

පුරුෂ පර්ශවයට සේද හෝ සේද වර්ගයෙන් යුත් රෙදි ඇදීමෙන් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ වළක්වූහ. එමෙන්ම රත් හාරිදී භක්ත හා භක්තවල ආහාර පන ගනීමෙන් ගඟණු පිරිමි යන දෙපර්ශවයම වළක්වූහ. දේවත්වය විශ්වස කරන මුස්මින්වරුන් අල්ලන්ට අවනත වී මෙලෙඛ ජීවිතයෙහි ඒවසින් වළකී සිටින බවින් ඒවා මලවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔවුන්ට පමණක් සතු දෙසන වග ද දන්වා සිටියහ. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කහිර්වරුන් වනඹී ඔවුන් දේව නියෙණියට පිටුපෑ බවින් හා ඔවුන්ගේ මෙලෙඛ ජීවිතය

තුළම ඔවුන් ඒවාපරිහරනය කෙඬ ඔවුන්ගේ සුබස්වදය කල් ඇතිවම භුක්ති විදි බවින් මතුලෙඬවහි ඔවුනට ඒවසතු නෙඬනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. සේද හචර්ණ ගන් වූ දීජඬි වර්ගයේ සේද පිරිමි පර්ගවය ඇඳ පළදීම තහනම් කිරීම. එය අදින අය වෙන වූ දඩි අවවදය.
2. සේද හචර්ණ ගන්වූ දීජඬි වර්ගයේ සේද ඇදීම කන්තඬින්ට අවසර දීම.
3. රන් හර්දී පිඬන් හඬඬන වල ආහඬපන ගනීම පුරුෂ හා කන්තඬන දෙපර්ගවයටම තහනම් කිරීම.
4. හුදෙසිඬතුමඬය දඩි සේ පිළිකුල් කර ඇත. සබවින්ම එතුමඬරක් නෙඬ කිහිප වඬයක්ම රන් හර්දී හඬන හඬිතයෙන් තමඬ තහනම් කිරීම එයට හේතුවයි. නමුත් ඔහු එතඬින් නෙනවතුණි.

(2985)

(258) - عن علي رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ: عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ، وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَحْتَلِمَ، وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَعْقِلَ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي في الكبرى وابن ماجه وأحمد]

(258) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අලී (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: "නිදෙනෙකු පිළිබඳ (ලිවීමෙන්) පත්හි ද ඉවත් කරනු ලබිය. නිදන්තානින්දෙන් අවදිවන තුරු, ළදරුවාවච්චියට පත් වන තුරු, උන්මත්තකයා සිහිබුද්ධිය ලබන තුරු" [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

මෙම පුද්ගලයින් නිදෙනාහරු ආදම්ගේ දරුවන් වන සෙසු මිනිසුන් හට වගකීම් පවරන බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දැන්වාසිටියහ.

කුඩාදරුවා ඔහු වච්චියට පත් වන තුරු.

ස්වබුද්ධිය අහිමි වූ උන්මත්තකයා ඔහුට සිහිබුද්ධිය නචන ලඹන තුරු.

නිදන්තා ඔහු නින්දෙන් අවදිවන තුරු.

වගකීම් සම්බන්ධයෙන් වනහි, ඔවුන්ගෙන් ඒවනිදහස් කර ඇත. ඔවුන් සිදු කරන පෂයන් ඔවුනට එරෙහිව ලියනු ලබන්නේ නහ. නමුත් කුඩා දරුවන්ට යහපත ලියනු ලඹේ. උන්මත්තකයානිදසිටින්නච එසේ ලියනු නෙලබන්නේ ඔවුන් එම තත්ත්වයේ පමණක් ඔවුන්ගේ හඹීම් ඉවත්ව ඇති බචින් නචදුම පිළි නෙහන්තාආය අතරට ඔවුන් පත්ව සිටින බචිනි.

හදිසයේ හරය:

1. පුද්ගලයෙකුගේ ධර්ණ ශක්තිය නතිවීම සිදුවන්නේ එක්කෝතින්ද නිසාඔහුට තම යුතුකම් ඉටු කිරීම සඳහා අවදි වීමට නොහැකි වීම නිසානොහැකිවූයේ කුඩාචයස සහ ලදරු වයස නිසාඔහුට හකියඛ අනිමි වන නිසානොහැකිවූයේ මනසික ක්‍රියකර්ත්වය අඩල කරන උමතුව නිසානොහැකිවීමත්කම වනි ඔහුට පිඩකරන දෙයක් නිසඵවනි. යමෙකුට හරි වරුද්ද හඳුනාහනීමේ හකියඛ සහ නිසි ස්වරූපය අනිමි වේ නමි, මෙම හේතු තුනෙන් එකක් නිසා ඔහුගේ ධර්ණ ශක්තිය අනිමි වී යයි. සඛචින්ම උත්තරීතර අල්ලන් ඔහුගේ යුක්තිය, ඉවසීම සහ ත්‍යගභීලීහඛය තුළින්, ඔහුට එරෙහිව ඔහු කරන ඕනමු වරදක් හෝ නෙසලකිල්ලක් සම්බන්ධයෙන් ඔහු වරදකරුවකු වීමෙන් ඔහු ඔහුව නිදහස් කරනු ඇත.
2. ඔවුනට එරෙහිව පවි නොලීවීම, ඔවුන්ට එරෙහිව ගන්නා ලද ඇතමි ලෙකික තීන්දු තහවුරු කිරීමට පටහනි නෙඵවි. උදහරණයක් ලෙස උමතු මිනිසෙකු විසින් කිසිවෙක් මරා දමුවහෙන්, ඔහුට පළිගනීමක් හෙඡුනිවරයක් හෝ ක්‍රියත්මක නෙඛන නමුත් සිහිබුද්ධිය ඇති ඔහුගේ හරකරු විසින් වන්දි මුදල් ගෙවිය යුතු වේ.
3. වඩිවියට පත්වීමේ සලකුණු තුනක් ඇත: එනමි, සිහිනයක් හෝඵවනන් කරණඛක් හේතුවෙන් ශුකුණු පිටවීම, රහස්‍ය පෙදෙස්වල රෙඕ වඩීම, අවුරුදු පහලෙඛක් සම්පූර්ණ වීම ය. කන්තඛකට සිව්වන කරුණක් එකතු කෙරෙයි.: එනමි ඔසප් වීම ය.
4. සුබුකී තුමාමෙසේ පවසයි: ලදරුවාකෙලු ගචයස. තවත් සමහරු පවසන්නේ: කලලය යනුවෙන් හඳුන්වන මවි

කුසක සිටින දරුවාය. ඔහු උපත ලබූ විට, ළදරුවෙකි. පසුව ආහාර අනුභව කරන විට, අවුරුදු හතක් ලබන තුරු ඔහු බල වයස්කරයෙකි. පසුව අවුරුදු දහය දක්වාතෙක් ගටයෙකි. මේ සියලු තත්ත්වයන් තුළ ඔහුට දරුවකු යැයි පවසීම නියත කරුණකි. ඉමම් සුයූනී තුමද පවසාසිටියේ මෙයමය.

(58148)

(259) - عن ابن عمر رضي الله عنهما: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْفَرَعِ.

[صحيح] - [متفق عليه]

(259) - ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “සබවින්ම අල්ලහ්ගේ දූතයෙණෝ(සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) හිසකෙස් කෙචසක් බුගාතවත් කෙචසක් ඉතිරිවන්නට ඉඩ හර හිසකෙස් කපීම තහනම් කළහ.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ හිසකෙස් කෙචසක් බු ගසාතවත් කෙචසක් ඉතිරිවන්නට ඉඩ හර්ම තහනම් කළහ.

කුඩාඅය හා වේවචඩ්හිටියන් හෝවේවෑමම තහනම පෙණු වුවකි. කත්තච වනහි ඇයගේ හිසකෙස් බු ගමු ඇයට අනුමත නහ.

හදීසයේ හරය:

- 1. ඉස්ලමීය පිළිවෙත මිනිස් පෙනුම ගන සලකිලිමත් වේ.

(8914)

(260) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول:

«الْحَالِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسَّلْعَةِ، مَمْحَقَةٌ لِلْكَسْبِ». [صحيح] - [متفق عليه، وهذا لفظ أبي داود]

(260) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ජරකභාසකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් අබු හුරේරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ ජරකභා කරන ලදී. ‘දිවුරා සිටීම භාණ්ඩය ජරවර්ධනය කරන නමුත් ඉපඪීම විනාශ කරන්නකි.’ [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇති අතර මෙහි පද පෙළ අබු දුඛද්ට අයත්ය]

විවරණය:

භාණ්ඩය ජරවර්ධනය කිරීම සදහාත් ආදායම් අධික ලබීම සදහාත් නොසලකිලි ලෙස දිවුරාසිටීම හාළය අධික ලෙස භවිත කිරීම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාඅවවඳ කර සිටියි. වියභර්කයකු බෙරු පවසමින් එම භාණ්ඩය මත දිවුරාසිටින විට, ඔහු එසේ දිවුරාසිටි භාණ්ඩය විෂයයෙහි ඔහු සන්යවඳියෙකු යයි සිතාපර්හෙභිකයාළහි ඇති වටිනකමට වඩාඅධිකව ගෙවමිලදී ගන්නට වෙලෙන්දඟේ දිවුරීමෙන් බලපමුට ලක්ව ගනු ඇත. එබවින් එහි අහිවඳ්ධිය විනාශ වීමෙන් ඔහු දඬුවමට ලක් වනු ඇත. ඇතමු විට ලභය සමගම ජරණ්ධනය ද විනාශ වී යනු ඇත. නමුත් අල්ලාහ් අහියස ඇති දැඹහුගේ පසකම් හේතුවෙන් නොලබී යන්නක් නොවේ. අධික ලෙස අල්ලාහ් මත දිවුරාසිටීම අල්ලාහ්ට ගරුබුහුමන් කිරීම හීන කරවයි. ඒකදේවත්වය විනාශ කර දමයි.

හදිසයේ හරය:

(5936)

(261) - عن ابن عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللَّحَى». [صحيح] - [متفق عليه]

(261) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලභු අන්හුම) විසින් මෙසේ වාර්තාකරන ලදී. "උඩු රැවුල කපා දමන්න. යටි රැවුල වලවන්නට ඉඩ හරින්න." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

උඩු රැවුල කපාඉවත් කිරීමටත් එය වලවන්නට ඉඩ නොහඳු එය කෙඛ කිරීමටත් එම විෂයයෙහි ඉක්මවා කටයුතු නොකිරීමටත් නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නියෙණි කර ඇත්තහ.

එයට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙසින් යටි රැවුල වළීමටත් එය පූර්ණව තිබෙන්නට ඉඩ හරීමටත් නියෙණි කර ඇත්තහ.

හදීසයේ හරය:

- 1. යටි රැවුල බමු තහනම් කිරීම.

(3279)

(262) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ، وَلَا الْمَرْأَةُ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ، وَلَا يُفْضِي الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، وَلَا تُفْضِي الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَرْأَةِ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(262) - සබවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වඳ්තා කරන ලදී: "පිරිමියා පිරිමියන්ගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස නෙඹලිය යුතුය. කන්තඛ කන්තඛගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස නෙඹලිය යුතුය. පිරිමියා පිරිමියා සමග එකම ඇඳුමෙහි දච්චි නෙඹලිය යුතුය. එමෙන්ම කන්තඛ කන්තඛ සමග එකම ඇඳුමෙහි දච්චි නෙඹලිය යුතුය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [99මේ මුස්ලිම් එය වඳ්තා කර ඇත]

විවරණය:

පිරිමියා පිරිමියන්ගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස බලීම හෝ කන්තඛ කන්තඛගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස බලීම නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ නහනම් කළහ.

අවිරහවත් රහස්‍ය පෙදෙස් යනු: එය හෙළි වූ විට ලජ්ජාවට පත්වන කෙටසය. පිරිමියන්ගේ අවිරහය ඔහුගේ ඉණ හාදුණහිස් දෙක අතර කෙටසයි. කන්තඛට පිටස්තර පිරිමියන්ගේ ඇඟේ මුළු ශරීරයම අවිරාවේ. නමුත් කන්තඛන් හා ඇඟේ මහරම් දෙකින් හමුවේ ඇය නිවසේදී වඳ් කරන අවස්ථාවේ පුරුදු පරිදි ප්‍රදර්ශණය වන දප්‍රදර්ශනය කරනු ඇත.

පිරිමියා තවත් පිරිමියකු සමග එකම ඇඳුමක හෝ එකම පෙණරණයක තනිවී වෙන්ව සිටීමත්, කන්තඛ තවත් කන්තඛකු සමග එකම ඇඳුමක හෝ එකම පෙණරණයක තනිවී වෙන්ව සිටීමත් නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ නහනම්

කළහ. සබවින්ම එය සම කෙනෙකුම අනෙකුගේ රහස්‍ය පෙදෙස් ස්පර්ශ කිරීමේ තත්ත්වයට ගෙන යන බවිනි. ඇයව බලීම තහනම් මෙන්ම ස්පර්ශ කිරීම ද තහනම් කරන ලද්දකි. එය මහත් දූෂිත ක්‍රියාවක් වෙත යෙහු කරන බවින් එහි තහනම වඩාත් බරපතලය.

හදිසයේ හරය:

1. අඹු සමීයන් හඳු පිටස්තරයන් රහස්‍ය පෙදෙස් බලීමේ තහනම.
2. සමෂය පිවිතුරු කිරීමටත්, අශීලවඳ දැවෙන යෙහු කරන මඟ්ග වසදුම්මටත් ඉස්ලාමය උනන්දු වෙයි.
3. ප්‍රතිකර්ම භාවෙනත් අවශ්‍යතාසදහාම පෙදෙස් බලන්නට සිදු වූ විට, කමණ්චන් තෙත්ව රහස්‍ය පෙදෙස් බලීමට අවසරය ඇත.
4. මුස්ලිම්වරයනම රහස්‍ය පෙදෙස් ආවරණය කිරීමටත්, අන් අයගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස බලීමෙන් තම බලීම පහත හෙළීමටත් නියෝග කරනු ලබ ඇත.
5. පිරිමින් පිරිමන් සමග ද කන්තවන් කන්තවන් සමග ද වීමේ තහනම විශේෂයෙන් පවසඇත. හේතුව එය බලීමට හරහස්‍ය පෙදෙස් නිර්වරණය කිරීමට යෙහු කරන බවිනි.

(8904)

(263) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال: لم يكن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشًا وَلَا مُتَّفَحِّشًا، وَكَانَ يَقُولُ: «إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا». [صحيح] - [متفق عليه]

(263) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අම්ර් (රජයල්ලාහු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අසභ්‍ය වචන කතා කරන්නෙකු හෝ අසභ්‍ය ක්‍රියා සිදු කරන්නෙකු ලෙස සිටියේ නහ. සබ්චින්ම එතුමණෝ මෙසේ පවසමින් සිටියහ: "සබ්චින්ම ඔබ අතරින් වඩක් උතුම් අය වනුයේ ඔබ අතර සිටින ගනිගුණවලින් වඩක් යහපත් තනන්නාය." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අවිනීත වචන කතාකිරීම හෝ අවිනීත ක්‍රියාවන්හි නිරතවීම හෝ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ගුණාංග අතරින් නෙඞිය. එතුමණෝ එවන් නක් නෙඞිතු අතර එවන් නක් සදහා අධිෂ්ඨන කර ගත්තේ ද නහ. එතුමණෝ මහඟු ගුණ යහපත් බවින් යුක්ත වූහ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ මෙසේ ද පවසමින් සිටියහ: සබ්චින්ම ඔබ අතරින් අල්ලාහ් අබියස ගනිගුණවලින් වඩක් උතුම් තනන්නා වනුයේ යහ ක්‍රියා සිදු කරන, සිතහමුසු මුහුණින් හමු වන, හිංසාවෙන් වළකී ඒවා විද දරණන්තා හා මිනිසුන් සමග අලංකාර අයුරින් ආශ්‍රය කරන තනන්නාය.

හදීසයේ හරය:

1. අවිනීත වචන හා අසභ්‍ය ක්‍රියාවන්ගෙන් වූ අශීලච්ච දැසින් ඉවත්වී සිටීම මු:මින් වරයසතු වගකීමකි.

2. අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) යහගුණවල පරිපූර්ණත්වය, එතුමන්ගෙන් යහ ක්‍රියා යහ වචන හඳු වෙන කිසිවක් නිකුත් වූයේ නහ.
3. යහ ගුණ තරඟ වදින භූමිකාවකි. කවරෙකු පෙරටු වන්නේ ද ඔහු දේවත්වය විශ්වඝ කරන උදවිය අතර උතුම් මෙන්ම දේව විශ්වඝයෙන් පරිපූර්ණවත් තනන්නෙකි.

(5803)

(264) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ». [صحيح بشواهده] - [رواه أبو داود وأحمد]

(264) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා(රළියල්ලාහු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "(දේවත්වය විශ්වඝ කරන) මු:මින්වරයානම යහපත් ගුණාග තුළින් රක්‍රියේ නහිට නමුදුම් කරන, උපවඝය රකින අයකුගේ නිලය ලබනු ඇත." [එය අනු සක්ෂි තුළින් පූර්ව සබක සහිතය] - []

විවරණය:

සබවින්ම යහපත් ගුණාග, අදඹ පුද්ගලයව අබණ්ඩව දහවල් කලයේ උපවඝයේ නිරත වන රක්‍රියේ නහිට නමුදුම් ඉටු කරන තනන්නගේ නිලයට ලඟා කරවනු ඇත. යහපත් ගුණාගවල එකතුව වනහි: දහමි ලෙස ආශ්‍රය කිරීම, යහපත් කතව, ප්‍රසන්නවත් මුහුණ, නපුරකම් වළක්වීම හාජනයගන් එය ඉවත් කිරීම යනදියයි.

හදිසයේ හරය:

1. සදච්ඡයේ මහිමය සහ පරිපූර්ණත්වය සදහා ඉස්ලම් දක්වන සලකිල්ලේ තරම.
2. සදච්ඡයේ මහිමය; එය කෙතරම් ද යත් උපව්‍යය කඩ නෙකරන උපව්‍යය ශීලය රකින්නකුගේ හානමුදුම්වල දී වෙහෙසට පත් නොවී ඒවඡයහි නිරත වන්නකුගේ තත්ත්වය ගන්නා එමගින් ලබනු ඇත.
3. දහවල් කලයේ උපව්‍යයේ නිරත වීම හරකි කලයේ නමුදුම් කිරීම මහඟු ක්‍රියාවන් දෙකකි. ඒවඡයහි ආත්මයට වෙහෙසක් ඇත. යහපත් හසිරීම තුළින් තම ආත්මය කප කරන බවින් එවන් යහපත් හසිරීම ඇති උදවිය එම මහඟු ක්‍රියාදෙකෙහි නිලය ලබනු ඇත.

(5799)

(265) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «كَمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِمْ».

[حسن] - [رواه أبو داود والترمذي وأحمد]

(265) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකෘත කළ බව අඩු හුරෙයි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන්නන් අතරින් විශ්වඝ්‍යයෙන් වඩාත් පුර්ණවත් තනන්තාමචුන් අතර සදාචාරයෙන් වඩාත් යහපත් තනන්තය. නුඹලාඅතරින් වඩාත් ශ්‍රේෂ්ඨ තනන්තා නුඹලා අතර තම බිරියන් හට ශ්‍රේෂ්ඨ තනන්තය." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

ජනයාඅතරින් විශ්වඝ්‍යයෙන් වඩාත් පුර්ණවත් තනන්තාතම ගුණ යහපත් බවින් දහමි තනන්තය යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ දන්වා සිටියහ. ඒ සිතහමුසු මුහුණින්, යහප හසිරීමෙන්, හෙදින් කලා කිරීමෙන් සහ හිංසනය වළක්වීමෙන් වේ.

දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන්නන් අතරින් වඩාත් ශ්‍රේෂ්ඨතම තනන්තා නුඹලා අතර තම බිරියන්, දියණියන්, සහෙදර සහෙදරියන් හානිතවතුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ තනන්තය. ඊට හේතුව සබවින්ම මෙහුන් යහපත් ගතිගුණවලින් ආශ්‍රය කිරීම සදහා වඩාත් සුදුසුම තනන්තන් වන බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. යහපත් ගතිගුණවල මනීමය. සබවින් ම එය ඊමන් හෙවත් දේව විශ්වඝ්‍යයෙන් එකකි.

2. ක්‍රියාව ද ඊ මනසෙන් වන්නකි. එය වර්ධනය වන අතර විටෙක හීන වී යයි.
3. ඉස්ලාමය කන්නාවට දක්වන ගෙණවය. ඇය සමඟ යහපත් ලෙස කටයුතු කිරීම සඳහාදානන්දු කරවීම.

(5792)

(266) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن أكثر ما يدخل الناس الجنة، فقال: «تقوى الله وحسن الخلق»، وسئل عن أكثر ما يدخل الناس النار فقال: «الفرج والفم». [حسن صحيح] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(266) - අබු හුරේරා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: "මිනිසුන් අධික ලෙස ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරන දෑ කුමක්දැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) විමසන ලදී. එවිට එතුමාණන් "අල්ලාහ් පිළිබඳ බිය හඹීමෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම භායහපත් ගනිගුණ වේ" යයි පවසන. තවදුරටත්, මිනිසුන් අධික ලෙස නිරයට ඇතුළත් කරන දෑ කුමක්දැයි එතුමාණන්ගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමාණන් "කට භාලිංගේන්ද්‍රිය" යයි පවසන. [හසන් සහීන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරන අති වදගත් සධක දෙකක් මෙහි නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පහදීළි කළහ. ඒ නම්:

අල්ලාහ් පිළිබඳ භක්තිය භායහපත් සද්චර්ය.

අල්ලාහ් කෙරෙහි භක්තිය: එනම් ඔබ අතර භාඅල්ලාහ්ගේ දඬුවම අතර ඔබ සලසාගන්නා ආරක්ෂාවයි. එය ඔහුගේ නියෝග

පිළිපදීමෙන් හාඔහු තහනම් කළ දැසින් වළකී සිටීමෙන් සිදු වන්නේය.

යහපත් සදාචාරය: එය සිනහමුසු මුහුණින්, යහපත සිදු කිරීමෙන් හාහානිය වළක්වීමෙන් සිදු වන්නේය.

අපා ගින්නට පිවිසීමට හේතුවන බරපතල සබක දෙක වනුයේ:

දිව හාලිංගේන්දියයි.

දිවෙන් සිදුවන පහකම් වනුයේ: බෙරැකීම, කෙල්ම කීම, දෙණේ නඟීම වැනි දෑ.

ලිංගෙන්දියෙන් සිදුවන පහකම් වනුයේ: කම අපවරය, සම ලිංගික සේවනය හාඵවනි වෙනත් දෑ

හදීසයේ හරය:

1. ස්වර්ගටය පිවිසීම සදහාදුන්නරීතර අල්ලණ් සමඟ බඳුන හේතු සබක ඇත. ඒ අතරින් හාක්නිය හාශුද්ධව එකකි. එමෙන්ම මිනිසුන් සමඟ බඳුන හේතු සබක ද ඇත. ඒ අතරින් යහපත් සදාචාරය ද එකකි.
2. දිව, එහි හිමිකරුට එමගින් බලපන අනතුර. සබචින්ම එය අපාගින්නට පිවිසීමේ හේතු සබකයක් වනු ඇත.
3. ආශඛන් හාඅගීලඛණ දැසින් මිනිසුන් ඇති අනතුර. සබචින්ම ඒවඅපාගින්නට පිවිසීමට අධික ලෙස බලපන සබක වෙති.

(5476)

(267) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ

النَّاسِ خُلُقًا. [صحيح] - [متفق عليه]

(267) - අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. “අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ජනයාඅතර වඩාත් සදාචාර සම්පන්න අයකු වූහ.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ජනයාඅතර සදාචාර සම්පන්න භාවයෙන් වඩාත් පරිපූර්ණවත් අයකු වූහ. දහම් කතා, යහපත් හසිරීම, සිනහමුසු මුහුණ, හනිය වළක්වීම සහ අනෙකුත් බර ඉසිලීම යනදී සියලුම සදාචාර හා ගනිගුණවල දී ඉමහත් පූර්වදර්ශය එතුමණන් සතු විය.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සදාචාර ගනිපවතුම් පූර්ණවත් විය.
2. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දහම් ගනිගුණවල පූර්ණවත් ආදර්ශයකි.
3. නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ගනිගුණවල දී එතුමණන්ව පිළිපදින මෙන් උනන්දු කරවීම.

(6180)

(268) - قال سعد بن هشام بن عامر - عندما دخل على عائشة رضي الله عنها: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنبَيْتَنِي عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَتْ: أَلَسْتُ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَتْ: فَإِنَّ خُلُقَ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ الْقُرْآنَ. [صحيح] - [رواه مسلم في جملة حديث طويل]

(268) - සෘද් ඉබ්නු හිෂම් ඉබ්නු ආමර් තුමාආඉෂා-රළියල්ලඤු අන්හා තුමිය වෙන ගිය කල්හි මෙසේ විමසා සිටියේය. දේවත්වය විශ්වඝ කළ මු:මින්වරුන්ගේ මණියනි! අල්ලඤ්ගේ දූනයණන්ගේ (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) ගනිගුණ ගන මට දන්වසිටින්න යයි විමසාසිටියේමි. එතුමිය: "ඔබ අල් කුර්ආනය කියවානද්දැ"යි විමසාසිටියහ. මම එසේය යයි පිළිතුරු දුනිමි. එවිට එතුමිය: "අල්ලඤ්ගේ නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණගේ වර්නය අල් කුර්ආනය ය" යයි පවසුවහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරුන්ගේ මණියන් වූ ආඉෂා (රළියල්ලඤු අන්හා) තුමියගෙන් නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ගනිගුණ පිළිබඳ විමසාසිටින ලදී. එවිට එතුමිය පුළුල් අර්ථයක් ඇති කෙටි වදනකින් පිළිතුරු දුන්නාය. තවද ප්‍රශ්න කරන්නාම පරිපූර්ණත්වයේ සියලු ගුණාග ඇතුළත් උතුම් අල් කුර්ආනය වෙන යෙමු කළහ. පසුව අල් කුර්ආනයේ ගනිගුණවලින් නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් හඬගසී සිටි බව පවසාසිටියහ. එතුමණන් කවර කරුණක් අණ කරනු ලබුවේ ද එය එතුමණන් ක්‍රියන්මක කළහ. කවර කරුණක් අල් කුර්ආනය වලක්වා ඇත්තේ ද එයින් වළකී සිටියහ. එතුමණන්ගේ ගුණාගය වූයේ එය ක්‍රියාවට නංවා එහි සීමාවන් ඉදිරියේ නවතී, එහි ඇති විනයමලාවට අනුව හඬ ගසී, එහි උපමාවන් හාකතන්දර තුළින් පබ්මි ලබීමය.

හදිසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනයේ සද්චරය ඔහු තුළ ඇති කිරීම සදහා නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කිරීමට දිරි ගන්වීම.
2. අල්ලහ්ගේ දූතයණන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ගතිගුණ අගය කිරීම. සබවින්ම එය දිව්‍ය පණිවිඩයේ පහනකි.
3. අල් කුර්ආනය සියලුම ගෙවණිය ගති ගුණ සදහා මූලභූයකි.
4. ඉස්ලාමයේ ආවච්ච ධර්ම වලට සමස්ත දහමම ඇතුළත් වනුයේ නියෙඟ් පිළිපදීමෙන් සහ තහනම් දැරීන් වලකී සිටීමෙනි.

(8265)

(269) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ التَّيْمُنُ، فِي تَنْعُلَيْهِ، وَتَرْجُلَيْهِ، وَطُهُورِهِ، وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ. [صحيح] - [متفق عليه]

(269) - දේව විශ්වඝ්නීන්ගේ මණිය වූ ආඉෂා(රළියල්ලඟු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “අල්ලඟ්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) පවහන් පළදීමේ දී ද හිසකෙස් සකසීමේ දී ද පිරිසිදු කිරීමේ දී ද එතුමණන්ගේ සෙසු සියලු කටයුතු වල දී ද එතුමණන්ගේ ක්‍රියා කරන්නෙකු වූහ.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහුණ් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

ගරු කටයුතු හා සම්බන්ධ සියලු කරුණුවලදී තම දකුණතින් ආරම්භ කිරීමට නබි (සල්ලල්ලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ප්‍රමුඛත්වය දුන් අතර එය ප්‍රිය කරන්නෙකු වූහ. මිනිසා පවහන් පළදීමේ දී දකුණු පසුපසින් ආරම්භ කළ යුතුය. තම හිසකෙස් හතර ම රැවුල පිරීමේ දී ඒවසකසීමේ දී හාඒවච තෙල් ගල්වීමේ දී දකුණතින් ආරම්භ කළ යුතු ය. එමෙන්ම වුළු කිරීමෙහි ද තම දෙඅත් හාදෙපසුතරින් වමතට පෙර දකුණතට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය.

හදිසයේ හරය:

1. නවවි තුමාමෙසේ පවසයි: මෙම රීතිය ඡර්ආව තුළ පවතින්නකි. එනම් ඇඳුම හාච්චටිය ඇදීම, සපත්තු පළදීම, මස්ඡ්දයට පිවිසීම, දත් පිරිසිදු කිරීම, සුරුමා ගල්වීම, නියපෙතු කපීම, උඩු රැවුල කෙච කිරීම, හිසකෙස් පනචකින් පිරීම, කිහිලි රෙඹ් ඉවත් කිරීම, හිසකෙස් බමු, සලකයේ සලඹි පවසීම, පිරිසිදු කිරීමේ දී ගර්ච අවයව සේදීම, වසිකිලියෙන් බහච්ච වීම, ආහච්ච පන ගනීම, අනට

අන දීම, හජ්රුල් අස්වද් ගල ස්පර්ශ කිරීම හාඵවනි අර්ථයෙන් යුතු අනෙකුත් කටයුතු දකුණනින් ආරම්භ කිරීම සතුටුදායක වන්නේය. ඒවච පටහනි වසිකිලියට පිවිසීම, මස්ජිදයෙන් බහර වීම, නඝය පිරිසිදු කිරීම, මලමුත්තාකිරීමෙන් පසු පිරිසිදු කිරීම, ඇඳුම වේච්චිය හා සපත්තු වනි දඟලවීම යනඤ් දචමනින් ආරම්භ කිරීම සතුටු දායකය. මෙඵ සියල්ල දකුණතට ගරු කිරීමක් වශයෙනි.

2. "දකුණත එතුමණන්ට ප්‍රිය මනඝ විය." මෙනි දකුණනින්, දකුණු කකුලෙන් හදකුණු පත්තෙන් කටයුතු ආරම්භ කිරීම මෙන්ම දකුණන් යමක් කිරීම ද ඇතුළත් වේ.
3. නවවි තුමාමසේ පවසයි: "දකුණනින් ආරම්භ කිරීම සතුටුදායක නෙචු ශරීර අවයව ද ඇත. එනම් කන් දෙක, අත් (අල්ල) දෙක, කම්මුල් දෙක යනඤ්යයි. ඒවඵකවර පිරිසිදු කළ යුතු වේ. අන කපනිබීම වනි හේතු සඞකයක් වී නම්, එවිට දකුණතට මුල් තන දිය යුතුය."

(3018)

(270) - عن شداد بن أوس رضي الله عنه قال: نِتْنَانِ حَفِظْتُهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، فَإِذَا قَاتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَ، وَلِيُحَدِّدَ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ، فَلْيُرْخِ ذَبِيحَتَهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(270) - ඡද්දඤ්ඤ ඉබ්නු අවුස් (රළියල්ලඡු අන්ඡු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. මම අල්ලඡ්ගේ දූනයඡන් (සල්ලල්ලඡු අලයිහි වසල්ලම්)

ගෙන් කරුඡු දෙකක් ධරණය කර ගත්තෙමි. “සඛචින්ම අල්ලඡ් සියලු කරුඡුවලට කරුඡු නියම කර ඇත. එබචින් නුඹලාමරණ වීට හෙඤින් ඉටු කරන්න. නුඹ සත්ව ගෙල සිදින වීට ගෙල සිදීම විධිමත්ව ඉටු කරන්න. තවද නුඹලාඅතරින් කෙනෙකු ඔහුගේ ආයුධය හෙඤින් මුවහත් කරත්වා ඔහු ගෙල සිදිනු ලබන සත්වයාවිචේක ගෙනීමට ඉඩ දෙත්වා” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සියලු කරුඡු වල අල්ලඡ් අප වෙත කුඡු නියම කර ඇති බව නබි (සල්ලල්ලඡු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඡන් දන්වාසිටියි. යහපත යනු: තම නමුදුම් කටයුතුවලදී ද, යහපත සිදු කරන අවස්ථවදී ද, මචීමිවලට අත්වන හානිය වලක්වන අවස්ථවදී ද, නිරන්තරයෙන්ම අල්ලඡ් අධික්ඡණය කරන බව හඡීමය.

අපරධයක සම ප්‍රතිචර දක්වන අවස්ථව මරණ දඬුවම ක්‍රියත්මක කිරීමේ දී යහපත පිළිපදීම යනු: ඡතනයට ලක්වුවන් සදහාසම ප්‍රතිචර දක්වීමේ දී පහසුම, සභල්ලු සහ චේගවත්ම මර්ගය තෙර්ගඡීමය.

ආහරය සදහා සත්වයකු කපා හරින අවස්ථව යහපත පිළිපදීම යනු: මුවහත් ආයුධයකින් සතඡ සභල්ලුවෙන් කඡීම, කපන ලද සතා බලා සිටිය දී ඌ ඉදිරියේ ආයුධය මුවහත්

නෙකිරීම, උග බලාසිටිය දී උග ඉදිරියේ තවත් සනෙකු කපා නෙහරීම වැනි දැපිළිපදීමය.

හදිසයේ හරය:

1. මවීම කෙරෙහි වූ සර්වබලධන් අල්ලන්ගේ කරුණු හා මෙමත්‍රිය.
2. මරණ දඬුවම හාආහරය සදහාසතුන් කපහරීම විධිමත් විය යුත්තේ ආගමනුගත කරන ලද ක්‍රමයට අනුගත වීමෙනි.
3. ඡරීආ පිළිවෙනහි පවතින පූර්ණත්වය හාසියල්ල ආවරණ කර තිබීම. ඒ අතරින් සතුන්ට කරුණු හාමෙමත්‍රිය දක්වීම ද ඇතුළත් වේ.
4. මිනිසෙකුට මරණ දඬුවම දීමෙන් පසු ඔහුගේ සිරුරු විකති කිරීමේ තහනම.
5. සතුන්ට වේදනාදෙන සමු ක්‍රමයක්ම තහනම් කිරීම.

(4319)

(271) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ الْمُفْسِدِينَ عِنْدَ اللَّهِ عَلَىٰ مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ، عَنِ يَمِينِ الرَّحْمَنِ عَزَّ وَجَلَّ، وَكُلَّمَا يَدَيْهِ يَمِينٌ، الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلَوْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(271) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්නුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: “සබ්වින්ම යුක්තිගරුකයින් සර්ව බලධරී, කීර්තිමත්, මහා කාරුණිකයන්ගේ දකුණු දෙසින් ඇති, අල්ලාහ් වන ඔහු අහියස ආලෝකයෙන් වූ වේදිකාවක් මත සිටිති. ඔහුගේ දත් දකුණු දෙසින් පවතී. ඔවුන් වනාහි, ඔවුන්ගේ තීන්දුවලත් ඔවුන්ගේ පවුල් අතරත් ඔවුන් හඬගත් දෑ අතරත් සබඳතාවය ඉටු කරන්නන් වූහ.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

තම අණසක, තම විනිශ්චය භාතම හඬකරන්නවය යටතේ සිටින මිනිසුන් අතර යුක්තිය සහ සත්‍යය පදනම් කර ගෙන විනිශ්චය කරන්නන් වනාහි, මෙවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔවුන් ආලෝකයෙන් මවන ලද උස් සහ ඉහළ ආසන මත වඩි වන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ දන්වා සිටී. එම වේදිකාඋන්නරීතර මහාකාරුණිකයන්ගේ දකුණු දෙසින් පිහිටා තිබේ. ඔහුගේ දත් දකුණු ය.

හදිසයේ හරය:

1. යුක්තිය භාසබඳතාවයේ මහිමය. ඒ සදහාදානන්දු කරවීම.
2. යුක්තිය යනු පෙණු වූ කණකකි. සියලුම හඬකරුවන්, ජනයා අතර විනිශ්චය කරන්නන් මෙන්ම බිරියන් හා

දරුවන් අතර යුක්තිගරුකව කටයුතු කරන්නන් හාළුවනී වෙනත් අය ද ඊට ඇතුළත් වේ.

3. මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ යුක්ති ගරුකව කටයුතු කරන්නන්ගේ නිලය පහදීලි කිරීම.
4. දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන්ගේ නිලයන් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාන්ට අනුව මළවුන් කෙරෙත් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අසමන වෙයි.
5. උනන්දු කිරීමේ ක්‍රමය උපදෙස් ලබාගන්නාතුළ කීකරු වීම දිරිගන්වන උපදේශන ක්‍රමයකි.

(4935)

(272) - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «لَا ضَرَّارَ

وَلَا ضِرَارَ، مَنْ ضَارَّ ضَرَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ شَاقَّ شَقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ». [صحيح بشواهده] - [رواه الدارقطني]

(272) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල් කුද්රී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “හිංසා නොකළ යුතුයි. ප්‍රති හිංසාව ද සිදු නොකළ යුතුයි. කවරෙකු හිංසා කළේ ද අල්ලාහ් ඔහුට හිංසා කරනු ඇත. කවරෙකු අපහසුතාවයට පත් කරන්නේ ද අල්ලාහ් ද ඔහු ව අපහසුතාවයට පත් කරනු ඇත.”
[එය අනු සක්ෂි තුළින් පූර්ව සබක සහිතය] - [ඉමම් අද් දඟකුත්තී එය වචනා කර ඇත]

විවරණය:

විවිධකාරයෙන් මතුවන හානිය තමන්ගෙන් සහ අන් අයගෙන් දුරු කළ යුතු බවත්, එබවින් තමාට හානි

කිරීමට කිසිවෙකුට අවසර නොමැති බවත් නබි (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කළහ.

ඔහුට නපුර නපුරෙන් පිරිමහ ගන්නට අවසර නැත. මක්නිසදයත් සීමි ඉක්මවීමෙන් තොරව, පිළිපදිනු ලබන ප්‍රතිච්ඡද්ධ දක්වීමේ මර්ගයකින් හර නපුර නපුරෙන් ඉවත් නොවන බවිනි.

ජනයා නපුර සිදු කරන්නා නපුර හිමි වන බවත්, ජනයා දුෂ්කරත්වයට පත් කරන්නා දුෂ්කරත්වය හිමි වන බවත් නබි (සල්ලේලුහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. එක සමනව මිස අධික ලෙස ප්‍රතිච්ඡද්ධ දක්වීමේ තහනම.
2. අල්ලන් තම ගත්තන්හට හිංසාකරන යමක් ඔවුනට නියෙණි කළේ නැත.
3. ප්‍රකාශයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් හෝ හේතු හර දුමීමෙන් හෝ හිංසා කිරීමේ හිංසාවට ලක්වීමේ තහනම.
4. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවන්ම පිහිටයි. කවරෙකු හිංසාසිඛා කරන්නේ ද අල්ලන් ද ඔහු හිංසාසිඛාවට ලක් කරනු ඇත. කවරෙකු දුෂ්කරතා ඇති කරන්නේ ද අල්ලන් ද ඔහුට දුෂ්කරතා ඇති කරනු ඇත.
5. ෂරියාතියේ එක් මූලධර්මයක් නම් “හිංසාව ඉවත් කරනු ලෙබ්බි.” ෂරියාහිංසාව අනුමත නොකරන අතර හිංසාකිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරයි.

(4711)

(273) - عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّمَا مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ السَّوِّءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكَبِيرِ، فَحَامِلُ الْمِسْكِ: إِمَّا أَنْ يُحْذِيكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً، وَنَافِخُ الْكَبِيرِ: إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحًا خَبِيثَةً». [صحيح] - [متفق عليه]

(273) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලමි) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අබු මුසා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමාහිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “දහමි සහිකයව හා නපුරු සහිකයව උපමච කස්තූර් උසුලන්තෙකු හා යකඩ කම්මලේ උදන පිඹින්තෙකු මෙනි. කස්තූර් උසුලන්තා වනහි, ඔහු ඔබට යමක් දෙයි. එසේ නතහෙත් ඔබ ඔහුගෙන් මිලදී ගනී. එසේත් නතහෙත් ඔහුගෙන් ඔබ සුගන්ධය ලබයි. නමුත් යකඩ කම්මලේ උදන පිඹින්තාවනහි, ඔහු ඔබේ අඳුම පුළුස්සාදමයි. එසේ නතහෙත් ඔහුගෙන් ඔබ දුර්ගන්ධය ලබයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිමි හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

වර්ග දෙකක ජනයා සඳහා නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලමි) තුමණන් උපමාඉදිරිපත් කළහ.

පළමු වර්ගය: අල්ලහ් වෙත හා ඔහුගේ තාස්තිය කවර දෙයක් මත පිහිටාඇත්තේ ද ඒ වෙත මග පෙන්වන හාඅවනත වීම සඳහා උපකර් කරන ධර්මිෂ්ට මිතුරා හා සහිකයා ඔහුට උපමච කස්තූර් ව්‍යඝර්කයෙකු මෙනි. ඔහු ඔබට යමක් දෙනු ඇත. එසේ නතහෙත් ඔබ ඔහුගෙන් මිලදී ගනු ඇත. එසේත් නතහෙත් ඔහුගෙන් මනාසුවදක්, සුගන්දයක් ලබනු ඇත.

දෙවන වර්ගය: අල්ලහ්ගේ මර්ගය අවහිර කරන පඝකම් කිරීම සඳහා සහස දෙන අධර් මිෂ්ඨ නපුරු මිතුරා සහ සහිකයා ය. ඔබ ඔහු තුළින් පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවන් දකිනු ඇත.

එවන්තකු සමග වඩි වීමත් සම්බන්ධකම් පවත්වීමත් ඔබට අපකීර්තිය ගෙන දෙනු ඇත. ඔහුට උපමච යකඩ කම්මලේ අදුන පිඹින කම්මලේ කරුවකු මෙනි. ඔහු පිඹින ගිනි පුපුරු ඔබේ ඇඳුම පුළුස්සාදමනු ඇත. එසේ නතහෙත් ඔහු අසළින් ඔබ දුර්ගන්ධයක් ලබනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. ශ්‍රවකයාට අදහස පහදීලි කර දීම පිණිස උපමාගනනහර පඤ්ච අවසරය.
2. දෙවියන්ට අවනත වන, ධර්මිෂ්ඨ උදවිය සමග වඩිවීම සදහාසහ නපුරු ගුණාග ඇති අධර්මිෂ්ඨ උදවියගෙන් දුරස්වීම සදහාදිරි ගන්වීම හාකමන්ත ඇති කිරීම.

(3127)

(274) - عن أبي هريرة رضي الله عنه: أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَوْصِنِي، قَالَ: «لَا تَغْضَبْ» فَرَدَّدَ مِرَارًا قَالَ: «لَا تَغْضَبْ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(274) - අබු හුරේර් රූරේයලේලහු අන්හු) තුමනිසින් වඬ් තාකරන ලදී: සඹචින්ම මිනිසෙක් නබි (සලේලේලහු අලයිහි වසලේලම්) තුමණන්ට, ‘මට ඔබ උපදෙස් දෙනු මනව!’ යඹි පවසාසිටියේය. එතුමණෝ “ඔබ කෙස් නෙඹනු” යඹි පවසුහ. ඔහු එසේ කීප වරක් ම විමසාසිටියේය. එතුමණෝ “ඔබ කෙස් නෙඹනු” යඹි පවසුහ. [පුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඬ එය වඬ්තාකර ඇත]

විවරණය:

සහඹවරයකු නබි (සලේලේලහු අලයිහි වසලේලම්) තුමණන්ගෙන් තමන්ට ප්‍රයෙෂ්තවත් වන යමක් කියාදෙන්නඹි

විමසාසිටියේය. එවිට එතුමණෝඔහුට කෙස් නෙඞිය යුතු යයි අණ කළහ. එහි තේරුම කෙස්ය උපදවන හේතුසඞකවලින් වළකී සිටීම, කෙස්ය ඇති වූ විට නමන් පලනය කිරීම හාඑම කෙස්ය සමග ඝනන, පහර දීම, බණ වදීම වහි දැඟින් ඉක්මවා ගෙණ් කටයුතු තෙකිරීම.

එම පුද්ගලයානමන්ට උපදෙස් දෙන මෙන් වඞ ගණනඞක්ම ආයඞනය කළ අතර නබි (සල්ලල්ලඞු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඊට පිළිතුරු වගයෙන් "ඔබ කෙස් නෙඞනු" යන ප්‍රකඞය හඞ වෙනත් කිසිවක් ඔහුට පවසාසිටියේ නහ.

හදීසයේ හරය:

1. කෙස්ය, කෙස්ට තුඩු දෙන සඞක යනදීය ගන ප්‍රවේසම් වීම. සඞචින්ම කෙස්ය නපුරේ එකතුව වන අතර ඉන් වළකී සිටීම යහපතේ එකතුවයි.
2. අල්ලඞ් නහනම් කළ දැකඩ කරන අවස්ථඞක ඇති වන ප්‍රගංසනීය කෙස්ය මෙන් අල්ලඞ් වෙනුවෙන් කෙස් විය හක.
3. සවන් දෙන්නඞය දනගෙන, එහි වදගත්කම අවබෙඞ් කර ගන්නතුරු අවගය වූ විට කථඞ යලි යලි පුනරඞර්නනය කිරීම.
4. විද්වනඞගන් උපදෙස් පඞීමේ මහිමය.

(4709)

(275) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(275) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “ශක්තිමත් මිනිසා මල්ලව පෙණ ක්‍රීඩකයා නොව, සබචින්ම ශක්තිමත් මිනිසා යනු තමන් කෙසියට පත් වූ විට තමව පලනය කර ගන්නා නිසාය.” [ෂර්ච සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

සබචින්ම සබාශක්තිය ශරීර ශක්තිය හෝ බලවත් දච්ඡන අය සමග මල්ලවර පෙණ බදීම හෝ නොව, සබාබලවත් ශක්තිය යනු ඔහුගේ ආත්මය කප කිරීම හා ඔහුට කෙසිය අත් වූ විට එය පලනය කිරීමය. හේතුව, සබචින්ම එය තමන්ව පලනය කිරීමේ හා ෂෙයිතන්ව තමන් අහිබවායම් ශක්ති පෙන්වාදෙන්නක් වන බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. කෙසිය ඇති වූ අවස්ථාවක සිත පලනය කිරීමේ හා ඉවසීමේ මහිමය. සබචින්ම එය ඉස්ලම් දිරිමත් කළ දහම් ක්‍රියාවන් අතරින් වේ.
2. කෙසිය ඇති වූ විට තම සිත සමග අරගල කිරීම සතුරු ඵරෙහිව සටන් කිරීමට වඩා බලවත් ය.
3. අඳුන කලයේ බලය යඪි වටහාගෙන සිටි දැවෙනුවට, ගෙවනිය ගුණාගයක් බවට ඉස්ලම් එය වෙනස් කළේය.

එහෙයින් මිනිසුන් අතර වචනම ශක්තිමත් තනනනා වනුයේ තම සිත පලනය කරන්නාය.

4. කෙසේයන් දුරස්ථිම: මන්ද, පුද්ගල මෙන්ම පෙනු ජනතාවට ඒ හේතුවෙන් හනි ඇති වේ.

(5351)

(276) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَلَّةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَلَّةٌ مِنْ نِفَاقٍ حَتَّى يَدْعَهَا: إِذَا حَدَّثَ كَذَبًا، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(276) - අල්ලෂ්ගේ දුනයනුන් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෂා කළ බවට අබ්දුල්ලෂ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලෂු අන්නුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "කරුණු හතරක් ඇත. කවර කෙනෙකු තුළ ඒවා පිහිටා ඇත්තේ ද ඔහු සඛකුහකයකු විය. කවරෙකු තුළ ඉන් කෙඛසක් ඇත්තේ ද, එය අන්හඳු දමන තෙක් කුහකත්වයේ කෙඛසක් ඔහු තුළ පවතිනු ඇත. ඔහු කතා කළ විට බෙරු කතා කරයි. ඔහු ගිවිසගත් විට එය උල්ලංඝනය කරයි. ඔහු පෙණරන්දු දුන් විට එය කඩ කරයි. ඔහු තර්ක කළ විට අයහපත් ලෙස හසිරේ." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කරුණු හතරක් පිළිබඳ නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ අවචද කළහ. ඒවා මුස්ලිම්වරයකු තුළ එකතු වී තිබූ විටෙක එම කරුණු හේතුවෙන් ඔහු කුහකයින්ට දඩි සේ සමන වනු ඇත. මෙහි පවසා ඇත්තේ එම කරුණු අබ්බවාගිය

අය සම්බන්ධයෙනි. නමුත් මේ ගුණාංග දුර්ලබ කෙනෙකු නම් ඔහු ඒ තුළට නෙඹුණු ඇත. එනම්:

පළමුවන්නා ඔහු කතාකළ විට වුවමනාවන්ම බෙරු කියයි. ඔහුගේ කතාව තුළ සත්‍යයක් දකින්නට නෙඹුණි.

දෙවන්නා යම් ගිවිසුමක් ගිවිස ගත් විටෙක, එය සම්පූර්ණ නොකරයි. අදාළ තනන්නා වංචාකරයි.

තුන්වන්නා යම් පෙණරන්දුවක් දුන් විටෙක එය ඉටු නොකර, ඒ තනන්නා එය කඩ කරයි.

සිව්වන්නා යමෙක් සමග ඔහු වද වචන කළ විට ඔහුගේ තර්කය කණ වේ. සත්‍යයෙන් වෙනතකට නඹුරු වෙයි. එය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හානිජ්ඵල කිරීමට පෙළඹේ. බෙරුව හා ව්‍යඡ දැපවසයි.

සබවින්ම කුහකත්වය යනු අභ්‍යන්තරයේ ඇති දඬු පටහනි යමක් ප්‍රදර්ශනය කිරීමකි. මෙම ගුණාංග ඇති උදවිය තුළ මෙම අර්ථය දක්නට ලැබේ. ඔහුගේ කුහකත්වය මිනිසුන් අතරින් ඔහු කවර අයකු සමග කතා කළේ ද, ඔහු කවර අයකුට පෙණරන්දු දුන්නේ ද, කවර අයකු විසින් ඔහුව විශ්වඝ කළේ ද කවර අයකු සමග ඔහු තර්ක කළේ ද කවර අයකු සමග ගිවිසුම්වලට එළඹුනේ ද එවන්නාගේ අයිතිය තුළ පවතින්නකි. ඉස්ලාමය තුළ මුනූෆික් (කුහකය) යනු අභ්‍යන්තරයේ දේව ප්‍රතික්ෂේප සභවගෙන මතුපිටින් ඉස්ලාමය ප්‍රදර්ශනය කරන්නාය. මෙම කරුණු අතරින් යම් කරුණක් කවරෙකු තුළ හෙවි නම් ඔහු එය අත්හර දමන තෙක් ඔහු තුළ කුහකත්වයේ ලක්ෂණයක් වන්නේමය.

හදිසයේ හරය:

1. කුහකයන්ගේ ඇතැම් ලක්ෂණය මෙහි විස්තර කර ඇත්තේ ඒ ගන බිය ඇති කිරීමටත් එහි ඇද වටීම ගන අවවඳ කිරීමටත් බව සලකන්න.
2. හදිසයේ අදහස නම්: සබච්ඡා මෙම කරුණ කුහකත්වයේ කරුණු වෙති. අදාළ පුද්ගලයාගේම කරුණුවල දී කුහකයින්ට සමන වන්නේය. ඔවුන්ගේ ගතිගුණවලින් හෙබි අයකු වන්නේය. නමුත් ඔහු අභ්‍යන්තරයේ දේව ප්‍රතික්ෂේපය සභවනබභවන ඉස්ලාමය පුද්ගලයන් කරන කුහකයකු තරමට වන්නේ නහ. කවරෙකු තුළ මෙම කරුණු තුන ඉක්මවාගොස් ඒ ගන ඔහු නෙසලකිලිමත් වී එය සුළු දෙයක් බව සලකන්නේ ද මෙම ප්‍රකාශය අදාළ වනුයේ ඔහුට බව ප්‍රකාශ වෙයි. එසේ ඔහු එම තත්ත්වයේ පසුවූයේ නම්, ඔහු බෙහෝ විට ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් ද දූෂිත අයකු වේ.
3. ගස්සලි තුමාගේ පවසයි: ආගමේ මූලය කරුණු තුනකට සීමා වී ඇත. එනම් ප්‍රකාශය, ක්‍රියාව සහ චේතනාවයි. මෙය පෙත්වෘද්ධයේ මුසව්වයෙන් ඇති වන දූෂිත වචනය, දෙහි වීමෙන් ඇති වන දූෂිත ක්‍රියාව හා වංක වීමෙන් ඇතිවන දූෂිත චේතනාවයි. ඊට හේතුව පෙණරන්දුවක් කඩ කිරීමේ චේතනාව පෙණරන්දුව හාසසදිය හැකි නම් මිස අපකීර්තියට පත් නෙවේ. කෙසේ වෙතත්, ඔහු අධිෂ්ඨත කර ගත් පසු ඔහුට බඩවක් හෙද්දහසක් මතු වූයේ නම්, එවිට එය ඔහු තුළ පවතින කුහකයකමේ ගුණාංගයක් බව සලකනු නොලැබේ.
4. කුහක හඬය වර්ග දෙකකි: ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් පවතින කුහකත්වයයි. එය ඊමත් හෙවත් දේව

විශ්වඝයෙන් ඔහුව බහරු කරයි. එනම් ඉස්ලාමය ප්‍රදර්ශනය කරමින් ප්‍රතික්ෂේපය ඔහු තුළ සභව්‍යාභිමය. අනෙක ක්‍රියාව මත පදනම් වූ කුහකත්වය. එනම් ඔවුන්ගේ ගතිගුණ කුහකයින්ට සමන වීමය. එය අදාළ පුද්ගලයෙකු දේව විශ්වඝයෙන් බහරු නෙකරන නමුත් එය මහා පසයන්ගෙන් එකක් බව විද්වතුන් පවසති.

5. ඉබ්නු හජර් තුමාමෙසේ පවසයි: සබවින්ම තම හදවතින්, තම දිවෙන් විශ්වඝ කර ක්‍රියාවෙන් මෙය සහතික කර සිටින්නාවිශ්වඝ කරන්නෙකු ලෙස විනිශ්චය නෙතකරෙන අතර ඔහු කෙරෙහි දේව ප්‍රතික්ෂේපයේ නීතිය බල පවත්වන්නේ නත. ඔහු අපහින්නේ සදනතිකභවය හිමි කර ගන්නාකුහකයකු නෙතන බව විද්වතුන් සියළු දෙනම ඒකමතිකව එකඟ වී ඇත.

6. නවවි තුමාමෙසේ පවසයි: විද්වතුන්ගෙන් පිරිසක් මෙසේ පවසන්න: එනම් මෙහි 'කුහකයෝයනුවෙන් අදහස් කරනුයේ, නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ යුගයේ සිටි, ඔවුන්ගේ දේව විශ්වඝය ගන කතකර, පසුව බෙරුකළ, ඔවුන්ගේ විශ්වඝය මත සහතික වී පසුව ද්‍රෝණි වූ, ආගමික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් හාළයට උපකර් කරන බවට පෙරරන්දු වී පසුව එය කඩ කර ඔවුන්ගේ ආරවුල්වල අකතඤ ටිය.

(65124)

(277) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

«لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبِذْيِءِ». [صحيح] - [رواه الترمذي]

(277) - අල්ලෝගේ දූතයන් (සල්ලේලා අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලෝ ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලා අන්නු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: "දඩි සේ දෙස් නගන, දඩි සේ ශාස කරන, අශීලඛණ ලෙස කටයුතු කරන, පහන් ලෙස කටයුතු කරන තනන්තා දේවත්වය විශ්වස කරන මු:මිත්වරයකු නෙඹවී." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් නිර්මිදි එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මිනිසුන් හට ඔවුන්ගේ පෙළපත සම්බන්ධයෙන් දෙස් නඟීම, නිතර අධික ලෙස අපහාස කිරීම හා ශාස කිරීම, ක්‍රියාවන් හෝ වේවා කථාවන් හෝ වේවා කිසිදු ලජ්ජාකින් තොරව අසහාස ලෙස හසිරීම සම්පූර්ණ විශ්වසයක් ඇති මු:මිත්වරයකුගේ කටයුතු අතරින් නෙඹන බව නබි (සල්ලේලා අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්දන්ව සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. ෂරීආවේ ප්‍රකාශ අතර ඊමනය අහිමි වී යන්නේ තහනම් දෙයක් සිදු කිරීමෙන් හෝ අනිවාර්යය දෙයක් අත්හරීමෙන් හෝ පමණක් නෙඹවී.
2. නපුරු කටයුතුවලින් ශරීර අවයව ආරක්ෂා කිරීමට විශේෂයෙන්ම දිව ආරක්ෂා කිරීමට දිරි ගන්වීම.
3. සින්දී තුමා මෙසේ පවසයි: අනිශයෙක්කියේ ස්වරූපයෙන් "දඩි ලෙස දෙස් නගන, දඩි ලෙස ශාස කරන" අය යනුවෙන් මෙහි සදහන් වී තිබීම පෙන්වා දෙනුයේ, දෙස් නඟීම හා ශාස

කිරීම සුළු වශයෙන් අවසි අවස්ථාක කිරීම, දේව විශ්වඝයේ තනන්තන් යයි විස්තර කිරීමේ දී හානියක් ඇති නොකරන බවයි.

(65869)

(278) - عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال: سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَعِظُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ، فَقَالَ: «الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(278) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අත්හුම) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී: මිනිසෙක් තම සහෝදරයා ලජ්ජාව සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් දෙමින් සිටිය දී ඔහුට සවන් දුන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ පවසන: "ලජ්ජා බිය ඊමන් හෙවත් දේව විශ්වඝය අතරින් වූවකි." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මිනිසෙක් තම සහෝදරයා ඕනෑම වඩා ලජ්ජාහීලී වීම අත්හර දමන මෙන් අවවදු කරන අයුරු නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට ඇසුණි. එවිට එතුමණන්ඔහුට: සඹවින්ම ලජ්ජාව යනු විශ්වඝයේ කෙටසක් බවත් එය යහපත හර වෙනත් කිසිවක් රැගෙන නොඑන බවත් පහදිලි කළහ.

ලජ්ජාව යනු අලංකාර ක්‍රියාවන් මත රඳෙන, අශීලාව දැමූ හරවන ගුණාගයකි.

හදීසයේ හරය:

1. යහපතෙන් ඔබව වලක්වන දෙය ලජ්ජාව ලෙස හඳුන්වනු නොලැබේ, නමුත් එය අවනම්බුව, අසරණකම, බියගුලුකම සහ බියසුලුකම ලෙස හඳින්වේ.

2. ලේඡඛ යනු අලේලන්ගෙන් වුවකි. එය නියෙඹ ක්‍රියන්මක කිරීමෙන් හතහනමි කරන ලද දඤන්හඳ දමීමෙන් සිදුවන්නේය.
3. මිනිසුන් සමබන්ධයෙන් ලේඡඡීම යනු ඔවුන්ට ගරු කිරීම, ඔවුන්ගේ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීම සහ සුපුරුදු අභිලඛිත දඹින් වළකී සිටීම.

(5478)

(279) - عن المقدم بن معدي كرب رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: **«إِدَا أَحَبَّ الرَّجُلُ أَخَاهُ فَلْيُخْبِرْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ»**. [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي في السنن الكبرى وأحمد]

(279) - නබි (සලේලේලඡු අලයිහි වසලේලම්) ප්‍රකණ කළ බව අලේ- මික්දම් ඉබ්නු ම:දී කරබි (රලියලේලඡු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. "මිනිසෙකු තම සහෙඡ්රයඛ ප්‍රේම කරන්නේ නම්, සබචින්ම තමන් ඔහුට ප්‍රේම කරන බව දනුම් දිය යුතුය." [පූර්ව සඛක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඡ කරන මු:මින්වරුන් අතර සමබන්ධතා ශක්තිමත් කරන, ඔවුන් අතර ආදරය පතුරුවාහරින හේතු සඛක අතරින් එකක් මෙහි දී නබි (සලේලේලඡු අලයිහි වසලේලම්) තුමඡන් පහදිලි කර ඇත. එනම් කිසිවකු තම සහෙඡ්රයඛ ආදරය කරන්නේ නම්, තමන් ඔහුට ආදරය කරන බව දන්වැසිටිය යුතු බවය.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙනුවෙන් පමණක් වන අවංක ආදරයේ මනීමය. එය ලෙකික යහපත වෙනුවෙන් නෙතිය යුතුය.
2. අල්ලාහ් විෂයයෙහි ආදරය කරනු ලබන්නා තම ආදරය ගන දන්වැසිවීම සතුවූ දූෂකය. එය ආදරය හාසනෙහස වඩි කරනු ඇත.
3. දේවත්වය විශ්වස කරන මු:මින්වරුන් අතර ආදරය පතුරුවලීම, දේව විශ්වසයේ සහෙද්දරත්වය ශක්තිමත් කරන අතර සමජය බිදවලීමෙන් හාබෙදී යමමත් ආරක්ෂා කරයි.

(3017)

(280) - عن جابر بن عبد الله رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: **كُلُّ**

مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ. [صحيح] - [رواه البخاري من حديث جابر، ورواه مسلم من حديث حذيفة]

(280) - අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෂා කළ බව ජබර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී. “සමු යහපත් කටයුත්තක්ම පුණ්‍ය කර්මයකි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් හෝ වේවා සබඳවත්ම අන් අයට ප්‍රයෙජ්නවත් වන සමු යහපත් ක්‍රියාවක්ම - කීවත් හෝ කළත් - එය පුණ්‍ය කර්මයක් බවත් ඒ සදහා විපක ඇති බවත් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වැසිවිසි.

හදිසයේ හරය:

1. සබවිත්ම සදකඛ යනු පුද්ගලයෙක් තම ධනතේ යමක් නිකුත් කිරීමට පමණක් සීමාවන්නේ නැත. අන්අයට යහපත ගෙන දෙන පරිදි මිනිසකරන සම යහපත් ක්‍රියාවක්ම එසේ නතිනම් පවසන සම ප්‍රකාශයක්ම එහි ඇතුළත් වන්නේය.
2. අන් අයට සෙන සලසන සම කටයුත්තක් ගනුම හාඉටු කරන සම යහපත් ක්‍රියාවක් ගනුම මෙහි උනන්දු කරවා ඇත.
3. කිසියම් යහපත් ක්‍රියාවක් වේවා එය අල්ප වුව ද ඒ ගනු හඳුලුවෙන් තෙබලිය යුතුය.

(5346)

(281) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كُلُّ سُلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ، كُلُّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ يَعْدِلُ بَيْنَ الْإِنْتَيْنِ صَدَقَةٌ، وَيُعِينُ الرَّجُلَ عَلَى دَابَّتِهِ فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا أَوْ يَرْفَعُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ، وَيُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ». [صحيح] - [متفق عليه]

(281) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලෂු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “මිනිසුන්ගේ වූ සම පුරුකකටම හිරු උදාවන සම දිනකම ඒ සදහාදිය යුතු දනයක් ඇත දෙදෙනෙකු අතර සමනය කිරීම දනයකි. මිනිසකුට තම වභනයේ ඔහුව නංවනගන හෝඒ මත ඔහුගේ බඩුබහිරඳිය පටවාගෙන හෝ ඔහුට ප්‍රවභන පහසුකම් සලසීම ද දනයකි. ප්‍රිය වචනය ද දනයකි. සලනය වෙන ගමන් කරන සම පියවරක්ම දනයකි. මර්ගයේ ඇති හානිදයක දැඳුවත් කිරීම ද දනයකි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සම මුස්ලිම්වරයකුට තමන් වෙත පිරිනමා ඇති ආරෙණ්‍යමත්භවය සදහන් ඔහුගේ අස්ථි සන්ධි මෙලවීමට හා දිගු හර්මට හකි සේ නිර්මණය කර තිබීම සදහන් අල්ලෂ්ට කතඳු වනු පිණිස ඔහුගේ අස්ථි සන්ධි අතරින් සම පුරුකක ප්‍රමණයට උත්තරීතර අල්ලෂ් වෙනුවෙන් අමතර දනයක් පිරිනමිය යුතු බව නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ පහදිළි කළහ. සබවින්ම එම දනය ඉෂ්ඨ වනුයේ සියලුම ආකාරයේ දහම් ක්‍රියාවන් තුළිනි. මුදල් පිරිනමීමෙන් පමණක් සිදු නෙවේ. ඒ අතරින්: දෙදෙනෙකු අතර මතගවුම් ඇතිවන විට ඔවුන් අතර ඔබ යුක්තිය ඉටු කිරීම හාඔවුන් අතර සමනයට පත් කිරීම දනයකි. අසරණ අයකු තම වභනයේ නංවනගන හෝ

ඔහුගේ බඩුබහිරඳිය ප්‍රවෘත්තිය කරමින් ඒ සඳහා පහසුකම් සලසාදීම ද සදකඩකි. දික්රී කිරීම, ප්‍රථ්ථතාකිරීම හා සලම පවසීම වනි යහපත් ප්‍රකෘතිය ද සදකාචේ. සලතය සඳහාපය තබන සමු පියවරක් තුළින් ද සදකඩක් ඇත. මඟ්ගයේ හනිදසක දඳුවන් කිරීම ද සදකඩකි.

හදිසයේ හරය:

1. මිනිස් අස්ථි හසන්ධි එකිනෙකට ඇමිණි පිහිටීම උත්තරීතර අල්ලණ්ගේ මහත් ආශිර්වදයකි. එබවින් ඒ සමු අස්ථියක් සඳහාදනයක් පිරිනමිය යුතු වේ. විශේෂයෙන්ම එම ආශිර්වදය සඳහාම කතඳු පූර්වක විය යුතු ය.
2. එම ආශිර්වදය කලය පුරබටම පවතින බවින්, සමු දිනකම අලුතින් කතඳුවීම සඳහාදනයන්දු කරවීම.
3. සමු දිනකම අතිරේක නමදුම් හාදනයන් නිරන්තරයෙන්ම ඉටු කිරීම සඳහාදනයන්දු කිරීම.
4. ජනයාදතර සමනය ඇති කිරීමේ මහිමය.
5. මිනිසනම සහෙඳිරයම උදව් කිරීම සඳහාදිර ගන්වීම, සබවින්ම ඔහු ඔහුට උදව් කිරීම දනයක් වේ.
6. සමුහික සලතයට සහහඹි වීමටත්, ඒ වෙන පහමනින් යමටත්, එමගින් මස්ජදය ගෙඹනඹිමටත් දිරි ගන්වීම.
7. මිනිසුන්ට හනි දසක වන හෝඹවුනට පීඩාගෙන දෙන දැ වලින් ඉවත් වී ඔවුන්ගේ මඟ්ගවලට ගරු කළ යුතුය.

(4568)

(282) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي - صلى الله عليه وآله وسلم - قال: «مَنْ نَفَسَ
 عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ
 يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ
 مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ، وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ،
 وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ
 السَّكِينَةُ وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ، وَمَنْ بَطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ
 يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(282) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ජරකභ කළ බව අබු හුරෙස්රා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. “කවරෙකු මුස්ලිම්වරයකුගෙන් මෙලෙඹ දුෂ්කරතා අතරින් දුෂ්කරතාවක් ඉවත් කරන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ පවතින දුෂ්කරතාඅතරින් දුෂ්කරතාවක් අල්ලාහ් ඔහුගෙන් ඉවත් කරනු ඇත. කවරෙකු දුෂ්කරතා ඇත්තෙකුට පහසුව සලසන්නේ ද මෙලෙඹ හා මතුලෙඹදී අල්ලාහ් ඔහුට පහසුව සලසනු ඇත. කවරෙකු මුස්ලිම්වරයකු(ගේ වරදක්) සඟවන්නේ ද මෙලෙඹ හා මතුලෙඹවහි අල්ලාහ් ඔහුව සඟවනු ඇත. ගන්නා නම සහෙද්දරයට උදව් කරමින් සිටින කල්තක් අල්ලාහ් එම ගන්නාම උදව් කරමින් සිටියි. කවරෙකු දනුම සෙසමින් මර්ගයක ගමන් කරන්නේ ද එමගින් ස්වර්ගය වෙත වූ මර්ගය අල්ලාහ් ඔහුට පහසු කරනු ඇත. අල්ලාහ්ගේ නිවෙස් අතරින් නිවසක පිරිසක් වඩි වී අල්ලාහ්ගේ ගරන්ඵය කියවමින් ඔවුන් අතර එය අධියනය කරමින් වඩි වී සිටින්නේ ද ඔවුන් වෙත සනසුම පහළ වී ආශිර්වාදය ඔවුන් ආවරණය කර මලක්වරුන් ඔවුන් පිරිවරා සිටිනු මිස නත. අල්ලාහ් ද ඔහු අබියස සිටින්නන් අතර ඔවුන් ගන මෙනෙහි කරනු ඇත. යහපත් ක්රියාවන්හි මන්දගඹී තනන්නා ඔහුගේ (ඉහළ) පරම්පරා ඔහුට ඉදිරියට යමට ඉඩ නෙඳේ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මෙම ශුද්ධ වූ හදීසය අපට පෙන්වා දෙන ජරයෙෂ්තය වනුයේ: සබචින්ම කවරෙකු මුස්ලිම්වරයකුගෙන් යම් දුෂ්කරතාවක් ඉවත් කරන්නේ ද එසේ නතහෙත් ඔහු මන නිබෙන අසිරු කටයුත්තක් පහසු කර දෙන්නේ ද ඔහු මන පවතින යම් අවමනයක් හෝපහත් තත්ත්වයක් සඟවන්නේ ද

එවිට අල්ලාහ් ඔහු සෙන සලසු එම කාර්යයන්ට ආවේනික ජරනිඵල ඔහුට පිරිනමනු ඇත. ගන්නකු තම සහෝදරයන්ගේ දුෂ්කර කටයුතුවලදී ඔහුට උදව් කරන අවස්ථාවේ අල්ලාහ් තම භක්ෂය තුළින් ඔහුගේ මෙලෙඹවනී මෙන්ම මතුලෙඹවනී කටයුතුවලදී ඔහුට පිහිට වනු ඇත. දික්ර් සහායන්ට හෝ දනුමෙන් පෙෂ්ණය වූ විද්වතුන්ගේ සහායන්ට දනුම ලබීමේ අපේක්ෂාවෙන් සහාය වීම වනී ආධ්යාත්මික මර්ගය මත කවරෙකු ගමන් කරන්නේ ද එසේ නොහොත් ජරයෙෂ්ඨවත් දනුමෙන් භාවෙනත් දැනීන් ඔහු වෙත ඉදිරිපත් කරන දැගන සකච්ඡකරන එය ගන පරිශීලනය කරන ඒ ගන විශ්ලේෂණය කරන ස්ථාන මෙන් දනුම ලබීම සදහාලෙකික මර්ගය මත ගමන් කරන්නේ ද එම මර්ගයේ අවංකව දහමි වේනනවත් යුතුව ගමන් කළේ නම් ස්වර්ගය වෙත රැගෙන යන ජරයෙෂ්ඨවත් දනුම ලබන්නට අල්ලාහ් ඔහුට ආශිර්වද කරනු ඇත. අල්ලාහ්ගේ නිවෙස් අතරින් එක් නිවසක අල් කුර්ආනය කියවීමටත් එය හදුණීමටත් එක් වන පිරිස වනනී, අල්ලාහ් ඔවුන්ට සහසුම ලබාදෙනු ඇත. ආශිර්වදය ඔවුන් වෙලාගනු ඇත. සුරදුනවරුන් සහාය වනු ඇත. අල්ලාහ් අබියසින් වූ උදග් පිරිස අතර ඔවුන් ගන පසසුම් කරනු ඇත. සබචින්ම සම්පූර්ණ ගෙණවය හිමිවනුයේ දහමි කාර්යයන් තුළිනි. පෙළපත හෝ තරනිරම් බලීමෙන් නොවන්නේය.

හදිසයේ හරය:

(4801)

(283) - عَنْ أَبِي بَرزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمُرِهِ فَيَمَّا أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ فَيَمَّا فَعَلَ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ جِسْمِهِ فَيَمَّا أَبْلَاهُ».

[صحيح] - [رواه الترمذي]

(283) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු බර්සාඅල්-අස්ලම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. “ගන්නකුගෙන් තම ආයු කාලය ගන, එය කවර කරුණක ඔහු ගත කළේ යයි ද, ඔහුගේ දනුම ගන, එය කවර විෂයක ක්‍රියාකෙරෙව්වේ යයි ද, ඔහුගේ ධනය ගන, එය කෙතනක සිට ඉපයුවේ ද, කවර විෂයක වියදම් කළේ යයි ද ඔහුගේ ශරීරය ගන, එය කවර විෂයක ව්‍යය කළේ යයි ද විමසනු ලබන තෙක් මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහුගේ දෙපාඉවත්ව තෙසන්නේමය.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් නිර්මිදි එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ විනිශ්චය කරන ස්ථානයෙන් ස්වර්ගය වෙත හෝ නිරය වෙත හෝ කරුණු කිහිපයක් විමසනු ලබන තෙක් කිසිදු මිනිසෙකු තරණය නෙකරන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දන්වයි.

- පළමු වන්න: ඔහු ගත කළ ඔහු ව්‍යය කළ ඔහුගේ ජීවිතය.
- දෙවන්න: ඔහුගේ දනුම ගන. ඔහු එය අල්ලාහ් වෙනුවෙන් සෙව්වේ ද? ඒ අනුව කටයුතු කළේ ද? එය අදාළ තනන්තන්හට දන්වයිවියේ ද යන වග,
- තුන්වන්න: ඔහුගේ ධනය ගන. ඔහු එය සෙව්වේ කෙතනින් ද? එය අනුමත ද තහනම් ද? අල්ලාහ් තෘණියට පත්වන

කරුණක වියදම් කළේ ද නතහෙන් ඔහු උරණ වන කරුණක වියදම් කළේ ද? යන වග,

සිව්වන්න: ඔහුගේ ශරීරය, ඔහුගේ බලය, ඔහුගේ සුවය, ඔහුගේ තරුණයය ගන. එය කවර කරුණක වශ කළේ ද එය කවර ආකාරයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගන්නේ ද යන වග.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලන් තස්තියට පත්වන කටයුතුවල දී ජීවිතය යෙදුනුමට උනන්දු කරවීම.
2. නම ගන්නන් හට අල්ලන් පිරිනමානු ආශිර්වද බෙහෙස්. ඔහු කවර ආශිර්වදයක් මත සිටින්නේ ද ඒ ගන ඔහුගෙන් මතු ප්‍රශ්ණ කරනු ඇත. එහෙයින් අල්ලන්ගේ ආශිර්වදයන් ඔහු ප්‍රිය කරන දහි ඔහු තබිය යුතුය.

(4950)

(284) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ، كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(284) - අල්ලන්ගේ දුනයනන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනන් ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරෙයිරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "වන්දඹුවන් සහ දුප්පතුන් හට උපකර් කිරීම සදහා කප වන තනන්තා අල්ලන්ගේ මර්ගයේ සටන් කරන්නා හා සමන වේ. එසේ තනහන් රත්‍රියේ නමුදුමෙහි නිරත ව, දහවල් කලයේ උපවසයේ නිරත වන තනන්තාහාසමන වේ." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

නම සම්ප්‍රියමිය ගිය කන්තඛකගේ යහපත උදෙසා ඇයගේ කටයුතු ක්‍රියත්මක කිරීමට කිසිවකු නෙතවනෙන් ඇය වෙනුවෙන් හා අවශ්‍යතා ඇති දුප්පතුන් වෙනුවෙන් කෙනෙක් ක්‍රියත්මක වන්නේ ද එමෙන්ම උත්තරීතර අල්ලන් අහියසින් කුසල් බලපෙරන්තු වෙමින් ඔවුන් වෙත වියදම් කරන්නේ ද ඔහු අල්ලන්ගේ මර්ගයේ කප වී කටයුතු කරන්නෙකු හෝ වෙහෙසක් නෙසිතාරත්‍රි කල සලකයේ නිරත වී, උපවසය කඩ නෙකළ අයකු හා සමන වන බව නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනන් දන්වයි.

හදීසයේ හරය:

1. අසරණයින්ගේ අවශ්‍යතාසපුරුම්, අනෙයනාව කටයුතු හර ගනීම සහ එකිනෙකට උදව් කිරීම සදහාදනන්දු කරවීම.

2. නමදුම යනු සියලුම දහම් කටයුතු ආවරණය කරන්නකි. වන්දනාවන් හඳුගියන් සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම ද නමදුම් අතරින් එකකි.
3. ඉබ්නු හුබේරතුමාගේ පවසයි: සබ්චින්ම අල්ලාහ් ඔහුට, උපවසය නියමලන, රක්‍රියේ සලනය ඉටු කරන, දිවි පරදුවට තබාපවන අයගේ කුසල් එකවර හිමි කර දෙන බවයි. එය වන්දනාවකගේ ස්වමිපුරුෂයගේ ස්ඵනයේ සිට ඔහු අය රැකබලාගන්නාවින් ද තමන් විසින් ස්වයංව නභිටිය නොහකි දුගී දුප්පතුන්ගේ කටයුතු සෙසබලනම ආහඳයෙන් කෙඳසක් වියදම් කරන බවින් ද තම ශරීරයෙන් කෙඳසක් කප කරන බවින් ද වේ. එහෙයින් ඔහුගේ ප්‍රතිඵලය උපවසයට, රක්‍රියේ නමදුම් ඉටු කිරීමට, හකපවීමට සමන වනු ඇත.

(3135)

(285) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ صَیْفَهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(285) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු අල්ලෂ් භාෂරමන්ත දිනය විශ්වස කරන්නේද, ඔහු යහපතම කතා කරත්වා එසේ නතහෙත් නිහඬව සිටිත්වා කවරෙකු අල්ලෂ් භාෂරමන්ත දිනය විශ්වස කරන්නේද, ඔහු තම අසල්වසියග ගරු කරත්වා කවරෙකු අල්ලෂ් භාෂරමන්ත දිනය විශ්වස කරන්නේද. ඔහු තම ආගන්තුකයග සත්කර් කරත්වා” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අල්ලෂ් භාතමන් නචත හර් යන, තම ක්‍රියඛට ප්‍රතිඵල පිරිනමන, අවසන් දිනය විශ්වස කරන ගත්තග, මෙම කරුණු සිදු කිරීම සදහාඔහුගේ විශ්වසය ඔහු ව පෙළඹවන බව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණ්ඝහදිලි කළහ.

පළමුවන්ත: යහපත් ප්‍රකාශ: එනම් සුබිහනල්ලායසි තස්බිහ් පවසමින් අල්ලෂ්ව සුවිශුද්ධ කිරීම, 'ලාඉලහ ඉල්ලේලහු' යසි තහ්ලිල් පවසමින් අල්ලෂ් ඒකියත්වයට පත් කිරීම, යහපත විධනය කිරීම, අයහපතින් වළක්වීම සහ ජනයාතර සමඳනය ඇති කිරීම යනඳිය තුළිති.

දෙවන්ත: අසල්වසියග ගරු කිරීම: එනම් ඔහු සමග තාඝග ශිලිව කටයුතු කිරීමෙන් හාඔහුට හිංසාතනකිරීමෙනි.

තුන්වන්ත: ඔබව බලන්නට එන ආගන්තුකයෙහි සත්කථ කිරීම: එනම්, යහ වදනින් කතාකිරීම හා ආහාර සපයීම හා වෙනත් ආගුන්තුක සත්කථ තුළිනි.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලන් හඳුවසන් දිනය විශ්වස කිරීම සම යහපත් ක්‍රියාකටම පදනම වන අතර යහපත් ක්‍රියාත් සදහාය පෙලඹවයි.
2. දිවෙන් සිදුවන අනතුරුවලින් ප්‍රවේසම් වීම.
3. ඉස්ලම් ආගම ආදරයේ හත්‍යභයීලීත්වයේ ආගමකි.
4. මෙම කරුණු ඊමනයේ කෙටස් අතරින් එකක් වන අතර ප්‍රශංසනීය විනයනුකූල කරුණු අතරින් ද වේ.
5. මිනච්ච වඩකතාකිරීම පිළිකුල් සහගත හෝතහනම් දෙයට හේතු විය හකි අතර ආරක්ෂව පවතින්නේ හෙඳ දේ හඳ වෙනත් දකතාතෙකිරීම තුළය.

(5437)

(286) - عن أبي ذر رضي الله عنه قال: قال لي النبي صلى الله عليه وسلم: «لَا تَحْقِرَنَّ مِنْ

الْمَعْرُوفِ شَيْئًا، وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلْقٍ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(286) - මට නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙසේ පවසූ බව අබු දර් (රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “යහපත් කටයුතු අතරින් කිසිවක් ඔබ අල්ප ලෙස නොහිතන්න. එය ඔබේ සහෙද්දරයාට සිනහමුසු මුහුණින් හමුවීම වුවද.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

යහපත් කටයුතු සිදු කරන මෙන් ද එය අල්ප වුවද ඒ ගනු හල්ලුවෙන් නොහිතන මෙන් ද නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් උනන්දු කළහ. ඒ අතරින් සිනහමුසු මුහුණින් හමුවීම ද එකකි. මුස්ලිම් සහෙද්දරයාගේ ලෙන්ගතුකම ඇති කරන, ඔහු තුළ සතුව ඇතුළත් කරන දැවැන් ඇතුළත්ව ඇති බවින් ඒ සදහාඋනන්දු කිරීම මුස්ලිම්වරයාසතු වගකීමකි.

හදීසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන් අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය ආදරය, ඔවුන් හමුවන අවස්ථාවේ සිනහ පමු හාසුබ පණීම යනාදියෙහි මනීමය.
2. මෙම ෂරියාහි පරිපූර්ණත්වය සහ විස්තීර්ණ බව. සබවින්ම එය මුස්ලිම්වරුන්ගේ ධර්මිෂ්ඨකම සහ ඔවුන්ගේ වචනය ඒකඛද්ධ කිරීම සදහාද්වි ඇති සියල්ල ගෙනවිත් ඇත.
3. අල්ප වුව ද යහපත් ක්‍රියාවන්හි නිරත වීමට උනන්දු කරවීම.

4. මුස්ලිම්වරුන් වෙත සතුට ගෙන ඒම සතුව දැසක ක්‍රියාවකි. මක්නිසදයත් සඳහාම එය ඔවුන් අතර වන ලෝගතුකම සහතික කරන බවිනි.

(5348)

(287) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا». [صحيح] - [متفق عليه]

(287) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලෂ් ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලෂු අන්නු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “සත්‍යය කතාකිරීම නුඹලාසතු යුතුකමකි. සඹචින්ම සත්‍යය යහකම වෙත මග පෙන්වයි. යහකම ස්වර්ගය වෙත මග පෙන්වයි. මිනිසාසත්‍යය කතා කරමින් සත්‍යය විමර්ශනය කරමින් සිටින තක්කල් ඔහු සත්‍යවඳියෙකු ලෙස අල්ලෂ් අබියස සටහන් කරනු ලබයි. බෙරු කතා කිරීම ගන නුඹලා අවචදයෙන් සිටිය යුතුය. සඹචින්ම බෙරුව දුෂ්ටකම වෙත මග පෙන්වයි. සඹචින්ම දුෂ්ටකම අපා ගින්න වෙත මගපෙන්වයි. තවද මිනිසා බෙරු පවසමින් බෙරුවට විමර්ශන කරමින් සිටින තක්කල් ඔහු අල්ලෂ් අනියස බෙරුකරයෙකු ලෙස සටහන් කරනු ලබයි.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සත්‍යය කතාකරන මෙන් නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ නියෝග කළහ. සඹචින්ම සත්‍යය පිළිපදීම නිරන්තරයෙන්ම දඟම් කටයුතු වෙත මිනිසායෙහි කරනු ඇත. යහපත් ක්‍රියාවන් මත පිහිටීම අදඹ තනන්තාස්වර්ගය වෙත යෙහි කරනු ඇත. ඔහු රහසේ මෙන්ම ප්‍රසිද්ධියේ වුව ද සත්‍යය පවසමින්ම සිටියි. ඔහු සත්‍යවඳියායන නමට සුදුසුකම් ලබයි. ඔහු සත්‍යයේ අනිගයෙක්නිහඬය ලබයි. අනතුරුව බෙරු කතා

කිරීම, ව්‍යෂ්‍ය දැනුම කිරීම යනාදිය ගන නබි (සල්ලේලුණු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණ් අවවද කළහ. ඊට හේතුව සබවින්ම එය ස්ඵඛරත්වයෙන් මිනිසා වෙනතකට යෙමු කිරීමටත්, නපුර, කලහකර්ත්වය, පෘෂ්‍යකම වෙන යෙමු කිරීමටත් තුඩු දෙන බවිනි. අනතුරුව එය ඔහුව අපාගිත්ත වෙන සේන්දු කරවයි. අවසනයේ අල්ලණ් අබියස බෙරුකරයිත් අතරින් කෙනෙකු බව සටහන් කරනු ලබන තෙක්ම අධික ලෙස බෙරු කියමින්ම සිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. සත්‍යය කතාකිරීම ඉපයීමෙන් හාකපවීමෙන් ලබන ගෞරවය ගුණාගයකි. සත්‍යය තමන්ගේ පුරුද්දක් හා ලක්ෂණයක් බවට පත් වන තෙක් මිනිසාසත්‍යය කතා කරමින්ම සත්‍යය විමර්ශනය කරමින්ම සිටියි. අවසනයේ අල්ලණ් අබියස ඔහු සත්‍යවදීන් හාදහමියන්ගෙන් කෙනෙකු ලෙස සටහන් කරනු ලබයි.
2. බෙරුකතාකිරීම දිගු කලීනව එහි රැදී සිටීම තුළින් අදළ තනන්තාදපයන පහත් ගුණාගයකි. ප්‍රකාශයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් කරන වදයකි. අවසනයේ එය පුරුද්දක් බවට හා සලකුණක් බවට පත්ව, පසුව උත්තරීතර අල්ලණ් ඉදිරියේ ඔහු බෙරුකරයිත්ගෙන් කෙනෙකු ලෙස සටහන් කරනු ලබයි.
3. සත්‍යය වනනි, එය සත්‍යය ප්‍රකාශ හාසම්බන්ධව යෙදූ විට බෙරුවට එරෙහිව කරන ප්‍රකාශයකි. චේතනා තුළ සත්‍යය යනු, ඉහ්ලස් හෙවත් අවංකභාවයයි. අධිෂ්ටනය තුළ සත්‍යය යනු ඔහු යහපත් චේතනා මත රැදී සිටීමයි. ක්‍රියාවන් තුළ සත්‍යය යනු එහි අවම ප්‍රමණය ඔහු රහසිගතව වුව ද ප්‍රසිද්ධියේ වුව ද එක හාසමතව කටයුතු

කිරීමයි. ස්ඵඛරයන්වයේ සත්‍යය යනු බිය, බලපෑමෙන් තුවාල හා වෙනත් දඬු පවතින අවංකභවයයි. මෙවතුළින් කවරෙකු හෙවිස්තර කරනු ලබන්නේ ද ඔහු 'සිද්දීක්' හෙවත් මහත් සත්‍යවදියෙකු වේ. එසේ නොහොත් ඉන් කෙටසක් වී නම් ඔහු සමන්‍ය සත්‍යවදියෙකු වේ.

(5504)

(288) - عن جرير بن عبد الله رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ

لَا يَرْحَمِ النَّاسَ لَا يَرْحَمُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ». [صحيح] - [متفق عليه]

(288) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජරීර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු මිනිසුන්ට කරුණු නොදක්වන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට කරුණු නොදක්වයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු මිනිසුන්ට කරුණු නොදක්වන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට කරුණු නොදක්වන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කර සිටියි. උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ කරුණු ලබන්නට ඇති මහඟු හේතුසබකයක් වන්නේ ගත්තා මවීමිවලට කරුණු දක්වීමයි.

හදිසයේ හරය:

1. කරුණු සෙසු මවීමි සදහාද අපේක්ෂාකරනු ලබන්නකි. නමුත් මිනිසුන් ගන මෙහි
2. සදහන් කරමින් ඔවුන්ගේ වදගත් කම විශේෂයෙන් පවසා ඇත.

3. අල්ලාහ් මහාකරුණිකය. කරුණාචන්ත ඔහුගේ ගත්තන්හට ආදරය කරයි. ප්‍රතිඵල පිහිටනුයේ අදාළ ක්‍රියා වර්ගයෙනි.
4. මිනිසා සෙවන සලසීම, ඔවුන්ට අත්වන හානිය වළක්වීම, ඔවුන් සමග යහපත් අයුරින් ගනුදෙනු කිරීම යනාදී කරුණු මිනිසා කරුණාච දක්වීම යන විෂයයට ඇතුළත් වේ.

(5439)

(289) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ، ارْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ». [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وأحمد]

(289) - සබවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. “කරුණාචන්තයෝ වනහි, රහිමන් ඔවුනට කරුණාකරනු ඇත. මිනිකතේ වසියනට නුඹලාකරුණා කරනු. අහස්හි සිටින්නන් නුඹලා කරුණාකරනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

සබවින්ම සෙසු අයට කරුණාච දක්වන්නන් හට, ඊට සර්ලන ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සියලු දුකරෙහි ව්‍යඡ්තව ඇති තම කරුණාච තුළින් මහාකරුණිකයණන් ඔවුනට කරුණාච දක්වනු ඇත.

පසුව මහපෙළුඵ වෙසෙන මිනිසුන් සතුන් පක්ෂීන් මෙන්ම සෙසු සියලු මවිම් වර්ගයා කරුණාච දක්වන මෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තියෙහි කළහ. ඒ සදහා වන ප්‍රතිඵලය වනුයේ, අහස් හනට ඉහළින් සිට අල්ලාහ් ඔබට කරුණාච දක්වීමය.

හදිසයේ හරය:

1. ඉස්ලාම් දහම කරුණුවේ දහමයි. අල්ලාහ්ට අවනත වීම හා මවිම්වලට උපකාර කිරීම මත එහි සියලු කරුණු පදනම් වී ඇත.
2. සර්වබලධරී අල්ලාහ් තම කරුණාගුණය තුළින් ගුණ ගන්‍යතා කරන්නේය. ඔහු අපරමිත දයන්විත, අසමසම කරුණන්විතයණන්ය. එමෙන්ම තම ගන්තන් වෙත කරුණුව ලඟකරවන්නාය.
3. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවන්ම පිහිටයි. එවචින් කරුණුවන්නෙයින්ට අල්ලාහ් කරුණුව දක්වනු ඇත.

(8289)

(290) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(290) - නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලාහු අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “නියම ලෙස අල්ලාහ්ට අවනත වන්නා වනහි, තම දිවෙන් හෝතම අතින් හෝඅල්ලාහ්ට අවනත වන අය ආරක්ෂාවන අතර අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ නික්ම යන්නා වනහි, කවර කරුණක් තහනම් කළේ ද එයින් වළකී සිටින්නාය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම මුස්ලිම්වරයෙක් පරිපූර්ණ මුස්ලිම්වරයකු බවට පත් වනුයේ සෙසු මුස්ලිම්වරුන් ඔහුගේ දිවෙන් ආරක්ෂාව

ලබන විට යයි නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුදින්වා සිටියහ. එහෙයින් ඔහු ඔවුනට බණ නොවදිසි; ඔවුනට දෙසේ නොකියයි; ඔවුන් ගන කේළම් නොකියයි; නම දිවෙන් හනිය ඇතිවන කවර දෙයකින් වුව ද ඔහු ඔවුන් අතර එසේ කටයුතු නොකරයි. එමෙන්ම ඔවුන් ඔහුගේ අතින් ආරක්ෂාව ලබන විටය. එහෙයින් ඔහු ඔවුන් කෙරෙහි ඉක්මවකටයුතු නොකරයි. කිසිදු යුක්තියකින් තොරව ඔවුන්ගේ ධනය පහර නොහනයි. එවනි වෙනත් දැසින් ද ඔහු වළකි සිටියි. මුහුණ්ට් හෙවත් අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ නික්ම යන්නා වනහි, අල්ලාහ් කවර කරුණක් නහනම් කළේ ද එය අත්හර දමන්නය.

හදිසයේ හරය:

1. ඉස්ලාමයේ පරිපූර්ණත්වය සක්ෂන් කර ගත හක්කේ හෙහික වශයෙන් හොඳාධ්‍යත්මික වශයෙන් අන් අයට හනියක් නොකිරීමෙන් පමණි.
2. දිව හඤන විශේෂයෙන් සදහන් කර ඇත්තේ ඒ දෙකින් සිදුවන වරදි හඤනිය බහුල වන බවිනි. බෙහෙවින්පුරුකම් මතුවනුයේ ඒ දෙකිනි.
3. පසකම් අත්හරීමටත් උත්තරීතර අල්ලාහ් නියෙඟ් කළ දැ පිළිපදීමටත් උනන්දු කරවීම.
4. මුස්ලිම්වරුන් අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ අල්ලාහ් සතු යුතුකම් ඉටු කර, මුස්ලිම්වරුන් සතු යුතුකම් ද ඉටු කරන්නය.
5. පහර දීම් යනු වචනයෙන් හොඳියවන් හොඳිය හඤ.
6. පූර්ණ හිජ්රතය යනු උත්තරීතර අල්ලාහ් නහනම් කළ දැසින් වළකි සිටීමය.

(291) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: «حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَكَشْمِيتُ الْعَاطِسِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(291) - අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසා අඩු හුරෙයිරැරළියල්ලහු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. "මුස්ලිම්වරයකු තවත් මුස්ලිම්වරයකුට කළ යුතු යුතුකම් පහකි: සලමයට ප්‍රතිචර් දක්වීම, රෙහියගේ සුවදුක් විමසීම, මිය ගිය තනන්තන්ගේ අවසන් කටයුතු පිළිපදීම, ආරඛනයට පිළිතුරුදීම, කිඹුහුම් ගිය කෙනා(අල්ලහ්ව ප්‍රශංසාකළ වි)ට පුර්ථනාකිරීම." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තා වි ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයකු තවත් මුස්ලිම්වරයකුට කළ යුතු ඇතම් යුතුකම් පිළිබඳව නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පහදිලි කර සිටියි. එම යුතුකම්වලින් පළමුවන්න: ඔබට සලම් පවසන උදවියට ඔබත් ප්‍රතිචර් වශයෙන් සලම් පවසීම.

දෙවන වගකීම: රෙහියගේ සුවදුක් විමසීම හාබහාදකීම.

තුන්වන වගකීම: මිය ගිය තනන්තන්ගේ නිවසේ සිට සලනය ඉටු කර මිනීවලෙහි තන්පත් කරන දක්වා එම දේහයේ අවසන් කටයුතු පසුපසින් යම.

හතරවන වගකීම: මනමලයකුගේ වලීමාසංග්‍රහයකට හෝ වෙනත් සංග්‍රහයකට ඇරයුම් කරන විට එම ආරඛනය පිළිතුරු සපයීම.

පස්වන වගකීම: කිඹුහුම් ගිය කෙනෙ පිළිතුරු සපයීම. එනම්: "ඔහු අල්හමිදු ලිල්ලන්" (සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලන්ටමය) යයි පවසා විටෙක, ඔහුට "යර්හමුකල්ලන්" (අල්ලන් ඔබට කරුණා කරන්නවා) යයි පවසීම. පසුව කිඹුහුම යවූ කෙනෙතවත් ඔහුට: "යන්දිකුමුල්ලන් වසුස්ලිහු බලකුම්" (අල්ලන් ඔබට යහමග පෙන්වා ඔබේ සියලු තත්ත්වයන් යහපත් කරන්නවා) යයි පවසීමය.

හදිසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන් අතර පවතින වගකීම් සහතික කිරීම, සහෙද්රත්වය හාඔවුන් අතර ආදරය ස්ඵඛර කිරීම සදහා ඉස්ලාමයේ ශ්‍රේෂ්ඨ දැක්විය.

(3706)

(292) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْ لَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفَشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(292) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. “නුඹලා දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන තුරු ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නහ. එමෙන්ම නුඹලාඑකිනෙකාඅතර ආදරය සෙනෙහස ඇතිවන තුරු නුඹලා දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන්නේ නහ. නුඹලාසිදු කළ විට නුඹලාඅතර සෙනෙහස ඇතිකරවන කරුණක් මනුඹලා කියාදිය යුතු නෙවේ ද? නුඹලා අතර සලමය පතුරුවහරින්න.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [90මේ මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන මු:මිත්වරුන් හඳු වෙනත් කිසිවකු ස්වර්ගයට ඇතුලු වන්නේ නහි බවත් ඔවුන් එකිනෙකාඅතර ආදරය දක්වන තෙක් මුස්ලිම් සමඡ තත්ත්වයන් විධිමත් නෙවන බවත් විශ්වඝ්‍යය ඇති කර නෙහන්නා බවත් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඡණ්පභද්ලි කළහ. පසුව, ආදරය ආවරණය කරන උතුම් කටයුත්තක් වෙන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඡණ්මඡ පෙන්වූහ. එනම් මුස්ලිම්වරුන් අතර සලමය පතුරුවලීමය. එය අල්ලාහ් තම ගන්නන් හට, සුබවඡයක් හාපඡුරක් බවට පත් කර ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. දේව විශ්වඝ්‍යයෙන් තෙඡව ස්වර්ගයට ඇතුලු විය නො හකිය.

2. මුස්ලිම්වරයකු තමන් කමති දුකම සහෙද්දරයන් හිමි වීම ගනු ප්‍රිය කිරීම ඔහුගේ ඊමානයේ පරිපූර්ණභවයයි.
3. මුස්ලිම්වරුන් අතර සලමය පතුරුවලීම එය හුවමරු කිරීම සතුටු දැක්විය. හේතුව එහි මිනිසුන් අතර ආදරය, ආරක්ෂාව ව්‍යභ්න වීමක් සිදුවන බවිනි.
4. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් 'නුඹලඅතර' යන පදය භවිතකර ඇති බවින් සලමය මුස්ලිම්වරයකු හට මිස වෙනත් කිසිවෙකු හට පවසනු නොලැබේ.
5. සලමය පතුරුවහල්මෙන් වෛරය, ක්‍රොධය හා අමනසකම් පහ වී යයි.
6. මුස්ලිම්වරුන් අතර ආදරය දක්වීමේ වදගන්කම. සබවින්ම එය ද ඊමානයේ පරිපූර්ණත්වයෙන් එකකි.
7. සලම් පවසන ක්‍රමය වෙනත් හදිසයක මෙසේ වර්තනී ඇත. "අස්සලමු අලයිකුම් වරන්මතුල්ලහි වබරකතුහු." කෙසේ වෙතත් "අස්සලමු අලයිකුම්" යනුවෙන් පවසීම ද ප්‍රමණවත්ය.

(3361)

(293) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: «تَطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ». [صحيح] - [متفق عليه]

(293) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී: “සඳුච්ඡිත්ම මිනිසෙක් අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ‘ඉස්ලාමයේ කවර කරුණක් උතුම් වන්නේද?’ යි විමසාසිටියේය. එතුමා “ඔබ ආහාර සපයීම, හඳුනන අයට හා නඤනන අයට ඔබ සලම් පවසීම වේ.” යයි පවසාසිටියහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයක්] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

ඉස්ලාමයේ කවර කරුණක් උතුම් වන්නේදැයි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගෙන් විමසන ලදී. එවිට එතුමන්ගේ කරුණු දෙකක් සිහිපත් කළහ.

පළමුවන්න: දිළිඳුන් හට අධිකව ආහාර සපයීමය. එහි සදකා නම් දනය, පරිත්‍යග්‍ය, ආගන්තුක සත්කර්ම හා විවිධ සංග්‍රහය යනාදිය ඇතුළත් වේ. සහිත්තෙන් පෙළෙන අවස්ථාවල හානිවන වියදම ඉහළ යන අවස්ථාවල එසේ ආහාර සපයීම වඩාත් උතුම් වේ.

දෙවන්න: ඔබ හඳුනන හා නඤනන සම මුස්ලිම්වරයකුටම සලම් පවසීම.

හදීසයේ හරය:

1. මෙලෙඛට හාමතුලෙඛට ප්‍රයෝජනවත් කරුණු දනාගනීම සදහා සහභාගී වන්නට තිබූ දඩ් උනන්දුව.

2. සලඹි පවසීම හඤාහඨ සපයීම ඉස්ලාමයේ ක්‍රියාදාමයන් අතරින් වඩක් ශ්‍රේෂ්ඨතම ක්‍රියාවන් වන්නේය. හේතුව, එහි මහිමයන් ඇති බවින් හාසම මෙහෙතකම ඒ වෙන මිනිස් අවශ්‍යතාඇති බවිනි.
3. මෙම කරුණු දෙක සමඟ වචනය මෙන්ම ක්‍රියාව ඒකඛද්ධ වෙයි. එය ඉහස්න හෙවත් උපකඨයේ පූර්ණත්වයයි.
4. මෙම කරුණු මුස්ලිම්වරුන් අතර කටයුතු කිරීම හාඛඳුණු කරුණු අතරට අයත්ය. ගන්තෙකු තම පරමඛිපති සමග කටයුතු කිරීම හාඛඳුණු කරුණු ද මෙහි ඇත.
5. සලඹි පවසඤාරම්භ කිරීම මුස්ලිම්වරුන් අතර සුවිශේෂීය. නමුත් දේවත්වය ප්‍රතික්ෂ්ප කරන මිත්‍යාදෂ්ටිකයෙකු කෙරෙහි සලඹි පවසඤාරම්භ නෙකළ යුතුය.

(5808)

(294) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟» قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَذَلِكَ الرَّبَاطُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(294) - සබච්ඡන්ම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකූෂ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී: “අල්ලන් එමගින් වරදි මකාදමන, එමගින් තරකිරම් උසස් කරවන කරුණක් පිළිබදව මම නුඹලඹ දනුම් දිය යුතු නෙඹවී ද?” ඔවුහු: ‘එසේය, අල්ලන්ගේ දූතයණනි!’ යයි පවසූහ. එතුමණණා”අකමනි අසිරු අවස්ථක වුළු දෙඹ්නය සම්පූර්ණ කිරීම, දේවස්ථන වෙන අධික වශයෙන් පියවර තබීම හා සලකයෙන් පසු සලකය බලපණරන්තුවෙන් සිටීමය. රුකවරණය යනු එයයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

පහකම් සදහාසමඛ දෙනු ලබීමට හේතුවන, ඒවාසටහන් කෙරුනු ලේඛනයෙන් මකාදමන, ස්වර්ගයේ තරකිරම් උසස් කරන ක්‍රියමන් ගන තමන් ඔවුනට දන්වා සිටීම ඔවුන් ප්‍රිය කරන්නේ දැයි නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණණාතම සහඹඹරුන්ගෙන් විමසාසිටියහ.

සහඹඹරු: "එසේය අපි එය ප්‍රිය කරන්නෙමු" යයි පවසුවෙස්. එතුමණණාමෙසේ පවසූහ:

පළමුවන්න: අධික සීතල, ජලය හිඟ වීම, ශරීරයේ වේදනඹ, උණුසුම් ජලය වනි දුෂ්කර අවස්ථකන්හි වුළු දෙඹ්නය නිසි අයුරින් සිදු කිරීම හාපරිපූර්ණ කිරීම.

දෙවනුව: නිවස දුරින් පිහිටි හේතුවෙන් මස්ජිදය වෙන යමට අධික වශයෙන් පියවර තබීම. නවත නවතත් එසේ අධික වරයක් පියනහීම.

තුන්වනුව: නියමිත වේලාව එනතුරු සලකා අපේක්ෂාවෙන් සිටීම, හදවත ඒ සමඟ සම්බන්ධ කිරීම, ඒ සදහා සූදානම් වීම, සමූහික සලකා බලනුපුරුදු වුවෙන් මස්ජිදයේ වඩා වී සිටීම එමෙන්ම ඔහු සලකා ඉටු කළ විට ඔහු එය එය ඉටු කළ ස්ථානයේ ම අතෙක් සලකා ද අපේක්ෂාවෙන් සිටීම ය.

සබවින්ම මෙම කරුණු රැකවරණයක් බව (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනෝ පහදීලි කළහ. හේතුව ආත්මය අවහිර කරමින් තිබෙන ෂෙයිතාන්ගේ මර්ගයට එය බඬකයක් වන බවිනි. ආශාවන් මඬපවත්වන බවිනි. කුකුස් පිළිගනීමෙන් එය ආත්මය වළක්වන බවිනි. එවිට එමගින් අල්ලාගැනීමේ ෂෙයිතාන්ගේ සේනාවන් අබිබවා යනු ඇත. එය අති මහත් අරගලයකි. තවද එය සතුරා එරෙහිව ලබා දෙන රැකවරණයක් වනි.

හදීසයේ හරය:

1. මස්ජිදයේ සමූහික සලකා අබණ්ඩව නිරතවීමේ වදගත්කම, සලත් සදහා ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතු අතර එයින් වෙනතකට යෙමු කරන කරුණුවලින් දුරස් විය යුතු ය.
2. ප්‍රශ්න අසමින් අනිමහත් කුසල් පිළිබඳ දන්වනුපුරුදු කරමින් තම සහඛවරුන් උනන්දු කරවන බව සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම් තුමනවුනට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමේ අලංකාරය. මෙම ක්‍රමය ඉගන්වීමේ ක්‍රම අතරින් එකකි.

3. ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු සමඟ ප්‍රශ්නය ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රයෝජනය: අපහදිලි බව ඉදිරිපත් කරමින් පසුව එය පහදිලි කිරීම තුළින් කළුබ ආත්මය තුළට කිඳබසිනු ඇත.
4. "රිබන් හෙවත් රැකවරණය" පිළිබඳ නවවි රහිමහුල්ලන් තුමාමසේ පවසයි: එනම් ඒ පිළිබඳ උනන්දු කරවන ලද රැකවරණයකි. රිබන් හි පදනම යමක් හිරකර තබා ගනීමය. ඒ අනුව තමන්ගේ ආත්මය මෙවන් අවනතභාවයන් මත හිරකර තබාගනීම හේතුවෙන් ඉහත සඳහන් හදිස්හි ඇතුලත් කරුණු රිබන් යනුවෙන් සලකන ලදී. "ජිහද් යනු තම ආත්මය සමග කරන ජිහදය වේ" යන කියමන මෙන් සබවින්ම මෙය රැකවරණයෙන් උසස්ම රැකවරණය බව පවසේ. එම රැකවරණය සබඳයන්ද්ධ අරගලයකට ලබාදෙන රැකවරණයක් මෙන් නෙව ක්‍රියන්මක කිරීමට ලෙහෙසි පහසු එකකි. එනම් එය ද රිබන් හි වර්ග අතරින් වේ.
5. "අර්-රිබන්" යන පදය නවන නවනත් පවසනු ලබ ඇත. එය (1) යන පද භවිතයෙන් නිශ්චිත පදයක් ලෙස හඳුන්වාදී ඇත. එය එම ක්‍රියන් හි කටයුත්ත ගරු කෙඛ සලකීමක් ලෙසිනි.

(3574)

(295) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ، حَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي كُلِّ حَيْرٍ، أَحْرُصُ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنَ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ، فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنَّ (لَوْ) تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(295) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. “ශක්තිමත් දේව විශ්වඝියා දුර්වල දේව විශ්වඝියව වඩා උතුම්ය. අල්ලාහ් වෙත වඩක් ප්‍රියමනභය. සම දෙයකම යහපතක් ඇත. ඔබට ප්‍රයෝජනවත් වන දැකෙරෙහි ඇල්ම ඇති කර ගනු. අල්ලාහ්ගෙන් උදව් පතනු. ඔබ දුර්වල නොවනු. ඔබට යම් විපතක් ඇති වූ විටෙක, සබවින්ම මම මෙසේ කටයුතු කර තිබුණේ නම් මේ මේ දේ වන්නට තිබුණි යයි නොපවසනු. ඒ වෙනුවට ‘අල්ලාහ්ගේ නියමයයි. ඔහු අහිමන කළ දැසිදු කළේය’ යයි පවසනු. “එසේ වී නම්” ෂෙයිතාන්ගේ ක්‍රියාව ඔබ විවත කරනු ඇත.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [90ම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

"සබවින්ම මුමින්වරයකුට සම දෙයකම යහපත් ය. නමුත් තම විශ්වඝයේ තම ස්ඵඛරත්වයේ තම ධනයෙහි හාඅනෙකුත් සියලුම බලගන්වන දැහි ශක්තිමත් දේව විශ්වඝියාදුර්වල දේව විශ්වඝියව වඩා උතුම්ය, අල්ලාහ්ට වඩක් ප්‍රියමනභය" යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ පහදිලි කර සිටියේය. තමන්ට මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ ප්‍රයෝජනවත් වන කරුණු වලදී උත්තරීතර අල්ලාහ් මත ස්ඵඛරව සිට, ඔහුගෙන් උපකාර ඉල්ලා ඔහු මත සියල්ල භර කරමින් අවශ්‍ය සබක රැගෙන කටයුතු කරන මෙන් මුමින්වරයව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්)

තුමණන් උපදෙස් දුන්හ. දෙ ලෙඩටම ප්‍රයෙෂ්ඨවත් වන ක්‍රියාවලදී නොහකියව, මලිකම භාෂනසලකිලිමත් භවයෙන් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වළක්වූහ. මු:මින්වරයකු යම් කටයුත්තක වෙහෙස වූ විට, අල්ලන්ගෙන් උපකර් පනමින් එයට අදාළ සබක ක්‍රියන්මක කරයි. යහපත අල්ලන්ගෙන් පනයි. ඉන් පසුව තම කටයුතු සියල්ල අල්ලන්ට පවරීම මිස වෙනත් කිසිවක් මත ඔහු නොසිටියි. සර්ව බලධරී අල්ලන්ගේ තේරීම යහපත් බව ඔහු මනවින් දනියි. ඉන්පසු යම් අභ්‍යන්තර සිදු වීමක් ඔහුට අත්වූයේ නම්, ඔහු මෙසේ නොසවසයි: 'මම මෙසේ කර තිබුණා නම් මේ මේ අයුරින් වන්නට තිබුණි' මක්නිසද යත් පෙරනියමයට විරුද්ධ වීම සහ අනපසු වූ දැගන දුක් වීම යන විෂයයෙහි ඔහු ෂෙයිනන්ගේ කාර්යය විවත කරන බවිනි. නමුත් ඔහු යටහත් පහත්ව භා තාස්තිමත්ව මෙසේ පවසයි: "අල්ලන්ගේ නියමයයි. ඔහු අහිමන කළ දේ සිදු කර ඇත්තේය." යමක් සිදු වූයේ නම් එය අල්ලන් අහිමන කළ දමය. සභවින්ම ඔහු සිතන දේ මනවින් සිදු කරන්නාය. ඔහුගේ තීන්දුවට විරුද්ධවන කිසිවෙකු නත. ඔහුගේ තීනියට පසු විපරමක් නත.

හදිසයේ හරය:

1. දේව විශ්වඝය තුළ මිනිසුන් අතර පවතින වෙනස්කම්.
2. ක්‍රියාවන්හි ශක්තිමත් භවය සතුවූ දසකය. හේතුව දුර්වලභවයෙන් ලබන දඬ වඩාළුමගින් ලබන දඬඩක් ප්‍රයෙෂ්ඨවත්ය.
3. මිනිසනමන්ට ප්‍රයෙෂ්ඨවත් දැනි උනන්දු විය යුතු අතර තමන්ට ප්‍රයෙෂ්ඨවත් නොවන දඬන්හඳ දමිය යුතුය.

4. මුෂ්මිත්වරයනම සියලුම කටයුතුවලදී අල්ලාහ්ගේ උදව්ව පත්වීය යුතුය. තමන් කෙරෙහි පමණක් රැඳී නොසිටිය යුතුය.
5. නියමය හතීන්දුව සහතික කිරීම. නමුත් එය යහපත සේවීමේ දී වෙහෙසීම හාහේතු සබක ක්‍රියාත්මක කිරීම අහෝසි නොකරයි.
6. අහඹයයන් පහළ වන විට කෙස්කහීව, 'ලව්' යන පදයෙන් අර්ථවත් වන 'නම්' යයි ප්‍රකාශ කිරීමේ තහනම හා උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ නියමයට හතීන්දුවට පිටුපසුම් තහනම.

(5493)

(296) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «قَارِبُوا وَسَدِّدُوا، وَأَعْلَمُوا أَنَّهُ لَنْ يَنْجُو أَحَدٌ مِنْكُمْ بِعَمَلِهِ» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْتَ؟ قَالَ: «وَلَا أَنَا، إِلَّا أَنْ يَتَّعَمِدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ». [صحيح] - [متفق عليه]

(296) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "සමීප වී විධිමත්ව කටයුතු කරනු. ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝවේවාඔහු ඔහුගේ ක්‍රියාවන් පමණක් ජය නොලබන බව දන ගනු." ඔවුහු අල්ලාහ්ගේ දූතයන්හි! ඔබත් එසේ නොවන්නෙහි?" යයි විමසුවෙස්. එතුමන්ගේ "අල්ලාහ්ගේ කරුණු භාහ්‍යය තුළින් ඔහු මඤ්චරණය කිරීමෙන් මිස මම ද එසේ නොවමි" යයි පවසූහ. [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කටයුතු විධිමත්ව ඉටු කරන මෙන් ද, අනිශයේකිනියකින් හෝ අඩුපම සිදු කිරීමකින් තොරව, තමන්ට හකි පමණින් අල්ලාහ්ට බියවන මෙන් ද, තමන් කරන ක්‍රියා අල්ලාහ් වෙනුවෙන් අවංකව පුදකිරීමේ භාහ්‍ය තුමන්ගේ සුන්‍යව පිළිපදීමේ අපේක්ෂාවෙන් ඉටු කරන මෙන් ද නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දිරි ගන්වාඇත. කටයුතු පිළිගනු ලබන්නේ එවිටය. එමෙන්ම ඔවුන් වෙත කරුණු පහළ වීමටත් එය හේතුවක් බවට පත්වනු ඇත.

අනතුරුව, ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝක්‍රියාසිදුකළ පමණින් අපා ගින්නෙන් මිදෙන්නේ නහි බවත්, ඒ සඳහා අල්ලාහ්ගේ කරුණු ද අවශ්‍ය බවත් එතුමන්ගේඔවුනට දන්වාසිටියහ.

ඔවුහු, "අල්ලාහ්ගේ දූතයන්නි! ඉමහත් සේ ප්‍රයත්න දරමින් ඔබ කළ ඔබේ ක්‍රියා පවාඔබව ආරක්ෂානොකරන්නේ ද?" යයි විමසුවේය.

එවිට එතුමන් "මම පවාඑලෙසම ය. නමුත් අල්ලාහ්ගේ කරුණුවේ භාග්‍යයෙන් ඔහු මාආවරණය කරන්නේ නම් මිස." යයි පවසුවා.

හදිසයේ හරය:

1. නවවි තුමාමසේ පවසයි: "සමීපයෙන් කටයුතු කරනු. විධිමත්ව කටයුතු කරනු." එනම් විධිමත් මඟ සෙසනු; ඒ පිළිබඳ දන ගනු යන්නයි. ඒ සදහාඔබ අපෙහෙසත් වූයේ නම් ඒ වෙන සමීප වනු. එනම් එයට ලං වනු. විධිමත් යන අරුට දෙන සදද් නම් අරඹි පදය නිවරදි යන අර්ථය ද ගනී. එය සීමා ඉක්මයමු හානෙසලකාහරීම යන මර්ග දෙක අතර මද පවත්නාමදි මර්ගයකි. එහෙයින් අනිගයෙකින්කියෙන් කටයුතු නොකරනු, එමෙන්ම අඩුපඩු සහිතව කටයුතු නොකරනු.
2. ඉබ්නු බස් තුමාමසේ පවසයි."දහමි ක්‍රියාන් ස්වර්ගයට පිවිසීමේ හේතු සධක වේ. එමෙන්ම දුෂ්ඨ ක්‍රියාන් අපා ගින්නට පිවිසීමේ හේතු සධක වේ. මෙම හදිසයේ පහදිලි කර සිටිනුයේ ඔවුන් ස්වර්ගයට පිවිසීමේ ක්‍රියාලිය දහමි ක්‍රියාන් කළ පමණින් සිදු නොවන බවය. නමුත් ඒ සදහා අල්ලාහ්ගේ සමඛ හාඔහුගේ කරුණඛ අවශ්‍ය වේ. ඔවුන් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාන් හේතුවෙන් ස්වර්ගයට පිවිසෙන නමුත් එය අනිවර්තය කරනුයේ සුවිශුද්ධ අල්ලාහ්ගේ කරුණඛ, ඔහුගේ දයඛ හාසමඛය.
3. ගන්තනමත් විසින් කෙතරම් අධික ලෙස යහකම් වල යෙදුන ද එමඟින් ඔහු තමඛ රවටහනීම ඒ පිළිබඳ උඩඟු

වීම නෙකළ යුතුයි. හේතුව අල්ලාහ් ඔහුගේ ක්‍රියාවට වඩා ඉමහත් වන බවිනි. එබවින්, බිය හාබලපණරක්තුව යන දෙකම ගත්තම අවශ්‍ය වේ.

4. ගත්තන්ගේ ක්‍රියාවන්ට වඩාඔවුන් කෙරෙහි පවතින අල්ලාහ්ගේ භ්‍යාසය හාකරුණක ඉමහත්ය.
5. දහමි ක්‍රියාවන් වනනි, ස්වර්ගයට පිවිසීම සදහාවන හේතු සධක වේ. සභ්තකත්වය ඇත්තේ එමගිනි. සබවින්ම එය අල්ලාහ්ගේ භ්‍යාසය හාඔහුගේ කරුණක තුළින් වේ.
6. කර්මනී තුමාමසේ පවසයි: සියලුම මිනිසුන් අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වදයෙන් තෙතව ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නති නම්, අල්ලාහ්ගේ දූනයනුන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙතෙහි කළ විශේෂ කරුණ වනුයේ, ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසීම ස්තීර වූ නමුත් අල්ලාහ්ගේ කරුණකවත් තෙතව එයට තෙසිවිසෙන බවයි. ඒ හඳු වෙනත් දළහි දී වඩක් උචිත මභ්ගයක් හරහාසිදු වනු ඇත.
7. නවවි තුමාමසේ පවසයි: "නුඹලාකරමින් සිටි දැ හේතුවෙන් ස්වර්ගයට පිවිසෙනු" (අන්-නහ්ල්:32), "මෙම ස්වර්ගය ඔවුන් උරුම කර ගනුයේ ඔවුන් කරමින් සිටි දැ හේතුවෙනි." (අස්-සුකරූෆ්: 72) යනදී මෙවන් පඨ 'සබවින්ම ස්වර්ගයට පිවිසීමට හේතුවනුයේ කරනු ලබන ක්‍රියාවන්' බව පෙන්වාදෙයි. අල්ලාහ්ගේ මෙම පඨවල අර්ථයට මෙම හදීසය පටහනි වන්නේ නත. මෙම පඨවල අදහස සබවින්ම ස්වර්ගයට පිවිසීමට කරනු ලබන ක්‍රියාවන් හේතුවන බවත් අනතුරුව එම ක්‍රියාවන් සිදු කිරීමට ආශිර්වද ලබිය යුතු බවත් එහිදී නිහනමනීත්වය සදහාමඟ පෙන්වීම හාඒවසිලිගනු ලබීමට උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ කරුණක හාභ්‍යාසය අවශ්‍ය බවත්ය. ඒ අනුව

ක්‍රියාන් සිදු කළ පමණින් ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නම්
 බව පවසීම නිවර්තිය. මෙම හදිසයේ අදහස එයයි.
 සඛවිත්ම ඔහු ක්‍රියාන් තුළින් ස්වර්ගයට පිවිසීම යනු
 නිවර්තිය. එනම් ඒවායන්තු කෙටිගෙනය. එය සිදුවනුයේ
 ආශිර්වාදය හරහාය.

8. ඉබ්නු අල්-ජව්සි තුමාමසේ පවසයි: මේ ගනු පිළිතුරු
 හතරක් ඇත; එනම්: සඛවිත්ම ක්‍රියාන් සදහා වන
 ආශිර්වාදය අල්ලාහ්ගේ කරුණුවෙන් වුවකි. අල්ලාහ් පූර්ව
 කරුණුව නොමැති නම් ඊමනය හොඳින් එකත්වය ලබීමේ
 අවනතවීමේ සිදු වන්නේ නහ. දෙවන්න: සඛවිත්ම ගත්තා
 නම ස්වමියට ප්‍රයෝජනවත් වීමය. ඔහුගේ ක්‍රියාව ඔහුගේ
 ස්වමියට සුදුසුය. ඒ සමගම ඔහුට ඔහු ප්‍රතිඵල පිරිනමයි.
 එය ඔහුගේ භාෂාය තුළිනි. තුන්වන්න: ඇතැම් හදිස්වල
 සදහන්ව ඇත්තේ ස්වර්ගයට පිවිසීමේ ක්‍රියාවලිය
 අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදය හේතුවෙන් හා ක්‍රියාන් අනුව
 තරතිරම් වෙන් කිරීමෙන් සිදුවන බවයි. සිව්වන්න:
 සඛවිත්ම අවනතවීමේ ක්‍රියාකරුකම් පවතිනුයේ ඉතා කෙටි
 කලයක් තුළ ය. කුසල් අහිමි වන්නේ නහ. ප්‍රතිඵල ලබීමේ දී
 අහිමි නොකරන ආශිර්වාදය භාෂාය හේතුවෙන් හෝ
 ක්‍රියාන් සිදු කළ හේතුවෙන් හෝ අහිමි වී යන්නේ නහ.
9. රූෆී තුමාමසේ පවසයි: සඛවිත්ම නමුදුම් ඉටු කරන්නා
 සර්වකත්වය හතරතිරම් හිමි කර ගනීමේ දී ඔහුගේ
 ක්‍රියාව මත පමණක් විශ්වාසය නොකරයි යුතුය. එය
 අල්ලාහ්ගේ භාෂායක් ද වේ. ඊට හේතුව සඛවිත්ම ක්‍රියාව
 අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදය තුළින් සිදුවන්නක් බවිනි. සඛවිත්ම
 ඔහු පසය අත්හරින්නේ ද අල්ලාහ්ගේ රැකවරණය
 හේතුවෙනි. ඒ සියලු දේ අල්ලාහ්ගේ භාෂාය හා ඔහුගේ
 කරුණුව තුළින් සිදු වේ.

(297) - عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَا زَالَ

يُوصِينِي جِبْرِيلُ بِالْحَجَّارِ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورُّهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(297) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුම) විසින් වර්තා කරන ලදී. “සබූචින්ම අසල්වස්සියා උරුමක්කරුවකු වේ යයි මා සිතන තරමට ජබ්රීල් (අලයිහිස් සලම්) තුමාමට අසල්වස්සියා සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් දෙමින්ම සිටියහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

“සබූචින්ම ජබ්රීල් (අලයිහිස් සලම්) තුමා අසල්වස්සියා සම්බන්ධයෙන් පුත පුතාකියාසිටි බවත් ඔහුට සලකන මෙන් නියෙණ් කර සිටි බවත් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ දන්වා සිටියි. අසල්වස්සියා යනු තම නිවසට අසළින් සිටින දෙනී මුස්ලිම්වරයකු හෝමුස්ලිම් නොවනු අයකු හෝවේවා එසේ නභිනම් දෙනී නොවන අයකු හෝවිය හක. ඔහුගේ අයිතිය සුරැකීම, ඔහුට හිංසාසිඩාඇති නොකිරීම, ඔහු සමග ත්‍යාගයීලීව කටයුතු කිරීම, ඔහුගේ කරදර මත ඉවසීමෙන් විද දරාගනීම යනදිය තුළින් එය ආරක්ෂාකළ යුතුය. අසල්වස්සියගේ අයිතියට ගරු කිරීම හා සම්බන්ධයෙන් ජබ්රීල් (අලෙයිහිස් සලම්) තුමා පුත පුතාපවසාසිටීම හේතුවෙන් තමන්ගේ මරණයෙන් පසුව අන්හර දමා යන ධනය අසල්වස්සියට පිරිනමන මෙන් දිව්‍ය පණවිඩ පහළවේදෝයයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ සිතන තරමටම එය විය.

හදිසයේ හරය:

1. අසල්වසියයනු අයිතියේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය සහ එය සලකිල්ලට ගනීම් අනිවර්තය.
2. අසල්වසියගේ අයිතිවසිකම් උපදෙස තුළින් තහවුරු කර තිබීම. එය ඔහුට උපකාර කිරීම, ප්‍රේම කිරීම, නායගැනීම, කටයුතු කිරීම, ඔහුගෙන් හානිය ඉවත් කිරීම, රෙහි අවස්ථාක සුවදුක් විමසීම, සතුටුදයක අවස්ථාක සුව පත්‍රම් එක් කිරීම හායම් විපත්තිදයක අවස්ථාක ඔහුට ගෞරවය පළ කිරීම යනාදියෙහි අවශ්‍යතා එය පෙන්වා දෙයි.
3. අසල්වසියගේ දෙතටු සම්ප වන තරමට ඔහුගේ අයිතිය ද තහවුරු වේ.
4. අසල්වසියන්ට උපකාර කිරීමෙන් හාඔවුන්ගෙන් හානිය ඉවත් කිරීමෙන් සමජයට හිමිවන යහපත සම්බන්ධයෙන් සදහන් කිරීම තුළ, ඡර්ඛාවෙහි පරිපූර්ණත්වය පෙන්වුම් කරයි.

(4965)

(298) - عن أبي الدرداء رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ رَدَّ عَنْ عَرَضٍ أَخِيهِ رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». [صحيح] - [رواه الترمذي وأحمد]

(298) - නබි (සල්ලේලනු අලසිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෂා කළ බව අබු දර්දා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “කවරෙකු තම සහෙද්දරයන්ගේ මනාස කෙළෙසීමෙන් වළක්වන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නහිටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලන් (නිර) ගින්න ඔහුගේ මුහුණින් වළක්වනු ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

කවරෙකු තම සහෙද්දරයානහි තන ඔහුට අපහස කිරීමෙන් හෝනපුරක් කිරීමෙන් වළකී, ඔහුගේ මනාසය කෙළෙසීමෙන් ඔහු ආරක්ෂාකරන්නේ ද සඹවින්නම අල්ලන් මළවුන් කෙරෙන් නහිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහුගෙන් දඬුවම ඉවත් කරනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. මුස්ලිම්වරුන්ගේ මනාසය කෙළෙසන කරුණු සම්බන්ධයෙන් කතාකිරීමෙන් වළකී සිටීම.
2. ප්‍රතිඵල අදාළ ක්‍රියාවන්ට පිහිටනු ඇත. කවරෙකු තම සහෙද්දරයන්ගේ මනාසය කෙළෙසීමෙන් වළක්වන්නේ ද අල්ලන් ඔහුගෙන් අපහින්න වළක්වනු ඇත.
3. ඉස්ලම් යනු එහි ජනතාව අතර සහෙද්දරත්වයේ සහ සහයෙහියේ ආගමකි.

(5514)

(299) - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى

يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(299) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකූෂ කළ බව අනස් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "ඔබ අතරින් කෙනෙක්, තමාට ප්‍රිය කරන යමක් වී නම්, එය තම සහෝදරයා වෙනුවෙන් ද ප්‍රිය කරන තෙක් දේවත්වය විශ්වඝ්‍ය කරන්නෙකු නොවනු ඇත." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහාරි හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කෙනෙක් තමන් වෙනුවෙන් ප්‍රිය කරන අවනතභාවය, මෙලෙඹ හා මතුලෙඹ පවතින යහපත තම සහෝදරයා වෙනුවෙන් ද ප්‍රිය කරන තෙක්, එමෙන්ම තමන් වෙනුවෙන් පිළිකුල් කරන යමක් ඔහු වෙනුවෙන් ද පිළිකුල් කරන තෙක් කිසිදු මුස්ලිම්වරයකුගේ විශ්වඝ්‍යය සම්පූර්ණ වීම සහතික නොවන බව නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්සභදිලි කළහ. එහෙයින් මුස්ලිම් සහෝදරයකු තුළ ඔහුගේ ආගමික කටයුතුවල යම් අඩුපඩුවක් දුටු විට එය නිවරදි කිරීමට උත්සහ කළ යුතුය. එහි යහපතක් දුටු විට එය ඔහුට සපුරාදී උදව් කළ යුතුය. ඔහුගේ ආගමික හාලෙකික කටයුතුවල දී ඔහුට උපදෙස් දිය යුතුය.

හදීසයේ හරය:

1. පුද්ගලයකු තමන් වෙනුවෙන් ප්‍රිය කරන දඹහුගේ සහෝදරයාටද ලබීම ගන කමති විය යුතු වේ. ඊට හේතුව තමන් වෙනුවෙන් ප්‍රිය කරන දඹාම සහෝදරයාට ලබීම ගන

ප්‍රිය නොකරන්නාව දේව විශ්වඝය නොමනයි ප්‍රකාශ කෙරී ඇති බවින් එය අනිවර්භය බව පෙනේවැදැයි.

2. අල්ලාහ් විෂයයෙහි පවතින සහෙද්දරත්වය, පරම්පරාවන් පවතින එන සහෙද්දරත්වයට වඩා ඉහළය. එහෙයින් එහි අයිතිය වඩාත් අනිවර්භය වේ.
3. මෙම ආදරය අහිමි කරන මුස්ලිම්වරයකුගේ ජීවිතයට ඔහුගේ ධනයට හා ඔහුගේ ආත්ම අහිමිතයට විරුද්ධව පවතින වංචාව, කේළම, ඊර්ෂ්‍යාව හා කුසලය වැනි සල ප්‍රකාශයක්ම හා ක්‍රියාවක්ම තහනම් කිරීම.
4. "ඔහුගේ සහෙද්දරය" යන කියමන සඳහන්ව ඇති බවින් ක්‍රියාවට අනුබල දෙන වචන කිහිපයක් හඞ්තාකිරීමේ යෙහියනව.
5. අල්-කිර්මානි තුමා මෙසේ පවසා ඇත: "තමන් වෙනුවෙන් වෛර කරන නපුරක් වී නම් තම සහෙද්දරයා වෙනුවෙන් ද එවන්නක් ගන වෛර කිරීම දේව විශ්වඝයේ කෙටසක් වන අතර එය මෙහි සඳහන් කර තන. මක්නිසද යත් යමක් කෙරෙහි පවතින ආදරය එයට පටහැනිව පවතින වෛරය ද අනිවර්භය කරන බවින් ඒ ගන සඳහන් නොකළ ද ප්‍රමාණවත් වේ.

(4717)

(300) - عن عائشة رضي الله عنها زوج النبي صلى الله عليه وسلم عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «إِنَّ الرَّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(300) - නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ බිරිය වූ ආඉෂා (රළියල්ලභු අන්හ) තුමිය නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පිළිබඳව මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි. "සබවින්ම මඤ්භවය යනු, එය යම් කරුණක අලංකාරය වඩි කරනු මිස නන. එමෙන්ම යම් කරුණකින් ඉවත් කිරීමෙන් නින්දාව මිස නන." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

වචනයෙන් සහ ක්‍රියාවෙන් සිදුවන කරුණුව, ලිහිල් බව, මෙමතීය භාමඤ්භව කටයුතුවල සුන්දරත්වය පරිපූර්ණත්වය සහ යහපවින්ම වර්ධනය කරනු ඇත. එමෙන්ම අදඤ්භව තනන්තා ඔහුගේ අවශ්‍යතාව අවබෝධ කර ගනීමට වඩන් හෙඳය.

කරුණුව නෙමතිකම කටයුතු අපකීර්තියට පත් කර, ඒවා අගෙණින බවට පත් කරයි. අදඤ්භව තනන්තාව ඔහුගේ අවශ්‍යතාවය අවබෝධ කර ගනීමෙන් වළක්වයි. ඔහු එය අවබෝධ කර ගන්නේ නම්, එය අවබෝධ කර ගනුයේ දුෂ්කරතාවයෙනි.

හදීසයේ හරය:

1. කරුණුවෙන් භාමෙමතීයෙන් කටයුතු කිරීමට දිරි ගන්වීම.
2. කරුණුව පුද්ගලයකු සුන්දරත්වයට පත් කරයි. ආගමික හා ලෙකික කටයුතුවලදී සමු යහපත් ක්‍රියාවකටම එය සබක වේ.

(5796)

(301) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا، وَأَبْشِرُوا، وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِّنَ الدُّجَةِ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(301) - නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලඤ අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "සබවින්ම දහම පහසුය. දහම අබිබවායම මිස වෙනත් කිසිවිටෙක එය අසිරු වන්නේ නත. එබවින් තදින් පිළිපදිනු. සම්පයෙන් කටයුතු කරනු. ශුභච්චි දන්වනු. උදේ සවස මෙන්ම රත්‍රියේ කෙටසක උදව් පතනු." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඹ් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සබවින්ම ඉස්ලම් දහම එහි සියලුම කටයුතුවල දී පහසුව හා සරලත්වය මත ගෙඩි නඟී ඇති බව නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පහදිලි කළහ. අවශ්‍යතා හා නොහැකියාව යන හේතූන් මතු වන විට පහසුව සහතික වනු ඇත. ආගමික ක්‍රියාවන් තුළ ගිලී ගෙණ පහසුව අත්හැර දමීමෙහි අවසානය වනුයේ එය කිරීමට නොහැකි වීම හා මුලු ක්‍රියාවම හෝ කෙටසක් හෝ කිරීමට අපොහොසත් වීම ය. - අතිශයයක් නියෙන් තෙරව මධ්‍යස්ථව කටයුතු කිරීමට නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දීර් ගන්වූහ. කවර කරුණක් නියෙණ කරනු ලබුවේ ද එහි ගන්තා අඩුපඩු නොකළ යුතු අතරම තමන්ට හකියාවක් නොමති දැදරිය නොයුතුය. ක්‍රියාවක් සම්පූර්ණයෙන් කිරීමට අපොහොසත් වූයේ නම්, ඊට සම්ප දැඉටු කළ යුතු ය.

අබණ්ඩව සිදු කරන ක්‍රියාවන්, එය පූර්ණව කිරීමට අපොහොසත් වුව ද එය ස්වල්පයක් හෝ කළේ නම්, ඒ සදහා අදාළ

තනුන්තන් හට අනිමහන් කුසල් හිමි වන බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ශුභච්චි දන්වා ඇත. සඛචින්ම යමක් කළ නොහැකි වූ විටෙක ඒහි අපෙතහසන්කම ඔහුගේ කුසල් අහිමි කරන්නේ නත.

සඛචින්ම මෙලෙඛ ගමනකි. මතුලෙඛ වෙත යායුතුව ඇත. එබචින් දිරිමත් අවස්ථඛන් තුනක නමුදුම් ඉටු කරමින් අබණ්ඩ ව එහි පිහිටීම සදහාදපකඛ ඉල්ලාසිටින මෙන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තියෙඛ් කළහ.

පළමුවන්ත: අලුයම් කලය: දවස ආරම්භය ගෙවී යමින් සමග. එනම් ෆජ්ර් සලනය හානිරු උදඛ අතර පවතින කලයයි.

දෙවන්ත: දහවල් කලයේ අවදිය: මධ්‍යහ්න කලය ගෙවී යමින් සමග.

තුන්වන්ත: සවස් කලය, රත්‍රියෙන් කෙඛසක් හෝ මුළුමණින්ම හෝගෙවී යමින් සමගය. සඛචින්ම රත්‍රියේ නමුදුම් කිරීම දහවල් කලයේ නමුදුම් කිරීමට වඩා අසිරුය. එබචින් රත්‍රියෙන් කෙඛසක් යන ප්‍රකඛය තුළින් එහි කෙඛසක පමණක් තිරත වීමට තියෙඛ් කරනු ලබ ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. ඉස්ලම්ය ෂරීආ තීතියෙහි පහසුව හාසහනය. එය නෙසලකිල්ල හාඅතීර්ක්තිය අතර මද මඛත විය යුතුය.
2. ගන්තනමන්ට තියම කර ඇති තියෙඛ්ය නෙසලකිල්ලෙන් තෙඛව හාඅතිගයෙක්තියෙන් තෙඛව තමන්ට හකි පමණින් ඉටු කළ යුතුය.
3. ගන්තනමුදුම් කිරීමට දිරිමත් වේලඛන් තෙඛ්ගත යුතුය. මෙම වේලඛන් තුන විශේෂයෙන් සදහන් කර ඇත්තේ

නමුදුම සදහාගර්ථයට වඩාත් දීර්ඝ ගෙන දෙන වේලඛන් වන බවිනි.

4. ඉබ්නු හජර් අල්-අස්කලනී තුමාමසේ පවසයි: "මෙය යම් අරමුණක් උදෙසාගමන් කරන මගියකුට නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ආමන්ත්‍රණය කළක් මෙන් පෙනේ. මෙම වේලඛන් තුන මගියවඩාත් ප්‍රිය කරන වේලඛන් තුනකි. ඔහු ප්‍රබේධමන් වන වේලඛන් සම්බන්ධයෙන් ඔහු අවදිමන් වෙයි. සබ්වින්ම මගියා රත්‍රියේ හදුහවල යන දෙකෙහිම ගමන් කළ විට අනම් දැ කිරීමට නොහැකි වන අතරම අපෙභහසන් වෙයි. මෙම ප්‍රබේධමන් වේලඛන්හි මගියකටයුතු කරන විට කිසිදු අසිරුතාචයකින් තොරව අබණ්ඩව ඉටු කිරීමට ඔහු හකියව ලබනු ඇත.
5. ඉබ්නු හජර් තුමාමසේ පවසයි: මෙම හදීසය තුළ පෙන්වා දී ඇත්තේ ආගමික සහන පිළිපදීම සම්බන්ධවය. සහන ඇති තන්හි එය මුළුමණින් කිරීමට අධිෂ්ඨන කිරීම ශිෂ්ට වන්නේ නහ. උදහරණ ලෙස ජලය හඹිත කිරීමට නොහැකි අවස්ථාක තයම්මුම් කිරීම අත්හැර දමන්නෙකු පෙන්වදිය හක. එසේ ඔහු ජලය හඹිත කිරීම ඔහුව හනිය වෙන ගෙන යනු ඇත."
6. ඉබ්නු මුනීර් තුමාමසේ පවසයි: " මෙම හදීසය තුළ වක්තත්වයේ සංකේතයක් දක්නට තිබේ. ඊට හේතුව සබ්වින්ම දහම තුළ මුරණ්ඩු ලෙස කටයුතු කරන සමු කෙතෙක්ම එය පහර හරිනු අපි දක ඇත්තෙමු. අපට පෙර මිනිසුන් ද දක ඇත. නමුදුමෙහි පරිපූර්ණත්වය සෙවීම වළක්වීම මෙහි අරමුණ නෙඹවී. සබ්වින්ම එය ප්‍රශංසනීය කටයුතු අතරින් එකකි. ඒ වෙනුවට, එය කම්මලිකමට තුඩු

දෙන අතිරික්තය වළක්වනු ඇත. එසේ නතහොත් අතිරේක කටයුතුවල දී අතිශයයක්තිය, හෙදම දේ අත්හරීමට හේතු වේ. එසේත් නතහොත් අතිවර්ධය දැනියමින වේලභවත් බහර කිරීමට හේතු වේ. එය රත්‍රිය මුළුල්ලේ අතිරේක සලක්හි නිරත වී සුබුහු සලකය සමුහිකව ඉටු නොකර නිදාගත්තෙකු හොඳිරු උදහන තුරු රැදී සිට අතිවර්ධය සලකයේ වේලභ ඉවත් වන තුරු රැදී සිටින්නෙකු මෙනි.

(5795)

(302) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «يَسْرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا، وَتَسْرُوا وَلَا تُتَقَرُّوا». [صحيح] - [متفق عليه]

(302) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තකරන ලදී. "පහසු කරන්න අපහසු නොකරන්න, ශුභඛංචි දන්වන්න පලවානොඞරන්න." [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

ආගමික හා ලෙකික සියලුම කටයුතුවලදී මිනිසුන්ට අපහසුතාඇති නොකර, ඔවුනට සහන සලසමින් හාපහසුව ගෙන දෙමින් කටයුතු කරන මෙන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තියෙඟ් කළහ.

යහපත ගන ඔවුනට ශුභඛංචි දන්වීමටත් ඔවුන් එයින් තොරපානොහරීමටත් එතුමණන්දීර ගන්වූහ.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලාහ් පිළිබඳව ජනයාතුළ කමන්ත ඇති කිරීමත් යහපත් කටයුතුවල දී ඔවුනට ආශාඩ ඇති කිරීමත් දේවත්වය විශ්වස කරන්නන්ගේ යුතුකමයි.
2. මිනිසුන් වෙත ඉස්ලාමීය ඇරයුම ඉදිරිපත් කළ යුත්තේ කෙසේදැයි ප්‍රඥාපවත් යුතුව අධීක්ෂණය කර බලීම අල්ලාහ් වෙත ඇරයුම් කරන ඇරයුම් කරුවකුට අවශ්‍ය වේ.
3. ශුභඛංචි දන්වැසිවීම, ඇරයුම් කරන්නාට හාමිනිසුන්ට ඉදිරිපත් කරන දව සතුව, පිළිගනීම හාසහසුම ජනනය කරයි.
4. දුෂ්කරතාවය, අපහසුතාවය දේශකයන්ගේ වචන කෙරෙහි පිළිකුල, අපගමනය සහ සකයන් ඇති කරයි.
5. තම ගන්නන් කෙරෙහි වූ අල්ලාහ්ගේ කරුණුවේ විශ්‍රාන්තිය. සබච්චිත්ම ඔවුන් වෙනුවෙන් ඉවසන සුළු දහමක් හාසහලේඋ පිළිවෙතක් ඔහු පිළිගත්තේය.
6. නියම කරන ලද පහසු කිරීම යනු ෂරීආ පිළිවෙත ගෙන ආ දැවේ.

(5866)

(303) - عن أنس رضي الله عنه قال: كُنَّا عِنْدَ عُمَرَ فَقَالَ: «نُهَيْنَا عَنِ التَّكْلِيفِ». [صحيح]

[رواه البخاري]

(303) - අනස් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: අපි උමර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමා ඉදිරියේ සිටියෙමු. එවිට එතුමා මෙසේ මෙසේ පවසා සිටියහ. “(දුෂ්කරතාවට පත්වූ බව) මවා පෙන්වීමෙන් අපි වළක්වනු ලබුවෙමු.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

කිසිදු අවශ්‍යතාවකින් තොරව දුෂ්කරතා ඇති කරන දෑ වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් හෝ භාවිතා කිරීමෙන් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් ඔවුන්ට තහනම් කළ බව උමර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාදන්වා සිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. එසේ තහනම් කරන ලද දුෂ්කරතා අතරින්, අධික ලෙස ඉල්ලීම් කිරීම හෝ කිසිදු දෙනුමක් නති දැදන්තාව කියාපමු, හෝ අල්ලා පහසු කර ඇති කරුණක දඩි ලෙස ක්‍රියාකිරීම ඇතුළත් වේ.
2. නම ආහර පන වලදී, ප්‍රකාශ වලදී හා අනිකුත් තත්ත්වයන් වලදී ප්‍රකාශයේ හා ක්‍රියාවේ දුෂ්කරතා ඇති නොකිරීමටත්, සමඛ දීමටත් මුස්ලිම්වරයාගෙන් පුරුදු පුහුණු කර ගනීම අවශ්‍යය වේ.
3. ඉස්ලාමය පහසු ආගමකි.

(8945)

(304) - عن ابن عمر رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ، وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(304) - අල්ලෙහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලහු අන්හුම) විසින් මෙසේ වර් තාකරන ලදී. “ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝආහර ගන්නාවිට, ඔහුගේ දකුණතින් ඔහු අනුභව කළ යුතුය. ඔහුගේ දකුණතින් පනය කළ යුතුය. සඛචින්ම ෂෙයිතන් ඔහුගේ වමතින් ආහරය ගනියි. ඔහුගේ වමතින් පනය කරයි.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයකු තම දකුණතින් ආහරපන ගත යුතු යයි නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ නියෝග කළ අතර වමතින් ආහරපන ගනීමෙන් වළක්වූහ. හේතුව ෂෙයිතන් තම ආහරපන වමතින් ගන්නාඛචිති.

හදීසයේ හරය:

1. වමතින් ආහර පන ගනීමෙන් ෂෙයිතන්ට සමන වීමේ තහනම.

(58122)

(305) - عن عُمر بن أبي سلمة رضي الله عنه قال: كُنْتُ عَلَامًا فِي حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَانَتْ يَدِي تَطِيئُ فِي الصَّحْفَةِ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا عَلَامُ، سَمَّ اللَّهُ، وَكُلُّ بَيْمِينِكَ، وَكُلُّ مِمَّا يَلِيكَ» فَمَا زَالَتْ تِلْكَ طِعْمَتِي بَعْدُ. [صحيح] - [متفق عليه]

(305) - උමර් ඉබ්නු අබි සලමා(රළියල්ලඤු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: "මම අල්ලඤ්ගේ දූතයණුන්ගේ උකුලේ වඩුණු කෙළුවෙක් වූයෙමි. මඟේ අත බන්දේසිය වටේ සර්සරමින් තිබිණ. එවිට අල්ලඤ්ගේ දූතයණුන් (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාමට “දරුවා ඔබ අල්ලඤ්ගේ නමය පවසන්න. ඔබේ දකුණතින් අනුභව කරන්න. ඔබට අසළින් ඇති දඤනුභව කරන්න.” යයි පවසූහ. ඉන්පසු මගේ ආහාර වේල එසේම විය. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

උමර් ඉබ්නු අබු සලමා(රළියල්ලඤු අන්හුම) විසින් මෙසේ දන්වා සිටියි. හෙනෙම නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟේ බිරියකගේ පුතෙකු විය. -හෙනෙම නබි තුමණුන් යටතේ හදී වඩින.- ආහාර ගන්නාඅතරවරයේ තම අත කමු අනුලන්නට බන්දේසිය වටාදෙල්නය වෙමින් තිබිණ. එවිට නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟණ්ආහාර ගන්නා විනය සම්බන්ධයෙන් වූ විනය කරුණු තුනක් ඔහුට ඉගන්වූහ.

එවකින් පළමුවන්න: ආහාර ගනීම ආරම්භයේ දීම 'බිස්මිල්ලඤ්' යයි පවසීමය.

දෙවන්න: දකුණු අතින් ආහාර ගනීම.

තුන්වන්න: තමන් අසළ, සම්පයෙන් ඇති ආහාරය අනුභව කිරීම.

හදිසයේ හරය:

1. ආහඤ්ජන ගනීමේ විනය අතරින් එකක් වනුයේ එහි ආරම්භයේ බිස්මිල්ලාහ් යයි පවසීම.
2. දැවැන්ට විනය ඉගන්වීම. විශේෂයෙන් පුද්ගලයෙකුගේ රැකවරණය යටතේ සිටින අයට.
3. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ කරුණුව, කුඩාදැවැන්ට ඉගන්වීමට හා විනය කියාදීමට එතුමණන්ගේ හදවත තුළ තිබූ පුළුල්භවය.
4. ආහඤ්ජන ගනීමේ තවත් විනයක් වනුයේ තමන්ට අසලීන් ඇති දෑ අනුභව කිරීමය. නමුත් එහි විවිධ ආහඤ්ජන වර්ග වී නම්, ඒවා ගනීමට ඔහුට අවසරය ඇත.
5. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කවර විනයක් සහභවයට ඉගන්වූයේ ද ඔවුහු එය එලෙසම පිළිපද්දෙයි. එය 'ඉන්පසු මගේ ආහඤ්ජන වේල එසේම විය' යන උමර් තුමාගේ ප්‍රකාශයෙන් පෙනේ.

(58120)

(306) - عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا، أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(306) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෘත කළ බව අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තාකරන ලදී: "ආහාරය අනුභව කර ඒ සඳහා තමන්ට ප්‍රශංසාකරන, බීම පනය කර ඒ සඳහාතමන්ට ප්‍රශංසා කරන ගන්තාගන සබවින්ම අල්ලාහ් තෂ්නියට පත් වන්නේය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ්ගේ තෂ්නිය ලබන කටයුතු වලදී ගන්තා ඔහුගේ භාෂාය හා ඔහුගේ ආශීර්වාදය සඳහා ඔහුගේ පරමධිපතිට කරන ප්‍රශංසාව ගන නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් විස්තර කරයි: ඒ අනුව ඔහු යම් ආහාරයක් අනුභව කර "අල්-හමිදු ලිල්ලාහ්" යනුවෙන් පවසනු ඇත. යම් පනයක් පනය කර අල්-හමිදුලිල්ලාහ් යයි පවසනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. සර්වබලධරී අල්ලාහ්ගේ තායහගීලීත්වය. සබවින්ම ඔහු ආහාර ආශීර්වාද කර ප්‍රශංසාව පිළිගන්නේය.
2. අල්ලාහ්ගේ තෂ්නිය ආහාර පනයෙන් පසු ප්‍රශංසාකිරීම වන ඉතාසරල කරුණු තුළින් හිමි වේ.
3. ආහාර පන පරිභෝජනයෙන් පසු උත්තරීතර අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසාකිරීම ආහාර පන ගනීමේ විනයකි.

(5798)

(307) - عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَجُلًا أَكَلَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشِمَالِهِ، فَقَالَ: «كُلْ بِيَمِينِكَ»، قَالَ: لَا أَسْتَطِيعُ، قَالَ: «لَا اسْتَطَعْتَ»، مَا مَعَهُ إِلَّا الْكَبِيرُ، قَالَ: فَمَا رَفَعَهَا إِلَيَّ فِيهِ. [صحيح] - [رواه مسلم]

(307) - සලමාඉබ්නු අල්-අක්ව: (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “සබ්චින්ම මිනිසෙක් අල්ලභ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) ඉදිරියේ තම වමතින් අනුභව කළේය. එවිට එතුමණන් ‘ඔබේ දකුණතින් අනුභව කරන්නැයි පවසූහ. ඔහු: ‘මට නොහැකි’ යැයි පවසීය. එතුමණන් ඔබට නොහැකි ම වේවා යැයි පවසා අහංකරය මිස වෙනත් කිසිවක් ඔහු ඉන් වළක්වූයේ නත’ යැයි ප්‍රකාශ කළහ. පසුව ඔහුගේ කට වෙත එය ඔසවන්නට නොහැකි විය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්තම වමතින් අනුභව කරන මිනිසෙකු දුටුහ. එවිට එතුමණන් දකුණතින් අනුභව කරන්නැයි ඔහුට අණ කළහ. එවිට එම මිනිසා අහංකරයෙන් යුතුව බෙරු නෙපලමින් ‘ඒ සදහාමට හකියඩක් නතැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දකුණතින් අනුභව කිරීම තහනම් වේවැයි ඔහුට ප්‍රථ්නකළහ. ඔහු වමතින් අනුභව කළ හේතුවෙන් නබි තුමණන් කළ ප්‍රථ්නඛට අල්ලභ් ප්‍රතිවර් දක්වීය. ඉන්පසු ව කිසිදු ආහරයක් හෝපනයක් ගන්නාවිටෙක ඔහුගේ එම අත මුඛය වෙත ඔසවන්නට ඔහුට නොහැකි විය.

හදිසයේ හරය:

1. දකුණතින් අනුභව කළ යුතුය. වමතින් අනුභව කිරීම නහනම් වේ.
2. ආගමික තීන්දු ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අහංකාරකම් පමු එසේ සිදු කරන්නාහට දඬුවම උරුම කර දෙනු ඇත.
3. ප්‍රථ්වනඛට පිළිතුරු දෙමින් අල්ලක් තම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ට උපකාර කිරීම.
4. සම අවස්ථාකම, ආහාර අනුභව කරන අවස්ථාක දී පවා යහපත විධනය කෙර අයහපතින් වළක්වීම ආගමනුගත කරනු ලබිය.

(3372)

(308) - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا، فَلْيَعْتَزِلْنَا - أَوْ قَالَ: فَلْيَعْتَزِلْ - مَسْجِدَنَا، وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ»، وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِقِدْرِ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ، فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا، فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنَ الْبُقُولِ، فَقَالَ قَرَّبُوهَا إِلَيَّ بَعْضُ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ، فَلَمَّا رَأَهُ كَرِهَ أَكْلَهَا، قَالَ: «كُلْ فَإِنِّي أَنَا جِي مِنْ لَا تُنَاجِي».

وَلِمُسْلِمٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الْبَقْلَةِ، الثُّومِ - وَقَالَ مَرَّةً: مَنْ أَكَلَ الْبَصَلَ وَالثُّومَ وَالْكَرَاثَ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَتَأَذَى مِمَّا يَتَأَذَى مِنْهُ بَنُو آدَمَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(308) - සඹචින්ම නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹුන් ප්‍රකඹ කළ බව ජබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලඹ් (රළියල්ලඹු අන්නු) තුමා විසින් මෙසේ වඳ්තාකරන ලදී: “කවරෙකු සුදුඵුණු හෝඵුණු අනුභව කළේ ද ඔහු අපෙන් ඉවත්ව සිටිත්ව සිටිය යුතුය. - එසේ නනහෙන් අපගේ මස්ජිදයෙන් ඉවත්ව සිටිය යුතුය.- ඔහුගේ නිවසේ ඔහු රැදී සිටිය යුතුය. සඹචින්ම නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඹුන් වෙත කෙඹු වර්ග සහිත ඵලවලු භෂ්තයක් ගෙන ඵන ලදී. ඵවිට ඵතුමඹුන්ට ඵහි දුර්ගන්ධයක් දඹී, ඵ් ගන ඵතුමඹුණුඵමසසිටියහ. ඵහි ඇත්තේ පළඹර්ග යඹී දන්වන ලදී. පසුව ඵතුමඹුන් සමග සිටි ඵතුමඹුන්ගේ ඇනම් සහගඹීන් වෙත ඵවා පිළිගන්වත්නඹී පවසා සිටියහ. ඵතුමඹුන්ට ඵය දනුනු කල්හි ඵතුමඹුණුඵය අනුභව කිරීමට පිළිකුල් කර, මෙසේ පවසුහ. "ඔබ අනුභව කරන්න. සඹචින්ම ඔබ රහසින් කතා නො කරන්නා සමග මම රහසින් කතා කරන්නෙක්මි" යඹී පවසුහ. [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහඹ් හා මුස්ලිම් හි වඳ්තාවී ඇත]

විවරණය:

සුදු ඵෑණු හෝඵෑණු හෝඅනුභව කර, මස්ජිදයට පමිණිම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වළක්වූහ. ඒවහින් හමන දුර්ගන්ධය හේතුවෙන් සමූහ සලකය සදහාසහහභි වන තම සහෙද්දරයින් පිඩානෙඛනු පිණිසය. එම නහනම මස්ජිදයට පමිණිම ගන අවවදය මිස ඒවාඅනුභව කිරීම සම්බන්ධයෙන් නෙභවී. ඒවාඅනුමත ආහඞ වර්ග වේ. ලීක්ස් වනි කෙඳු සහිත හෂ්නයක් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වෙන ගෙන එන ලදී. එහි ගන්ධය එතුමණන්ට දනුනු කල්හි, එය එතුමණන් අනුභව නෙකර සිටීමට හේතු දන්වාඒවාඅනුභව කිරීම සදහාඑතුමණන්ගේ සහගමියෙකුට පිළිගන්වූහ. ඔහු ද එය පිළිපදීමින් පිළිකුල් කළේය. සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝඵය දුටු කල්හි, ඔහුට මෙසේ පවසූහ: ඔබ අනුභව කරන්න. හේතුව සඛචින්ම මම දිව්‍ය පණිවිඩ සම්බන්ධයෙන් මලක්වරුන් සමග කතාකරමි" යයි පවසාසිටියහ.

දුර්ගන්ධය හේතුවෙන් මිනිසුන් වේදනඛට පත්වන්නක් මෙන්ම සඛචින්ම මලක්වරු ද වේදනඛට පත් වන බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝදන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. සුදු ඵෑණු හෝඵෑණු හෝලීක්ස් වනි දඅනුභව කරන්නන් මස්ජිදය වෙන පමිණිමෙන් වළකී සිටීම.
2. සලකය ඉටු කරන්නන් අපහසුතඛට ලක්වන ආකඞයේ දුම් වට්ටි, බීඩි වනි දුර්ගන්ධය හමන සියලු දඳු මෙම කරුණු අතරට ඇතුළත් වේ.
3. වළක්වීමට හේතුව දුර්ගන්ධයයි. හෙදීන් පිසීමෙන් හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝඵම දුර්ගන්ධය ඉවත් වූ විට, එම නහනම ඉවත් වෙයි.

4. මෙම කරුණු අනුභව කිරීම පිළිකුල් සහගත වනුයේ මස්ජිදයේ සලකය සදහාසහනහි වන උදවියටය. එය මස්ජිදයේ සමූහ සලකය අනපසු නෙඛන පරිදිය. නමුත් සහනහි නෙඛිම පිණිස උපභ මර්ගයක් ලෙස එය හඛිතා කළේ නම් එය නහනම් වන්නේය.
5. සුදු ඵෑණු වනි දඅනුභව කිරීමෙන් නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණනච්චකී සිටියහ. එය නහනම් කර ගන්නේ නහ. එය සබච්චිත්ම එතුමණන් ජිබ්රීල් (අලයිහිස් සලම්) තුමසමග කතකරන බච්චි.
6. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ඉගන්වීමේ අලංකාරය. එතුමනීතිය සමග එයට අදඝ වන කරුණු ද පහදිලි කළේය. එය අමතනු ලබන තහන්තඵම නීතියේ ප්‍රඥඛ හදුනාගෙන ඔහු තහ්පත් විය හඛි වනු පිණිසය.
7. අල්-කච්චී තුමාමසේ පවසයි: මෙය මස්ජිදයේ නෙඛන, උත්සව සලකය, ජනඝසලකය වනි සමූහ නමුදුම් වගයෙන් ඉටු කරන සලකය සදහාච්චස්වන ස්ඵනවල ද විද්වත්හු මෙය අදඝ කර ඇත. එමෙන්ම අධ්‍යඝනය, දෙවියන් මෙනෙහි කිරීම, වලීමච්චත්සවය වනි දඤ එලෙසමය. නමුත් වෙලදපෙඝලඛල් හඵවනි තහ් සදහඵය එකතු කළේ නහ.
8. විද්වතුන් මෙසේ ප්‍රකඝ කර ඇත: මෙම හදීසය තුළ සුදුඵෑණු හෙඵඵවනි යමක් අනුභව කෙඛ මස්ජිදයට පිවිසීම නහනම් බව පෙන්වාදෙන සඛක පවතී. මෙම හදීසය ගන පෙඝුවේ සලකාමස්ජිදය හිස්ව තිබුනත්, එය මලක්වරුන්ගේ ස්ඵනය වන බච්චිත් එලෙස එහි පිවිසීම ද නහනම් ය.

(309) - عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَكَلَ طَعَامًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ». [حسن] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(309) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව සහල් ඉබ්නු මුආද් ඉබ්නු අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමානම පියගන් ලබාමෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු යම් ආහාරයක් අනුභව කෙර, ‘අල්හම්දු ලිල්ලාහ්ලිල්ලදී අත්අමතී හඬා වරසකතීහි මින් ගයිරි හවුලින් මින්තී වලාකුවීවා (මාහට කිසිදු බලයක් හෝහකියකක් හෝ නෙකිබියදී මෙම ආහාරය පිරිනමාමාපෙණ්ණය කළ අල්ලාහ්ටම සියලු ප්‍රශංස) යඹි පවසාසිටියේ ද පෙර කළ ඔහුගේ පසයන් සදහාඔහුට සමඛ දෙනු ලඹබි.” [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

ආහාර අනුභව කළ තනන්තාඅල්ලාහ්ට ප්‍රශංසාකළ යුතු බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දිරිමත් කළේය. හේතුව ආහාර ලබීමට කිසිදු හකියකක් තමන්ට නෙකිබුණු බවින් හාමමෙන්ම එය අනුභව කිරීමට උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වදයෙන් හා ඔහුගේ උපකරයෙන් මිස සිදුවන්නක් නෙකින බවිනි. කවරෙකු මෙය පවසන්නේ ද, ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ සුළු පසකම් සදහාසමඛ ලබන්නට ඔහු සුදුස්සකු වන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ඔහුට ගුහරංචි දන්වාසිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. ආහඤ්ඤා ගනීමෙන් පසු අවසානයේ උත්තරීතර අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසාකිරීම සතුව දැසක ක්‍රියාවකි.
2. අල්ලාහ් තම ගත්තන් හට ආහඤ්ඤා සපයා ඒ සඳහා පෞරුෂ සම්පත් ඔවුන්ට පහසු කර, ඒ තුළින් ඔවුන්ගේ පසුකම් සඳහා සමූහ දනය කිරීමෙන් ඔහු ඔවුන්ට පිරිනමා ඇති ආශිර්වාදය පහදීලි කිරීම.
3. ගත්තන්ගේ සියලුම කටයුතු සර්ව බලධරී අල්ලාහ්ගෙන් වුවකි. ඔවුන්ගේ හකියාවන් හා ඔවුන්ගේ ශක්තියෙන් ඒවා සිදු වන්නේ නොව. ගත්තන්ගේ කරනු ලබන ඇත්තේ හේතු සබඳක මත ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහාය.

(5431)

(310) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا عطس وضع يده - أو ثوبه - على فيه، وحَفَصَ - أو غَضَّ - بها صوتَهُ. [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وأحمد]

(310) - අඹු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වර්තාකරන ලදී: “අල්ලාහ්ගේ දුනයකින් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කිඹුහුම් හරිය වීට, තම අත හෝතම රෙදි කඩ හෝමුව මත තබා එහිදී එතුමගේ හඬ ද පහන් කර - මඩපත් කර - ගත් අයකු වූහ.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම් කිඹුහුම් හරිය වීට:

පළමුව: තම අත හෙණීම රෙදි කඩ හොමුව මත තබාගන්න. එය තම මුඛයෙන් හෙණ්ණයෙන් හෙණ්ණඉවන දෑස් ලඟ සිටින පුද්ගලයාණිඩිඹට පත් නෙවනු පිණිසය.

දෙවන: එහි දී තම හඬ ද උස් නොකර පහත් කර ගන්න.

හදිසයේ හරය:

1. කිවිසුම් හඳිමේ දී නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මඟ පෙන්වීම පහදිලි කිරීම හාඑහි දී එතුමණන්ව පිළිපදීම.
2. තමන්ට සම්පව සිටින පුද්ගලයාණිඩිඹට ලක් නෙවන පරිදි තම නසයෙන් හාමුඛයෙන් යමක් බහඉ නෙවන සේ ඒ දෙක මත රෙදිකඩක් හෙණ්ණේසුවක් හෙණ්ණි යම් දෙයක් තබීම සතුටුදසක ය.
3. කිවිසුම් හඳිමේ දී හඬ පලනය කළ යුතුය. එය පූර්ණ විනයගරක කටයුතු අතරිනි.

(3317)

(311) - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ مُجِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخْصَةٌ، كَمَا يُجِبُّ أَنْ تُؤْتَى عَزَائِمُهُ». [صحيح] - [رواه ابن حبان]

(311) - අල්ලෂ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලෂු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "සබ්චින්ම අල්ලෂ් තම වගකීම් පිළිපදිනු ලබීම ප්‍රිය කරන්නක් මෙන්ම ඔහුගේ සහන පිළිපදිනු ලබීමත් ප්‍රිය කරයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉබ්නු හිබ්බන් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්මෙසේ දන්වා සිටියහ: සබ්චින්ම අල්ලෂ් නීතිරීති වල හා නමුදුම්වල ආගමනුගත කළ සහන පිළිපදීම ප්‍රිය කරන්නේය. වගකීමක් පවරණු තනන්තකුට එසේ එහි පහසුකම් සලසා ඇත්තේ නිදහසට යම් හේතුවක් ඇති බවිනි. එය ගමනක දී අසර් සලකය කෙටි කර හාඵකතු කර ඉටු කරන්නක් මෙනි. එසේම අනිවර්යය කටයුතු අතරින් ඔහුගේ නියමයන් පිළිපදිනු ලබීමත් ඔහු ප්‍රිය කරයි. සහන පිළිපදීම භාවගකීම් ඉටු කිරීම යනදියෙහි අල්ලෂ්ගේ නියෙණිය එකම ස්ඵඛරයක පවතී.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලෂ් තම ගන්තන් කෙරෙහි දක්වන කරුණකි. සබ්චින්ම ශුවිසුද්ධයන් වන ඔහු ආගමනුගත කරන ලද සහන පිළිපදීම ප්‍රිය කරයි.
2. ඡර්ආ හෙවත් ආගමික නීතියේ පූර්ණත්වය. මුස්ලිම්වරයන්ගේ අපහසුතාවය ඉවත් කිරීම.

(312) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ يُرِدِ اللَّهُ

بِهِ خَيْرًا يُصِبْ مِنْهُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(312) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. “කවරෙකුට අල්ලාහ් යහපත පතන්නේ ද එයින් ඔහුව පරීක්ෂාවට ලක් කරනු ඇත.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලාහ් තමා විශ්වඝ කළ තම ගන්නන් අතරින් කවරෙකුට යහපත පතුවේ ද ඔහු ඔවුන්ගේ ජීවිත, ඔවුන්ගේ ධනය හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල පරීක්ෂණ ඇති කරනු ඇත. එවැනි දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මිත්වරයා ප්‍රථ්ථතා කරමින් උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත යෙමුවීම, පහකම්වලට සමඛ ලඛීම හා නිලයන් උසස් වීම යනාදිය එමගින් ඔහු ලබනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. සඛවිත්ම දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මිත්වරයා නෙතයකුත් පරීක්ෂණවලට හඝනය කරනු ලඞබි.
2. පරීක්ෂණවලට හඝනය වීම, අල්ලාහ් තම ගන්නාතෙකරෙහි දක්වන ආදරයේ සලකුණක් විය හකිය. අවසනයේ එය ඔහුගේ තරකිරම ඉහළ නංවාඔහුගේ නිලය උසස් කර, ඔහුගේ පහයන්ට සමඛ දෙනු පිණිසය.
3. විපත්ති සිදුවන අවස්ථවලදී කලබල නෙඛී ඉවසීමෙන් කටයුතු කිරීමට දිරි ගන්වීම.

(313) - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حُزْنٍ وَلَا أَدَى وَلَا غَمٍّ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(313) - නබි (සල්ලේලභූ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකෘත කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි තුමාහාඅබු හුරේරාතුමා(රළියල්ලභූ අන්හුම) විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “මුස්ලිම්වරයකුට යම් ලෙඩක්, වෙහෙසක්, දුකක්, තවුලක්, වේදනාවක් හෝ අධික කම්පනයක් ඇති වූ විටෙක එය කටුවක් ඇතීමෙන් වුව ද, ඒ හේතුවෙන් අල්ලභ් ඔහුගේ වරදි කමාකරනු මිස නත.” [සර්ව සධක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරයකුට ලෙඩ රෙණ, දුක් කම් කටෙලු, සිත් තවුල්, වේදනා විපත්ති, අසිරැතා, බිය භාසහිති වනි කම්පනයක් ඇති වූ විටෙක -එය කටුවක් ඇතී වේදනාවට පත්වීමෙන් වුව ද- ඒවා ඔහුගේ පසකම්වලට ප්‍රතිකර් මයක් හා ඔහුගේ වරදිවලට සමඛක් වන බව අල්ලභ්ගේ දූනයඤ්ඤාභදිළි කරයි.

හදීසයේ හරය:

1. තමන්ට හට ගන්නකුඩාවේදනාවක් වුව ද, එය පසයන්ට සමඛ ලභීමට හේතු සධකයක් ලෙස පත් කිරීමෙන් අල්ලභ් ඔහුව විශ්වස කළ ගත්තන් හට පිරිනමැනි භාෂාය හා ඔවුන් කෙරෙහි වූ ඔහුගේ කරැණු පහදිළි කිරීම.
2. මුස්ලිම්වරයෙක්, තමන්ට හට ගන්නාවිපත්තියට කුසල අල්ලභ් වෙතින් අපේක්ෂාකළ යුතුය. කුඩාවේලෙකු හෝ

වේවසම පරීක්ෂණයකදීම ඉවසීමෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එය ඔහුගේ තරනිරම් උසස් වීමටත් පසකම්වලට එය ප්‍රතිකර්මයක් වීමටත් හේතුවක් වනු ඇත.

(3701)

(314) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا يَزَالُ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَالِدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ». [حسن] - [رواه الترمذي وأحمد]

(314) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නා හා දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නිය ඔහු හෝ ඇය මත, පසයක් නෙහිහිටන තත්ත්වයක අල්ලාහ්ව මුණ ගලසන තෙක්, තමන් තුළ ද තම දරුවන් තුළ ද තම සම්පත් තුළ ද පරීක්ෂාව ලක්වෙමින්ම සිටියි.” [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

"දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නාහාදේවත්වය විශ්වඝ කරන්නිය තුළ ශරීර සෙඛාසතාවහි මෙන්ම ඔවුන්ගේ දරුවන් අතර විවිධ ලෙඩ රෝගී, මරණ, හිංසන භාවෙනත් එවහි පීඩනන් ඇති වීම, ඔවුන්ගේ ධනයෙහි දිළිඳු බව ඇති වීම, ව්‍යඝර් කඩා වටීම, සෙරකමට ලක්වීම, ආහර සම්පත්වල හිඟහඬය, මනසික අවපීඩනය සහ ජීවන සම්පත්හි අගහිඟකම් ඇතිවීම යනදී පරීක්ෂණ හා විභාග ගත්තඟගත් අහකට යන්නේ නන. එම පරීක්ෂණ හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහුගේ සියලු පසකම් භාවරදි වලට සමඛ දෙයි. එය කෙතරම් දුරටද යත් අල්ලාහ්ව ඔහු මුණ

ගසුණු විට ඔහු කළ සියලුම පසකම් භාවච්චලින් ඔහු පිරිසිදු වනු ඇත." යයි නබි (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාදන්වූහ .

හදීසයේ හරය:

1. අල්ලඤ්ගේ විශ්වඝනීය ගන්තන් හට ඇතිවන දුක් කරදර හඤනතුරු හේතුවෙන් ඔවුන් මෙලෙඛ ජීවිතයේ කළ ඔවුන්ගේ පසකම් ඔවුන්ගෙන් පහකිරීම ඔහුගේ ආශිර්වදයකි.
2. දුක්කරදර සිදුවීම හේතුවෙන් පසකම්වලට සමඛ නිමිවනුයේ ඊමන් හෙවත් දේවත්වය විශ්වඝ කිරීමේ කෙත්දේසිය මත ය. එසේ එම ගන්තාතකෂ් නෙඛී ඉවසා සිටින විටෙක ඔහුට ප්‍රතිඵල දෙනු ලබේ.
3. තමන් කමනි මෙන්ම අකමනි සියලුම කටයුතුවලදී ඉවසීමට දිරිගන්වීම. අල්ලඤ් අනිවර්ණ කළ දඹුටු කරන තරමට ඔහු ඉවසයි. අල්ලඤ් තහනම් කළ දඹින් දුරස්චන තරමට ඔහු ඉවසයි. අල්ලඤ්ගේ කුසල් අපේක්ෂකරයි. ඔහුගේ දඩුවමට බිය වෙයි.
4. "දේවත්වය විශ්වඝ කරන්තාභාදේවත්වය විශ්වඝ කරන්තිය" යන ප්‍රකණයෙහි දේවත්වය විශ්වඝ කරන්තිය යන අරුඵ දෙන අල්-මු:මිතායන පදය මෙහි අමතරව යෙදී තිබීමෙන් කන්තඛන් සම්බන්ධයෙන් ද විශේෂ අවදානය යෙමු කර ඇති බව පෙන්වාදෙයි. එසේ නෙඛන්තට මු:මින් යන පදය පමණක් හඛිත කරන්තට තිබුණි. එම යෙදුම පිරිමිත්ට පමණක් විශේෂ නෙඛන බවින් කන්තඛ ද එහි ඇතුළු වනු ඇත. පෙදුවේ කන්තඛට එවන් පරීක්ෂණයන්ට මුහුණ පමුට සිදු වූ විටෙක ඇයට ද පසකම් භාවච්ච කමා

කිරීමෙන් ඒ හාසමන ප්‍රතිඵල හිමි බව ඇය ද ප්‍රතිඥාදෙනු ලබ ඇත.

5. විටින් විට ගන්නාමුහුණ දෙන වේදනාත්මක ඔහුට පහසු කරනුයේ ඒවාසදහානියම වී ඇති භාෂාය වේ.

(3159)

(315) - عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(315) - අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සුහෙයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “දේවත්වය විශ්වභ්‍ය කරන මු:මින්වරයගේ කරුණු පුදුම සහගතය. සබචින්ම ඔහුගේ කරුණු සියල්ලම ඔහුට යහපත් ය. එය දේවත්වය විශ්වභ්‍ය කරන්නෙකුට මිස වෙනත් කිසිවකුට හිමි නොවන්නකි. ඔහුට සතුටුදායක අවස්ථාවන් ඇති වූයේ නම් ඔහු කතාවේදී වෙයි. එය ඔහුට යහපතක් වන්නේය. ඔහුට හානිදායක අවස්ථාවන් ඇති වූයේ නම් ඔහු ඉවසාදරාගනී. එය ද ඔහුට යහපත් වන්නේය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

යහපත දකින අයුරින් දේවත්වය විශ්වභ්‍ය කරන මු:මින්වරයකුගේ කරුණ හා ඔහුගේ තත්ත්වයන් පිළිබඳ සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමාණන් මවිතයට පත් වූහ. එය ඔහු ඔහුගේ සියලුම තත්ත්වයන් යහපත් ලෙස දකින බවිනි. එය දේවත්වය විශ්වභ්‍ය කරන මු:මින්වරයකුට හර වෙනත්

කිසිවකුට නහි කරුණකි. ඔහුට සතුටුදායක තත්ත්වයන් ඇති වූ විටෙක, ඒ සඳහාඔහු අල්ලාහ්ට තූනි පුද කරයි. එසේ තූනි පුද කිරීම හේතුවෙන් ඔහු කුසල් ලබනු ඇත. ඔහුට පීඩකාරී තත්ත්වයන් ඇති වූ විටෙක ද ඉවසා අල්ලාහ්ගෙන් කුසල් බලපෑමක් තු වෙයි. එවිට ද ඉවසීම හේතුවෙන් ඔහු කුසල් ලබනු ඇත. ඔහු සම තත්ත්වයක් යටතේම කුසල් ලබමින් සිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. සතුටුදායක අවස්ථාවන්හි තූනි පුද කිරීමේ හා පීඩකාරී අවස්ථාවන්හි ඉවසීමේ මහිමය. කවරෙකු එසේ කටයුතු කළේ ද ඔහු දෙලෙඹවහිම යහපත ලබනු ඇත. ආශිර්වාදයන් සඳහා කවරෙකු කතාඥ නොවන්නේ ද ඒසේම ඇතිවන අහඹයයන් මත ඉවසාදරා නොගන්නේ ද ඔහු කුසල් අහිමි කර ගනු ඇත. ඔහුට බර වඩි වනු ඇත.
2. දේවත්වය විශ්වඝ කිරීමේ මහිමය. සම තත්ත්වයකම කුසල් ලබීම දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මින්වරුන්ට හඳු වෙනත් කිසිවකුට පවතින්නේ නහ.
3. සතුටුදායක අවස්ථාවන්හි කතාඥ වීමත් පීඩකාරී අවස්ථාවන්හි ඉවසීමත් දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන්ගේ කටයුතු අතරින් වේ.
4. අල්ලාහ්ගේ තීන්දුව හා ඔහුගේ පෙර නියමය විශ්වඝ කිරීම මු:මින්වරයකු තමන්ගේ සියලුම තත්ත්වයන්හි පූර්ණ තෘප්තිය තුළ පත් කරනු ඇත. එය මු:මින් නොවන්නෙකු මෙන් නොවේ. ඔහුට යම් හානියක් සිදු වූ විටෙක නිරතුරුවම ඔහු කෙණ්සේ පසුවනු ඇත. අල්ලාහ්ගෙන් යම් ආශිර්වාදයක් හිමි වූ විටෙක එහි නිරත වෙමින් අල්ලාහ්ට

අවනත වීමට පවකර්‍යබහුල වනු ඇත. ඊට අමතරව ඔහු පසකම් තුළට යෙමු වනු ඇත.

(3298)

(316) - عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: **إِذَا مَرَضَ الْعَبْدُ أَوْ سَافَرَ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا**. [صحيح] - [رواه البخاري]

(316) - අල්ලන්ගේ දූතයනන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෂා කළ බව අබු මුසා අල්-අෂ්අරී (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "ගන්තාරෙණකුර වූ විටෙක හෝ ගමනක නිරත වූ විටෙක, ඔහු නිරෙහීව හාපදිංචිව සිටිය දී සිදු කරමින් ආ ක්‍රියාවන්ට සමන දෙයක් ඔහුට නියම කරනු ලබයි." [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලන්ගේ මහිමය හා ඔහුගේ කරුණුව පිළිබඳ නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනන් දන්වාසිටියි. සබවින්ම මුස්ලිම්වරයකුගේ පුරුද්දක් ලෙස තමන් නිරෙහීව හාපදිංචිව සිටිය දී කරමින් ආ දහමි ක්‍රියාවන් වී නම්, පසුව ඔහු යම් හේතුවත් මන රෙහී තත්ත්වයට පත්ව එය ඉටු කිරීමට නොහැකි වූ විටෙක හෝ එය ඉටු කිරීමට නොහැකිව ගමනක නිරත වූ විටෙක, එය කවර හෝ බඬකයක් වුව ද ඔහු නිරෙහී තත්ත්වයේ හාපදිංචි ව සිටිය දී සිදු කරමින් ආ ක්‍රියාවන්ට සමන පූර්ණ ප්‍රතිඵල ඔහුට ලියනු ලබයි.

හදීසයේ හරය:

- 1. අල්ලන් තම ගන්තන් හට පිරිනමා ඇති භාෂ්‍යයේ විශ්ලන්වය.

2. අල්ලාහ්ට නමුදුම් කටයුතුවල දී කප වන මෙන් හානිරෙහිව හැව්වේකීව සිටින අවස්ථාවන්හි කල වේලාවන් ප්‍රයෝජනයට ගන්නාමෙන් දිරි ගන්වන්න.

(3553)

(317) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ، يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا، أَوْ يُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا، يَبِيعُ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(317) - සබවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරේ(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අදුරු රත්‍රියේ කෙටසක් මෙන් වන අර්බුදය, දහමි ක්‍රියාවන් තුළින් (අබ්බවන්තට) යුහුසුඵ වන්න. මිනිසාදදහන දේවත්වය විශ්වස කළ අයකු ලෙස අවදි වෙයි. සවස දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු බවට පත් වෙයි. එමෙන්ම ඔහු දේවත්වය විශ්වස කළ අයකු ලෙස සවස් කලයට එළඹෙයි. දදහන දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු ලෙස අවදි වෙයි. මෙලෙව ඇති වස්තුව වෙනුවට තම දහම විකුණාදමයි.”
[පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

දහමි ක්‍රියාවන් අවහිර කරන, ඉන් වළක්වලන සක හඅර්බුධ පමිණිම හේතුවෙන් එම දහමි ක්‍රියාවන් ඉටු කිරීමෙන් වෙනතකට යෙමු කිරීමට හාඒ ගන නිදහසට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර, ඒවා අධිකව ඉටු කිරීමටත් ඒ වෙත යුහුසුඵ වීමටත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ දේවත්වය විශ්වස කරන මු:මින්වරයාව දිරිමත් කර ඇත. එය රත්‍රියේ කෙටසක් මෙන් අත්ධකණය. එහි සත්‍යය, අසත්‍යය සමග මුසු

වී පවතී. ඒ දෙක අතර වෙන්කර හඳුනාගනීමට මිනිසුනට දුෂ්කර වෙයි. එහි බරපතලකම නම්, මිනිසාඋදඝන දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මිත්වරයකු ලෙසින් අවදි වී සවස් කලයේ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන කහිර් වරයකු බවට පත්වනු ඇත. සවස් කලයේ දේවත්වය විශ්වඝ කරන මු:මිත්වරයකු සේ අවදි වී උදඝන දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු බවට පත් වෙයි. මෙලෙඛ ක්ෂණික වින්දනයන් සමග තම ආගම පවාඅත්හර දමයි.

හදිසයේ හරය:

1. දහම පිළිපදීමේ හැඩ්මික කටයුතු වලක්වලන හේතු පමිණීමට පෙර ඒවාඉටු කිරීම සදහායුහුසුළු වීම අනිවර්යය වේ.
2. අවසන් කලයේ නෙමග යවන සුළු අර්බුද පිළිපදිනු ලබන බව පෙන්වදී ඇත. අර්බුදයක් පහව ගිය සම කලකම ඊට පරව තවත් අර්බුදයක් මතුවනු ඇත.
3. යම් පුද්ගලයෙකුගේ ආගම දුර්වල වී නම් සහ ඔහු එය මුදල් හෝවෙනත් දේවල් වනි ලෙකික කරණසදහාහුවමරු කර ගන්නේ නම්, මෙය ඔහුගේ අපගමනයට, ආගම අත්හරීමට සහ ඔහු අර්බුදවලට තල්ලු වීමට හේතුවකි.
4. යහ ක්‍රියඛන් අර්බුදවලින් මිදීමේ මඬයයක් බව හදිස්වල සක්ෂි සහතික කරයි.
5. අර්බුද කෙඬස් දෙකකි: සකය සමග වන අර්බුද. එහි ප්‍රතිකරය දනුම්වත්වීමයි. ආගඛන් සමග වන අර්බුද එහි ප්‍රතිකරය දේවත්වය විශ්වඝ කිරීම හාඉවසීමයි.

6. මෙම හදිසයේ කවරෙකු අඩුවෙන් නමදුම් කරන්නේ ද ඔහු වෙත අර්බුද සිඝ්‍රයෙන් පමිණෙනු ඇති බවත් කවරෙකු අධික වශයෙන් නමදුම් කරන්නේ ද ඔහු අසළ ඇති දැන නොදන්නා ඔහු නොගැටවිය යුතු බවත් පෙන්වාදී ඇත. දහමි ක්‍රියාවන් අධිකව ඉටු කරන්නට වග බලාගත යුතුය.

(3138)

(318) - عن معاوية رضي الله عنه قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: «مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ، وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ، وَاللَّهُ يُعْطِي، وَلَنْ تَزَالَ هَذِهِ الْأُمَّةُ قَائِمَةً عَلَى أَمْرِ اللَّهِ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(318) - නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් මුඛාවියා (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල්ලහ් කවරෙකුට යහපතක් අපේක්ෂා කරන්නේ ද ඔහු ඔහුට ආගමෙහි අවබෝධය පිරිනමනු ඇත. සබවින්ම මම බෙදා හරින්නෙක්මි. අල්ලහ් පිරිනමයි. මෙම සමූහයා අල්ලහ්ගේ නියෝගය මත ක්‍රියාත්මක වන්නකි. අල්ලහ්ගේ නියෝගය පමිණෙන තෙක් ඔවුනට විරුද්ධ වූ අය ඔවුනට හිංසා කළ නොහැක." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහාර් හා මුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අල්ලහ් කවරෙකුට යහපත අපේක්ෂා කරන්නේ ද, ඔහුගේ ආගම පිළිබඳ අවබෝධය ඔහු ඔහුට පිරිනමන බවත්, සබවින්ම තමන් (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) වනහි, තමන්ට අල්ලහ් විසින් පිරිනමූ පෙණිණ සම්පත් දනුම භාවෙන් දැවෙන් කර, බෙදා හරින්නෙකු බවත් සබවින්ම පිරිනමන්නා අල්ලහ් බවත් සෙසු

උදවිය අල්ලාහ්ගේ අවසරයෙන් තෙරව කිසිදු සෙනක් සලසිය නොහැකි සධක පමණක් බවත් සබවින්ම මෙම ප්‍රජාව අවසන් හෙර්ව ක්‍රියන්මක වන තෙක් අල්ලාහ්ගේ නියෝගය මත ක්‍රියන්මක වන බවත්, ඔවුනට විරුද්ධ වන අය විසින් ඔවුනට කිසිදු හනියක් සිදු කළ නොහැකි බවත් දන්වාසිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. ඡර්ආ නීතිය පිළිබඳ දනුම හාඵය හඳුඵ්මේ හභාය හා මහිමය. ඒ සඳහාදනන්දු කරවීම.
2. සනාය ක්‍රියන්මක කිරීම මෙම ප්‍රජාව තුළ නිබිය යුතු ය. පිරිසක් ඉන් ඉකුත්ව ගිය විට තවත් පිරිසක් එය ක්‍රියන්මක කරනු ඇත.
3. උත්තරීතර අල්ලාහ් තම ගන්තඛ යහපත අපේක්ෂාකළ කරුණු අතරින් එකක් වනුයේ, ආගම දහම තුළ අවබේධීය ලබීම ය.
4. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණසිරිතමනුයේ අල්ලාහ්ගේ නියෝග් හඹනුගේ අහිමතය පරිදිය. සබවින්ම එතුමණන් හට කිසිදු ආධිපතායක් නත.

(5518)

වසල්ලම් තුමඟු හදිස් අතරින් බෙහෝනීති සම්පදනය කළ හැකි මෙන්ම සෙසු මිනිසුනට එමගින් ජරයෙහිනිය ලබාදෙන විද්වතුන් අතරින් තවත් කෙනෙකුට ඔහු එය දන්වාසිටින්නක් මෙනි.

හදිසයේ හරය:

(6820)

(320) - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا تَعْلَمُوا الْعِلْمَ لِنَبَاهُوا بِهِ الْعُلَمَاءَ، وَلَا لِنَمَارُوا بِهِ السُّفَهَاءَ، وَلَا تَحَيَّرُوا بِهِ الْمَجَالِسَ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ، فَالتَّارُ التَّارُ». [صحيح] - [رواه ابن ماجه]

(320) - සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟුන් ප්‍රකාශ කළ බව ජබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලහ් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “විද්වතුන් ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශනය කිරීමට හෝ මෙඬියන් සමඟ වද කිරීමට හෝ දනුම නොපසස්න. සහචක හෙදුම ආසනය නොචා නොහන්න. කවරෙකු හෝඑසේ කරන්නේ ද ගින්න, ගින්නමය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉබ්නු මජහ් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

විද්වතුන් ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශණය කිරීම හා පුරසරම් දෙකීම සදහාහේම නුඹලාමන් විද්වතෙක්මි යඬි පෙත්වීම සදහාහෝ බුද්ධි හීනයන් හාඅඳුනයිත් සමග කතාකර වද කිරීම සදහාහෝ සහචන්හි පෙතී සිට අනෙකඟ වඩානමන්ට ප්‍රමුඛත්වය ලබීම සදහාදනුම සෙවීම ගන නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟුන්අවවද කළහ. එහෙයිත් කවරෙකු එසේ සිදු කළේ ද ඔහුගේ මුහුණ්විඡච හේතුවෙන් සහ දනුම සෙවීමේ දී අල්ලහ්ට

අවංක නෙඹු බවින් සබවින්ම ඔහු අපා ගින්නට සුදුසුකම් ලබන්නේය.

හදිසයේ හරය:

1. තමන් පුරසරම් දෙසීම සඳහාගොස් කිරීම සඳහාගොස් සහභන්වල ප්‍රමුකත්වය ලබීම සඳහාගොස්වනී දෙයක් සඳහාදුනුම සෙසන්නට අපහින්න පිළිබඳ අවචදය.
2. දනුම හදරාඵය උගන්වන්නාසතුව තිබිය යුතු අවංක වේතනඵව වදගත්කම.
3. 'නිය්යත්' ගෙවත් වේතනඵ කියඵන්හී මූලය වේ. ප්‍රතිඵල හිමිවන්නේ ඒ මත පදනම් කර ගෙනය.

(65047)

(321) - عن عثمان رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(321) - නබි (සල්ලේලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤන් ප්‍රකශ කළ බව උස්මන් (රළියල්ලඹු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "ඔබ අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ අල් කුර්ආනය හදරාඵය උගන්වන්නාස." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මුස්ලිම්වරුන් අතර අල්ලඤ් අබියස නිලයෙන් වඩන් උසස් හා උතුම් අය වනුයේ අල් කුර්ආනය කියවීමෙන්, කටපඛම් කිරීමෙන්, ඒ ගන අවබෙඛිය ලබීමෙන් හාඑහි අර්ථකතනය පරිශීලනය කිරීමෙන් එය හදරා ඒ අනුව කටයුතු කරමින් ඔහු

සතුව ඇති අල් කුර්ආනය දනුම අත් අයට උගන්වන්නාව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වයියි.

හදිසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනයේ මහිමය විස්තර කිරීම, සබචින් එය අල්ලන්ගේ ප්‍රකාශය වන බවින් ප්‍රකාශ අතරින් එය උතුම්ම ප්‍රකාශය වේ.
2. දනුම හදුන්න ශ්‍රේෂ්ඨ අය වනුයේ තමන් තුළ පමණක් එය සීමානෙකර අත් අයට ද එය උගන්වන්නාය.
3. අල් කුර්ආනය ඉගෙන, අත් අයට ඉගන්වීම යන්නෙහි එය කියවීම, තෝරුම් ගනීම හානිකි හදච්ම ඇතුළත් වේ.

(5913)

(322) - عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَنْ كَانَ يُقْرِئُنَا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمْ كَانُوا يَقْتَرُونَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ آيَاتٍ، فَلَا يَأْخُذُونَ فِي الْعَشْرِ الْأُخْرَى حَتَّى يَعْلَمُوا مَا فِي هَذِهِ مِنَ الْعِلْمِ وَالْعَمَلِ، قَالُوا: فَعَلِمْنَا الْعِلْمَ وَالْعَمَلَ. [حسن] - [رواه أحمد]

(322) - අබු අබ්දුර් රහ්මන් අස්-සුලමා (රහිමනුල්ලන්) විසින් වර්තාකරන ලදී. අප වෙත අල් කුර්ආනය කියවාපෙන් වූ නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ සහගම්යෙක්: "සබ්වින්ම තමන් අල්ලන්ගේ දූනයණන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) වකි දහයක් බහින් ඉගෙන ගත් බවත් ඒ තුළ ඇති දනුම හා ක්‍රියාව දන ගන්නා තෙක් ඔවුන් අතෙක් දහය තෙහන් බවත් අපි දනුම සහ ක්‍රියාව දන ගත්තෙමු යයි පවසාසිටි බවත් අපට ප්‍රකෘත කර සිටියේය. [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - [අන්මද එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

සහබවරු අල්ලන්ගේ දූනයණන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) අල් කුර්ආනයෙන් පඨ දහයක් ඉගෙන ගත් විට, එම පඨ දහයේ ඇති දනුම වටහාගෙන ඒ අනුව ක්‍රියාකරන තෙක් අතෙක් දහයට යෙමු වූයේ නන. ඔවුහු දනුම ලබා ගන්නා පමණක් නෙව ඒ සමගම එය ක්‍රියාවට නෑවුහ.

හදීසයේ හරය:

1. සහබවරුන්ගේ මහිමය හඳුල් කුර්ආනය හදුන්නට ඔවුන්ගේ උනන්දුව.
2. අල් කුර්ආනය ඉගෙන ගනීම යනු එය වටහාගෙන එහි ඇති දක්‍රියාවට නෑවීමෙන් සිදුවන්නකි. එය කියවීමෙන් හා කටපවම් කිරීමෙන් පමණක් සිදු වන්නේ නන.

3. යමක් ප්‍රකාශ කිරීමට හෝ සමක් කිරීමට පෙර ඒ පිළිබඳ දැනුම අනිවර්‍යයි.

(65058)

(323) - عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ {الم} حَرْفٌ، وَلَكِنْ {أَيْفٌ} حَرْفٌ، وَ{لَامٌ} حَرْفٌ، وَ{مِيمٌ} حَرْفٌ». [حسن] - [رواه الترمذي]

(323) - අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු මස්ෂුද් (රළියල්ලු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. “කවරෙකු අල්ලන්ගේ පුස්තකයෙන් එක් අකුරක් කියවන්නේ ද ඔහුට කුසලක් හිමිය. එම කුසල ඒ හාසමන දහයකින් යුක්තය. අලිෆ් ලම් මීම් යන්න එක් අකුරක් බව නොකියමි. එනමුත් අලිෆ් අකුරකි; ලම් අකුරකි; මීම් අකුරකි.” [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - [ඉමම් නිර්මිදි එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

අල්ලන්ගේ පුස්තකයෙන් එක් අකුරක් හෝ කියවන මුස්ලිම්වරයෙකු කුසලක් හිමි බවත් එය ඒ හා සමන කුසල් දහයක් දක්වා ඔහුට ගුණ කර දෙන බවත් නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ වාසිවියහ.

"අලිෆ් ලම් මීම් යන්න එක් අකුරක් බව නොකියමි. එනමුත් අලිෆ් අකුරකි; ලම් අකුරකි; මීම් අකුරකි." යනුවෙන් පවසා එතුමන්ගේ එය පහදිලි කළහ. එහෙයින්, එහි ඇති අකුරු තුන සදහා කුසල් තිහකි.

හදිසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනය වඩි වඩියෙන් කියවීමට උනන්දු කරවීම.
2. අල් කුර්ආනය කියවන්නාඔහු කියවන සම වචනයකම ඇතුළත් සම අකුරක් සඳහාම කුසලක් හිමිවන අතර ඒ හා සමාන දස ගුණයකින් එය ගුණ වේ.
3. අල්ලෂ්ගෙන් වූ හඟයක් හඟයක් වශයෙන් ගන්නන් හට කුසල් ගුණ කර දීමෙන් ඔහු පෙන්නන ඔහුගේ කරුණුවේ හඟයගැලීලිත්වයේ විගලත්වය.
4. වෙනත් ප්‍රකෘතවලට වඩා අල් කුර්ආනයේ ප්‍රකෘතවල ඇති මහිමය. එය උත්තරීතර අල්ලෂ්ගේ වදන් වන බවින් එය කියවීම නමුදුමක් වන්නේය.

(6275)

(324) - عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «يقالُ لصاحبِ القرآنِ: اقرأْ وارْتَقِ، ورتّل كما كُنْتَ ترتّل في الدنيا، فإن منزلَكَ عندَ آخرِ آيةٍ تقرؤها». [حسن] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي في الكبرى وأحمد]

(324) - අල්ලෂ්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල්ලෂ් ඉබ්නු අමර් (රළියල්ලෂු අන්නුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අල් කුර්ආන් වහීන් මෙසේ පවසනු ලෙබි: කියවන්න, උසස්කම් ලබන්න. මෙලෙඹවහි තලයට ඔබ කියවමින් සිටි පරිදි තලයට පණයනය කරන්න. සබුචින්ම ඔබේ නවතන ඔබ කියවන පඨයේ අවසන ස්ථනයයි." [හසන් ගණයට අයත් හදීසයකි] - []

විවරණය:

තබ් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝමෙසේ දන්වා සිටියහ. සබුචින්ම අල් කුර්ආනය කියවන, එහි ඇති දැඳුණුව ක්‍රියාකරන, එය කියවමින් හාකටපඤම් කරමින් පිළිපදින්නඟ මෙසේ පවසනු ලෙබි: ඔබ අල් කුර්ආනය කියවන්න. එමගින් ස්වර්ගයේ තරකිරම්හි උසස්භවය ලබන්න. මෙලෙඹවහි ඔබ රහිකව හානන්පත්ව අල් කුර්ආනය තලයට කියවීමෙන් මෙන් තලයට කියවන්න. සබුචින්ම ඔබේ නවතන ඔබ කියවන පඨයේ අවසනයයි.

හදීසයේ හරය:

1. ප්‍රතිඵල ක්‍රියමන්හි ප්‍රමණය හාගුණත්මකභවය අනුව පිහිටයි.

2. අල් කුර්ආනය කියවීම, එය විධිමත් ව පිළිපදීම, එය ආරක්ෂාකිරීම, එය පරිශීලනය කිරීම හෝ අනුව ක්‍රියා කිරීම සදහාදිර ගන්වීම.

3. ස්වර්ගයෙහි නවතන් හාබෙහෙතරනිරම් ඇත. මෙහි දී අල් කුර්ආන් වහිසාදසස්ම නිලයන් ලබනු ඇත.

(65054)

(325) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّجِبُّ أَحَدَكُمْ إِذَا رَجَعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ فِيهِ ثَلَاثَ خَلِفَاتٍ عِظَامٍ سِمَانٍ؟» قُلْنَا: نَعَمْ. قَالَ: «فَثَلَاثُ آيَاتٍ يَفْرَأُ بِهِنَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلِفَاتٍ عِظَامٍ سِمَانٍ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(325) - අල්ලක්ගේ දූනයනක් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනක් ප්‍රකූෂ කළ බව අබු හුරෙයිරා(රලියල්ලහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝනම පවුල වෙත නවන හරී යන විට එහි පුෂ්ටිමත් විශල ගඹබර ඔටු දෙනුත් නිදෙනෙකු ලබන්නට කමනි වන්නේ ද? යඹි විමසුහ. අපි: "ඔව්" යඹි පවසුවෙමු. එතුමනනෝ "ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝනම සලනසේ දී ආයන් තුනක් පර්ශනය කිරීම එවන් පුෂ්ටිමත් විශල ගඹබර ඔටු දෙනුත් නිදෙනෙකුට වඩාදතුම් යැයි පවසාසිටියහ. [පුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සලනයේ දී අල් කුර්ආන් පඬ තුනක් පර්ශනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලය ගන නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනක් පහදිලි කර සිටියි. එය මිනිසානම නිවසෙහි පුෂ්ටිමත් දවන්න ගඹබර ඔටු දෙනුත් නිදෙනෙකු ලබීමට වඩාදතුම්ය.

හදිසයේ හරය:

1. සලකයේ දී අල් කුර්ආනය පර්ශනය කිරීමේ මහිමය පහදිලි කිරීම.
2. දහම් ක්‍රියාවන් විනශ වී යන මේ ලෝකයේ සුබ්ශ්වදයට වඩා උතුම්ය. පවතින්නක්ය.
3. මෙම මහිමය ආයන් තුනක් පර්ශනය කිරීමෙන් පමණක් සීමාවන්නේ නහ. සලන් ඉටු කරන්නාඔහුගේ සලකයේ දී අල් කුර්ආනීය පඨ අධික ව කියවන සමු කලකම ඔහුට එම පඨවල ප්‍රමණයට අනුව ගඹ්බර ඔටු දෙනුන්ට වඩාදුතුම් තිළිණ පවතිනු ඇත.

(65053)

(326) - عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «تَعَاهَدُوا هَذَا الْقُرْآنَ، فَوَالَّذِي نَفْسِي مَحْمَدٌ بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفَلُّتًا مِنَ الْإِبِلِ فِي عُقْلِهَا». [صحيح] - [متفق عليه]

(326) - නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු මුසාඅල්-අෂ්අරී (රළියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "මෙම අල් කුර්ආනයට හඬ ගසී පිළිපදින්න. මුහම්මද්ගේ ආත්මය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරපවසම්. (ලණුවක) ගච ගසාඇති ඔටුවාදගේ ගචයෙන් පළා යන වේගයට වඩාඅල් කුර්ආනය ඉවත්ව යමු ඉතාවේගන්ය." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

අල් කුර්ආනය නම සිත තුළ තන්පත් කර ගත් අයකු එසේ තන්පත් කළ පසුව එය අමතක නෙවන පරිදි කියවීමෙහි නිරත වීමත් ඒ අනුව හඬගසී එය පිළිපදීමත් නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි

වසල්ලම) තුමණණ්ණියෙණ් කළහ. සඛවින්ම සින් තුළ රදවැනි අල් කුර්ආනය බඳ දමන ලද ඔටුවකු පළායමට වඩාවේගයෙන් වෙන් වී පහ ව යනු ඇතැයි නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම) තුමණණ්ණිවුරාසිටීමෙන් එය සහතික කළහ. උහ ගතා මධ්‍යයේ ලණුවකින් බඳ දමූ ඔටුවෙකි. මිනිසාඋව රැකබලාගත්තේ නම්, උහ රැඳී සිටිනු ඇත. උහ අත්හර දමුවේ නම්, උහ ඉවත් ව ගෙණ් අතුරුදහන් වනු ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. අල් කුර්ආනය කටපඩම් කළ අයකු එය වරයකින් පසු, වරයක් නිරන්තරයෙන්ම පර්ශනය කරමින් සිටින්නේ නම් එය ඔහුගේ සිත තුළ ආරක්ෂිතව මතකයේ පවතී. එසේ නෙවී නම්, ඔහුගෙන් එය පහව ගෙණ් එය ඔහුට අමතක වී යයි.
2. අල් කුර්ආනය පර්ශනය කිරීමෙන් ලඞන ප්‍රතිලඞා අතරින්, ඊට අදඞ ප්‍රතිඵල හකුසල් හිමි වීම, මළවුන් කෙරෙන් නඞිටුවනු ලඞන දිනයේ නිලයන් උසස් වීම.

(5907)

(327) - عن أبي هريرة رضي الله عنه: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ، إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(327) - අල්ලෙහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලෙහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රළියල්ලෙහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “නුඹලගේ නිවෙස් මිනිවලවල් බවට පත් කර නොහැනු. සූරා අල් බකරා පර්ශනය කරනු ලබන නිවෙසින් සබ්චින්ම ෂෙයිතන් පලායනු ඇත.” [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සලන් ඉටු නොකරන මිනිවලවල් මෙන් තම නිවෙස් ද සලන් ඉටු නොකර ඒවා පඵවට අත්හැර දමීමෙන් නබි (සල්ලේලෙහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුදුක්වූහ.

පසුව, සූරා අල් බකරා පර්ශනය කරනු ලබන නිවෙසින් සබ්චින්ම ෂෙයිතන් පලායන බව නබි (සල්ලේලෙහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණතුදුනුම් දුන්හ.

හදීසයේ හරය:

1. නිවෙස්වල අධික ලෙස නමුදුම්වල නිරත වීම හා අමතර සලන් ඉටු කිරීම සතුටු දැසකය.
2. ජනසංසලනය හැර සෙණහන්වල අනෙකුත් සලන් ඉටු කිරීමට අවසරය නැත. හේතුව සබ්චින්ම එය බහුදේව වෘද්ධයේ හාළහි ඇති වසින් අනිශයෙක්නියට පත් කිරීමේ මධ්‍යයක් වන බවිනි.
3. මිනිවලවල් අසල සලන් ඉටු කිරීමේ තහනම සහඛඛරුන් අතර පිළිගන් කරුණක් විය. එබවින් තම නිවෙස්, සලන්

ඉටු කරනු නෙලන සෙහනන් මෙන් පත් කර ගනීම නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තහනම් කර ඇත.

(6208)

(328) - عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا أَبَا الْمُنْدَرِ، أَتَدْرِي أَيُّ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَعَكَ أَعْظَمُ؟» قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: «يَا أَبَا الْمُنْدَرِ، أَتَدْرِي أَيُّ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَعَكَ أَعْظَمُ؟» قَالَ: قُلْتُ: {اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ} [البقرة: 255]. قَالَ: فَضَرَبَ فِي صَدْرِي، وَقَالَ: «وَاللَّهِ لِيَهْنِكَ الْعِلْمُ، أَبَا الْمُنْدَرِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(328) - අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකෂා කළ බව උබෙයි ඉබ්නු කාබි (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "අහෝඅබුල් මුන්දිර්! අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථයේ ඔබට වඩක් වදගත් වන පඨය කවර පඨයක් දැයි ඔබ දන්නෙහි ද?" ඔහු: "අල්ලන් භාෂණයේ දූතයණන් මනවින් දැනී" යයි මම පවසුවෙමි. "අහෝඅබුල් මුන්දිර්, අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථයේ ඔබට වඩක් වදගත් වන පඨය කවර පඨයක් දැයි ඔබ දන්නෙහි ද?" යයි එතුමණන්තවනත් විමසූහ. ඔහු: "මම (සුරෂල් බකරහි 255 වනි පඨය වන) අල්ලනු ලා ඉලහ ඉල්ලා හුවල් හය්සුල් කය්සුම්" යයි පවසුවෙමි. එතුමණන්මගේ පපුවට තට්ටු කර මෙසේ පවසූහ: "අල්ලන් මත දිවුරාපවසමි. අබුල් මුන්දිර්, දනුම ඔබට මිහිරි වෙත්වා." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථයේ ඇති වදගන්ම පඨය කුමක්දැයි නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් උබෙයි ඉබ්නු කාබි තුමණගත් විමසාසිටියහ. ඔහු පිළිතුරු දීමට පසුබට විය. පසුව

ඔහු (සුරාඅල් බකරාහි 255 වනි පඨය වන) "අල්ලඤා ලාලාභා ඉල්ලා හුවල් හස්යුල් කස්යුම්" යහි පවසීය. එවිට නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එය තවදුරටත් තහවුරු කර ඔහුගේ පපුවට තට්ටු කර දනුමෙන් හාප්‍රඥාවෙන් එය පිරී ඇති බව පෙන්වාදුන් අතර මෙම දනුම හේතුවෙන් ඔහුට මිහිරි බව ඇති වීමටත් ඔහුට පහසු වීමටත් ප්‍රථ්ථතාකර සිටියහ.

හදීසයේ හරය:

1. උබෙයි ඉබ්නු කාබි (රළියල්ලඤා අන්හු) තුමණගේ උදෙසා විය.
2. උත්තරීතර අල්ලඤාගේ ග්‍රන්ථයේ ඇති වදගන්ම පඨය ආයතුවේ කුර්සි වේ. එබවින් එය කටපඬම් කර, එහි අර්ථය පරිශීලනය කර, ඒ අනුව ක්‍රියාකළ යුතු වේ.

(65059)

(329) - عن أبي مسعود رضي الله عنه قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم: «مَنْ قَرَأَ بِالْآيَاتِينَ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ». [صحيح] - [متفق عليه]

(329) - නබි (සල්ලේලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමාප්‍රකාශ කළ බව අබු මස්උද් (රළියල්ලඤා අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “කවරෙකු රත්‍රියේ සුරාඅල් බකරාහි අවසන ආයත් දෙක පර්ශනය කළේ ද ඒ දෙක ඔහුට ප්‍රමණවත් වේ.” [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු රත්‍රියේ සුරාඅල් බකරාහි අවසන ආයත් දෙක පර්ශනය කළේ ද, සබවින්ම අල්ලඤා නපුර හාප්‍රඥාවේ සහගත දෑ ඔහුගෙන් වළක්වනු ඇත. තවත් වර්තනක 'රත්‍රියේ නමුදුම් කිරීමට එය ප්‍රමණවත් ය' යනුවෙන් ද 'සෙසු ප්‍රථ්ථතාවන්ට එය

ප්‍රමණවත් වේ' යනුවෙන් ද 'සබවින්ම ඒ දෙක රක්‍රී සලකායේ කුර්ආනය කියවීමට වඩාප්‍රමණවත් වේ' යනුවෙන් ද මේවාහර වෙනත් අදහස් ද වර්තාවී ඇත. සදහන් කරන ලද මේ සියල්ල එම වචනය ආවරණය කර ඇත.

හදීසයේ හරය:

1. සුරඅල්-බකර්වහි අවසන පඨවල ඇති මහිමය විස්තර කිරීම. එනම් "ආමනර් රසුල්..." යනුවෙන් පටන් ගෙන එම සුරවහි අවසනය දක්වනු උත්තරීතර අල්ලහ්ගේ වදන් පෙළයි.
2. සුරබකර්වහි අවසන පඨය රක්‍රීයේ ප්‍රභයනය කළ විට අදල තහනන්තගන් නපුර, හනිය හාෂෙයිතන්ව එය වලක්වනු ඇත.
3. හිරූ අවරයට යමන් සමග රක්‍රීය උදචන අතර අඵයම උදචීමෙන් එය අවසන් වේ.

(6274)

(330) - عن أبي الدرداء - رضي الله عنه - عن النبي صلى الله عليه وسلم : «مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ، عُصِمَ مِنَ الدَّجَالِ». وفي رواية: «مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْكَهْفِ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(330) - නවී (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාජරකභ කළ බව අලු දර්දා (රළියල්ලනු අන්හු) තුමා විසින් වර්තා කරන ලදී. “කවරෙකු සුරාඅල්-කහ්ෆ් ආරම්භයෙන් පස් දහයක් කටපඩම් කළේ ද ඔහු දජ්ජල්ගෙන් ආරක්ෂිත ලබිය.” තවත් වර්තනක: “සුරාඅල්-කහ්ෆ් අවසනයෙන්” යයි සදහන්ව ඇත.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

වර්ථමන් දෙක අනුව කවරෙකු සුරා අල් කහ්ෆ් හි ආරම්භයෙන් හෙළිහි අවසනයෙන් හෙළිපස් දහයක් කට පඩම් කළේද උන්තරීතර අල්ලහ් ඔහුව දජ්ජල්ගේ හනියෙන් හා ඔහුගේ අර්බුධයෙන් ආරක්ෂාකළේය. අල්ලහ්ගේ අනුහසින් ඔහු කෙරෙහි ආධිපත්යය නෙදරනු ඇති අතර ඔහුට කිසිදු හනියක් ද ඔහු විසින් සිදු නොවනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

(6265)

(331) - عن النعمان بن بشير رضي الله عنه قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: **«الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»**، ثُمَّ قَرَأَ: **«وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ»** [غافر: 60]. [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه وأحمد]

(331) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි යයි පවසමින් නූ:මන් ඉබ්නු බෂීර් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “සඛචින්ම ප්‍රථ්ථනඛ යනු, එයමය නමුදුමවේ” යයි පවසාමෙම (සුරාගහිර්: 60 වන) පඨය පඨශනය කළහ. "තවද නුඹලාමා අමනනු. මම නුඹලාගේ ප්‍රථ්ථනඛ)ට පිළිතුරු දෙමි. නියන වශයෙන්ම මට ප්‍රථ්ථනාකිරීමෙන් (ඇත් වී) උඩඟුකම් පමින් සිටියවුන් අවමනයට පත් වුවන් ලෙසින් නිරයට මතු පිවිසෙනු ඇත.” යයි නුඹලාගේ පරමඛිපති පවසයි." [සුර්ව සඛක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

සඛචින්ම ප්‍රථ්ථනඛ යනු නමුදුමක් බව නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ. එය සම්පූර්ණයෙන් අල්ලන් වෙනුවෙන් පමණක් පිවිතුරු විය යුතුය. එය නමන්ට ප්‍රයෝජ්‍යවන් දැපිරිනමන මෙන් ද මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ නමන්ට අත්වන හානියෙන් වළක්වන මෙන් ද පනීමේ හා ඉල්ලීමේ ප්‍රථ්ථනඛක් වුව ද නමුදුම සම්බන්ධයෙන් වූ ප්‍රථ්ථනඛක් වුව ද එක සමනය. එනම් අල්ලන් ප්‍රිය කරන ඔහු තෘෂ්තියට පත්වන මනසික, ගහිරික හා මූලාසමය, බහිර හා අභ්‍යන්තර ක්‍රියා හා ප්‍රකාශ වේ.

අනතුරුව නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්එම ප්‍රකාශය සඳහා උත්තරීතර අල්ලන්ගේ ප්‍රකාශයක් සඛක වශයෙන් ඉදිරිපත් කළහ. "තවද නුඹලා මා අමනනු. මම

නුඹල(ගේ ප්‍රථ්ථනඛ)ට පිළිතුරු දෙමි. නියත වශයෙන්ම මට ප්‍රථ්ථනා කිරීමෙන් (ඇත් වී) උඩඟුකම් පමින් සිටියවුන් අවමනයට පත් වුවන් ලෙසින් නිරයට මතු පිවිසෙනු ඇත.”

හදිසයේ හරය:

1. නමුදුමෙහි මූලමිභය ප්‍රථ්ථනඛයි. අල්ලන් හඳ වෙනත් කිසිවෙකු වෙන එය යෙමු කිරීම සුදුසු නත.
2. ගනි භඛයේ සඛූඤථථය, පරමඛිපනිගේ පෙඤහසන්කම හඛුහුගේ හකියඛ පිළිගනීම සහ ගන්තඛුහු වෙන අවශ්‍යතඤවන් පෙළීම යනඤය ප්‍රථ්ථනඛ තුළ අන්තර්ගත වෙයි.
3. අල්ලන්ට නමුදුමි කිරීමට උඩඟු වීමේ හඛුහුගෙන් ප්‍රථ්ථනා කිරීම අත්හථීමේ ප්‍රතිවිපක ගන දඛි අවචඤය. අල්ලන්ගෙන් ප්‍රථ්ථනාකිරීමට උඩඟු වන්නන් වනඛි, ඔවුන් නින්දා සහගතව පහන් ලෙස අපහින්නට පිවිසෙනු ඇත.

(5496)

(332) - عن عائشة رضي الله عنها قالت: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ

أَحْيَانِهِ. [صحيح] - [رواه مسلم]

(332) - ආඉෂා(රළියල්ලඤු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. “නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ තමන්ගේ සමු අවස්ථාකම අල්ලඤ්ව මෙනෙහි කරන්නෙකු වූහ.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

උත්තරීතර අල්ලඤ් මෙනෙහි කිරීමට නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දඩි සේ උනන්දු වූ බවත්, සමු කඟ්‍රයකම සමු ස්ථනයකම හාසමු තත්ත්වයකම උත්තරීතර අල්ලඤ් මෙනෙහි කරමින් සිටි බවත්, දේවත්වය විශ්වස කළ මු:මින්වරුන්ගේ මනියන් වන ආඉෂා(රළියල්ලඤු අන්හ) තුමිය දනුම් දෙයි.

හදිසයේ හරය:

1. උත්තරීතර අල්ලඤ් මෙනෙහි කිරීම සදහාසුළු කිලිටි හා මහාකිලිටිවලින් පිරිසිදුව සිටිය යුතුයි යන කෙන්දේසියක් නියම වන්නේ නහ.
2. උත්තරීතර අල්ලඤ්ව මෙනෙහි කිරීම සදහානබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝඅබණ්ඩව බදී සිටියහ.
3. වසිකිලි කසිකිලි අවශ්‍යතාඉටු කර ගනීම වනි දික්රී කිරීමෙන් වළකී සිටිය යුතු අවස්ථාන්හි හර, සෙසු සියලුම අවස්ථාන්හි නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්)

තුමණුන්ව පිළිපදිමින් උත්තරීතර අල්ලන්ව අධික ලෙස මෙනෙහි කිරීම සදහාදිරි ගන්වීම.

(8402)

(333) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ

عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الدُّعَاءِ». [حسن] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(333) - නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන් ප්‍රකෘත කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. “අල්ලන් වෙත ප්‍රථ්ථතාකිරීම තරම් ගෙවනීය දෙයක් තවත් නත.” [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - []

විවරණය:

නමුදුම් අතර උත්තරීතර අල්ලන් අබියස ප්‍රථ්ථතවට වඩා උතුම් වෙනත් දෙයක් නති බව නබි (සල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණුන් පහදිලි කරයි. ඊට හේතුව ඒ තුළ උත්තරීතර අල්ලන්ගේ පෙණහසන් කම පිළිගනීමත්, ගන්තණග් නෙහනියවි භාමහු වෙත වූ අවශ්‍යතව පිළිගනීමත් ඇතුළත්ව තිබෙන බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. ප්‍රථ්ථතව මහිමය: කවරෙකු අල්ලන්ගෙන් පනත්තේ ද ඔහු ඔහුව ගෙවයට පත් කළ අයෙකි. සුවිශුද්ධයණුන් ස්වධීන, පෙණහසන් බව පිළිගත් අයෙකි. දුප්පතණගත් පනනු නොලඹි. සබවින්ම ඔහු සවන් දෙන්නය. බිහිරණගත් පනනු නොලඹි. සබවින්ම ඔහු ත්‍යගයීලිය. මසුරණගත් පනනු නොලඹි. සබවින්ම ඔහු කරුණිකය, දඩි හවය ඇත්තණගත් පනනු නොලඹි. සබවින්ම ඔහු

බලවනය. නොහඬි තනන්තඟන් පතනු නොලෙබි.
සඹචින්ම ඔහු ඉතාසමීපය. දුරස්ව සිටින්නඟන් පතනු
නොලෙබි. ශුද්ධ වූ අල්ලන්ට මෙවන් අලංකර හාකීර්තිමත්
වෙනත් ගුණාග ද ඇත.

(5509)

(334) - عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه و أبي سعيد الخدري رضي الله عنه مرفوعاً: «ما على الأرض مسلم يدعو الله تعالى بدعوة إلا آتاه الله إياها، أو صرف عنه من السوء مثلها، ما لم يدعُ يائماً، أو قطيعة رحم»، فقال رجل من القوم: إذا نُكثِر قال: «اللَّهُ أَكْثَر». وفي رواية أبي سعيد زيادة: «أو يدَّخر له من الأجر مثلها». [صحيح] - [رواه الترمذي، وبالزيادة رواه أحمد]

(334) - උබෙදාඉලිනු අස්සමිත් -රළියල්ලනු අන්නු- තුමාහාඅබ්බ සර්දේ අල් කුදේරී -රළියල්ලනු අන්නු- තුමායන අය විසින් වර්තා කෙඛ ඇත. මෙය මර්ගු: ගණයට අයත් හදිසයකි. “යම් ප්රච්චනඛක් කරමින් උත්තරීතර අල්ලන්ගෙන් ඉල්ලා සිටින මුස්ලිම්වරයකුට අල්ලන් එය මහපෙළඹ මත ලබාදීමෙන් මිස නෙඛත්තේය. එසේ නතිනම් ඔහු පෘෂයක් අයද නෙඛිටින තක්කල් හෝඳැනී සම්බන්ධකම් බිඳ නෙදමන තක්කල් එයට සර්ලන අයහපතක් ඔහුගෙන් ඉවත් කරනු ඇත.“එවිට එම පිරිස අතර සිටි මිනිසෙකු නගිට අප අධිකව ඉල්ලාසිටි විටත් එසේ දැයි පවසිය. එතුමාඅල්ලන් අධිකත්වය ඇත්තැයි. අබ්බ සර්දේ තුමඟුත් නවත් වර්තඛක මීට අමතර ලෙසින් මෙසේ වර්තාවේ. එසේ නතිනම් ඒ හාසමන කුලියක් ඔහු වෙනුවෙන් රැස් කර තබනු ලඹබි යයි පවසුහ. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් තිර්මිදි එය වර්තකර ඇත - අන්මදේ එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

මෙම හදිසය වචනයෙන් හෝ ක්රියාවෙන් හෝ සම මුස්ලිම්වරයකුම නම පරමඛිපති සමග සම්බන්ධතාපවත්වා ගනීම සම්බන්ධයෙන් ඇල්මක් ඇති කර ඇත. සබ්භදවතින් නිකුත් වන ප්රච්චනඛ අල්ලන්ගේ ආදරය සමග බඳී ඇත. ඔහු වෙනුවෙන් අහස්හි දෙඟු විවක වේ. අවදනමක සිටින යමෙක් අයද සිටින විට ඔහුට පිහිට වන අල්ලන් ඔහුගේ ප්රච්චනඛට පිළිතුරු දෙනු ඇත. එම ප්රච්චනඛ අපතේ නෙඟයි. එක්කො

එයට පිළිතුරු දෙනු ලෙබ්. ඔහු අපේක්ෂා කරනු ලබන දඬ පිළිතුරු දෙනු ලෙබ්. එසේ නභ්නම් නමන්ට අත්වන උවදුරු එහි ප්රමණයට අනුව අල්ලන් වළක්වනු ඇත. එසේ නභ්නම් ඔහු වෙනුවෙන් එහි යහපත රැස්කර තබනු ලෙබ්. අල්ලන් අබියස ඇති යහපත මිනිසාඅපේක්ෂාකරන ඔවුන් ඉල්ලාසිටින දඬ වඩා අධිකය.

හදීසයේ හරය:

(5100)

(335) - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْرِهُ أَنْ يَقُولَ: «يَا مُقَلَّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ»، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَمَّا بِكَ وَبِمَا جِئْتَ بِهِ فَهَلْ تَخَافُ عَلَيْنَا؟ قَالَ: «نَعَمْ، إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ أَصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ يُقَلِّبُهَا كَيْفَ يَشَاءُ». [صحيح] - [رواه الترمذي وأحمد]

(335) - අනස් (රළියල්ලඤ අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: අල්ලන්ගේ දුනයණන් (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් යා مُقَلَّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ "යාමුකල්ලිච්චල් කුලුබ් සබ්බිත් කල්බ් අලාදීනික" (අහෝහදවන් වෙනස් කරන්නනනි! මගේ හදවත ඔබේ දහම මන ස්ඵඛරව තබනු මනව.) යනුවෙන් අධික ලෙස පුර්වනාකරන්නෙකු වූහ. එවිට මම:"අහෝඅල්ලන්ගේ දුනයණනි! සඹච්ඡිත්ම අපි ඔබ හා ඔබ ගෙන ආ දැව්ශ්වඝ කර ඇත්තෙමු. එසේ නිබිය දී ඔබ අප ගන බියවන්නෙහි ද?" යයි විමසුවෙමි. එතුමණන් "ඔව්, සඹච්ඡිත්ම හදවත ඇත්තේ අල්ලන්ගේ ඇඟිලි අතරින් ඇඟිලි දෙකක් අතර ය. ඔහු අහිමන කරන පරිදි එය පෙරලනු ඇත." යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අධික ලෙස පුර්වනාකර සිටියේ ආගම හා අවනතභාවය මන ස්ඵඛර ව තබන මෙන් හාඅපගමනයෙන් හානෙමඟ යඡමන් දුරස් කරන මෙනි. නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් විසින් මෙම පුර්වනඛ අධික ලෙස පුර්වනාකිරීම ගන අනස් ඉබ්නු මලික් (රළියල්ලඤ අන්හු) තුමා පුදුමයට පත් විය. එවිට නබි (සල්ලල්ලඤ අලයිහි වසල්ලම්) ඔහුට දන්වාසිටියේ, සඹච්ඡිත්ම හදවත් අල්ලන්ගේ ඇඟිලි අතරින් ඇඟිලි දෙකක් අතර පිහිටා ඇති බවත් ඔහු අහිමන කරන පරිදි එය වෙනස් කරන බවත් ය.

හදවන යනු දේව විශ්වඝ්‍යය හා දේව ප්‍රතික්ෂේපය තන්පත්ව ඇති ස්ථනයයි. අධික ලෙස වෙනස්වීමට ලක්වන බවින් පෙරළීම යන අරුත ඇති බලේබ් යන පදය එයට යෙදී ඇත්තේ එබවිනි. අධික පීඩන එකතු වූ විටෙක අධික ලෙස එය පෙරළෙනු ඇත. එහෙයින් අල්ලාහ් කවරෙකු කෙරෙහි අහිමන කරන්නේ ද ඔහුගේ හදවත යහමග මත පිහිටුවනු ඇත. ආගම මත රැඳෙන්නට ස්ථිර කරනු ඇත. එමෙන්ම අල්ලාහ් කවරෙකු කෙරෙහි අහිමන කරන්නේ ද ඔහුගේ හදවත යහමගින් හරවා අවමනය හාමුළුව වෙත යෙමු කරනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම පරමධිපතියට යටත් වීම හා ඔහු වෙත තම අවංකභාවය පෙන්වීම සහ දෙවියන්ගෙන් එය ආයචනාකර සිටිය යුතු බව තම සමූහයට මග පෙන්වීම.
2. දහම මත ස්ථිරව හාස්ථීරව සිටීමේ වදගත්කම, සහ සබවින්ම වලංගුභව ඇත්තේ අවසන ප්‍රතිඵල අනුවය.
3. ඉස්ලම් දහම මත වන ස්ථිරභාවය අල්ලාහ් තම ගත්තට නහවුරු කිරීමෙන් තෙඟව ඇසිපිය හෙළන මෙහෙතකටවත් ඔහුට ඔහුගෙන් ඇත්ව සිටිය නොහක.
4. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව අනුගමනය කරමින්, අධික ලෙස ප්‍රථ්තාකිරීම සදහාදනන්දු කරවීම.
5. ඉස්ලම් මත වන ස්ථිරභාවය අනිමහන් ආශිර්වාදයකි. එය, ගත්තාථ් වෙත යුහුසුළු වීමට හාථ් සදහාඔහුගේ පලකයට තුතිවන්න වීමට ඇරයුම් කරයි.

(3142)

(336) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(336) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කරමින් සිටි බව අබු හුරේරේ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අල්ලාහුමම අස්ලිහ් ලී දීනී, අල්ලදී හුව ඉස්මතු අමර්. වඅස්ලිහ් ලී දුන්යය, අල්ලනී ෆීහා මආෂී. වඅස්ලිහ් ලී ආකීරනී, අල්ලනී ඉලයිහා මආදී. වජ්අලිල් හයන සියදුනන් ලී මින් කුල්ලි කයිරන්. වජ්අලිල් මවින රහනන් ලී මින් කුල්ලි ෂර්රන්.” තේරුම: (අහෝඅල්ලාහ්! මඟේ සියලු කණියයන්හි ආරක්ෂාව වූ මඟේ දහම මට විධිමත් කර දෙනු මනව. මඟේ ජීවිතය රැදී පවතින ලෙකික විෂයයන් විධිමත් කර දෙනු මනව. එමෙන්ම මාආපසු හරි යමුට තිබෙන මතු ජීවිතය ද විධිමත් කර දෙනු මනව. කුසල් ක්‍රියාවන් අධිකව කිරීම සදහාමගේ ආයුෂ දීර්ඝ කරනු මනව. සියලු උවදුරුවලින් සහන ලබන අයුරින් මඟේ මරණය පහසු කරනු මනව.” [සූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ව කවර කරුණක් සම්පූර්ණ කිරීම සදහා එවනු ලබුවේ ද එම උදහ මූලිකාග ගෙනු වූ පුර්වනචන් එතුමන්ගේ පුර්වනාකර සිටියහ. එය දහමට, මෙලෙඩට හාමතුලෙඩට යහපත ගෙන දෙන්නකි. මෙම සංකීර්ණ ප්‍රකාශය තුළ මෙම ස්ථන තුනෙහිම යහපත

එතුමාණන් ඉල්ලා සිටියහ. දහමේ විධිමත් හඬය ලබාදෙන මෙන් ආරම්භ කෙඬ පසුව දෙව්ලෙඬවහි විධිමත් හඬය ඉල්ලා සිටියහ.

“අල්ලඬුම්ම අස්ලිහ් ලී දීහී” (යා අල්ලඬ්! මඬග් දහම මට විධිමත් කර දෙනු මනව) එනම් පූර්ණ ස්වරූපයෙන් යුතු විධිමත් විනයන් තුළින් එය ක්‬යින්මක කිරීම සදහා මට ආශීර්වද කරන මෙනි.

“අල්ලදී හුව ඉස්මතු අමර්” (මඬග් ජීවිතය රැදී පවතින ලෙකික විෂයයන් විධිමත් කර දෙනු මනව.) එනම් මඬග් සියලුම කටයුතු සදහා ආරක්ෂිත සලසනු මනව. මඬග් දහම දූෂිත වූයේ නම් මඬග් කටයුතු ද දූෂිත වනු ඇත. මාකලකිරෙනු ඇත. මා විනයා වනු ඇත.” යන්නයි. අපේක්ෂිත දහමේ විධිමත් හඬය මෙලෙඬවහි විධිමත් හඬයෙන් තෙඬව සම්පූර්ණ වන්නේ නත.

“වඅස්ලිහ් ලී දුන්යය” (මඬග් ලෙකික විෂයයන් විධිමත් කර දෙනු මනව!) එය මඬවන ශරීර සුවය, ආරක්ෂිත, ජීවන සම්පත්, දහම් බිරියන් හා ගුණවත් පරම්පරකක් හා ාහට අවශ්‬ය දෑ පිරිනම්මෙනි. එය මට අනුමත විය යුතුය. ඔබට අවනත වීම සදහා මට උපකර්ණයක් විය යුතුය. පසුව එහි විධිමත් හඬය ඉල්ලා සිටීමේ කරුණු ද මෙනෙහි කළහ. එය මෙසේ පවසමිනි:

“අල්ලහී ෆීහාමආෂී” (මඬග් ජීවිතය රැදී පවතින දෑ එනම් මඬග් ජීවිතයේ මඬඝය කරන ස්ථනය හා මඬග් ආයු කලය වේ.

“වඅස්ලිහ් ලී ආකි:රහී, අල්ලහී ඉලයිහාමආදී.” (එමෙන්ම මා ආපසු හරි යමුට තිබෙන මතු ජීවිතය ද විධිමත් කර දෙනු මනව.) ඔබව හමු වීම සදහා මානවන හරි යන ස්ථනය, -එම මඬග් ක්‬යින් විධිමත් කිරීමෙනි.- නමුදුම් කිරීමට හා අවංක වේනනඬවත් යුතුව කටයුතු කිරීමට අල්ලඬ් ගත්තා හට ආශීර්වද කිරීම හා සහපත් අවසනය යනදීයයි.

මෙලෙඬව පසු මතුලෙඬ යන පිළිවෙලින් නබි (සල්ලේලඬු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පෙළ ගස්සුහ. මන්ද පළමු තන

දෙවන තන විධිමත් කර ගනීමට මධ්‍යයක් වන්නේය. කවරෙකු ඔහුගේ මෙලෙඛ ජීවිතය තුළ අල්ලාහ්ගේ අහිමනයට අනුගත වෙමින් ස්ඵඛරව සිටියේ ද ඔහු වෙනුවෙන් වූ ඔහුගේ මතුලෙඛ ජීවිතයත් ස්ඵඛර වන්නේය. එහි ඔහු ප්‍රීතියෙන් සිටිනු ඇත.

"වජ්අලිල් හයන" (මගේ ජීවිතය පත් කරනු මනව) ජීවිත කලය පුරව්ටම, "සියදුනත් ලී මින් කුල්ලි කෑයිරින්" (කුසල් ක්‍රියාවන් අධිකව කිරීම සදහා) මා එහි අධික ලෙස ධර්මික ක්‍රියාවන් සිදු කිරීම සදහා, "වජ්අලිල් මව්ත" (මගේ මරණය නියම කරනු මනව!) මගේ මරණය පත් කරනු මනව, "රහනත් ලී මින් කුල්ලි ෂර්රින්" අකීකරුකම, නොසලකිලිමත්කම, පීඩන හා අර්බුද වලින් මිදීමක් ලෙස හාමෙලෙඛ පවතින දුක්කරදර හා පීඩනයන්ගෙන් මිදී සනාසුම උදාකර ගනීමක් ලෙස ය.

හදීසයේ හරය:

1. දහම අති වදගත් කරුණකි. නබි (සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රථ්නව එමගින් ආරම්භ කළේ එබවිනි.
2. දහම මිනිසව ආරක්ෂවකි. සම නපුරු ක්‍රියාවකින්ම එය ඔහුව වළක්වලයි.
3. ලෙකික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රථ්නකළ යුත්තේ ආගමික කටයුතු හාමතුලෙඛ ජීවිතය විධිමත් කිරීමේ හේතු සධක මතය.
4. ආගම තුළ අර්බුද ඇති වීමට බියෙන් මරණය ප්‍රිය කිරීම හෝෂහීද් හෙවත් දේව මර්ගයේ මිය යමුට අල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලාසිටීම පිළිකුල් සහගත නොවන්නේය.

(5482)

(337) - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُ هَوْلًا لِدَعْوَاتِهِ، حِينَ يُمَسِّي وَحِينَ يُصْبِحُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي - أَوْ: عَوْرَاتِي - وَأَمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي». [صحيح] - [رواه أبو داود والنسائي وابن ماجه وأحمد]

(337) - ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලඹු අන්හුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: අල්ලඹ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලඹු අලය්හි වසල්ලම්) සවස් කලයට එළඹෙන විට හැදදහනට එළඹෙන විට මෙම ප්‍රථිපතවත් පවසා සිටීම කිසිවිටෙක අත් හඳියේ නත. එනම්:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي - أَوْ: عَوْرَاتِي - وَأَمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

තේරුම: (අහෝදෙව්දනි! මෙලෙඹ හාමතුලෙඹ ජීවිතයේ සුවය සඳවින්ම මම ඔබෙන් පනමි. මඟේ දහම, මඟේ මෙලෙඹ ජීවිතය, මගේ පවුල හාමගේ සම්පත් යනකිසියෙහි සුවය හාසමඹ මම ඔබෙන් පනමි. අහෝදෙව්දනි! මගේ අඩුපඩු වසං කරනු මනව. මගේ බිය තුරන් කරනු මනව. මගේ ඉදිරිපස, පසුපස, දකුණුපස, වම්පස, ඉහළ හාපහළ යන දිශාවන්ගෙන් මඟට ආරක්ෂාසලසනු මනව. මට පහළින් විය හැකි අනතුරුවලින් ආරක්ෂව ද ඔබේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයේ නමයෙන් පනමි.) [සුර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලය්හි වසල්ලම්) සවස් කලයට එළඹෙන විට හා උදඝනට එළඹෙන විට මෙම පුර්වනඛන් උසුරීම කිසිවිටෙක අන් හඳ දමුවේ නන. එනම්:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ (අහෝදෙව්දුනි, සඛවින්ම මම ඔබෙන් සුවය පනම්) එනම් මෙලෙඛ ජීවිතයේ හට ගනනන ලෙඩ රෙඟ්, පරික්ෂණ දුෂ්කරතාවනි දඟින් සුවය හාආධ්‍යන්මික වශයෙන් හට ගනනන වඳදි ආශඛන් හාඅර්බුදවලින් මාආරක්ෂාකරනු මනව. (මෙලෙඛ හා මතුලෙඛ ජීවිතයේ) එනම් මෙලෙඛ ජීවිතයේ පෙරටත් මතුලෙඛ ජීවිතයේ පසුවටත්.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعُفُو (අහෝදෙව්දුනි! මම ඔබෙන් සමඛ පනම්) මගේ පසයන් කමාකරන මෙන් ද ඒවානෙඝලකාහරින මෙන් ද පනම්. (සුවය) සියලුම අඩුපඩුවලින් සුවය ආරක්ෂඛ ඔබෙන් පනම්. (මගේ දහම) එහි ඇති විය හකි ෂිර්ක් හෙවත් ඔබට ආදේශ නඞීමෙන් ද බිද්අත් හෙවත් අලුත් දෙයක් දහම තුළ බිහි කිරීමෙන් ද මආසි හෙවත් පසයන්ගෙන් ද ආරක්ෂඛ පනම්. (මගේ මෙලෙඛ ජීවිතය) ඇතිවන දුක් කරදර, වේදනඛන් හානපුරෙන් ද මම ආරක්ෂඛ පනම්. وَأَهْلِي (මගේ පවුල) මගේ බිරියන්, මගේ දරුවන් හාමගේ දෙනීන් විසින් සිදුවන හනියෙන් ද මම ආරක්ෂඛ පනම්. وَمَالِي (මගේ සම්පත්) මගේ ධනය හාමගේ ක්‍රියඛන්හි ඇතිවන හනියෙන් ද මම ආරක්ෂඛ පනම්.

اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي (අහෝදෙව්දුනි, මගේ අඩුපඩු වසං කරනු මනව) එනම් ඇති අඩුපඩු, හිඩස් හාඅනපසුවීමි වසං කරනු මනව (මගේ බිය තුරන් කරනු මනව) මගේ පව් මකා දමනු වනව. මාතුළ ඇති වන බිය හාත්‍රස්ථ බියෙන් මාආරක්ෂා කරනු මනව.

اللَّهُمَّ احْفَظْنِي (මාහට ආරක්ෂඛ සලසනු මනව) ව්‍යසනයන් හා වේදනාසහගන පරික්ෂණයන්ගෙන් මාආරක්ෂාකරනු මනව.

من بين يدي، ومن خلفي، وعن يميني، وعن شمالي، ومن فوقي، وأعوذ بعظمتك أن (මගේ ඉදිරිපස, පසුපස, දකුණුපස, වම්පස, ඉහළ හා පහළ යන දිශාවන්ගෙන් මනාට ආරක්ෂා සලසනු මනව.) එනම් සියලුම දිශාවන් හරහා ඇතිවන හානියෙන් ආරක්ෂාව අල්ලන්නේ පහීමෙනි. සඳවිත්ම පරීක්ෂණ භාවයසන මිනිසාට ලඟාවෙයි. එය ඔහු වෙත ලඟාවනුයේ මේ දිශාවන් අතරීනි.

وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ (මබේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයේ තමයෙන් හදිසි අනතුරුවලින් ආරක්ෂාව දුන් පනමි.) එනම් අනපේක්ෂිතව සිදුවන අනතුරු හා නොසලකිලිමත්ව සිදුවන විනාශයෙන් ආරක්ෂාව ඔබෙන් පනමි. (මට පහළින්) එනම්, පහළින් හට ගන්නා හූම් කම්පවන්, ගිලා බසීම් වනි දඹින් ඇතිවන හානියෙනි.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ව අනුගමනය කරමින් මෙම වදන් අබණ්ඩව පිළිපදිමින් කියවීම.
2. දහම සම්බන්ධව ආරෝග්‍යමත්භවය හානුවය අල්ලාහ්ගෙන් පනත්නට මිනිසානියෙණ් කරනු ලබ ඇත්තක් මෙන්ම ලෙකික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ද එසේ ඉල්ලා සිටීමට නියෙණ් කරනු ලබ ඇත.
3. අත්-නිබි තුමාමසේ පවසයි: දිශානයම මෙහි ආවරණය වී කර ඇත. ඊට හේතුව අනුතුරු ඇති වනුයේ මෙම දිශාවන් හරහාවන බවිනි. නමුත් පහළින් ඇතිවන දෘෂ්මිබන්ධව අනිශයෙකිනියෙන් පවසඇත්තේ ඉන් ඇතිවන හානිය අධික වන බවිනි.

4. උද්ඝන කලයේ අල්ලන්ව මෙනෙහි කරමින් ප්‍රථ්ථනකිරීම වඩක් උතුම් ය. එය ෆජ්ර් හෙවත් අලුයම් කලයේ සිට හිරු උදාව දක්වනු දහවල් ආරම්භක කලයයි. එමෙන්ම අසර් වේලාවත් පසු හිරු අවරට යමට පෙර පවතින කලයේ ද උතුම්ය. ඉන් පසු ප්‍රභූතය කළ ද එනම් හිරු උදාවත් පසු උද්ඝන එය ප්‍රභූතය කළ ද වලංගු වන්නේය. ලුහර් වේලාවත් පසු එය ප්‍රභූතය කළ ද වලංගු වන්නේය. මග්ර්බ් වේලාවත් පසුව ඒවප්‍රභූතය කළ ද වලංගු වන්නේය. ඒවඅල්ලන්ව මෙනෙහි කිරීම සදහා වන වේලාවේ.
5. සුරඅල්-බකර්හි අවසන් පඨ දෙක ප්‍රභූතය කිරීම වන අල්ලන්ව මෙනෙහි කිරීම සදහා වන ම කරන ලද රක්‍රී කලය සම්බන්ධයෙන් පෙත්වාදෙන සබක අවධරණය කරනුයේ, හිරු අවරට යමුමන් පසු පවතින රක්‍රී කලයයි.

(5485)

(338) - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَهَا هَذَا الدُّعَاءَ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَادَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ، وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا». [صحيح] - [رواه ابن ماجه وأحمد]

(338) - සබවින්ම අල්ලේගේ දූතයෙකුත් (සල්ලේලොහු අලයිහි වසලේමි) තමන්ට මෙම ප්‍රථ්ථනඛ ඉගන් වූ බව ආඉෂා (රළියල්ලොහු අන්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلْتُكَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَادَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ، وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ لِي قَضَاءً قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا

තේරුම: අහෝදෙව්දුනි! වර්තමනයේ හාආනගනයේ සිදුවන මා නෙදන සිටි නමුත් ඔබ ඒ ගන දන සිටි සියලුම යහපත මම ඔබෙන් පනිමි. අහෝදෙව්දුනි! වර්තමනයේ හාආනගනයේ සිදුවන මානෙදන සිටි නමුත් ඔබ ඒ ගන දන සිටි සියලුම නපුරෙන් ආරක්ෂඛ මම ඔබෙන් පනිමි. අහෝදෙව්දුනි! ඔබේ ගන්තාමෙන්ම ඔබේ නබිවරයාඔබෙන් පනු යහපත මම ද ඔබෙන් පනමි. අහෝදෙව්දුනි! ඔබේ ගන්තා මෙන්ම ඔබේ නබිවරයා කවර කරුණකින් ආරක්ෂඛ පනුවේ ද එවන් නපුරෙන් ආරක්ෂඛ මම ද ඔබෙන් පනමි. අහෝදෙව්දුනි! ස්වර්ගය ද ඒ වෙන සමීප කරවන වචනය හාක්‍රියඛ ද මම ඔබෙන් පනමි. එමෙන්ම නිරයෙන් ද ඒ වෙන සමීප කරන වචනයෙන් හාක්‍රියඛවන් ද මම ඔබෙන් ආරක්ෂඛ පනමි. ඔබ මට තීන්දු කළ සමු කටයුත්තක්ම යහපතක් බවටම පත් කරන මෙන් ද ඉල්ලේමි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලොහු අලයිහි වසලේමි) තුමෙකුත් විසින් ආඉෂා (රළියල්ලොහු අන්හ) තුමියට ප්‍රථ්ථනාඵකතුවක් උගන්වන ලදී. එය ප්‍රථ්ථනඛතරකින් සමන්විතය.

පළමුවන්ත: සියලුම යහපත සදහාකෙරෙන පෙඉ ප්‍රථ්ථනඛ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ (අහෝදෙව්දුනි! සියලුම යහපත මම

ඔබෙන් පනිමි.) පවතින සියලුම දණි යහපත **عَاجِلِهِ** (වර්තමානයේ සිදුවන) ඉතාසම්ප කඳය තුළ පිහිටන **وَآجِلِهِ** (අනාගතයේ සිදුවන) දුරින් පිහිටන **وَمَا لَمْ أَعْلَمْ** (මානෙදන සිටි නමුත් ඔබ ඒ ගන දන සිටින) එනම් සුවිශුද්ධ ඔබගේ දනුමෙහි පවතින දෑ මෙහිදී කටයුතු සර්වඥාණී සර්ව ප්‍රඥාණිත කාරුණික අල්ලාහ් වෙත පවරීමක් සිදු කර ඇත. මුස්ලිම්වරයකුට වඩාත් උතුම් භාවයක් යහපත් දඤුවම්ශුද්ධයකින් තොරව දෙනු ඇත. **وَأَعُوذُ** (මම ආරක්ෂා පනමි) **بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ** (වර්තමානයේ හා ආනගතයේ සිදුවන මානෙදන සිටි නමුත් ඔබ ඒ ගන දන සිටි සියලුම නපුරෙන් ආරක්ෂා මම ඔබෙන් පනිමි.)

දෙවන ප්‍රථිපනඛ: සීමඛ ඉක්මවා යඤමන් මුස්ලිම්වරයා ආරක්ෂා පනීම ද මෙම ප්‍රථිපනඛ තුළ ඇතුළත් වේ. **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ** (අහෝදෙව්දුනි! මම ඔබෙන් පනමි.) මම ඔබෙන් ඉල්ලාසිටිමි. **مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ** (ඔබේ ගන්තාමෙන්ම ඔබේ නබිවරයා ඔබෙන් පනු යහපත) එතුමාණන් කෙරෙහි ගන්තිය හාසමදනය අත්වේවා **وَأَعُوذُ** (මම ඔබෙන් ආරක්ෂා පනමි) ඔබ ඔබෙන් සරණ පනමි; රැකවරණය පනමි. **بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَادَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ** (ඔබේ නබිවරයා කවර කරුණක් සම්බන්ධව ආරක්ෂා පනුවේ ද එවන් නපුරෙන් ආරක්ෂා මම ද ඔබෙන් පනමි.) මෙම ප්‍රථිපනඛ නබි මුහම්මද් (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තමන් වෙනුවෙන් කවර ප්‍රථිපනඛක් හා ඉල්ලීමක් සිදු කළේ ද එවන්තක් තමන්ට ද පිරිනමන මෙන් ඉල්ලාසිටීමකි. මෙය නබි (සල්ලේලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රථිපනඛ වර්ග කිසිවක් වර්ගීකරණයකින් තොරව කෙරෙන ප්‍රථිපනඛකි.

තුන්වන ප්‍රථිපනඛ: ස්වර්ගයට පිවිසීම හා අපා ගින්නෙන් දුරස්ථිම සදහා ඉල්ලා සිටීම. එය සමු මුස්ලිම්වරයකුම ඉල්ලා සිටිය යුත්තකි. ඔහුගේ ක්‍රියාවේ අවසන් ඉලක්කය එයයි. **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ** (අහෝදෙව්දුනි! මම ඔබෙන් ස්වර්ගය පනමි) එහි

සර්නකත්වය පනම්. وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ (ඒ වෙත සමීප කරවන වචනය හා ක්‍රියාව ද පනම්) එනම් ඔබ තෘෂ්තියට පත්වන දහමි ක්‍රියාව ද පනම්. وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ (එමෙන්ම නිරයෙන් මම ආරක්ෂාව ද පනම්.) ඔබේ කරුණුව තුළින් මිස අප්‍රසන්න ක්‍රියාවන් ගෙන් කිසිදු රැකවරණයක් නත. وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ (ඒ වෙත සමීප කරවන වචනයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් ද) ඔබ කෙසියට පත්වන පහකම්වලින් ආරක්ෂාව ද පනම්.

සිව්වන ප්‍රථමනාව: අල්ලාහ්ගේ නියමය පිළිබඳ සහීමට පත්වීම සම්බන්ධයෙන් වූ ප්‍රථමනාවය. وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ لِي قَضَاءً قَضَيْتَهُ. (ඔබ මට නීත්දු කළ සමු කටයුත්තක්ම යහපතක් බවටම පත් කරන මෙන් ද ඉල්ලා සිටිමි.) අල්ලාහ් නියම කළ සමු කටයුත්තක්ම මට යහපතක් කර දෙන මෙන් පනම්. එය අල්ලාහ්ගේ නියමය ගනු සහීමට පත්වීම සඳහා වන ප්‍රථමනාවයි.

හදීසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ආඉෂා (රළියල්ලාහු අත්හතූමියට ඉගන් වූ පරිදි, පුද්ගලයකු තම පවුලට මෙලෙඛ හාමතුලෙඛ කටයුතු අතරින් තමන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන දඹුගන්වීම.
2. මුස්ලිම්වරයකුට වඩාත් උතුම් වනුයේ නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් විසින් වර්තකරන ලද ප්‍රථමනාවන් පිළිපදිමින් ප්‍රථමනාකිරීමය. ඒවාකෙටි වදනින් සමන්විත වූ පුළුල් අර්ථ සහිත ප්‍රථමනාවකතුවක් වන බවිනි.
3. මෙම හදීස් ගනු විද්වතුන් පවසසිටිනුයේ: යහපත පහීම, නපුරෙන් ආරක්ෂාව පහීම යන කරුණු මෙම හදීසයේ ගෙනු වී ඇති බවයි. මෙය නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි

වසල්ලම්) තුමණන් වෙත පිරිනමන ලද ජවම්උල් කලීම් හෙවත් පුළුල් අර්ථයෙන් යුත් කෙටි වදන් එකතුවකි.

4. අල්ලන්ගේ කරුණුවන් පසු ස්වර්ගයට පිවිසීමට හේතු වනුයේ දහම් ක්‍රියාවන් හදාහම් ප්‍රකාශ වේ.

(5487)

(339) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَخْلُقُ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ التَّوْبُ الْخَلْقُ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيمَانَ فِي قُلُوبِكُمْ». [صحيح] - [رواه الحاكم والطبراني]

(339) - අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල්ලන් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු අල්-ආස් (රළියල්ලහු අන්හුම) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "දිරසත් වී යන ඇදුමක් දිරසත් වී යනවක් මෙන් ඊමන් හෙවත් විශ්වසය ඔබ අතරින් කෙනෙකුගේ හදවත තුළ දිරසත් වී යූ ඇත. එබවින් ඔබේ හදවත් තුළ දේව විශ්වසය අලුත් කරන මෙන් අල්ලන්ගෙන් ඉල්ලාසිටින්න." [සූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

අලුත් ඇදුමක් දිගු කලක් හඞ්න කිරීමෙන් දිරසත් වී යන්නක් මෙන් සබවින්ම ඊමන් හෙවත් විශ්වසය මුස්ලිම්වරයන්ගේ හදවත තුළ දිරාපත් වී යනු ඇතැයි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් අපට දන්වා සිටියහ. මෙයට හේතුව නමුදුම්හි දක්වන උදඞ්නත්වය හෝ පසකම් සිදු කිරීම සහ තාණ්ණුවහි ගිලී යමය. අනිවර්ග නමුදුම් ඉටු කිරීම, අධික ලෙස අල්ලන් ව මෙනෙහි කිරීම හා පසක්ෂමඞුවහි නිරත වීම යනදීය තුළින් අපගේ විශ්වසය අලුත් කර දෙන මෙන් අප අල්ලන්ගෙන්

පුර්වතා කළ යුතු බව නබි (සල්ලේලානු අලයිහි වසල්ලම්) තුමනුඤ්ඤාපට මග පෙන්වූහ.

හදිසයේ හරය:

1. හදවත තුළ දේව විශ්වභය ස්ඵඛර කරන මෙන් හාඵය අලුත් කරන මෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලාහිටීමට උනන්දු කරවීම.
2. ඊමන් යනු ප්‍රකාශයක් ක්‍රියාකර්ම හා අධිෂ්ඨනයකි. අවනත වීම හේතුවෙන් එය වඩි වන අතර පසකම් හේතුවෙන් එය හීන වී යනු ඇත.

(65020)

(340) - عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ: «ذَا قَطَعَمَ الْإِيمَانُ مِنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(340) – අබ්බාස් ඉබ්නු අබ්දුල් මුත්තලිබ් (රළියල්ලානු අන්හු) තුමා විසින් අල්ලාහ්ගේ දූතයනුන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. “අල්ලාහ් තම පරමධිපති ලෙසත් ඉස්ලාමය තම දහම ලෙසත් මුහම්මද් තම දූතයනුන් ලෙසත් කවුරුන් පිළිගත්තේ ද ඔහු ඊමන් නෙතහන් විශ්වභයේ සුවය වින්දේය.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තා කර ඇත]

විවරණය:

දේවත්වය පිළිබඳ විශ්වභය තම සිත තුළ තන්පත් වූ සබූ දේව විශ්වභියා ඔහුගේ සිත තුළ පුළුල් බව, විස්තීරණය, සතුව, සුවය, මිහිර අල්ලාහ්ගෙන් ලබනුයේ මෙම කරුණු තුන

පිළිගත්තේ නම් පමණක් බව නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ.

පළමුව: අල්ලන්ව පරමධිපති ලෙස පිළිගනීමය. එනම් පෙණිණ සම්පත් හාඅවස්ථාවන් බෙදාහැරීමේ දී දේව පරිපලනය අනුව අල්ලන් ගෙන් පමිණෙන දැවිවන හදවතින් පිළිගනීමය. ඔහුගේ හදවත තුළ එයට පටහනි දෙයක් විය නොහක. උන්තරිතර අල්ලන් හර වෙනත් කිසිවකු පරමධිපති ලෙස නොසවිය යුතු යයි අවවද කෙරේ.

දෙවන්න: ඉස්ලමය දහම ලෙස පිළිගනීමය. එනම් ඉස්ලමය තුළ පවතින වගකීම් හාපවරුම් සම්බන්ධයෙන් සහිමට පත්ව ඒවාවිවන හදවතින් බලීම ය. ඉස්ලමය හර වෙනත් මර්ගයක ඔහු නොසායුතුය.

තුන්වන්න: මුහම්මද් (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව ධර්ම දූතයා ලෙස පිළිගනීමය. එනම් එතුමණන් ගෙන ආ සියලු දැකිසිදු සකයකින් හෝකුතුහලයකින් තොරව ඉතාසතුටින් භාවිවන හදවතින් පිළිගනීමය. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ මඟපෙන්වීමට අනුගත වන දැ හර වෙනත් මඟක ගමන් නොකළ යුතු ය.

හදිසයේ හරය:

1. මුවින් ආහඟ පන රස විදින්නක් මෙන් ඊමන් හෙවත් දේව විශ්වසය සතුව හදවත සුවය විදින මිහිරක් හාසුවයක් ඇත.
2. ආහඟ පන වල මිහිර ශරීරය සුව විදිනුයේ එය මනාසමය තත්ත්වයෙන් තිබෙන විට පමණි. එමෙන්ම හදවත නෙමග හරින සුළු ආශඛන්ගෙන් හනාහනම් කරන ලද ඉච්ඡඛන්ගෙන් පිරිසිදු වූ විටෙක පමණය ඊමන් හෙවත් දේවත්වය විශ්වස කිරීමෙන් ලඞ්බන සුවය ලබනුයේ. එය

රෙහි වූ විටෙක, ඊ මනසේ සුවය නෙලවනු ඇත. ඒ වෙනුවට ඔහුව විනශා කරන ආශාවන් හාසසයන් ඒ තුළ වළඳ ගන්නට බලනු ඇත.

3. මිනිසාසම් කරුණක් පිළිගෙන, එහි යහපත පතන විටෙක එහි කටයුතු ඔහුට පහසු වනු ඇත. ඉන් කිසිවක් ඔහුට අපහසු වන්නේ නත. ලඞ්ඛන සමු දෙයකින්ම ඔහු සතුටු වනු ඇත. හදවත එහි තිරයෙන් ස්පර්ශ වනු ඇත. එලෙසම, මු:මින්වරයකුගේ හදවත තුළට දේව විශ්වසය ප්‍රවේශ වූ විටෙක තම පරමඛිපතියණන්ට අවනත වීම ඔහුට පහසු වන අතරම ඒ සදහාමිහිරක් ඔහු ලබනු ඇත. ඒ සදහාසහය දක්වීමට ඔහුට දුෂ්කර නෙවනු ඇත.

4. ඉබ්නුල් කය්දුම් තුමාමෙසේ පවසයි: මෙම හදිසයේ අල්ලන්ගේ පරිපලනත්වය ඔහුගේ දේවත්වය මෙන්ම දේව දුතයත්ව පිළිගනීම ඔහුට අවනත වීම, ඔහුගේ දහම පිළිගනීම හාඵයට අවනත වීම යනදිය ඇතුළත් වී තිබෙන බව සලකන්න.

(65116)

(341) - عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِهِ، وَقَالَ: «يَا مُعَاذُ، وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ»، فَقَالَ: «أَوْصِيكَ يَا مُعَاذُ لَا تَدْعَنِّي فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ تَقُولُ: اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ». [صحيح] - [رواه أبو داود والنسائي وأحمد]

(341) - මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: අල්ලහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) නම අත අල්ලාගෙන “අහෝමුආද්! අල්ලහ් මත දිවුරා පවසමි. සඹවින්ම මම ඔබට ප්‍රිය කරමි. ” යයි පවසනවදුරටත් “අහෝමුආද්! මම ඔබට උපදෙස් දෙමි. සම සලකයකට පසුවම 'අල්ලහුමිම අඉන්නී අලාදික්රික, වජුක්රික, වහුස්නි ඉබ්දනික.' (අහෝඅල්ලහ් මාඔබව සිහිපත් කිරීමටත් ඔබට කතාඥ වීමටත් ඔබට දහම් අයුරින් නමුදුම් කිරීමටත් ඔබම මට උදව් කරනු මනව!) යනුවෙන් පවසීම ඔබ අත් නෙහරින්න.” යයි පවසන. [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ මුආද් (රළියල්ලහු අන්හු) තුමන්ගේ අත අල්ලාගෙන ඔහුට: “අහෝමුආද්! අල්ලහ් මත දිවුරාපවසමි. සඹවින්ම මම ඔබට ප්‍රිය කරමි. අහෝ මුආද්! මම ඔබට උපදෙස් දෙමි. සම සලකයකට පසුවම ඔබ මෙසේ පවසීම අත් නෙහරින්න:” යයි පවසන. (අල්ලහුමිම අඉන්නී අලාදික්රික) අහෝදෙව්දුනි, ඔබට අවනතහඛය පුද කරන සම ප්‍රකශක සහ සම ක්‍රියඛක් තුළින්ම මාඔබව සිහිපත් කිරීමට ඔබ මට උපකාර කරනු මනව! (වජුක්රික) පිරිනමාඅනි ආගිර්වඳු වෙනුවෙන් ද, ව්‍යසනයෙන් මාමුදවහත් බවින් ද ඔබට කතාඥ වීමට ඔබ මට උදව් කරනු මනව! (වහුස්නි ඉබ්දනික්) අල්ලහ්ට අවංක ලෙසින් ද නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ව අනුගමනය කරමින් ද ඔබට දහම් අයුරින් නමුදුම් කිරීමටත් ඔබ මට උදව් කරනු මනව!

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලාහ් වෙනුවෙන් තමන් තනන්තෙකුට ආදරය කරන්නේ නම්, ඒ ගනු ඔහුට දන්වැසිවීම ආගමික කටයුත්තකි.
2. අනිවර්තය මෙන්ම අනිරේක සම සලකායකින් පසුව මෙම ප්‍රථ්වනව උසුරීම සතුටුදායකය.
3. ප්‍රථ්වනවේ ඇති මෙම කුඩාවන නෙපලීමෙන් මෙලෙඛ හා මතුලෙඛ අපේක්ෂවත් ඉෂ්ඨ සිද්ධ වේ.
4. අල්ලාහ් විෂයයෙහි ආදරය කිරීමේ ප්‍රයෝජන අතරට සත්‍යය පිළිබඳ එකිනෙකට උපදෙස් දීම, අනුග්‍රහණකාරීම් යහපත හාදෙවියන් පිළිබඳ බිය ඇති කරන කටයුතුවල දී සහය දීම යනාදිය ඇතුළත් වේ.
5. තීබි තුමාමෙසේ පවසයි: අල්ලාහ් සිහිපත් කිරීම හදවත විවන වීමේ පෙර නිමිත්තකි. ඔහුට ස්තූති කිරීම ආශීර්වද ලබාගනීමේ මඛ්‍යයකි. නමුදුම් නිසි අයුරින් ඉටු කිරීම, දෙවියන්ගෙන් වෙනතකට යෙමු කරන දැහින් දුරස් කරන්නකි.

(3518)

(342) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «أَقْرَبُ مَا يَكُونُ

الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَأَكْثُرُوا الدُّعَاءَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(342) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. “ගණ්තානම පරමඛපතිට වඩක් සමීපයෙන් සිටිනුයේ ඔහු සුපුද්ද් කරමින් සිටියදීය. එහෙයින් (සුපුද්ද් හි) නුඹලාඅධික ලෙස ප්‍රණීචනාකරන්න.” [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ගණ්තානම පරමඛපතිට වඩක් සමීපයෙන් සිටිනුයේ ඔහු සුපුද්ද් කරමින් සිටින තත්ත්වයේය යයි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළහ. ඊට හේතුව සබච්චිත්ම සලක් ඉටු කරන්නාඔහු සුපුද්ද්හි සිටිය දී සර්වබලධරී අල්ලාහ්ට යටහන් පහත්ව නිහතමනීව තම ගරීරයේ උසස් හා ඉහළම අවයව මහපෙළඹ මත තබමින් සලක් ඉටු කරන බවිනි.

සුපුද්ද්හි අධික ලෙස ප්‍රණීචනාකරන මෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන්ගේ ප්‍රකාශ කළහ. එම යටහන්හි විය තුළ වචනයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් ඒකඛද්ධ වී ඇති බවිනි.

හදීසයේ හරය:

1. අවනතහිස උත්තරීතර අල්ලාහ්ගේ සමීපත්වය වඩි කරනු ඇත.
2. ප්‍රණීචනාකරන පිළිගනු ලබන ස්ථාන අතරින් සුපුද්ද් ඉරියව්ව ද එකක් වන බවින් එහි අධික ලෙස ප්‍රණීචනාකරීම සතුටුදායක ය.

(343) - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَكْثَرَ دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(343) - අනස් (රළියල්ලඤ අන්හු) තුමාච්ඡිත් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: අල්ලඤ්ගේ දූතයණන්ගේ (සල්ලල්ලඤ අලය්හි වසල්ලම්) ප්‍රථ්ථනාඅතරින් එතුමාඅධිකව කළ ප්‍රථ්ථනව වූයේ, رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا (අහෝපරමධිපතියණනි! මෙලෙඹ යහපත ද මතුලෙඹවහි යහපත ද අපට පිරිනමනු මනව. තිරයේ ගින්නේ දඬුවමින් අප ආරක්ෂාකරනු මනව) යන්නයි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තාච්ඡි ඇත]

විවරණය:

තබ් (සල්ලල්ලඤ අලය්හි වසල්ලම්) තුමණෝ ප්‍රථ්ථනා ගෙනුවකින් අධික ලෙස ප්‍රථ්ථනාකරන්නෙකු වූහ. ඒවාඅතරින්: "අල්ලඤම්ම රබ්බනා ආනිනා ෆිද් දූන්යා හසනනන් වෆිල් ආනි:රනි හසනනන් වකිනා අදඹන්නර්" (අහෝ පරමධිපතියණනි! මෙලෙඹ යහපත ද මතුලෙඹවහි යහපත ද අපට පිරිනමනු මනව. තිරයේ ගින්නේ දඬුවමින් අප ආරක්ෂා කරනු මනව) මෙලෙඹ යහපත යන්නෙහි, අනුමත සමඤ්ඨිමන් රසවත් පෙණ්ණය, දහම් බිරිය, තෙතට සිසිල ගෙන දෙන දරුවන්, සනසුම, ප්‍රයෙණ්නවන් දනුම, ධර්මික ක්‍රියව් හාඵවහි ප්‍රිය මනස හාඅනුමත වෙනත් පතූම් ද ඇතුළත් වේ. එමෙන්ම මතුලෙඹ යහපත යන්නෙහි, මිනීවලෙහි නවකඳනහි හාඅපා ගින්නේ දඬුවමින් ආරක්ෂව, අල්ලඤ්ගේ තණ්නිය ලබ්ම, සදා සුවපහසුකම් තුළින් සථ්ථකත්වය සහ මහකරුණි පරමධිපතියණන්ගේ සම්පත්වය යනඤ් කරුණු එහි ඇතුළත් වේ.

හදිසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කරමින් ගෙනු කරන ලද අනුවද තුළින් පුර්වතා කිරීම ප්‍රිය ජනකය.
2. වඩක් පූර්ණවත් පුර්වතභ යනු මිනිසාගෙලෙඹ මෙන්ම මතුලෙඹ යහපත අතර තම පුර්වතභ ඒකඛද්ධ කිරීමය.

(5502)

(344) - عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا أَنْبَأُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟» قَالُوا: بَلَى. قَالَ: «ذِكْرُ اللهِ تَعَالَى». [صحيح] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(344) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු දර් දැරළියල්ලභු අන්හු) තුමච්ඡින් වර්තකරන ලදී: “ඔබේ ක්‍රියා අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ, ඔබේ හිමිකරු අබියස වඩක් පිවිතුරු, ඔබේ තරකිරම් අතර වඩක් උසස්, රන් හාරදී වස කිරීමට වඩාඔබට උතුම්, ඔබේ සතුරාවෙන ගෙණ් ඔබ ඔවුන්ගේ ගෙල සිද දමා ඔවුන් ද ඔබගේ ගෙල සිද දළීමට වඩාඔබට ශ්‍රේෂ්ඨ දැමාඔබට දන්වාසිටින්න ද?” යයි විමසූහ. ඔවුහු: “එසේය” යයි පිළිතුරු දුන්නෙහි. එතුමණන් "ඔබ උත්තරීතර අල්ලන්ව මෙතෙහි කිරීමය" යයි පවසූහ. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් තම සහභවරුන්ගෙන් මෙසේ විමසාසිටියහ: -

ඔබේ ක්‍රියාඅතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ, වඩත් ගෞරවනීය, වඩත් උසස්, වඩත් පිවිතුරු, සර්වබලධානී රජු අල්ලාහ් ඉදිරියේ වඩත් සුවිශුද්ධ වූ දැමුම ඔබට හඳුන්වාදී ඔබව දනුම්වත් කිරීම ඔබ ප්‍රිය කරන්නෙහු ද? -

ස්වර්ගයේ ඔබේ තරකිරීම් අතර වඩත් උසස්? රන් හාර්දී දන් දීමට වඩාඔබට උතුම්?

ඔබේ සතුරාවෙන ගෞරව ඔබ ඔවුන්ගේ ගෞරව සිදු දමාඔවුන් ද ඔබගේ ගෞරව සිදු දැමීමට වඩාඔබට ශ්‍රේෂ්ඨ දැවූ දැමුම ඔබට හඳුන්වාදී ඔබව දනුම්වත් කිරීම ඔබ ප්‍රිය කරන්නෙහු ද?)

සහඹවරු: "එසේය, අපි එය ප්‍රිය කරන්නෙමු" යයි පවසූහ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤා "සමු කලාවල දී සමු තත්ත්වයකම භාසමු ස්වරූපයකම උත්තරීතර අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීම" යයි පවසූහ.

හදිසයේ හරය:

1. සර්වබලධානී අල්ලාහ්ව බහිරව සහ අභ්‍යන්තරව අබණ්ඩව සිහිපත් කිරීම, සර්වබලධානී දෙවියන්ට සම්ප වීමේ ශ්‍රේෂ්ඨතම සහ වඩත් ප්‍රයෝජනවත් ආකාරයකි.
2. සියලුම ක්‍රියාවන් ආගමනුගත කර ඇත්තේ උත්තරීතර අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීමටය. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: "මමමෙතෙහි කරනු වස් ඔබ සලකය ඉටු කරනු." නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්ඤා මෙසේ පවසූහ: "සබ්චිත්ම ශුද්ධ නිවස තවත් කිරීමත්, සභා මර්වආතර සෞයු කිරීමත්, ෂෙයිතන්ට ගල් ගසීමත් උත්තරීතර අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීම සදහානියම කරනු ලබ ඇත." අබු දවුද් හනර්මිදී යන ඉමුම්වරු මෙය වර්තා කර ඇත.

3. අල්-ඉස්සු ඉබ්නු අබ්දුස් සලම් තුමාමසේ පවසයි: "මෙම හදිසය පෙන්නුම් කරන්නේ, ඇත්තෙන්ම සියලුම නමුදුම් කටයුතුවල ඒවා ඉටු කිරීමේ ප්‍රමණය අනුව කුසල් පෙල ගලපන්නේ නහ. ඇතැම් විට අධික ලෙස ඉටු කරන ක්‍රියාන්තර දෙනු ලබන ප්‍රතිඵලවලට වඩා සුළු ලෙස ඉටු කරන ක්‍රියාන්තර අල්ලාහ් වඩියෙන් ප්‍රතිඵල පිරිනමනු ඇත. කුසල් පෙල ගලපනුයේ ගෙවයේ තරකිරීම වල වෙනස්කම් අනුවය.
4. අල්-මනබී තුමායිලුල් කදිර් හි මෙසේ පවසයි: මෙම හදිසය අර්ථකථනය කර ඇත්තේ අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම, ඒ ගන විමසූ අයට වඩාත් උතුම් බවය. ඩෙර්ස් සම්පන්න පුද්ගලයකු විසින් වඩාත් විශිෂ්ඨ වනුයේ කුමක්දැයි අසනු ලබුවේ නම් , යුධ පිටියේ ඉස්ලාමයේ හරය ඔහු හරහා ඉෂ්ඨ වනවා නම් ඔහුට ජිහාද් කිරීම වඩාත් උතුම් බව පවසනු ලැබේ. දුප්පතුන්, තම ධනයෙන් ප්‍රයෝජනය ලබන ධනවතා සදකාදීම වඩාත් උතුම් බව පවසනු ලැබේ. හජ් වන්දනා ඉටු කිරීමට හකියා ඇත්තෙකුට හජ් කිරීම වඩාත් උතුම් බව පවසනු ලැබේ. කවරෙකු හට දෙමව්පියන් සිටින්නේ ද ඔහුට ඒ දෙදෙනා උපකාර කිරීම වඩාත් උතුම් බව පවසනු ලැබේ. විවිධ වර්තනල අදහස් නිරවුල් කිරීම මෙමගින් සිදුවේ.
5. මෙනෙහි කිරීමේ පූර්ණභාවය වනුයේ, හදවත හදිව යනඳී දෙකම ඒ සමඟ සම්බන්ධ වීමයි. පසු වහදවනින් පසුණක් සිදු වන මෙනෙහි කිරීම පරිපූර්ණ වේ. පසුව දිවෙන් පමණක් සිදු කරන මෙනෙහි කිරීම පරිපූර්ණ වේ. සම තත්ත්වකම උත්තරීතර අල්ලාහ් අභිමත කරන්නේ නම් කුසල් ලැබේ.

6. උදේ සවස උසුරන ප්‍රථමානඛන්, මස්ජිදයට නිවසට වසිකිලියට පිවිසෙන විටත් පිටවන විටත් උසුරන ප්‍රථමානඛන් වනි අවස්ථානන් හාබදුනු දික්රයන් (මෙතෙහි කිරීමි) මුස්ලිම්වරයාපිළිපදිය යුතුය. එය අල්ලන්ව අධිකව මෙතෙහි කරන්නන් අතරට ඔහුව පත් කරනු ඇත.

(3575)

(345) - عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ، فَأَصْبَحْتُ يَوْمًا قَرِيبًا مِنْهُ وَنَحْنُ نَسِيرُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِي عَنِ النَّارِ، قَالَ: «لَقَدْ سَأَلْتَنِي عَنْ عَظِيمٍ، وَإِنَّهُ لَيْسِيرٌ عَلَى مَنْ يَسَّرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ، وَتَحُجُّ الْبَيْتَ» ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَبْوَابِ الْخَيْرِ: الصَّوْمُ جُنَّةٌ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ، وَصَلَاةُ الرَّجُلِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ» قَالَ: ثُمَّ تَلَا: «{تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ}، حَتَّى بَلَغَ {يَعْمَلُونَ}» ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أَخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ كُلِّهِ وَعَمُودِهِ، وَذُرْوَةِ سَنَامِهِ؟» قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذُرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ» ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أَخْبِرُكَ بِمَلَكَ ذَلِكَ كُلِّهِ؟» قُلْتُ: بَلَى يَا نَبِيَّ اللَّهِ، فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ قَالَ: «كَفَّ عَلَيْكَ هَذَا» فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، وَإِنَّا لَمُؤَاخَدُونَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ؟ فَقَالَ: «تَكَلَّمْتُكَ أُمَّكَ يَا مُعَاذُ، وَهَلْ يَكُفُّ النَّاسَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ أَوْ عَلَى مَنَآخِرِهِمْ إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ».

[صحيح بمجموع طرقه] - [رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد]

(345) - මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලොහු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. මම නබි (සල්ලේලොහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමග එක්තරාගමනක නිරත වී සිටියෙමි. අපි ගමන් කරමින් සිටිය දී දිනක් ඔහු සමීපයට මා පමිණ: “අහෝ අල්ලොහ්ගේ දූතයණනි! ස්වර්ගයට මා ඇතුළත් කරන, නිරාගිත්තෙන් මා දුරස් කරන ක්‍රියාවක් ගන මට දන්වා සිටින්නයි” මම විමසා සිටියෙමි යයි පවසා සිටියේය. එතුමණෝ “සබ්චින්ම ඔබ වදගත් කරුණක් පිළිබද විමසුවෙහිය. අල්ලොහ් කවරෙකුහට පහසු කරන්නේ ද එවන්නන්හට සබ්චින්ම එය පහසුය.” ඔබ අල්ලොහ්ට නමදුම් කරන්න. ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නොකරන්න. සලකය විධිමත්ව ඉටු කරන්න. සකන් ද නිකුත් කරන්න. රමලන් උපවසය රකින්න. දේව නිවස කරා හජ් වන්දනා කරන්න.” පසුව එතුමණෝ තවදුරටත්: “යහපත්කමේ දෙවටු ගන මානුඹලව කියාදිය යුතු නොවේ ද? උපවසය පලිහකි. සදකා හෙවත් දනය, ජලය ගිත්දර නිවාදමන්නක් මෙන් වරදි නිවා දමන්නකි. රක්‍රිය මද කෙඛසේ මිනිසා ඉටු කරන සලකයක් ඇත.” යයි පවසා පසුව “නතජෆා ජුනුබුහුම් අනිල් මලෂ්ඉ - ඔවුන්ගේ ඇලපති නිදිහයනින් ඇත් ව තබති - යන (සුරෂජදෂි 16 වන) පඨයේ සිට “ය:ලමුන්” - ඔවුහු දන සිටිති- යන (එහි 17 වන) පඨය දක්වා පර්ශනය කළහ. පසුව එතුමණෝ “කටයුත්තේ සිරස, එහි කුළුණ හා එහි උච්චතම ස්ථනය ගන මම ඔබට දන්වා සිටිය යුතු නොවේ ද?” යයි විමසා සිටියහ. මම: “එසේය අල්ලොහ්ගේ දූතයණනි,” යයි පවසුවෙමි. එතුමණෝ “කටයුත්තේ සිරස ඉස්ලමයයි. එහි කුළුණ සලකයයි. එහි උච්චතම ස්ථනය ජිහද් හෙවත් අරගලයයි” යයි පවසූහ. පසුව එතුමණෝ තවදුරටත්: “මේ සියලු දෂි පදනම මා ඔබට දන්වා සිටිය යුතු නොවේ ද?” යයි විමසා සිටියහ. මම: “එසේය වක්තඛරයණනි,” යයි පවසුවෙමි. එවිට එතුමණෝ

එතුමණන්ගේ දිව අල්ලා 'ඔබට එරෙහි වීමෙන් මෙය වළක්වා ගන්න' යයි පවසූහ. මම: 'අහෝකිත්තඛරය, අප කවර කරුණක් කතාකරන්නේ ද එමගින් අප හසුකරනු ලබන්නෙමු ද?' යයි විමසුවෙමි. එවිට එතුමණෝ "අහෝභූආද්, ඔබේ මව ඔබට අහිමි වේවා ඔබට කුමක් වීද!" යයි පවසා "ජනයාඔවුන්ගේ මුහුණු මත (ඔවුන්ගේ නෂ් පුඩු මත) මුණින් ඇද දමනුයේ ඔවුන්ගේ දිවවල් නෙළඟන් දැමීස වෙන කුමක් දැයි පවසාසිටියහ. - -

විවරණය:

මුආද් (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාමෙසේ පවසාසිටියේය: මම නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමග එක්තරා ගමනක නිරත වී සිටියෙමි. අපි ගමන් කරමින් සිටිය දී දිනක් එතුමණන් සමීපයට මාපමිණ: “අහෝඅල්ලභ්ගේ දුනයණනි! ස්වර්ගයට මාඇතුළත් කරන, නිරාගින්තෙන් මාදුරස් කරන ක්‍රියඛක් ගනු මට දන්වාසිටින්නයි” විමසාසිටියෙමි. එතුමණෝ “සඛචින්ම ඔබ ආත්මයට වඩක් වදගත් කරුණක් පිළිබඳ මගෙන් විමසා ඇත්තෙහිය. අල්ලභ් කවරෙකුහට පහසු කරන්නේ ද එවන්තන්හට සඛචින්ම එය පහසුය. ඔබ ඉස්ලමයේ වගකීම් ඉටු කරන්න:” යයි පවසූහ.

පළමුවන්න: ඔබ අල්ලභ්ට නමදුම් කරන්න. ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නෙකරන්න.

දෙවන්න: දහවල් භාරක්‍රී කලයන්න අනිවර්ගය කරන ලද ආජර්, ලුහර්, අසර්, මග්රිබ්, සහ ර්ෂායන සලත් වරයන් ෂුරුන් හෙවත් ඒවණයහි කෙත්දේසි, අර්කත් හෙවත් මූලිකංග හා වෂ්බක් හෙවත් අනිවර්ගය කටයුතු පිළිපදිමින් විධිමත්ව ඉටු කරන්න.

තුන්වන්න: නියම කරනු ලබූ සකත් ද නිකුත් කරන්න. එය මූලයමය වශයෙන් ඉටු කරන නමදුමකි. ආගමික නීතිය තුළ

නියම කරන ලද ප්‍රමණයට නම මුදල ලඟවී ඇත්නම් එය නිකුත් කළ යුතු අතර එයට සුදුසුකම් ලබන්නන් හට පිරිනමනු ලබේ.

සිව්වන්න: රමලන් උපවසය රැකීම. එනම් අල්ලන්ට කරන නමුදුමක් ලෙස අදිටන් කර අලුයම උදෙසා සිට හිරු අවට යන කලය දක්වාආහර පන හාඅනෙකුත් උපවසය අවලංගු කරන ක්‍රියාවන්ගෙන් වළකී සිටීමය.

පස්වන්න: සර්වබලධර් අල්ලන් වෙනුවෙන් කරන නමුදුමක් ලෙස වන්දනමන ඉටු කිරීම සදහාමක්කාවෙන ගෙණ් දේව නිවසෙහි හජ් වන්දනම ඉටු කිරීම.

පසුව සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝතවදුරටත්: "යහපත්කමේ දෙණටු වෙන ලඟාකරවන මධ්‍යයන් පිළිබද මා නුඹලඟ කියාදිය යුතු නෙණවී ද?" යයි විමසාසිටියහ. "එනම්, එම වගකීම් ඉටු කරනවත් සමග අදළ අනිරේක දද පිළිපදීමය."

පළමුව: අනිරේක උපවසය වේ. එය පසකම් තුළට වට්ටිමෙන් ආරක්ෂාකරන්නක් වන අතර කමුක ආගමන් බිද දමන්නකි. ගක්තිය හීන කරන්නකි.

දෙවන්න: සදකාහෙවත් අමතරව ඉටු කරන දනයයි. එය වරදක් සිදු කළ පසුව එය නිවාදමනු ඇත. එය පහ කරනු ඇත. ඉන් ඇතිවන බලපම මකාදමනු ඇත.

තුන්වන්න: රක්‍රියේ අවසන් තුනෙන් එකක පළමු කෙටසෙහි තහජ්ජද් සලනය ඉටු කිරීමය. පසුව සල්ලේලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝ "තනජ්නා ජුනුබුනුම්" ඔවුන්ගේ ඇලපහි ඇත්ව තබනි "අනිල් මළඹ්ඉ" නිදිහයනින් යන පඨය පණනය කළහ. එනම්, එය සලනය, දික්ර් හෙවත් අල්ලන්ව මෙනෙහි කිරීම, අල් කුර්ආනය පණනය කිරීම, ප්‍රථ්ථනාකිරීම යනදිය සදහාය. (එය කමුත්තෙන් හාහක්තියෙන් යුතුව ය. අපි ඔවුන්ට පෙණ්ණය කළ දඹින් ඔවුහු වියදම් කරති. ඔවුන් වෙනුවෙන් සඟවාඇති නෙතට සිසිලස ගෙන දෙන දැකිසිදු ආත්මයක්

නොදැනී.) එනම්, මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ස්වර්ගයේ පවතින ඔවුන්ගේ නෙන් පිනවන සුව පහසුකමය. (එය ඔවුන් සිදු කරමින් සිටි දඬ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.)

පසුව සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝ "දහමෙහි මූලය, එය රැඳී ඇති එහි කුළුණ හා එහි උච්චතම ස්ථනය ගන මම ඔබට දන්වාසිටිය යුතු නොවේ ද?" යයි විමසාසිටියහ.

මුආද් (රළියල්ලු අන්හු) තුමා "එසේය අල්ලන්ගේ දූනයණනි," යයි පවසාසිටියේය.

තබ් (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ "කටයුත්තේ සිරස ඉස්ලමයයි. එය සක්ෂියේ ප්‍රකාශ දෙක ය. දහමෙහි මූලය මිනිසාසමග බඳී පවතිනුයේ ඒ දෙක සමගය. යයි පවසන. එහි කුළුණ සලකයයි. සලකයෙන් තෙඟව ඉස්ලමය නන. එය කුළුණක් නොමනිව නිවසක් පිහිටන්නේ නනි සේය. කවරෙකු සලකය ඉටු කළේ ද ඔහුගේ දහම ශක්තිමත් වී එය උසස් වන්නේය. එහි උච්චතම හා ඉහළම ස්ථනය ජිහාද් හෙවත් අරගලය වේ. අල්ලන්ගේ ප්‍රකාශය උසස් වනු පිණිස දහමට විරුද්ධවන සතුරන් සමග අරගල කිරීමට තමන්ව කප කිරීමකි.

පසුව සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝ තවදුරටත්: "ඉකුත්ව ගිය දඬු පදනම හානීන්දුව මාඔබට දන්වාසිටිය යුතු නොවේ ද?" යයි විමසාසිටිනුමණෝතම දිව අල්ලාඔබ මෙය වළක්වා ගන්න. ඔබට අවශ්‍ය නනි දැගන ඔබ කතානොකරන්න' යයි පවසාසිටියහ. මුආද් තුමා "අපි කතාකරන සමු කරුණක් ගන අපෙන් විසමනු ඇත් ද? ඒ හේතුවෙන් අපි වරදි කරුවන් බවට හසු කර, දඩුවම් කරනු ඇත් ද?" යයි විමසුවේය.

සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝ "අහෝමුආද්, ඔබේ මව ඔබට අනිමි වේවා (මෙය ඔහුට එරෙහිව කළ ප්‍රහ්ථනඛක් නොවේ. මෙය යමක් දනුම් දීමට හෝදනුම්වත් කිරීමට හෝ

අවශ්‍ය කරුණක් වී නම්, ඒ ගන අවදි කිරීම සඳහා අරඹවරුන් භවිතා කරන සමත්‍ය ප්‍රකාශයකි). පසුව එතුමණෝ "ජනයා ඔවුන්ගේ මුහුණු මත (ඔවුන්ගේ නස් පුඩු මත) මුණින් ඇද දමනුයේ ඔවුන්ගේ අවිශ්වසය, අපහසය, ගෘහ කිරීම, බන වදීම, අවමන් කිරීම, අපහස කිරීම යනදී ඔවුන්ගේ දිවවල් නෙලාගත් දැමිස වෙන කුමක් ද?" යි පවසා සිටියහ.

හදිසයේ හරය:

1. දනුම හදුන්වනට සහභවරුන් තුළ තිබූ උනන්දුව. නබි (සල්ලේලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඔවුන් ගෙන් අධික ලෙස ප්‍රශ්න කර සිටියේ එබවිනි.
2. ස්වර්ගයට පිවිසීමට හේතු වන්නේ දහම් ක්‍රියාවන් බව සහභවරුන් දන සිටි බවින් ඔවුන් තුළ තිබූ මනා අවබෝධය.
3. මුඛාද් (රළියල්ලු අන්හු) තුමණගන් මතු වූ ප්‍රශ්නය ඉතා වදගත් ප්‍රශ්නයක් වූයේ එය යථාර්ථය වන බවිනි. එනම්, ජීවිතයේ හා පවත්මේ අහිරහසය. ආදම්ගේ දරුවන් වන මිනිස් වර්ගයාණන් වර්ගයාණන් මෙලෙඹවහි ජීවත් වන සමු කෙනෙකුගේම අවසනය ස්වර්ගය හෝ පෘථිවි නිකා හෝ වනු ඇත. මෙම ප්‍රශ්නය අති වදගත් වන්නේ එබවිනි.
4. මිනිසා ස්වර්ගයට පිවිසීම සඳහා පළ ගුණයන්, ඉස්ලාමයේ මූලික වගකීම් පහ ය. එනම්: ෂහාදාත් හෙවත් ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රකාශ දෙක, සලාතය, සකාතය, උපවසය හා හජ් වන්දනාව ය.
5. දහමේ සිරස, වඩන් වදගත් හවඩන්ම අනිවර්තය වනුයේ අල්ලහ්ට කිසිවක් හවුල් නොකර ඔහුට පමණක් නමුදුම කිරීම තුළින් ඔහුව ඒකීයකරණය කිරීමය.

6. කුසල් ලබීමේ හේතු සඳහා සුදුනම් කර ගනු පිණිසත් පසකම් සදහාසමඛක් ලෙසත් යහපතේ දෙඟු තම ගන්තත් හට විවත කර දී තිබීමෙන් අල්ලන් ඔවුනට පිරිනමානු ඇති ආශිර්වාදය.
7. අනිවර්තය වූ නියමයන් ඉටු කිරීමෙන් පසු අනිරේක දඳුටු කිරීම තුළින් ඔහුට සමීප වීමට බලීමේ මහිමය.
8. සලකය යනු කුඩාමක් රදාපවතින කණුවල ස්ථනයේ පවතින්නකි. කුඩාමේ කණු කඩවීම්මෙන් කුඩාම ද කඩා වඳවනවාසේ සලකය අනපසු කිරීමෙන් ඉස්ලාමය ද පහ වී යනු ඇත.
9. මිනිසාඔහුගේ ආගම තුළ ඔහුට හානියක් ඇති කරන දෑින් ඔහු ඔහුගේ දිව ආරක්ෂකල යුතු ය.
10. දිව මඩපවත්වනනීම, එය පලනය කිරීම, එය දමනය කිරීම සියලුම යහපත් කරුණුවල මූලය වන්නේය.

(4303)

(346) - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلِّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفْيَيْهِ، ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا: {قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ}، وَ{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ}، وَ{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ}، ثُمَّ يَمْسُحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. [صحيح] - [رواه البخاري]

(346) - ආඉෂා(රළියල්ලඤු අත්හ) තුමිය විසින් වර්තාකරන ලදී. "සඹවින්ම නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සමු රත්‍රියකම තම නිදියහනට පමිණි විට තම දෙඅත් එකතු කර ගනියි. පසුව එහි පිඹ ඒ දෙකෙහි "කුල් හුවල්ලඤු අහද්", "කුල් අලාදු බිරබ්බිල් ෆලක්" හා "කුල් අලාදු බිරබ්බින් නෂ්" යන දෑ පඟ්ඟනය කරයි. පසුව ඒ දෙකින් තම ශරීරය හඤ්නක් පිරිමදියි. එතුමණන්ගේ හිස මුහුණ සහ ශරීරයේ ඉදිරි කෙච්චලින් එය ආරම්භ කරයි. එය තුවරක් සිදු කරයි." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහඪ එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නබි (සල්ලල්ලඤු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් නිදා ගනීම සදහාතම නිදියහනට පමිණි විට -ප්‍රථ්ථනාකරන්නෙකු ක්‍රියා කරනවක් මෙන්- තම දත් එකතු කෙච, ඔසවඞ් දෙක තුළ තම කටින් සුළුවෙන් කෙළ පිට කර, මඬු ලෙස පිඹ අල්-කුර්ආන් පරිච්ඡේද තුනක් පඟ්ඟනය කිරීම එතුමණන්ගේ සිරිතක් විය. එනම් "කුල් හුවල්ලඤු අහද්", "කුල් අලාදු බිරබ්බිල් ෆලක්" හා "කුල් අලාදු බිරබ්බින් නෂ්"ය. පසුව එතුමාතම ශරීරය හඤ්නි පමණින් ආවරණය වන පරිදි තම අත් දෙකින් තම හිස මුහුණ සහ තම ශරීරයේ ඉදිරි කෙච්චලින් ආරම්භ කර, පිරිමදියි. මෙසේ එතුමණන්තුවරක් සිදු කළහ.

හදිසයේ හරය:

1. නින්දට යමට පෙර "අල්-ඉක්ලබ්" පර්ච්ඡේදය හා "මුඅච්චිදනයිත්" හෙවත් ආරක්ෂාව පනන පර්ච්ඡේද දෙක ප්‍රශ්නය කිරීම හා චාලිසමඟම පිඹීම හතමනට හඬ පමණින් තම ශරීරයේ කෙඳස් පිරිමදීම සතුටුදායකය.

(65060)

(347) - عَنْ شَدَّادِ بْنِ أُوَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوؤُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوؤُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ» قَالَ: «وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا، فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ». [صحيح] - [رواه البخاري]

(347) - නබි (සල්ලේලානු අලයිනි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බවට ෂද්දේ ඉබ්නු අවිස් (රළියල්ලානු අන්නු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. ප්‍රධාන ඉස්නිග්ගරය (පසක්ෂමච අයදීම) වනුයේ ගන්තා මෙසේ පවසීමය.

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوؤُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوؤُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

(අහෝ දෙවිදනි! ඔබ මඟේ පරමබිපතිය. ඔබ හර වෙනත් දෙවිදෙකු

නැත. ඔබ මාමච්චෙනිය. මම ඔබේ ගන්තාය. මම ඔබේ ගිවිසුම හා ප්‍රතිඥාව මත මට හැකි පමණින් සිටිමි. මා සිදු කළ දඬු හානියෙන් මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි. මාවෙන පවතින ඔබේ ආශිර්වාදය මම පිළිගනිමි. මඟේ පසයද පිළිගෙන ඔබ වෙත හඳුරමි. එබවින් මට සමච දෙනු මනව. සඛවින්ම ඔබ හර පසයට සමච දනය කරන වෙනත් කිසිවකු නැත.) කවරෙකු මෙය දඩි විශ්වසයකින් යුතුව දහවල් කලයේ පවසාදින සවස් වන්නට පෙර මිය ගියේ ද සඛවින්ම ඔහු ස්වර්ග වසියන් අතරින් කෙනෙකි. එමෙන්ම කවරෙකු මෙය දඩි විශ්වසයකින් යුතුව රක්ෂි කලයේ පවසාදදසන උදාවීමට පෙර මිය ගියේ ද සඛවින්ම ඔහු ද ස්වර්ග වසියන් අතරින් කෙනෙකි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් බුහර් එය වර්තකාර ඇත]

විවරණය:

සඛචින්ම පසක්ෂමඛ සදහා වචන මලඛක් ඇති බවත් ඒවභින් වඩන උතුම් හා ප්‍රධනතම වචනමලඛ ගත්තාමෙසේ පච්ඡිම බවත් නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාසිටියහ. اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

(අහෝදෙව්දුනි! ඔබ මඟේ පරමබිපතිය. ඔබ හඳු වෙනත් දෙව්දෙකු නහ. ඔබ මාමච්චවෙතිය. මම ඔබේ ගත්තය. මම ඔබේ ගිවිසුම හා ප්‍රතිඥා මත මට හකි පමණින් සිටිමි. මාසිදු කළ දඬු හනියෙන් මම ඔබෙන් ආරක්ෂා පතමි. මාවෙන පවතින ඔබේ ආශිර්වාදය මම පිළිගනිමි. මඟේ පසයද පිළිගෙන ඔබ වෙන හඳුරමි. එබචින් මට සමඛ දෙනු මනව. සඛචින්ම ඔබ හඳු පසයට සමඛ දනය කරන වෙනත් කිසිවකු නහ.) ගත්තපළමුව අල්ලභ්ගේ ඒකියත්වය පිළිගනියි. සඛචින්ම ඔහු ඔහුගේ මච්චිරු බවත් නමදුමට සුදුස්සා ඔහු බවත් ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නෙමනි බවත් පිළිගනියි. එමෙන්ම සුවිශුද්ධ අල්ලභ් විශ්වස කිරීමටත් තමන්ට හකි පමණින් ඔහුට අවනත වීමටත් ඔහු සමග ගිවිස ගත් ගිවිසුම ද පිළිගනියි. හේතුව ගත්තානමදුම් ඉටු කළද අල්ලභ් නියෙඟ් කළ සියලුම දැකියා කිරීමට අපෙභහසත් වන බචින් හා ආශිර්වාදයන්ට තුනි පුදන්තට අනිවර්තිය වන දැකියන්මක කිරීමට අපෙභහසත් වන බචිනි. සඛචින්ම ඔහු යෙමු වන්නේ අල්ලභ් වෙනය. ආරක්ෂා පතන්නේ ඔහුගෙන්ය. සඛචින්ම ගත්තකළ නපුරින් ආරක්ෂා පතනු ලබන්නා ඔහුය. තවද ඔහු කෙරෙහි වන ඔහුගේ ආශිර්වාදය පිළිගනී. ඔහු ස්වේච්ඡතවත් තම පසය සහ අකීකරුකම පිළිගෙන පභපච්චරණය කිරීමෙන් ඔහු වෙන නචන යෙමු වේ. මෙසේ අල්ලභ්ගෙන් කණ්ණලච් කළ පසු ව,

තම පෂය වසන් කරමින් භාඔහුගේ සමඛ, ඔහුගේ භාෂාය භා ඔහුගේ කරුණඛ තුළින් එහි පවතින බලපණමන් ආරක්ෂඛ පනමින් තමන්ට සමඛ දෙන මෙන් තම පරමඛිපනිගෙන් ඉල්ලා සිටියි. සර්ව බලධඛ් අල්ලඛ් හඳු පෂකම්වලට සමඛ දෙන්නට වෙනත් කිසිවෙකු නන. උදඝන භා රනුයේ කරන පුර්ඵනා අතරින් මෙය ද එකක් බව නබි (සල්ලල්ලඝු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණඛදුන්වසිටියහ. කවරෙකු එය දඩි අධිෂ්ඨනයෙන් යුතුව, එහි අර්ඵය වටභා ගෙන, ඒ ගන වීශ්වඝ කරමින් එදින ආරම්භයේ හිරු උදාවීම භාඵය මුදුණට යමු අතර කලයේ -එය දහවල් කලයයි- මෙය පවසා මිය ගියේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇන. කවරෙකු මෙය රනුයේ පවසා-එය හිරු අවරට යණම් සිට අඵයම උදඛන දක්වාවූ කලයයි- උදඝන වීමට පෙර මිය ගියේ ද ඔහු ද ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇන.

හදීසයේ හරය:

1. 'ඉස්නිග්ඛඛ්' හෙවත් පෂක්ෂමඛ ඇයදීමේ ස්වරුපයන් වෙනස්ය. ඇනම් ඉස්නිග්ඛඛ් පද ඇනම් දඵ වඩාඋසස්ය.
2. මෙය ඉස්නිග්ඛඛ් අතර ප්‍රධනතම ඉස්නිග්ඛඛ්‍ය වන බවින් මෙම පුර්ඵනඛ පවසඅල්ලඛ්ගෙන් පුර්ඵනකිරීමට ගන්තා උනන්දු විය යුතුය

(5503)

(348) - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ: «اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ» وَإِذَا أَمْسَى قَالَ: «بِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ» قَالَ: وَمَرَّةً أُخْرَى: «وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ». [حسن] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي في الكبرى وابن ماجه]

(348) - නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ජුකඟ කළ බව අබු හුරේරා(රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: එතුමණන් උදෑසන එළඹුණු විට, اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ යනුවෙන් පවසන්නෙකු වූහ. තේරුම: අහෝ දෙවිදුනි! ඔබ නිසඟවත් අපි උදෑසනට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි ජීවත් වෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි මරණයට පත් වෙමු. නවත යෙමු වීම ඇත්තේ ඔබ වෙතය. සවස් කලයට එළඹුණු විට මෙසේ පවසූහ. اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ තේරුම: අහෝ දෙවිදුනි! ඔබ නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි ජීවත් වන්නෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි මරණයට පත් වෙමු. නවත යෙමු වන ස්ථනය ඇත්තේ ඔබ වෙතය. [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - []

විවරණය:

නබි (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් උදෑසන කලය එළඹුණු විට, එනම් අලයම උදවත් සමග දහවල් කලයේ ආරම්භ වේලඹ ළඟා වූ විට මෙම පුර්වනඛ ප්‍රකඟ කර සිටියහ.
اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا (අහෝ දෙවිදුනි! ඔබ නිසඟවත් අපි උදෑසනට එළඹුණෙමු.) ඔබේ ආරක්ෂඟවහි ගලී, ඔබේ කරුණඟවහි ගිලී, ඔබව මෙතෙහි කිරීමෙහි නියලී, ඔබේ නමයෙන් උපකාර පතා

ඔබේ ආශීර්වාදයෙන් ආවරණය වී, ඔබේ බලය සහ ශක්තියෙන් ක්‍රියාත්මක වී උද්ඝන එළඹුනෙමු.

وَ بِكَ أُمْسَيْنَا، وَ بِكَ نَحْيَا، وَ بِكَ نَمُوتُ (ඔබ නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි ජීවත් වෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි මරණයට පත් වෙමු.) මෙය පෙර සදහන් වදන් මඟුලට සමනය. ඒ සමග සවස් කලය යන ප්‍රකාශය යෙදාගත යුතුය. එනම්, ඔබ නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ජීවය ලබාදෙන ඔබේ නමයෙන් ජීවත් වන්නෙමු. මරණයට පත් කරන ඔබේ නමයෙන් අපි මරණයට පත් වෙමු. وَإِلَيْكَ النُّشُورُ (නවත යෙමු වීම ඇත්තේ ඔබ වෙතය.) මරණයට පත් වූ පසු යළි අවදිවීම, එක්රැස් කළ පසු වෙන් කිරීම ඇත්තේ ඔබ වෙතය. අපගේ තත්ත්වය සමූ වේලකදීම සහ අනෙකුත් සමූ අවස්ථකදීම එලෙසම පවතින අතර, මම කිසි විටෙකත් එයින් කඩී නොයන්නෙමි, එය අත් නොහරින්නෙමි.

අසර් වේලකවත් පසුව සවස් කලයට එළඹුණු විට මෙසේ පවසන්න.

اللَّهُمَّ بِكَ أُمْسَيْنَا، وَ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَ بِكَ نَحْيَا، وَ بِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (අහෝ දෙවිදුනි! ඔබ නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි ජීවත් වන්නෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි මරණයට පත් වෙමු. නවත යෙමු වන ස්ථානය ඇත්තේ ඔබ වෙතය.) මෙලෙකට නවත පමිණීම හා මතුලෙකට නවත හඳි යම ඇත්තේ ඔබ වෙතය. එනම් මනවත අවදි කරන්නේ ඔබ ය. මා මරණයට පත් කරන්නේ ද ඔබය.

හදිසයේ හරය:

1. නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කරමින් උදේ සවස මෙම ප්‍රථිතව උසුරීම සතුටුදායක ය.

2. සියලුම තත්ත්වයන් හි හාසියලුම වේලකින්හි ගන්තනාම ස්වමියාවන කණ්ණලව් කිරීමේ අවශ්‍යතාව.
3. උදඝන කලයේ අල්ලන්ව මෙනෙහි කරමින් ප්‍රථ්ථනාකිරීම වඩක් උතුම් ය. එය ෆජ්ර් හෙවත් අලුයම් කලයේ සිට හිරු උදාව දක්වනු දහවල් ආරම්භක කලයයි. එමෙන්ම අසර් වේලකවත් පසු හිරු අවරට යමට පෙර පවතින කලයේ ද උතුම්ය. ඉන් පසු පර්ශනය කළ ද එනම් හිරු උදකවත් පසු උදඝන එය පර්ශනය කළ ද වලංගු වන්නේය. ලුහර් වේලකවත් පසු එය පර්ශනය කළ ද වලංගු වන්නේය. මග්රිබ් වේලකවත් පසුව ඒවපර්ශනය කළ ද වලංගු වන්නේය. ඒවඅල්ලන්ව මෙනෙහි කිරීම සදහාචන වේලකින් වේ.
4. وَإِلَيْكَ النُّشُورُ (නවත යෙමු වීම ඇත්තේ ඔබ වෙතය) යන ප්‍රකණය අනුව, ඔහුට පුනර්ජීවනය සහ නවත නඟිටුවනු ලබීම ගන මනක් කර දෙයි. මෙය මිනිසුන් මිය ගිය විට සහ නවත නඟිටීමේ දිනයෙහි නවත නඟිටුවනු ලබන අවස්ථාවය. එහෙයින් මෙය නව නවත නඟිටීමක් සහ ආත්මය නවත දෙනු ලබු නව දිනයකි. එහි මිනිසුන් විසිරී සිටිති. අල්ලන් මවු මෙම නව උදඝන උදව් ඇත්තේ ආදම්ගේ පුත්‍රයා එය සක්ෂිකරුවෙක් වනු පිණිස සහ අප වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම සදහාඔහුගේ දහවල් හාරකි කලයන් ඔහුට ගබඩාකක් වනු පිණිසය.
5. وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (නවත යෙමු වන ස්ථනය ඇත්තේ ඔබ වෙතය) යන ප්‍රකණය අනුව, සවස් කලයේ දී මිනිසුන් තම රැකියනා සේවකින්, ඔවුන්ගේ ජීවනෙක්ෂයන් හාක්‍රියකින්ගෙන් ඉවත්ව ඔවුන්ගේ නිවෙස් වලට යෙමු වීමේ අවස්ථාවය. ඔවුන් වෙන්වීමෙන් පසු නිරන්තරයෙන් විවේකය හාසුවය ලබනු

අන. එය අල්ලාගත් වෙන යෙහු වීම මනක් කර දෙයි. නවත
යෙහු වීම, එහි ස්ථානය හා එහි නවතන අන්තේ අල්ලාගත්
සතුවය.

(5490)

(349) - عَنْ أَبَانَ بْنِ عُمَانَ قَالَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ ابْنَ عَقَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ، فِي الْأَرْضِ، وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِبْهُ فَجَاءَةٌ بَلَاءٍ، حَتَّى يُصْبِحَ، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِبْهُ فَجَاءَةٌ بَلَاءٍ حَتَّى يُمَسِيَ»، قَالَ: فَأَصَابَ أَبَانَ بْنُ عُمَانَ الْفَالِجُ، فَجَعَلَ الرَّجُلُ الَّذِي سَمِعَ مِنْهُ الْحَدِيثَ يَنْظُرُ إِلَيْهِ، فَقَالَ لَهُ: مَا لَكَ تَنْظُرُ إِلَيَّ؟ فَوَاللَّهِ مَا كَذَبْتُ عَلَى عُثْمَانَ، وَلَا كَذَبَ عُثْمَانُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَكِنَّ الْيَوْمَ الَّذِي أَصَابَنِي فِيهِ مَا أَصَابَنِي غَضِبْتُ فَتَسَيْتُ أَنْ أَقُولَهَا. [صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي وابن ماجه والنسائي في الكبرى وأحمد]

(349) - උස්මන් (රළියල්ලඞු අන්හු) තුමඟේ පුත් අබන් විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. අල්ලඞ්ගේ දූතයඞුන් කළ ප්‍රකඞයකට සවන් දුන් උස්මන් ඉබ්නු අෆෆන් (රළියල්ලඞු අන්හු) තුමාකළ ප්‍රකඞයකට මම සවන් දී ඇත්තෙමි. කවරෙකු لَا يَضُرُّ الَّذِي بِسْمِ اللَّهِ (නම නමය සමග මහපෙළෙළව් හෝඅහසේ හෝකිසිදු හානියක් ඇති නොවන අල්ලඞ්ගේ නමයෙනි. ඔහු සර්ව ශ්‍රවකය, සර්වඥනීය) යඞි තුන් වරක් පවසාසිටියේ ද ඔහුට උදඞන කඞය දක්වාහදිසි අනතුරු සිදු වන්නේම නන. කවරෙකු එය උදඞන තුන්වරක් පවසන්නේ ද සවස් කඞය දක්වාහදිසි අනතුරු ඔහුට සිදුවන්නේම නන. නවදුරටත් ඔහු මෙසේ වර්තාකළේය: අබන් ඉබ්නු උස්මන් අල්-ෆලිජ්ට එලෙස රෙඞයක් අත්විය. ඔහුගෙන් මෙම හදිසයට සවන් දුන් පුද්ගලයාඔහු දෙස බලුවේය. එවිට හෙතෙම ඔහුට ඔබ මාවෙන බලන්නේ ඇයිදැයි විමසාසිටියේය. අල්ලඞ් මන දිවුරාපවසමි. මම උස්මන් මන බෙරුවක් නෙකීවෙමි. උස්මන් තුමා නබි (සල්ලල්ලඞු අලයිහි වසල්ලමි) තුමඞුන් වෙන බෙරුවක් කීවේ ද නන. නමුත් අද දින මට වළඳී ඇත්තේ මට වළදෙන්නට නියම වූ දඞ. මම කෙඞ් වූයෙමි. එබවින් එය පවසීමට මම අමතක කළෙමි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - []

විවරණය:

ෆජ්ර් උදාවීමෙන් පසු සම උදෑසනකම හාහිරු අවට යමට පෙර සම සවස් කලයකම කවරෙකු මෙම ප්‍රථිනඛ තුන්වරක් පවසාසිටින්නේ ද ඔහු ගන නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්විස්තර කළහ. එනම් بِسْمِ اللَّهِ (අල්ලන්ගේ නමයෙන්) හානිදහස සම දෙයකින්ම මම ආරක්ෂඛ පතාඋදව් පනමි. اَلَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ (ඔහුගේ නමය සමග කිසිදු අනතුරක් ඇති නොවන්නේය) එනම් ඔහුගේ නමය සිහිපත් කිරීමත් සමග فِي الْاَرْضِ (මහපෙළෙළව්) එය මතුපිට ඇති වන දෑහින් කිසිදු අනතුරක් ඇති නොවන අතර فِي السَّمَاءِ (අහසෙහි) එයින් පහළ වන දෑහින් කිසිදු අනතුරක් ඇති නොවනු ඇත. وَهُوَ السَّمِيعُ (අප පවසන ප්‍රකණ පිළිබඳ (ඔහු සර්ව ශ්‍රවකය.) الْعَلِيمُ අපගේ තත්ත්වයන් පිළිබඳ (ඔහු සර්වඥනීය.)

- සවස් කලය වන විට කවරෙකු මෙය පවසාසිටියේද උදෑසන එළඹෙන තෙක් හදිසි අනතුරු කිසිවක් ඔහුට සිදුවන්නේ නහ. උදේ කලය වන විට කවරෙකු මෙය පවසාසිටියේ ද සවස් කලය එළඹෙන තෙක් ඔහුට හදිසි අනතුරු කිසිවක් ඔහුට සිදු වන්නේ නහ.

මෙම හදිසය වර්තාකළ අබන් ඉබ්නු උස්මන් තුමාට අල්-ෆලිෂ් නමුති රෙණියක් හට ගණින. එය(අංශහණය වන) ශරීරයේ එක් කෙඛසක් අඩපණ වීමය. අබන්ගෙන් මෙම හදිසයට සවන් දුන් පුද්ගලයාඔහු දෙස විමනියෙන් බලන්නට විය. එවිට හෙනෙම එම පුද්ගලයා: ඔබ මාදෙස බලනුයේ ඇඬී? අල්ලන් මත දිවුරා පවසමි. මම උස්මන් මත බෙඛුවක් නෙඝචසුවෙමි. උස්මන් තුමානබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මත බෙඛුවක් පවසඤ නහ. නමුත් අද දින මාවෙන වළදී ඇත්තේ මාපවසන්නට අල්ලන් නියම කළ දඬ. කෙණිය මට

ඇති විය. එබවින් සදහන් කළ මෙම වදන් පෙළ පවසන්නට මම අමතක කර දමුවෙමි.

හදිසයේ හරය:

1. උදෑසන කලයේ හාසවස් කලයේ මෙම ප්‍රථ්ථනඛ මෙතෙහි කර සිටීම සතුටුදායක කරුණකි. හදිසි අනතුරක් සිදුවීමෙන් හෙය්මි අහඹයයක් හට ගනීමෙන් හෙය්වත් වෙනත් හනියක් සිදුවීමෙන් උත්තරීතර අල්ලන්ගේ අනුහසින් යුතුව මිනිසඤාරක්ෂඛ ලබන බවිනි.
2. අල්ලන් පිළිබද හඅල්ලන්ගේ දූනයණන් කවර කරුණක් දන්වසිටියේ ද එය නහවුරු කිරීමෙහි මුල් මුතුන්මිත්තන් තුළ තිබූ බලවත් විශ්වසය.
3. උදෑසන කලයේ හාසවස් කලයේ මෙම දිකරය පවසීමට නියම කර තිබීමේ හරය නම්, මුස්ලිම්වරයන් ගන සළකිලිමත් වී, සබවින්ම නමන් උත්තරීතර අල්ලන්ගේ ගත්තෙකු බව තිරන්තරයෙන්ම ඔහුගේ සිතට ගෙන ඒමය.
4. අල්ලන්ව මෙතෙහි කරන්තඟ් විශ්වසය, ඔහු තබන හක්තිය, අවංක ලෙස හාවිශ්වසයෙන් යුතුව ඒ ගන ඔහුගේ සිතට ගනීම යනඤී දඹි ප්‍රමණයට අනුව මෙම ප්‍රථ්ථනඛව බලපම සහතික වනු ඇත.

(6093)

(350) - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: خَرَجْنَا فِي لَيْلَةٍ مَطِيرَةٍ وَظُلْمَةٍ شَدِيدَةٍ، نَظَلُّبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي لَنَا، قَالَ: فَأَدْرَكْتُهُ، فَقَالَ: «قُلْ»، فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا، ثُمَّ قَالَ: «قُلْ»، فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا، قَالَ: «قُلْ»، فَقُلْتُ: مَا أَقُولُ؟ قَالَ: «{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ} وَالْمَعُودَتَيْنِ حِينَ تُسَبِّحُ وَتُصَبِّحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ».

[صحيح] - [رواه أبو داود والترمذي والنسائي]

(350) - අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු හු:බෙයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. අපි වසී සහිත ඝනඋරු රත්‍රියක අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ව සෙසමින් පිටත්ව ගියෙමු. එය එතුමණන් අපට සලකය මෙහෙය වීම පිණිසය. හෙතෙම, මම එතුමණන්ව මුණ ගසුණෙමි. එවිට එතුමා 'පවසනු' යයි පවසූහ. මම කිසිවක් නොපවසුවෙමි. පසුව එතුමණන්තචතන් 'පවසනු' යයි පවසූහ. පසුව ද මම කිසිවක් නොපවසුවෙමි. පසුව එතුමණන්තචතන් 'පවසනු' යයි පවසූහ. මා පවසිය යුත්තේ කුමක් දැයි මම විමසුවෙමි. එතුමණන් “ඔබ සවස් කලයට එළඹෙන විට හා උදඝන කලයට එළඹෙන විට ‘කුල් හුවල්ලාහු අහද්’ සහ ‘මුඅව්විදතෙයිත්’ (ෆලක් හා නඝ් නම් සුරා දෙක) තුන්වරක් පණ්ණය කරන්න. සියලු දේට වඩාඑය ඔබට ප්‍රමණවත් වනු ඇත යයි පවසූ බවට ප්‍රකාශ කර සිටියේය. [පූර්ව සබක සහිත හදීසයකි] - []

විවරණය:

කීර්තිමත් සහභිවරයකු වන අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු හු:බෙයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමසවසයි. ඔවුන් අධික වසී සහිත ඝනඋරු රත්‍රියක අල්ලාහ්ගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සෙසමින් පිටත්ව ගියෝය. එය එතුමණන් ඔවුනට සලකය මෙහෙය වීම පිණිසය. එවිට ඔවුහු එතුමණන්ව මුණ ගසුණෙහි. එවිට එතුමණන්'පවසනු' එනම් 'කියවනු' යයි ඔහුට

පවසුහ. නමුත් ඔහු කිසිවක් කියෙව්වේ නෑ. එම ප්‍රකාශයම නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ ඔහුට නවත නවතත් පවසා සිටියහ. එවිට අබ්දුල්ලාහ්: 'අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයණනි! මාකියවිය යුත්තේ කුමක් ද?'යි විමසයිවියේය. එවිට නබි (සල්ලේලඟු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝ උදෙසා කලයේ හා සවස් කලයේ 'කුල් හුවල්ලඟු අහද්' සහ 'මුඅව්විදනායිත්' (කුල් අඋදු බිරබ්බිල් ෆලක් සහ කුල් අඋදු බිරබ්බිත් නෂ් නම් සූරා දෙක) තුන්වරක් පණ්ණය කරන්න. එය සියලු උවදුරුවලින් ඔබව ආරක්ෂාකරනු ඇත. සියලු නපුරුකම්වලින් ඔබව මුදවනු ඇත.' යයි පවසුහ.

හදීසයේ හරය:

1. උදෙසා හාසවස සූරාඅල්-ඉක්ලෂ් සහ මුඅව්විදනායිත් පණ්ණය කිරීම සතුටු දයකය. සබච්ත්ම එය සියලු හනියෙන් ආරක්ෂා සලසයි.
2. සූරාඅල්-ඉක්ලෂ් සහ මුඅව්විදනායිත් පණ්ණය කිරීමේ මහිමය.

(6082)

(351) - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: فَقَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً مِنَ الْفَرَاشِ فَالْتَمَسْتُهُ فَوَقَعَتْ يَدِي عَلَى بَطْنِ قَدَمَيْهِ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ وَهُمَا مَنْصُوبَتَانِ، وَهُوَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(351) - ආඉෂා(රළියල්ලඹු අත්හ) තුමිය විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී: “එක් රත්‍රියක අල්ලක්ගේ දූනයකින් (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) නිදියහනේ දකු ගන්නට නොහැකි විය. පසුව මම (අනපනග) එතුමකුන් සෙයන්නට ගත්තෙමි. එවිට එතුමකුන් මස්ජිදයේ සිටිය දී එතුමකුන්ගේ දෙපාමද මගේ අතට හසු විය. ඒ දෙක සිටුවහන් තත්ත්වයේ පවතුනි. එතුමා මෙසේ පුර්වතා කරමින් සිටියහ. اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ

(අහෝඅල්ලක්! ඔබේ කෙසිය වෙනුවට ඔබේ පිළිගනීම තුළින් ද ඔබේ දඩුවම වෙනුවට ඔබේ සුවය තුළින්ද සඳවින්ම මම ආරක්ෂාව පනමි. තවද මම ඔබෙන් වූ ආරක්ෂාවද ඔබෙන් පනමි. ඔබ ඔබව ප්‍රශංසාකළ පරිදීම ඔබට ප්‍රමණවත් තරමට ප්‍රශංසාකිරීමට මට නොහැක.) [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

ආඉෂා(රළියල්ලඹු අත්හ) තුමිය මෙසේ පවසාසිටියාය. "මම තබි (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) තුමකුන් අසළින් නිදගන සිටියෙමි. රත්‍රියේ දී එතුමකුන්ව මම නොදක්කෙමි. එවිට කුටියේ එතුමකුන් සලක් ඉටු කරන ස්ථනය මගේ අතින් මම අනපනගාබලුවෙමි. එවිට එතුමානම පද සිටුවාතබමින් සුජුද් ඉරියව්වෙහි සිටියහ. එවිට එතුමකුන්මෙසේ පවසාසිටියහ.

'අපදාදු' (මම ආරක්ෂාව පනමි) මම ඔබෙන් ඉල්ලමි. 'බිරිලක මින් සුන්‍යනික' (ඔබේ තෘතීය තුළින් ඔබේ කෙසියෙන් ද) මා වෙත භාමණ් සමුහයාවෙන් 'ව' (තවද) මම ආරක්ෂාව පනමි. 'බිමුආභනික' ඔබේ අධික සමඛ තුළින් 'මින් උකුබනික' ඔබේ දඬුවමින් ද ආරක්ෂාව පනමි. 'වඅපදාදු බික මින්ක' (තවද මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පනමි.) ඔබේ අලංකාර ගුණාග භා ඔබේ කීර්තිමත් ගුණාග තුළින්. ඔබෙන් හර වෙන් කිසිවකුගෙන් ආරක්ෂාවක් නොමන. එබවින් සරණ පනන තනක් හෝ රැකවරණය ලබන තනක් හෝ අල්ලන් වෙත නමුරු වීමෙන් තොරව ලබන්නේ නන. 'ලාඋන්සි සනඤන් අලයික' (ප්‍රමණවත් තරමට මාවිසින් ඔබට ප්‍රශංසාකළ නොහන.) මට නොහකිය, ඔබේ ආශිර්වාද භාඔබේ උපකාර ගණන් කීරීමට නොහකි බවින් ඒ සදහාමාදන්සන දරුව ද ඔබට හිමිවිය යුතු පරිදි සංඛ්‍යාවන් භා ගණනින් ලභා විය නොහන. 'අන්ත කමා අස්නයින අලා නාසික' ඔබ ගන ඔබ ප්‍රශංසාකළ පරිදිම ඔබේ ප්‍රශංසාව ඔබට ගළපෙන අයුරින් පිහිටාඅන. එබවින් ඔබට කරන ප්‍රශංසාව වගකීම පූර්ණව ඉටු කිරීමට හකිවන්නේ කනට ද?

හදිසයේ හරය:

1. සුපුද් ඉරියව්වෙහි මෙම ප්‍රථමතව උසුරීම උචිතය.
2. මීරක් තුමාමෙසේ පවසයි: තසබ් හි එක් වර්තවක මෙසේ සදහන්ව ඇන. එතුමණණ්තම සලකය අවසන් කෙඛ තම නිදියහනයට යන විට මෙම ප්‍රථමතව උසුරුඅන.
3. අල්ලන්ගේ ගුණාග තුළින් ඔහුව ප්‍රශංසකීරීමත් අල්-කුර්ආනසේ හනබි වදන්හි සහනික කර ඇති ඔහුගේ නම්වලින් ඔහුව ඇමතීමත් සතුව දසකය.

4. රුකුළ හාසුපුද් ඉරියව්වන්හි මවුම්කරුට ගරුබුහුමන් කිරීමක් මෙහි ඇත.
5. අල්ලන්ගේ ගුණාග තුළින් ආරක්ෂිත පනීමේ වලංගුභවය. එමෙන්ම සුවිශුද්ධ උත්තරීතරයණන්ගේ පවත්ම තුළින් ආරක්ෂිත පනීමද වලංගු වන්නේය.
6. කත්තබී තුමාමෙසේ පවසයි: මෙම ප්‍රකාශයෙහි කරුණා භවය ද ඇතුළත් වී ඇත. එනම්: අල්ලන්ගේ පිළිගනීම තුළින් ඔහුගේ කෙස්සෙන්, හාඹුහුගේ සමඛ තුළින් ඔහුගේ දඬුවමින් ද ඔහුගෙන් ආරක්ෂිත පනීමය. තෘෂ්නිය හා කෙස්සිය එකිනෙකට විරුද්ධ පද දෙකකි. එමෙන්ම සමඛ හා දඬුවම ද එලෙසමය. එහි අර්ථය නම්, අල්ලන්ට සිදු කරන නමුදුමේ හාප්‍රශංසාවේ වගකීම් නිසිලෙස ඉටු කිරීමෙහි අඩුපඩු සිදු කිරීම නිසඤ්චන් පසක්ෂමඛ පනීමයි. 'ඔබට ප්‍රමණවත් තරමට ප්‍රශංසාකිරීමට නොහැක' යන වදනෙහි අදහස නම් මම ඒ සදහාහැකියඛ නොදුරම්. ඒ වෙන මට ලඟා විය නොහැක යන්නයි.

(3566)

(352) - عن سَمْرَةَ بن جندبٍ رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ.» [صحيح] - [رواه مسلم]

(352) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සමුරකින් පුන්දබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාච්ඡින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “අල්ලාහ් වෙත වඩක් ප්‍රිය මනස වදන් හතරකි. ඒවඟින් කවර දෙයක් ගෙන ආරම්භ කළ ද ඔබට කිසිදු හානියක් සිදු නොවන්නේය. එනම්: සුබ්හනල්ලාහ්, අල් හමිදු ලිල්ලාහ්, ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්, සහ අල්ලාහු අක්බර්.” [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

සඹවින්ම අල්ලාහ් වෙත වඩක් ප්‍රියමනස වදන් හතරක් ඇති බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පහදිලි කරයි:

"සුබ්හනල්ලාහ්" (අල්ලාහ් සුවිශුද්ධය): ඉන් අදහස් කරනුයේ සියලු අඩුපඩුවලින් උත්තරීතර අල්ලාහ්ව පිවිතිරු කිරීමය.

"අල්හමිදු ලිල්ලාහ්" (සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය): එනම් අල්ලාහ්ට ආදරය කරමින් හා ගරුබුහුමන් කරමින් සියලු පූර්ණවත් ගුණාග තුළින් ඔහුව වර්ණනාකිරීමය.

"ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු" එනම්: සඹෑලෙස නමුදුම් ලබන්නට අල්ලාහ් හර වෙනත් කිසිවකු නත.

"අල්ලාහු අක්බර්" එනම්: අල්ලාහ් සමු දෙයකට වඩා කීර්තිමත්, බලවත් හා තේජන්විතයන්ගේ.

ඒවඟයහි මහිමය හා කුසල් ලඞ්මට ඒවා අනුපිළිවෙලට උච්ඡරණය කළ යුතු නත.

හදිසයේ හරය:

1. ඡර්ආ පිළිවෙනෙහි ඇති පහසුව, මෙම වදන් අතරින් කවර දෙයකින් ආරම්භ කළ ද හතියක් නන.

(5475)

(353) - عن أبي أيوب رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَارٍ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ». [صحيح] - [متفق عليه]

(353) - නබි (සල්ලේලනු අලිසිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු අය්ශ්බි (රළියල්ලනු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "කවරෙකු "ලාඉලහ ඉල්ලේලනු වහ්දහු ලාඡර්ක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වහුව අලාකුල්ලි ෂෙසිඉන් කදීර්" යනුවෙන් දස වරයක් පවසාසිටියේ ද ඔහු ඉස්මහ්ල්ගේ දරු පරපුරින් සිව් දෙනෙකු වහල්හඛයෙන් නිදහස් කළ අයකු මෙන් විය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හනුසල්ලම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙකු "ලාඉලහ ඉල්ලේලනු වහ්දහු ලාඡර්ක ලහු, ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වහුව අලාකුල්ලි ෂෙසිඉන් කදීර්" යනුවෙන් දස වරයක් පවසාසිටියේ ද"... යනුවෙන් නබි (සල්ලේලනු අලිසිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වාඇත. එහි තේරුම: සබ්ලෙස නමදුම් ලබන්නට අල්ලන් හර වෙනත් දෙවියෙකු නන. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නන. සබ්ලින් පූර්ණ ආධිපත්‍යය සුවිශුද්ධ ඔහු සතුය. ප්‍රශංසඛටත් ආදරය සමග වූ පසසුමටත් ගරුබුහුමත් කිරීමටත් සුදුස්සඛහුය. ඒ සදහඛහු හර වෙනත් කිසිවකු නන. සබ්ලින්ම ඔහුට කිසිවක් අපෙහහසත් වන්නේ

නභ. කවරෙකු මෙම මහඟු දික්ඊ පඨය දිනකට දස වරයක් නචන නචනත් කියවන්නේ ද ඔහු ඉබ්නිමිගේ පුත් ඉස්මාඊල් (අලයිහිස් සලම්) තුමඟේ දරු පරපුරින් වහලුන් සිව් දෙනෙකු නිදහස් කළ අයකුට හිමි කුසල් භාසමන කුසල් ඔහුට හිමි වන්නේය. මෙහි දී ඉස්මාඊල් (අලයිහිස් සලම්) තුමඟේ පරපුර විශේෂයෙන් සදහන් කර ඇත්තේ ඔවුන් සෙසු අයට වඩා සිද්ධ වන බවිනි.

හදිසයේ හරය:

1. දේවත්වය, ආධිපත්‍යය, ප්‍රශංසාව හා පූර්ණ බලයෙන් අල්ලන්ව සුවිශේෂී කිරීම ඇතුළත් මෙම දික්ඊයෙහි මහිමය.
2. මෙම දික්ඊය අබණ්ඩ ව පවසුව ද වෙන් වෙන්ව පවසුව ද එහි කුසල් ලඹබනු ඇත.

(5517)

(354) - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «كَلِمَتَانِ خَفِيَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيْلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيْبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ: سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ».

[صحيح] - [متفق عليه]

(354) - නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ප්‍රකශ කළ බව අබු හුරේරා(රලියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී: “දිවට පහසු, තුළුවහි බරැනි, මහකරැණිකයණන්හට ප්‍රිය මනස වදන් දෙකකි. සුබිහනල්ලහි වබිහම්දිහි, -අල්ලහ් ඔහුගේ ප්‍රශංසා තුළින් සුවිශුද්ධය.- සුබිහනල්ලහිල් අළීම් - සර්වබලධ්ව් අල්ලහ් සුවිශුද්ධය.” [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලීම් හි වර්තාවී ඇත]

විවරණය:

කිසිදු අසිරැනාචයකින් තොරව සමු අවස්ථාකම මිනිසා පවසා සිටිය හැකි වදන් දෙකක් නවී (සල්ලේලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්දන්වාසිටියහ. සබුචින්ම ඒ දෙක තුළුවහි බරින් වඩි වදන් දෙකක් වන අතර උත්තරීතර මහකරැණික අපගේ පරමඛපතියණන් ප්‍රිය කරන වදන් දෙකකි.

එනම්: සුබිහනල්ලහිල් අළීම් - සර්වබලධ්ව් අල්ලහ් සුවිශුද්ධය.” සුබිහනල්ලහි වබිහම්දිහි, -අල්ලහ් ඔහුගේ ප්‍රශංසා තුළින් සුවිශුද්ධය.- යන වදන් දෙක ය. අල්ලහ්ගේ සුර්ණවත්හචය හා බලධ්ව්ත්වය ඉදිරපත් කරමින් අල්ලහ්ව වර්ණනාකිරීම හාසියලු අඩුපඩු වලින් ඔහු ව සිවිතුරැකිරීම එම වදන් අතුළත් කර ගෙන ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. අනිමහන් දික්රය නම්, එය අල්ලක්ව පිවිතුරු කිරීම හාඔහු ප්‍රශංසාවට ලක් කිරීම යන කරුණු දෙක ඒකඛද්ධ වූ දික්රය වේ.
2. අල්ලක් නම ගත්තත් හට පෙත්වන ආදරයේ විශ්‍රන්වය පහදිලි කිරීම. ඔහු සුළු ක්‍රියාවකට පවසුනිඵල වශයෙන් මහන් සේ නිලිණ පිරිනමන්නස.

(5507)

(355) - عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ». [صحيح] - [متفق عليه]

(355) - අල්ලක්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකණ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රලියල්ලහු අන්හු) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී. "කවරෙක් "සුබ්හනල්ලහි වබ්හම්දිහි" යනුවෙන් දිනකට සියවනඛක් පවසා සිටියේ ද ඔහුගේ වරදි මුහුදු පෙණ මෙන් නිබුණ ද මකඳුමනු ලඞබි." [සුර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [බුහර් හාමුස්ලිම් හි වර්තවී ඇත]

විවරණය:

කවරෙක් දිනකට සිය වනඛක් "සුබ්හනල්ලහි වබ්හම්දිහි" යනුවෙන් පවසුවේ ද ඔහුගේ පහකම් මුහුදු රළ නගන විට හා කළඹීම් ඇතිවන විට මතු වන සුදු පෙණ මෙන් බහුලව නිබුණ ද ඒවාමකාදමාසමඛ දෙනු ලඞබි යඹි නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දන්වසිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. මෙම ප්‍රතිඵලය දිනක අඛණ්ඩව හෝකඩකඩාහෝමය කියවන තනන්තම හිමිවනු ඇත.
2. තස්බිහ්: සුබ්හනල්ලන් යභි පච්ඡිම යනු සියලු අඩුපඩුවලින් අල්ලන්ව පිවිතුරු කිරීමය. තවද අල් හමිදු : අල්හමිදු ලිල්ලන් යභි පච්ඡිම යනු ආදරය කරමින් සහ ගරුබුහුමන් දක්වමින් පූර්ණ ගුණාගවලින් ඔහුව ගුණ ගන්යකිරීමය.
3. මෙම හදිසයේ අදහස, එය සුළු පක්ෂයන්ට ප්‍රතිකර්මයක් වීමය. නමුත් මහාපක්ෂයන් වනහි, ඒවග තව්බාහවත් පශ්චත්තක්ෂ වී පක්ෂමච්චි නිරත විය යුතුය.

(5516)

(356) - عن أبي مالك الأشعري رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «الظُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ - أَوْ تَمْلَأُ - مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ، كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو، فَبَايَعُ نَفْسَهُ فَمُعْتَقُهَا أَوْ مُؤَبِّقُهَا». [صحيح] - [رواه مسلم]

(356) - අලු මලින් අල්-අෂ්අරී (රළියල්ලභු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තා කරන ලදී. අල්ලන්ගේ දූතයනණා (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ: පිරිසිදුකම විශ්වයේ අඩකි. "අල්හමිදු ලිල්ලන්" (සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලන් සතුය) යන ප්‍රකාශය තුලම පුරවලයි. "සුබ්හනල්ලන්, වල් හමිදුලිල්ලන්" (අල්ලන් සුවිශුද්ධය, සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලන් සතුය) යන ප්‍රකාශ දෙක අහස් භාෂෙලඛ අතර ඇති දැපුරවලයි. සලතය ආලෝකයකි. දනය සක්ෂියකි. ඉවසීම ප්‍රභවකි. කුර්ආනය ඔබට පක්ෂව හෝඔබට විපක්ෂව පිහිටයි. සියලුම මිනිසුන් තම ආත්මය විකුණයි. ඔහු එය නිදහස් කර ගනිත්වළුසේ නතහෙන් විනය කර ගනිත්වා" [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තකර ඇත]

විවරණය:

වුළු භාස්තනය කිරීමෙන් වන බහිර පිරිසිදුකම සලතයේ දී කෙත්දේසියක් බව නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙහි දන්වා සිටියි. "අල්හමිදු ලිල්ලන්" යන ප්‍රකාශය තුලම පුරවලයි." යන කියමන ශුද්ධ වූ අල්ලන්ව ප්‍රශංසා කිරීමකි. පූර්ණ ගුණාග තුළින් ඔහුව ගුණ ගන්තකිරීම මෙවුන් කෙරෙන් නභිචුවනු ලබන දිනයේ එය කිරණු ලබ ක්‍රියවත් පිරුණු තරඹිය පුරවලනු ඇත. "සුබ්හනල්ලන් වල්හමිදු ලිල්ලන්" යන ප්‍රකාශය" සියලු අඩුපඩු සහිත ගුණාගවලින් අල්ලන්ව පිවිතුරු කිරීම සහ ඔහුට ආදරය කිරීමෙන්, ඔහුට ගරුබුහුමන් කිරීමෙන් ඔහුගේ කීර්තියට ගලපෙන පරිදි පූර්ණවත් ගුණාගවලින් ඔහු ව ගුණ

ගණනය කිරීමය. එය අහස් හා පෙළඹ අතර පවතින දෑ පුරවලනු ඇත. "සලකාය ආලෝකයකි" යන ප්‍රකාශය ගත්තහොත් හදවතෙහි, ඔහුගේ මුහුණෙහි, ඔහුගේ මිනිවලෙහි සහ ඔහු යළි රැස්කිරීමේ දී ඇති වන ආලෝකයයි. "දනය සක්ෂියකි" එනම් දේවත්වය විශ්වස කරන්නාගේ දේව විශ්වසය තහවුරු කරන්නකි. එමෙන්ම සදකඛ සදහාලබාදී ඇති පෙණරන්දුව සහතික නෙකර එයින් වළකී සිටින කුහක තනන්නාගෙන් ඔහුව වෙන් කරන්නකි. "ඉවසීම ප්‍රභාවකි" - එය කංසඛ සහ කෙස්වීමෙන් වළක්වයි - සූර්යයාගේ ආලෝකය මෙන් තෘප්‍ය හා දූෂිත ආලෝකයක් ගෙන දෙයි. මක්නිසද යත් එය දුෂ්කර වන අතරම ස්වයං අරගලයක් එයට අවශ්‍ය වන බවිනි. එමෙන්ම එය ආශාකරන දැනින් සිරගත කරන බවිනි. එහෙයින් එයට අදාළ තනන්නන් හට එය නිවැරදි දූෂිත අඛණ්ඩව ආලෝකවත් කර මඟ පෙන්වනු ඇත. එය අල්ලන්ට කීකරු වීමෙහි සහ ඔහුට අකීකරු වීමෙහි ඉවසීම සහ මෙලෙඛ විපත්ති සහ දුෂ්කරතා වලදී ඉවසීමයි. සඛවින්ම අල් කුර්ආනය කියවීම තුළින් හාඒ අනුව ක්‍රියාකිරීම තුළින් එය ඔබට පක්ෂ ව පිහිටයි. එසේ නොහොත් පණයන නෙකර, ඒ අනුව ක්‍රියානෙකර එය අත්හැර දැමීමෙන් එය ඔබට එරෙහි ව පිහිටයි. සියලුම මිනිස්සු වෙහෙසෙති. ඔවුහු විසිරී යති. ඔවුන්ගේ නින්දෙන් අවදි වෙති. ඔවුන්ගේ නෙතයකුත් වඩකටයුතු සදහාඔවුන්ගේ නිවෙස්වලින් බහාලව යති යයි සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම් තුමණෝදනුම් දුන්හ. ඔවුන් අතරින් අල්ලන්ට අවනත වී ඍජු මඟගයේ ගමන් කර තම ආත්මය අපාහින්නෙන් නිදහස් කර ගන්නාඅය වෙති. එමෙන්ම එයට විරුද්ධව භාවිකකි ලෙස කටයුතු කර පෞරුස් වලි අපාහින්නට ප්‍රවේශ වීමෙන් තම ආත්මය විනාශ කර ගන්නා අය ද වෙති.

හදිසයේ හරය:

1. පිරිසිදුකම වර්ග දෙකකි: වූල්ෆ් ගෙනීම හඤ්ඤා කිරීම තුළින් ඇතිවන බහිර පිරිසිදුකම. ඒකදේව වදය පිළිගනීම, දේවත්වය විශ්වඝ කිරීම හදුනාමි ක්‍රියාවන් සිදු කිරීම යනදිය තුළින් ඇතිවන අභ්‍යන්තර පිරිසිදුකම.
2. සලකයෙහි සුරක්ෂිත ව හඤ්ඤා ව නිරත වීමේ වදගත්කම. එය මෙලෙඹවහි මෙන්ම මලවූන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ගන්තම ආලෝකයක් වේ.
3. "සදකම" නෙඤ්ඤා දනය දේව විශ්වඝය සහතික කිරීමේ සක්ෂියකි.
4. අල් කුර්ආනය ඔබට පක්ෂ ව හෙච්පක්ෂ ව පිහිටන බවින් ඒ අනුව ක්‍රියාකිරීමේ හඤ්ඤා තහවුරු කිරීමේ වදගත්කම.
5. ඔබ ආත්මය නමුදුම් කටයුතුවලදී කණ්ඩායම නෙකලෙහි නම්, එය පෞරුහි ඔබව කණ්ඩායම බහුල කරනු ඇත.
6. සම මිනිසෙකුම තම වඩකටයුතු සිදු කළ යුතු වේ. ඒ අනුව තමන් අවනත වීමෙන් තම ආත්මය මුදවන යුතුය. එසේ නොහොත් පෞරුහි හේතුවෙන් එය විනාශ වී යනු ඇත.
7. ඉවසීම සදහාද දරනීම සහ කුසල් බලාපොරොත්තුව අවශ්‍ය වේ. එය එතරම් පහසු කරුණක් නෙඤ්ඤා වේ.

(65004)

(357) - عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لَأَنْ أَقُولَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ». [صحيح]

[رواه مسلم] -

(357) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා(රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "සබවින්ම සුබ්හනල්ලාහි, වල්හම්දු ලිල්ලාහි, වලාලාහ ඉල්ලේලාහු, වල්ලාහු අක්බර් -අල්ලාහ් සුවිශුද්ධය; සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය; අල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියකු නහ; අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය.- යනුවෙන් මසවසාසිටීම හිරු කවර තනකට උදව්නේ ද එයට වඩා මා වෙන ඉතා ප්‍රියමනසය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මෙම මහඟු වදන් පෙළ මගින් අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම මෙලෙඛ භාෂි ඇති දඬ වඩාශ්‍රේෂ්ඨ වන බව නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් දන්වාසිටියහ. එනම්:

"සබවින්ම සුබ්හනල්ලාහි" (අල්ලාහ් සුවිශුද්ධය) සියලුම අඩුපඩුවලින් අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කිරීම.

"අල්හම්දු ලිල්ලාහි" (සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය.) ඔහුට ආදරය කිරීම හාහරැබුහුමන් කිරීමත් සමග පූර්ණවත් ගුණග තුළින් ඔහුට පසසුම් කිරීම.

"ලාලාහ ඉල්ලේලාහු" සබැලෙස නමුදුම් ලබන්නට සුදුස්සා අල්ලාහ් හර වෙනත් කිසිවෙක් හෝකිසිවක් හෝනොන.

අල්ලාහු අක්බර් (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය) එනම්: සියලු දඬ වඩා ඔහු අති බලවත් මෙන්ම අතිශය කීර්තිමත්ය.

හදිසයේ හරය:

1. අල්ලෂ්ව මෙතෙහි කිරීම සදහාදනන්දු කරවීම. සඛචින්ම එය හිරු කවර තනකට උදාවන්නේ ද ඊට වඩාත්‍රියජනකය.
2. දික්ර්හි කුසල් හානාහායන් ඇති බවින් එය අධිකව මෙතෙහි කිරීමට දිරිමත් කිරීම.
3. මෙලෙඛ වින්දනයන් අල්පය. එහි පවතින ආශාවන් නින්දසහගතය.

(6211)

(358) - عن جابر رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: **أَفْضَلُ الذِّكْرِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ: الْحَمْدُ لِلَّهِ.** [حسن] - [رواه الترمذی والنسائي في الكبرى وابن ماجه]

(358) - අල්ලෂ්ගේ දූතයනන් (සල්ලේලෂු අලයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් ජබර් (රළියල්ලෂු අන්හු) තුමාවිසින් වර්තාකරන ලදී. "දික්ර් හෙවත් මෙතෙහි කිරීම් අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "ලාඉලහ ඉල්ලේලෂ්"ය. දූආ හෙවත් ප්‍රථ්ඵනා අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "අල් හම්දු ලිල්ලෂ්"ය." [හසන් ගණයට අයත් හදිසයකි] - []

විවරණය:

දික්ර් හෙවත් මෙතෙහි කිරීම් අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "ලාඉලහ ඉල්ලේලෂ්"(නමුදුමට සුදුස්සා අල්ලෂ් හඳු වෙනත් දෙවියෙකු නත) යන්න පවසීම බවත්, එනම් අල්ලෂ් හඳු නමුදුම් ලබන්නට සුදුසු වෙනත් කිසිවෙකු නොමති බවය. එමෙන්ම දූආ හෙවත් ප්‍රථ්ඵනා අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "අල් හම්දු ලිල්ලෂ්" යයි පවසීම බවත් නබි (සල්ලේලෂු අලයිහි

වසල්ලම්) තුමණන් අපට දන්වාසිටියි. එය සඳහාම ආශිර්වාද කරන්නා ශුද්ධ වූ අල්ලාහ් බවත් සියලු අලංකාර පූර්ණවත් ගුණාගවල හිමිකරු ඔහු බවත් පිළිගනීමය.

හදිසයේ හරය:

1. ඒකීයකරණය කිරීමේ ප්‍රකාශය තුළින් අල්ලාහ්ව අධික ලෙස මෙනෙහි කිරීමටත් ප්‍රශංසාකරමින් ප්‍රච්ඡාදනකිරීමටත් දිරි ගන්වන්න.

(3567)

(359) - عن خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمِ السُّلَمِيَّةِ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

[صحيح] - [رواه مسلم]

(359) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කරමින් සිටි ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් කවිලා බින්නි හකීම්ස් සුලමිය් තුමිය විසින් මෙසේ වචනාකරන ලදී. "යම් ස්ථනයකට ගොඩ බස "අලාදු බිකලිමනිල්ලාහින් තම්මනි මින් ෂර්ර මාබලක්" යනුවෙන් කවරෙකු පවසාසිටියේ ද එම ස්ථනයෙන් ඔහු නවතා ගමන් කරන තෙක් ඔහුට කිසිදු හානියක් සිදු වන්නේ නැත." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වචනාකර ඇත]

විවරණය:

යම් භූමියකට ගොඩ බස්ස වීට මිනිසු බිය ඇති කරන සම අනතුරුදායක දැහිණිම රැකවරණය ලබන ප්‍රයෝජනවත් රැකවරණයක් භාආරක්ෂක වෙත නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ම ප්‍රජවට මඟ පෙන්වූහ. එය ඔහු ගමනක

යෙදී සිටියත්, විනෝද වර්තමාන යෙදී සිටියත්, වෙනත් යම් කරුණක යෙදී සිටියත් එක හා සමනය. එය මහිමයෙන්, ආශීර්වාදයෙන් හා ප්‍රයෝජනයෙන් පිරුණු අල්ලාහ්ගේ පරිපූර්ණ වදන් තුළින් සමු අඩුපඩුවකින්ම හානියක, සමු මවීමකින්ම ආරක්ෂාව පතීමෙනි. එවිට ඔහු අදාළ ස්ථානයේ නවතන් ගන්නා කලය පුරවට ඔහුට හානි ගෙන දෙන සමු දෙයකින්ම ආරක්ෂාව ලබනු ඇත.

හදිසයේ හරය:

1. ආරක්ෂාව පතීම නමුදුමකි. එය උත්තරීතර අල්ලාහ්ගෙන් හෝඹනුගේ නම හාතුණංග තුළින් විය යුත්තකි.
2. අල්ලාහ්ගේ වදන් තුළින් ආරක්ෂාව පතීමේ අවසරය. සබවින්ම එය ශුද්ධ වූ අල්ලාහ්ගේ ගුණංගයකි. එය වෙනත් කවර හෝමවීමකින් ආරක්ෂාව පතීමට වඩාහත්පසින් වෙනස් වුවකි. වෙනත් කිසිවකින් ආරක්ෂාව පතීම ශීර්ක් වේ.
3. මෙම ප්‍රථිපතවේ මහිමය හාළහි පවතින ආශීර්වාදය.
4. දික්රි පවසීමෙන් ආරක්ෂාව පතීම: ගන්නාඹහුට අත්වන සියලුම හානියක දැහින් ආරක්ෂාව ලබීමට හේතුවක් වේ.
5. අල්ලාහ් හඳු දමසින්නුන්, මන්ත්‍ර ගුරුකම් කරන්නන්, නපුරු බලවතුන් හාළවන් වෙනත් අයගෙන් ආරක්ෂාව පතීම අර්ථ ශුන්‍යය, නිෂ්චලය.
6. නම දේශය තුළ හෝගමනක දී හෝසම් ස්ථානයකට ගොඹ වදුනු කෙනෙකුට මෙම ප්‍රථිපතව ප්‍රකෂා කිරීම ආගමනුගත කරන ලද්දකි.

(5932)

(360) - عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ أَوْ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيُقِلِّ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَإِذَا خَرَجَ فَلْيُقِلِّ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(360) - අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුමේයිද් හෝ අබු උසේයිද් තුමා විසින් මෙසේ වර්තා කරන ලදී. "ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ මස්ජිදයට පිවිසි විට, ඔහු "අල්ලාහුම්මග්නාහ්ලි අබ්වබ් රහ්මතික" යයි පවසිය යුතුය. ඔහු පිටත් වූ විට "අල්ලාහුම්ම ඉන්හි අස්අලුක මින් ෆල්ලික" යයි පවසිය යුතුය." [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

මස්ජිදයට පිවිසෙන අවස්ථාවේ "අල්ලාහුම්මග්නාහ්ලි අබ්වබ් රහ්මතික" යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනාකරන මෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ සමූහයට පෙන්වාදුන්හ. එහි දී අදාළ තනතුරු අල්ලාහ්ගේ කරුණුවට හේතුවන සබක සලසා දෙන මෙන් උත්තරීතර අල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලා සිටියි. එමෙන්ම බහු වන්නට අපේක්ෂා කළ විට ඔහු: "අල්ලාහුම්ම ඉන්හි අස්අලුක මින් ෆල්ලික" යනුවෙන් පවසිය යුතුය. එහි දී අල්ලාහ්ගේ භාග්‍යයෙන් හා හලල් (අනුමත) පෙණිණියෙන් තමන්ට උපතර් කරන මෙන් ඉල්ලා සිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. මස්ජිදයට පිවිසෙන අවස්ථාවේ මෙන්ම ඉන් පිටත යන අවස්ථාවේ ප්‍රාර්ථනාකිරීම සතුටුදායකය.

2. පිවිසීමේ දී ආශීර්වාදය හා පිටවීමේ දී භාෂාය මෙනෙහි කිරීම මෙහි විශේෂ කරුණකි. සඛවිත්ම පිවිසෙන්නා අල්ලාහ් වෙත හා ඔහුගේ ස්වර්ගය වෙත සම්ප කරවන කරුණුවල කඩියබහුල වේ. ඒ අනුව එහි රහ්මත් හෙවත් කරුණු මෙනෙහි කිරීම ඇත. ඔහු පිටව යන විට අල්ලාහ්ගේ භාෂාය තුළින් පෙණිණිය සෙසාමහපෙළුම්ව සඳිසරයි. එබවින් භාෂාය එහි මෙනෙහි කර ඇත.
3. මෙම පුර්වනාමස්ඡදයට පිවිසීමට අපේක්ෂාකරන අවස්ථාවෙහි හා තුන් බහුරුව යන්නට අපේක්ෂාකරන අවස්ථාවෙහි පවසනු ලබන පුර්වනාවේ.

(65092)

(361) - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ، فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ: لَا مَبِيَّتَ لَكُمْ، وَلَا عَشَاءَ، وَإِذَا دَخَلَ، فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ: أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيَّتَ، وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ: أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيَّتَ وَالْعَشَاءَ». [صحيح] - [رواه مسلم]

(361) - නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසමින් ජහිර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලඤ අන්හුම) තුමාවිසින් මෙසේ වර්තාකරන ලදී: “මිනිසා තම නිවසට පිවිසෙන විට, ඔහු පිවිසෙන අවස්ථාවේදී හා ඔහු ආහාර ගන්නා අවස්ථාවේදී අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කළේ නම්, ෂෙයිතාන් (ඔහුගේ සගයින් දෙස බල): ‘නුඹලඹ නවතනත් නත. නුඹලඹ රකී ආහාරයන් නත.’ යයි පවසයි. නමුත් ඔහු පිවිසෙන විට, අල්ලාහ්ව මෙනෙහි නොකළේ නම් ෂෙයිතාන්: ‘නුඹලානවතනත් රකී ආහාරයන් ලඛුවෙහුය’ යයි පවසයි. [පූර්ව සබක සහිත හදිසයකි] - [ඉමම් මුස්ලිම් එය වර්තාකර ඇත]

විවරණය:

නිවසට ඇතුළු වීමට හා ආහාර ගනීමට පෙර අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කරන මෙන් නබි (සල්ලේලඤ අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්අණ කළහ. යමෙකු නිවසට ඇතුළු වන අවස්ථාවේ හා ආහාර ගන්නාඅවස්ථාවේ 'බිස්මිල්ලාහ්' යනුවෙන් පවසාඅල්ලාහ්ව මෙනෙහි කළ විට, ෂෙයිතාන් තම මිතුරන්ට: 'උත්තරීතර අල්ලාහ්ව සිහිපත් කරමින් නුඹලඹගන් ආරක්ෂව පතූ තනන්තඟේ නිවසෙහි නවතන් හෝආහාර කිසිවක් නුඹලඹ නත' යයි පවසීය. තම නිවසට ඇතුළු වන මිනිසා එසේ ඇතුළු වන අවස්ථාවේ හෝ ආහාර ගන්නා අවස්ථාවේ හෝ අල්ලාහ්ව සිහිපත් නොකළේ නම්, ෂෙයිතාන් තම සහයකයින්ට: 'සඛවින්ම

එම නිවසෙහි නවතන් භාරකී හෙණන තමන් ලබනු ඇතැයි පවසාසිටියි.

හදිසයේ හරය:

1. නිවසට ඇතුලු වන අවස්ථාවේ හආහඟ ගන්නා අවස්ථාවේ අල්ලන්ව මෙතෙහි කිරීම සතුවදැසකය. හේතුව, උත්තරීතර අල්ලන්ගේ නමය සිහිපත් කරනු නොලබුවේ නම්, ෂෙයිතන් එම නිවෙස්වල රක්‍රිය ගත කරන අතර එහි වසියන්ගේ ආහඟ අනුභව කරනු ඇත.
2. මිනිසුන්ගේ ක්‍රියාකරකම්, ඔහුගේ හසිරීමේ හාඔහුගේ සියලු කටයුතු ගත ෂෙයිතන් මත බලමින් සිටියි. ඔහුට අල්ලන්ව සිහිපත් කිරීමට අමතක වූ සහිත් ෂෙයිතන් තම අරමුණ ඔහුගෙන් ඉෂ්ට කරගනු ඇත.
3. අල්ලන්ව මෙතෙහි කිරීම ෂෙයිතන්ව පළවහරිනු ඇත.
4. සම ෂෙයිතනුවෙකුටම අනුගමකයින් හාසහයකයින් සිටිති. ඔවුහු ඔහුගේ ප්‍රකශය තුළින් ඔවුන් සතුව වන අතරම ඔහුගේ නියෙණිය පිළිපදිති.

(3037)

Table of Contents

පෙරවදන 1

සියලු ක්‍රියාවන් පිහිටනුයේ වෛතනිකවත් අනුවය. සම පුද්ගලයකුටම ඔහු පනන දැඹුණු 3

“කවරෙකු අපගේ කරුණක එහි නෙමිනි දෙයක් අලුතින් සිදු කරන්නේ ද එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන්නකි..... 5

ඉස්ලම් යනු ‘නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියකු නෙමිනි බවත් සබවින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයෙකුත් බවත් ඔබ සක්ෂි දර්ම, සලත් ඉටු කිරීම, සකත් දීම, රමලන්හි උපවසය රැකීම, දේව නිවහනෙහි හජ් වන්දනා ඉටු කිරීමට හකියාව දරන්නේ නම් එහි ගෙණ් හජ් වන්දනාව ඉටු කිරීම 7

“කරුණු පහක් මත ඉස්ලාමය ගෙඩි නඟී ඇත 13

අල්ලාහ්ට හිමි විය යුතු, තම ගත්තත් මත පවරන වගකීම වනුයේ, ඔහුට නමුදුම් කිරීම හකියාවක් ඔහුට ආදේශ නෙකිරීමය. ගත්තත්ට හිමි විය යුතු, අල්ලාහ් මත පවරන වගකීම වනුයේ ඔහුට කියවක් ආදේශ නෙකරන තනන්තත් හට 15

කවර හෝතත්තකු ‘ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅන්ත මුහම්මදන් රසුලුල්ලාහ්’ - නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියකු නත. සබවින්ම මුහම්මද් ඔහුගේ දූතයාවේ - යඹි තම හදවතින්ම අවංක ලෙස සක්ෂි දරන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට අපරිත්ත තහනම් කරනු මිස වෙනෙකක් නෙමිනු ඇත..... 18

“කවරෙකු ‘ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු’ යඹි පවසාඅල්ලාහ් හර නමුදුම් ලබන අනෙකුත් දඹුතික්ෂේප කලේ ද, ඔහුගේ ධනය සහ ඔහුගේ ජීවිතය (අහිමි කිරීම) තහනම් වන්නේය. ඔහුගේ විනිශ්චය අල්ලාහ් මත පවතිනු ඇත.” 22

කවරෙකු අල්ලාහ්ට ආදේශ නෙකර මිය ගියේ ද ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙයි. කවරෙකු අල්ලාහ්ට යමක් ආදේශ කර මිය ගියේ ද ඔහු අපරිත්තට පිවිසෙයි” යඹි පවසන..... 24

කවරෙකු අල්ලාහ් හර දමයම් ආදේශයකට ඇරයුම් කරමින් සිටිය දී මිය ගියේ ද ඔහු අපරිත්තට පිවිසිය 26

සබවින්ම ඔබ ආගම් ලත් ජන පිරිසක් වෙන යත්තෙහිය. ඔබ ඔවුන් වෙත ගියෙහි නම් ‘නමුදුමට සුදුස්සාඅල්ලාහ් හර වෙනත් දෙවියෙකු නෙමිනි බවට හා සබවින්ම මුහම්මද් අල්ලාහ්ගේ දූතයෙකුට සක්ෂි දරන මෙන්’ 28

මෙවුන් කෙරෙහි නඟිටුවනු ලබන දිනයේ මඟේ මදිහත්වීම ලබන්නට මිනිසුන් අතර වඩක් භග්‍යවත්තයාවනුයේ තම හදවතින් හාසිතින් අවංකවම 'ලාලුලා ඉල්ලේලා' (නමදුමට සුදුස්සාදේලා හර වෙනත් දෙවියකු නත) යයි පවසන්නාය..... 31

“ඊමත් හෙවත් දේව විශ්වඝය ගඬාහත්තාගණනකි. -නතහෙත් හච ගණනකි.- ඒවඅතරින් වඩක් උතුම් වනුයේ 'ලාලුලා ඉල්ලේලා' යන ප්‍රකාශයයි. ඒවඅතරින් වඩක් පහළම මට්ටම වනුයේ හනිදසක දැමුණගයන් ඉවත් කිරීමයි 33

“බරපතල පසය කුමක්දැයි මම අල්ලන්ගේ දූතයණන් (සල්ලේලා අලයිහි වසල්ලම්) තුමඟන් විමසුවෙමි. එතුමා “අල්ලන් ඔබව මවනිබියදී ඔබ ඔහුට ආදේශ කිරීමය” 35

මම හවුල්භවයෙන්, හවුල්කරවත්ගේ අවශ්‍යතාවයෙන් ස්වයංපෙණිත වෙමි. කවරෙකු මසමග, මහර වෙනත් අයකු හවුල් කරමින් යම් කියවක් කළේ ද මම ඔහු හඹුගේ හවුල්භවය අත්හර දමමි 37

‘මප්‍රතික්ෂේප කළ අය හර, මඟේ සෙසු සමූහයන්ගේ ස්වර්ගයට පිවිසෙති 38

කිතුනුවන් මරියමගේ පුතණුවන් අනිගයෙකිනියෙන් ප්‍රශංසාකළක් මෙන් නුඹලාමඅනිගයෙකිනියෙන් ප්‍රශංසාතෙකරන්න. සබචින්ම මම ඔහුගේ ගත්තෙකු පමණි. එබචින් නුඹලාදේව ගත්තාදේව දූතයාලෙස පවසන්න..... 40

“ඔබ අතරින් කිසිවකු හොඳුගේ දරුවා, ඔහුගේ පියා හාසියලුම මිනිසුන්ට වඩාමඹුට ප්‍රිය මනසයකු වන තෙක් ඔහු දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නෙකු වන්නේ නත.” 42

“මනුඹලා අතහර දමූ දඟන නුඹලාමගෙන් විමසීමෙන්) මඅත්හර දමනු. නුඹලා පෙර විසුවන් විනා වූයේ ඔවුන් අධික ලෙස ප්‍රශ්න විමසෑවි හෙයින් හානාවරන් පිළිබද ඔවුන් මනහේද ඇති කරගත් හෙයින්..... 44

මහන එක් වකාසක් හෝවේවා එය නුඹලාදනුවන් කරන්න. ඉස්රාඒල් දරුවන් ගන කතාකරන්න, වරදක් නත. නමුත් කවරෙකු උවමනභවත්ම මාකෙරෙහි බෙරු පවසෑවියේද අපහින්නේ ඔහුගේ අසුන ඔහු වෙන්කර ගනිත්වා..... 47

මිනිසෙකු තම නිදියහනේ වහිර සිටිය දී ඔහු වෙත මහන හදිසයක් ලගාවිය හකි තෙභවී ද. එවිට ඔහු අප අතර හඹබ අතර අල්ලන්ගේ ග්‍රන්ථය..... 49

යුදෙව්වන් හාකිතුනුවන් මන අල්ලන්ගේ දෙසක්ම වේවා ඔවුහු ඔවුන්ගේ
නබිවරුන්ගේ මිණිවලවල් දේවස්ථාන බවට ගත්තෙයි..... 51

අහෙණ්දවියනි, මඟේ මිනීවල ස්මරකයක්..... 53

නුඹලඟේ නිවෙස් මිනීවලවල් බවට පත්කර නොගන්න. මඟේ මිනීවල
සමුරුමක් බවට පත්කර නොගන්න. මාවෙන නුඹලසලවන් (ආශීර්වාද)
පවසන්න. හේතුව සබඳිත්ම නුඹලසවසන සලවකය නුඹලකවර ස්ථානයක
සිටිය ද මාවෙන ලඟාවනු ඇත..... 54

ඔවුන් ජන සමූහයකි. ඔවුන් අතර දහමි ගත්තෙකු හෙද්දහමි මිනිසකු හෝමිය
ගිය විට ඔහුගේ මිනීවල මන ඔවුහු දේවස්ථාන ඉදි කළෙයි..... 56

ඔබ අතරින් කිසිවෙකු සමීප මිතුරෙකු වීමෙන් අල්ලන් වෙත මම නිදෙස්
වූයෙමි. හේතුව සබඳිත්ම උත්තරීතර අල්ලන් ඉබුහිමි (අලයිහිස් සලමි) තුමඹ
සමීප මිතුරෙකු ලෙස තෙර්ඟන් සේම මඹ ද සමීප මිතුරෙකු බවට ඔහු තෙර්ඟා
ගෙන ඇත 59

“අල්ලන්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලමි) ”මකවර කරුණක් මන
එව්වේ ද ඒ කරුණ මනම මාඔබවත් යවිය යුතු නෙඹව්ද? යම් පිළිරුවක් වී නම්
ඔබ එය විනාශ නෙකර හෙර්සමි ගෙණවනීය සෙහෙනක් වී නම්, එය සමනලා
නෙකර හෙර්සත් හර නෙඹමන්න 61

“අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමකි. අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ
කිරීමකි. අසුභවදය දේවත්වයට ආදේශ කිරීමකි. -තුන්වරක්- ” අප අතරින්
එහි නෙඹඉටන කිසිවකු නහ. නමුත් අල්ලන් මන සියල්ල හඟකිරීම තුළින් ඔහු
එය පහකරනු ඇත..... 63

“අශුභවද කියන්නාහා අශුභවද පවසන මෙන් විමසළුසේ කියනු ලබන්නාහෝ
ජ්‍යෙතිෂවදියහා ජ්‍යෙතිෂය ගන විමසළුසේ කියනු ලබන්නාහෝ හුනියම්
කරන්නාහා හුනියම් කරන මෙන් විමසළුසේ හුනියම් කරනු ලබන්නාද ගල
ගසන්නාද අප අතරින් නෙඹන්නේය 65

“ආසදනය හෙර්සුභවදය නහ. නමුත් සුභවදය මසතුටු කරවයි. සුභවදය
කුමක්දයි ඔවුහු විමසුවෙයි. ‘දහමි වචනය’ යයි එතුමණණ්ඪපවසුහ 67

“ඔබේ පරමඛිපතියණන් පවසු දේ ඔබ දන්නවාද?” යයි විමසුහ. ඔවුහු:
'මනවින් දන්නෙඪල්ලන් සහ ඔහුගේ දූනයස' යයි ඔවුහු පිළිතුරු දුන්නෙයි.
එතුමණණ් “මඟේ ගත්තන් අතරින් මච්ච්චස කරන අය සහ මසුතික්ෂේප
කරන අය උදය වරුව ලබුවෙයි 69

කවරෙකු සුර එල්ලන්නේ ද සඹවිත්ම ඔහු අල්ලන්නට ආදේශ කළේය..... 72

“සඹවිත්ම මහිරීම්, සුරය එල්ලීම් හාච්ඡී ගුරුකම් ෂිරීක් හෙවත් දේව ආදේශයකි.” 73

කවරෙකු සඝ්තර කඟයෙකු වෙත පමිණ ඔහුගෙන් යමක් විමසාසිටින්නේ ද ඔහුට දින හතළිහක සලතය පිළිගනු නෙලබන්නේමය.” 76

කවරෙකු අල්ලන් නෙඛන දමන දිවුරාසිටියේ ද, සඹවිත්ම ඔහු අල්ලන්නට ප්‍රතික්ෂේප කළේය. එසේ නතහෙක් දෙවියන්ට ආදේශ නඹුවේය..... 77

“කවරෙකු අමනාවන්පිළිවෙන්) මන දිවුරාසිටියේ ද ඔහු අප අතරින් කෙනෙකු නෙච්චි.” 79

අල්ලන් මන දිවුරාසවසම්. - අල්ලන් අහිමන කළේ නම් - සඹවිත්ම මම යමක් කිරීමට දිවුරාසු ව ඊට වඩාචය නෙඛන වෙනත් යහපතක් දුටුවේ නම් එම යහපත ගෙනවිත් මඟේ දිවුරුම වෙනුවෙන් මම සමඛ අයද සිටිමි.” 81

අල්ලන්ගේ අහිමනය පරිදින් මේ පුද්ගලයඟේ අහිමනය පරිදින් විය" යඹි නෙඝවසන්න. එනමුත් (පළමුව) ‘අල්ලන්ගේ අහිමනය පරිදි හාසසු ව මේ පුද්ගලයඟේ අහිමනය පරිදි විය’ යනුවෙන් පවසන්න.” 85

'ඔබ කෙරෙහි මකියවන වඩක්ම භයනක කරුණ වනුයේ කුඩාඟණයේ ෂිරීක්ය'. ඔවුහු: 'අහෙඤ්ඤාල්ලන්ගේ දුනයණනි! කුඩාඟණයේ ෂිරීක් යනු කුමක් ද?' යඹි විමසුවෙඟ්: එතුමඟණා' මුණච්චඛ..... 87

“මිනිසෙක් මිනිසෙකුට දුඝඨකම ගන වෙද්නනෙකළ යුතුයි. දේව ප්‍රතික්ෂේප (කුඟ්ඊ) ගන වෙද්නනෙකළ යුතුයි. (එසෙඊ වෙද්නඛට ලක්වූ) අදඟ පුද්ගලයා එලෙස නෙඹි නම්, එය ඔහු වෙනම හඊ් එනු ඇත.” 89

“ජනයඤතර කරුණු දෙකක් පවතී. ඒ දෙක ඔවුනට දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ඇති කරනු ඇත. එනම්: පෙළපන සම්බන්ධයෙන් දෙඝ් නඹීම හාමිය ගිය ඇත්තන් මන මෙඟ දී විලඝ දීමය.” 91

“නුඹලමිනීවළවල් මන වඹි නෙඛනු. ඒ දෙසට හඊ් සලක් ඉටු නෙකරනු..... 92

“සුනඛයෙක් හෙඤ්ඤාපයක් හෙඤ්ඤා නිවෙසකට මලක්වරුන් පිවිසෙන්නේ නත 94

“සුනඛයෙක් හෙඤ්ඤාවක් හෙඤ්ඤා කණ්ඩාඟමක් සමග මලක්වරුන් සම්බන්ධනඛන් පවත්වන්නේ නත.” 96

ඔබ අතරින් යමෙකු වෙත ෂෙයිතන් පමිණ: "මෙසේ මච්චේ කවු ද? එසේ මච්චේ කවු ද? අවසානයේ ඔබේ පරමඛිපනි ව මච්චේ කවු ද? යඹි විමසාසිටියි. එය ඔහුට ලඟාවූ විටෙක, ඔහු අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පනාඉන් වළකී සිටිය යුතුය..... 97

යමෙක් මඟේ වලි (මිතුරු) ට සතුරුකම් කළේ නම්, මම ඔහුට විරුද්ධව යුද්ධ ප්‍රකාශ කරමි. මඟේ ගත්තා ඔහුට නියම කරනු ලබූ දඬින් මට වඩාත් ප්‍රියමනාප කටයුත්තකින් ඔහු මාවෙනට සමීප වෙයි 99

ඔබ සම අල්ලාහ්ට භක්තිමත් ව (ඔහු පිළිබඳ සිහියෙන්) කටයුතු කළ යුතුය. (කළු ජනිත) ඉතියෙසීයානු වහලෙකු වුව ද ඔහුට සවන් දිය යුතුය. අවනත විය යුතුය. මගෙන් පසු ඔබ දරුණු ලෙස ගවුම් දකිනු ඇත. එහෙයින් ඔබ මඟේ සුන්නඛ භාසහමඟ ලබූ 'අල්-කුලෆාජර් රඹ්දූන් හෙවත් (ප්‍රධන) පලකයින්ගේ සුන්නඛ පිළිපදිනු..... 103

“කවරෙකු අවනත වීමෙන් බහාඉ වී, ප්‍රජචවන් වෙන්ව ගෙණී මිය යදුණේද ඔහු අඳැන කලයේ මිය ගිය අයකු මෙන් මිය ගෙණී ඇත..... 106

“කවර හෝභත්තෙකුට අල්ලාහ් යටත් වසියන් පලනය කිරීමට සලස්වාඔහු මිය යන දින ඔහුගේ යටත් වසියන් රවටසිටි තත්ත්වක මිය යන්නේ නම්, අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගය තහනම් කරනු මිස වෙනත් කිසිවක් නත.” 109

“සබච්චිත්ම නුඹලාමත නාසකයින් ක්‍රියත්මක වනවඤාන. නුඹලාඔවුන්ගේ ඇතම් කාරියඛන්) හඳුනන්නෙහුය. තවද නුඹලාසිලිකුල් කරන්නෙහුය. කවරෙකු හඳුනාගත්තේ ද සබච්චිත්ම ඔහු නිදෙණි විය. කවරෙකු පිලිකුල් කළේ ද ඔහු ආරක්ෂිත විය. නමුත් කවරෙකු පිලිගෙන අනුගමනය කළේ ද ඔහු විනාශ වී යනු ඇත 110

“සබච්චිත්ම මගෙන් පසුව බලපමි හානුඹලාසිලිකුල් කරන කටයුතු සිදුවනු ඇත.” 'අහොඤ්ඤාල්ලාහ්ගේ දූතයණනි, ඔබ අපට නියෙණි කරනුයේ කුමක්ද?' යඹි ඔවුහු විමසාසිටියෙණි. එතුමා “නුඹලාමත පවරුණු වගකීම් නුඹලාඉටු කරමින් නුඹලාඛ හිමි දඅල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලාසිටීමය.” යඹි පවසූහ 112

“නුඹලාසමු කෙනෙකුම මෙහෙයවන්නෙකි..... 115

“අහොඤ්ඤාල්ලාහ්! කවරෙකු මඟේ සමූහයේ යම් කටයුත්තක් භඛව සිටගෙන, ඔවුන් මත දුෂ්කරතාඇති කරන්නේ ද ඔබ ද ඔහු මත දුෂ්කරතාඇති කරනු මතව. තවද කවරෙකු මඟේ සමූහයේ කටයුත්තක් භඛව සිටගෙන ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් මඳු ලෙස කටයුතු කරන්නේ ද ඔහු සම්බන්ධයෙන් ද ඔබ මඳු ලෙස කටයුතු කරනු මතව.” 117

“දහම උපදෙසකි 118

එහි විවිධ අර්ථයන්ගෙන් යුත් දඤ්ඤාගමනය කරන්නන් ඔබ දුටු විටෙක,
අල්ලාගත් නම් කර ඇත්තෝ ඔවුන්ගේ ප්‍රවේශම් වන්න..... 122

ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝමි පිළිකුල් සහගත දෙයක් දුටුවේ නම්, ඔහු එය
ඔහුගේ අතින් වළක්විය යුතුය. (එයට) ඔහු අපේක්ෂාසත් වූයේ නම්, එවිට
ඔහුගේ දිවෙත් ද (එයට ද) ඔහු අපේක්ෂාසත් වූයේ නම්, ඔහුගේ හදවතින් ද
විය යුතුය. එය ඊමන් හෙවත් දේව විශ්වාසයේ අවමම නිලයයි..... 126

“අල්ලාගත් සීමාවන් තුළ ස්ථාවරව සිටින්නට හැකි වන්නට උපමේ නවක
(ස්ථානයක් සඳහා) කුසපත් අදින පිරිසක් මෙහි. පසුව ඔවුන්ගෙන් පිරිසක් එහි
ඉහළ කොටස ද තවත් පිරිසක් එහි පහළ කොටස ද ලබාගන්නේය 129

“කවරෙකු යහමග වෙත ඇරයුම් කළේ ද ඔහුව අනුගමනය කළවුන් සතු
කුසල් හාසමන කුසල් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත. ඔවුන්ගේ කුසල්වලින් කිසිවක්
එය අඩු කරන්නේ නො..... 132

කවරෙකු යම් යහපතක් වෙත මග පෙන්වන්නේ ද එය සිදු කළ තනන්තණේ
ජරනිඵල මෙන් ඔහුට ද හිමිවනු ඇත..... 134

අල්ලාගත් මන දිවුරුපවසම්. ඔබ තුළින් එක් මිනිසෙකුට අල්ලාගත් මග
පෙන්වන්නේ නම් එය රතු ඔටුවක් ලභීමට වඩා ඔබට උතුම් වන්නේය” යයි
පවසූහ..... 136

“කවරෙකු යම් සමස්තයක් අනුකරණය කරන්නේ ද ඔහු ඔවුන් අතරින්
කෙනෙකි.” 140

“මිනිසානම කලාණ මිතුරුගේ දහම මත සිටියි. එබවින් ඔබ අතරින් කිසිවකු
හෝමිවනම කලාණ මිතුරන් වන්නේ කවුරුන්දැයි මනවින් බලන්න!” 142

මෙම කරුණ රත්‍රිය හැදවෙල ලඟවන සම තනකටම පහරී යනු ඇත. මව්
ගබඩෙහි තනු කිසිදු නිවසක් හෝමිවන හමින් තනු කිසිදු නිවසක් හෝමිවන
එහි මෙම දහම ප්‍රවේශ කරනු මිස නො. එය බලවත් ගෙණවයකින් හෝ
අපහාසනමක නින්දාවකින් හෝමිවන වනු ඇත. ගෙණවයයි, එමගින් අල්ලාගත්
ඉස්ලාමය උසස් කරයි. අවමනයයි, එමගින් අල්ලාගත් දේව ප්‍රතික්ෂේපය
නින්දාවට පත් කරයි..... 144

මුහම්මද්ගේ ජීවිතය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මන දිවුරුමින්,
යුදෙව් හෝමිවනු ප්‍රචඛ අතරින් කිසිවෙකු හෝමිවන අසානමුත් මකවර

කරුණක් සමග එවනු ලබුවේ ද ඒ ගන විශ්වඝය සහතික නෙකර (එම තත්වයෙන්ම) මිය ගියේ ද ඔහු අපගේ පුද්ගලයින් අතරින් කෙනෙකු විය.... 146

“අහෝ මිනිසුනි! ආගම විෂයෙහි අතිශයයක් නිහඬයෙන් (අන්තවදයෙන්) පරිස්සම් වන්න. සඛච්ඡිත්ම ඔබට පෙර සිටියවුන් විනශ කර දමුවේ ආගම විෂයෙහි අතිශයයක් නිසයි..... 148

සඛච්ඡිත්ම අන්තවදයෙහි නශ වුවෙහි..... 150

යුදෙව්වන් අල්ලන්ගේ උදහසට ලක් වූ පිරිසකි. කිතුනුවන් නෙමඟ ගිය පිරිසකි..... 151

අහස් සහ මහපෙළඹ මවීමට වසර පනස් දහසකට පෙර අල්ලන් මවීමට ල ඉරණම (පෙර නියමයන්) නියම කළේය..... 152

අල්ලන්ගේ දුතයනණ්දාසල්ලේඛන අලයිහි වසල්ලම්) අපට මෙසේ පවසා සිටියහ. එතුමනණ්දාසල්ලේඛන හාසනාවකිසියෙකු වූහ. "සඛච්ඡිත්ම ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේදිකාවල මවීම ඔහුගේ මවගේ කුස තුළ දින හතළිහක් ශුක්රණු බිඳුවක් සේ එක්කසු කරනු ලබේ..... 154

ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝ වේදිකාවල වෙන ඔහුගේ පවහන් පටියට වඩා සම්පයෙන් ස්වර්ගය පිහිටයි. එමෙන්ම අපහින්න ද පිහිටයි 157

තත්හා ආශාවන්ගෙන් අපහින්න වට වී ඇත. විපත්තිවලින් ස්වර්ගය වට වී ඇත 158

අල්ලන් ස්වර්ගය හා අපහින්න මවූ කල්හි ජිබ්රිල් අලයිහිස් සලම් ස්වර්ගයට යවීය..... 160

ඔබ සතු ගින්න අපහින්නෙන් හත්තච්ඡවන් එක් කෙටසකි 164

අල්ලන් පවිටිය අල්ලාගනියි. ඔහුගේ දකුණු අතින් අහස් තුනී කර දමයි. පසුව ඔහු "මම රජ වෙමි! පෙළඹවී රජවරු කෙතන්ද? යයි විමසයි 165

මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ දරුණුතම දඬුවමට ලක්වන්නේ අල්ලන්ගේ මවීමකට සමන යමක් කිරීමට උත්සහ කරන්නන් වේ..... 166

මඟේ ආත්මය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරපවසම්. මරිය තුමියගේ පුත් (ජේසුස්) නුදුරේදීම ඔබ අතර සඬණ පලකයෙකු ලෙස පහළ වනු ඇත. කුරුසය කඩාපෑරන් මරාජිසියැමුස්ලිම් නෙමන අයගෙන් ලබන්න බද්ද අහෝසි කරනු ඇත. එවිට මුදල් බහුල වන අතර කිසිවකු පුණ්ඩර භර නොගනු ඇත..... 168

ඔබ 'ලාභලාභ ඉල්ලල්ලක්' (නමුදුමට සුදුස්සාදල්ලක් හර වෙනත් කිසිවකු නත) යයි පවසන්න. මළවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ ඔබ වෙනුවෙන් ඒ ගන මමසක්ෂි දරමි 170

මඟ් තටකය මසක ගමන් කරන දුරකි. එහි ජලය කිරි පහසට වඩාසුදුවන් වේ. එහි සුගන්ධය කස්තූරියට වඩාසුච්චෙති වේ 172

මරණය කළ සුදු මිශ්‍රණි බටළුවෙකුගේ හඬයෙන් ගෙනචිත් තබනු ලබේ 174

“සබච්චිත්ම නුඹලදාදල්ලක් වෙන පවරිය යුතු නියම අයුරින් පවරනියවසය තබන්නෙහු නම්, උදසන හිස් බඩින් ගෙණ සවස පිරුණු බඩින් පමිණෙන පක්ෂියෙ පෙණිණය කරනු ලබන්නක් මෙන් නුඹලදා පෙණිණය කරනු ලබනු ඇත.” 177

ආශිර්වාද දෙකක් ඇත. ජනයාතරින් බහුතරයක් දෙනා ඒ දෙකෙහි අලභ ලබන්නෙව්වති. එනම්: නිරෝහිකම හතීවේකයයි..... 179

“වහනයේ ගමන් කරන්නායතමනින් යන්නෙත්, පතමනින් යන්නෙව් වී සිටින්නෙත්, සුළු පිරිස බහුතර පිරිසටත් සලම් පවසනු ඇත.” 180

මඟ් ගන්නනි! අසඬණය (අපරධය) මම මාමතම තහනම් කර ගන්නෙමි. ඔබ අතරත් එය මතහනම් කරනු ලබුවක් බවට පත් කළෙමි. එබච්චිත් නුඹලා එකිනෙකෙ අසඬණකම් නෙකරන්න 182

“අපරධය ගන බියවන්න. සබච්චිත්ම සබච්චිත්ම අපරධය යනු මළවුන් කෙරෙන් නඟ්ටුවනු ලබන දිනයේ පවතින අදුරු වේ. එමෙන්ම මසුරුවීම ගන බියවන්න. සබච්චිත්ම මසුරුකම නුඹලඟ පෙර සිටියවුන් විනඟ කර දමීය..... 187

සබච්චිත්ම අල්ලක් අපරධකරට කල් ලබාදෙයි. අවසනයේ ඔහු ඔහුව ග්‍රහණය කළ විට ඔහුව අත් නෙහරීයි 188

සබච්චිත්ම අල්ලක් යහපත් දඬාදායහපත් දැලියාදාත්තේය. පසු ව ඔහු ඒවා පහදිළි කළේය. එබච්චිත් කවරෙකු යම් යහපතක් සිතා එය සිදු නෙකළේ නම් අල්ලක් ඔහු අබියස එය පූර්ණ කුසලක් ලෙස සටහන් කරයි. එමෙන්ම ඔහු ඒ ගන සිතා එය ඉටු කළේ නම් අල්ලක් ඔහු අබියස කුසල් දහයේ සිට හත්සීය දක්වාද ඊට වඩාදික ගුණයෙන් ද ගුණ කර එය සටහන් කරයි. එමෙන්ම කවරෙකු යම් නපුරක් සිතාපසුව එය සිදු නෙකළේ නම්, අල්ලක් ඔහු අබියස පූර්ණ කුසලක් ලෙස සටහන් කරයි. එමෙන්ම ඔහු එය සිතා එය සිදු කළේ නම් අල්ලක් එක් පසයක් ලෙස සටහන් කරයි..... 191

ඉස්ලාමය තුළ කවරෙකු දහමි අයුරින් කටයුතු කළේ ද ඔහු අඥන යුගයේ සිදු කළ වච්චි නිසඳවන් ඔහු ග්‍රහණය කරනු නොලැබේ. කවරෙකු ඉස්ලාමය තුළ දුෂ්ටකම් සිදු කළේ ද ඔහු ආරම්භය මෙන්ම අවසන්යේ සිටම ග්‍රහණය කරනු ලැබේ..... 193

ඔබ පවසන, ඔබ ඇරයුම් කරන දඬුමත්කරය. අපි සිදු කළ දැසදහා ප්‍රතිකර්මය කුමක් දැයි ඔබ අපට දන්වැසිටින්නෙහි නම් මනව..... 195

ඔබ එම සියලු යහපත් ක්‍රියාවන් මත ඉස්ලාමය වළද ගෙන ඇත" යැයි පිළිතුරු දුන්න..... 197

සබච්චන්ම අල්ලාහ් දේවත්වය විශ්වඝ කරන මූමින්වරයකුට (ඔහුගේ) යහපත සම්බන්ධයෙන් කිසිදු අසධරණයක් සිදු නොකරයි. එය මෙලෙඳවහි ඔහුට පිරිනමනු ලබන අතර මතුලෙඳවහි ද ඒ සදහාප්‍රතිඵල පිරිනමනු ලැබේ..... 198

“අහොආදම්ගේ දරුව! සබච්චන්ම නුඹ මඤ්ඤාමි කර මාකෙරෙහි අපේක්ෂා තබන්නෙහි නම් නුඹ තුළ සිදුවූ දැසදහාමම නුඹට සමඛ දෙමි. එය මා නෙසලකැරමි..... 200

ගන්තෙකු පසයක් සිදු කරයි. පසු ව ඔහු ‘අහොආදවියනි! මඟේ පසයට මට සමඛ දෙනු මනව!’..... 203

පසයක් සිදු කළ යම් කිසි මිනිසෙක්, ඔහු නඟිට පිරිසිදු වී පසුව සලක් ඉටු කර පසුව අල්ලාහ්ගෙන් පසක්ෂමඛ පනන්නේ නම් අල්ලාහ් ඔහුට සමඛ දෙනු මිස වෙනත් කිසිවක් නත..... 207

සබච්චන්ම සර්වබලධර් අල්ලාහ් දහවල් කලයේ පසකම් කරන්නාපසක්ෂමඛ අයදිනු පිණිස නම අත රත්‍රියේ දිගු හරියි. රත්‍රියේ පසකම් කරන්නා පසක්ෂම අයදිනු පිණිස නම අත දහවල් කලයේ දිගු හරියි. එය හිරු අවරින් උදඛන තෙක්ම සිදුවනු ඇත..... 209

“සමු රත්‍රියකම, රත්‍රියේ තුනෙන් අවසන කෙඛස පවතින විට, අපගේ පරමඛිපතියණන් මෙලෙඛ අහසට පහළ වී..... 211

“සබච්චන්ම (හලල් හෙවත්) අනුමත කරුණු පහදිලිය..... 213

මඟේ මිතුරන් හට (සහඛඛරුන්) නින්දානෙකරන්න, ඔබ අතරින් කෙනෙකු උහුද් තරම් රත්තරන් වියදම් කළ ද ඔවුන් කිසිවකුගේ 'මුද්ද'හි ප්‍රමණයට හෝ ඉන් අඩකට හෝඌඟාවිය නොහක..... 215

දරුව! සබච්චන්ම මම ඔබට වචන කිහිපයක් උගන්වමි: ඔබ අල්ලාහ් ව ආරක්ෂා කරන්න. ඔහු ඔබ ව ආරක්ෂාකරනු ඇත. ඔබ අල්ලාහ් ව ආරක්ෂාකරන්න. ඔබ

ඉදිරියේම ඔබ ඔහු දකිනු ඇත. ඔබ ඉල්ලන විට අල්ලන්නේම ඉල්ලන්න. ඔබ උදව් පතන විට අල්ලන්නේම උදව් පතන්න..... 217

එතුමණෝ"මම අල්ලන්න විශ්වස කළෙමි' යයි ඔබ පවසාසසු ව එහි ස්ථවර ව සිටින්න" යයි පවසන..... 220

දේවත්වය විශ්වස කරන්නන් ඔවුන් එකිනෙකාසෙනෙහස පණමහි ද ඔවුන් එකිනෙකාකරුණුවෙන් කටයුතු කිරීමෙහි ද ඔවුන් එකිනෙකාආදරය කිරීමෙහි ද උපමඛ වනුයේ ශරීර අවයවයක් වේදනාදින විට අවදිව සිටීමෙන් හානු ගනීමෙන් ශරීරයේ සෙසු අවයවට ද එයට හවුල් වීමට ඇරයුම් කරන ශරීරයේ උපමඛ මෙහි..... 222

“කවරෙකු වුළු ධෙඤ්ඤා, විධිමත්ව ඉටු කරන්නේ ද ඔහුගේ ශරීරයෙන් මෙන්ම ඔහුගේ නියපෙනු යටින් පවාඔහුගේ පසකම් ඉවත් ව යයි.” 223

“එය වනාහි, එහි ජලය පිරිසිදුය. එහි මියගිය දඳ අනුමතය.” යයි පවසන..... 225

ජලය කුල්ලනෙයින් ප්‍රමණයෙන් වී නම් එය කිලිට උසුලන්නේ නත." යයි පවසන..... 227

“ඔබ මලපහ කිරීමට පමිණෙන විට, කිබ්ලදීසඛට මුහුණලානෙසිටින්න. තවද එයට පසුපසලදු නෙසිටින්න. නමුත් නණගනහිර දෙසට හෙඬිටහිර දෙසට හෙඬිඉරන්න.” 228

“කෙනෙකු මුත්‍රකරමින් සිටිය දී දකුණනින් තම ලිංගය නොඇල්ලිය යුතු ය. වසිකිළි ගිය පසු තම දකුණනින් නොසේදිය යුතු ය. (පතය කරන) භෂ්තය තුළ හුස්ම නොහරිය යුතු ය.” 230

“ඔබ අතරින් කිසිවකු හෙඬිඉගේ නින්දෙන් අවදි වූ විට, ඔහු නසය තුන් වරක් පිරිසිදු කර ගනිත්වාහේතුව සඳවිත්ම ඡෙයිතන් ඔහුගේ නස්පුඩුවෙහි රක්‍රිය ගත කරනු ඇත.” 231

“නබ් (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ‘සෘ’ එකක (මුද්දු හතරක) සිට ‘මුද්දු’ පහක් දක්වස්නනය කරන අයකු ලෙසත් එක් ‘මුද්දු’ ප්‍රමණයකින් වුළු ධෙඤ්ඤා කරන අයකු ලෙසත් සිටියහ.” 232

“ඔබ අතරින් කිසිවකු හෙඬිලිටි තත්ත්වයට පත් විට වුළු හෙවත් අර්ධ ධෙඤ්ඤා කරනාතෙක් ඔහුගේ සලතය අල්ලන් පිළිගන්නේ නත.” 234

සඳවිත්ම මිනිසෙකු (වුළු) ධෙඤ්ඤා කළේය. නමුත් ඔහුගේ පෑයේ නියපෙත්තක තරම් ඉඩක් අත් හරි තිබිණ. නබ් (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණන් එය දුටුහ. එවිට එතුමා‘ඔබ නවත හරිගෙස් ඔබේ වුළු

ධේනිය අලංකාරව සිදු කරනු." යඹි පවසුහ. එසේ ඔහු නවත සිදු කෙට පසුව සලකය ඉටු කළේය." 235

එම විචලන හිමියන්ට අපහින්නේ විනාශය අත්වේවා ඔබ වුළු දේනිය පූර්ණවත් කරනු මනව" යඹි පවසුහ..... 237

සම සලකයකදීම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණනුවුළු දේනිය කර ඇත්තහ..... 239

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණනුසම වරයක්ම වුළු ගත්හ..... 240

සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් දෙවරයක් බහින් වුළු ගත්හ..... 241

කවරෙකු මාමේ වුළු ධේනිය කළ පරිදි වුළු ධේනිය කර, පසුව රකආත් වර දෙකක් සලකය ඉටු කර, ඒ දෙක තුළ නම මනසට කිසිවක් ඇති නෙකරන්නේ ද ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පව්වලට අල්ලන් ඔහුට සමච දෙනු ඇත..... 242

"ඔබ අතරින් කිසිවකු වුළුගන්නාට ඔහුගේ නඹය තුළට ජලය ගෙන ගෙඹි පසුව නඹය සිරපිරිසිදු කළ යුතුය. ඔබ අතරින් කිසිවකු (නම ගඹිරක අවශ්‍යතාඉටු කිරීමෙන් පසු පිරිසිදු කිරීම සදහා) ගල් හඹිත කරන්නේ ද ඔහු ඔන්නේ සංඛියචක් හඹිතකළ යුතුය..... 246

සබවින්ම මෙචුන් දෙදෙනාචේදනකරනු ලබති. මෙචුන් දෙදෙනාචේදනකරනු ලබනුයේ මහපඹයක් නිසචවත් නෙචේ. මෙචුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයකු මුත්‍රා කිරීමෙන් පසු පිරිසිදු නෙකළ අයෙකි. අනෙක් තනන්නාකේළඹි කියමින් සර්පරු අයෙකි..... 248

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් වසිකිලියට පිවිසුනු විට, 'අල්ලහුමම ඉන්නී අදහදු බික මිනල් කුචුසි වල්කබඉසි' - අහෙඤ්ලේඹි! පුරුෂ හාස්ත්‍රී ෂෙයිතනුන්ගෙන් ආරක්ෂච මම ඔබෙන් පනම්.- යනුවෙන් පුර්චතා කරන්නෙකු වුහ..... 250

සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මළපහ කිරීමෙන් පසු බහර වු විටෙක, එතුමණන්ගුල්රතක" (ඔබෙන් සමච අයද සිටිමි) යඹි පවසන්නෙකු වුහ..... 251

දත් මදීම කට පිරිසිදු කරන්නකි. පරමබිපනිගේ නඹ්නිය ගෙන දෙන්නකි.. 252

නබි (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් රත්‍රියේ අවදි වු විට නම මුබය මිස්වක් දහවියෙන් හෙඤින් මද පිරිසිදු කර ගනියි..... 253

“මඟේ සමූහයට වඩාත් දුෂ්කර කාර්යයක් තෙමින්තේ නම්, සම සලකයට පෙර සිවක් භාවිතකරන (කට පිරිසිදු කරන) මෙන් මම ඔවුනට නියෙඟ් කර සිටිමි.”

254

සම මුස්ලිම්වරයකු කෙරෙහිම පවරෙන වගකීම වනුයේ සම දින හතක් තුළම එක් දිනයක ස්නනය කිරීමය. එහි දී ඔහුගේ හිස හාඔහුගේ ශරීරය ඔහු සෙද්දාර්යි

256

“ඊතර්සන කරුණු පහකි: ලිංග වර්ම ජේදනය, ලිංගභිත රෙඡ් කපීම, උඩු රැවුල කපීම, නියපෙකු කපීම, කිහිලි රෙඡ් ඉවත් කිරීම.”

258

“මම ශ්‍රවය අධික ලෙස හට ගන්නා පුද්ගලයකු වූයෙමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) එතුමඟේ දියණිය සිටින ස්ථනය ගන අසන්නට මම ලස්ඡවූයෙමි. එනිසාමම අල් මික්දද් ඉබ්නු අල් අස්වද්ට (ඒ ගන විමසන මෙන්) නියෙඟ් කළෙමි. එවිට හෙනෙම එතුමන්ගෙන් විමසූ විට එතුමඟේ (එවන්තෙකු) ‘ඔහුගේ ලිංගේන්ද්‍රිය සෙද්දා වුළු ධෙඛනය කර ගනු ඇත.....

260

“අල්ලාහ්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමන් ජනඛන් තත්ත්වයෙන් (මිදීම සදහා) ස්නනය කරන විට, එතුමඟේ අත් දෙක සෙද්දා පසුව සලකය සදහනුළු ගන්නක් මෙන් වුළු ගෙන පසුව එතුමඟේ ස්නනය කළහ

262

‘ඔබේ අත් දෙකින් මෙසේ සිදු කිරීම ඔබට ප්‍රමණවත් වන්නේය’ යයි පවසා පසුව තමන්ගේ අත් දෙක පෙළව මත එක් වරක් ගසාපසුව වම් අතින් දකුණත ද එතුමඟේ අත් දෙකෙහි මතු පිට ද එතුමඟේ මුහුණ ද පිරිමද්දඛ 264 ඒ දෙක අනහරින්න. සබ්චින්ම මම ඒ දෙක පිරිසිදු තත්ත්වයේ පළද ඇත්තෙමි.....

266

සබ්චින්ම එය අසහනයකි. නමුත් ඔබ ඔසප් තත්ත්වයට පත්වන දින ගණනය කර, සලකය අනහරින්න. පසුව ස්නනය කෙඛ සලකය ඉටු කරන්න.” යයි පවසූහ

268

ඔබ අතරින් කිසියම් කෙනෙකු තම කුසෙහි යමක් හට ගෙන, එය පිට වූයේ ද නන්ද්‍රි ඔහුට ගවලුවක් ඇති වූ විට, හඬක් අසෙන තෙක් හෝගන්ධයක් දන්නා තෙක් හෝසුජුද් කරන තනින් ඔහු ඉවත්ව තෙඟ්සුතුය

270

ඔබ අතරින් කෙනෙකුගේ භෂ්තයේ සුනඛයපනය කළ විට, එය සත් වනඛක් සෙද්දාර්ග් යුතුය

271

මුඅද්දින් (සලකය සදහාආරයුම් කරන්නා) 'අල්ලභු අක්බර්, අල්ලභු අක්බර්' යයි පවසන විට ඔබ අතරින් කවරෙකු 'අල්ලභු අක්බර්, අල්ලභු අක්බර්' යයි පවසන්නේ ද..... 273

අදන් පවසන මුඅද්දින් වරයා ඔබ සවන් දුන් විට, ඔහු පවසන අයුරින්ම ඔබත් පවසන්න. පසුව මතුවන (සලවත්) ආගිර්වඳු පවසන්න..... 276

මුඅද්දින් (සලකය සදහාආරයුම් කරන්නා)ගේ ආරයුමට සවන් දෙන අවස්ථාවේ කවරෙකු: "අජ්හදු අන් ලාලුලභ ඉල්ලල්ලභු, වහ්දහු, ලාෂර්ක ලහු, වඅන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු, රළිතු බිල්ලහි රබ්බන්, වබ්මුහම්මදින් රසුලන්, වබ්ලේ ඉස්ලම් දීනන්" (නමදුමට සුදුස්සආල්ලහ් හඳු වෙනත් දෙවියකු නත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නෙමත. සබචින්ම මුහම්මද් ඔහුගේ ගන්තය. ඔහුගේ දුනයය. යයි සක්ෂි දරමි. අල්ලහ් පරමබ්පති බවත්, මුහම්මද් දුනයකුත් බවත්, ඉස්ලමය දහම බවත්, පිළිගනිමි). යනුවෙන් පවසන්නේ ද ඔහුගේ පසකම් සදහාඔහුට සමච දෙනු ලබන්නේය..... 279

කවරෙකු අදනය (සලකය සදහාආරයුම)ට සවන්දුන් අවස්ථාවේ، رَبِّ هَذَا الْمَلِكِ الْمَخْمُودِ الْإِي وَ عَدُوِّ الْوَسِيلَةِ وَالْفَضِيلَةِ، وَالصَّلَاةِ الْفَائِدَةِ، وَالْمَدِينَةِ الْوَسِيلَةِ وَالْمَدِينَةِ الْوَسِيلَةِ ("අහෝ මෙම පරිපූර්ණ ආරයුම හඳුටු කරනු ලබන සලකයේ හිමිපණනි! වසිලභි හෙවත් මදිහත්වීම හාආලිලාහෙවත් මහිමය පිරිනමනු මනව! ඔබ පෙණරන්දු දුන් ප්‍රශංසනීය ස්ථානයේ ඔහුව අවදි කරනු මනව!) යයි පවසයිවියේ ද මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ මඟේ මදිහත් වීම ඔහුට වලංගු විය." යයි කීහ..... 281

"අදන් හඳුකමත් අතර අයදින ප්‍රථ්ථනච ප්‍රතික්ෂේප කරනු නොලඹේ..... 284

සලකයේ ආරයුම ඔබට ඇසෙන්නේද? යයි විමසයිවියහ. ඔහු: 'ඔව්' යයි පිළිතුරු දුනි. එතුමඟණා'එසේනම් පිළිතුරු දෙනු.'" යයි පවසන..... 286

"සබචින්ම ඔබ අතරින් කිසිවකුගේ දෙඟටුව අසළින් ගංගචක් ගලකසී. ඔහු එයින් සමු දිනකම පස් වඟයක් ස්නනය කරයි. ඔහුගේ කිලිටි කිසිවක් ඉතිරිව පවතින්නේ ද? ඒ ගන නුඹලකුමක් සිනන්නෙනු ද?..... 288

අල්ලහ් වෙන වඩක් ප්‍රියමනස ක්‍රියච කුමක් දෑ'යි මම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එතුමඟණා'සලකය නියමිත වේලභව් ඉටු කිරීම වේ' යයි පවසන. 'ඉන්පසු කුමක්දෑ'යි විමසුවෙමි. එතුමඟණා' 'දෙමව්පියන්ට උපකඟ උවටන් කිරීම' යයි පවසන. ඉන්පසු කුමක්දෑයි විමසුවෙමි. එතුමඟණා'අල්ලහ්ගේ මඬ්ගයේ අරගල කිරීම'..... 289

“කවර මුස්ලිම් පුද්ගලයකු හෝ වෙනත් ආගමකට අනිවර්තය සලකා ගෙන පසුව ඔහු ඒ සඳහා වන වැඩිම ඉහල කාර, බලවත් භාවය හා ඊට අදාළ මූලික ගති සි අයුරින් සිදු කරන්නේ ද ඔහු මහාසාසයක් සිදු නොකරන තක් කල් ඊට පෙර පවති පසකම් වලට එය ප්‍රතිකර්මයක් වනු ඇත. එය කලය පුරවීමට පවතිනු ඇත.” 291

පස්වන සලකුණ නමුදු, පුමුආවෙහි සිට පුමුආව දක්වා රමලනයේ සිට රමලනය දක්වා මෙකු මහාසාසයන්ගෙන් වළකී සිටියේ නම්, ඒවා අතර සිදුවන දූෂණ පස) සඳහා ඒවා ප්‍රතිකර්ම වනු ඇත 293

“ඔබේ දරුවන්ට, ඔවුන් හත් වන විට පසුවන දරුවන් වන විට සලකා ඉටු කරන මෙන් නියම කරන්න. ඔවුන් දසවන විට පසුවන දරුවන් වන විට ඒ සඳහා ඔවුන්ට දඩුවම් කරන්න. නිදහස්වලින් ඔවුන් වෙන් කරන්න.” 294

උත්තරීතර අල්ලාස් මෙසේ පවසයි: “සලකා මහාමඟු ගන්නා අතර අඩක් වශයෙන් බෙදා වෙන් කළෙමි. මඟු ගන්නා ඔහු ඉල්ලූ දෙය..... 296

සබවින්ම අප හැඟවුන් අතර පවතින ගිවිසුම සලකා ගියේ. එහෙයින් කවරෙකු එය මඟ හරියේ ද සබවින්ම ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය..... 299

මිනිසෙකු හා දේවත්වයට ආදේශ කිරීම හා දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම අතර වෙනස සලකා අත්හැර දමීමය.” 300

අහෙකිලස් ඔබ සලකුණ ඉටු කරන්න; එමගින් සනසුම ලබන්න..... 301

අහෙකිලස්! නඟනහිර හඬටහිර අතර ඔබ දුරස් කළක් මෙන් ම අතර හා මගේ පසකම් අතර දුරස් කරනු මනව..... 303

“සබවින්ම අල්ලාස්ගේ දුතයකු (සල්ලේලානු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලකා ආරම්භ කරන විට ද රුකුළ සඳහා අල්ලානු අක්බර් යයි නක්බර් පවසන විට ද තම දත් තම උරහිසට සමන්තර ව ඔසවන්නෙකු වූහ 305

“කවරෙකු අල් කුර්ආනයේ ආරම්භය (සුරාල් ෆකිහ) පර්සනානකලේ ද ඔහුට සලකා වලංගු වන්නේ නහ.” 307

මඟු ආත්මය කවුරුන් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මන දිවුරුපවසමි. සබවින්ම මෙලෙහින් සමුගන්නාතෙක් තම සලකායේ ක්‍රමය මෙලෙසම වී නම්, මම අල්ලාස්ගේ දුතයකුන්ගේ (සල්ලේලානු අලෙයිහි වසල්ලම්) සලකායට සමන වීමෙන් තුඹලච වඩා සමීපයෙන් සිටිමි..... 309

“ගර්ඊ අවසව හතක් මන සුපුද් කිරීමට ම අසු කරනු ලද්දෙමි 311

පරමධිපතියණන්, සිය ගත්තට බෙහෙවින් සමීප වනුයේ රත්‍රියේ අවසන
හඟයේදීය..... 313

ඔබ මේ වන්ද්‍රියාදකින සේ සඛවින්ම ඔබේ පරමධිපතිව ඔබ දකිනු ඇත. ඔහුව
දකිමේදී ඔබ වෙහෙසට පත් නොවනු ඇත..... 315

සඛවින්ම අල්ලන්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලල්ලු අලයිහි වසල්ලම්) ෆජ්ර් සලතයේ
රකාආත් දෙකෙහි "කුල් යෂ්ශුහල් කහිරුන්..." සහ "කුල් හුවල්ලු අහද්..."
යන සූරාදෙක පර්ශ්නය කළහ..... 316

සිසිලස දෙන අවස්ථාවන් දෙකෙහි සලත් ඉටු කරන්නන්වර්ගයට පිවිසිය ... 318

"කවරෙකු සුබින් සලතය ඉටු කළේද ඔහු අල්ලන්ගේ වගකීම තුළ වෙයි..... 319

කවරෙකු අසර් සලතය මග හරියේ ද සඛවින්ම ඔහුගේ කටයුතු නිෂ්ඵල
විය." යයි පවසන..... 321

කවරෙකුට සලතයක් අමතක වූයේ ද පසුව ඔහුට එය මතක් වූ විට ඔහු එය
ඉටු කළ යුතුය. එයට එය හර වෙනත් ප්‍රතිකර්මයක් නත..... 322

"කුහකයින්හට වඩත් අසිරු සලතය වනුයේ ඉෂ්සලතය හා ෆජ්ර් සලතයයි. ඒ
දෙකෙහි ඇති මනීමය ඔවුහු දන ගන්නෙනු නම්, ඒ දෙක වෙන දණගසමින්
හෙළීමිණෙනු ඇත..... 324

අල්ලන්ගේ දූතයන් (සල්ලල්ලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් රුකුදහි සිට
එතුමණන්ගේ පිට ඔසවනත් විට "සම්අල්ලු ලිමන් හමිදා..... 326

සඛවින්ම නබි (සල්ලල්ලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සප්දාදෙක අතර
"රබ්බි-ග්ර්රී රබ්බි-ග්ර්රී" යනුවෙන් පවසයි..... 327

නබි (සල්ලල්ලු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් සප්දාදෙක අතර: "අල්ලුම්ම-
ග්ර්රී වර්හමිනී, වආගිනී, වහ්දිනී, වර්සුක්නී - යෂ්ලන් මට සමඛ දෙනු
මනව! මට කරුණකරනු මනව! මට සුවය ලබාදෙනු මනව! මට මග පෙන්වනු
මනව! මට පෙණණ සම්පත් පිරිනමනු මනව!" යනුවෙන් පවසයි..... 328

නුඹලසලතය ඉටු කරන විට, නුඹලගේ පෝළී කෙළින් සකසාගන්න. පසුව
ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෙළිය මෙහයවීම සදහාසත් කර ගන්න. ඔහු අල්ලු
අක්බර් යයි තක්බිර් පවසන විට, නුඹලද තක්බිර් පවසන්න..... 330

අල් කුර් ආනයේ සූරවක් මට උගන්වනවක් මෙන් අල්ලන්ගේ දූතයන්
(සල්ලල්ලු අලයිහි වසල්ලම්) මට තෂන්හුද් ඉගන් වූහ..... 336

අල්ලභූමිම ඉන්නී අප්‍රද බික මින් අදබිල් කබිරි, වමින් අදබින් නඹ්, වමින්
ඊත්තනිල් මහ්යචල් මමනි, වමින් ඊත්තනිල් මසිහිද් දජ්ජල්..... 340

ඔබ බෙහෙණ්සයින් සුජුද් කළ යුතුය. හේතුව සබවින්ම ඔබ අල්ලභ්
වෙනුවෙන් සුජුදයක් කළ විට, අල්ලභ් එමගින් ඔබව තරකිරමකින් උසස්
කරවළමගින් පසයක් ඔබෙන් මකදමනු ඇත..... 343

ආහභ ඉදිරියේ හෝමල මුත්‍රදරසිටින්තභ හෝසලකය නභ 345

එය ' හි:න්දබ්' නම් ෂෙයිතන්ය. එහෙයින් ඔබට ඔහුව දඹනන්නේ නම්,
ඔහුගෙන් ආරක්ෂභ අල්ලභ්ගෙන් පනන්න. ඔබේ වමනට තුන් වරක් කෙළ
ගසන්න 346

මිනිසුන්ගේ සෙඛකමින් ඉතානපුරුම නභන්නතම සලකය සෙඛකම්
කරන්නස" ඔහු: නම සලකය සෙඛකම් කරන්නේ කෙසේද? යඹි විමසිය.
එතුමණෝ"ඔහු එහි රුකුඋ හළුඑහි සුජුදය පුර්ණවත් තෙකරයි..... 348

"(සලකය මෙහෙයවන) ඉමමිට පෙර නම හිස ඔසවන්නඔහුගේ හිස අල්ලභ්
බුරුවෙකුගේ හිස බවට වෙනස් කිරීම පිළිබද ව හෝමුහුගේ හඹරුව
බුරුවකුගේ හඹරුවකට වෙනස් කිරීම පිළිබද ව හෝමබ කිසිවෙකුත් බිය විය
යුතු තෙඹව් ද?"..... 349

ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝමුහුගේ සලකය තුළ ඔහුට සකය ඇති වී නමා
තුනක් ඉටු කළේ ද එසේ නභහෙත් හතරක් ඉටු කළේද යඹි තෙදන්නේ නම්,
ඔහු එම සකය අහකට දමඔහු කවර දෙයක් ගන විශ්වසයක් ඇත්තේ ද ඒ
මත පදනම් විය යුතුය. පසුව සලම් කීමට පෙර සජදාදෙකක් ඉටු කළ යුතුය
..... 351

සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් පසු ජේළියේ තනිව
සලකය ඉටු කළ මිනිසෙකු දක ඔහුගේ සලකය නවත ඉටු කරන මෙන්
එතුමණෝ"ඔහුට නියෙඹ් කළහ 353

රභුයේ නින්දට වච් උදේ වරුව දක්වනිදසිටින මිනිසෙකු ගන නබි
(සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් ඉදිරියේ මෙනෙහි කරන ලදී. එයට
එතුමණෝ"ඔහු, ඔහුගේ දෙකන්හි ෂෙයිතන් මුත්‍රකළ නභන්නෙකි" යඹි
පවසුහ. එසේ නභනම් 'ඔහුගේ කන තුළ' යඹි සදහන් වී ඇත..... 354

"හිරුඋදඹන උතුම්ම දිනය පුමුආ දිනයයි..... 356

“කවරෙකු ජනබන් හෙවත් (මහකිල්ලෙන්) අනිවර්ණය වන ස්නනය, ජුමුආ දිනයේ ස්නනය කෙටි පසුව ආරම්භක වේලාවේ උදඝනම (ජුමුආ කටයුතු සදහා) පිය නඟුවේ ද ඔහු ඔටුවකු පිළිගන්වුවක් මෙන් වන්නේය..... 358

අල්ලභුමිම අන්තස්-සලම් ව මින්කස් සලම් තබණක්ත යදල් ජලඹි වල් ඉක්රම්' යඤ්ලඹි ඔබ ගන්නය. ගන්නහඛය ඔබෙන් වන්නකි. කීර්තියෙන් හා ත්‍යග්‍යභිලි භඛයෙන් යුක්ත ඔබ උත්කණ්ඨ විය.' යයි පවසයිපියහ 361

අල්ලඹිගේ දූතයණන් (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) සම සලකයකට පසුවම මෙසේ තන්ලීල් පවසන්නෙකු ලෙස සිටියහයි මෙතුමනවදුරටත් පවසා සිටියහ..... 363

(නියම කරන ලද) අනිවර්ණය සම සලකයකටම පසුව නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන් මෙසේ පවසන්නෙකු වූහ..... 367

කවරෙකු සම සලකයකින් පසු නිස් තුන් වරක් සුබ්හනල්ලඹි යයි අල්ලඹිව පිවිතුරු කර, නිස් තුන් වරක් අල්හමිදුලීල්ලඹි යයි අල්ලඹිව ප්‍රශංසාකර, නිස් තුන් වරක් අල්ලභු අක්බර් යයි අල්ලඹිව ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කර, එනම් එය අනු නව වරකි. සියය සම්පූර්ණ කරමින් "ලාලුලභ ඉල්ලල්ලභු වන්දනු ලාෂරීක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හමිදු වහුව අලාකුල්ලී ෂෙයිඉන් කදීර් (නමදුමට සුදුස්සඅල්ලඹි පමණක් හර වෙනත් කිසිවකු නහ. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවකු නහ. සියලු ආධිපත්‍යයන් ඔහු සතු ය. සියලු ප්‍රශංසාද ඔහුටම හිමි ය. ඔහු සියලු දුකරෙහි සර් ව බලධරීය) යයි පවසන්නේ ද ඔහුගේ පව් මුහුදු පෙණ තරම් තිබුණ ද ඒවඛ සමඛ දෙනු ලඹබ්..... 369

කවරෙකු සම අනිවර්ණය සලකයෙන් පසු ආයතුල් කුර්සි පණ්‍යනය කළේ ද ඔහු මරණයට පත්වීම හර වෙනත් කිසිවක් ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසීම වළක්වන්නේ නහ 371

මම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණන්ගෙන් රකආන් දහයක් හඳුරුවෙමි 373

සබ්වින්ම නබි (සල්ලල්ලභු අලයිහි වසල්ලම්) තුමණෝදුහර් සලකයට පෙර ඇති රකආන් හතර සහ සුබ්හු සලකයට පෙර ඇති රකආන් දෙක අනපසු නෙකරන්නෙකු වූහ 374

සම අදන් දෙකක් අතර සලකයක් ඇත. සම අදන් දෙකක් අතර සලකයක් ඇත" පසුව තුන්වන වතාවේ "කමුති අයට පමණි" යයි එතුමණන් පවසූහ... 375

ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝමස්ජ්දයට පිවිසි විට, තමන් වඩි වීමට පෙර රකආන් දෙකක් ඉටු කළ යුතු වේ 377

“ජුමුආ දිනයේ ඉමඹි දේශනාව කරමින් සිටියදී ‘ඔබ නිහඬවනු’ යයි නුඹ නුමේ මිතුරා පවසූ විට සඛවිත්ම නුඹ එය නිෂ්ඵල කර ගත්තේය.” 378

“ඔබ නඟිට සලකය ඉටු කරන්න. නමුත් ඔබට නොහැකි නම් වඩි වී ඉටු කරන්න. එයට ද නොහැකි නම් ඉල පත්තට ඇළවී ඉටු කරන්න.” යයි පවසූහ 379

මඟේ මස්ඡ්දයේ සලක් ඉටු කිරීම ඒ හර වෙනත් තත්ව සලක් දහසක් ඉටු කිරීමට වඩාදාමය. නමුත් මස්ඡ්දුල් හරඹිහි හර 380

කවරෙකු අල්ලක් වෙනුවෙන් මස්ඡ්දයක් ඉදි කළේ ද ඔහු වෙනුවෙන් ඒ හා සමාන දෙයක් ස්වර් ග උයනේ ඉදි කරනු ඇත..... 381

“රන් හෝදී හිමි අයකු ඒ සදහා (සකන්) නියමය ඉන් ඉටු නොකරන්නේ නම්, මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ගින්නෙන් වූ තව් ඔහු වෙනුවෙන් තනනු ලබේ..... 383

“සදකාමහවත් දනය කිසිදු ධනයක් අඩු නොකරයි. සමඛ දීම තුළින් අල්ලක් ගන්නා ගෞරවය මිස වෙනකක් වඩි කරන්නේ නත. අල්ලක් වෙනුවෙන් කිසිවකු යටහත් වන්නේ ද, කීර්තිමත් අල්ලක් ඔහුව උසස් කරනු මිස නත.” 389

අල්ලක් මෙසේ පවසීය: අහෝ! ආදම්ගේ පුතනි! ඔබ වියදම් කරන්න. ඔබ වෙනුවෙන් වියදම් කරනු ලබේ..... 390

“මිනිසකු කුසල් බලපණ්ණත්වුවෙන් තම පවුලට යම් වියදමක් කළ විට, එය ඔහුට දනයක් වනු ඇත.” 391

මිනිසාමිය ගිය විටෙක, කරුණු තුනක් හර ඔහුගේ සෙසු කියවත් ඔහුගෙන් විසන්ධි වී යනු ඇත. එනම්, සදනතිකභාවයක් ඇති දනය, ප්‍රයෝජනය ලබන දනුම, ඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රථ්ඵනකරන දහම් දරවා..... 393

අත්පිට ලෙස මිස රිදී රතට හුවමැකීරීම පෙලියකි. අත්පිට ලෙස මිස නිර්භූ නිර්භූවට හුවමැකීරීම පෙලියකි. අත්පිට ලෙස මිස බඳ්ලි බඳ්ලියට හුවමැකීරීම පෙලියකි. අත්පිට ලෙස මිස රට ඉදි රට ඉදියට හුවමැකීරීම පෙලියකි 396

අල්ලක්ගේ දුනයණ්ණාසල්ලේලනු අලයිහි වසල්ලම) පුරුෂයාකන්නඛ කෙරෙහි ද නිදහස් පුද්ගලයාචහලාකෙරෙහි ද සදකතුල් ෆිත්ර් -එසේ නතහොත් රමලනයේ- නිකුත් කීරීම අනිවර්තය කළහ..... 400

“අහෝෂ්ඨනයිති! නුඹලසලමය පතුරුවන්න. ලේ දෙකින් සමග සම්බන්ධකම් පවත්වන්න. ආහාර සපයන්න. ජනයානිදමින් සිටියදී රක්‍රියේ නඟිට සලකය ඉටු කරන්න. නුඹලසමයෙන් ස්වර්ගයට පිවිසෙනු ඇත.” 402

“අහෝෂ්ඨනයිති! සඛචින්ම අල්ලන් පිවිතුරුය. ඔහු පිවිතුරු දැමිස වෙනකක් පිළිගන්නේ නත. සඛචින්ම උත්තරීතර අල්ලන් කවර නියෙණියක් රජුල්වරුන්ට කර ඇත්තේ ද එයම දේවත්වය විශ්වස කරන්නන් හටත් නියෙණි කර ඇත..... 404

“කවරෙකු දුප්පත් ණයකරුහට කල් දෙන්නේ ද, එසේ නතහෙත් ඔහු වෙනුවෙන් ඔහුගේ (ණයබර) සහල්ලු කරන්නේ ද මලවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලන්ගේ හෙවණ හඳු වෙනත් හෙවණක් නෙමනි දිනයේ, ඔහුගේ රණයේ හෙවණ යටතේ ඔහු ඔහුට හෙවණ සලසාදෙනු ඇත.” 409

විකුණන විට, මිල දී ගන්නාවිට සහ හිමිකම් පඤ්ඤි කරුණකින් මිනිසෙකුට දෙවියන් වහන්සේ දයඛ පෙන්වයි! 410

මිනිසුනට ණය දෙන පුද්ගලයෙකු විය. ඔහු තම ගෙණියඹ: “ඔබ වෙන දුෂ්කර කෙනෙක් පමිණි විට, ඔහුගෙන් එය නෙසලකාහරින්න. අල්ලන් අපව 411

“සඛචින්ම ජනයානිසිදු යුක්තියකින් තෙඹව අල්ලන්ගේ සම්පත් අතර ගනුදෙනු කරති. එහෙයින් මලවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අපා ගින්න ඔවුනට හිමිය.” 413

“අල්ලන් මෙසේ පවසයි: ආදම්ගේ පුත්‍රයඹගේ සම ක්‍රියකින්ම ඔහු වෙනුවෙනි. නමුත් උපවසය හඳු. සඛචින්ම එය මඹවනුවෙන් වුවකි. ඒ සදහාප්‍රතිඵල මා විසින්ම පිරිනමමි 415

“කවරෙකු රමලනයේ විශ්වසයෙන් හකුසල් බලපෙඹරත්තුවෙන් යුතුව උපවසයේ නිරන වූයේ ද, ඔහු පෙර කල ඔහුගේ පසකම් සදහාඔහුට සමඹ දෙනු ලඹබි.” 419

රමලනය පමිණි විට ස්වර්ගයේ දෙඹටු විවක කරනු ලබ, නිරයේ දෙඹටු වසා දමනු ලඹබි. ෂයිතනුන්ට විලංගු දමනු ලඹබි. 420

“කවරෙකු උපවසයේ නිරන ව සිටිය දී අමතක වී ආහාර අනුභව කලේ නම් හෝෂ්ඨන පනය කලේ නම් හෝඹහු ඔහුගේ උපවසය පූර්ණ කරත්වා සඛචින්ම එසේ ඔහුට ආහාර හාප්ලය සපයයි ඇත්තේ අල්ලන්ය.” 421

සඛචින්ම අල්ලන්ගේ දුනයණන් -සල්ලේලහු අලය්හි වසල්ලම්- තුමරමලන් මසයේ අවසන් දින දහයේ එතුමඹ අල්ලන් මරණයට පත් කරන තෙක්ම

ඉූනිකාණ් හෙවත් මස්ජිදයේ රැඳී සිටින නමුදුමි කරන්නෙකු වූහ. එතුමඟහන් පසුව එතුමඟහ් බිරියන් ඉූනිකාණ් සිටියහ..... 423

අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) වෙනත් දිනවල උනන්දුවෙන් කටයුතු නොකළ ආකාරයට අවසන් දින දහයේ උනන්දුවෙන් යුතුව කටයුතු කරන්නට වූහ..... 424

අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) දින දහය ප්රවේශ වූ විට, රක්රිය ජීවමන කළහ. නම පවුල අවදි කළහ. පර්යේෂණයෙන් කටයුතු කළහ. වේට්ටිය තදින් බඳ ගත්හ. 425

කවරෙකු අල්ලාහ්ගේ මර්ගයේ දිනක් උපවසය රැක්කේ ද අල්ලාහ් ඔහුගේ මුහුණ අපාහින්නෙන් වසර හත්තනක් දුරස් කළේය..... 426

“මඟහ් මිතුරු වූ සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම් තුමඟහ් සම මසකම දින තුනක් උපවසයේ නිරත වීම, එහාසලකයේ රකාආත් දෙක ඉටු කිරීම හාමානින්දට යමට පෙර වින්ර් ඉටු කිරීම යන කරුණු තුන පිළිබඳ මට උපදෙස් දුන්හ.” ... 427

ඔබලසහර් කරනු. හේතුව සඹවින්ම සහර් කිරීමේදී අහිවඳ්ධිය ඇත. 429

මෙම දින දෙක, එනම් නුඹලඟහ් උපවසයෙන් නුඹලඟහ්වසන් කර ගන්නා ර්දුල් ෆින්ර්) දින හතූඹලඟහ් සන්ව කපයෙන් නුඹලඟහ්වසන් කරන (ර්දුල් අල්හ) දින යන දෙදින උපවසයේ නිරත වීම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ නහනම් කළහ..... 431

“කවරෙකු කද්ර් රක්රියේ විශ්වසයෙන් හාකුසල් බලපෑමෙන් තුවෙන් යුතුව රක්රී නමුදුමිවල නිරත වූයේ ද ඔහු පෙර කළ ඔහුගේ පසකම් සදහාමුහුට සමඛ දෙනු ලබයි.” 432

කවරෙකු අල්ලාහ් වෙනුවෙන් හජ් වන්දනාව ඉටු කර, අසහාස ක්‍රියාවක් හෝ නොමනක්‍රියාවක් හෙඳිදු නොකළේ ද ඔහු නවත හඹ් එතුයේ, නම මව නමන් බිහි කළ දින සේය 434

නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) නල්බියාව වූයේ: “ලබ්බයික් අල්ලාහ්මම ලබ්බයික්, ලබ්බයික් ලෂර්ක කල ලබ්බයික්. ඉන්නල් හම්ද වන්නි:මන ලක වල් මුල්කු ලෂර්ක ලක්.” යන්නයි. තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබ අසලට පමුණියෙමි. ඔබ අසලට පමුණියෙමි. ඔබ අසලට පමුණියෙමි. ඔබට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමත. සඹවින්ම සියලු ප්රගංසාද හන්යයන් ද පලතය ද ඔබ සතුය. ඔබට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමත..... 436

“දහම් ක්‍රියාවන් ඉටු කිරීමේදී අල්ලන්ට වඩාත් ප්‍රියමනස දිනයන් වනුයේ මෙම දිනයන් මිස වෙනත් නො.” එනම් දින දහයයි 438

ඔබේ මුදලින්, ඔබේ ජීවිතයෙන් හාඔබේ දිවෙන් මිථ්‍යාදුෂ්ටික බහුදේව වඳීන්ට එරෙහිව අරගල කරනු..... 440

“ඔබට සක ඇති කරන දැඹලට ඒ ගන සක ඇති නොවන තෙක් අත්හැර දමන්න. සඹවින්ම සත්‍යය සනසුමකි. අසත්‍ය සකය උපදවන්නකි..... 442

මඟේ සමූහයඟේ මනස තුළ හට ගනනන දඹවුන් ඉටු නොකරන තක්කල් හෝ ඔවුන් කතානොකරන තක්කල් නියත වශයෙන්ම අල්ලන් ඔවුන්ගෙන් ඒව්‍යහ කරනු ඇත..... 443

“සඹවින්ම අල්ලන් නුඹලඟේ ශරීර දෙස හෝනුඹලඟේ ධන සම්පත් දෙස හෝ නොබලයි. නමුත් නුඹලඟේ හදවත් හනුඹලඟේ ක්‍රියාවන් දෙස බලයි.” 445

සඹවින්ම අල්ලන් කෙසියට පත් වෙයි. එමෙන්ම දේවත්වය විශ්වස කරන්නා ද කෙසියට පත් වෙයි. අල්ලන් කෙසියට පත්වීම යනු, දේවත්වය විශ්වස කරන තනන්තනමන්ට තහනම් කරන ලද දඹදු කිරීමය..... 446

විනඟකඞ් කරුණු හතකින් ඔබ වළකෙන්න..... 447

“මහසසකම් අතරින් මහසසකම් මොනවදැයි මාඔබට දනුම් දිය යුතු නොවේ ද?” 450

මහසසකර්මයන්: අල්ලන්ට ආදේශ නඞ්ම, දෙමඞ්සින්ට හිංසකිරීම, ආත්මයක් ඞ්නනය කිරීම, බෙරු දිවුරුම් දීම 452

“මළවුන් කෙරෙන් නඞ්ටුවනු ලබන දිනයේ තීන්දු දෙනු ලබන පළමු කරුණ වනුයේ ලේ වඞ්රීම සම්බන්ධයෙනි .” 454

“කවරෙකු ගිවිසගත් අයකු මරදුමුවේ ද ඔහු ස්වර්ගයේ ගන්ධය ආග්‍රණය නොකරන්නේමය. සඹවින්ම එහි ගන්ධය වසර හතළිහක දුරකින් සෙසාගනු ඇත.” 455

“ඥනී සම්බන්ධකම් බිද දමන්නස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නො.” 456

“කවරෙකු ඔහුගේ පෙණුණ සම්පත්හි ඔහුට විස්තීරණය කරනු ලඞ්මත්, ඔහුගේ ආයු කඟ්‍රයේ ඔහුට (අමතර කඟ්‍රයක්) එකතු කරනු ලඞ්මත් ප්‍රිය කරන්නේ ද, ඔහු ඔහුගේ ඥනී සම්බන්ධකම් පවත්වගන්නේවා” 457

සබඳුකී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නාහුනිලහ බලපෙරෙන්නු නෙවෙයි. නමුත් සබඳුකී සම්බන්ධකම් පවත්වන්නාහුගේ දෙකින් සම්බන්ධතාවයන් විසින් බිඳ දමුව ද ඔහු එය පවත්වන්නායි 459

එතුමනෙක් "කේළම යනු කුමක්දැයි ඔබ දන්නෙහු ද?" යයි විමසයිවියහ. 'මනවින් දන්නාඅල්ලන් හාඔහුගේ දූතයාබව ඔවුහු පවසයිවියෙස්. එතුමනෙක් 'ඔබේ සහෙදුරයාහ ඔහු පිළිකුල් කරන යමක් ඔබ මෙතෙහි කිරීමයි.' 460

මත් බව ඇති කරන සියලු දැමන් දුවා වේ. මත් බව ඇති කරන සියලු දැ නහනම් වේ. කවරෙකු මෙලෙච්චි මත් පන් පනය කෙඹ ඔහු එයට ඇබ්බෙහි වී, පසක්ෂමච්චි නිරන නෙඹු තත්ත්වයේ මිය ගියේ ද ඔහු මතුලෙච්චි එය පනය නෙකරන්නේමය..... 462

"අල්ලස් දෙන්නඹ හනීති කටයුතුවල අල්ලස් ගන්නඹ අල්ලන්ගේ දූතයනෙක් (සල්ලල්ලඹු අලයිහි වසල්ලම්) ගස කළහ." 464

නුඹලච්චිකිනෙකඹ ඊර්ෂ්ඨයනකරන්න. නුඹලච්චිකිනෙකඹ විරුද්ධව මිල වඩි නෙකරන්න. නුඹලච්චිකිනෙකඹ චෙවර නෙකරන්න. නුඹලච්චිකිනෙකඹසසුපස හඵ් නෙසන්න. කෙනෙකුගේ වෙළදමට එරෙහිව නුඹලච්චිකිනෙකඹ කිසිවකු වෙළදම් නෙකළ යුතුයි. නුඹලච්චිකිනෙකඹගේ ලෙසින් අල්ලන්ගේ ගන්නන් වන්න. 466

"අනුමනය (සකය) ගන ඔබ ප්‍රවේසම් විය යුතුයි. සබච්චිම අනුමනය කනච්චි වඩක් වාසය 468

"කේළම් කියන්නාස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නහ." 470

"මඟේ සමුහයේ සියලු දෙනානෙසලකාහරිනු ලබුවෙස්. නමුත් ප්‍රසිද්ධියට පත්කර ගන්නන් හඵ 471

අහෙස්නයිති! අඳන යුගයේ අහංකරකම් හච්චි මුතුන් මිත්තන් ගන පුරසරම් දෙසීම් අල්ලන් නුඹලච්චිගන් පහ කර ඇත..... 473

"මිනිසුන් අතරින් අල්ලන් වෙන වඩක් කෙස්සට ලක් වූ නහන්නාඅධික ලෙස වද කරන නහන්නාස්." 475

"මුස්ලිම්වරුන් දෙදෙනෙකු තම අසිපත්වලින් එකිනෙකාමුණු ගසුණු විටෙක, ඝනකයසහ ඝනනය කරනු ලබු නහන්නාසන දෙදෙනම අපහින්නේ වෙති." 476

"කවරෙකු අපට එරෙහි ව අවි එසෙව්වේ ද ඔහු අපෙන් කෙනෙකු නෙබීය... 478

“මියගිය තනන්තන් හට දෙසේ නෙකියනු. සබ්චින්ම ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ දෑ වෙතට ඔවුන් ළඟාහී ඇත.”..... 479

“තම සහෙද්දරයා රක්ෂිත තුනකට වඩාවෙන් කිරීම මුස්ලිම්වරයකුට අනුමත වන්නේ නහ. ඔවුන් දෙදෙනා එකිනෙකා මුණ ගසී, ඔහුට මෙහු පෙනෙයි. මෙහුට ඔහු පෙනෙයි. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් උතුම් වනුයේ සලම් මගින් ආරම්භ කරන තනන්තන්ය.”..... 480

කවරෙකු තම හකු දෙක අතර ඇති දේ සහ ඔහුගේ කකුල් දෙක අතර ඇති දේ සහතික කරන්නේ ද මම ඔහුට ස්වර්ගය සහතික කරමි 482

කන්නවක් තම ස්වමිපුරුෂයාගේ හිමිවරුන් අයකු සමඟ හඳුන් දෙන දෙකක දුර ගමනක් නෙසායුතුය 483

පිරිමින්ට මහන් හනිදසක අර්බුදයක් ලෙස කන්නවන්ට වඩාවෙන් දෙයක් මගෙන් පසුව මම ඉතිරි නෙකලෙමි 486

විවහ දිවිය සදහා කවරෙකුට ගක්තිය ඇත්තේ ද ඔහු විවහ කර ගත යුතු වේ. සබ්චින්ම එය බලේමට, වඩක් ආරක්ෂාවක් වන අතරම ලිංගේන්ද්‍රියට ද වඩක් රැකවරණයක් වන්නේය. කවරෙකුට හනියක නෙමන්තේ ද ඔහු උපවසයේ නිරත විය යුතුය. සබ්චින්ම එය ඔහුට කමය යටපත් කරන්නකි.”..... 487

“සබ්චින්ම මෙලෙම මිහිරිය; හරිතය. සබ්චින්ම අල්ලන් එහි නුඹලා නියෙස්තයිත් බවට පත් කරන්නන්ය. පසුව නුඹලාකටයුතු කරනුයේ කෙසේදැයි ඔහු නිරීක්ෂණය කරයි. එබචින් නුඹලාලෙකිය ගන අල්ලන්ට බියවනු. කන්නවන් ගන ද බියවනු 489

අහෙද්දරයාගේ දුතයණනි! අප අතරින් යමෙකුගේ බිරිය සම්බන්ධයෙන් ඔහු මත පවරෙන වගකීම කුමක් ද?” යයි විමසුවෙමි. එතුමණෝ “ඔබ ආහඟ් ගත් විටෙක ඇයට ද ආහඟ් පිරිනමිය යුතුය. ඔබ අදින විටෙක හෙද්දරයා විටෙක ඇයට ද අදින්නට සලස්විය යුතුය. මුහුණට පහර නෙදිය යුතුය. පිළිකුල් නො කළ යුතුය. නිවසේදී හඳුන් (වෙනත් තන්වල) ඇයව හෙළානෙදකිය යුතුය..... 491

“අහෙද්දරයා සමූහයනි! නුඹලාදන් දෙන්න. සබ්චින්ම අපහිත්තේ බහුතර පිරිසක් ලෙස මම නුඹලා දකිමි.” යයි පවසන. එවිට ඔවුහු: ‘අල්ලන්ගේ දුතයණනි! එය කවර හේතුවක් නිසාවෙන් දැ’යි විමසුවෙයි. එතුමණෝ “නුඹලා අධික ලෙස ගස කරන්නෙහුය. සමියඟ ගුණමකු වන්නෙහුය. නුවණති පුරුෂයකුගේ අවබෝධය දුරු කළ හකි කිසිවෙක් බුද්ධියෙන් හඤාගමෙන් හීන ඔබ අතරින් මදක නහ.” 494

කන්නඹන් අතරට පිවිසීම ගන මම නුඹලට අවවද කරමි" යයි පවසූහ. එවිට අත්සන්වරුන් අතුරින් වූ මිනිසෙකු අල්ලන්ගේ දූතයණනි, "හම්වූ පිළිබද ඔබ කුමක් සිතන්නෙහි ද?" යයි විමසුවේය. (එවිට) 'හම්වූ මරණය වේ' යයි එතුමා පවසුවේය..... 500

"හඬකරුවකු නෙමිති ව විවභයක් නන."..... 502

කවර හොඳකන්නඹක් ඇයගේ හඬකරුවගේ අනුමතියෙන් තෙව වචන වූවද ඇයගේ විවභය වලංගු නන යයි තුන්වරක් පවසා ඇය සමග පහස වීද ඇති බවින් ඇයට පිරිනමන ලද විවභ ත්‍යගය ඇය සතු වේ. හඬකරුවන් ගවලු ඇති කර ගත්තේ නම් හඬකරුවකු නෙමිති වන අයට හඬකරුවනුයේ පලකයාය 504

කවරෙකු තම බිරිය සමග ඇගේ ගුද මඬ්ගයේ සංසර්ගයේ යෙදෙන්නේ ද ඔහු ගස කරනු ලබු අයෙකි 508

"කෙත්දේසි අතරින් ඉටු කිරීමට වඩක් සුදුසුම වනුයේ, නුඹලාලිංගෙන්දිය අනුමත කර ගත් දඬ." 509

මෙලෙඹ භුක්ති විදින්නකි. මෙලෙඹ භුක්ති විදින දඬින් වඩක් උතුම් වනුයේ ධර්මික කන්නඹය 510

හදිසි බල්ම ගන මම අල්ලන්ගේ දූතයණන්ගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) විමසයිවියෙමි. එවිට මගේ බල්ම මාවෙනතකට යෙමු කළ යුතු යයි එතුමණණ්මට නියෙඹ කළහ 511

නබි (සල්ලල්ලහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමණණ්ආං සහිත කළ සහ සුදු මිශ්‍රිත බටළුවන් දෙදෙනෙකු කප කළ අතර, එය එතුමණන් විසින්ම කපනර්න ලදී. එතුමණන්බිස්මිල්ලන්' (අල්ලන්ගේ නමයෙන් ආරම්භ කරමි) අල්ලන් අක්බර් (අල්ලන් අති ශ්‍රේෂ්ඨය)! යයි පවසළතුමණන්ගේ පදය උන්ගේ බෙල්ල මත තබුහ 513

මුස්ලිම්වරයන්ගේ වේවිටිය කෙණ්බයේ අඩක් දක්වනිය යුතුය. ඒ අතර හචලලු කර අතර පවතින දඬි වරදක් නන. නමුත් වලලු කරට වඩසහළින් ඇති දැ වනහි, එය අප්‍රතින්නෙහිය. කවරෙකු තම වේවිටිය අහංකරයෙන් යුතුව බිම ගබමින් ගමන් කළේද අල්ලන් ඔහු දෙස කරුණබල්මෙන් තෙබලන්නේමය. 515

ඔබ සේද හොඳීපබ් වර්ගයේ සේද නෙආදින්න. රන් හරිදී හඝනවල පනය තෙකරන්න. ඒ පතුවල අනුභව තෙකරන්න. සබවින්ම ඒවාඔවුනට මෙලෙඹ හිමි දඬ. අපට මතුලෙඹ හිමි දඬ 517

නිදේනෙකු පිළිබඳ (ලිවීමෙන්) පන්හි ද ඉවත් කරනු ලබයි. නිදන්නානිත්දෙන් අවදිවන තුරු, ළදරුවාවඩිවියට පත් වන තුරු, උන්මත්තකයසිහිබුද්ධිය ලබන තුරු..... 519

“සඛච්ඡිත්ම අල්ලන්ගේ දූතයනණ්ඤාසල්ලල්ලඤා අලයිහි වසල්ලම්) හිසකෙස් කෙටසක් බුගභාවත් කෙටසක් ඉතිරිවන්නට ඉඩ හඳුන්වන හිසකෙස් කපීම තහනම් කළහ.”..... 521

දිවුරැස්වීම භක්ෂ්ඨය ජරවර්ධනය කරන නමුත් ඉපඪීම විනශ කරන්නකි... 522

උඩු රැවුල කපාදමන්න. යටි රැවුල වඳවන්නට ඉඩ හරින්න..... 523

පිරිමියා පිරිමියෙගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස නෙඹලිය යුතුය. කන්තඛ කන්තඛගේ රහස්‍ය පෙදෙස් දෙස නෙඹලිය යුතුය..... 524

සඛච්ඡිත්ම ඔබ අතරින් වඩක් උතුම් අය වනුයේ ඔබ අතර සිටින ගතිගුණවලින් වඩක් යහපත් තනන්නාය..... 526

(දේවත්වය විශ්වඝ කරන) මු:මිත්වරයනාම යහපත් ගුණාග තුළින් රත්‍රියේ නඟිට නමුදුම් කරන, උපවඝය රකින අයකුගේ නිලය ලබනු ඇත..... 527

දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නන් අතරින් විශ්වඝයෙන් වඩක් පූර්ණවත් තනන්නා ඔවුන් අතර සදඹඟයෙන් වඩක් යහපත් තනන්නාය. නුඹලඤාතරින් වඩක් ශ්‍රේෂ්ඨ තනන්නානුඹලඤාතර තම බිරියත් හට ශ්‍රේෂ්ඨ තනන්නාය..... 529

මිනිසුන් අධික ලෙස ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරන දැකුමක්දැයි අල්ලන්ගේ දූතයනණ්ගෙන් (සල්ලල්ලඤා අලයිහි වසල්ලම්) විමසන ලදී. එවිට එතුමණෝ “අල්ලන් පිළිබඳ බිය හඟීමෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම හායහපත් ගතිගුණ වේ” යයි පවසන..... 530

“අල්ලන්ගේ දූතයනණ්ඤාසල්ලල්ලඤා අලයිහි වසල්ලම්) ජනයාඅතර වඩක් සදඹඟ සම්පන්න අයකු වූහ.”..... 532

අල්ලන්ගේ නබි (සල්ලල්ලඤා අලයිහි වසල්ලම්) තුමගේ චරිතය අල්ලන් කුර්භානය ය” යයි පවසුවාය..... 533

“අල්ලන්ගේ දූතයනණ් (සල්ලල්ලඤා අලයිහි වසල්ලම්) පඛහන් පළදීමේ දී ද හිසකෙස් සකසීමේ දී ද පිරිසිදු කිරීමේ දී ද එතුමණන්ගේ සෙසු සියලු කටයුතු වල දී ද එතුමණන්දැකුණන ප්‍රිය කරන්නෙකු වූහ.”..... 535

“සඛච්ඡිත්ම අල්ලන් සියලු කරුණුවලට කරුණඛ නියම කර ඇත..... 537

“සඹවින්ම යුක්තිගරුකයින් සර්ව බලධරී, කීර්තිමත්, මහා
කර්මණිකයන්ගේ දකුණු දෙසින් ඇති, අල්ලන් වන ඔහු අභියස
ආලෝකයෙන් වූ වේදිකාවන් මත සිටිති. ඔහුගේ දත් දකුණු දෙසින් පවතී..... 539

“හිංසානෙතල යුතුයි. ප්‍රති හිංසාව ද සිදු නොකළ යුතුයි. කවරෙකු හිංසාකළේ
ද අල්ලන් ඔහුට හිංසාකරනු ඇත. කවරෙකු අපහසුතාවයට පත් කරන්නේ ද
අල්ලන් ද ඔහු ව අපහසුතාවයට පත් කරනු ඇත 540

“දහමේ සභිකයාට හතපුරු සභිකයාට උපමාව කස්තූර උසුලන්නෙකු හායකඩ
කම්මලේ උදුන පිඹින්නෙකු මෙන් 542
ඔබ කෙසේ නෙවනු..... 543

“ශක්තිමත් මිනිසාමල්ලව පෙර ක්‍රීඩකයානෙව, සඹවින්ම ශක්තිමත් මිනිසා
යනු නමන් කෙසියට පත් වූ විට තමව පලනය කර ගන්නානන්තස්.” 545

කරුණු හතරක් ඇත. කවර කෙනෙකු තුළ ඒවැසිහිටිඇත්තේ ද ඔහු සඹු
කුහකයකු විය. කවරෙකු තුළ ඉන් කෙටසක් ඇත්තේ ද, එය අන්හඳ දමන
තෙක් කුහකත්වයේ කෙටසක් ඔහු තුළ පවතිනු ඇත. ඔහු කතකළ විට
බෙරු කතකරයි. ඔහු ගිවිසගත් විට එය උල්ලංඝනය කරයි. ඔහු පෙරන්දු
දුන් විට එය කඩ කරයි. ඔහු තර්ක කළ විට අයහපත් ලෙස හඹිරේ.” 546

දඩි සේ දෙසේ නගන, දඩි සේ ශාස කරන, අශීලඛ් ලෙස කටයුතු කරන, පහත්
ලෙස කටයුතු කරන තනන්තාදේවත්වය විශ්වස කරන මු:මිත්වරයකු නෙඹවී
..... 550

ලජ්ජකිය ඊමත් හෙවත් දේව විශ්වසය අතරින් වුවකි..... 551

මිනිසෙකු තම සහෙද්‍රයාට ප්‍රේම කරන්නේ නම්, සඹවින්ම තමන් ඔහුට ප්‍රේම
කරන බව දනුම් දිය යුතුය..... 552

“සම යහපත් කටයුත්තක්ම පුණ්‍ය කර්මයකි.” 553

“මිනිසඹගන් වූ සම පුරුකකටම හිරු උදවන සම දිනකම ඒ සදහාදිය යුතු
දනයක් ඇත 555

කවරෙකු මු:මිත්වරයකුගෙන් මෙලෙඹ දුෂ්කරතාඅතරින් දුෂ්කරතාවක් ඉවත්
කරන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නඹිටුවනු ලබන දිනයේ පවතින දුෂ්කරතා
අතරින් දුෂ්කරතාවක් අල්ලන් ඔහුගෙන් ඉවත් කරනු ඇත. කවරෙකු දුෂ්කරතා
ඇත්තෙකුට පහසුව සලසන්නේ ද මෙලෙඹ හාමතුලෙඹදී අල්ලන් ඔහුට
පහසුව සලසනු ඇත. කවරෙකු මුස්ලිම්වරයකු(ගේ වරදක්) සඹවන්නේ ද

මෙලෙඛ භාෂනුලෙඛවහි අල්ලන් ඔහුව සඟවනු ඇත. ගන්තනම සහෙදුරයට උදව් කරමින් සිටින කල්තක් අල්ලන් එම ගන්තන උදව් කරමින් සිටියි..... 557

“ගන්තෙකුගෙන් තම ආයු කලය ගන, එය කවර කරුණක ඔහු ගත කළේ යයි ද, ඔහුගේ දනුම ගන, එය කවර විෂයක ක්‍රියාකෙරෙව්වේ යයි ද, ඔහුගේ ධනය ගන, එය කෙතනක සිට ඉපයුවේ ද, කවර විෂයක වියදම් කළේ යයි ද ඔහුගේ ශරීරය ගන, එය කවර විෂයක වස කළේ යයි ද විමසනු ලබන තෙක් මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහුගේ දෙපාඉවත්ව තෙසන්නේමය.” 560

වන්දඹුවන් සහ දුප්පතුන් හට උපකර් කිරීම සදහාකප වන තනන්තා අල්ලන්ගේ මඟ්ගයේ සටන් කරන්නාහසමන වේ. එසේ නනහෙත් රත්‍රියේ නමදුමෙහි නිරත ව, දහවල් කලයේ උපඛසයේ නිරත වන තනන්තාහසමන වේ 562

“කවරෙකු අල්ලන් හසරමන්ත දිනය විශ්වස කරන්නේද, ඔහු යහපතම කතා කරත්වා එසේ නනහෙත් නිහඬව සිටිත්වා..... 564

“යහපත් කටයුතු අතරින් කිසිවක් ඔබ අල්ප ලෙස තෙසින්න. එය ඔබේ සහෙදුරයඛ සිනහමුසු මුහුණත් හමුවීම වුවද.” 566

“සත්‍යය කතාකිරීම නුඹලසතු යුතුකමකි. සඛචින්ම සත්‍යය යහකම වෙන මග පෙන්වයි. යහකම ස්වර්ගය වෙන මග පෙන්වයි 568

“කවරෙකු මිනිසුනට කරුණඛ නොදක්වන්නේ ද අල්ලන් ඔහුට කරුණඛ නො දක්වයි.” 570

“කරුණඛන්නයෙච්නඛි, රහ්මත් ඔවුනට කරුණකරනු ඇත. මිහිකතේ වසියනට නුඹලකරුණකරනු. අහස්හි සිටින්නන් නුඹලඛ කරුණකරනු ඇත.” 571

“නියම ලෙස අල්ලන්ට අවනත වන්නච්නඛි, තම දිවෙන් හෙඤ්ම අනින් හෝ අල්ලන්ට අවනත වන අය ආරක්ෂචන අතර අල්ලන්ගේ මඟ්ගයේ නික්ම යන්නච්නඛි, කවර කරුණක් තහනම් කළේ ද එයින් වළකී සිටින්නඛ.”..... 572

මුස්ලිම්වරයකු තවත් මුස්ලිම්වරයකුට කළ යුතු යුතුකම් පහකි: සලමයට ප්‍රතිචර් දක්වීම, රෙභියඟේ සුවදුක් විමසීම, මිය ගිය තනන්තන්ගේ අවසන් කටයුතු පිළිපදීම, ආරඬනයට පිළිතුරුදීම, කිඹුහුම් ගිය කෙනා(අල්ලන්ව ප්‍රශංසකළ වි)ට ප්‍රථ්චනකිරීම..... 574

“නුඹලාදේවත්වය විශ්වඝ කරන තුරු ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නේ නහ. එමෙන්ම නුඹලාඵකිනෙකාඤ්ඤා ආදරය සෙනෙහස ඇතිවන තුරු නුඹලාදේවත්වය විශ්වඝ කරන්නේ නහ. නුඹලාසිදු කළ විට නුඹලාඤ්ඤා සෙනෙහස ඇතිකරවන කරුණක් මනුඹලා කියාදිය යුතු නෙවේ ද? නුඹලාඤ්ඤා සලකමය පතුරුවනර්න්ත.” 576

“සඛච්ඡිත්ම මිනිසෙක් අල්ලන්ගේ දුතයණන්ගෙන් (සල්ලේලනු අලයිනි වසල්ලම්) ‘ඉස්ලමයේ කවර කරුණක් උතුම් වන්නේද?’යි විමසයිවියේය. එතුමා “ඔබ ආහභ සප්පිම, හදුනන අයට හනඤ්ඤා අයට ඔබ සලම් පවසීම වේ.” යයි පවසයිවියහ 578

“අල්ලන් එමගින් වරදි මකදමන, එමගින් තරකිරම් උසස් කරවන කරුණක් පිළිබදව මම නුඹලා දනුම් දිය යුතු නෙවේ ද? 580

“ගක්තිමත් දේව විශ්වඝියදුර්වල දේව විශ්වඝියව වඩාදනුමිය. අල්ලන් වෙන වඩක් ප්‍රියමනසය. සමු දෙයකම යහපතක් ඇත 583

සමීප වී විධිමත්ව කටයුතු කරනු. ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝවේවාඹනු ඔහුගේ ක්‍රියාවන් පමණක් ජය නොලබන බව දන ගනු.” ඔවුහු අල්ලන්ගේ දුතයණනි! ඔබත් එසේ නොවන්නෙහි?” යයි විමසුවේය. එතුමණෝ “අල්ලන්ගේ කරුණව හානාහාය තුළින් ඔහු මඤ්ඤා අවරණය කිරීමෙන් මිස මම ද එසේ නෙවෙමි” යයි පවසන 586

“සඛච්ඡිත්ම අසල්වසියදරුමක්කරුවකු වේ යයි මසිනන තරමට ජිබ්රිල් (අලයිනිස් සලම්) තුමාට අසල්වසියසම්බන්ධයෙන් උපදෙස් දෙමින්ම සිටියහ.” 590

“කවරෙකු නම සහෙද්රයගේ මනා කෙළසීමෙන් වළක්වන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නඟිටුවනු ලබන දිනයේ අල්ලන් (නිර) ගින්න ඔහුගේ මුහුණත් වළක්වනු ඇත.” 592

ඔබ අතරින් කෙනෙක්, තමා ප්‍රිය කරන යමක් වී නම්, එය නම සහෙද්රයා වෙනුවෙන් ද ප්‍රිය කරන තෙක් දේවත්වය විශ්වඝ කරන්නෙකු නොවනු ඇත 593

සඛච්ඡිත්ම මඤ්ඤාය යනු, එය යම් කරුණක අලංකාරය වඩි කරනු මිස නහ. එමෙන්ම යම් කරුණකින් ඉවත් කිරීමෙන් නින්දාව මිස නහ..... 595

සඛච්ඡිත්ම දහම පහසුය. දහම අබිබවසම මිස වෙනත් කිසිවිටෙක එය අසිරු වන්නේ නහ. එබච්ඡිත් නදින් පිළිපදිනු. සමීපයෙන් කටයුතු කරනු 596

පහසු කරන්න අපහසු නොකරන්න, ශුභඛංචි දන්වන්න පලවනනොකරන්න. 599

අපි උමර් (රළියල්ලො අත්හු) තුමාදුදිරයේ සිටියෙමු. එවිට එතුමණෝමසේ පවසසිටියහ. “දුෂ්කරතමට පත්වූ බව) මවාපෙන්වීමෙන් අපි වලක්වනු ලබුවෙමු.”..... 601

“ඔබ අතරින් කිසිවකු හොඳාහඟ ගන්නවිට, ඔහුගේ දකුණතින් ඔහු අනුභව කළ යුතුය. ඔහුගේ දකුණතින් පනය කළ යුතුය. සඹචින්ම ඡෙයිතන් ඔහුගේ වමතින් ආහඟය ගනියි. ඔහුගේ වමතින් පනය කරයි.”..... 602

දරුවා ඔබ අල්ලන්ගේ නමය පවසන්න. ඔබේ දකුණතින් අනුභව කරන්න. ඔබට අසළින් ඇති දඤනුභව කරන්න..... 603

ආහඟය අනුභව කර ඒ සදහනමන්ට ප්‍රශංසකරන, බීම පනය කර ඒ සදහන මන්ට ප්‍රශංසකරන ගන්නාහන සඹචින්ම අල්ලන් තණ්තියට පත් වන්නේය 605

“සඹචින්ම මිනිසෙක් අල්ලන්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලො අලයිහි වසල්ලම්) ඉදිරියේ තම වමතින් අනුභව කළේය. එවිට එතුමණෝ ‘ඔබේ දකුණතින් අනුභව කරන්නැයි පවසූහ. ඔහු: ‘මට නොහකි’ යයි පවසීය. එතුමණෝඔබට නොහකි ම වේවා..... 606

“කවරෙකු සුදුපැණු හෝඒපැණු අනුභව කළේ ද ඔහු අපෙන් ඉවත්ව සිටිත්ව සිටිය යුතුය. - එසේ නනහෙක් අපගේ මස්ප්දයෙන් ඉවත්ව සිටිය යුතුය.- ඔහුගේ නිවසේ ඔහු රැඳී සිටිය යුතුය..... 608

“කවරෙකු යම් ආහඟයක් අනුභව කොට, ‘අල්හම්දු ලිල්ලහිල්ලදී අත්අමනී හඬා වරසකනීහි මින් ගයිර් හවුලින් මින්නී වලකුවීවා(මහට කිසිදු බලයක් හෝ හකියකක් හෝනෙකිබියදී මෙම ආහඟය පිරිනමාමාපෙණ්ණය කළ අල්ලන්ටම සියලු ප්‍රශංසා) යයි පවසසිටියේ ද පෙර කළ ඔහුගේ පහයන් සදහනඔහුට සමඛ දෙනු ලබේ 611

“අල්ලන්ගේ දූනයණන් (සල්ලල්ලො අලයිහි වසල්ලම්) කිඹුහුම් හර්ග් වට, තම අන හොතම රෙදි කඩ හොත්ව මත තබාඑහිදී එතුමණේ හඬ ද පහන් කර - මඬපත් කර- ගත් අයකු වූහ.” 612

සඹචින්ම අල්ලන් තම වගකීම් පිළිපදිනු ලබීම ප්‍රිය කරන්නක් මෙන්ම ඔහුගේ සහන පිළිපදිනු ලබීමත් ප්‍රිය කරයි..... 614

“කවරෙකුට අල්ලන් යහපත පතන්නේ ද එයින් ඔහුව පරීක්ෂකට ලක් කරනු ඇත.”..... 615

“මුස්ලිම්වරයකුට යම් ලෙඩක්, වෙහෙසක්, දුකක්, තවුලක්, වේදනාවක් හෝ අධික කම්පනයක් ඇති වූ විටෙක එය කටුවක් ඇතීමෙන් වුව ද, ඒ හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහුගේ වරදි කමකරනු මිස නත.” 616

“දේවත්වය විශ්වඝ කරත්තභාදේවත්වය විශ්වඝ කරත්තිය ඔහු හෝ ඇය මත, පසයක් නෙහිහිටන තත්ත්වයක අල්ලාහ්ව මුණ ගලසන තෙක්, තමන් තුළ ද තම දරුවන් තුළ ද තම සම්පත් තුළ ද පරීක්ෂාවට ලක්වෙමින්ම සිටියි 617

“දේවත්වය විශ්වඝ කරන මුස්ලිම්වරයෙහි කරුණු පුදුම සහගතය. සබවින්ම ඔහුගේ කරුණු සියල්ලම ඔහුට යහපත් ය. එය දේවත්වය විශ්වඝ කරත්තෙකුට මිස වෙනත් කිසිවකුට හිමි නෙවන්නකි 619

ගන්තාරභිකුර වූ විටෙක හොඳමතක නිරත වූ විටෙක, ඔහු නිරෙහිව හා පදිංචිව සිටිය දී සිදු කරමින් ආ ක්‍රියාවන්ට සමත දෙයක් ඔහුට නියම කරනු ලබයි 621

“අදුරු රක්‍රියේ කෙටසක් මෙන් වන අර්බුදය, දහමි ක්‍රියාවන් තුළින් (අබ්වත්තට) යුහුසුළු වන්න 622

අල්ලාහ් කවරෙකුට යහපතක් අපේක්ෂාකරන්නේ ද ඔහු ඔහුට ආගමෙහි අවබෝධය පිරිනමනු ඇත 624

අපගෙන් යමක් සවන් දී එය ඔහු සවන් දුන් පරිදිම දන්වැසිව පුද්ගලයෙහි අල්ලාහ් අලංකාර කරන්න 626

“විද්වතුන් ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශනය කිරීමට හොඳමකියන් සමඟ වද කිරීමට හෝ දනුම නෙසසන්න. සහභික හෙදම ආසනය තෙත්තෙහන්න 627

ඔබ අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වනුයේ අල් කුර්ආනය හදුන්වන්නෙ 628

සබවින්ම තමන් අල්ලාහ්ගේ දුනයනන්නගෙන් (සල්ලල්ලහු අලයිහි වසල්ලම්) වක් දහයක් බහින් ඉගෙන ගත් බවත් ඒ තුළ ඇති දනුම හක්‍රියව දන ගන්නා තෙක් ඔවුන් අතෙක් දහය නෙහන් බවත් අපි දනුම සහ ක්‍රියව දන ගන්නෙමු යයි පවසසිටි බවත් අපට ප්‍රකූෂ කර සිටියේය 630

“කවරෙකු අල්ලාහ්ගේ පුස්තකයෙන් එක් අකුරක් කියවන්නේ ද ඔහුට කුසලක් හිමිය. එම කුසල ඒ හසමත දහයකින් යුක්තය 631

අල් කුර්ආන් වසින් මෙසේ පවසනු ලබයි: කියවන්න, උසස්කම් ලබන්න. මෙලෙඹවහි තලයට ඔබ කියවමින් සිටි පරිදි තලයට පර්ශනය කරන්න. සබවින්ම ඔබේ නවතන ඔබ කියවන පඨයේ අවසන ස්ථනයයි 633

ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෙණීම පවුල වෙත නවතා හරි යන විට එහි පුෂ්ටිමත් විශාල ගඹබර ඔටු දෙනුත් තිදෙනෙකු ලබන්නට කමති වන්නේ ද?..... 634

මෙම අල් කුර්ආනයට හඬ ගසී පිළිපදින්න. මුහම්මද්ගේ ආත්මය කවුරුත් සන්නකයේ ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරුණවසමි. (ලඤ්චක) ගච ගසඤ්ච ඔටුවා උගේ ගචයෙන් පළයන වේගයට වඩාද අල් කුර්ආනය ඉවත්ව යමු ඉතාවේගත්ය 635

“නුඹලඤ්ච නිවෙස් මිනිවලවල් බවට පත් කර නෙහනු. සුරඤ්ච බකර්පණ්ණය කරනු ලබන නිවෙස් සඹචින්ම ෂෙයිතන් පළයනු ඇත.” 637

අහෙඤ්ච මුන්දිර්, අල්ලඤ්ගේ ගුන්ඵයේ ඔබට වඩක් වදගත් වන පඬය කවර පඬයක් දැයි ඔබ දන්නෙහි ද?" යයි එතුමඤ්චාචනත් විමසූහ. ඔහු: "මම (සුරා අල් බකර්හි 255 වනි පඬය වන) අල්ලඤ් ලාඉලඤ් ඉල්ලඤ්වල් හය්ශ්ල් කය්ශ්මි" යයි පවසුවෙමි. එතුමඤ්චාචගේ පපුවට තට්ටු කර මෙසේ පවසූහ: "අල්ලඤ් මත දිවුරුණවසමි. අඤ් මුන්දිර්, දඤ්ච ඔබට මිහිර් වෙන්වෑ..... 638

“කවරෙකු රක්ෂියේ සුරඤ් බකර්හි අවසන ආයත් දෙක පණ්ණය කළේ ද ඒ දෙක ඔහුට ප්‍රමණවත් වේ.” 639

කවරෙකු සුරඤ්-කන්ග් ආරම්භයේ පඬ දහයක් කටපඬම් කළේ ද ඔහු දජ්ජල්ගෙන් ආරක්ෂඤ් ලබීය..... 641

“සඹචින්ම ප්‍රථ්ඵනඤ් යනු, එයමය නමුදුමවේ 642

“නබ් (සල්ලල්ලඤ් අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්චාමත්ගේ සමු අවස්ඵඤ්කම අල්ලඤ්ව මෙනෙහි කරන්නෙකු වූහ.” 644

“අල්ලඤ් වෙත ප්‍රථ්ඵනඤ්චර්ම තරම් ගෙණවනීය දෙයක් තවත් නහ.” 645

යම් ජරථ්ඵනඤ් කරමින් උත්තර්තර අල්ලඤ්ගෙන් ඉල්ලඤ්චන මුස්ලිම්වරයකුට අල්ලඤ් එය මහ පෙඤ්ච මත ලබදීමෙන් මිස නෙඤ්ත්තේය. එසේ නනිනම් ඔහු පඤ්ඤ් අයදු නෙඤ්චන තක්කල් හොඤ්ච සම්බන්ධකම් බිදු නෙඤ්මන තක්කල් එයට සර්ලන අයහපතක් ඔහුගෙන් ඉවත් කරනු ඇත. 647

අල්ලඤ්ගේ දූතයඤ්චන් (සල්ලල්ලඤ් අලයිහි වසල්ලම්) තුමඤ්චා بَاءُ مَا
كَانَ عَلَىٰ قُلُوبِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ "යමුකල්ලිඤ්ච කුලුබ් සබ්බිත් කල්බ් අලදීනික" 649

“අල්ලඤ්මම අස්ලිහ් ලී දීනී, අල්ලදී හුව ඉස්මතු අමර් 651

අහෝදව්දුනි! මෙලෙඛ භාමතුලෙඛ ජීවිතයේ සුවය සබවින්ම මම ඔබෙන් පනමි. මඟේ දහම, මඟේ මෙලෙඛ ජීවිතය, මගේ පවුල භාමගේ සම්පත් යනදියෙහි සුවය භාෂමඛ මම ඔබෙන් පනමි 654

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ الْخَيْرِ كُلِّهِ، غَايِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَمِلْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْمَلْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ الشَّرِّ كُلِّهِ، غَايِلِهِ وَمَا لَمْ أَعْمَلْ 658

දිරඝත් වී යන අඳුමක් දිරඝත් වී යනවක් මෙන් ඊමන් හෙවත් විශ්වඝය ඔබ අතරින් කෙනෙකුගේ හදවත තුළ දිරඝත් වී යූ ඇත. එබවින් ඔබේ හදවත් තුළ දේව විශ්වඝය අලුත් කරන මෙන් අල්ලඝ්ගෙන් ඉල්ලැසිටින්න..... 662

“අල්ලඝ් නම පරමඛිපති ලෙසත් ඉස්ලමය නම දහම ලෙසත් මුහම්මද් නම දුතයඝන් ලෙසත් කවුරුන් පිළිගත්තේ ද ඔහු ඊමන් නෙහන් විශ්වඝයේ සුවය වින්දේය.” 663

සම සලකයකට පසුවම 'අල්ලඝුම්ම අඉන්නී අලද්කර්ක, වඝුකර්ක, වහුස්නි ඉබදුනික.' (අහෝඅල්ලඝ් මඟබව සිහිපත් කිරීමටත් ඔබට කතඳ වීමටත් ඔබට දඟම් අයුරින් නමදුම් කිරීමටත් ඔබම මට උදව් කරනු මනව!) යනුවෙන් පවසීම ඔබ අත් නෙහරන්න." යයි පවසූහ 666

“ගත්තනම පරමඛිපතිට වඩක් සම්පයෙන් සිටිනුයේ ඔහු සුඝුද් කරමින් සිටියදීය. එහෙයින් (සුඝුද් හි) නුඔලඳධික ලෙස ප්‍රථ්ඵනකරන්න.” 668

අල්ලඝ්ගේ දුතයඝන්ගේ (සල්ලල්ලඝු අලය්හි වසල්ලම්) ප්‍රථ්ඵනඅතරින් එතුමා අධිකව කළ ප්‍රථ්ඵනඛ වූයේ، وَالْحَيُّ الْقَيُّومُ وَالْمَلِكُ الْقَدِيمُ وَالْمَلِكُ الْقَدِيمُ (අහෝ පරමඛිපතියඝනි! මෙලෙඛ යහපත ද මතුලෙඟවහි යහපත ද අපට පිරිනමනු මනව. නිරයේ ගින්නේ දඬුවමින් අප ආරකෂකරනු මනව) යන්නයි..... 669

“ඔබේ ක්‍රියඅතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ, ඔබේ හිමිකරු අඛියස වඩක් පිවිතුරු ඔබේ තරකිරම් අතර වඩක් උසස්, රන් හර්දී වඟ කිරීමට වඩඟබට උතුම්, ඔබේ සතුරුවෙන ගෙඝ් ඔබ ඔවුන්ගේ ගෙල සිද දමඟවුන් ද ඔබගේ ගෙල සිද දමීමට වඩඟබට ශ්‍රේෂ්ඨ දඟඟබට දන්වැසිටින්න ද?” 670

“සබවින්ම ඔබ වදගත් කරුඝක් පිළිබද විමසුවෙහිය. අල්ලඝ් කවරෙකුහට පහසු කරන්නේ ද එවන්නන්හට සබවින්ම එය පහසුය.” 674

සබවින්ම නබි (සල්ලල්ලඝු අලය්හි වසල්ලම්) තුමඝන් සමුර ක්‍රියකම නම නිදියහනට පමිඝ් විට නම දෙඅත් එකතු කර ගනියි. පසුව එහි පිඔ ඒ දෙකෙහි "කුල් හුවල්ලඝු අහද්", "කුල් අඳඳු බිරබ්බිල් ෆලක්" හා කුල් අඳඳු බිරබ්බිත් නඝ් 681

ප්‍රධන ඉස්නිග්ෆය..... 683

اللَّهُمَّ بِكَ أَصْحَابَنَا، وَبِكَ أُمَّسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ الْمُسُورُ
වූහ. තේරුම: අහෝදේවිදුනි! ඔබ නිසඟවත් අපි උදඝනට එළඹුණෙමු. ඔබ
නිසඟවත් අපි සවස් කලයට එළඹුණෙමු. ඔබ නිසඟවත් අපි ජීවත් වෙමු. ඔබ
නිසඟවත් අපි මරණයට පත් වෙමු. නවත යෙමු වීම ඇත්තේ ඔබ වෙතය 686

اللَّهُمَّ الْإِلَهِي لَا يُضْرَمُ مَعَهُ شَيْءٌ، فِي الْأَرْضِ، وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (නම
නමය සමග මහපෙළෙහි හෙඳ්හසේ හෙඳ්කිසිදු හනියක් ඇති නොවන
අල්ලෝගේ නමයෙනි. ඔහු සර්ව ශ්‍රවකය, සර්වඥනීය) යයි තුන් වරක් පවසා
සිටියේ ද ඔහුට උදඝන කලය දක්වනදිසි අනතුරු සිදු වන්නේම නහ..... 690

“ඔබ සවස් කලයට එළඹෙන විට හදදඝන කලයට එළඹෙන විට ‘කුල්
හුවල්ලඟු අහද්’ සහ ‘මුඅව්විදතෙයිත්’ (ෆලක් හානස් නම් සුරදෙක) තුන්වරක්
පණ්ණනය කරන්න. සියලු දේට වඩාය ඔබට ප්‍රමණවත් වනු ඇත යයි පවසු
බවට ප්‍රකාශ කර සිටියේය..... 693

(අහෝදේවිදුනි! ඔබේ කෙණිය වෙනුවට ඔබේ පිළිගනීම තුළින් ද ඔබේ දඩුවම
වෙනුවට ඔබේ සුවය තුළින්ද සබවින්ම මම ආරක්ෂිත පනමි. නවද මම
ඔබෙන් වූ ආරක්ෂිතද ඔබෙන් පනමි. ඔබ ඔබව ප්‍රශංසාකළ පරිදිම ඔබට
ප්‍රමණවත් තරමට ප්‍රශංසාකිරීමට මට නොහැක. ෙ) 695

“අල්ලෝ වෙන වඩන් ප්‍රිය මනස වදන් හතරකි. ඒවසින් කවර දෙයක් ගෙන
ආරම්භ කළ ද ඔබට කිසිදු හනියක් සිදු නොවන්නේය. එවනමි: සුබ්හනල්ලෝ,
අල් හමිදු ලිල්ලෝ, ලාලුලා ඉල්ලල්ලෝ, සහ අල්ලඟු අක්බර්.” 698

කවරෙකු "ලාලුලා ඉල්ලල්ලඟු වන්දනු ලාෂරීක ලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හමිදු
වහුව අලාකුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්" යනුවෙන් දස වචයක් 699

“දිවට පහසු, තුළුවහි බරැනි, මහකරුණිකයණන්හට ප්‍රිය මනස වදන්
දෙකකි 701

කවරෙක් "සුබ්හනල්ලෝ වබ්හමිදිහි" යනුවෙන් දිනකට සියවනකක් පවසා
සිටියේ ද ඔහුගේ වරදි මුහුදු පෙණ මෙන් නිබුණ ද මකදමනු ලඹබ් 702

පිරිසිදුකම විශ්වසයේ අඩකි. "අල්හමිදු ලිල්ලෝ" (සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලෝ සතුය)
යන ප්‍රකාශය තුළම පුරවලයි. "සුබ්හනල්ලෝ, වල් හමිදුලිල්ලෝ" (අල්ලෝ
සුවිශුද්ධය, සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලෝ සතුය) යන ප්‍රකාශ දෙක අහස් හාපෙළෙහි 704

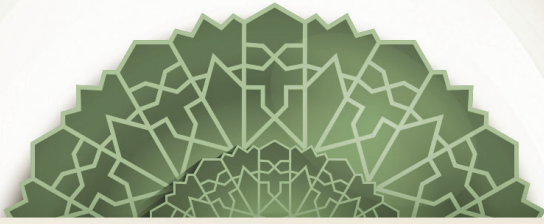
සබවින්ම සුබ්හනල්ලෝ, වල්හමිදු ලිල්ලෝ, වලාලුලා ඉල්ලල්ලඟු, වල්ලඟු
අක්බර් -අල්ලෝ සුවිශුද්ධය; සියලු ප්‍රශංසාඅල්ලෝ සතුය; අල්ලෝ හර වෙනත්
දෙවියකු නහ; අල්ලෝ අනි ශරේෂ්ඨය.- යනුවෙන් මසවසසිටීම හිරු කවර
නහකට උදවන්නේ ද එයට වඩාමාවෙන ඉතාප්‍රියමනසය.” 707

දික්රි හෙවත් මෙතෙහි කිරීමි අතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "ලාලුලහ
ඉල්ලේලහ" ය. දුභා හෙවත් ප්‍රභ්ලනාඅතරින් වඩක් උතුම් වන්නේ "අල් හමිදු
ලේලහ" ය..... 708

යම් ස්ථනයකට ගෙඹ බස "අඋදු බිකලිමනිල්ලහින් නමුමනි මින් ෂර්ර මා
බලක්" යනුවෙන් කවරෙකු පවසයිවියේ ද එම ස්ථනයෙන් ඔහු නවත ගමන්
කරන තෙක් ඔහුට කිසිදු හනියක් සිදු වන්නේ නහ 709

ඔබ අතරින් කිසිවෙකු හෝමස්ජ්දයට පිවිසි විට, ඔහු "අල්ලහුම්මෆ්නන්ලී
අබ්වබ රහ්මනික" යයි පවසිය යුතුය. ඔහු පිටත් වූ විට "අල්ලහුම්ම ඉන්නී
අස්අලුක මින් ෆල්ලික" යයි පවසිය යුතුය..... 711

“මිනිසුනම නිවසට පිවිසෙන විට, ඔහු පිවිසෙන අවස්ථව්දී හාඔහු ආහඟ
ගන්නාඅවස්ථව්දී අල්ලහ්ව මෙතෙහි කලේ නම්, ෂෙයිනන් (ඔහුගේ සගයින්
දෙස බලා: ‘නුඹලඹ නවතනන් නහ. නුඹලඹ රඹී ආහඟයන් නහ 713

කෙටි සාරාංශය

ආගමික නීති සම්පාදනයේ දෙවන මූලාශ්රය නම් වදන් වේ. උත්තරීතර අල්ලාන් මෙසේ ප්රකාශ කරයි: "ඔහු මනෝඉච්ඡාවට අනුව කතා නොකරයි." "එය පහළ කරනු

ලබන දිවිය පණිවිඩයක් මිස නැත" (අත්-නජම්: 3,4)

හදිස් විශ්වකෝෂයේ, තෝරා ගත් මෙම කරුණු අතර මුස්ලිම්වරයෙකුට තම ආගමික සහ ලෞකික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අවශ්ය වන විස්තීරණ හදිස් එකතුවක් ඇතුළත් වේ. එමෙන්ම ඒවා පිළිබඳ කෙටි පැහැදිලි කිරීමක්, ඒවායේ අර්ථ සහ අදහස් පිළිබඳ හා ඒවායෙහි ඇතැම් හරයන් පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් ද මෙහි ඇතුළත් වන අතර, ඒවා ලොව පවතින සියලුම ජීවමාන භාෂාවන්ට පරිවර්තනය කර ඇත. එය මෙහි අන්තර්ගත කරුණු ප්රයෝජනවත් වන පරිදි හා දූතයාණන්ගේ සුන්තාව මනුෂ්‍ය වර්ගයා වෙත ඔවුන්ගේ ස්ව භාෂාවන් තුළින් දැනුම් දෙනු පිණිසය.

Si380